

Landsorganisasjonen i Norge

Referat

fra den 28. ordinære kongress 1993
Vedtakene på Kongressen 1993

Landsorganisasjonen i Norge

REFERAT

fra den 28. ordinære kongress 1993
Kongressens vedtak 1993

Referat ved
GEIR ØVREVIK

AKTIETRYKKERIET A/S 1993

Forord

Dette referat gir et kronologisk referat av forhandlingene på Landsorganisasjonens 28. ordinære kongress 9.–14. mai 1993. Under kongressen ble det laget referat for hver dag. Dette ble trykket og utdelt til representantene, og det var anledning til å gjøre merknader og foreslå rettelsler i de enkelte dagsreferater.

Under debattene er det gjengitt hvor fremsatte forslag er å finne i referatet. I noen tilfeller er forslagene referert i tilknytning til forslagsstilleren.

Debattinnleggene er gjengitt i konsentrert form unntatt i de tilfeller hvor manus ble levert referenten i forkant. Alle hovedinnledningene er gjengitt i sin helhet.

Talerregister og deltakerlisten er tatt inn til slutt i referatet.

*Geir Øvrevik
(referatansvarlig)*

Innholdsfortegnelse

Formiddagsmøtet søndag 9. mai

Åpningen	7
Lederens minnetale	7
Lederens åpningstale	10
Gjestene hilser Kongressen	19
Konstituering	33

Ettermiddagsmøtet søndag 9. mai

LOs kulturpris.....	42
Beretningene 1989–1992.....	46
Regnskapene.....	55

Formiddagsmøtet mandag 10. mai

LOs egen organisasjon/organisasjonsprosjekt – Kongressen 1993.....	65
Forslagene	83
Debatten	90

Ettermiddagsmøtet mandag 10. mai

Fortsatt organisasjonsdebatt	118
Vedtektsendringer	139
Forslagene	143

Formiddagsmøtet tirsdag 11. mai

Utenriksministerens innledning	155
Fagbevegelsen og Europa	158
Debatten	168
Forslagene	180

Ettermiddagsmøtet tirsdag 11. mai

Fortsatt Europa-debatt	191
Vedtektsendringer	209

Kveldsmøtet tirsdag 11. mai

LOs Handlingsprogram	220
Debatten	240

Formiddagsmøtet onsdag 12. mai

Den politiske situasjon	274
LOs Handlingsprogram, forts.	285
Debatten	285
Forslagene	306

Ettermiddagsmøtet onsdag 12. mai

Valg	355
Hovedavtalen	358
Forslagene	306

Formiddagsmøtet torsdag 13. mai

Diverse forslag	371
Fagbevegelsen og Europa (Red.komiteens innstilling)	405
Øvrige forslag	408

Ettermiddagsmøtet torsdag 13. mai

Diverse innstillinger (Red.komiteens innstilling)	422
---	-----

Formiddagsmøtet fredag 14. mai

Vedtektskomiteens innstilling	459
Red.komiteen for Handlingsprogrammet.....	465
Diverse forslag	486
Avslutning	497

Taler-register	503
Deltakerliste	507

Kongressens åpning

LO-kongressen 1993 ble åpnet søndag 9. mai i Folkets Hus, Kongressenteret, presis kl. 11.00. Dette var LOs 28. ordinære kongress. Utenfor Folkets Hus spilte Jernbanekorpset en time før åpningen.

Framfylkingen satte sitt preg på åpningen av LO-kongressen med sitt spesialprogram fremført av Sentrum Framlag i Oslo, Saga Framlag i Oslo og Udnes Framlag i Akershus.

Tekstforfatter til Barneprolagen og Vuggeviser for voksne var Morten Lorentzen, regien for programmet var ved Anniken Melbye, kapellmester var Frank Havrøy, koordineringen var ved Terje Havrøy, ansvarlig for lys var Lars Rambøl og lydansvarlige var Magnus Thorkildsen og Thomas Bergersen.

Programmet høstet stor applaus og LO-lederen *Yngve Hågensen* sluttet seg til Kongressen med en hjertelig takk for et tankevekkende, inspirerende og særdeles fremtidsrettet kulturprogram. Han minnet også om Kongressens motto: «Slå ring om velferden».

– Skal vi greie den jobben, er vi avhengig av den unge generasjons engasjement for å verne demokratiet og bygge på de verdier vi står for, sa Hågensen og takket Framlagene for et særdeles fint bidrag til starten på Kongressen. Han takket og ga blomster også til de voksne og ba Anniken Melbye, Frank og Terje Havrøy om å komme fram og ta i mot blomsterhilsen som takk for at de var ansvarlige for totaliteten i programmet. De medvirkende barna fikk også blomsterhilsen.

– Til alle, store og små, hjertelig takk!

LO-lederens minnetale

Solidaritet og kameratskap er fagbevegelsens drivkraft og styrke. Vi har gått en lang vei i kampen for det gode samfunn. Gene-

rasjoners slit, pågangsmot og usvikelige innsats for arbeiderbevegelsens idealer har sikret vår velferd. Bærebjelken er de tusener på tusener av mennesker som hver eneste dag holder fanen høyt. Som med stolthet bruker sin egen arbeidskraft i arbeiderbevegelsens tjeneste. De fleste gjør jobben i det stille. De fleste går bort uten stor oppmerksomhet. De har stått som storfurua når politiske kastevinder og brottsjører røsker i arbeiderbevegelsens posisjon i samfunnet. De er de tusener som fortjener respekt og honnør fra LOs kongress.

Det rammer oss i sjel og hjerte når organisasjonskamerater går bort. Felleskapet og minnene kan ingen ta ifra oss. Det varmer og gir pågangsmot til å gå videre. Vi må aldri stanse opp. Vi er alltid på marsj. Det er umulig å nevne alle. Men alle er med oss når jeg nå lar noen stå som representanter for norsk - og internasjonal arbeiderbevegelses utrettelige arbeid for solidaritet, velferd og arbeid for alle.

Med **Willy Brandts** bortgang har vi alle mistet en kjær norgesvenn og europeisk brobygger. Vi er glade og stolte over den nære kontakten Willy Brandt i alle år hadde til norsk arbeiderbevegelse. I dag høster vi fruktene av Willy Brandts djerve Østpolitikk. Han la grunnsteinene for jernteppets fall mellom Øst og Vest-Europa. Willy Brandt ruver i Europeisk etterkrigspolitikk. Han preget også den internasjonale utviklingen gjennom sitt verv som president i sosialistinternasjonalen.

Håkon A. Ødegaard var faglig aktiv gjennom mange år, først i Herøya Arbeiderforening som styremedlem og senere som formann. Etter å ha vært formann i fem år ble han valgt sekretær i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund i 1968 og til formann i 1973. Han møtte i sekretariatet i LO 1974–1978. **Håkon A. Ødegaard** var en dyktig faglig tillitsmann, levende opptatt av rettferdig fordeling i samfunnet.

Egil Halvorsen begynte ved NSB i 1935 og kom raskt med i faglig tillitsmannsarbeid. Fra 1962 til 1968 var han forbundets nestformann og deretter formann til han gikk av for aldersgrensen i 1976.

Fra 1968 til 1976 møtte han i sekretariatet i LO. I tillegg var han medlem av Kartellets styre fra 1963–1976.

Han ble utnevnt som æresmedlem i Norsk Jernbaneforbund. Hjemme i Røyken og i Buskerud – og seinere som sentral forbundsleder, kombinerte Egil det faglige og politiske arbeidet og samarbeidet med entusiasme og glød.

Fritz W. Hannestad var tidligere formann i NFATF.

Foruten den daglige ledelse av forbundet i 23 år, hadde også Hannestad en rekke andre tillitsverv. Han satt i LOs sekretariat i 20 år, han var i mange år medlem av samarbeidskomiteen

LO-DNA, medlem av Statstjenestemannskartellets styre. Med Hannestads bortgang har forbundet og fagbevegelsen mistet en av sine gamle, trofaste og viljetto medlemmer

Tidligere forbundsformann **Leif Skau** i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund var en av de markante personlighetene som levde med og for den faglige og den politiske arbeiderbevegelse.

I 1949 kom Leif Skau som sekretær til Jern og Metall.

Leif Skau ble valgt til forbundets nestformann i 1966. På landsmøtet i 1970 overtok han formannsvervet, som han hadde fram til 1976. I denne perioden var han medlem av LO-sekretariatet. Han var også medlem av sentralstyret for Den Norske Arbeiderparti. Korrekt oppførsel og respekt for spillereglene i organisasjonslivet kjennetegnet Leif Skaus handlingsmønster som tillitsvalgt på ledernivå. Han var høyt respektert for de egenskapene.

Bjarne Dahlberg var formann i Norsk Baker- og konditorsvenenes forbund fra 1959–1961 og møtte i LO sekretariatet. Senere gjorde han som direktør i Statens Arbeidstilsyn en solid jobb på vegne av arbeidstakerne for å støtte kravet til trygge og sikre arbeidsplasser.

Nils R. Mugaas kom til Statstjenestemannskartellet fra Lensmannsbetjentenes Landslag i 1964. I de etterfølgende fem årene var han sekretær i Kartellet. I fem-årsperioden 1969–74 var han Kartellets markante leder, den første fastlønte. Fra 1974 og til han gikk av med pensjon sommeren 1990 var han personaldirektør i Staten. Nils R. Mugaas var en personlighet. Han opptrådte tøft, men alltid ærlig. Han bygde opp Kartellet til en moderne arbeidstakerorganisasjon, og utviklet Kartellet til å bli tyngdepunktet på faglig side i statlig sektor. Han møtte i sekretariatet fra 1969–1974.

Storm Lundberg var i mange år hovedkasserer i Handel og Kontor, og medlem av LOs revisjonsutvalg hvor han også i en periode var formann. Han var medlem av LOs rådgivende finanskomite og var nestformann i styret for Landsbanken. Storm Lundberg var alltid en aktiv talsmann for forbundet og fagbevegelsen.

Knut Ribu var redaktør i Landsorganisasjonens blad «Fri fagbevegelse». Ribu kom til LO fra Norsk Kommuneforbund der han var redaktør av Fagbladet i 10 år. Før den tid var han knyttet til flere lokale arbeideraviser, til Arbeiderbladet og til Arbeidernes Pressekontor.

For fagbevegelsen gjorde han en jobb det står respekt av. Knut Ribu vil bli husket med gode minner og respekt.

Gerhard Lunde Larsen var tidligere distriktssekretær i landsorganisasjonen i Telemark, Gerhard Lunde Larsen, døde andre påskedag, 67 år gammel. Med ham har vi i fagbevegelsen, mistet en fin tillitsvalgt.

Gerhard kom tidlig med i fagbevegelsen på Herøya der han i 27 år arbeidet som elektriker.

Fra høsten 1976 ble han ansatt som 2. sekretær ved LO-kontoret i Porsgrunn, et kontor som den gang også omfattet Vestfold.

Fra 1984 var han distriktssekretær i Telemark fram til oppnådd pensjonsalder sommeren 1990.

Med **Arne Bruusgaard** har nok en kjempe i Norsk Folkehjelp gått bort. Arne Bruusgaard var med fra starten, aktiv både i AIF (Arbeideridrett) og Arbeidersaniteten, som var forløperen til Norsk Folkehjelp.

I mer enn 35 år hadde Arne Bruusgaard Norsk Folkehjelp som ett av sine hjertebarn, og organisasjonen hadde stor nytte av hans innsikt og råd i helsearbeidet.

Arne Bruusgaards engasjement strakk seg også utover landet grenser, og han utførte en rekke oppdrag for Verdens Helseorganisasjon både i Egypt, Libanon, Japan, Iran og India.

Faste Forfang var rektor ved Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole fra 1939–1973. Med han er en markant personlighet innenfor arbeiderbevegelsen gått bort.

La meg også minne gode arbeidskolleger i LOs administrasjon som har gått bort. De gjorde alle en stor innsats for Landsorganisasjonen.

Tyranniets piskeslag, ufrihet og undertrykkelse rammer fagforingsfolk verden over, hver eneste dag. Mange drepes brutalt i kampen for respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Men terror og overgrep kan ikke drepe håpet og og drømmen om et bedre liv. Om frihet og selvstendighet. Mange opplever ikke friheten og rettferdighetens time. ANC-lederen Chris Hani hadde også en drøm. Drømmen om rettferdighet for det sorte flertallet i Sør-Afrika. Drømmen om demokrati og frihet. Drømmen om apartheidstatens endelige undergang. Blind terror og rasisme tok Chris Hanis liv. Han var så nær målet.

La han stå som representant for de mange som må bøte med eget liv i kamp for frihet, rettferdighet og demokrati.

Jeg vil be kongressen reise seg og minnes alle aktive fagforeningskamerater som har gått bort.

LO-lederens åpningstale

Kamerater.

Representanter og gjester

Vi samles til kongress under mottoet «Slå ring om velferden». Det forteller mye om vår tid, og hvilke problemer og utfordringer norsk fagbevegelse står overfor. Det gir beskjed om hvilken

retning vi skal velge i vårt videre arbeid. Velferdssamfunnet er basert på fellesskap og solidaritet. Om det vil vi slå ring. Med det som utgangspunkt skal vi forme framtida.

Store forandringer har funnet sted siden forrige kongress. Noen til det bedre – andre til det verre. Jeg skal ikke dvele så mye ved disse. Vil en gå framover, er det bedre å rette blikket *den* veien enn å se seg tilbake. Likevel er det fornuftig å stoppe opp fra tid til annen for å se nærmere på terrenget og omgivelsene. Et slikt overblikk blir naturligvis preget av arbeidsledigheten. Den er fordoblet siden forrige kongress. Vi behøver ikke å se oss tilbake for å slå fast at å *skape full sysselsetting er den oppgaven vi må ofre mesteparten av vår tid og våre krefter på i årene som kommer.*

Angrepene på velferdsstaten og det sosiale sikkerhetsnett, og forsøkene på å svekke de faglige rettighetene, understreker hvor viktig det er å slå ring om velferden. Men dette er også områder som viser oss retningen på veien inn i morgendagen.

Det blir en framtidsoppgave å verne om det vi har oppnådd. Vårt velferdssamfunn har en standard som svært få andre kan oppvise.

Vi må sørge for å holde denne ved like slik at de neste generasjoner kan arve den og dyrke den videre.

Det er denne standard som må være utgangspunktet for å løse vår tids største samfunnsproblem – arbeidsledigheten. Vi kan bruke mye tid på å vurdere de samfunnsmessige problemer ved ledigheten, men det vil ikke lindre de lidelser og den håpløshet som rammer de som ikke har noe fast arbeid å gå til. Jeg må likevel få lov til å konstatere at samfunnets innsats mot ledigheten ikke har vært god nok. Ved gjentatte anledninger har de politiske myndigheter – og med det mener jeg både Regjering og Storting – ikke gitt kampen mot ledigheten høy nok prioritet. Jeg går ut fra at Kongressen har merket seg at vi fra tid til annen heller ikke har unnlatt å gi uttrykk for dette.

Vårt samfunn er i hovedsak preget av arbeiderbevegelsens idéer og visjoner. Når dette er det beste utgangspunkt for å skape full sysselsetting, er det i dyp beundring av og respekt for den innsats denne bevegelsen har skrevet inn i norsk historie. De av våre forfedre som kjempet mot arbeidsledighet for generasjoner siden, hadde en langt mer håpløs oppgave enn det vi står overfor i dag. Likevel lyktes de. For oss kan dagen og morgendagen se mørk ut, men med det utgangspunkt vi har, kan vi ikke tillate oss å bli utslått av håpløshet. Ikke noen generasjon har hatt så store muligheter til å løse arbeidsledigheten som vår. Hvis vi ikke klarer det, er det en fornærmelse mot vår egen historie. Mange vil gi opp og sier at ledigheten er kommet for å bli. *Det kommer aldri norsk fagbevegelse til å gjøre.*

I forbindelse med kampen mot arbeidsledighet trekkes det fram så mange vanskeligheter. Det er internasjonalisering. Det er teknologisk utvikling. Det er konkurransevne. Det er kapitalmangel. Det er for høye lønnskostnader for arbeidstakerne mens det for lederne er for lave lønninger. Det er mangel på gode ideer – det er dårlig markedsføring. Det er offentlige inngrep og reguleringer. Det er skatter og avgifter. Det er for vanskelig å si opp folk. I det hele tatt når det gjelder å løse arbeidsledigheten er det så mange problemer at pessimismen kan få overtak og gjøre oss handlingslammet.

En finner ikke de langsiktige og varige løsninger uten å ta fatt i de grunnleggende holdninger. Amerikanere har en enkel beskrivelse av folk. Det er de som *har*. Og så er det de som *ikke har*. I en tale til Arbeiderpartiets landsstyre for noen dager siden brukte partileder Thorbjørn Jagland dette da han beskrev den største forskjellen i vårt samfunn i dag. Denne forskjellen går mellom de som *har* arbeid og de som *ikke har* arbeid.

Arbeidet for full sysselsetting må ha sitt utgangspunkt i solidaritet. Da dreier det seg også om mot. Vi må ha mot til å si at noen skal få noe, men også noen *gi* noe.

De som har arbeid må vise solidaritet med de som ikke har. Dette må være grunnleggende for de virkemidler vi velger. Thorbjørn Jagland skal vite at han har full støtte i norsk fagbevegelse. Vi må også legge stor vekt på å øke verdiskapningen i samfunnet slik at det blir mer å fordele, mer å være solidarisk om.

Når jeg snakker om arbeidsledighet – og det gjør jeg ofte – får jeg spørsmål om hva fagbevegelsens egeninnsats er. Jeg kan si mye om det, men jeg skal nøye meg med å trekke fram tre hovedområder.

For det første: tariffpolitikken. Gjennom ansvarlige lønnsoppgjør har LO og fagforbundene bidratt til å gjenopprette balansen i norsk økonomi. Dette har vært en avgjørende forutsetning for å komme videre i oppbyggingsarbeidet etter de store utskielene. Resultatet kan måles i en betydelig forbedring av norsk økonomi. Vi begynner nå å få betaling for vår innsats. Det er nok å vise til den positive rentenedgangen det siste halvåret. Vi har nå ett av de laveste rentenivåer i Europa. I løpet av denne kongressperioden har Norge styrket sin økonomiske handlefrihet betydelig. Nå er det spørsmål om politikerne har mot, dristighet og oppfinnsomhet til å gjøre seg bruk av denne handlefriheten i kampen mot ledigheten.

Rentenedgangen i Norge må kunne bidra til å bringe optimisme og pågangsmot tilbake hos såvel den enkelte som i næringslivet og i samfunnet for øvrig.

De seinere års tariffoppgjør har også styrket næringslivets konkurransevne. Svært få land har så lav prisstigning som Norge. For oss selv må vi tilbake til 1960-tallet for å finne tilsvarende prisstabilitet. Er det noen som tror at dette kommer av seg selv? Bak denne positive utviklingen ligger det en bevisst faglig og politisk satsing.

Jeg stilte spørsmål om hva politikerne vil gjøre med den økte handlefrihet vi alle har vært med på å skape. Nå spør jeg norsk næringsliv om det samme. Hva vil dere gjøre med den handlefrihet vi nå har fått? Det lave rentenivået, prisstabiliteten, bedre konkurransevne. Vil dere nå slutte med sutringen og klagingen? Vil dere kaste jakka og fallskjermene og gå i igang med å jobbe? Hvis dere ikke er klar over det, kan jeg fortelle dere at rammevilkårene for norsk næringsliv er blant de beste i Europa. Fredagens signal fra Kværner Konsernet var ikke oppløftende. Man sier opp arbeidsfolk for å redusere kostnadene samtidig som de bevilger nye frynsegoder til topplederne! Vi må reise en alvorlig henstilling til næringslivslederne og næringslivsorganisasjonen. Vi krever at dere er medspillere og ikke motspillere i kampen om arbeidsledigheten.

For det andre vil jeg peke på vårt samfunnspolitiske engasjement i kampen mot ledigheten. Vi har deltatt i et omfattende utredningsarbeid for å øke sysselsettingen og verdiskapningen på kort og lang sikt. Vi har sagt oss villig til å stille opp som aktive medspillere i et solidaritetsalternativ som vil styrke norsk næringslivs konkurransevne. Vi har ikke underskrevet verken noen fem eller tiårs kontrakt. Men solidaritetsalternativet er en veiviser for hvordan man kan styrke samfunnets felles ressurser i en langsiktig strategi for å nå felles overordnede målsettinger. Vår holdning vil være avhengig av at alle andre aktører stiller opp, og at resultatene dokumenteres underveis.

Vi må dessverre konstatere at det fra enkelte hold ikke er forståelse å finne for solidaritet for full sysselsetting. Det er ille når næringslivets ledere som krever moderasjon av alle andre, ikke selv skjønner at solidaritet er noe som må gjelde også dem. Arbeidsgivere er naturligvis ikke mest kjent for samhold og fellesskap.

Jeg nevnte Kværner som et eksempel.

På Rena Kartongfabrikk har arbeiderne som har en årsinntekt fra 130.000 til 170.000, flere ganger blitt bedt om å gå ned i lønn for å redde bedriften. En direktør på samme fabrikk med over 1 million i årsinntekt, ble bedt om det samme.

Han nektet. – Eierne var fornuftige nok til å gi ham sparken.

At bedriftsledere er usolidariske overrasker oss ikke. Verre er det når de som skal representere arbeidstakernes interesser heller ikke begriper hva solidaritet dreier seg om. Som en hilsen til den-

ne kongressen går Akademikernes Fellesorganisasjon inn for å kutte sykelønnsordningen til 90% av full lønn. Det kan de gjøre i trygg forvisning om at det ikke rammer deres medlemmer. Hva slags solidaritet er det? Det har ingen ting med fellesskap å gjøre. Det er pur egoisme. Jeg håper i det lengste at vi ikke skal oppleve AF som de borgerlige partienes og arbeidsgivernes forlengede arm i kampen om det sosiale sikkerhetsnett.

Arbeiderpartiet har forslått – og Regjeringen vil følge det opp – at det innføres en særskilt arbeidsgiveravgift på de høyeste inntektene, på summen av lønn, frynsegoder og pensjonsinntekter. Når næringslivsledene selv ikke har bedre vett, er det riktig at samfunnet griper inn. LO må gi Regjeringen full støtte til forslaget om ekstraskatt på topplønninger og frynsegoder. Vi stiller opp for forslagene som vil gi et meningsfylt tilbud til ti-tusener av ungdom som i dag bare har stemplingen på arbeidskontoret som alternativ. 26.000 ungdommer mellom 20 og 24 går ledige. Det forteller at ungdomsledigheten krever vilje til nytenkning og handling nå. Vi har deltatt i utredninger med sikte på å få redusert de store overføringene som tynger de offentlige budsjetter, *men vi aksepterer ikke at det er de syke og svake som skal ta de tyngste løftene.* Slike uverdige løsninger nytter det ikke å be om fagbevegelsens støtte til. *For det tredje – LOs næringspolitiske engasjement.* Vi har utviklet en næringspolitisk strategi som følges opp gjennom konkrete tiltak. En viktig virksomhet er det beredskapsarbeid vi driver for å hjelpe tillitsvalgte i bedrifter som kommer i vanskeligheter. Før en eneste arbeidsplass legges ned, skal alle muligheter for å unngå det være prøvd, også sjansene til å skape nye arbeidsplasser på grunnmuren av de gamle. Det er her vår næringspolitiske aktivitet kommer nærmest våre medlemmer – og det er der den i hovedsak skal være.

Tariffpolitikken i siste kongressperiode har hatt sitt utgangspunkt i vedtaket på LO-kongressen i 1989. Vi har gjenopprettet normale tilstander når det gjelder forhandlinger om lønns- og avtaleforhold i arbeidslivet. Vi har videreført vår solidariske lønnspolitikk, og likelønnsutviklingen er forbedret. Våre medlemmer har fått ut en rimelig andel av verdiskapningen i perioden. For praktisk talt alle grupper har det vært reallønnsvekst. Et klart unntak her er bygningsbransjen med en reallønnsnedgang på 7%. Måler vi utviklingen i kjøpekraft, vil den vise enda bedre tall på grunn av skatteomleggingen.

Minusfaktoren i dette regnestykket er de arbeidsledige og de som er på tiltak.

I en organisasjon med 780.000 medlemmer med mange ulike yrkesgrupper i privat, kommunal og statlig sektor hvor lønns-

yrkesgrupper i privat, kommunal og statlig sektor hvor lønns-systemene er forskjellige, vil tariffpolitikken alltid måtte bli en balanse mellom ulike interesser. Vi har klart å ivareta denne balansen. For å hindre en utvikling der gevinsten ved verdiskapningen går i andres lommer, er det også viktig å sørge for at den i spesielle tilfeller kan tas ut i andre former enn direkte lønnsøkninger. Vi drøftet dette på forrige kongress, og har i løpet av perioden fått utredet muligheter for fonds-opplegg på kollektiv basis. Disse idéene må få sin konkrete oppfølging i neste periode. Utredninger har vi også når det gjelder arbeidsgiverorganisasjonen i offentlig sektor. Her kreves det vilje til nytenkning og samordning.

Det siste hovedoppgjøret i 1992 ble vedtatt med knapp margin i privat sektor, og vi fikk konflikt i kommunesektoren. I 1990 ble forhandlingsresultatet forkastet av medlemmene i privat sektor mens meglingsforslaget ble godkjent. Årets mellomoppgjør er i havn i offentlig sektor greide man det gjennom forhandlingen. Jeg skal nøye meg med denne kommentaren: Hovedoppgjøret i 1992 fastslo at aldersgrensen for avtalefestet pensjon – AFP – skal være 64 år fra 1. oktober i år. Regjeringen medvirket til å løse en del av de økonomiske sidene ved å senke pensjonsalderen. Dette er en viktig basis for fagbevegelsens videre arbeid for en rettfærdig pensjonsordning for de yrkesaktive.

I morgendagens samfunn vil kompetanse og utdanning spille en stadig viktigere rolle. Det vil bli avgjørende for hvorvidt vi vil overleve som industrinasjon med en verdiskapning som sikrer velferdsstaten.

Vi fremmet kravet om økt satsing på kompetanseutvikling i forbindelse med tariffoppgjøret i 1992. Vi fikk gjennomslag for dette i mange forbundsområder. Høyt kvalifisert arbeidskraft er den beste måte å forbedre konkuranseevnen på.

Vi har også etablert vårt eget utdanningsfond i perioden. Medlemmer innenfor forbundsområder som var med i Lavtlønnsfondet, kan nå få stipendier til utdanningsformål. Vi er stolte over den ordningen.

Vi har satt småbarnsforeldrenes arbeidssituasjon på dagsorden. Gjennom tariffoppgjørene har vi tatt de første skritt i riktig retning. Tariff oppgjør dreier seg om økonomiske og sosiale reformer. Selve holdningen til totaliteten tror jeg er positiv. Motstanden skyldes i hovedsak at vi ikke har lyktes med den overordnede sysselsettingsutfordringen.

På forrige LO-kongress behandlet vi Norges forhold til utviklingen i Europa. Det skal vi også gjøre denne gang.

Kongressen i 1989 gjorde et vedtak som i store trekk ble i samsvar med den linje Norge som nasjon fulgte i forholdet mellom

EFTA og opprettelsen av det indre marked i EF. En del av de forutsetninger vi satte for å kunne gi vår tilslutning til EØS er ennå ikke bragt i orden. En av de viktigste er en lovgivning som vil hindre sosial dumping av arbeidskraft. Da fagbevegelsen ba om dette, fulgte Arbeiderpartiet og Regjeringen opp, og saken ligger nå til behandling i Stortinget.

I disse dager venter vi spent på innstillingen fra Stortinget. Det vil si, Høyre og Fremskrittspartiet har ikke noe positivt å si. De vil ikke hindre sosial dumping av arbeidskraft. Konsekvensen av det blir en klar forskjellsbehandling av mennesker. At Høyre og Fremskrittspartiet har denne grunnleggende negative holdning til menneskeverdet er ikke overraskende. Men at Senterpartiet er i ferd med å slutte seg til det samme grunnsyn, er overraskende i en situasjon hvor partiet desperat prøver å bli kvitt sin høyreprofil. Dersom Senterpartiet går inn for at vi skal tillate sosial dumping, skal det ikke bli glemt så fort. Da har partiet på nytt bekreftet hvor de hører hjemme, nemlig på den konservative høyresida i norsk politikk. Arbeiderpartiet og SV har gått inn for forslaget. Det er vi glade for. Vi håper at vi kan sende den samme hilsen til Kristelig Folkeparti før denne Kongressen er over.

Europa-spørsmål får en sentral rolle også i denne kongressen. Etter at Stortinget ga Regjeringen fullmakt til å søke om medlemskap, står vi nok en gang foran en historisk prosess og avgjørelse. Det er ikke enkelt – og det skal ikke være det. Alle er vi opptatt av å søke etter et riktig svar på et vanskelig spørsmål. Vi har innbudt Stig Malm, leder av LO i Sverige, Finn Thorgrimsson, leder av LO i Danmark og Normann Willis, leder av Euro-LO og generalsekretær i britisk LO for at de kan svar på noen av de mange spørsmål som melder seg. Det er grunn til å se fram til deres vurderinger av fagbevegelsens holdninger til utviklingen i Europa ut fra deres ståsted. Jeg tar neppe feil når jeg tilføyer at det kommer til å bli en tøff, men interessant debatt. En kan si hva en vil om Europa-spørsmål, men at de engasjerer oss er det ikke tvil om. Det er bra. Det ville ha vært ille om vi hadde vært likegyldige til så fundamentale saker.

Vi kan heller ikke stille oss likegyldige til de enorme forandringene som foregår på hele den internasjonale arena. Fagbevegelsen har et selvstendig ansvar for å være med på å prege den med våre holdninger og verdier. Over hele verden finner en faglige ledere i kamp mot undertrykkelse. Mange ofrer sine liv. Bare i fjor ble 260 faglige ledere myrdet i kampen for frihet, selvstendighet og menneskeverd. Kampen nytter. Det ser vi nå i Sør-Afrika. Faglig internasjonal solidaritet vinner fram. Det har vi sett også i Latin-Amerika, og det ligger også til grunn for vårt engasjement i Midt-Østen.

I fagbevegelsens internasjonale solidaritetsarbeid har også FAFO i de siste årene spilt en stadig viktigere rolle. På den store Fredskonferansen om Midt-Østen, som starter i Oslo på fredag, vil FAFO legge fram sin unike levekårsstudie fra Gaza og Vestbredden. Resultatet fra denne studien vil være et sentralt grunnlag for de drøftingene som skal finne sted på fredskonferansen utover i uken.

De store omveltningene i verden for øvrig er både skremmende og utfordrende. Vi må ikke miste troen på fredsskapende arbeid, selv om vi nesten daglig skuffes. Mye tyder på at supermaktene nå er villige til i større grad å satse på fredsskapende aktivitet gjennom De forente Nasjoner. Vi er stolte over at en av våre egne kamerater, Thorvald Stoltenberg, er vist den tillit av verdensorganisasjonene å spille en sentral rolle i fredsarbeidet i det krigsherjede Jugoslavia. Må han lykkes!

Kongressen i 1989 tok avgjørende forberedelser til en prosess som vil føre til forandringer i vår egen organisasjon. Det konkretiserte seg i «Prosjekt 93». Et omfattende utredningsarbeid etterfulgt av en bred og grundig organisasjonsmessig behandling står nå ved sin avslutning. *Det er den viktigste saka vi skal behandle på denne Kongressen.* Jeg skal ikke foregripe den behandlingen, men nøye meg med å understreke at lønnstakernes innflytelse på sin egen situasjon, lønns- og arbeidsvilkår, miljø og medbestemmelse og den alminnelige utviklingen i samfunnet for øvrig, er helt avhengig av den måten vi organiserer oss selv på. Maksimal påvirkning og innflytelse krever maksimal effektivisering og utnyttelse av våre egne ressurser og styrke. Bare på den måten kan fagbevegelsen utvikle seg selv til et enda bedre redskap for medlemmene.

Jeg skal være forsiktig med å ha skråsikre oppfatninger om framtida. Men jeg tar ikke feil når jeg sier at sysselsettingsproblemer vil bli dominerende også i neste kongressperiode. I denne forbindelse vil utfallet av høstens stortingsvalg bli av stor betydning. Norsk fagbevegelse skal sørge for å bidra til å virkeliggjøre solidaritet for sysselsetting. De konkrete virkemidler er imidlertid i stor grad også myndighetenes ansvar. Jeg legger ikke skjul på at den situasjonen vi nå har i Stortinget, ikke er den letteste når det gjelder politiske beslutninger i kampen mot ledigheten. Regjeringen er avhengig av – ikke bare Sosialistisk Venstreparti – men også ett av de borgerlige partiene for å få flertall for sine forslag.

Denne kongressen skal behandle vårt faglig-politiske samarbeid. Det er ikke tvil om at fagorganiserte lønnstakere i Norge er best tjent med at vi nå får videreført den politikk som Arbeiderpartiets regjering står for. Men det vil være en fordel om Arbeide-

Det er viktig at Arbeiderpartiet legger opp en politisk hovedkurs i samsvar med fagbevegelsens interesser. Vi begynner nå å se resultatene av oppryddingsarbeidet.

Nå ligger der et grunnlag for å føre en politikk som gir oss muligheter og håp i kampen mot ledigheten, i arbeidet for å slå ring om velferden og utvikle de faglige rettighetene. På en rekke områder kan vi slå fast at LO og våre forbund har gjort en god jobb. Resultatet har gitt alle som har arbeid fordeler. De ledige er taperne. Vi har gjort mye for å bekjempe ledigheten, men på dette område har vi ikke vært gode nok.

Vi kan gjøre det bedre.

Det sosiale sikkerhetsnett er bygd opp for å sikre arbeidstakere som faller ut av det ordinære arbeidsliv i kortere eller lengre tid. Ytelsene er ment å dekke opp slik at økonomiske problemer ikke skal komme i tillegg til problemer som sykdom i seg selv skaper. Det er ett unntak fra dette. I Norge har vi et lavt nivå på ledighetstrygd sammenlignet med andre nordiske land. Vi har til nå ikke oppfattet dette som et problem. Vi har prioritert å bruke ressursene til å bekjempe ledigheten. Gjennom tidene har vi lykket. Ledighetsperioden for de som er rammet, har vært kortvarig. Dermed har det ikke vært så stor økonomisk belastning for den enkelte. Nå er situasjonen en annen. De langtidsledige har ingen mulighet til å få endene til å møtes når inntektene reduseres med en tredjedel. Greier vi i fellesskap gjennom omfordeling å skape bedre vilkår for de langtidsledige, må vi prioritere det høyt. Jeg håper Kongressen slutter seg til kravet om en bedring av de langtidslediges situasjon. Tenk om også Regjeringen vil være positiv til en slik forbedring.

Mange har i de seinere år erklært arbeiderbevegelsens idealer og visjoner for døde og maktesløse. Liberalister og egoister frydet seg på 1980-tallet.

Hvemns idealer var det som overlevde?

Var det direktørene og deres fallskjermer?

Var det bankene og deres vanstyre?

NEI, det var arbeiderbevegelsens idéer og visjoner som holdt mål. Ærlig arbeid – med eller uten møkk under negla – overlevde jappetida. I dag er det kameratskapet som betyr noe.

Internasjonal solidaritet teller mer enn noen gang før. Samhold og fellesskap danner grunnlaget for våre idealer. De skal vi holde høyt når vi nå sammen slår ring om velferden. Her er målene de samme, uansett om vi hører til privat eller offentlig sektor, fellesskapet vil være overordnet.

Jeg erklærer med dette Landsorganisasjonens 28. ordinære kongress for åpnet.

Deretter ba LO-lederen representantene om å finne fram Samholdssangen, og allsangen ble ledet av *Frank Havrøy*.

Hågensen minnet så om at det er en tradisjon at Kongressen, som alltid holdes i Oslo, blir hilst velkommen til byen av hovedstadens ordfører. Som regel hadde det dessverre da vært å ønske en ordfører fra Høyre velkommen. Denne gangen kunne han for første gang på 16 år ønske en Oslo-ordfører fra Arbeiderpartiet velkommen.

– Velkommen Ann-Marit Sæbønes.

Gjestene hilser kongressen

Oslos ordfører holdt så følgende hilsmingstale til LO-kongressen:

Kjære kongressdelegater og gjester,
velkommen til Oslo

Det er en stor glede for meg å kunne ønske LO-kongressens deltakere og gjester velkommen til Oslo.

Oslo – landets hovedstad – er en mangfoldig by. Den er sete for Kongehus, Storting og Regjering. Byen er sete for sentrale organisasjoner innen arbeidsliv, næringsliv og frivillige organisasjoner. Sentrale læresteder betyr mye for byen. Presse og media, og de fleste av våre nasjonale kulturinstitusjoner holder hus her. Som hovedstad dekker Oslo viktige kulturoppgaver. Oslo, hovedstaden, er derfor viktig for landet. At Oslo har et aktivt næringsliv, et rikt kultur- og organisasjonsliv og at forsknings-, utdannings- og kulturinstitusjonene trives og utvikler seg betyr mye for hele landets utvikling. Skal resten av landet blomstre, må Oslo blomstre. Hovedstaden er og må være drivkraften, økonomisk, administrativt og kulturelt.

Med et innbyggertall på ca. 462 000 dvs. rundt 11 prosent av landets befolkning, er Oslo en storby. Innenfor Oslos grenser finner vi spranget i levekår omtrent som vi finner dem i forskjellige områder i landet vårt. Som storby kan Oslo måle seg med det beste og det dårligste i landet.

For første gang har Oslo nå en arbeidsledighet som ligger over landsgjennomsnittet og arbeidsledigheten er større i sentrale bydeler enn i andre. Byens næringsliv har gjennomgått betydelige endringer. Industrierarbeidsplasser forsvinner, tjenesteyting og handel er stagnert. Vår aller viktigste oppgave nå er å se og å utvikle våre muligheter. Bare ved å legge forholdene til rette for et aktivt næringsliv kan vi skape grunnlaget for de tjenester kommunen ønsker å yte sin befolkning. Det er nettopp slått fast i Longva-utvalgets levekårsutredning.

Forskjellene i Oslo er store! Enkelte av byens 25 bydeler har

landets høyeste levealder, mens andre har den laveste. I enkelte bydeler har vi landets beste helsetilstand, i andre den dårligste. Enkelte bydeler har landets høyeste bostandard, andre den dårligste. Miljø- og støyforurensninger følger samme mønster. Kontrastene i menneskenes kår er større her i storbyen enn i landet forøvrig. Det er få som vet at vi ennå har ca. 10.000 leiligheter uten innlagt bad eller toalett i de sentrale strøkene i Oslo, 300 har fremdeles gammel utedo.

Alt dette er forhold som stiller store krav til Oslo kommune som tjenesteyter. Jeg tror vi kan fastslå at det er bred politisk enighet om at vi ikke ønsker å ha store sosiale og helsemessige forskjeller i byen vår. Velferden må fordeles på en bedre måte. I det desentraliseringsarbeidet som nå skjer i Oslo, legger vi stor vekt på å redusere forskjellene mellom bydelene. I storbyen er flere avhengig av kommunen for å dekke sine primære behov for et rimelig liv. Det gjelder både barn, ungdom og gamle, men også andre grupper.

Skjevhetene må også sees i et nasjonalt perspektiv. Det er svært uheldig at det nå ser ut til at motsetningsforholdet storby/distrikt igjen skjerpes. Vi er gjensidig avhengig av hverandre. Jeg håper kongressen vil bidra til den forståelsen.

Det er lett å legge vekt på Oslos negative trekk, men for de aller fleste er Oslo en god by å leve i. Vi er med rette stolte av marka og fjorden, og vi nevner dem ofte først når vi skal beskrive byens severdigheter.

Det er noe unorsk i det, og det viser vel at det norske folk, inklusive byens innbyggere, egentlig ikke er veldig urbane i sin natur. Drømmen om fjord og fjell, skog og åser, og det egne huset med gjerde rundt sitter dypt i oss. Kulturen vi som nasjon har identifisert oss med har vært bondekulturen. Det er ingen tvil om at det har skjedd en dyptgripende endring i dette i senere tid. Stoltheten om byen, byhistorien og bykulturen er økt kraftig. Det er noe å komme fra Oslo også, ikke bare fra kjente dalfører, brede bygder, veiløse kystkommuner eller Bergen. Det har ikke alltid vært en selvfølge, ihvertfall ikke sett fra resten av landet. Økt bevissthet har ført til at vi bedre forstår verdien av å ta vare på det fysiske bymiljøet, på bygninger, plasser, gater og parker. Det er viktig for identitet, kontinuitet og tilhørighet.

Oslo har også fått et utrolig rikt kulturliv med stor bredde. Det spenner fra teater, konsert, utstillinger, museer på høyeste profesjonelle nivå og til utfoldelse og mangfold rundt i klubber og organisasjoner, skoler og bydeler.

Ikke minst i en tid med store problemer i verdenssamfunnet og usikkerheten om utviklingen i vårt eget land får kulturen økt betydning, som brobygger mellom grupper og mennesker og sam-

tidig noe som styrker vår identitet.

Jeg ser at kongressprogrammet er tett. Det er store og viktige saker dere skal behandle, om arbeidsledighet, organisasjonsarbeid, faglig-politisk samarbeid, internasjonalt samarbeid. Kjente saksfelt, men med et innhold som også avspeiler endringer i samfunnet. Nye utfordringer krever nye løsninger, også for fagbevegelsen. Beslutninger dere tar – vil også få en betydning for Oslo – og levekårene her i byen.

Med dette ønsker jeg dere lykke til med forhandlingene, velkommen til Oslo, og lykke til med kongressen!

Yngve Hågensen takket, og sa videre at nå, som ved tidligere kongresser, var det en glede å ønske gjestende representanter fra samarbeidende organisasjoner velkommen til kongressen. Og dertil spesielt innbudte gjester. Han ba de innenlandske gjester reise seg, så kongressen fikk ønsket dem skikkelig velkommen. Etter velkomstapplausen håpet Hågensen at gjestene ville få overvære både interessante dager på kongressen og mye hygge i Oslo by.

Han ga sa ordet til den som skulle hilse kongressen på vegne av de innenlandske gjester, statsminister *Gro Harlem Brundtland*.

Statsministerens hilsningstale

Det er en stor ære og glede å få hilse LOs 28. ordinære kongress på vegne av de innenlandske gjestene.

Gjennom en knapp og hektisk uke skal dere rette blikket innover mot egen organisasjon og utover mot samfunnet her hjemme og utenfor landets grenser. *Alle* samfunnsengasjerte mennesker i dette land vil følge med oppmerksomhet det som skjer her i Folkets Hus. De vet at det som skjer her vil få betydning langt utover medlemmenes rekke.

Landsorganisasjonen har satt sitt sterke preg på utviklingen i hele det århundre vi snart vil legge bak oss. Samfunnets skriken- de urettferdighet var utgangspunktet for fagorganiseringen. Kampen stod om en arbeidsdag til å leve med og en lønn til å leve av. Kravet var et arbeidsmiljø som ikke ødela liv og helse, trygghet for inntekt under sykdom og ledighet – dere gikk foran og brøytet vei. Det som var lenger borte ble heller aldri glemt. Solidaritet med undertrykte, fattige og forfulgte i alle deler av verden, har alltid vært et markant trekk ved norsk fagbevegelse.

Vi har en stolt historie.

«Slå ring om velferden» er motto for kongressen. Dette er vårt felles mål. Vi må ikke bare bevare, vi må bygge velferdssamfunnet

videre ut. Nå som før vil arbeiderbevegelsens innsats handle om å gjøre friheten større og hverdagen bedre – bedre her hjemme og ute.

Vi er inne i en ny tid og opplever langt raskere forandringer enn før, et nytt verdensbilde tar form. Den teknologiske og vitenskapelige utvikling, nye produksjonsformer – og hardt arbeid – har gitt oss en velstand og muligheter ingen kunne drømme om for 100 år siden. Men la oss ikke glemme; Mer enn halvparten av verdens befolkning lever fortsatt i fattigdom. Det som for oss er selvfølgelig demokratiske rettigheter er for mange fortsatt et fjernt mål. Stadig flere og sterkere tråder vever landene tettere sammen, men fortsatt er det land og regioner hvor mennesker drepes og fornædres i meningsløse kriger og konflikter – også i vår egen verdensdel. Vi ser – her i Eurpa – at krefter vi trodde oss ferdige med, igjen vinner fotfeste, ikke bare i gatene, men også ved valgene. Tross den kalde krigens slutt, Europa er inne i sin kanskje vanskeligste periode siden krigen. Verdensøkonomien er i ulage. I vest ser vi økonomiske tilbakeslag, i øst sosial uro og problemer knyttet til den økonomiske og sosiale utviklingen.

Våre naboland opplever sterke økonomiske tilbakeslag og en kraftig økning i ledigheten. Det verste av alt er at det verken i Sverige eller Finland er synlige tegn til noen bedring. Tvert imot regner man med at ledigheten vil øke. Nedskjæringer i velferdsordninger kommer i kjølvannet. Arbeidsledigheten er en del av det internasjonale bildet. Alle land rammes av den svake økonomiske utviklingen.

En ny sentral dimensjon har samtidig trådt fram: Økologi og økonomi må være to sider av samme sak. Vi stilles overfor en ny moralsk utfordring: Vårt ansvar gjelder ikke bare behovene og rettighetene til dem som lever idag, de må også omfatte de kommende generasjoner og miljøet – selve vårt livsgrunnlag. Bare en rettferdig fordeling av verdens goder kan stanse miljøtrusselen. Derfor er det nødvendig med *økt styring* både nasjonalt og globalt.

Disse perspektivene må vi ta med oss når vi staker kursen videre ut.

I strid med politiske krefter som har hatt andre mål, har arbeiderbevegelsen her hjemme bygd opp et samfunn vi kan være stolte av. Et samfunn mange ser til når de skal forme sine egne. Men vi har fortsatt skjevheter og mangler:

Vi vil ikke ha et samfunn hvor ungdommens første møte med arbeidslivet blir at deg har vi ikke bruk for. *Dette er helt ødeleggende.*

Hva er viktigere for tryggheten, for selvrespekten og for hverdagen for den enkelte – enn å ha en jobb å gå til?

Den største forskjellen i vårt samfunn i dag går mellom de som har arbeid og de som ikke har det. Derfor er full sysselsetting et overordnet mål for regjeringen: Å bekjempe arbeidsledigheten er vår aller største utfordring.

Vi visste da vi måtte ta på oss ansvaret for å rette opp en skakkjørt økonomi etter den uansvarlige festen på 80-tallet, at dette ikke ble noen lett oppgave. Men nå ser vi lyspunkter: Vi har lyktes i å bringe prisstigning, renter og kostnader ned. Bankene, som lå nede for telling, er kommet på fote igjen. For første gang på flere år ser det nå ut til at sysselsettingen øker. Beholdningen av ledige stillinger øker og industrisysselsettingen som så lenge har vært for nedadgående, kryper nå oppover igjen. Det ser ut til at noe positivt er i ferd med å skje på arbeidsmarkedet.

Gjennom samarbeidet med fagbevegelsen om solidariske lønnsoppgjør har vi lyktes i å styre økonomien inn i et rett spor – uten å gå til angrep på velferdsordningene. Tvert om så har vi på denne måten fått rom for omfattende reformer. Reformen som står sentralt også i LO's handlingsprogram: Ikke bare avtalefestet pensjon, men også en omfattende barnehageutbygging og forlengelse av foreldrepermisjon til ett år. Den har stått helt stille, på 18 uker, fra 1981 til 1986. Og vi skal gå videre, med muligheter for mer fleksibelt uttak av foreldrepermisjoen. Vi har styrket og fornyet utdanningen fra grunnskole til høyere utdanning. Vi har også satt kampen mot skatteunndragelser, kontraktørvirksomhet og svart arbeid høyt på dagsorden. Dette svekker grunnlaget for trygg sysselsetting og undergraver arbeidstakernes rettigheter.

Men: Jobben er selvsagt ikke gjort. I Regjeringen er vi akkurat like lite tilfreds med ledighetstallene som dere i fagbevegelsen er. Det som bekymrer oss aller mest er at ungdomsledigheten og andelen av langtidsledige øker.

Derfor må vi jobbe videre: Vi vil forsterke tiltakene her hjemme og vi vil fortsette arbeidet internasjonalt for å få landene rundt oss – som vår åpne og utadrettede økonomi er så avhengig av – til å sette kampen om ledigheten øverst på dagsorden.

Kampen mot ledigheten må gjennomsyres av den solidaritetslinjen arbeiderbevegelsen alltid har lagt til grunn: *Vi som har arbeid og trygge inntekter må vise solidaritet med det mindretallet som ikke har.*

I Arbeiderpartiets landsstyre varslet vi sist uke nye tiltak: Vi skal omfordele sterkere og vi skal vri en del av overføringene på statsbudsjettet bort fra passive overføringer og over til områder som de gir mer sysselsetting og mer velferd. De som har de sterkeste ryggene må bære den tyngste børa. Fagbevegelsen har –

både gjennom inntektsoppgjøret og ellers – vist evne til å ta ansvar, til å vise solidaritet. Nå krever vi at de som har mest – toppene i samfunnet – viser det samme ansvar.

Den økonomiske snuoperasjon vi har vært gjennom, hadde vi ikke klart uten fagbevegelsens aktive medvirkning. Skal vi lykkes i det videre arbeid, er det helt avgjørende at fagbevegelsen har trygghet for at byrdene fordeles rettferdig og at det sosiale sikkerhetsnettet ikke rakner. Et godt arbeidsmiljø, jobbtrygghet og trygghet for inntekt under sykdom og ledighet, er bærebjelker i det samfunnet vi har bygget opp og som vi bare sammen kan sikre og føre videre.

Da vil det nok være enkelte av de langtidsledige – spesielt de med forsørgeransvar – som kommer opp i en vanskelig økonomisk situasjon. Regjeringen *har* allerede satt i verk tiltak for å forbedre de langtidslediges økonomi, men vi vil ha med oss dette under den gjennomgang av hele dagpengeordningen som nå er satt i gang.

I kampen for å verne velferden og bygge den videre ut har vi nå som før motkrefter:

I Stortinget nå i vår må vi igjen regne med angrep på sykelønnsordningen. Høyre har også varslet at de går imot statens bidrag til AFP-ordningen som var så viktig nå i mellomoppgjøret. Lovforslaget mot sosial dumping, som LO har lagt så stor vekt på som ledd i EØS-avtalen, vet vi fortsatt ikke om vi får støtte til Stortinget. Høyre gikk imot utvidelse av omsorgspermisjonen og de kjører nå hardt på sitt siste privatiseringsframstøt: Kontantstøtte til småbarnsforeldrene, et tiltak som uansett hvordan en snur og vender på det, vil gå på bekostning av barnehageutbyggingen. Vi vet at kommer Høyre igjen inn i regjeringskontorene vil privatisering igjen komme opp på dagsorden: Helsevesen, utdanning, omsorg, samferdselsbedriftene – intet område vil være fredet.

Betydningen av en sterk og samlende fagbevegelse som tar helhetsansvar og som utøver solidaritet i praksis, blir altfor ofte sterkt undervurdert.

Arbeiderpartiets regjeringer har alltid blitt angrepet for å ta for mye hensyn til fagbevegelsens interesser. Den kritikken overser det viktigste: At innflytelse og ansvar går hånd i hånd med samarbeid og samspill. Når vi idag, til tross for en altfor høy ledighet, likevel har en gunstigere utvikling enn i nesten alle andre land, er årsaken at vi tok tak i problemene tidligere, og at vi tok tak i dem på en måte som la grunnlaget for bred oppslutning – nettopp gjennom fagbevegelsens medvirkning.

Men det aller viktigste: Når angrepene på det faglig-politiske samarbeidet kommer, så kommer de fra samfunnskrefter som har helt andre mål enn arbeiderbevegelsen og som ønsker å svekke sosialdemokratiet som den dominerende samfunnskraft.

For dem som mener det ikke er så stor forskjell mellom Arbeiderpartiet og Høyre, anbefaler jeg å lese Høyres ferske merknader til vårt langtidsprogram:

Det står mye om det meste i disse merknadene, men målet om full sysselsetting er ikke nevnt. Derimot får Regjeringen sviende kritikk for at vi er altfor aktive i kampen mot ledigheten: Arbeidsmarkedstiltakene er for omfattende. Statsbankene har en for dominerende rolle. De offentlige budsjettene er altfor store. Det satses altfor mye på offentlig arbeidsformidling – og den offentlige innsatsen i boligbyggingen er for høy. Slik kunne jeg fortsette – for Høyres svar er å overlate mer til markedskreftene.

I merknadene står det at «Høyre ønsker å sikre velferdssamfunnets idealer». Det høres jo fint ut, men hva består så denne sikringen i? Jo, at velferdsstaten er truet av seg selv fordi den er blitt altfor stor. Derfor sier Høyre at det beste vernet for velferds-samfunnet vårt, er at velferdsstaten bygges ned.

Jeg er ikke det minste i tvil om at denne kongressen vet å si klart ifra om en slik politikk. Men vi må ikke ta for gitt at velgerne sier like klart ifra. Høyre har vunnet seire før, og de kan klare det igjen.

Det faglig-politiske samarbeidet er tuftet på at fagbevegelse og parti har felles mål og felles verdigrunnlag. Det er det som gjør det faglig-politiske *samarbeidet* til noe annet og mer enn den kontaktvirksomhet både Regjering, parti og fagbevegelse må ha til andre organisasjoner og andre partier. Vi har forskjellige roller å spille, men når det er uenighet tror jeg vi må holde hodet kaldt og hjertet varmt: Hele arbeiderbevegelsens historie er et lærestykke i det enkle faktum: Skal vi nå resultater – så må vi trekke sammen.

I trygg forvisning om at dere som har fått det viktige verv å være representanter på denne kongressen – vil føre videre de beste tradisjoner i fagbevegelsens lange historie, ønsker jeg – på vegne av de innenlandske gjestene – lykke til med en spennende og krevende uke.

LO-lederen takket statsministeren og sa at han også hadde gleden av å ønske velkommen 63 gjester fra 44 samarbeidende organisasjoner i verden. Spesielt velkommen var fagforeningskamerater fra de nye demokratiene. I tillegg til de gjestene som sto i gjestelista, var det også 10 fagforeningskamerater fra det sørlige Afrika til stede. Disse kombinerte kongress-besøket med et seminar i fagbevegelsens regi. Han ba alle de utenlandske gjestene om å reise seg slik at kongressen kunne være med i en velkomsthilsen.

Etter tradisjonen skulle også representanter fra de utenlandske gjestene hilse kongressen. Dette gjaldt representater fra Nordens

faglige samorganisasjon, den europeiske fagbevegelse og Internasjonalen, FFI. Han ga først ordet til lederen i Nordens faglige samorganisasjon, *Bjørn Rosengren*.

Rosengrens hilsningstale

Rosengren pekte først på at Den nordiske faglige samorganisasjonen består av 11 sentralorganisasjoner i Norden, med tilsammen 8 millioner medlemmer. Den fremste oppgaven er å samordne på nordisk basis, kampen for full sysselsetting, og samordne en nordisk Europa-politikk som setter sysselsettingen fremst på dagsordenen.

– Det er 20 millioner arbeidsledige i Vest-Europa, og da bør dette være prioriteringen for samtlige av regjeringene i disse landene, sa *Rosengren*. Men hittil var det mest blitt med vakre ord. Arbeidsledigheten er et meningsløst offer, som rammer den enkelte og samfunnet og forverrer framtidsutsiktene.

Som eksempel nevnte han at en arbeidsledighet på 1 prosent, koster det offentlige 10 milliarder kroner. Sverige har et gigantisk budsjett - underskudd, hvorav mer enn halvparten kan føres tilbake til arbeidsledigheten.

– Uten at man får bukt med arbeidsledigheten, er det ikke mulig å komme fram til balanse i budsjettet, sa han.

I Vest-Europa koster arbeidsledigheten sammenlagt 800 milliarder kroner.

I de nordiske land er det nå 1,5 millioner arbeidsledige, og enda flere rammes av ledigheten, direkte og indirekte.

Han pekte også på det nye begrepet «Den nye arbeidsledigheten» – dvs. at den rammes storbyer og distriktene, mennesker med høy utdanning og med lav, gamle, unge, kvinner og menn.

– Da arbeidsministrene i de nordiske land møttes til drøftinger i Oslo i mars, var budskapet fra de fagorganiserte i Norden entydig: – Det finnes ingen unnskyldning for ikke å gjøre noe for å få bukt med arbeidsledigheten!

Dersom ledigheten stabiliseres på det nåværende nivå, vil den raskt øke – og det finnes mottiltak å sette inn. – I Finland, og snart i Sverige, har man fått en «dualøkonomi», som vanligvis u-land har vært rammet av: vekst i eksportindustrien, men ingen vekst i den nasjonale økonomien. Det er ikke bare å tro at eksportindustrien kan dra oss ut av krisen.

– Arbeidsledigheten er et meningsløst offer som aldri kan aksepteres som et økonomisk virkemiddel, sa *Rosengren*. I landene i det sørlige Europa fikk man i årevis høre at man bare måtte holde ut, at fremtiden ville bli bedre. Det var inflasjon man først måtte takle, ikke ledigheten.

– Det har vist seg at dette var løgn, at offeret var meningsløst, at de millioner arbeidsledige fortsatt er arbeidsledige og at det ikke har gitt vekst i økonomien. I Storbritannia finnes det familier der tre generasjoner er arbeidsledige, tre generasjoner som aldri har fått delta i arbeidslivet. De sosiale konsekvenser skulle det ikke være vanskelig å tenke seg.

– Erfaringen fra de europeiske landene, er at økningen i arbeidsledigheten går fort, når den blir liggende på et høyt nivå. Da vokser den.

– Arbeidsledighet gjør at folk mister også sin frihet. Vi må arbeide for at Norden ikke havner i den samme fellen – og derfor må vi stille krav om at botemidlene settes inn, nå!

Det finnes tiltak å sette inn, men det nytter ikke å bruke dem enkeltvis. Det er et helt batteri av tiltak som må settes i verk, og i den forbindelse hadde Nordens faglige samorganisasjon presentert fem prioriterte punkter for regjeringene: en aktiv konjunkturpolitikk, koordinering, økede investeringer i infrastruktur og miljøprogrammer bl.a.

– Vi har foreslått en rekke konkrete tiltak til å møte de økonomiske problemene og aktiv anvendelse av en konjunkturpolitikk, bl.a. innenfor infrastrukturen i Norden, vei- og banenett, miljøinvesteringer og tiltak som skal sørge for at sysselsettingen blir prioritert og rentenivået går ned. Man har også pekt på nødvendigheten av at EFTA og EF enes om en politikk for å løse ledighetsproblemene.

Strategiske spørsmål i kampen mot ledigheten er anvendelse av teknikk og kompetanse for å gjenvinne konkurransevnen. Han sa også at det ville være nødvendig ikke bare å ha et nasjonaløkonomisk perspektiv på ledigheten, men et arbeidsplassperspektiv. Vi må arbeide offensivt for å skape flere arbeidsplasser, økonomisk vekst, økt etterspørsel, en politikk som fremmer investeringene. 1993 er et avgjørende år for om vi skal lykkes med en ny politikk i Norden og i Europa.

Kampen for økt sysselsetting blir denne gangen tøffere enn noen gang tidligere, men vi må starte den veien nå, sa Rosengren.

LO-lederen takket Rosengren og ga ordet til generalsekretæren i den europeiske faglige samorganisasjonen, (Euro-LO), *Emilio Cabaglio*.

Cabaglios hilsningstale

(Oversettelse av den europeiske faglige samorganisasjons generalsekretærs tale til LO's kongress 1993.)

Kamerater.

Det er en virkelig stor glede for meg å stå her foran dere i dag og overbringe faglige hilsner fra Den Europeiske Faglige Samorganisasjon.

LO er ikke bare en av de medlemsorganisasjoner som var med på å grunnlegge Euro-LO. LO fortsetter også å bidra meget aktivt til vårt felles arbeid på europeisk plan.

Av denne grunn vil jeg få rette en takk til dere alle, og særlig til deres leder, Yngve Hågensen.

Euro-LO ble grunnlagt for 20 år siden basert på den overbevisning at europeiske arbeidstakere hadde behov for bedre koordinering i sitt arbeid for mer effektivt å kunne forsvare sine forhåpninger og interesser. Denne målsetting er nå mer enn noensinne gyldig og nødvendig.

Vi kan med tilfredshet se tilbake på den vei vi har gått. Euro-LO representerte 17 landsorganisasjoner da den ble grunnlagt. Idag representerer vi 44 landsorganisasjoner i 22 land, og i tillegg har vi 15 europeiske bransjekomiteer.

Vi er den mest representative organisasjon for europeiske arbeidstakere.

Vår innflytelse ovenfor EF og EFTA har vokst slik også vår innflytelse ovenfor arbeidsgivernes organisasjoner har vokst. Vi ønsker å blåse liv i den europeiske sosialdialog som vi ser på som det grunnleggende i et europeisk system for forbindelse mellom partene i arbeidslivet.

Men alt dette er likevel ikke nok om vi ønsker å bygge opp en europeisk faglig organisasjon som kan tjene som en effektiv motvirkende kraft ovenfor de økonomiske, industrielle og finansielle krefter som opererer på et stadig mer integrert europeisk marked.

Kamerater.

Vi konfronteres idag på alle kanter med en tilsynelatende ustoppelig vekst i arbeidsledigheten. Fagbevegelsens fremste mål, nemlig å sikre arbeid for alle, må nå tas alvorlig opp til debatt.

Den gjensidige avhengighet i våre økonomier betyr at intet enkeltstående land – ikke en gang det sterkeste – klarer å snu tendensen og komme tilbake til en situasjon hvor vi har vekst, noe som en vesentlig betingelse – men likevel ikke den eneste – for å skape nye og stabile arbeidsplasser.

Det er derfor Euro-LO ber Det Europeiske Fellesskap sette i gang en koordinert strategi for økonomisk vekst gjennom å øke offentlige investeringer i infrastruktur, miljøvern og forskning, gjennom en reduksjon av rentesatsene for å stimulere til oppblomstring i private investeringer; og gjennom å øke arbeidet med skoloring og omskoloring av arbeidstakerne.

De er derfor vi hilste velkommen initiativet til deres statsministre, Gro Harlem Brundtland, til felles arbeid mellom EF og EFTA på dette felt.

Den 19. april fant det sted et innledende møte mellom EF's og EFTA's økonomi- og finansministre.

Resultatet var beskjedent må jeg si, sammenlignet med hvor alvorlig situasjonen er når det gjelder økonomi og arbeidsledighet.

Vi ønsker derfor å trappe opp presset fra fagbevegelsen både nasjonalt og på europeisk plan for å få en mer dyptgående endring i den makro-økonomiske politikk slik at sysselsettingssituasjonen blir prioritert fullt ut.

På lang sikt må vi imidlertid innse at den teknologisk og den sosiale framgang når det gjelder arbeidsplasser ikke lenger er sammenfallende, og at det trengs nye ideer når det gjelder organisering av arbeidet om vi ønsker å garantere alle retten til arbeid, for denne rett er og blir et grunnleggende vilkår for å leve i våre demokratiske samfunn.

Kamerater.

Proessen med europeisk integrasjon har beveget seg ytterligere framover – i hvert fall når det gjelder økonomi. Fellesskapet har praktisk talt fullført Det Indre Marked. Avtalen om Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde vil snart være på plass.

Det er et faktum at Fellesskapet er havnet i en blindgate på grunn av vanskelighetene som har oppstått i noen land når det gjelder ratifisering av Maastricht-avtalen. Men det er også et faktum at andre land som Østerrike, Finland, Sverige og også deres land, Norge, har startet forhandlinger med henblikk på mulig medlemskap.

Uansett hvilken juridisk form de mellomstatlige avtaler får, så har denne prosess sin egen objektive dynamikk som gjenspeiler en underliggende situasjon med voksende gjensidig avhengighet mellom økonomier og markeder. Selv om det kan se annerledes ut, er ikke noe land fullt ut suverent i de valg det gjør når det gjelder økonomisk politikk. Alle land avhenger av hverandre i større eller mindre grad.

Gitt denne situasjon tar fagbevegelsen sikte på å sikre at integrasjonsprosessen ikke bare skal være økonomisk, men også sosial i sin natur. Om det skapes et enhetsmarked fritt for restriksjoner eller hindre for økonomiske og finansielle krefter er det i vår interesse at dette markedet reguleres sosialt for å unngå faren for sosial dumping.

For Euro-LO betyr det å bygge opp et sosialt Europa – samtidig å bruke lovverk og forhandle fram rammeavtaler for å få en

harmonisert framgang når det gjelder arbeidskår og full anerkjennelse av arbeidstakernes grunnleggende rettigheter.

Det må innrømmes at vi fortsatt er langt fra målet.

Sosialprotokollen i Maastricht-traktaten som begrenser seg til 11 land, gir oss nytt verktøy og nye muligheter.

Dette er en av grunnene – og ganske visst ikke den minste – til at vi støtter opp om ratifisering av Traktaten.

Maastricht er ikke den ideelle løsning, men uten Sosialprotokollen ville vi utvilsomt stå svakere ovenfor markedskreftene.

Kamerater.

De demokratiske revolusjoner i 1981 i Øst- og Mellom-Europa har endret kontinentets politiske landskap

Når vi har gitt vår støtte til denne prosessen har vi nå ansvaret for å sikre at den befestiger seg og videreutvikles.

I første hånd betyr dette at EF, EFTA og de enkelte land må gi mer generøs støtte til økonomisk reform og gjenoppbygging i landene i Mellom-Europa og i Russland og i de andre republikker i den tidligere Sovjetunionen.

Men samtidig må slike reformer være et mer direkte svar på de sosiale behov til folkene i disse land, og fagorganisasjonene må anerkjennes som viktige partnere i den økonomiske reform.

Vi vet at dette fortsatt ikke er tilfelle i en rekke situasjoner, og dette finner vi meget foruroligende.

Dette er et nytt arbeidsområde for Euro-LO, og et område vi vil fortsette å arbeide med og andre relevante faglige organer koordinert med Frie Faglige Internasjonale.

Vi kan ikke under noen omstendighet tillate at denne del av vårt kontinent skal omformes til et område med billig arbeidskraft og utbytting.

Vi må også handle for å hindre at spenning og konflikter bryter fram, fyrt opp om av nasjonalistisk ekstremisme og intoleranse.

Det er i alles interesse å bygge opp en ny europeisk arkitektur basert på demokratiske prinsipper, politisk stabilitet og samarbeid.

De tragiske hendelser i det tidligere Jugoslavia viser de dramatiske konsekvenser som kan oppstå om hatets og voldens krefter slår rot.

Euro-LO krever at Europa og det internasjonale samfunn opptrer med størst mulig beslutsomhet for å få slutt på den skammelige krigen i Bosnia-Herzegovina og sikre at menneskerettighetene, rettighetene til minoritetene og politisk og faglig frihet respekteres i hele det tidligere Jugoslavia.

Kamerater.

I dagens Europa må fagbevegelsen møte nye utfordringer om den skal sikre arbeid for alle og sosial framgang.

Vi må derfor koordinere vårt arbeid bedre, få felles strategier og politikk, og få vårt faglige arbeid ut over de nasjonale landegrensene.

Jeg betrakter Euro-LO som den spire av europeisk faglig virksomhet som vi så sårt trenger.

Jeg er ikke i tvil om at LO vil fortsette å videreutvikle sin fulle støtte til dette felles arbeid.

Lykke til med kongressen.

Hågensen takket generalsekretæren og ga så ordet til visegeneralsekretæren i FFI, *Eddy Laurijsen*.

Laurijsens hilsningstale

(Oversettelse av frie faglige internasjonales visegeneralsekretærs tale til LO's kongress 1993)

Kollegaer, kjære venner.

Det er en ære for meg å tale til deres kongress her idag på vegne av Frie Faglige Internasjonale og FFI's generalsekretær Enzo Friso som sender dere sine beste personlige ønsker. Tidspunktet for kongressen – like etter 1. mai – er perfekt. Det gir oss alle i fagbevegelsen mulighet til å vurdere hva vi har oppnådd og tenke på vår stragi for framtida.

FFI har nettopp gitt ut sin årlige oversikt over brudd på faglige rettigheter. Det er deprimerende lesing. 260 fagorganiserte ble drept i fjor. 2.500 ble arrestert og mer enn 40.000 mistet jobben for å ha deltatt i det som vi betrakter ikke bare som vanlig faglig virksomhet – men faktisk som utøving av en grunnleggende menneskerett.

Kampen mot diktatur har mange steder brakt lite annet enn en kunstig form for demokratisk system

I den industrialiserte verden er regjeringens linje i de fleste tilfeller den at markedets frihet må gå foran alt. Faglige organisasjoner bindes gjennom lover for å hindre dem i å blande seg inn i det som pleide å være en fornuftig måte å produsere og fordele visse varer og tjenester på, og nå er blitt det frie markeds ideologi, som en trosartikkel.

Men, ingen som ser på de industrialiserte land kan i alvor hevde at å svekke kollektivforhandlinger og utelukke faglige organisasjoner fra økonomiske beslutninger har skapt et mer effektivt eller rikere land det siste tiår.

Likevel synes mange regjeringer i Mellom- og Øst-Europa å snuble nedover samme vei. Det er bedrøvelig å se at land med en historie som burde ha lært dem bedre bruker så mye arbeid på å kontrollere lovlige faglige organisasjoner.

skapet fra mange herskere er det samme; faglige organisasjoner er til hinder for utvikling. Problemet er at under de som preker dette budskapet har levestandarden falt, arbeidsledigheten økt og vekstutsiktene er elendige. Og slik er det også med bevisstheten om den økonomiske og sosiale gjensidige avhengighet i dagens verden.

En bevissthet om at internasjonal solidaritet er til fordel for alles liv, i nord og sør, i øst og vest.

Å øke kjøpekrafta til arbeidstakere i utviklingsland ville ikke bare styrke deres egne økonomier, det vil gjøre dem istand til å kjøpe de produkter deres kollegaer i de industrialiserte land lager.

Folkevandringer vil ikke lenger være et stridsspørsmål når fattigdommen ikke lenger driver folk til å søke et bedre liv et annet sted. I dag er blikket til arbeidstakere over hele verden sitt blikk mer enn noensinne festet på den internasjonale fagbevegelse. Den gjensidige avhengighet i verdensøkonomien og de flernasjonale selskapers makt gjør dette uunngåelig.

Men hvordan skal vi omsette dette behov for internasjonal solidaritet til handling? Hvor bør våre prioriteringer ligge?

Vi har konsekvent gått imot totalitære styreformers, fascisme og diktatur, både på høyre og venstre fløy, og angrep på organisasjonsretten uansett hvor de har forekommet. Vi har kjempet for større enhet i fagbevegelsen, men har alltid avslått – og vil fortsatt avslå – enhver form for tilpassing til organisasjoner som under påskudd av å opptre på vegne av arbeidstakerne faktisk ikke var noe annet enn drivreima for totalitære regimer.

Vi må trappe opp og sikre at vi koordinerer vårt arbeid for å bistå alle de som kjemper for å opprette nye, uavhengige og virkelig reformerte faglige organisasjoner i de tidligere kommunistiske land for å skape grunnlag for trepartsdialog og utvikling av demokratiske prosesser i disse land.

Vi må gi all mulig støtte til våre afrikanske kamerater for å forhindre enhver avbrytelse i den demokratiske prosess, slik det synes å være tilfelle nå i noen av deres land.

Vi må øke og forbedre effektiv solidarisk innsats med våre kamerater i Asia og Latin-Amerika for å omforme det overfladiske demokratiet i enkelte land på disse kontinentene til ekte demokratier.

Vi må styrke vårt felles arbeid for å få fart på kampen mot rasediskriminering og apartheid og også kampen for like muligheter for kvinner, inkludert i fagbevegelsen.

Dette er utfordringen vi må ta. Det er en utfordring vi må vinne, og en utfordring vi bare kan vinne sammen. Dette betyr å ha nærere forbindelser. Det betyr mer engasjement i FFI's arbeid. Det betyr å erkjenne at internasjonal solidaritet ikke bare er et sla-

betyr å erkjenne at internasjonal solidaritet ikke bare er et slagord, det er verktøyet vi bruker for å skape rom for å leve og pus-te i, ikke bare i den tredje verden – men også her.

Kollegaer, kjære venner.

FFI er meget glad over å se at for norsk fagbevegelse er «solida-ritet» ikke bare et tomt ord. Vi er dere alle meget takknemlige for deres uvurderlige samarbeid og bidrag for å styrke FFI's handlingsprogram på forskjellige områder. På vegne av så mange faglige organisasjoner og fagorganiserte over hele verden har vi kunnet hjelpe til – med deres støtte – i kampen mot undertrykking, diskriminering og ekskludering. Jeg takker dere av oppriktig hjerte.

Jeg vet at et viktig punkt på dagsorgen på deres kongress er prosessen med omorganisering av deres organisasjon. Dette er nå et spørsmål for oss alle i fagbevegelsen. FFI vil med stor interesse se på resultatet av denne debatten. Vi håper videre at LO også i kom-mende kongressperiode vil fortsette å spille – og ytterligere styr-ke – sin konstruktive internasjonale rolle innenfor rammen av FFI's internasjonale samarbeid og solidariske handlingsprogram for mer enhet, mer styrke, mer framgang på veien framover mot seier for vår fagbevegelse, over hele verden.

Hågensen takket Laurijsen og de øvrige gjester for gode ord og ønsker.

Han var ellers klar over at mange nå følte behov for en pause, men ba om forståelse for at man nå tok fatt på konstituering av kongressen, før man gikk til en lang pause før ettermiddagsmøtet.

KONSTITUERING

Ordet ble gitt til fullmaktkomiteens leder Svein Erik Oxholm, som la fram følgende innstilling:

I I medhold av Vedtektenes § 5 pkt. 2 har Sekretariatet i møte 19.04.93 valgt denne fullmaktskomité:

Svein-Erik Oxholm, LO, leder

Gunnar Grimnes, NEKF

Kjell Martinsen, FF

Liv Nilsson, NKF

Arild Øynes, DnP

Bjørn Kolby, LO, sekretær

Komiteen har i møter 6. og 7. mai gjennomgått de innkomne full-makter.

- II Komiteen viser til at enkelte representanter er forhindret fra å møte under hele Kongressen. For noen av dem foreligger fullmakter både for representant og vararepresentant. Komiteen legger som utgangspunkt til grunn at det ikke skal skiftes mellom representant og vararepresentant under forhandlingene av hensyn til Kongressens kontinuitet og arbeid i komiteer.

Forsåvidt gjelder de som ikke kan møte til åpningsdagen innstiller derfor komiteen overfor Kongressen på at dette behandles og innvilges som permisjonssøknader, og uten at vararepresentanter innkalles.

3 representanter har meldt forfall/søkt permisjon fra onsdag 12/5, og slik at vararepresentanter møter. Komiteen har innhentet nærmere opplysninger om årsakene. Komiteen finner under sterk tvil å ville innstille på at fullmaktene for vararepresentantene godkjennes fra 12/5. Prinsipielt er komiteen kritisk til en slik ordning. Regler og praksis er imidlertid uklare og komiteen har lagt vekt på det.

Forsåvidt gjelder representanter som i løpet av Kongressen blir forhindret, forutsettes at spørsmål om permisjon og eventuelt ønske om innkalling av vararepresentant for den resterende del av Kongressen, forelegges Kongressen på vanlig måte.

- III Det er valgt 2 representanter og 2 vararepresentanter fra Hedmark fylke. 1 av representantene og den oppførte vararepresentant har begge meldt forfall. Spørsmålet er om den andre vararepresentant kan møte i stedet.

Komiteen legger til grunn av valgreglene forutsetter 600 navn. Det er ikke i samsvar med valgreglenes forutsetninger å kunne være vararepresentant for mer enn 1 representant.

Komiteen har fått opplyst at det i dette tilfelle bare ble innstilt 2 representanter og 2 vararepresentanter. Alle ble enstemmig valgt, men det ble ikke presisert hvem de ble valgt for. I dette konkrete tilfellet finner derfor komiteen etter omstendighetene å ville innstille på at fullmakten godkjennes.

Tilsvarende spørsmål foreligger fra Norsk Arbeidsmandsforbund. Landsstyret har foretatt valg og med 1 vararepresentant pr. representant ut fra forbundets sektorer – i dette tilfellet statssektoren. En representant har fått sykdomsforfall og vararepresentanten kan ikke møte pga. uforutsette omstendigheter i arbeidet. Forbundet anmoder om at den annen valgte vararepresentant for statsektoren gis anledning til møte.

Komiteen innstiller på at dette likebehandles med tilfellet fra Hedmark fylke, slik at fullmakten godkjennes.

- IV I de tilfeller de valgte representantene ellers har meldt forfall foreligger fullmakter for respektive vararepresentanter.
- V Komitéen vil ellers bemerke at det kan være behov for nærmere retningslinjer forsåvidt gjelder vararepresentasjon og permisjoner.
- VI På dette grunnlag innbys Kongressen til å treffe slikt

Vedtak:

FULLMAKTENE GODKJENNES

Oslo, den 09.05.93

Svein-Erik Oxholm

Gunnar Grimnes

Kjell Martinsen

Liv Nilsson

Arild Øynes

Bjørn Kolby

Svein-Erik Oxholm tar deretter opp forslag om å innvilge permisjon 09.05. for:

- 3. Arild Arnås, NFATF
 - 60. Roy Andersen, FF
 - 116. Ivar Mæland, NKOF
 - 173. Randi Aronsen, NFK
 - 177. Gudrun Viken, NKF
 - 245. Harald Brevik, NTL
 - 248. Helge Kolstad, NTL
 - 297. Eirin Myran, Nordland
 - 323. Erling Oen, Sekretariatet
- og slik at vararepresentantene ikke innkalles.

Ved åpningen er det 304 stemmeberettigede tilstede.

Yngve Hågensen antok at permisjonssøknadene for denne dagen hadde noe med konfirmasjonsdag å gjøre.

Fullmaktskomiteens innstilling ble så enstemmig godkjent uten merknader.

Innkallingen

Det var ingen merknader til innkallingsprosedyren og LO-lederen konstaterte med det at Kongressen var lovlig satt.

DAGSORDEN

Hågensen refererte følgende innstilling fra LO-sekretariatet:

Sekretariatets innstilling:

1. Åpning
2. Konstituering
 - a) Godkjennelse av fullmaktene
 - b) Godkjennelse av dags- og forretningsorden
- c) Valg av fire ordstyrere og fire sekretærer
- d) Valg av redaksjonskomitéer og valgkomité
3. Beretninger for 1989, 1990, 1991 og 1992
4. Regnskaper for 1989, 1990, 1991 og 1992
5. Vedtektsendringer
6. LOs handlingsprogram
7. Fagbevegelsen og Europa
8. LOs egen organisasjon
9. Hovedavtalene
10. Diverse forslag
11. Valg
12. Avslutning

Innstillingen ble enstemmig godkjent uten merknader.

FORRETNINGSORDEN

Hågensen refererte følgende innstilling fra sekretariatet:

Sekretariatets innstilling:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning kongressen ikke vedtar noe annet. Dagsordens punkt 4 behandles for lukkede dører. Adgangskort for representanter og innbudte utstedes av sekretariatet. Adgangskort for pressen og tilhørere utstedes av LOs administrasjon. Adgangskort skal vises ved forlangende.

2. Til å lede møtene velges fire ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokoll velges fire sekretærer.

3. Møtene holdes fra kl. 09.00 til kl. 13.00 og fra kl. 15.00 til kl. 18.00, med mulighet for å holde kveldsmøte når dette er nødvendig.

4. Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger i samme sak. Med unntak av innledningsforedrag, er taletiden 10 minutter første gang og fem minutter annen gang. Ordstyreren har forøvrig, når det er påkrevd, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsorden gis ingen ordet mer enn en gang og høyst ett minutt til hver sak. Talerne skal tale fra den bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren undertegnet med forslagstillers navn, nummer og forbund/fylke. Innsendte forslag anses som opptatt. Etter at det er satt strek med de inntegnede talere kan ikke nye forslag tas opp. Forslag som ikke har noen forbindelse med de sakene som er ført opp på dagsorden, kan ikke behandles.

6. Alle saker avgjøres med alminnelig flertall. I tvilstilfeller, eller når minst 30 representanter forlanger det, foregår avstemmingen ved navneopprop. I tilfelle av stemmelikhet er forslaget forkastet.

7. I protokollen innføres forslag, talere, avstemminger og vedtak.

307 *Kjell Bjørndalen*, Sekretariatet, sa at han under behandlingen i sekretariatet hadde tatt til orde for at også regnskapene ble behandlet for åpne dører, som de øvrige saker. Han pekte på at man vanligvis krever åpenhet i andre fora. Prinsippet med åpenhet i organisasjonen også når det gjelder regnskapene, hadde man gode erfaringer med i hans forbund, Fellesforbundet, og han trodde åpenhet på det punkt ville ha en positiv effekt i opinionen.

Han foreslo derfor at setningen «Dagsordens punkt 4 behandles for lukkede dører» ble strøket.

Hågensen bekreftet at *Bjørndalen* hadde gått inn for dette i sekretariatet, men der var det flertall for lukkede dører.

Han ga ordet til *Oxholm*, som redegjorde for flertallets begrunnelse.

303 *Svein-Erik Oxholm* sa at når man hadde foreslått lukkede dører, som var det bl.a. fordi man tradisjonelt holdt seg til en viss

begrensning og ikke viste for stor bredde når det gjaldt å vise korta. Det gikk konkret bl.a. på streikeberedskapen og andre ting som motparten ikke burde ha for stor innsikt i. Det er også ut fra vanlig praksis både i representantskapet og på kongressen at regnskapene ikke behandles for åpne dører.

– Under behandlingen av regnskapene kommenterer vi også detaljer om mange foretak som LO er økonomisk engasjert i. Det gis også strategiske vurderinger i forbindelse med regnskapene. Hvis vi skulle behandle dette åpent, måtte vi i så fall legge begrensninger på oss med hensyn til slike opplysninger, sa Oxholm som mente dette var de viktigste grunnene til sekretariatets innstilling.

Voteringen

Yngve Hågensen refererte forslaget fra Kjell Bjørndalen, som ville stryke andre setning i forretningsordens punkt 1:

«*Dagsordens punkt 4 behandles for lukkede dører*».

Sekretariatets innstilling ble vedtatt med klart flertall. Ingen forlangte opptelling.

Forretningsorden var dermed vedtatt.

Hågensen sa at han ville referere sekretariatets innstillinger på dirigenter, sekretærer og komiteer og behandle dem etterhvert. Dette ble godkjent.

Nedenfor følger forslag på dirigenter, sekretærer, valgkomite og redaksjonskomiteer.

Sekretariatet innstiller:

Dirigenter:

1. Finn Erik Thoresen,	Sekretariatet
2. Kjellaug Kristiansen Jota,	DnP
3. Svein Fellheim,	Rogaland
4. Thorbjørn Jagland,	Samarbeidskomiteen

Sekretærer:

1. Gunhild Johansen,	NKF (Troms)
2. Håkon Nielsen,	Fellesforbundet
3. Anne Grete Lindstrøm,	HK (Nord Trøndelag)
4. Marit Nybakk,	Oslo

Valgkomite:

Einar Hysvær,	Sekretariatet, <i>leder</i>
Arild Øynes,	Sekretariatet
Ove Dahlsheim,	Sekretariatet
Anne-Marie Pettersen,	Fellesforbundet
Kjell Røttereng,	Fellesforbundet
Steinar Karlsen,	Fellesforbundet
Berit Lynnebakken,	NKF (Akershus)
Eli Andreassen,	NKF (Hedmark)
Klaus Halvorsen,	NTL (Aust-Agder)
Sigrid Werner,	NOPEF (Rogaland)
Svein-Kåre Finnebråten,	NFATF (Telemark)
Björg Watnedalen	NPF (Vest-Agder)
Johannes Henriksen,	NEKF (Østfold)
Jarle Molde,	NKIF (Sogn og Fjordane)
Jorunn Henriksen,	Nordland

Redaksjonskomite for vedtektene:

Svein-Erik Oxholm,	Sekretariatet, <i>leder</i>
Evy Boverud Pedersen,	Sekretariatet
Jan Werner Hansen,	Sekretariatet
Roar Flåthen,	Fellesforbundet
Gudrun Viken,	NKF (Nord-Trøndelag)
Karin Torp,	HK
Olav Støylen,	NKIF
Jan Inge Kvistnes,	NPF
Björg Westbø,	Buskerud

Sekretærer:

Bjørn Kolby
Knut Endreson
Jan Olav Lajord

**Redaksjonskomite for Handlingsprogrammet
herunder sysselsetting, velferd og fordeling**

Esther Kostøl	Sekretariatet, <i>leder</i>
Per Gunnar Olsen,	Sekretariatet
Kjell Martinsen,	Sekretariatet
Terje Moe Gustavsen,	Sekretariatet
Magnus Midtbø,	Sekretariatet
Finn Bærland,	NKF
Solveig Holm,	Fellesforbundet (Møre og Romsdal)
Aud Watnebryn,	NTL
Jens Tveit Aga,	NAF (Hordaland)
Gro Standnes,	SL
Oddrun Remvik,	NOSO
Aud Marit Pettersen,	Hedmark

Sekretærer: Magne Nedregård
Stein Reegård
Bjørn Willadsen
Ellen Horneland

**Redaksjonskomite for EF og øvrige saker,
herunder tariffpolitikk, næringspolitikk
og internasjonale saker**

Jan Kr. Balstad,	Sekretariatet, <i>leder</i>
Liv Undheim,	Sekretariatet
Kjell Bjørndalen,	Sekretariatet
Sidsel Bauck,	Sekretariatet
Arthur Svensson,	Sekretariatet
Liv Nilsson,	Sekretariatet
Walter Kolstad,	Sekretariatet
Bjørgulv Froyn,	NKF (Oslo)
Kirsti Skjold Evjen,	NTL (Nordland)
Torbjørn Dahl,	NNN
Helge Moen,	TD
Inger Langvatn,	Møre og Romsdal

Sekretærer: Juul Bjerke
Kaare Sandegren
Ellen Stensrud
Cato Kjølstad

Redaksjonskomite for Prosjekt 93 og andre organisasjonssaker

Evy Buverud Pedersen,	Sekretariatet, <i>leder</i>
Arnfinn Nilsen,	Sekretariatet
Jan Davidsen,	Sekretariatet
Jens Petter Jensen,	Fellesforbundet
Brit Renngård,	NTL
Sture Arntzen,	HK
Rolf Frøysland,	NNN
Solfrid Johansen,	HRAF
Anders Kristoffersen,	NEKF
Bjørn Christiansen,	NBF
Anton Solheim,	N.T.A.F
Ina Hess,	Hordaland

Sekretærer: Richard Trælnes
Grethe Fossli
Arne Pape
Egon Ivan Løbekk

27 Terje Skog, NEKF, forlangte ordet til forslag på dirigenter og sa først at det var skummelt at det var så mange gjester på landsmøtet. De utgjør flertallet, og de har vel ikke stemmerett, Yngve? sa Skog som så kom til saken.

Han syntes det var noe rart med forslaget på dirigenter. Det var kanskje et pussigutslag av det faglig-politiske samarbeidet at man hadde fått en fra Arbeiderpartiet som dirigent. Det er kanskje for å markere ekteskapet mellom LO og DNA at Jagland er foreslått, men etter hans mening burde man greie denne jobben sjøl. – Det skulle være artig å vite hvilket forbund Jagland kom fra, sa Skog som dessverre ikke hadde forslag på en annen dirigent.

Yngve Hågensen konstaterte at det ikke var divergerende forslag til sekretariatets innstilling på dirigenter. Dirigentene ble så valgt.

Også sekretariatets innstilling på sekretærer ble vedtatt, enstemmig. Det samme ble innstillingene på valgkomite, redaksjonskomite for vedtektene, redaksjonskomite for Handlingsprogrammet, redaksjonskomiteen for EF og øvrige saker og redaksjonskomiteen for Prosjekt 93 og andre organisasjonssaker.

Tiden var nå kommet for en pause. Pausen skulle vare til kl. 15.30. Hågensen foreslo at man sammen med Frank Havrøy sang 1. vers av Internasjonalen før pausen.

Møtet ble hevet kl. 14.00.

Ettermiddagsmøtet søndag

Møtet ble satt igjen kl. 15.30 med Svein Fjellheim som dirigent. Han takket på vegne av dirigenter og sekretærer for den tillit de var vist av kongressen og sa at det var litt av en jobb de skulle utføre sammen med representantene. Man hadde en lang dagsorden og man skulle behandle i alt et par tusen forslag. Man var nødt til å få alt ferdigbehandlet innen tidsrammen, innen fredag kl. 18.00

– Selv om dette ikke er Kjemisks landsmøte, håper vi at kjemien stemmer under forhandlingene, sa Fjellheim som først ga ordet til LO-sekretær Liv Undheim, som skulle dele ut LOs kulturpris for 1993.

LOs kulturpris 1992

Dirigenter – kongressdelegater – mine damer og herrer

LOs kultur- og fritidspolitiske utvalg foreslo i 1991 for Sekretariatet at LO skulle sette opp en årlig «LOs kulturpris». Sekretariatet sluttet seg *enstemmig* til forslaget.

Vi vet at det finnes et mangfold av kulturaktiviteter rundt om i «det ganske land» – blant – og av – våre egne medlemmer.

LOs kulturpris er ment å være en liten påskjønnelse for den kulturaktiviteten som faktisk foregår i dag. Samtidig er den ment å virke som en motiveringsfaktor for å få igang nye og flere aktiviteter blant våre medlemmer.

Det er faktisk viktigere nå enn noen gang at vi som tilhører fagbevegelsen – og arbeiderbevegelsen – tar del i utformingen av kulturpolitikken og at vi også er de som hele tiden har kultur på dagsorden. Og da en kultur som bygger på våre tradisjoner og på vår ideologi!

LOs kulturpris ble første gang utdelt i fjor, og da til våre folk i Sulitjelma, som årlig arrangerer en uke med bred kulturmonstring – kalt Mons Petter-festivalen.

LOs kulturpris for 1992 skal i dag tildeles en gruppe mennesker som ved stor egeninnsats har tatt vare på kulturminner det er viktig å ta vare på.

Åmdal Verk er en liten bygd i Tokke kommune i Telemark. Kommunen har ca. 2700 innbyggere.

Historien om Åmdal Verks gruver startet opp omkring 1540 og ble drevet mer eller mindre kontinuerlig fram til 1945. Gruvene ble startet opp av tyske bergmenn, senere var de i engelsk eie. Først i 1913 ble de overtatt av et norsk selskap – Dalen gruver.

Etter det var det flere norske eiere inntil den tyske okkupasjonsmakten tok over fra 1941 til 1945 og drev gruvene – med dårlig resultat. Gruvedriften ble stoppet etter den 2. verdenskrig.

Fram til tidlig på 80-tallet var det ingen aktivitet i området. Men da satte Skafså Arbeiderlag i gang og fikk hele lokalsamfunnet til å bli med på å restaurere området, samt å arrangere Rallardager.

På slutten av 80-tallet ble det stiftet en egen kulturnemnd for Åmdal Verks gruver etter initiativ fra Arbeiderlaget. Det er denne kulturnemnda som har drevet arbeidet videre.

De har nå restaurert og gjort tilgjengelig ca. 300 m av gruvene slik at det er mulig å komme inn og se hvordan arbeidet foregikk inne i gruvene.

De har bygget opp igjen skeidehuset, som nå inneholder et lite museum og en kafé. En stigerstue er også reist. Det må nevnes at

det er brukt 20.000 dugnadstimer (= 10 årverk) på gruva og på skidehuset.

I hagen til direktørboligen, som forøvrig er revet, er det anlagt park. Her arrangeres det hvert år Rallardager i juni måned hvor det framføres spesialskrevene skuespill med epsioder fra gruve-tiden. Skuespillerne er amatører fra bygda!

Det må også nevnes at det er 57 husstander i den lille bygda Åmdal Verk.

Når LOs kulturpris for 1992 tildeles Kulturnemnda for Åmdal Verk, er det flere grunner for det.

Nevnes bør likevel:

- Det er et flott bevis på hva man får til ved samarbeid.
- Det er et flott bevis på forståelsen av å bevare arbeiderhistori- en i bygda -
- og det er kulturforståelse å lage skuespill og Rallardager omkring gruves historie.

Da kongressdelegater - la oss gratulere Kulturnemnda for Åmdal Verk med LOs kulturpris for 1992 - prisen er på kr. 10.000 - og jeg ber Trygve Fles og Birger Bendiksen på vegne av Kultur- nemnda komme opp og motta prisen!

I tillegg vil vi også få overrekke et varig bevis for prisen. Det er et bilde som heter: «Folkeflora». - Et litografi av lofotværingen Lind-Arnold Solstad, og selv om bildet er fint, var det også tittelen som tiltalte oss.

Åmdal Verk må være en kommune med «Folkeflora» og bør være et eksempel på hva man kan få til på kulturfronten hvis man vil!

Yngve Hågensen foretok så prisoverrekkelsen, til taktfast applaus fra salen.

Trygve Fles takket på vegne av Åmdal Verk og kulturnemnda. Prisen var en fin stimulanse til å fortsette arbeidet, sa han.

Før man så gikk videre på dagsorden, ble det allsang: «Seieren følger våre faner», ledet av Frank Havrøy.

Dirigenten formidlet en rekke praktiske opplysninger, bl.a om prosedyren med bruk av stemmekort, og framsetting av forslag - med gjennomslag i fire eksemplarer. Han ba delegatene skrive så hardt at også gjennomslagene ble tydelige. Han ba delegatene om ikke å komme dagsorden i forkjøpet ved å be om ordet denne dagen til saker som skulle behandles neste dag. Ordet måtte man be om først når man var kommet fram til det aktuelle punktet på dags-

ordenen. Han gjorde videre oppmerksom på TV-monitorene som var satt opp. De ville også bli brukt til å formidle beskjeder til delegatene.

Han sa også at det var simultantolkning til tysk, fransk og engelsk på kongressen, og at alle ville få headsett senere for å få oversatt fra engelsk til norsk. Han henviste til røkeforbudet i salen og sa at man måtte røke i foyaeen nede. Noen røykepauser ville bli innlagt, i den utstrekning det ble tid til det. Kongressfesten skulle være onsdag kveld og man ville få billett i informasjonen mot innlevering av innbydelsen innen kl. 13.00 mandag.

Han viste til fremlagte forslag på tellekorps:

Repr. nr.

- Bord nr. 1: 1. Svenn A. Nielsen
- Bord nr. 2: 16. Sverre Valseth
- Bord nr. 3: 27. Terje Skog
- Bord nr. 4: 37. Torill Karlsen
- Bord nr. 5: 38. Mikal Mikalsen
- Bord nr. 6: 48. Ove Engevik
- Bord nr. 7: 58. Liv Sandvik Christiansen
- Bord nr. 8: 73. Harald Schjetne
- Bord nr. 9: 83. Sven Hugo Johansson
- Bord nr. 10: 93. Annette Jørstad
- Bord nr. 11: 94. Mari Ann Jensseter
- Bord nr. 12: 104. Svein Erik Nilsson
- Bord nr. 13: 114. Kari Halland
- Bord nr. 14: 129. Ranveig Bjonnes
- Bord nr. 15: 139. Bjørn Holm
- Bord nr. 16: 149. Gunnar Johansen
- Bord nr. 17: 150. Alberth Eidem
- Bord nr. 18: 160. Gunvor Levang
- Bord nr. 19: 170. Leidulf Dahle
- Bord nr. 20: 185. Willy Olsen
- Bord nr. 21: 195. Øystein Aslaksen
- Bord nr. 22: 205. Gro Bråtun
- Bord nr. 23: 206. Grethe T. Salberg
- Bord nr. 24: 216. Marit Hansen
- Bord nr. 25: 226. Birger Mathiassen
- Bord nr. 26: 243. Jens Petter Nygård
- Bord nr. 27: 253. Arne Semmerud
- Bord nr. 28: 17. Bjørn Christiansen
- Bord nr. 29: 261. Bjørn Wroldsen
- Bord nr. 30: 271. Marit Nybakk

Bord nr. 31: 281. Eli Tomine Moe
Bord nr. 32: 296. Bjørn Tiller
Bord nr. 33: 300. Arne Pedersen

Sekretariatet:

Representant nr. 305.: **Arnfinn Nilsen**

Han gjorde oppmerksom på at det var endringer i forslaget: På bord 2 skulle man ta ut Sverre Valseth og sette inn Johan Klunderud. På bord 17 sto det Alberth Eidem. Her skulle man ha inn Ragnar K. Olsen. På bord 24 skulle man ta ut Marit Hansen og sette inn Bjørg Vatnedalen. På bord 30 skulle Marit Nybakks navn ut og inn skulle Kaja Nyås. I tillegg skulle man føre opp Marit Nybakk, som skulle telle sekretærenes og dirigentenes stemmer.

Dirigenten tok opp forslag med endringer, og dette ble enstemmig godkjent.

Han tok videre opp forslag om at LOs representantskap fikk fullmakt til å godkjenne protokollen fra kongressen, etter innstilling fra LOs revisjonsutvalg. Dette ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten sa at man hadde fått fullmakt til å endre rekkefølgen på dagsorden underveis, men man hadde en kjøreplan som gjaldt foreløpig. Etter denne kjøreplanen skulle man nå behandle Beretningene for 1989-1992 og regnskapene for samme periode. Til regnskapene skulle det være en innledning av Oxholm og Buverud Pedersen. Man tok sikte på å avslutte dagens møtet ca. kl. 18.00.

Mandag morgen kl. 09.00 skulle man behandle LOs Prosjekt 93 med innledninger av Trælves og Hågensen. Deretter ble det debatt til ca. kl. 16.00 og siden en vedtektsbehandling frem til ca. kl. 18.00. Tirsdag skulle man begynne med Fagbevegelsen og Europa, med innledninger av Hågensen og tre andre. Deretter ble det debatt til kl. 16.30. Så ville man behandle dagsordens punkt 6, Handlingsprogrammet, med innledninger av Esther Kostøl og Jan Balstad. Denne dagen regnet man med debatt til midnatt, kanskje også til kl. 01.00. Man måtte ha ett slikt nattemøte for å føle at man hadde vært på kongressen, sa dirigenten.

Onsdag står den politiske situasjon på dagsorden, med innledning av partileder Thorbjørn Jagland. Man skulle deretter behandle handlingsprogrammet videre og valg - hvis innstillingen forelå fra valgkomiteen. Denne saken måtte man være ferdig med senest kl. 16.00 fordi salen skulle ryddes til kongressfest.

Torsdag skulle man behandle Hovedavtalen og diverse forslag. Deretter redaksjonskomiteenes innstillinger, etterhvert som de forelå. Dette skulle man fortsette med fredag. Torsdag hadde forbundene lagt opp til arrangementer, og man tok derfor sikte på å avslutte kongressen ca. kl. 18.00, sa dirigenten.

DAGSORDENS PUNKT 3 - BERETNINGENE 1989-1992

Dirigenten sa at han ville åpne for kommentarer til beretningene først, og siden gjennomgå dem punkt for punkt. Han foreslo også begrenset taletid til 5 minutter og 3 minutter for denne debatten. Det ble enstemmig vedtatt.

276 *Olav Boye*, Buskerud, ville innledningsvis si at når man først sang arbeidersanger på kongressen, burde de synges i et noe høyere tempo. «Ellers så høres det ut som salmesang - ikke arbeidersang», sa Boye.

Etter hans mening hadde det meste gått fagbevegelsen imot de siste 4 årene. Arbeidsledigheten var i perioden siden forrige LO-kongress blitt fordoblet. Han husket Aspengrens ord ved avslutningen den gangen. Han oppfordret fagbevegelsen til å ta ledigheten alvorlig. - Når vi ser hva som har skjedd, skjønner vi at det ikke nytter med besvergelse. Det har med organiseringen av samfunnet og styring av kapitalen å gjøre. Dette er slett ikke gammeldagse virkemidler i dagens situasjon.

Fire år tidligere hadde han fremmet et forslag på Kongressen som oppfordret LO til å arbeide for en lov om stillingsvern. Landsmøtet hadde vært delt i synet på dette forslaget, men LOs leder hadde gått opp og støttet forslaget. Da ble det enstemmig vedtatt. Men hva har skjedd siden? Han hadde ringt LO 10-15 ganger men aldri fått noe klart svar. Det kunne virke som om det var en telefonsvarer eller papegøye som sa: «Saken er under behandling.»

- Det er for galt at vi ikke har skikkelige arbeidsredskaper når vi sliter med disse problemene til daglig. I Drammen har vi en A-presseavis hvor mange folk er blitt sagt opp. I den samme bedriften er det mange som har opptil 450 timer overtid i året. Vi skulle tro at vi ihvertfall kunne ha bedre forhold i våre egne bedrifter, hvor vi fra arbeiderbevegelsen sitter i styret. Men stadig flere blir oppsagt mens man fortsatt har mye overtid. Innenfor Drammen Grafiske Forening er det 170 oppsagte de siste årene. Vi henvender oss ofte til LOs juridiske kontor for å få hjelp, men her er man åpenbart overarbeidet.

- Det skjer en undergraving av rettsikkerheten til våre medlemmer, og man må gjerne få utvidet bemanningen ved LOs juridiske kontor. - Det er bra, sa Boye, men han kunne også peke på eksempler der LO-kontoret hadde frarådet å reise sak, men hvor man likevel hadde oppnådd resulater ved å gå til retten.

- Vi har sluttet å sende saker til LOs juridiske kontor, sa han. Man hadde spart tid ved å gå direkte til retten med oppsigelsesaker, og via arbeidsmiljøloven hadde man oppnådd at de oppsagte ble tilkjent retten til arbeid iallfall et halvt år videre, og da med muligheter til å finne løsninger.

Han mente arbeidsgiverne også hadde lært en del av dette, at det ikke var så enkelt å kvitte seg med folk som de trodde.

Han tok dette opp under beretningene, fordi det var nødvendig å ta tak i stillingsvernet og at det redskap man har til å følge opp lokalt, ikke er godt nok.

Han viste til LO-investeringene på 180 millioner i A-pressen og pekte samtidig på den redaksjonelle utviklingen som gjør at disse avisene blir mer og mer lik VG og Dagbladet, og det var ikke forutsetningen. Ellers mente han Yngve måtte bruke en del tid på å forklare hvordan og hvor LOs krav hadde fått bredt gjennomslag i EØS-forhandlingene.

229 *Gro Standnes*, Skolenes Landsforbund, trodde ikke det var mulig at beretningene kunne gi et totalt bilde av virksomheten i perioden og benyttet derfor anledningen til å rose LO og en rekke forbund for økt engasjement i skolepolitikken. Dette feltet var sentralt når det gjaldt både den økonomiske og næringspolitiske utviklingen i samfunnet. Hun oppfordret LO til å intensivere arbeidet med utdanningspolitikk og arbeidet med å skaffe lærlingeplasser.

- Da vil organisasjonen også nærme seg barns og ungdoms virkelighet - og kanskje også få dem i tale som tror det er det samme hvor de er organisert. Hun mente det var viktig at LO fikk synliggjort sitt skolepolitiske engasjement. Det gir ikke medlemsvekst om virksomheten foregår i stillhet, sa hun.

108 *Leif Furre*, Fellesforbundet, tok opp tråden fra Olav Boye, om kongressens bevilgning til A-pressen for 4 år siden, den største bevilgning noengang - uten at det var nevnt i beretningen. Han aksepterte kongressvedtaket, men minnet om at det ble stilt som betingelse at alle A-avisene skulle bli med i konsernet. Men er de det? Furre kunne svaret på spørsmålet: 3 aviser står fremdeles utenfor.

Kongressen ga også sekretariatet fullmakt til å gi ytterligere bevilgninger enn de opprinnelige 153 millioner. Han ville gjerne vite når, og på hvilket grunnlag disse bevilgningene var gitt.

- Når ble den første bevilgningen til Arbeiderpressen A/S foretatt? Han ville også vite hvor mange millioner i tillegg som var overført i perioden.

- Går A-pressen med overskudd i dag, eller skal vi fortsette med bevilgninger? Satt, og sitter Oxholm i styret der ?

27 *Terje Skog*, NEKF, fant forskjellige syn på økonomisk politikk nedfelt i beretningene. Noen steder ble det gitt uttrykk for at kjøpekraft og forbruk burde økes, andre steder sies det at det trengs innstramninger for å bedre konkurransevnen.

Han hadde opppfattat det slik, historisk sett, at det var tre hovedlinjer i den økonomiske politikken: 1. Den liberalistiske linjen hvor markedet skal løse alle problemer, og som i krisetider satser på innstramninger. 2. Keynesianismen, som sosialdemokratene tradisjonelt hadde holdt seg til, og som gikk ut på at kapitalen skulle styres og at det i krisetider var nødvendig med økt offentlig forbruk. 3. Det sosialistiske alternativ.

Han mente at det som var felles for alternativene 2 og 3 var at man gikk inn for økt offentlig forbruk i krisetider.

Når beretningen i stor grad lander på innstramning, mente han det var nødvendig med en avklaring på kongressen om LOs linje.

122 *Kjell G. Larsen*, Kjemisk, sa :

- Kamerater!

På kongressen i 1989 tok delegat Terje Kolbotn fra Fellesforbundet og Hordaland opp Per Karlsen-saken. Det er ikke sikkert at alle i denne sal forbinder noe med navnet Per Karlsen.

Per Karlsen var Faglig/politisk sekretær i LO og det ble rett før kongressen kjent at han hadde samarbeidet med overvåkningspolitiet for å kartlegge og overvåke venstresida i fagbevegelsen. Dette ble rett før kongressen bekreftet av overvåkingssjefen.

Terje Kolbotn stilte på kongressen i 1989 følgende forslag:

«Det nye sekretariatet får i oppgave av kongressen å gå igjennom alle sider av den s.k. Per Karlsen-saka, og legge fram en rapport for Representantskapet. Denne rapporten skal offentliggjøres i LO-aktuelt.»

Siden skjedde ingenting. Jeg går utifra at saken ble behandlet i Sekretariatet, men at en der slo seg til ro med den redegjørelsen som daværende nestleder i LO, Ole Knapp ga. Han siterte fra referatet fra 89-kongressen og det Knapp sa da.

Det er mulig at denne redegjørelsen kunne holde mål for flertallet på LO-kongressen i 1989, i løpet av de siste 4 årene så har en rekke spøkelser dukket opp fra skapene, det nytter ikke lenger å late som om de ikke finnes.

I forbindelse med arbeidet med jubileumsboka til Haugaland faglige samorganisasjon har det kommet frem at det også fantes et lokalt nett som skulle overvåke venstresida i fagbevegelsen lokalt. Jeg vil derfor stille følgende forslag:

«Sekretariatet setter ned et uavhengig utvalg, de som sitter i utvalget må være personer som ikke kan mistenkes for å ha andre hensikter enn å få frem den fulle sannheten om overvåking av venstresida i LO.

Alle arkiver i fagbevegelsen åpnes for utvalget.

Rapporten legges fram for representantskapet og den offentliggjøres i LO-aktuelt.»

Jeg vil utfordre deg; Yngve Hågensen til å støtte dette forslaget, en sunn organisasjon evner å rydde opp i eget reir. Hvis vi ikke klarer det, vil spøkelsene stadig fortsette å dukke frem.

Takk.

50 Jan Andresen, Fellesforbundet, Oslo, hadde på forrige kongress fremmet forslag om en 5. ferieuke tatt med i Handlingsprogrammet. Han var kjent med at det i denne perioden var gjennomført en del reformer, men den største utfordringen gjensto: å skape flere arbeidsplasser.

Han pekte på følgende regnestykke: 5. ferieuke utgjør ca. 33 000 årsverk. Hadde LO-ledelsen vurdert denne ferieuken som et ledd i bekjempe arbeidsledigheten – og som i pakt med Kongressens slagord «Slå ring om velferdsstaten»?

49 Steinar Karlsen, Fellesforbundet, Oslo, hadde hatt ordet også på forrige kongress, om kontrollordningene i bygningsbransjen. Når det gjaldt den aktuelle situasjonen, så opplevde man nå at elektromontørene måtte gå i streik for å få til i praksis det som er vedtatt med klausul for offentlige bygg og anlegg.

Han måtte spørre hva som var skjedd av positive ting i forbindelse med LO-utbyggingen på Lillehammer. Der var det ikke ryddet opp i forholdene med snusk i bransjen. Andre store offentlige utbyggingsoppgaver sto for tur, bl.a. i forbindelse med Gardermoen, og han oppfordret til innsats mot uryddige og snuskete forhold i den forbindelse.

Når det gjaldt beretningen for 1992, minnet han om at rørleggerne i Oslo sto i retten for brudd på boikottloven.

- Vi tapte rettslig, men vant moralsk, sa han, og trodde denne saken bidro til at man fikk antikontraktørklausul for offentlige bygg.

Han takket for øvrig Yngve Hågensen og Karl Nandrup Dahl fra LOs juridiske kontor for fin oppbakking og innsats i forbindelse med rettssaken.

83 *Sven Hugo Johansson*, Grafisk, slo fast at kampen om inntekt og sosial utjamning i 90-åra måtte foregå på den politiske arena.

Inntektsutjevning gjennom tariffoppgjør er ikke mulig, derfor må LO bli mer politisk aggressiv og kreve en skattepolitikk som også er tjenlig som fordelingspolitikk, mente han. Videre var han inne på gradert moms på matvarer, barnetrygden og rentepolitikken som betyr så mye i den sammenheng. Spesielt pekte han på Husbankrenta. Finansministeren sa at renta var på vei ned, ja, men det var ikke renta for den sosiale boligbyggingen, Husbankrenta. Når det gjaldt gjeldskrisa siterte han Arbeiderbladet for lørdag, som kunne opplyse at myndighetene i Danmark brukte 3,4 milliarder til bostøtte, mens man i Norge landet på bare 30 millioner.

- Når vi vet hvor mye dette betyr for sosial utjevning, må dette være noe for LO å kjempe for, sa han. Han syntes det var bra at LO-lederen gikk inn for å heve satsene i arbeidsledighetstrygden. Men det var ikke nok, med det systemet vi har i dag: med 8 uker pluss 13. Det var bra at mellomperioden var redusert til 13 uker, men mens prisene går opp, går ledighetstrygden ned 10 prosent. Og når den andre ledighetsperioden er gått, uten arbeid i mellomtiden, bortfaller retten til ledighetslønn. Blir man arbeidsledig i en viss alder, vil man måtte regne med å være sosialhjelpsmottaker i 7-8 år. Her måtte man presse på for å få de politiske partiene til å kjempe for endringer.

315 *Jan Werner Hansen*, NTL, minnet om forslaget som ble reist på kongressen 4 år tidligere, om at LO skulle arbeide for å bygge og drive barnehager. Med klart flertall fikk LO sekretariatet anledning til å sette i gang prøveprosjekter.

- Forslaget var nytt og kontroversielt, men kongressen vedtok likevel intensjonene i forslaget og gikk inn for prøveprosjekter, sa han, og pekte så på at representantskapsmøtet 29. august 1991 hadde skrinlagt prosjektet fordi noen av de største forbundene hadde sagt nei til å yte midler.

Han syntes LO-ledelsen hadde gitt forslaget real behandling, men det var skuffende at et slikt prosjekt, med et klart kongressflertall i ryggen, ikke var blitt realisert.

271 *Marit Nybakk*, Oslo, pekte på økende frustrasjoner og avmaktfølelse som hadde spredd seg i foreninger, klubber og

blant enkeltmedlemmer i perioden som er gått. Hun konsentrerte seg om de problemer man stadig møter, trass i at regelverket er på plass. Kontraktørvirksomheten truer med å ødelegge hele fagbevegelsen, og hun pekte spesielt på de uryddige arbeidsforholdene innen transport, bygg- og anlegg og restaurantbransjen. Der skjer regelrett sosial dumping, og fagbevegelsen må kjempe mot mafia-lignende tilstander.

Rørleggernes rettsak ga et sviende nederlag i retten, men den gikk i bresjen og regjeringen reagerte raskt med å få regelverket på plass. Da syntes hun det var bort i veggene at Vegdirektoratet går hen og gir storoppdrag til et firma som ikke på noen måte fyller de betingelsene som er satt.

- Vi får ikke renslige forhold hvis ikke statsbedriftene går i bresjen - og gjør de ikke det, vil lovløsheten bli dominerende sa Nybakk.

I de tre nevnte bransjene var det nå ofte slik at folk følte at det lønnet seg for å ikke være organiserte, noe arbeidsgiverne spiller på. - La oss ta lærdom av det som er skjedd, og vise at LO tar kampen opp!

91 *Arne Silseth*, Handel og Kontor, hadde merknader til fiskeripolitisk utvalg som ble nedsatt i 1984, der alle forbund med medlemmer med tilknytning til næringen var representert. I 1991 ble det imidlertid foretatt en avgrensning av dette utvalget, og representanten for Handel og Kontor falt ut.

Han sa at han var leder for en av seks landsomfattende fagforeninger i Handel og Kontor som organiserte ansatte i fiskernes faglige og økonomiske organisasjoner, inkludert organisasjoner som har med oppdrett å gjøre. Det var etter hans mening derfor viktig at deres syn også kom frem i LOs fiskeripolitiske utvalg. Utvalget behandler en rekke saker som har betydning for de ansatte i fiskeriorganisasjonene. Fra Handel og Kontor side er dette spørsmålet tatt opp både i 91 og 92, men dette er blitt avvist. Dette var han svært skuffet over.

Utvalget hadde behandlet mange saker som var viktige for medlemmene. Utvalget hadde samspill med myndighetene før saker kom til behandling i Stortinget. Han henviste også til det som sto i faglig-politisk regnskap hvor fiskeripolitisk utvalg har skrevet at man skal arbeide « for å svekke posisjonen til Norges Fiskarlag» (s. 28). Som representant for de ansatte i denne organisasjonen syntes han det var meget trist at man hadde formulert seg slik. - Vi i Handel og Kontor har ikke hatt noen innflytelse på denne holdningen.

Han håpet at LO ved fremtidige utnevninger av medlemmer til

ulike utvalg, ville bedre disse forholdene og at LO tar hensyn til medlemmene i de forbund som berøres.

LO-lederens oppsummering

Yngve Hågensen fikk ordet for å svare på spørsmål, og han sa at det var naturlig at Oxholm svarte på spørsmålene om A-pressen etterpå. Noen av innleggene til beretningen hadde også vært av en slik art at de naturlig hørte inn under handlingsprogrammet eller på punkter hvor man skulle drøfte LO's politikk fremover i tid.

Til Olav Boye sa han at ikke lenge etter forrige kongress hadde regjeringen nedsatt en miljøløvkommisjon som bl.a. skulle se på om man kunne få til en lov om stillingsvern og en lov om arbeidstid.

LO var representert i kommisjonen og det var også en referansegruppe i forbundene som fulgte arbeidet. Vi var i LO enig om at både spørsmålet om stillingsvern og arbeidstiden hørte inn under arbeidsmiljø og har behandlet disse sakene sammen. LO har i et høringsnotat på 38 sider gjort rede for vårt syn overfor Kommunaldepartementet.

Faktum var at flertallet i kommisjonen kom frem til holdninger som var vanskelige for oss. Flertallet gikk inn for å svekke stillingsvernet, men vi har nær kontakt med departementet og håper at våre synspunkter kommer med i den proposisjon som skal legges frem til høsten. Det bør harmonere med det slagord vi har for kongressen, slå ring om velferden. Henvendt til Boye sa han at han trodde at synspunktene deres var sammenfallende.

LOs juridiske avdeling var i perioden blitt styrket. - Vi har Norges beste juridiske avdeling, men det skulle vært noen flere jurister der. Han syntes imidlertid ikke det var noe minus at man også bruker egne tillitsvalgte til å hjelpe medlemmer i juridiske spørsmål direkte i retten.

Til Terje Skog sa Hågensen at tariffpolitikken i perioden var bestemt ut fra vedtak i LOs representantskap. Man hadde hatt hovedoppgjør i 1990 og 1992, og med unntak av kommuneoppgjøret i 1992, hadde oppgjørene kommet vel i havn. Tariffpolitikken i LO er som kjent forankret til bestemte organer og til uravstemninger blant medlemmene. Når det gjaldt den fremtidige tariffpolitikken, syntes han man kunne drøfte denne i tilknytning til handlingsprogrammet og tariffpolitikken spesielt.

Kjell Larsens forslag om å sette i gang en egen utredning om påstått overvåking av fagorganiserte var han i mot. Han trodde at både LO og medlemmene var bedre tjent med at LO stilte alle

arkiver til rådighet for en offentlig granskning. Saken er best tjent med at det offentlige tar ansvaret for håndteringen. Det kunne ikke minst bli stilt spørsmål ved objektiviteten av en LO-initiert forskning.

Til spørsmålet fra Jan om den femte ferieuka, sa han at LO hadde prioritert to sosiale reformer i perioden. Det første var å få til en AFP-ordning med en lavere pensjonsalder, og det andre var kortere daglig arbeidstid for småbarnsforeldre. Spørsmålet om 5 ferieuka var lavere prioritert.

Til Sven Hugo Johansson, Norsk Grafisk, sa han at LO vil arbeide for å bedre de arbeidslediges situasjon, også deres økonomiske situasjon. Til Arne Silseth sa han at man i LO hadde vært enig om å redusere både antall utvalg og antall medlemmer i utvalgene. Dette var blitt gjort i perioden.

Det var riktig at Sidsel Bauck hadde reist dette spørsmålet om representasjon fra medlemmer som var ansatt i fiskerierorganisasjonene, men hun hadde ikke vunnet frem. Dette var ting man fikk drøfte i forbindelse med fremtidige utvalgoppnevninger.

303 *Svein-Erik Oxholm*, Sekretariatet, sa at det på forrige kongress lå inne som premiss for konserndannelsen i A-pressen at alle avisene skulle være med. I 1991 hadde man fått vedtak på dette i 33 aviser. Det var 3 aviser som ikke hadde behandlet saken eller som ikke var med i prosessen. Samtidig fikk man i 1991 akutte problemer i flere aviser. Man fikk bl. a. Arbeiderbladet i fanget. På forhånd var det inngått aksjonæravtaler. 11. februar ble det besluttet i Sekretariatet å iverksette Kongressens vedtak i løpet av 1990 og det ble vedtatt å overføre 36 mill kroner. 13 av disse millionene tilhørte A-pressen, som rester av den gamle pressekontingentsystemet. Jeg satt den gangen i styret i A-pressen og gjør det fortsatt. Sekretariatet måtte gjøre særskilt vedtak for 2 aviser. Telemark Arbeiderbladet fikk et ansvarlig lån på 5 mill i 1992 for refinansiering og gjeldssanering, og det ble bevilget 5 mill til Arbeiderbladet i 1991.

Utviklingen i A-pressen har vist at etter at vi bidro til refinansieringen, har man vendt et underskudd på 52,8 mill kr til et overskudd på 31-32 mill kroner i 1992. Dette har vært en omstendelig prosess, og med unntak av en fusjon i Askim, har alle avisene overlevd. Det ville neppe avisen i Trondheim, Kristiansund, Skien, Drammen eller Moss gjort uten. A-pressen er ikke omtalt i beretningen, men det er heller ikke våre andre forretningsforetak.

Dirigenten foreslo strek under neste talers innlegg. Dette ble enstemmig vedtatt.

Han refererte de fremsatte forslag

Steinar Karlsens forslag:

«Det innarbeides i beretningen for 1992 et punkt som omfatter boikottdommen mot Rørleggernes fagforening i Oslo.»

Han refererte også følgende forslag fra Kjell G. Larsen:

«Sekretariatet setter ned et uavhengig utvalg. De som sitter i utvalget må være personer som ikke kan mistenkes for å ha andre hensikter enn å få frem den fulle sannheten om overvåking av venstresida i LO.

Alle arkivene i fagbevegelsen åpnes for utvalget.

Rapporten legges frem for representantskapet og det offentliggjøres i LO-Aktuelt.»

80 *Leif Furre*, 2. gang, var ikke fornøyd med svaret fra Oxholm. Etter hans mening var det klart at LO hadde overført 36 millioner kroner i 1992, selv om 13 millioner kroner var deres egne. Det var merkelig at de var i den samme kassen, da. Han fastholdt at 23 mill kroner var overført uten gyldig vedtak i LO.

303 *Svein-Erik Oxholm* sa at prosedyren med disse 13 millionene var noe som hang igjen fra det gamle pressekontingentsystemet.

Dirigenten tok opp forslag fra Kjell G. Larsen. Det falt mot 3 stemmer.

Dirigenten foreslo at forslaget fra Steinar Karlsen ble oversendt LOs sekretariat. Dette ble enstemmig vedtatt.

Voteringene

Alle beretningene for årene 1989-92 ble tatt opp til godkjenning. De ble enstemmig godkjent.

313 *Einar Hysvær* innkalte til møte i valgkomiteen på rom 816 kl. 17.00.

Dirigenten foreslo 10 min. pause. Møtet hevet kl. 17.00.

DAGSORDENS PUNKT 4 REGNSKAPENE

Svein-Erik Oxholms innledning

Oxholm presenterte regnskapene for årene 1989, 90 og 91 som var godkjent av LOs representantskap og regnskapet for 1992 som var behandlet av sekretariatet. Han kommenterte enkelte tall i de enkelte regnskap. Regnskapsoppsettet var noe endret siden forrige kongress, og regnskapet var selvsagt ført i overensstemmelse med regnskapsloven. Det lå også med en del noter til regnskapene, i alt 17 for 1992. De kom ikke med på hans presentasjon. Han minnet om, at man har et budsjetteringssystem som er en omstendelig prosess hvor mange er med og bidrar.

Kontingentinntektene var på 156 mill kr i 1989 og 173 mill kr i 1992. Kontingenten for 1992 var 4 mill kr mer enn den skulle vært. Dette skyldes et etterslep. Fra 1988 til 92 var kontingenten økt med 24 mill kr eller 16%. Etter 1988 hadde man hatt en prosentberegnet kontingent. Imidlertid hvis man fortsatt hadde hatt kronekontingent pr. medlem, ville man - med full indeksuttelling - ha fått en høyere inntekt enn med prosentberegningen.

Oxholm kommenterte diverse driftskostnader og sa at noe av dette er inntekter for en administrasjonsordning man har sammen med NHO. Han viste også til statlig refusjon som gjaldt Ringsaker. Summen av driftsinntekter var i 1992 183,5 mill kr.

De siste årene hadde personalkostnadene vært nokså stabilt på 48-49 mill kr. Dette omfatter lønninger og sosiale kostnader. Noen av endringene mellom 90-91 skyldes en nyordning med avsetning av feriepenger. Antallet personer i LOs brød i 1989 hadde vært på 244, og 152 av disse var lønnet over dette regnskapet. I 1992 var antallet 249 og 153. Det hadde vært så godt som ansettelsesstopp i LO disse årene. Unntakene hadde vært prosjektarbeid, f. eks. Prosjekt 93, og etablering av kontor i Lillehammer og Brussel.

Posten personalkostnader på 48 mill kr var som sagt lønninger og sosiale utgifter. Administrasjonskostnadene hadde vært nokså stabile, og dette skyldtes ikke minst budsjetteringsprosedyrene. Man hadde kjørt ganske stramt.

Han kommenterte også posten møte- og reisekostnader. Den ser ut til å øke betraktelig, men noe skyldes endrede føringsrutiner. Av summen på 12 mill kr var 600.000 kostnader for representantskapet, utenlandsaktiviteten kostet 2,2 mill kr, fylkeskonferansene 2,4 mill kr. En stor utgiftspost er også tilskudd med hovedtyngde til egne aktiviteter, gjerne knyttet til foretak i bevegelsen.

Hoppet fra 1990-91 hadde sammenheng med etableringen av kontoret i Brussel og OL-kontoret på Lillehammer.

I posten var det også 3 mill kr til LOs ungdomsutvalg og ungdomssekretærordningen kostet LO 4 mill kr. Man hadde også gitt et tilskudd til Arbeiderbevegelsens Arkiv med 2,2 mill kr. LO-aktuelt kostet 7,5 mill kr, Faglig-politisk aktivitet var ført opp med 6,4 mill kr.

Verving og agitasjon var en annen utgiftspost som Oxholm kommenterte. Avtalen med Norges skøyteforbund hadde kostet 1,5 mill kr i 1992, 900.000 i tilskudd til forbund/samorganisasjonen.

Kontingenten og forsikringer utgjorde 6,7 mill kr. Dette gjaldt bl. kontingenter til AOF, Norsk Folkehjelp og Norsk Folkeferie med 1,9 mill.

Forsikring for innbo og løsøre samt reiseforsikring for bl.a. kongressdelegatene utgjorde i 1992 1,5 mill kr.

Det er i LO tradisjon for at en har årlige bevilgninger til en rekke organisasjoner. Disse årlige bevilgningene utgjorde i 1992 800.000 kroner, mens sekretariatet i tillegg har bevilget 1,9 mill kr, bl. a. til FFI's solidaritetsfond med 500.000, Norsk Folkehjelp med 100.000 og Krtistne Arbeideres forbund med 225.000.

Avskrivninger gjelder i hovedsak Sørmarka, som avskrives med 5 mill kr pr. år. Vi har også satt av penger til tap på fordringer. Dette kan være for lån som vi har garantert for, og som er misligholdt.

Man fikk i 1989 null overskudd. I 1990 var resultatet 45,6 mill kr etter finansposter., Årsresultatet i 1991 var preget av refinansieringen av A-pressen og man fikk et underskudd på 74 mill kr. I 1992 er resultatet 25,7 mill kr etter finansposter.

For 1992 er det avsatt 5 mill til Kongressen og det er satt av til LOs jubileum i 1999. Overskuddet i regnskapet er på 1,7 mill kr.

Ser man på balansen i 1992, er det 307,1 mill kr i banken. Vi har en debitorportefølje på 49 mill kr. Aksjeporteføljen har økt kraftig i periode som følge av konserndannelsen i A-pressen. 1991-92 hadde vi en aksjekapital på 106,6 mill kr. Vi har beregnet aksjekapitalen etter porteføljeprinsippet. Vi har en lav bokført verdi på aksjene i Samvirke.

Utlånsporteføljen er lån til organisasjoner innad i bevegelsen, bl. a. et byggelån til Ringsaker folkehøyskole.

Han sa videre at lån til ansatte var spesifisert særskilt med bil-lån. Det dreide seg om de ordinære bilordninger med maks.lån på 172 000.

Boliglån gjaldt spesielt sekretærer som måtte flytte i arbeidet. Det var også en personallånsordning, maks. 21 500 kroner, til 9 prosent rente.

Innskudd dreide seg om tre eiendommer, en i Kristiansand, LO-skolen og Folkehøgskolen, foruten diverse innskudd. Av summmen på 140 mill. kr. var innskuddene knappe 9 millioner.

I redegjørelsen videre sa han at rentene på sykelønnsfondet er 14,6 mill. kr.

Kampfondet var på 394 mill. kr. I perioden var 6 millioner anvendt i forbindelse med konflikter.

Egenkapitalen hadde hatt en kraftig nedgang, med 64 millioner kr. til 44,8 millioner.

Når det gjaldt garantiansvar for lån oppptatt av andre, var den største posten 15.8 mill. kr., lån som var garantert for A-pressen i forbindelse med innkjøp av utstyr.

- Den finansielle situasjonen i LO kunne ha vært bedre, sa Oxholm, og det ble opp til det nye sekretariatet å vurdere situasjonen, sett i forhold til de vedtak som kongressen ville fatte.

Han viste også til sykelønnsordningens fond, der avkastningen finansierte fritidsforsikringen. Utbetalingen av erstatninger i perioden hadde vært langt høyere enn premien som var til disposisjon. Man hadde derfor vært nødt til å gå til drastisk beskjæring i erstatningen i forbindelse med fritidsforsikringen.

Revisjonskontoret var en selvfinansierende ordning, der to av de ansatte var lønnet over LOs regnskap.

Når det gjaldt ungdomsutvalget pekte han på at det var definert som ungdomsorganisasjon som også fikk tilskudd av offentlige midler. Det hadde kostet LO 3.0 millioner totalt i 1992.

Han viste til at det ville bli redegjort særskilt for Pensjonskassa, men hovedproblemet der kunne man også lese ut av regnskapene her.

Folkets Hus-fondet hadde forrige år 84 mill. kr. til forvaltning, og fra og med mai i år var fondets rente satt til 10 prosent.

Han pekte på at fondet har hatt en del avskrivninger, noe som betyr at det blant medlemsorganisasjonene har vært en del hus der økonomien har vært slik at man ikke har klart forpliktelsene.

Folkets Hus-fondet finansierte også med 5 mill. kr. aksjer i et eiendomslåneselskap, der bl.a. Landsbanken og OBOS var med, men som nå er overtatt av Samvirke.

Ellers hadde OU-fondets regnskap vist en fin utvikling fra 71 mill. kr. til 97,5 mill.kr. i 1992,- her var LO bare den regnskapsførende enhet. De 16.5 millionene i perioden til FAFO var mest til spesielle prosjekter men også grunnbevilgning.

Utdanningsfondet, totalt 338 mill. kr., hadde fått overført lavtlønnsfondets kapital, og 10. mai i år ble det utbetalt 212 stipendier på tilsammen 2,4 mill. kr.

- Det var prøverunden for ordningen, og det skal jobbes videre med erfaringene fra denne første runden med stipendutdelinger, sa Oxholm.

Det ansvarlige lånet som ligger i Landsbanken får LO en meget

gunstig rente på, etter den avtalen som ble inngått, 15 3/4 prosent. Det ansvarlige lånet i Samvirke forrentes med 12,5 prosent.

Han avsluttet med tre tall for perioden som gjaldt NORAD, 74 mill. kr., AIS 54 mill. kr. og U-landsinformasjon 3,4 mill. kr.

Dirigenten takket Oxholm og ga ordet til statsautorisert revisor *Nic. Bergkastet*, Ernst og Young, som gjorde oppmerksom på at 1989-regnskapet var revidert av LOs eget revisjonskontor. Revisjonsberetningene for 1990 og 1991 var avgitt til LOs representantskap.

Han la så fram denne revisjonsberetningen for 1992 :

Revisjonsberetning for 1992

Vi har revidert årsoppgjøret for Landsorganisasjonen i Norge 1992.

Årsoppgjøret, som består av resultatregnskap, balanse og noter, er avgitt av sekretariatet i Landsorganisasjonen i Norge.

Det er også avgitt særskilte regnskaper og revisjonsberetninger for de enkelte virksomheter og aktiviteter knyttet til hovedregnskapet:

- Sykelønnsordningens fond
- Landsorganisasjonens revisjonskontor
- LOs ungdomsutvalg
- Den norske fagorganisasjons pensjonskasse
- LOs opplysnings- og utviklingsfond
- Folkets Hus fond
- Utdanningsfondet

Vi har utført revisjonen i henhold til gjeldende lover, forskrifter og god revisjonsskikk. Vi har gjennomført de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige for å bekrefte at årsoppgjøret ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. I samsvar med god revisjonsskikk har vi kontrollert utvalgte deler av grunnlagsmaterialet som underbygger regnskapspostene og vurdert de benyttede regnskapsprinsipper, de skjønsmessige vurderinger som er foretatt av ledelsen, samt innhold og presentasjon av årsoppgjøret. I den grad det følger av god revisjonsskikk har vi gjennomgått organisasjonens formuesforvaltning og interne kontroll.

Det vises forøvrig til administrasjonens kommentarer til regnskapene.

Etter vår mening er hovedregnskapet for Landsorganisasjonen i Norge, som viser et overskudd på kr. 1.744.000,- etter overføringer til fonds, og regnskapene for de enkelte virksomheter og aktiviteter, gjort opp i samsvar med vedtekter, interne bestemmelser og god regnskapsskikk.

Det presiseres at det ikke foreligger avklaring av forholdet med det utestående garantiansvar og de fremtidige forpliktelser knyttet til Pensjonkassen. Det ble 7/12-1992 satt ned et utvalg som skal gå gjennom alle tidligere disposisjoner i Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, redegjøre for Pensjonkassens økonomiske stilling i dag og fremme forslag til hvordan de pensjonsforpliktelser Pensjonkassen har skal dekkes.

Oslo, 29. april 1993
Ernst & Young AS
Nic. Bergkastet
Statsautorisert revisor

Ordet ble så gitt til revisjonsutvalgets leder, *Margot Kvalvik Fon*, som la fram denne beretningen fra utvalget :

Revisjonsutvalgets beretning 1992

LOs Revisjonsutvalg har for 1992 utført sine oppgaver i henhold til vedtekter og regler.

Utvalget har gjennomgått protokollene fra Ledermøtene og Sekretariatets møter.

Spørsmål som revisjonsutvalget har hatt til protokollene er tilfredsstillende besvart.

Revisjonsutvalget har gjennomgått regnskapene som tilligger revisjonsutvalget å kontrollere.

Disse er:

Landsorganisasjonen i Norge

Sykelønnsordningens Fond

LOs Revisjonskontor

LOs Ungdomsutvalg

Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse

LOs Opplysnings- og Utviklingsfond

Folkets Hus Fond

Utdanningsfondet

De spørsmål og problemstillinger i og omkring regnskapene som utvalget har hatt, er tilfredsstillende besvart.

Utvalget vil også denne gang peke på at de problemer som er i forhold til Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse ennå ikke har fått sin avklaring. Dette har medført en forverring av den økonomiske situasjon, med ytterligere økt garantiansvar og rentekostnader.

Revisjonsutvalget har i sitt arbeid hatt godt samarbeid med LOs hovedkasserer, økonomiavdelingen, samt den interne og eksterne revisjon.

Revisjonsutvalget finner at de framlagte regnskaper gir et riktig bilde av vedkommende organisasjoners økonomi.

LOs Revisjonsutvalg foreslår:

De framlagte regnskaper for 1992 innstilles til godkjenning.

Oslo, 2. april 1993

LOs Revisjonsutvalg

Margot Kvalvik Fon (Leder)

Trygve Johnsen Bente Halvorsen

Harald Sjom

Fagorganisasjonenes Pensjonskasse

316 *Evy Buverud Pedersen*, Sekretariatet, ga denne redegjørelsen :

Dirigenter, kongressdeltakere

Som revisjonsberetningene og revisjonsutvalgets beretning viser har det i en rekke år vært problemer i Den norske fagorganisasjons Pensjonskasse.

En rekke forsøk har vært gjort på å finne løsninger uten at det lykkes. Det ble etter hvert klart at for å finne løsninger for fremtiden måtte vi ha en gjennomgang av fortiden.

Sekretariatet gjorde derfor i møte 7. desember 1992 vedtak om utvalgsarbeid. Revisor refererte utvalgets mandat.

«Det settes ned et utvalg som skal gå gjennom alle tidligere disposisjoner i Den norske fagorganisasjons pensjonskasse, redegjøre for pensjonskassens økonomiske stilling i dag og fremme forslag til hvordan de pensjonsforpliktelser pensjonskassen har – skal dekkes.»

Utvalget fikk følgende sammensetning:

Jon Andersen, Jern og Metall Oslo

Erik Engebretsen, Norsk Sjømannsforbund

Odd Eriksen, Norsk Kommuneforbund

Roar Flåthen, Fellesforbundet

Stein Bruse Hofstedt, Fellesforbundet

Walter Kolstad, Transportarbeiderforbundet

og Trond Rostad, Norsk Kjemisk Industrierarbeiderforbund.

Undertegnede har ledet utvalget og Steinar Stordalen fra Samvirke Forsikring, har vært utvalgets sekretær. Utvalget har hatt bistand av Harald Kobbe, Ingrid Skarnes fra advokatfirma og Jarma Kluge og statsaut. revisor Sverre Dyrnes, Ernst & Young.

Utvalgets innstilling ble framlagt for sekretariatet i møte 3. mai i år.

Historisk er situasjonen følgende:

Opprettelse av kassen skjedde etter vedtak på kongressen i 1934 og etter at vedtaket hadde fått tilslutning gjennom uravstemming, blandt LO's medlemmer. Kassen trådte i kraft fra 1/1 1937.

Kassen ble opprettet for å sikre pensjon til ansatte og tillitsvalgte på alle nivå i fagbevegelsen og enkelte deler av arbeiderbevegelse.

Kassa har vært administrert av LO fram til 1980 da det ble inngått avtale med Samvirke Liv som overtok praktisk administrasjon. LO sentralt, Statstjenstemannskartetlet, 19 av LO's 28 forbund og 66 lokale enheter (LO's foreninger, målekontor og laste- og lossekontor) har medlemmer med rettigheter i kassen.

Pr. i dag utbetaler kassen pensjon til 571 pensjonister fordelt på 364 alders- og uførepensjonister og 207 enkepensjonister. (176 menn med derav mulige fremtidige enkepensjonister). 37 yrkesaktive fordelt på 25 enheter og 64 yrkesaktive med oppsatte rettigheter er medlemmer og vil som pensjonister ha rettigheter i kassen. (oppsatte rettigheter = har vært medlem – sluttet premieinnbetaling får rettighet som pensjonist i forhold til innbetaling).

Ved 1000-årsskiftet vil det fortsatt være 15 yrkesaktive og kassen vil komme til å ha utbetalingsforpliktelser til ca. år 2020–30.

Kassen er en selvstendig juridisk enhet og berøres ikke av LO's vedtekter. Det vil si at hvor enkelte enhet som har medlemmer i kassen er å betrakte som selvstendig arbeidsgiver og står ansvarlig overfor kassen (og dens økonomi).

Det er vedtektsfestet at styre for pensjonskassen består av LO's sekretariatet med tillegg av to representanter fra funksjonærgruppa likeså at LO's representantskap er det organ som kan gjøre endringer i kassens vedtekter.

Da kassen ble opprettet i 1937 overtok den fra første dag pensjonsforpliktelsene for 18 pensjonister som ble overført fra de enkelte forbund sammen med en liten «inngangsbillett».

Allerede i 1938 ble det klart at premieinnbetalingen var for lav til å dekke fremtidige forpliktelser både for de 18 pensjonistene og for nye og fremtidige pensjonister. Det ble foretatt en forsikringsteknisk gjennomgang som viste at kontantverdien av medlemmenes pensjoner – eller det forsikringstekniske underskuddet var på drøye 2,2 millioner kroner.

Omregnet til 1993 vil det bety drøye 60 millioner kroner. Kontantverdien på løpende og fremtidige pensjoner er pr dato ca. kr 320 millioner.

Premien i 1934/38 var 10% av innskuddsgrunnlaget. Pga. krigen ble forhøyelse av premien til 12% først foretatt 1. juli 1950. Senere forhøyelser ble foretatt i 1955 til 13% og i 1958 til 15%.

Ikke på noe tidspunkt, hverken fra starten eller senere, har premienivået vært tilstrekkelig til å dekke både løpende pensjonsforpliktelser og fondsoppbygging til dekning av fremtidige forpliktelser.

Det ble tatt inn garanti-bestemmelser i kassens vedtekter i 1948. Garantien ble forsterket i 1967. Bestemmelse om fondsoppbygging ble tatt ut. Garantibestemmelsen kom til anvendelse første gang i 1957 og har vært anvendt hvert år siden.

En del av de lokale arbeidsgiverne fikk etter hvert problemer med å oppfylle sine garantiforpliktelser (andre stilte spørsmål ved plikten til å betale).

Garantiforpliktelsene ble i denne perioden oppfylt ved at LO har forskuttert de manglende innbetalingene. Over tid har LO opparbeidet utestående fordringer overfor lokale arbeidsgivere på drøye 39 millioner kroner. Flere forsøk har tidligere vært gjort for å finne løsninger som alle garantistene kan akseptere. Utvalget har vurdert alternative løsninger og har valgt å foreslå videreføring av et utligningssystem, men anbefaler samtidig at de enkelte arbeidsgiverne gjør årlige avsetninger for kapitaloppbygging slik at fremtidige forpliktelser kan dekkes i samsvar med forslaget.

Utvalget foreslår at sideordnede organisasjoner dekker sine egne forpliktelser fullt ut. (AOF – Sørmarka, Folkeferie, Holding – DNA – Folkets Hus osv. Kontantverdiene av disse pensjonene utgjør 20 mill. kr). Av den resterende del av pensjonsforpliktelsene dekker LO 1/3, 2/3 dekkes av de enkelte arbeidsgiverne inkludert LO utfra det antall pensjonister de har ansvar for (LO's totale andel inkluderer eget garantiansvar i kassens funksjonstid blir drøye 129 millioner – 234 millioner fordeles på arbeidsgiverne).

Det foreslås også at pensjonskassen engasjerer en person som trer i kontakt med den enkelte lokale arbeidsgiverrepresentant for å gjennomgå enhetens betalingsevne og for å forhandle frem avtale om fremtidige innbetalinger. Ved manglende betalingsevne overtar forbundet garantiansvaret for hele eller deler av de fremtidige forpliktelsene. LO tar tilsvarende ansvar for Samorgene LO's utestående fordringer håndteres på samme måte. Det framsettes at de lokale garantistene fortsatt skal ha økonomi til å drive aktiviteter i samsvar med forbundene og LO's vedtekter. Ved behandlingen skal fremtidige forpliktelser prioriteres fremfor utestående fordringer.

Der hele eller deler av de utstående fordringene ikke kan dekkes frafaller LO sitt krav. Utestående fordringer regnes fram til 31/12 1992. 1993 regnes til de fremtidige forpliktelser. Representanter fra de enkelte forbund vil være aktive deltakere sammen med Pensjonskassen i gjennomgangen hos de lokale enhetene som forutsettes avsluttet innen årsskiftet 1. jan 1994.

Eventuelle problemer i forhandlingene foreslås løst ved håndtering i tvistenemnd som må spesielt oppnevnes.

For LO vil forslaget innebære en utgift på drøye 13 millioner i 1993 og tilsvarende i 1994. I tillegg kommer eventuelle avskrivninger av utestående fordringer (39+20). Under utvalgets arbeid ble det innført nytt lovverk som gir Kreditt-tilsynet tilsynsmyndighet

med enkelte typer pensjonskasser. Pensjonskassen har henvendt seg til Kreditt-tilsynet for å få avklart om den kommer inn under reglen. Det har også vært avholdt møte for om mulig å få en rask avklaring. Dette har ikke vært mulig.

Utvalget mener at den løsning som anbefales bør komme benyttes uavhengig av om kassen kommer inn under – eller faller utenfor Kreditt-tilsynets tilsynsmyndighet.

Forslaget er anbefalt av LO og er nå til behandling i de enkelte forbund.

Evy Boverud Pedersen la så fram følgende innstilling fra sekretariatet:

Fagorganisasjonens pensjonskasse

Det vises til muntlig orientering ang. utvalg som har utredet pensjonskassas stilling.

Sekretariatets innstilling:

- a) Kongressen tar orienteringen til etterretning.
- b) Kongressen gir LOs representantskap fullmakt til å gjøre de nødvendige vedtak etter at utvalgets forslag til prosess er gjennomført.

208 *Stein Stugu*, NNN, hadde spørsmål i forbindelse med personalkostnadene som var økt med 10 mill. kr. Hva lå i denne økningen? Han pekte også på rentefastsettelsen for finansiering av lån og mente det kanskje var en slags subsidiering.

50 *Jan Andresen*, Fellesforbundet, savnet spesifiserte noter både til regnskapene og balansen. Det samme gjaldt kausjons- og garantiansvar.

Han satte fram følgende forslag :

«Ved neste kongress skal – det utarbeides spesifiserte noter til resultatregnskapet og balanser. Dette gjelder særlig på driftskostnader og i balansen under anleggsmidler samt kausjons/garantiansvar pantstillelser. Dette bør også gjelde de andre regnskap som behandles på kongressen.»

100 *Stein Kristiansen*, Handel og Kontor, syntes delegatene fikk liten anledning til å gå inn i dette materialet, komplisert framlagt, når man ikke hadde fått anledningen til å gå inn i materialet på forhånd. Han stilte spørsmål ved ansvarligheten i behandlingen av denne saken på dagsorden. Det var åpenbart at tidsrammen som var

satt, utelukket en forsvarlig behandling, og den behandlingsmåten ville han skarpt kritisere.

303 *Svein-Erik Oxholm*, Sekretariatet, oppsummerte og sa at stigningene i personalkostnadene fra 1990 til 1991 dreide seg om 3.4 millioner som følge av nye avsetningsprosedyrer for feriepeng-er. 3.4 millioner refererte seg til den omregulering i huset, som representantskapet hadde vedtatt, - en ny bedriftsorganisering. Når det gjaldt lønnsnivået i LOs administrasjon henstilte han til delegatene å lese avisene. Senest i Aftenposten kunne man lese at de var beskjedne i forhold til hva de var i andre lønnskategoriseringsorganisasjoner.

Når det gjaldt forslaget om spesifikasjoner i regnskapet, kunne han gjerne slutte seg til det,- og så da at det ble gjennomført også for 1993-regnskapet, slik at det ble en enhetlig mal på regnskapene.

Når det gjaldt innvendingen mot behandlingsmåten, sa han at regnskapene, som vanlig var lagt ut til delegatene nå før behandlingen. Det gjaldt 1992-regnskapet. Egenskapene for 1989 -1991 var behandlet av representantskapet.

Votering

Jan Andresens forslag ble enstemmig oversendt sekretariatet.

Regnskapene ble deretter enstemmig godkjent.

Forslaget som var framsatt av Boverud Pedersen ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten refererte søknad om permisjon fra Johnny Hagen mandag, på grunn av arbeidstvist som var oppstått ved hans arbeidsplass. Toralf Paulsen søkte permisjon på grunn av begravelse. Begge søknader ble enstemmig innvilget. Han minnet om møte i redaksjonskomiteen for H-programmet.

Dirigenten formidlet flere beskjeder, om komitemøte morgenen etter, om bussavgang til Helsfyr for dem som bodde der og om billetter til kveldens store solidaritetskonsert, der mange kjente artister skulle delta og hvor det dessuten ble appell ved Thorvald Stoltenberg.

Møtet ble hevet kl. 18.45.

Formiddagsmøtet mandag

Kongressen fortsatte mandag morgen kl. 09.00 med *Kjellaug Kristiansen Jota* som dirigent. Hun ønsket alle velkommen og foreslo at man startet dagen med "Frihetens forpost". Forsanger var som vanlig Frank Havrøy.

Etterpå minnet dirigenten om festbillettene som måtte hentes i vestibylen innen kl. 13.00 denne dagen. Hun viste også til de omdelte møtereferatene fra søndagens møte. Hvis noen av delegatene fant feil i referatene, kunne de henvende seg til referentene ved siden av talerstolen. Dagsreferater ville bli omdelt hver dag under kongressen.

Hun viste ellers til dagsorden og sa at man nå skulle starte behandlingen av LOs organisasjon og Prosjekt 93. Her forelå som dokumenter den gule boka, den røde innstillingen og forslag i hefte 8 pluss sekretariatets innstillinger 1101-1135.

Kjøreplanen denne dagen var at man først skulle få en times innledning ved prosjektansvarlig for Prosjekt 93, Richard Trælnes. Deretter en 20 minutters innledning v/LO-leder Yngve Hågensen. Så ville det bli en pause med anledning til å tegne seg. Dirigenten sa at man ikke behøvde å forberede så lange innlegg, men man skulle komme tilbake til taletiden når man så hvor mange som hadde tegnet seg.

Ordet ble så gitt til *Richard Trælnes*, som holdt følgende innledning:

Innledning om LOs organisasjonspolitikk

Når vi starter dagens debatt om LOs organisasjonsstruktur kan det være nyttig å minne oss selv om hva det egentlig er vi skal diskutere. Vi står overfor en rekke viktige utfordringer og oppgaver i åra som kommer, og den organisasjonsformen vi velger vil være en avgjørende del av forutsetningene for å kunne løse disse oppgavene. Det organisasjonsdebatten dreier seg om er egentlig vår evne til å løse disse oppgavene i fellesskap. Organisasjonsform må sees i sammenheng med de oppgaver og utfordringer fellesskapet står overfor, slik at vi får et skikkelig perspektiv på avveiningen mellom hensynet til fellesinteressene, og de synspunktene som er spesielle for ulike grupper.

At vi faktisk står overfor krevende utfordringer, og at disse utfordringene stiller krav til vår egen organisasjon, fikk vi en sterk bekreftelse på gjennom organisasjonsdebatten.

Debatten som ble gjennomført høsten 1991 og våren 1992 er den

mest omfattende noen gang. Nærmere 1000 fagforeninger, avdelinger og samorganisasjoner, eller om lag en fjerdedel av fagbevegelsens grunnorganisasjoner deltok. Samtlige forbund, og LOs samarbeidsorganer for fylkenes vedkommende, oppsummerte debatten og ga i tillegg uttrykk for synspunkter og prinsipielle holdninger til en rekke viktige spørsmål.

Ingen organisasjon har til de grader lagt sin struktur og politikk, sine sterke og svake sider, og sine problemer og utfordringer ut til bred debatt, som det fagbevegelsen gjorde denne gangen. I en slik prosess vil man også ofte involvere utenforstående, ja store deler av samfunnet. Noen har begjærlig og kanskje med glede grepet fatt i våre beskrivelser. Innad kan mange ha opplevd dette engasjementet som forstyrrende, og som en innblanding i våre egne anliggender. Men så langt tyder mye på at prosessen uten tvil har styrket vår organisasjon.

Mange er utålmodige. Flere venter seg en tilnærmet ny revolusjon som resultat av en så omfattende og dyptpløyende debatt. Slik vil det alltid være. Samtidig registrerer vi at det også er en del som ikke ønsker endringer. De peker på at vi har lang erfaring med det systemet vi har, og stiller spørsmålet; –Hvorfor endre noe man har hatt i nærmere hundre år? Vi må i utgangspunktet akseptere at slik er det. Vi er forskjellige. Vi er alle mennesker med meninger, med oppfatninger, holdninger, interesser og krav, som ser løsninger, men som også er villig til å skjære igjennom og å ta ansvar.

La meg kort minne om at opptakten til debatten ble gjort på kongressen 1989. Etter at LO-kongresser gjennom de siste 30 årene hadde hatt organisasjonsspørsmål på dagsorden, uten at det skjedde endringer av betydning, ble det i 1989 markert en betydelig utålmodighet.

Hovedinnholdet i vedtakene var:

- å utarbeide forslag til endret organisasjonsstruktur
- at hensikten med en ny struktur var å styrke LO
- at man skulle se nærmere på målgrupper og medlemskapets innhold,
- at forslagene skulle sendes ut til debatt og at
- konklusjonene skulle danne grunnlaget for kongressbehandlingen 1993.

LOs sekretariat har oppfylt kravene i kongressvedtaket dels gjennom arbeidet i organisasjonskomiteen, og dels gjennom et eget prosjekt både gjennomført debatten og utarbeidet en innstilling. I tillegg til selve innstillingen foreligger det også en egen oppsum-

mering av svarene, sammen med en oversikt over LOs medlemsutvikling innen ulike sektorer og forbundsområder og tidligere organisasjonsdebatter.

Utfordringene

Materialet gir oss ikke entydige svar på alle spørsmålene. Det er stor bredde og spennvidde i svarene. Slik må det også være i en organisasjon med langt oppmot 800.000 medlemmer. Det er forskjeller i oppfatninger, meninger og interesser. På en hel rekke områder får vi likevel helt klare svar og stor enighet, og det er denne enigheten vi har bygd innstillingen om organisasjonen på. Det betyr likevel ikke at vi kommer med et produkt som det i alle deler er enighet om. På enkelte områder er det fortsatt forskjeller i meningene om struktur, innhold, arbeidsmåte og politikk.

Debattens åpningsspørsmål var: «Hva blir fagbevegelsens viktigste mål og oppgaver i de nærmeste 10 til 15 årene?» Ikke på noe annet spørsmål er det større enighet enn her.

Fire områder prioriteres foran alle andre:

- arbeid for alle
- lønns- og arbeidsvilkår
- vern om velferdsstaten
- rettferdig fordeling

Nå kan vi nok si at dette gjennom lang tid har vært fagbevegelsens sentrale oppgaver, og at det for såvidt ikke ligger noe nytt i dette. Likevel – det er god grunn til å peke på at svarene gir uttrykk for et klart ønske om å konsentrere seg om disse oppgavene. I dagens samfunn er ikke disse målene enkle å oppnå. Når vi setter oss disse målene i dag er det ikke et uttrykk for at vi ikke ser nye utfordringer og muligheter. Tvert om, det er snarere et uttrykk for en sterk vilje til å samle kreftene for å forsvare våre gamle merkesaker i en ny og vanskelig tid. Prioritering av merkesaker er ikke uttrykk for en defensiv, men en offensiv holdning.

Også når det gjelder kravene til organisasjonen er svarene relativt klare.

Vi må

- gjøre en bedre jobb for medlemmene
- yte bedre service
- gi mer hjelp og støtte
- desentralisere

Kanskje ville det være tilstrekkelig å summere alle disse punktene opp i et krav, nemlig at vi skal gjøre en bedre jobb for medlemmene. Vi må bli bedre på en rekke områder. Likevel er det

ikke snakk om noen revolusjonerende endringer. Det er mer snakk om en kursendring, visse omlegginger, som i sum vil sette oss i stand til å møte medlemmenes krav på en bedre måte.

Vi har i løpet av de senere årene, særlig i perioden fram til kongressen i 1989 vært opptatt av å drøfte innholdet i medlemskapet, selve produktet vårt. 24-timers medlemskapet var helt sentral i denne debatten. Kravet var en mer gullkantent medlemsbok. Det var krav om å utvikle nye fordeler, ikke minst for å vinne kampen om medlemmene.

Lønns- og arbeidsvilkår

Svarene viser at debatten om 24-timers medlemskapet er, om ikke lagt helt død, så betydelig dempet. Hovedkravet er lønns- og arbeidsvilkår, og forhold knyttet til det sosiale sikkerhetsnettet. Arbeidsplassen er helt sentral i konklusjonen fra medlemmene. Det er på disse områdene vi har vært best, og det er her vi skal bli enda bedre.

Det er to forhold til som løftes frem som svært betydningsfulle, og hvor det er krav om endringer. For det første skal vi styrke LO-fellesskapet på arbeidsplassene, samordne og koordinere våre interesser bedre. Dette innebærer en videreutvikling av bestrebelsene som har vært gjort gjennom en lang tid, sist gjennom opprettelsen av LO-utvalg. Nå går vi et skritt videre. Nå foreslås at man formaliserer samarbeidet ytterligere, ved å opprette en felles klubb med en felles avtale.

Dette vil både gi oss en sterkere posisjon i lokale lønnsforhandlinger, og ikke minst – et bedre utgangspunkt for å organisere de uorganiserte funksjonærgruppene innen privat virksomhet.

Det andre kravet, som er knyttet til lønns- og arbeidsvilkår, er sterkere bruk av avtaleverket. Her er det dels endring av avtaleverket til fordel for dem som er organisert, og dels utvidelse av avtaleverket for å motvirke uthulingen av det sosiale sikkerhetsnettet, og forringelse eller reduksjon i de velferdsgodene som er gjennomført i samfunnet, ofte med bakgrunn i krav fra fagbevegelsen.

Sterkere bruk av avtaleverket til fordel for medlemmene fremkommer som krav bl.a. på bakgrunn av at det er blitt stadig flere avtalefestede fordeler som også komier uorganiserte til gode.

Kravene er at flere av de avtalefestede fordelene bør bli eksklusive for medlemmene, og ikke automatisk tilfalle de som ønsker å stå utenfor organisasjonen. Det oppleves ikke som noen selvfølge at fellesskapet skal betale for de som ikke bidrar til at avtaler gjennomføres.

Velferdsgoder knyttet til avtaleverket

Bakgrunnen for kravet om at flere av velferdsgodene skal knyttes til avtaleverket, er bl.a. å finne i de stadige forsøkene på å uthule ordningene. En økende liberalisme preger stadig flere av de politiske partiene, og fagbevegelsen blir ofte den eneste forsvarer – eller buffer – mot de mange større og mindre forsøkene på endringer av det sosiale nettverket, som er bygd opp gjennom år. Det protesteres mot at politikerne bruker det sosiale sikkerhetsnettets som salderingsposter i økonomiske vanskelige tider. For å gardere seg mot at dette skjer, krever nå flere at disse ordningene knyttes opp til avtaleverket.

Når bedre service står sterkt som krav fra medlemmene er det med utgangspunkt i ønsket om større nærhet mellom medlemmene og tillitsvalgte. Det gjelder også støtte, hjelp og oppfølging i et mer desentralisert system. Desentralisering går igjen som krav både fra grunnorganisasjonene, forbundene og fylkene, selv om det varierer noe når spørsmålet om hva som skal desentraliseres blir fremsatt. Men avgjørende er at man oppfyller kravet om bedre service, hjelp og støtte.

Medlemskapets innhold er omfattende. Selv om det ikke lenger er like aktuelt å diskutere 24-timers medlemskapet, er det flere som nevner utvikling av ordninger og engasjement på nye områder.

Det gjelder særlig

- Pensjonsordninger
- Forsikringsordninger
- Tilbud til arbeidsledige
- Bedre juridisk service
- Skolering av tillitsvalgte
- Yrkesfaglig opplæring

Pensjonsordninger

Mange peker på at LO må arbeide for å sikre medlemmene gode pensjonsordninger. Da folketrygden ble innført i 1967 var det en utbredt oppfatning at ulike arbeidsmarkedsbaserte pensjonsordninger etter hvert ville bli overflødige. Etter at folketrygdytelsene nå er redusert, kan arbeidsmarkedsbaserte pensjoner få en større betydning i det samlede pensjonssystemet, og det er stor fare for at det er de svakeste gruppene på arbeidsmarkedet som taper på dette. Her står LO overfor en dobbelt oppgave.

Både å sikre at ytelsene over folketrygden holdes oppe, og å sikre at LO-medlemmene får del i utviklingen av arbeidsmarkedsbaserte pensjonsordninger.

Forsikringsordninger

Forsikring fremkommer som svar på flere av spørsmålene i organisasjonsdebatten. Tradisjonene med forsikringsordninger er en sterk del av det som ligger i sosial trygghet og rettferdig fordeling. Det er en betydelig interesse for å ivareta og styrke forsikringsengasjementet. Som en godt synlig medlemsfordel er forsikring av de mest konkrete.

Det er verd å merke seg at forsikringsordningene utgjør en vesentlig del av kontingenten. Det varierer noe etter kontingentsnivå, men i forbund med både kollektiv hjem og grunnforsikring, kan kontingentandelen til forsikring ligge på over 30 prosent av den totale kontingenten. I tillegg er det i rekke forbund laget omfattende forbundsvisse ordninger.

Tiltak for arbeidsledige

Antallet arbeidsledige er i dag nærmere 190.000, og mange av de ledige er, eller har vært medlemmer av LO. Men enkelte unntak har vi idag få tilbud til ledige medlemmer. Flere er derfor opptatt av de ledige som målgruppe, og vi bør gjøre mer på dette området. Når folk blir arbeidsledige havner de i den vanskeligste situasjonen de kan komme opp i som arbeidstaker. Mange er derfor opptatt av at vi i denne situasjonen må sørge for at vi kan gi dem støtte fra tillitsvalgte og et organisert fellesskap.

I debatten får man et tilnærmet enstemmig svar fra medlemmene om at det ikke er naturlig å akseptere en høyere kontingent. Unntaket er hvis en eventuell høyning av kontingenten går til pensjonsordninger, tiltak for ledige medlemmer eller forsikringsordninger. Dette understreker den sentrale plass disse tre områdene har blant medlemmene.

Bedre juridisk bistand

Kravet om juridisk bistand og service går igjen i en rekke av svarene på debatten. Systemet med hjelp i saker knyttet til arbeidsforhold ligger fast. Det kan være aktuelt for forbundene å se over sine rutiner for hvordan slike saker skal behandles, men det er ikke her kravene er sterkest. Til tross for at vi har landets fremste juridiske miljø på arbeidsrettsområdet, gjennom den juridiske avdelingen i LO, er det tydelig at den også oppleves som mangelfull. Det gjelder dels i spørsmålet om kapasitet, men det mest fremtredende kravet er at den juridiske kompetansen må desentraliseres.

Med bakgrunn i debatten er det tre områder som er vurdert. Det første gjelder den juridisk-politiske kompetansen. LO har en slik kompetanse. I en tid hvor organisasjonene må ligge i forkant av

utviklingen på de områder hvor fagorganiserte har særlig sterke oppfatninger, interesser og krav, må vår ekspertise være ledende i utviklingen av forslag som gjelder lovverket, forskrifter, avtaler og regler. Derfor må denne delen styrkes. Det forutsettes at det skal skje innenfor rammen av juridisk avdeling.

Desentralisert juridisk bistand

Det andre området gjelder arbeidsrettsområdet, og her er det snakk om en desentralisering. Det innebærer ikke en oppsplitting av det nåværende juridiske miljøet, men mer et spørsmål om utvidelse, ved ansettelse av jurister i regioner. I første omgang 4-6 jurister, som en forsøksordning.

Hovedoppgaven for denne juridiske kompetansen blir å gi tillitsvalgte på arbeidsplasser bistand, hjelp og støtte. Og det skal skje raskt. Nå vil en slik forsøksordning neppe løse alle problemene, men det er et skritt i riktig retning.

Selv med en forsiktig desentralisering av den juridiske bistanden, vil det fortsatt være behov for økt opplæring av tillitsvalgte når det gjelder jus i arbeidslivet. Den tillitsvalgtes kompetanse på dette området vil fortsatt være selve fundamentet i den juridiske bistanden. Det er den tillitsvalgte som i første omgang må forsøke å løse problemene, og det er den samme tillitsvalgte som – hvor løsning ikke oppnås – som må sørge for at saken blir fulgt opp.

Juridisk-økonomisk rådgivning

Et tredje viktig område – som hittil bare har vært forsøkt løst lokalt – er den juridisk-økonomiske rådgivningen, på områder utenfor arbeidsforholdet. En rekke samorganisasjoner, fagforeninger og avdelinger har gjennom lokale ordninger forsøkt å imøtekomme dette behovet. Forsøksordningen har trolig omfattet omkring 100.000 av våre medlemmer. Nå er det krav om en mer omfattende ordning. I det forslaget som foreligger i innstillingen inngår at det gjennomføres en juridisk-økonomisk rådgivningstjeneste som skal omfatte alle medlemmer. Dette skal skje i nært samarbeid med Landsbanken og Samvirke. Forslaget bygger på at dette skal løses gjennom de lokale LO-avdelingene.

Det bør understrekes at dette er en rådgivningstjeneste, og at det ikke er forutsetningen at det skal være gjenstand for saksbehandling.

Skolering av tillitsvalgte

Å gjøre en bedre jobb for medlemmene vil i sterk grad avhenge av at vi er i stand til å skolere våre tillitsvalgte. En stor organisasjon har mange tillitsverv. I alt dreier det seg om et sted mellom

130.000 og 150.000. Samtidig er det en rekke tillitsvalgte som innehar flere tillitsverv. Tar man hensyn til dette vil det likevel være nærmere 50.000 som har krav på opplæring eller skolering. Mange av tillitsvervene krever en spesiell type kompetanse. Vår opplæring må ta høyde for dette, samtidig som vi har tilstrekkelig bredde.

Mange peker på at den skoleringen vi i dag tilbyr ikke er tilstrekkelig, selv om det også er mange som mener vi dekker dette bra. Også når det gjelder hvem som skal ha ansvaret for opplæringen er det delte meninger. Flertallet legger vekt på forbundenes plass i den grunnleggende skoleringen.

Opp til et visst nivå må forbundene ha ansvaret, samtidig som det understrekes at ansvaret for spesialiseringen må legges til kartellene. Det gjelder både utformingen, eller kravet til innhold, og selve gjennomføringen. På begge disse områdene vil det kunne trekkes veksler på AOF.

Det er alminnelig enighet om at AOF som kompetansesenter for fagbevegelsen må ha en sentral plass. Det er fagbevegelsens ansvar at denne kompetansen bygges opp, men det vil være AOFs ansvar å videreutvikle et system som innebærer at man kan være konkurransedyktig i forhold til andre som gir samme tilbud på dette markedet. Her fremmes det forslag om både omorganisering og samordning av ressursene til beste for fagbevegelsen. Det vil stille betydelige krav til AOF, som også byrde ha de beste forutsetningene for å imøtekomme utfordringene.

Yrkesfaglig opplæring

Organisasjonsdebatten viste at mange er opptatt av opplæring og yrkesfaglige spørsmål. Halvparten av forbundene peker på at dette bør være en viktig del av fagbevegelsens tilbud til medlemmene. Utdanningen i arbeidslivet har et betydelig omfang. Kurs og etterutdanning betalt av arbeidsgiver representerer 35.000 studie-plasser på årsbasis. Samtidig vet vi at den oppæring som gis i arbeidslivet, i første rekke gis til folk og yrkesgrupper som allerede har god utdanning. Plansjen viser hvor mange prosent arbeidstakere med forskjellig utdanning som i iløpet av et år fikk kurs og opplæring av arbeidsgiver. Her fremgår at det er de som på forhånd har utdanning utover videregående skole som får det meste.

På arbeidsmarkedet blir kompetanse og utdanning stadig viktigere. Den teknologiske utviklingen om omstillinger på arbeidsmarkedet gjør det nødvedig å utvikle kunnskaper gjennom hele livet. Arbeid og kunnskapsutvikling må knyttes

nært sammen, og gjelde alle. Ikke minst må vi i fagbevegelsen prioritere opplæring i arbeidslivet og tilbud til dem som fra før har liten utdanning.

Målgrupper

Svaret på hvem fagbevegelsen skal ha et organisasjonstilbud til er entydig. LO må representere «alle» arbeidstakere, både i bredde og tallmessig styrke. En av våre viktigste oppgaver er å arbeide for en medlemsoppslutning som gjør at LO også i fortsettelsen er og blir den viktigste arbeidstakersammenslutningen i vårt land.

Uorganiserte representerer fortsatt ca. 700.000, eller ca. 40 prosent, av det totale antall arbeidstakere. Slik har situasjonen vært gjennom mange år. De aller fleste av disse, eller ca. 600.000, finnes i privat sektor. Funksjonærer og ansatte i privat tjenesteyting er dominerende grupper blant de uorganiserte.

Ungdom, kvinner og deltidsansatte blir oftest nevnt som viktige målgrupper. Mange peker også på funksjonærgrupper, og uorganiserte ved bedrifter der LO-forbund allerede har avtale.

I en debatt om hvilke målgrupper vi primært skal henvende oss til, er det nødvendig å slå fast at den aller viktigste gruppen er våre egne medlemmer. En god jobb for medlemmene er det beste argumentet for å nå nye grupper. I den innstillingen som presenteres i dag er det lagt vekt nettopp på dette.

Det er to grupper som vies mer oppmerksomhet enn andre; arbeidsledige og unge.

Jeg har tidligere nevnt at utviklingen på arbeidsmarkedet har ført til at vi må sørge for at vi kan gi ledige medlemmer en bedre støtte i den vanskelige situasjonen de er kommet i. Arbeidsledigheten er også i sterk grad et ungdomsproblem. Vi skal fortsatt arbeide for å få bedre innpass i student- og elevmiljøer. Men samtidig må vi ha klart for oss at mange unge mennesker har store vansker i arbeidslivet. LOs ungdomspolitikkk må vise at vi har et tilbud til unge arbeidstakere, og at vi er villige til å gjøre en innsats for å bidra til å løse deres problem.

Yrkesorganisasjoner utenfor LO

Yrkesorganisasjonene utenfor LO er lite ensartet og representerer ulike utfordringer for oss. Tre grupper er sentrale:

Den første gruppen er yrkesorganisasjoner for grupper som fagbevegelsen tradisjonelt har hatt lite til felles med. Deres oppgaver og interesser korresponderer lite med de interessene LO-forbundene har vært opptatt av.

Den andre gruppen er organisasjoner med solid oppslutning fra arbeidstakergrupper som i vesentlige spørsmål burde hatt sam-

menfallende interesser med LO-gruppene, og som vi mener burde vært tilsluttet LO.

Den tredje gruppen er organisasjoner som i sterk grad har misnøye og kritikk av LO-forbundene som sin organisatoriske basis og strategi.

Vår utfordring blir i fortsettelsen å bygge allianser med de gruppene som står oss nærmest. De gruppene som har flest sammenfallende interesser med LO-kollektivet, og som kan styrke fellesskapet i arbeidet for arbeidstakernes interesser. Det alene vil være et omfattende arbeid, kreve tid og tålmodighet, men hvis vi lykkes, gi resultater til beste både for medlemmene og for samfunnet.

Arbeidsformer

Debatten om organisasjonsstrukturen viser en klar sammenheng mellom våre oppgaver og arbeidsformer. LO skal være en organisasjon med stor selvstendighet. Tanker om formalisert arbeid med andre hovedorganisasjoner har liten oppslutning. Derimot er det betydelig tilslutning til samarbeid med organisasjoner som i vesentlige spørsmål har sammenfallende interesser med LO-gruppene. Omfanget og den konkrete utformingen av selve samarbeidet ønsker man nærmere utredet.

Medlemmene ønsker også at LO skal ha et sterkt samfunnspolitiske engasjement. Fagbevegelsens verdier og samfunnssyn skal ha en klar politisk profil også i fremtiden. Samtidig må fagbevegelsen ha et selvstendig forhold til det politiske systemet. Et sterkere engasjement må komme til uttrykk gjennom forskjellige kanaler og kontakter.

Det er ulike syn på hvordan det politiske påvirkningsarbeidet bør organiseres. En ting er det avjort enighet om; det er at forankringen i arbeiderbevegelsen skal ligge fast. Over tre fjerdedeler av svarene gir uttrykk for at det faglig-politiske samarbeidet slik det fungerer i dag, faktisk gir resultater. Det er en klar oppfatning om at samarbeidet fungerer bedre sentralt enn lokalt. De som er kritiske til samarbeidet, hevder at det gir liten innflytelse, at fagbevegelsen gir mer enn den får, og at det nære samarbeidet med Arbeiderpartiet er en belastning i rekrutteringsarbeidet.

Det er flertall for fortsatt å legge hovedvekten på et faglig-politisk samarbeid med Arbeiderpartiet, men man ønsker en grundig vurdering av samarbeidsformene. Tommelen vendes ned for kollektivt medlemskap, faglig-politisk utvalg og AUF som LOs ungdomsorganisasjon. Samarbeidskomiteen mellom LO og Arbeiderpartiet blir derimot sett på som viktig. Samtidig understrekes det at fagbevegelsen i sitt samfunnspolitiske påvirkningsarbeid må

legge vekt på andre former. Her nevnes både bredere kontakt med andre partier, sak-til-sak samarbeid og lobbyvirksomhet. Bare bruk av alle disse påvirkningsmulighetene vil kunne gi fagbevegelsen den innflytelse, og den påvirkning på det politiske system som sikrer medlemmenes interesser.

Det er viktige oppgaver som bare kan finne sin løsning gjennom det politiske systemet.

I vurderingen av organisatoriske utfordringer blir det lagt vekt på samordning på arbeidsplassen og styrking av lokale organisasjonsledd. Også her er det sterke ønsker om en bedre samordning og utnyttelse av ressursene.

Vi kan bli bedre på alle nivåer. Men en vridning i retning av bedre service, mer hjelp, støtte og bistand til medlemmer og tillitssvalgte, ses på som avgjørende i vårt fortsatte arbeid.

Debatten viste at kravene til ny organisasjonsform grovt sett kan oppsummeres i tre punkter:

- Demokrati og desentralisering
- Effektivisering og samordning
- Fleksibilitet overfor nye grupper.

Hver for seg er det liten uenighet om at disse punktene er sentrale. Men det betyr ikke at det uten videre er enkelt å forene dem. De peker i ulike retninger, og vektlegger ulike sider ved den typen organisasjon vi ønsker oss.

Vanskene kommer når vi skal veie de ulike hensynene sammen i en konkret organisasjonsform. Oppgaven vi står overfor er å utvikle en modell som forener og balanserer disse kravene.

Tanker om et forbundsløst LO

På kongressen i 1989 sto tanken om et forbundsløst LO sentralt i organisasjonsdebatten. Denne modellen var en gammel tanke som blant annet ble fremmet på kongressen i 1973. Den gangen vant ikke modellen oppslutning, og i tida som fulgte arbeidet man etter andre retningslinjer. Når tanke dukket opp igjen i 1989 hadde dette sammenheng med at mange var opptatt av at denne organisasjonsmodellen kunne løse en del av de grunnleggende utfordringene LO sto overfor. Den kunne gi rammer for en effektiv samordning og bruk av ressursene, samtidig som man gjennom et system med seksjoner kunne avveie ulike gruppeinteresser mot hverandre på en mer fleksibel måte. En slik radikal omlegging ville også åpne for styrking av lokale organisasjonsledd, og dermed sørge for at man fikk en mer slagkraftig organisasjon både lokalt og distriktsnivå.

Debatten i tilknytning til prosjekt 93 viste at opplutningen om denne modellen var langt mindre enn det mange hadde fått inntrykk av på kongressen i 198. Flere store forbund har riktignok sluttet seg til tanken, men de fleste har vært skeptiske, og flere har gitt uttrykk for at modellen er helt uakseptabel. Forslag som innebærer at forbund skulle legges ned fra flere hold avvist. Det var derfor ganske tidlig i prosessen klart at gjennomføring av en slik modell ville møte betydelige – for ikke å si uoverstigelige – vansker.

Samtidig er det klart at de problemene som kunne løses gjennom denne modellen var reelle nok. I debatten ble det gitt uttrykk for et utbredt ønske om en organisasjon med mer effektiv samordning, større fleksibilitet og en desentralisering av ressursene.

Arbeidet med å utforme et forslag til organisasjon ble derfor en prosess der vi prøvde å finne fram til organisatoriske ordninger som ga grunnlag for å løse disse problemene, og som samtidig kunne gi tilstrekkelig opplutning. Resultatet av denne prosessen er det som ligger som forslag for kongressen.

I hovedsak består forslaget av to nye organisatoriske ordninger; kartellene og LO-avdelingene. Behovet for effektiv samordning kombinert med økt fleksibilitet er begrunnelsen for forslaget om inndelingen av forbundene i karteller. Det vi skal oppnå er at vi styrker vår evne til å samordne oss i de spørsmålene hvor dette er viktig, samtidig med at vi får økt fleksibilitet i valg av ulike organisatoriske løsninger.

Formelt sett er kartellene samordningsorganer som skal løse felles problemer for medlemmer i ulike forbund, og som forbundene går inn i med det antall medlemmer de har innen ulike områder. Det viktigste området for samordning er tariffpolitikken, og tariffspørsmål vil derfor være sentrale oppgaver for kartellene. For offentlig sektor har vi i praksis en slik ordning i dag. Både innen stats- og kommunesektoren blir tariffspørsmål i hovedsak organisert gjennom Statstjenestemannskartellet og forhandlingsorganisasjon for kommunesektoren (LOK). Selv om disse to forhandlingsorganisasjonene er forskjellige i sin formelle forankring i lov- og avtaleverket, har de det til felles at de fungerer som praktiske forhandlingsorganisasjoner for ulike forbund overfor en felles motpart. Samtidig tiltrer de ulike forbundene kartellene med det antall medlemmer som omfattes av forhandlingene. Praksis har vist at dette fungerer godt selv om kartellene omfatter mange forskjellige forbund, og forbundsområder med ulik størrelse.

I utgangspunktet betyr derfor kartellmodellen at de samordnede oppgjørene i privat sektor blir samordnet gjennom LO-Indus-

tri og LO-Service. Det er altså oppgaver som i dag ligger i LO som danner grunnlaget for de to kartellene. Kartellene vil åpne for at samordningsoppgaver – som i dag i stor grad er lagt til LO – skal løses i et nærmerer samarbeid mellom LO og de ulike forbundene som blir berørt av disse oppgavene.

Samarbeid på flere områder

Kartellene vil også gi rammer for et samarbeid mellom likeartede forbund ut over tariffspørsmål. Næringspolitikk, enkelte yrkesfaglige spørsmål og skoleringen av tillitsvalgte er eksempler. Også på disse områdene fins spørsmål som i dag er lagt til LO, men som snarere er fellesoppgaver for ulike forbund innen samme sektor. Å overføre disse spørsmålene til kartellene vil derfor være en forenkling og effektivisering i forhold til dagens oppgavefordeling.

Når det gjelder utviklingen av kartellsamarbeidet må de ulike forbundenes interesser komme sterkt inn. Vi kan godt tenke os at de ulike kartellene velger forskjellige oppgaver å samarbeide om. Utgangspunktet må være at man skal bruke kartellsamarbeidet slik at forbundene og LO kan løse oppgaver på en bedre måte enn det de gjør i dag. Kartellene skal ikke «ta fra» forbundene oppgaver de i dag løser på en god og tilfredsstillende måte, eller på noen måte lage vansker i forhold til dagens måte å arbeide på.

Felles klubb og felles avtale

Kartellene gir oss et utgangspunkt for å løse flere viktige utfordringer. Den første av disse utfordringene er knyttet til organiseringen og lønnsforhandlingene på den enkelte bedrift. For å styrke vår posisjon på bedriftsnivå er det foreslått at det opprettes en felles klubb. Det betyr ikke at de andre klubbene legges ned. Det vil sikkert være behov og ønsker om at ulike yrkesgrupper har sine egne lokale organisasjonsledd, og derfor er det ingen grunn til at de ikke skal ha det. Det viktige er imidlertid at det er fellesklubben som fører forhandlinger med arbeidsgiveren, og at den avtalen som inngås lokalt er en felles avtale for alle LO-organiserte ved bedriften. Avtalene bygger på de avtalene som er etablert i dag, og alle forbund som har medlemmer ved bedriften vil være part i de lokale avtalene.

Dette vil for det første styrke vår lokale forhandlingsposisjon. Lokale forhandlinger spiller en sentral rolle i privat sektor, og styrking av det lokale forhandlingssystemet vil derfor være en viktig oppgave.

Videre vil et nærmere samarbeid mellom ulike yrkesgrupper gi oss et bedre grunnlag for lokal medlemsrekruttering. Medlems-

verving skjer i praksis på den enkelte bedrift. Alle undersøkelser av hva som får folk til å melde seg inn i fagforeninger viser at det er det lokale tilbudet som er den viktigste årsaken.

Det er derfor svært viktig for oss at vi finner fram til en måte å organisere oss på som gjør at vi kan få størst mulig nytte av den rekrutteringsevnen som de fagorganiserte ved de ulike bedriftene representerer, uansett hvilke forbund de er organisert i.

Kartellsamarbeid, felles klubb og felles avtale, vil åpne for et nærmerer samarbeid mellom LO-gruppene på den enkelte bedrift. I en tid der forhold mellom ulike yrkesgrupper stadig forandrer seg, vil dette være viktig for å sikre de ulike gruppene utviklingsmuligheter og på andre måter ivareta deres interesser.

Fleksibilitet overfor nye grupper

Sist – men ikke minst – kartellstrukturen gir en ramme som gjør et rimelig enkelt for forbund utenfor til å slutte seg til LO. Vi kan åpne for større muligheter til tilslutning fra forbund med ulik organisasjonsstruktur. Dette har vi i praksis gjort de siste årene. Kartellsystemet gir oss en gjennomgående organisasjonsmodell for å håndtere forbund som ønsker å slutte seg til LO, men som samtidig ønsker å organisere seg ut fra andre organisasjonsmodeller enn det som er vanlig i LO-familien.

Ved å samordne det som bør samordnes gjennom kartellene åpner vi for større fleksibilitet på andre områder – bl.a. når det gjelder organisasjonsform.

Ikke et nytt nivå

Noen vil innvende at kartellene representerer et nytt organisasjonsnivå, og at dette vil føre til at avstanden fra lokalnivået til LO blir større. Det er egentlig det motsatte som er hensikten, og derfor må vi sørge for at kartellsystemet utvikler seg slik vi ønsker. Kartellene skal effektivisere samarbeidet mellom LO og forbundene, og desentralisere ulike LO-funksjoner til de forbundene det gjelder. LOs oppgave skal være de faglige og samfunnspolitiske spørsmålene som angår medlemmenes generelle interesser som arbeidstakere og samfunnsmedlemmer. De andre samordningsoppgavene bør vi plassere på det samarbeidsnivået hvor de hører hjemme.

LO-avdelinger

Debatten om distriktsorganisasjonene viste to ting. For det første; det er et utbredt ønske om å desentralisere aktiviteten og sørge for at avstanden mellom organisasjonsapparatet og medlemmene blir mindre. For det andre; dagens distriktsorganisasjon

fungerer etter manges mening svært dårlig. Og la det være sagt, kritikken dreide seg ikke om at samorganisasjonene fattet vetak som sentrale organisasjonsledd opplevde som politisk vanskelige eller ubekvemme. Kritikken gikk i store trekk på at dette organisasjonsleddet ikke maktet å løse viktige saker for fagbevegelsen i de ulike distriktene. Det vi trenger er et distriktsapparat som er desentralisert nok til å ha nærhet til medlemmene, samtidig med at det er utformet på en slik måte at det faktisk kan utføre oppgaver som er viktige for medlemmene og fagforeningene i distriktene.

Det forslaget som er lagt fram går ut på at vi knytter sammen de oppgavene som idag er lagt til samorganisasjonene med de faglige oppgavene som er tillagt LOs distriktskontorer, og knytter dette til et økt servicetilbud til medlemmene i det enkelte distrikt. På papiret kan det se ut som noe radikalt nytt. I praksis er det, som alle fornuftige omorganisasjoner, en blanding av gamle og nye organisasjonselementer.

Medlemsservice

Ønsket om et bedre servicetilbud til medlemmene går som en rød tråd gjennom hele innstillingen. Det er ved å gjøre en bedre jobb for egne medlemmer vi styrker vår egen organisasjon, og det er også dette som vil gjøre oss attraktive for andre. Økt innsats for arbeidsledige medlemmer er et viktig eksempel på hvordan denne tanken gir seg konkret uttrykk. Det samme gjelder ungdomsledighet og sterkere fokusering på problemene til unge arbeidstakere.

Desentralisering av juridisk støtte er et annet element i denne strategien. Enda viktigere er styrkningen av skoleringen av tillitsvalgte. Skal vi gi medlemmene støtte må vi ha dyktige tillitsvalgte på alle nivåer. Dette krever effektiv skolering, tilpasse kravene til det enkelte tillitsverv, og med muligheter for personlig utvikling.

For å klare den organisatoriske delen av dette servicetilbudet kommer LO-avdelingene til å spille en avgjørende rolle. Det er gjennom dette organisasjonsleddet vi skal nå medlemmene, og løse de praktiske problemene på lokalt nivå. Det er LO-avdelingen som får i oppgave å sørge for at det finnes et støtteapparat for ledige, at vi har et tilfredsstillende system for løsning av problemer, at vi kan gi den hjelp og støtte som imøtekommer medlemmenes ønsker og behov.

Spørsmål og oppgaver som gjenstår

På samme måte som for kartellene gjenstår det en god del arbeid for å finne ut hvordan LO-avdelingene skal utformes i praksis. Dels har vi spørsmålet om fylkesfunksjonene som vi i utgangspunktet vil legge til en av LO-avdelingene. Et annet spørsmål er

hvilken rolle kartelloppdelingen skal spille innenfor LO-avdelingen. På små steder vil dette sannsynligvis ikke være aktuelt. Det er også viktig å være klar over at LO-avdelingene er tenkt som et distriktsapparat. Når det gjelder den grunnleggende modellen med de tre hoveddelene, vil vi tro at også tettstedene og storbyene har behov for slike organisasjonsledd. Spørsmålet er hvordan vi i praksis skal ordne oss i storbyene. Her står vi overfor andre utfordringer og andre forutsetninger enn det vi gjør i distrikts-Norge.

Modellene

Endringene i det bestående system er små. Forbundene består. Det ligger i innstillingen ingen forslag om endringer av forbundsstrukturen. For å samordne den delen av virksomheten som er naturlig innenfor de forskjellige områdene dannes kartellene. Dette er – som allerede nevnt – først og fremst en nyvinning for privat sektor. Alle øvrige bestemmende organer i LO-systemet beholdes.

På lokalt plan kommer LO-avdelingen inn som et nytt ledd, og overtar de funksjonene som samorganisasjonene og LOs distriktskontor har. Det er fagforeningene og avdelingene som velger representanter til LO-avdelingen. På fylkesplan blir LOs samarbeidsorgan omdannet til representantskap. På denne plansjen er det vist at man både innenfor LO-avdelingen og på fylkesplan kan ha kartellavdelinger. Det er forbundene og de enkelte avdelinger og fagforeninger som nærmerer må drøfte om dette er aktuelt, og om det er en naturlig og ønskelig modell. Særlig innenfor større LO-avdelinger kan en slik modell være et viktig redskap for de enkelte områdene.

Oppsummering

Kort til slutt. Noen har spurt: «Vil de foreslåtte endringer styrke LO og sette oss i stand til å møte kravene om økt oppslutning til LO?»

Det svaret innstillingen gir på dette spørsmålet er å understreke at en styrking av LO må ta utgangspunkt i vår evne til å gjøre en god jobb for våre egne medlemmer. Forslagene som ligger her om desentralisering, samordning av felles ressurser, bedre medlemservice, styrket skoloring av tillitsvalgte og bedre juridisk bistand har alle sammen dette perspektivet.

Det er evnen til å gjøre en god jobb for medlemmene som er det avgjørende. Og det er også dette som er viktig når det gjelder økt oppslutning. Dersom vi gjør en god jobb for egne medlemmer vil vi også bli mer attraktive for grupper som står utenfor LO. Når vi samtidig velger en modell som gjør det enkelte for nye grupper å

velge – eller beholde – sin egen organisasjonsform, skaper vi et bedre utgangspunkt for oppslutning fra andre. Vi kan si at et LO-medlemskap gir dem mulighet til å beholde de organisatoriske ordningene de selv finner verdifulle, samtidig med at de gjennom LO-fellesskapet kan gjøre en langt bedre jobb for sine egne medlemmer.

På mange måter kan vi si at vi nå står ved et veivalg. Debatten ute har vist at det er stor enighet om de viktige utfordringer vi står overfor, og at disse krever en større evne til organisatorisk nyttenking. Utfordringen for kongressen – og hele LO-fellesskapet – er om vi kan samle oss om noen avgjørende beslutninger som gir et skikkelig grunnlag for å gå i gang med å møte disse utfordringene.

Dirigenten takket Trælnes for innledningen og ga så ordet til LO-leder *Yngve Hågensen*.

LO-lederens innledning

Yngve Hågensen sa at Richard Trælnes og hans medarbeidere hadde gjort en grundig og skikkelig jobb med Prosjekt 93 etter at organisasjonsdebatten i LO ble avsluttet ett år tidligere. Prosjektsekretariatets første fase var å tilrettelegge for en organisasjonsdebatt i LO høsten 1991 og vinteren 1992. Det er den grundigste organisasjonsdebatt vi har hatt i LO noensinne. I den fasen var det Lars Skytøen som ledet sekretariatet. Han ville også benytte anledningen til å takke Skytøen for en fin løsning av de oppgavene.

Richard Trælnes hadde gitt en bred gjennomgang av arbeidet med Prosjekt -93. Som leder av styringsgruppa var han glad for at også han kunne komme med sine synspunkter på prosessen. I styringsgruppa hadde man hatt en bred sammensetning av forbundsledere fra forbund i privat og offentlig sektor. Forbundslederne og prosjektsekretariatet har sammen utgjort styringsgruppa. Denne avga sin innstilling etter at man hadde hatt 20 møter om prosjektet.

I prosessen underveis har det bl.a vært tre 2-dagers møter mellom styringsgruppa og de forbundsledere som ikke er med i sekretariatet.

Hensikten har vært å holde god kontakt og kommunikasjon, mens vi samtidig har vært opptatt av å finne en fellesnevner, den røde tråden i de mulighetene som vi har gjennom de forslagene som lå der – slik at LO-kongressen kunne gi klarsignal til den prosessen som skal settes i gang for å skape en organisasjon best mulig egnet til å nå våre mål.

– Målene har det ikke vært uenighet om, sa Hågensen. Alle er opptatt av vi får en modell som gjør LO i stand til å gjøre en best mulig jobb for sine medlemmer. Det gjelder gode resultater, god service og innflytelse på vegne av medlemmene. Det er resultatene som vil kunne gjøre oss attraktivt overfor nye grupper.

– Det er virkemidlene for å nå målene og organisasjonen som redskap vi ikke er enige om, – og det er ikke sensasjonelt, sa Hågensen, vi vet alle at forbundene har utgangspunkt i sitt eget ståsted og vurderinger. Og det er riktig. Det er en plikt ethvert forbund har – men i tillegg føler vi at det finnes en plikt og en dimensjon til, for å skape både et sterkt forbund og en organisasjon som utvider styrken gjennom et sterkt fellesskap. Det er det som ligger i forslaget til ny organisasjonstruktur – sterke selvstendige forbund og en samlet sterk fagbevegelse.

Hva er et sterkt LO?

– I det ligger at vi må bygge på summen av våre organisasjoner, styrken i alle ledd, fra klubbene lokalt. Tilsammen skal det gi et sterkt LO. Den samlede fagbevegelsens styrke, kan komme gjennom best mulig utnyttelse av felles ressurser.

– Vi har ingen ambisjoner om å svekke klubber, fagforeninger og forbunds selvstendighet, men bygge ut den samlede styrken som det er behov for. Den nye strukturen vi foreslår, er ikke noe som kommer i tillegg, men istedetfor.

LO delegerer oppgaver til kartellene, og med det føres samtidig menneskelig og økonomiske ressurser. Når LO delegerer oppgaver, skal ressursene følge etter, og det er ikke snakk om mer byråkrati eller fordyring.

De sakene som overføres til kartellene, skal avsluttes i kartellene. Det dreier seg om en omfordeling av oppgavene, nærmere, avgjørelser tatt nærmere dem det gjelder.

Om LO-avdelinger i stedet for de mange lokale samorganisasjoner, sa Hågensen at tanken er i løpet av noen år å få opprettet 85 LO-avdelinger. Han var klar over at enkelte lokale samorganisasjoner fungerte bra, men det gjaldt slett ikke alle.

– Vi skal videreføre fellesskapet i tariffpolitikken. På enkelte bedrifter har man stedlige avtaler. Vi ønsker å ha slike avtaler i fellesskap. Dermed vil vi stå sterkere overfor arbeidsgiverne. Det er i dag mange uorganiserte som også kunne tenke seg å være organisert hvis vi hadde et bedre tilbud. Jeg er derfor overbevist at vi kan gjøre en bedre jobb gjennom en felles opptreden på bedriftene. Vi kan også i større grad være premissleverandører for tariffpolitikken på den enkelte bedrift.

– I tillegg vil vi få en styrkelse av den juridiske bistand. I dag har vi en sterkt sentralisert bistand. Vi skal desentralisere tilbudene,

men uten at dette skal gå utover det sentrale tilbudet. Det skal ikke skje på bekostning av dagens service. Vi skal sørge for at medlemmene i større grad får førstehjelp der medlemmene er. Vi skal kombinere et sentralt tilbud med lokale tilbud og får dermed en ny struktur som er mindre sentralisert. Vi får en desentralisering i et helhetlig system. Vi oppnår større fleksibilitet, større nærhet til medlemmene og en bedre service.

Hågensen oppfordret Kongressen til å si ja til en ny modell og en ny prosess. Den videre prosess her var at debatten og innspill fra kongressen ville gå til redaksjonskomiteen som så ville komme med sin innstilling senere under landsmøtet. Komiteen skal stake ut kursen for den videre prosess. Vi forutsetter derfor at det ikke blir behov for Trælnes eller meg til å komme med en oppsummering etter debatten. Den oppsummeringen skal redaksjonskomiteen gi.

Proessen etter kongressen blir behandling i representantskapet i 94 og i forbundene i 95. Mange spør om dette er en ideell modell. Det er det ikke lett å svare på, men jeg tror det er en bedre modell. Den betyr åpenbart en styrkelse og en fornyelse. Vi viser vilje til å handle konkret. Si derfor ja til fornyelse, desentralisering, en bedre service for medlemmene og si ja til en prosess for en bedre organisasjon. Sørg for at LO også blir den dominerende organisasjon for arbeidstakerne også langt inn i neste århundre! Med dette tok han opp sekretariatets innstilling (1111, 1112, og 1113).

LOs EGEN ORGANISASJON

PUNKT : 8
FORSLAG NR: 1101
FRA: **NORSK KOMMUNEFORBUND**

ORGANISASJONSRETTEEN VED KOMMUNALE/FYLKESKOMMUNALE VIRKSOMHETER OG BEDRIFTER

Norsk Kommuneforbund skal fortsatt ha sin organisasjonsrett ved alle typer virksomheter/bedrifter hvor den kommunale/fylkeskommunale eierandelen er minst 50%.

Dette gjelder også den type virksomheter som er tilsluttet NHO eller andre som ikke står tilsluttet Kommunenes Sentralforbund.

Motivasjon:

Langvarige organisasjonskonflikter ved kommunale og fylkeskommunale A/S har gjort det nødvendig å få fastslått organisasjonsretten ved disse bedriftene. Disse langvarige konfliktene gjør at fagbevegelsen mister troverdigheten hos medlemmene.

Også ved de fylkeskommunale landsbruksskolene er det problemer med at Norsk Kommuneforbund ikke har hatt hånd om hele organisasjonsområdet.

Det kan ikke være tvil om at dette er kommunale/fylkeskommunale virksomheter som kommer inn under Norsk Kommuneforbunds organisasjonsområde.

FORSLAG NR: 1102
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Sekretariatet vedtok i møte 15/2-93 å ta hele sakskomplekset som forslaget omhandler opp til behandling etter LO-kongressen 1993.

Oversendes sekretariatet.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1103
FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I VESTFOLD

**SAMARBEIDSAVTALE LANDSORGANISASJONEN I NORGE
OG NORSK LÆRERLAG**

Landsorganisasjonen i Norge sier opp sin samarbeidsavtale med Norsk Lærerlag.

Motivasjon:

Samarbeidsavtalen mellom Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Lærerlag ble inngått i desember 1980.

Det er nå snart 13 år siden samarbeidsavtalen ble inngått. Det var da en forutsetning at avtalen skulle være midlertidig, og det skulle vurderes om Lærerlaget skulle gå inn i LO.

Det er nå gått så lang tid at Lærerlaget må foreta et valg. Enten bli stående alene, som i dag, eller gå inn som fullverdig medlem av LO.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1104
FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I ROGALAND

LOs UNGDOMSORGANISASJON.

1. Kongressens "løse" vedtak i 1977 hvor det ble vedtatt at AUF skal være LOs ungdomsorganisasjon, oppheves.
2. LO-kongressen vedtar å bygge opp en egen ungdomsorganisasjon innen for LO.
3. Ungdoms-sekretærordningen som eksisterer i dag, omgjøres til å gjelde rene LO ungdomssekretærstillinger, i fylkene.

Kongressen oppfordrer DNA til å gi mer økonomisk støtte til AUF, slik at også de får anledning til å opprette egne sekretærstillinger i hvert fylke.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1105
FRA: NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Styrk LOs juridiske avdeling både sentralt og i distriktene.

Motivasjon:

Vi ser stor økning i arbeidsledigheten og derav stor økning i oppsigelsessaker, samt lang ventetid for å få avgjort tvistesaker som oppstår på arbeidsplassene.

LOs juridiske avdeling må ha så stor kapasitet at saker som skal avgjøres ikke blir forsinket på grunn av for liten kapasitet ved LOs juridiske avdeling.

Den juridiske hjelp i arbeidsforhold er en stor trygghet for det enkelte medlem og muligheten til å få denne hjelp må ikke svekkes.

De medlemmer som trenger denne hjelp skal ikke vente unødvendig lenge på at deres sak får en rettslig avgjørelse.

Det er også vanskelig for tillitsvalgte å skulle forsvare LOs saksbehandling når det gjelder tvister som blir flere år gamle før de blir avgjort.

Denne lange ventetid for å få avgjort tvistesaker er bl.a. et resultat av den store økning i oppsigelsessaker. Tvister som ikke er av juridisk karakter blir utsatt og lagt til side. Dette må en unngå for at tillit til egen organisasjon ikke skal svekkes.

Derfor - styrk LOs juridiske avdeling både sentralt og i distriktene, det vil føre til at medlemmene blir og vi får flere.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1106
FRA: NORSK KOMMUNEFORBUND

LOs ORGANISASJONSSTRUKTUR

I LOs framtidige organisasjonsstruktur må følgende elementer inngå:

1. Industriforbundsformen skal fortsatt være det grunnleggende prinsipp.
2. Dersom det er flere LO-forbund inne på et tariffområde, skal det opprettes forhandlingskarteller.
3. De lokale samorganisasjonene, LOs samarbeidsorgan i fylkene og LOs distriktskontorer legges ned. Det opprettes i stedet fylkesvise samorganisasjoner. Valgene til disse foretas forbundsvis. LO stiller økonomiske midler til rådighet til sekretærhjelp og andre driftsutgifter.

Motivasjon:

De LO-forbundene som har hatt sterkest vekst, er organisert etter industriforbundsprinsippet. Vi finner det derfor ikke riktig å forlate en ordning som har vist seg levedyktig.

Norsk Kommuneforbund mener det vil være galt å diskutere en ny struktur for LO, uten å diskutere hvilken rolle LO skal ha overfor forbundene. Norsk Kommuneforbund mener at det framtidige LO først og fremst må være en sentral paraplyorganisasjon med begrensede oppgaver. De viktigste oppgavene vil være av politisk karakter. LO vil derfor ha minimalt behov for en desentralisert organisasjon. Det er dessuten forbundenenes naturlige ansvar og oppgave å sørge for lokale organisasjonstilbud til medlemmene.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1107
FRA: NORSK OLJE- OG
PETROKJEMISK FAGFORBUND

- Kongressen må legge forholda tilrette slik at LO innen oljeindustrien kan samles.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1108
FRA: NORSK OLJE- OG
PETROKJEMISK FAGFORBUND

- Et forbundsløst LO vil ikke gagne interessene til de fagorganiserte.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1109
FRA: NORGES OFFISERSFORBUND

Det må bygges ut en organisasjonsstruktur med tilbud og innhold som vil være attraktive for høyskoleutdannede mennesker og nye yrkesgrupper.

Motivasjon:

LOs kamp for "lik rett til utdanning" må gi seg utslag i organisasjonsstrukturen slik at de som tar høyere utdanning får en naturlig tilhørighet i LO. Dette må gjenspeiles både i LOs tariffpolitikk, sysselsettingspolitikken, medlemsfordeler og samfunnsengasjementet.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1110
FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I ROGALAND

LOs EGEN ORGANISASJON

LO utarbeider en egen kommunikasjonsplan innen tele/data kommunikasjon for sine lokale organisasjonsledd. Ved å utnytte de mulighetene tele/data teknologisk utstyr gir, kan LO nå alle ledd i organisasjonsapparatet på en bedre og mer effektiv måte. Det vil føre til raskere avgjørelserutiner og en mer effektiv kommunikasjon.

FORSLAG NR.: 1111
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Det vises til Prosjekt 93.

FORSLAG NR.: 1112
FRA: SEKRETARIATET

I samsvar med vedtak på kongressen 1989 foreligger innstilling fra "LOs organisasjonsprosjekt kongressen 1993". Innstillingen bygger på omfattende behandling i forbundene og deres lokale organisasjonsledd, som framkommer i eget svarhefte. Prosjektets forslag og Styringsgruppas innstilling presenteres i eget hefte.

Sekretariatets innstilling:

Kongressen slutter seg til styringsgruppas innstilling:

2. Kartellmodellen:
 - 2.1 LOs sekretariat pålegges å utarbeide en organisasjonsplan som er i samsvar med prinsippene for en inndeling i karteller. I dette ligger:
 - a) Den eksakte inndelingen i karteller, med sekretariater, ledelsesstruktur og vedtekter.
 - b) Plan for oppretting av LO-avdelinger, omfanget, koordineringen innenfor de enkelte regionene, tempoet i oppbyggingen og vedtekter.
Forsøk med LO-avdelinger, der det skal være minst en avdeling i hvert fylke, iverksettes umiddelbart etter kongressen 1993.
 - 2.2 Planen skal legges fram for endelig godkjenning på LOs representantskapsmøte våren 1994.
 - 2.3 Etter å ha blitt godkjent av representantskapet, skal den nye organisasjonsplanen forelegges forbundene. Der hvor forbundets vedtekter tilsier det, behandles planen av landsmøtet.
 - 2.4 Etableringen av kartellene sentralt skal være slutført innen 30. juni 1995.
3. LOs sekretariat får i oppdrag å føre videre følgende forslag, som ikke er direkte knyttet til de to organisasjonsmodellene:
 - 3.1 Å vurdere og avklare hvilken toppskolering tillitsvalgte skal gis. Å utrede Sørmarkas plass i skoleringen av tillitsvalgte, herunder å vurdere flytting av AOFs faglige virksomhet til Sørmarka. I den forbindelse også å vurdere hvordan tillitsvalgtskoleringen kan bli kompetansegivende.
 - 3.2 Å øke satsingen på yrkesutdanningen.
 - 3.3 Å vurdere nye samarbeidsformer mellom LO og forbund utenfor LO.
 - 3.4 Å gjennomgå forhandlingsordningene, slik de er utformet gjennom lover, avtaler og organisasjonenes vedtekter.
 - 3.5 Å utrede og vurdere forskjellige former for økonomisk støtte til arbeidsledige medlemmer, f.eks. fri forsikring, forskottering av lønn ved konkurser m.v.. I utredningen må det videre inngå en vurdering av hvordan fagbevegelsen kan skape en ytterligere forbedring av den organisatoriske støtten til arbeidsledige overfor myndigheter og arbeidsgivere.
 - 3.6 Å arbeide for en bedre arbeidsgiverorganisering i offentlig sektor, og utvikle organisasjonsformer som kan møte en sterkere sentralisering av organisasjonsstrukturen i NHO.

- 3.7 Å utrede nærmere prinsippene for - og innholdet i - det samfunnspolitiske arbeidet. Utgangspunktet skal være en sterkest mulig innflytelse på samfunnspolitikken. Utredningen skal dels vurdere spørsmålet om en fast avdeling for koordinering av LOs og forbundenes arbeid på det samfunnspolitiske området, dels vurdere mulighetene for fellesopptreden på fylkesplan og lokalt.
- 3.8 Å gjennomføre en forsøksordning med ansettelse av jurister i fire til seks regioner.
- 3.9 Å gjennomføre en juridisk-økonomisk rådgivningstjeneste for medlemmene, med bakgrunn i en utredning fra, og i samarbeid med, LO, Samvirke Forsikring og Landsbanken.
- 3.10 Å gjennomføre en vurdering av mulighetene for en samordning av aktiviteter overfor internasjonale faglige føderasjoner.
- 3.11 Å gjennomføre en kritisk gjennomgang av solidaritetsarbeidet i fagbevegelsen og sette i verk nødvendige tiltak for samordning i samråd med solidaritetsorganisasjonene.
- 3.12 Å bygge opp en egen informasjonsenhet i direkte stab til LOs ledelse.
- 3.13 Å gjennomføre et eget prosjekt med sikte på å samordne fagbladutgivelsene. Utgangspunktet skal være et bedre tilbud med bruk av mindre ressurser. Prosjektet skal være en videreføring av fagbladkomiteens arbeid. Som en del av prosjektet bør det inngå en nærmere utredning om nærradioene og hvilken betydning de har som informasjonskanal for fagbevegelsen. Det skal legges særlig vekt på de nærradioene som eies av fagbevegelsens egne organisasjoner.
- 3.14 Å utvikle en IT-strategi.
- 3.15 Å opprette LO-avdeling som en forsøksordning, etter en i sekretariatet nærmere vedtatt plan.
4. Kongressen slutter seg til følgende forlag:
- 4.1 Det skal opprettes en egen arbeidsgiverforening for arbeiderbevegelsens organisasjoner og foretak.
- 4.2 Fagbevegelsen skal forsterke sitt samfunnspolitiske engasjement.
- 4.3 Ordningen med AUF som LOs ungdomsorganisasjon opphører.
- 4.4 Forankringen i Arbeiderbevegelsen ligger fast. I dette ligger det blant annet at Samarbeidskomiteen LO-DNA opprettholdes.

FORSLAG NR.: 1113

FRA: SEKRETARIATET

OPPNEVNELSE AV NY ORGANISASJONSMODELL

Sekretariatets innstilling:

Det oppnevnes en ny organisasjonskomite med mandat til:

- a) Videreføre arbeidet med organisasjonstilbud/- plassering av nye yrkesgrupper, herunder rekrutteringsstrategier.
- b) Vurdere samarbeidsformer og avtaler med organisasjoner utenfor LO.
- c) Behandle tvister i henhold til mandat og regler vedtatt på tidligere kongress.
- d) Eventuelle oppgaver utover de nevnte, fastsettes av LOs administrasjon og sekretariatet.

Dirigenten takket og hevet møtet for ti minutters pause. Møtet hevet kl. 10.15.

Debatten

Møtet ble satt igjen kl. 10.32, med *Kjellaug Kristiansen Jota* som dirigent.

Hun gjorde oppmerksom på at det i pausen hadde tegnet seg 66 talere til debatten, og da kunne man lett regne ut hvor mye tid som ville gå med om man ikke gjorde noe med taltetiden. Dirigentbordet ønsket å få til en mest mulig rettferdig fordeling av taletiden, og forslø at de fem første på lista fikk fem minutters taletid, de øvrige tre minutter. Selvsagt med mulighet til å tegne seg til annet innlegg.

Denne ordningen ble godtatt.

Dirigenten refererte de ti første navnene på lista, før hun ga ordet til første taler.

309 *Sidseil Bauck*, Sekretariatet: – Her har jeg, på HKs vegne, fremmet en dissens i organisasjonsinnstillingen. Jeg tok dissensen opp i sekretariatet, der falt den – og derfor fremmer jeg forslaget her. Det lyder: «Fagbevegelsen bygger på arbeiderbevegelsens idé- og verdigrunnlag. LO er fri og uavhengig uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.» En for-

mulering som for øvrig er identisk med enstemmig vedtak på vårt landsmøte i fjor høst.

Hermed er mine dissenser til innstillingen om LOs egen organisasjon fremmet som forslag.

I dagens virkelighet er det overmåte viktig at vi gjør hva vi kan for å legge forholdene til rette for at flest mulig kan slutte opp om LO som sin fagorganisasjon. Ikke minst trengs det økt oppslutning om en fagorganisasjon med vårt verdigrunnlag om vi skal makte å «slå ring om velferden».

«Det er liten vits i å være fagorganisert.» «Jeg klarer meg like godt på egenhånd.» «Fagorganisering gir ikke valuta for kontingenten.» «Jeg vil ikke assosieres med noe politisk parti.» Altfor ofte møter vi disse holdningene. Ute i praktisk vervearbeid, og i mer systematiske undersøkelser av uorganisertes holdning til fagbevegelsen, som vi i HK har gjennomført.

Vi, som er samlet her, kan nok være uenige i en slik vurdering, men *det* endrer ikke de uorganisertes holdninger. Tvert imot er det slike holdninger som er den sentrale utfordringen for denne kongressen. Forutsetningen for et mektig og innflytelsesrikt LO er og forblir masseoppslutning. Bare når både vi selv og våre motparter – enten det er arbeidsgiverforeninger eller myndigheter – vet at vi taler på vegne av det store flertallet av norske arbeidstakere vil vi ha den innflytelse vi mener LO skal ha.

Derfor er utfordringen til oss å skape en organisasjon som ikke bare vi, men det store flertallet av norske arbeidstakere i framtida vil se på som *sin* fagorganisasjon – og som de ser det som *nødvendig* å være med i.

Vi i HK har vært – og er – av den oppfatning at et forbundsløst LO med seksjoner og LO-avdelinger er best egnet for å nå dette målet. Det gir mest fleksibilitet til å møte framtidens mange og forskjelligeartede utfordringer og den gir størst muligheter for desentralisering og dermed *nærhet* mellom *medlemmene* og *organisasjonen*.

Men HK har også hele tiden sagt at dersom valget av denne modellen innebærer at LO ikke kan bevares som en stor enhet, går vi sekundært inn for en modell med karteller og færre og større forbund, og der forbundene, som i dag, er tilmeldt LO. Dette vil være et skritt i riktig retning – når vi håndterer mulighetene fornuftig. Det er vår forpliktelse for fellesskapet.

Underveis i prosessen har vi måttet konstatere at det ikke er tilstrekkelig tilslutning blant de øvrige forbundene til en modell med et forbundsløst LO: Derfor har vi sluttet oss til innstillingen om å velge kartellmodellen, og vi *anbefaler kongressen å gjøre det samme*.

Fra HKs side er vi spesielt glad for at de punktene i innstillingen som legger vekt på å styrke det lokale støtteapparatet, har fått så bred tilslutning. Vi tror at et styrket lokalt støtteapparat gir bedre utnytting av våre ressurser – mer service for hver krone. Og vi tror at rask, effektiv og kompetent service er et av våre viktigste virkemidler når det gjelder å overbevise de som i dag er uorganiserte, om at det er noen vits i å være fagorganisert og at det gir valuta for kontingenten.

Ikke minst vil et bedre lokalt støtteapparat være til uvurderlig hjelp for våre tillitsvalgte på bedriftene. Det er ute i klubbene, på bedriftene, at kampen om de ansattes tillit blir vunnet eller tapt. De klubbtiltitsvalgte er også vårt viktigste ansikt utad. Der vi har dyktige og aktive tillitsvalgte som greier å løse problemer som oppstår og som makter å gi de ansatte innflytelse innad i bedriften, der er det lett å oppnå en høy organisasjonsgrad og der sprer inntrykket seg raskt til andre bedrifter.

Kongressen kan ikke vedta dyktige og aktive klubbtiltitsvalgte, men kongressen kan vedta en organisasjonsstruktur som gir de klubbtiltitsvalgte best mulig forutsetninger for å gjøre en god jobb. Forslaget om LO-avdelinger er et viktig tiltak i denne sammenheng.

Men når jeg taler så varmt for forslaget om LO-avdelinger må jeg få tilføye en ting.

Det har kommet utspill i det siste som er egnet til å skape den oppfatning at forslaget om LO-avdelinger først og fremst er forsøk fra LOs ledelse på å bli kvitt «bryssomme» samorganisasjoner og å skaffe Youngstorget bedre kontroll over den lokale aktiviteten.

La meg gjøre det klinkende klart at den slags tanker aldri har ligget bak mitt og HKs engasjement for LO-avdelinger. Og den slags tanker har ingenting å gjøre med den innstillingen jeg har vært med å utarbeide innenfor «Prosjekt '93».

Vår hensikt har nettopp vært å styrke det lokale arbeidet og engasjementet. Vi ønsker ikke LO-avdelinger for å kontrollere lokal aktivitet. Vi ønsker LO-avdelinger for å frigjøre større ressurser som kan stilles til disposisjon for det lokalt forankrede arbeidet. Nettopp ønsket om mer aktivitet nærmere medlemmene har vært en sentral intensjon med hele Prosjekt '93.

Vi har imidlertid drøftet den siste tids debatt om LO-avdelinger innad i HK-delegasjonen og kommet til at nettopp hensynet til det lokale demokratiet bør presiseres klarere i kongressens endelige vedtak slik at det ikke er noen som helst tvil om intensjonene på dette feltet. Dette vil bli fulgt opp med et konkret forslag fra en av de andre HK-delegatene i løpet av debatten.

En av de største uttalte barrierene mot å organisere seg i et LO-forbund er frykten for at man får et sett med partipolitiske standpunkter «på kjøpet». Dette får vi bekreftet i det daglige vervearbeidet.

Vi har også fått det bekreftet gjennom egne markedsundersøkelser vi i HK har gjort. Og vi fikk det bekreftet seinest i den meningsmålingen Arbeiderbladet offentliggjorde på fredag om LO-medlemmenes holdning til faglig/politisk samarbeid. Nesten halvparten av dagens LO-organiserte sier de ikke ønsker noe nært samarbeid med noe politisk parti. Bare i underkant av hver 10. LO-organiserte ønsker at LO fortsatt skal ha et særlig nært samarbeid med bare et parti, Arbeiderpartiet. Dersom vi ønsker kontakt med nye grupper av uorganiserte er det helt vesentlig at denne kongressen sender et klart signal om at LO er en partipolitisk uavhengig fagorganisasjon. Det formaliserte samarbeidet mellom LO og Arbeiderpartiet bør opphøre. Andre former for samarbeid som markerer en helt annen frihet mellom parti og fagbevegelse bør etableres i stedet. Det bør legges til rette for et åpent forhold til alle politiske partier som har som mål å tilrettelegge forholdene for arbeidstakernes ønsker.

La meg presisere. Det betyr ikke redusert politisk engasjement. Det er tvert imot vår oppfatning at det samfunnspolitiske engasjementet bør forsterkes og kontaktflaten bør bli bredere enn i dag. Det er derfor full enighet om den delen av innstillingen som sier at fagbevegelsen skal forsterke sitt samfunnspolitiske engasjement, at LOs sekretariat skal utrede prinsippene for og innholdet i det samfunnspolitiske arbeidet, og at utgangspunktet skal være sterkest mulig innflytelse på samfunnspolitikken.

Men det er altså HKs oppfatning at det må føyes til at utredningen også skal gjelde kontaktordninger med flere politiske partier.

I flertallsinnstillingens pkt. 4.4 heter det også at «forankringen i arbeiderbevegelsen ligger fast. I dette ligger bl.a. at samarbeidskomiteen LO/DNA opprettholdes.»

Her har jeg, på HKs vegne, fremmet følgende dissens i organisasjonsstillingen. Jeg tok dissensen opp i sekretariatet, der falt den – og derfor fremmer jeg forslaget her. Det lyder: «Fagbevegelsen bygger på arbeiderbevegelsens idé- og verdigrunnlag. LO er fri og uavhengig uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.» En formulering som for øvrig er identisk med enstemmig vedtak på vårt landsmøte i fjor høst.

Hermed er mine dissenser til innstillingen om LOs egen organisasjon fremmet som forslag.

I dagens virkelighet er det overmåte viktig at vi gjør hva vi kan for å legge forholdene til rette for at flest mulig kan slutte opp om

LO som sin fagorganisasjon. Ikke minst trengs det økt oppslutning om en fagorganisasjon med vårt verdigrunnlag om vi skal makte å «slå ring om velferden».

Kamerater. La oss skape en ny organisasjon med maksimal frihet og åpenhet. La LO bli en åpen, desentralisert og demokratisk medlemsorganisasjon hvor medlemmenes medbestemmelse, medstyring og selvstendighet står i fokus.

La denne LO-kongressen bli kongressen hvor vi valgte riktig vei, hvor vi bygget bro ut til medlemmene og hvor vi åpnet for nye, livskraftige ideer.

La det bli en LO-kongress hvor ingen kan rusle tilbake til sine lune reder i forbundene og si som så gange fanger før; «gudskjelov, vi slapp unna denne gangen også. Vi slapp forandringer, alt blir som før.»

La oss være utålmodige, kamerater. La oss sammen kaste loss inn i framtida.

322 *Magnus Midtbø*, forbundsleder i NFATF, sa at kongressen denne gangen ble invitert til å vedta kartell-modellen. Dette ville han si nei til, ikke fordi han først og fremst tenkte på forbundets interesser, men vi har alle et ansvar for det samlede LO. Man fremstiller det her som at det ikke er noen alternativer til kartell-modellen. Jo, alternativet ligger i dagens modell. Jeg synes vi skal bygge på dagens modell og å vise respekt for det enkelte forbund. På dette grunnlaget kan man utrede ulike modeller for et frivillig samarbeid.

På kongressen snakkes det ellers bare om kartellmodellen pluss en modell man ikke tror på, et forbundsløst LO. På kongressen i -89 ble det vedtatt at man skulle utrede flere modeller. Dette er ikke gjort. Han advarte også mot at organisasjonsendringer ble sett på som et mål i seg selv. Det må ikke en organisasjonsendring være.

Kongressen så også forrige gang at vi taper andeler av medlemmer. Vi taper mest overfor de med utdanning. De organiserer seg andre steder, mens de med lav utdanning ikke organiserer seg. LO har i dag 33% av arbeidstakerne organiserty, YS og AF har 24% mens 43 % er uorganisert. Skal vi være fornøyd med å organisere 25% av arbeidstakerne? Vi kan ikke si oss fornøyd med det, sa Midtbø som ikke trodde kartell-modellen ville gi flere medlemmer. Den gir heller ikke noe tilbud til alle. LO har i dag bare 10% av utdanningsgruppene.

Kongressen inviteres til å slutte seg til kartellmodellen? Mitt svar er NEI. Dette fremstilles som rendyrket forbundsinteresse, og vegring mot enhver endring. Jeg vil hevde at ansvaret for LOs samlede interesser gjøres at vi bør si nei til kartellmodellen.

Nei til kartellmodellen oppfattes som kritikk uten alternativer. Dette er ikke korrekt. Dette er et alternativ å bygge på dagens struktur, og i framtiden sette kreftene inn på strategier for å rekruttere nye grupper av lønnstakere.

Endringer bør derfor ta utgangspunkt i respekten for det enkelte forbunds rett og vilje til selv å definere sine fremtidige målsettinger og samarbeidspartnere. Organisasjonens oppgave blir da å utrede ulike modeller for frivillig samarbeid innen ulike prioriterte områder.

Det er nå ikke andre alternativer?

Innstillingen presenterer en kartellmodell som eneste løsning. Mot den er satt en modell man ikke tror på – nemlig forbundsløst LO. Hvor er andre alternative modeller blitt av? På kongressen i 1989 ble det vedtatt at «flere modeller må utredes». Det er derfor nærliggende for oss som er motstandere av kartellmodellen å satse på dagens organisasjonsstruktur. Det indre liv i organisasjoner er ofte slik at vi glemmer at organisasjonsstrukturer ikke er mål i seg selv – men midler for å nå mål.

På kongressen i -85 og -89 var vi i ferd med å bryte denne onde sirkelen. Kongressen så at vi taper kampen om medlemmer. De med utdanning går til organisasjoner utenfor LO, mange av de med lavere utdanning velger å være uorganiserte. Derfor har LO i dag 33% av lønnstakerne – YS, AF og fritstående forbund har 24% – mens 43% er uorganiserte.

Vi er i en rekrutterings- og medlemsutviklingskrise. LO er ikke sterkt om vi i fremtiden skal organisere ned mot 25% av lønnstakerne. Innstillingen sier klart at LOs medlemsutvikling utgjør en fare for oss. Likevel har ikke dette bestemt innstillingens veivalg – derfor havner man på kartellmodellen. Det er ikke utredet at kartellmodellen vil gi flere medlemmer. Kartellmodellen reflekterer ikke strukturendringene blant lønntakerne. Innstillingen hevder at «LO skal ha et tilbud til alle», dette rimer ikke med modellvalget. Innstillingen nøyer seg ikke med å si at man skal ha et tilbud til alle, man skal ha et *effektivt* tilbud. LO kan ikke ta til takke med 10% av utdanningsgruppene – eller mener man at LOs målgrupper bare er en del av arbeidsmarkedet?

Innstillingen sier: «Vi er fremdeles i sterk grad en arbeiderorganisasjon». Men – det sies ikke klart at det ikke bør være slik. Vil karteller føre til at LO i mindre grad blir en «arbeiderorganisasjon?»

Bildet er klart: Man har ikke presentert et alternativ med vekt på rekruttering, noe som ville vært rimelig ut fra vedtaket i -89.

Hvem bør LO rekruttere? Sier vi «alle», må vi også gjøre det. Faren er stor for at utdanningsgruppene sier farvel til LO. Vil vi

ikke dette må vi konkurrere effektivt og målrettet med AF og YS – og ikke bare konsentrere oss om lønnstakere med lavere utdanning og uorganiserte i privat sektor.

Vi må være klar over at yrkesgrupper som i 1960 var dominerende, nå er i mindretall – mens yrkesgrupper som før ble sett på som spesielle – idag står for nesten en tredjedel av sysselsettingen.

Vi må ta utviklingen inn over oss og ha et tilbud til alle, eller de fleste. Dette krever større vektlegging av yrkes- eller profesjonsidentitet for noen – og andre identiteter for andre. LO vil måtte bli mer sammensatt, med flere stemmer innad. Dagens modell, vil kunne utforme konkrete strategier med konkrete mål, enten det gjelder å danne nye forbund, legge til rette for fusjoner, vinne over forbund fra AF og YS.

Jeg har merket meg at man i innledningen til debatten, fremfører påstander om at kartellmodellen er tilpasset rekrutteringsbehovet, det må jeg nesten oppfatte som rene besvergelses, da det i innstillingen ikke finnes belegg for at dette er utredet.

Selvfølgelig enig i at vi må gjøre en god jobb for våre medlemmer, men jeg har valgt å legge frem tanker om veien vi mener LO bør gå. Fordi det er viktig å vise at vår motstand er bygget på en annen forståelse av hva som vil føre til økt rekruttering av fremtidens utdanningsgrupper. Det er vår plikt å peke på at vi ønsker et bredt LO, et LO også for fremtidens utdanningsgrupper. Et LO som en stor bredt sammensatt lønnstakerorganisasjon. Vi finner *ikke* at kartellmodellen er løsningen på dette.

312 *Jan Davidsen*, Sekretariatet, NKF, sa at oranisasjonsdebatten er viktig, men vel så viktig var handlingsprogrammet og det arbeid som utføres på det lokale plan.

Fagbevegelsens framtid er avhengig av vår evne til kontakt og engasjement og delaktighet i å løse problemene. I kommunene er omstillingsbegrepet stadig aktuelt. – Men omstilling må bygge på trygghet, sa han. Kommuneforbundet har et et godt utbygd lokalapparat som takler disse oppgavene. Han tvilte på at et lokalt LO-kontor ville kunne gi den tyngde og bredde som arbeidet lokalt drives med i dag innen kommunene. Og han var sikker på at å redusere Kommuneforbundets lokale apparat ikke ville styrke LO sentralt.

- 68 prosent av våre medlemmer ønsker ingen endringer og er fornøyd med dagens ordning. De ønsker å samarbeide, men det skal være basert på vår egen situasjon og ikke på privat sektor, sa han

Når det gjaldt kartell-forslaget sa han at det var skjørt og måtte behandles med forsiktighet. Forøvrig anbefalte han innstillingen.

99 *Heidi Larsen*, Handel og Kontor, gratulerte LO og prosjektgruppa med motet og initiativet til å sette søkelyset på egen organisasjon.

Når det gjaldt navnet lokalt, Samorg. eller LO-avdeling hadde hun ingen sterke oppfatninger. Det viktigste var hva som ble utrettet på lokalplanet for medlemmene.

Hun syntes imidlertid innstillingen manglet klargjøring når det gjaldt valg og styring av lokalavdelingene.

- Skal de være sentralstyrte eller demokratiske lokale organisasjoner ?

Vi kjenner samorganisasjonene slik de er i dag. Noen fungerer godt, andre fungerer ikke, og det betyr at noe må gjøres med dette.

Handel og Kontor har omarbeidet sitt lokalnett til en fleksibel struktur, tilpasset de spesielle lokale forhold og det ville være en fordel om det også ville gjelde LOs lokale avdelinger.

-Vi trenger et fleksibelt system med nærhet til medlemmene, sa hun, og var skeptisk til at det etter forslaget bare skulle ha rådgivende oppgaver og ikke også ta saksbehandling.

- Slaget om medlemmene står ute lokalt, ikke på Youngstorget, sa hun.

81 *Bjørn Harald Kristiansen*, Grafisk, kunne bekrefte det Yngve sa om at organisasjonsdebatten er den sak som har stått i sentrum for interessen de senere år. Det viste debatten som var pågått i Grafisk og organisasjonsstrukturen, og den viste igjen at medlemmene syntes strukturen var god som den er nå. Det var viktig at medlemmene hadde en organisasjon de følte tilknytning til og identifiserte seg med, og som engasjerte seg spesielt for medlemmenes særinteresser. Det var derfor et gjennomgående syn at Grafisk skulle bestå som selvstendig forbund innefor LO, men parallelt erkjente man at bl.a. den teknologiske utviklingen førte til behov for styrking av LO og at den nåværende struktur trengte endring. Klarest til uttrykk blant medlemmene kom det økende behov for økonomisk og juridisk bistand lokalt.

Hovedkonklusjonen fra debatten i Grafisk var at man var for den nåværende organisasjonsmodellen samtidig som man innså behov for endringer i det lokale apparatet. De aller fleste svarene hadde lagt vekt på at man måtte ha en oversiktlig og identifiserbar organisasjon for medlemmene.

Man stilte seg skeptisk til at forslagene om henholdsvis forbundsløst LO og kartellmodellen ville løse de organisatoriske og politiske behov og utfordringer.

Dette ville forsterke problemene om f.eks. bransjetilhørigheten som forbundene ivaretar, ble svekket.

Grafisk mener at norsk fagbevegelse bør bestå av særforbund som ivaretar medlemmenes spesielle interesser, samtidig som det er behov for å styrke et samlet LO. Det siste måtte ikke gå på bekostning av den strukturen man har i dag.

Han støttet forslaget fra Magnus Midtbø.

Dirigenten minnet om at taletiden nå var 3 minutter.

2 *Hans Jørgen Eriksen*, NFATF, holdt følgende innlegg :

LOs organisasjonsstruktur har vært debattert så lenge organisasjonen har eksistert. En av de påstander som ofte fremføres i slike debatter er at man nå har debattert lenge uten at noen endring har funnet sted, man er derfor nå nødt til å fatte et vedtak som fører til endring. Klarer man ikke det, vil dette vitne om at organisasjonen er handlingslammet, man vil tape anseelse i opinionen, man er ganske enkelt nødt til å fatte vedtak om en ny organisasjonsform.

Det kan virke som om noen mener at det beste argumentet for å vedta kartellmodellen er lengden av debatten.

I ulike varianter har lignende forslag og debatter om organisasjonsendringer vært ført tidligere.

Hvorfor har så ikke organisasjonen villet fatte vedtak som brøt med den struktur vi har i dag?

Dette må komme av at man hittil ikke har greid å synliggjøre en troverdig og overbevisende sammenheng mellom større eller høyere grad av måloppfyllelse i ulike eller andre organisasjonsformer. *Målet denne gangen er å styrke LO gjennom økt rekruttering.*

En viktig side ved valg av organisasjonsform er at de forbund som har sterk konkurranse fra forbund utenfor LO neppe vil vinne organisasjonskampen dersom de mister sin identitet og særpreg.

LO-kongressens vedtak i 1981 slår fast at endringer i organisasjonsformene skal brukes som virkemiddel for å øke lønnstakerens innflytelse og organisatoriske styrke. En nærliggende tolkning av resten av vedtakets punkt 1 – er at kongressen har akseptert at forbundene har ulike målsettinger og at det derfor må være opp til det enkelte forbund å avklare hvor langt de er villige til å gå for å nå sine mål ved hjelp av felles organisatoriske virkemidler.

Man binder seg altså ikke til en bestemt organisatorisk løsning.

LO-kongressens vedtak i 1985 slår fast at linjen fra 1981 om samarbeid skal føres videre – og at tiltakene skal ha som mål å øke tilslutningen til LO.

Det kan dessverre virke som om denne tankegang ikke har påvirket arbeidet med den innstilling som legges frem for LO-kongressen i mai 1993.

Det er ikke tvil om at det – i forbindelse med det arbeid styringskomiteen har gjort – er fremkommet mange gode forslag som kan bedre servicen til medlemmene. Men når det gjelder valg av struktur – er konklusjonen ikke i overensstemmelse med -89 vedtaket og heller ikke i overensstemmelse med svært mye av det som er drøftet i innstillingen.

Slik det hele fremstilles i innstillingen tjener modellen «Forbundslost LO» bare til å argumentere for å stemme på «LO med 4 karteller» – fordi den er bedre enn det verste.

Yngve trenger ingen forsker til å fortelle hva LO-kongresser har vedtatt. Nei – det kan vi fortelle deg – som har vedtaket foran oss, og har lest det mange ganger.

Jeg siterer fra innstillingen:

Hensikten med å endre organisasjonsstruktur er å styrke LO.

Til grunn for å diskutere alternative organisasjonsmodeller skal det utarbeides *drøfting av LOs målgrupper, og en forståelse av konkurrentene.*

Styringsgruppa skal utrede- og gi forslag til *definisjoner av LOs målgrupper og vurdering av konkurrenters strategier.*

Styringsgruppa skal legge fram en gjennomgang av *sterke og svake sider ved forskjellige organisasjonsformer og forhold til ulike målgrupper og ulike former for innhold i medlemskapet.*

Forbundet vil hevde at det er nettopp dette som ikke har funnet sted ved valg av fremtidig organisasjonsform. Det fremgår ikke av innstillingen at det gjennom et slikt arbeid er avklart at det med *kartellmodellen* er utformet et *reelt* nytt tilbud til «nye grupper».

De grupper som blir nevnt er særlig privat tjenesteyting og funksjonærer i privat sektor.

Flere forbund svarer at LO-forbundene burde satse på å organisere folk med høyere utdanning.

Vi kan ikke se bort fra at de organisasjonene som er orientert mot yrke og utdanning, har en voksende tilslutning.

LOs valg av framtidig organisasjonsmodell kan på flere måter bli avgjørende for hvilken tilslutningsmuligheter som blir aktuelle.

Skal vi greie å ha effektivt tilbud til alle, forutsetter det at vi finner en balanse mellom hensynet til de forskjellige gruppene. En sterk innsats for lavlønne grupper som i dag har en lav organisasjonsprosent, må ikke gi andre grupper følelsen av at deres interesser er mindre viktige.

Glasshus er fine – helt til en skal flytte inn i de.

Vi hevder at en utvikling av dagens modell egner seg bedre enn den foreslåtte kartellmodellen.

145 *Hanna Rødberg*, NKF, hadde inntrykk av at mange mente Kommuneforbundet trakk i salaten ved ikke å støtte forslaget om lokale LO-avdelinger.

Hun viste ved eksempler hvordan NKFs lokale apparat fungerer i dag, f.eks. for en rengjøringshjelp, som har den plassstillingsvalgte som nærmeste ledd, og så gangen videre i leddene oppover. Kommuneforbundet tilbyr sine medlemmer et apparat fra topp til bunn i kommunene, sa hun, og pekte på at forbundet, i motsetning til de fleste, øker sitt medlemsantall. Hun mente det hadde mye med nærheten til medlemmene å gjøre, grunnfjellet i tillitsmannsapparatet.

-Det er dette apparatet medlemmene føler seg knyttet til i sitt organisasjonsforhold,

Hovedpunktet i vedtaket på 89-kongressen var å styrke LO. Ved å svekke apparatet lokalt, bidro man ikke til å styrke LO sentralt. Hun trodde rett ut at LO hadde utspilt sin rolle som lokalt apparat. Derfor kunne LOs distriktskontorer bare nedlegges.

17 *Bjørn Christiansen*, Norsk Barnevernforbund, sa at det viktigste var at man fikk en maksimal utnyttelse av ressursene og bedre rekruttering til LO. Barnevernforbundet så ikke at man fikk dette til med den foreslåtte organisasjonsendring. Derfor kan vi ikke akseptere karttell-modellen. Hva er det egentlig vi ønsker?

Slik LO fremstår i dag er det en interesseorganisasjon i hovedsak for mannlige industriarbeidere, for kvinner i offentlig sektor, og for omsorgs- og helsepersonell. De målene sekretariatet trekker opp for det videre arbeid, var han enig i, men ikke i virkemidlene. Det man trenger er en effektivisering, desentralisering og en større fleksibilitet for å kunne rekruttere nye grupper, sa Christiansen som la til at man hadde arbeidet i seks år før man fant en felles plattform med andre beslektede forbund (FO). Grunnen til at vi nådde frem var at modellen bygget på respekt for det enkelte forbund.

Feilen med karttellmodellen var etter hans mening at mangfoldet ble overkjørt av konformiteten. Han hadde fremmet et forslag som han ville komme tilbake til.

3 *Arild Arnås*, NFATF: - I tiår etter tiår siden 1923 har LO diskutert sin organisasjonsform. Mange utredninger og debatter er ført gjennom tidene og alle med samme resultat, ingen ting har skjedd. Hvorfor har det ikke det? Kan det være fordi at grunnlaget for debattene er feil lagt opp. Kan forutsetningene være bygd på feil grunnlag eller kan det være at vi ikke ser den utvikling som er rundt oss. FAFO har laget flere rapporter og en av dem sier at dersom LO ikke griper fatt i problemet så vil våre konkurrenter i år 2006 være like store som oss.

Kongressen i 1989 sa at hensikten med å endre organisasjonsstruktur er å styrke LO og en viktig del av arbeidet måtte være å definere LOs målgrupper på en klarere måte. Hva mente kongressen i 1989 med å gjøre et slikt vedtak. I de modellene som legges fram kan jeg ikke se tar hensyn til det. Etter min vurdering går vi den gale veien. Hvilke målgrupper ønsker vi å nå i framtiden? Det som er helt klart at vi vet hvilke grupper vi i dag har og utviklinge for disse. Vi vet også at morgendagens ungdom har et helt annet syn på sin utdanning og hvilke stillinger de arbeider mot. de nye grupper ønsker å finne organisasjoner som de kjenner seg hjemme i og som de vet jobber for ders sak. Organisasjoner som de kan kontakte når de har problemer og føle at der sitter det personer som kjenner til deres problem. Det igjen betyr at vi kanskje burde hatt flere forbund i LO. Ikke samle alle i karteller å si at her skal du høre hjemme for du tilhører service på en eller annen måte eller for den sags skyld, industri. Når det gjelder stat og kommene betyr dette ikke noe da disse har kartell eller en tilsvarende ordning. Hva gjør hovedsammenslutningene på utsiden av LO. (YS og AF.) De går den andre veien. De beholder de små enhtene og skaffer seg nye medlemsgrupper slik at de i framtiden kan true vår styrke som den store samfunnsfaktor i arbeidslivet.

For de fleste LO-forbundene er ikke AF og YS den store konkurrenten. Verre er det for forbund med yrkesgrupper hvor det er mange konkurrerende forbund på utsiden av LO. For NFATFs del kan nevnes noen, NALF for arbeidsledere og tekniskefunksjonærer, NITO og NIF for ingeniører og sivilingeniører, osv., osv. Disse grupper ser på yrkesidentiteten som en styrke og velger tilknytning til fagforbund ut fra det. Når vi i NFATF står fast ved den tilknytning vi har i dag, er det ut fra en vurdering om hva som på dette tidspunkt er best for bevegelsen. Det er helt klart at dagens ordning ikke er god nok, noe vi da må arbeide med. Det at vi fortsatt velger den form vi har i dag, bygger på at da NFATF ble startet av LO i 1951 var det for å ivareta arbeidsledere og tekniskefunksjonæres interesser. Det lå en kjensgjerning om at skulle LO få disse grupperingene, måtte det bli i et eget forbund. Som om ikke dette var nok, måtte det også en lov til i Stortinget før organiseringen kunne finne sted. Når så den gamle LO-modellen vakler, skal vi så gå steg tilbake, mens kanskje blikket burde vært rettet framover.

Dirigenten varslet strek.

18 *Anders Kristoffersen*, NEKF, holdt følgende innlegg:

– Tele- og Dataforbundet og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund har innledet samtaler om en mulig sammenslutning

av de to forbundene. Som et ledd i dette samarbeide er det naturlig at vi i denne debatten opptre samordnet. Dette innlegget og det forslaget som blir fremmet, reises på vegne av begge forbundene.

Hvilken organisasjonsform vi til enhver tid skal velge er et viktig spørsmål.

Det er to hovedhensyn som skal ivaretas i en slik sammenheng. Det ene er hensynet til medlemmene, hvordan forme en organisasjon som den enkelte føler er til for seg?

Det andre hensynet er selvsagt, hvordan forme en organisasjon som blir i stand til å nå de målene medlemmene setter, enten de er relatert til lønns- og arbeidsforhold, kunnskap eller sosiale forhold.

I denne sammenheng og særlig nå i vår moderne tid må vi ha klart for oss at våre medlemmer ikke finner seg til rette i en organisasjon som gjennom tvang, presser deg inn i en drakt som ikke passer. Sagt med andre ord, det å føre en debatt for deretter å stemme gjennom vedtak som passer et flertall, men som går den stikk motsatte veien for andre, kan resultere i at hele organisasjonen sprekker.

TD og NEKF var i utgangspunktet positive til intensjonene med å omforme LOs organisasjon. Det er mulig forventningene har vært for store, men de forslagene vi inviteres til å fatte i denne kongressen er noen konstruksjoner som mer minner om kompromisser basert på svært forskjellige motiver.

Det forslaget som ligger her, med fire karteller kan vi dessverre ikke gå inn for. Det er flere grunner for det. En av grunnene er at en ved å opprette en slik ordning lager vi en konstruksjon som øker avstanden og påvirkningsmuligheten for medlemmene.

FORSLAG:

Dagorden pkt. 8 LOs organisasjon

Forlagsstiller: Representant nr. 18 Anders Kristoffersen.

1. Kongressen vedtar at den organisasjonsstrukturen LO i dag har videreføres.
2. Det iverksettes en utredning som skal munne ut i et forslag på bransjeavtaler. I denne sammenheng må det defineres hva som er bransjer, hvordan dette eventuelt kan deles i overenskomster og særavtaler. I en slik utredning må det gis mulighet for vertikale løsninger og hensynet til en større grad av frihet til å kunne velge sin tilslutning.
3. I kongressperioden skal grunnlaget for samarbeide mellom forbund der dette er ønskelig og naturlig videreutvikles med sikte på en effektiv koordinering innenfor sentrale og viktige områder.

4. Det iverksettes en prosess for videreutvikling av distriktene basert på de nåværende LOs distriktskontorer og samorganisasjoner. Siktemålet må være å kunne bli et godt serviceorgan ovenfor de enkelte fagforeninger og klubber. Videre å etablere eller samordne de tekniske hjelpemidler og kontorfunksjoner som er i distriktet.

Dirigenten sa at hun nå hadde til hensikt å sette strek for debatten ganske snart, og hun ba derfor de som ville fremme forslag eller tegne seg om å gjøre dette raskt. Hun sa at forslag måtte fremmes under Bjørndalens innlegg.

307 *Kjell Bjørndalen*, Sekretariatet, at avisene den siste uken hadde flommet over med avisoppslag omkring LOs organisasjonsdebatt. Noen av oppslagene har skapt det inntrykk at vi i Fellesforbundet ville løpe fra vårt standpunkt i sekretariatet. Han kunne avkrefte dette.

Når vi i FF ikke har fått gjennomslag for et forbundsløst LO med seksjoner, så har vi valgt å gå inn for kartell-modellen. Dagens organisasjon er ikke tjenlig for de formål vi har for LO. Vi ønsker en bedre organisasjon som kan møte utfordringene bedre og som kan gi medlemmene en bedre service.

FF har et stort og godt organisasjonsapparat som uansett vil kunne betjene medlemmene i fremtiden, men vi er nødt for å se LO som en helhet. Derfor er kartell-modellen den beste. Han syntes også at man på kongressen ikke måtte ha så fastlåste standpunkter at det ikke kunne lages endringer i enkeltelementer i den modellen som sekretariatet har anbefalt. Hvis noen elementer er til hinder for at noen vil støtte kartellmodellen, må man kunne være åpen for endringer. Denne kongressen må fungere som et politisk verksted, og vi må komme frem til vedtak som kan virke samlende. Hvis vi får et vedtak mot et sterkt mindretall, er dette ikke i pakt med våre interesser. Vi bør ha vedtak som mest mulig samler fagbevegelsen – ellers så får vi fortsette som nå. Stem på flertallsinnstillingen og kartellmodellen!" sa Bjørndalen.

305 *Arnfinn Nilsen*, Sekretariatet, var enig med dem som hevdet at dette debattopplegget var det beste man noensinne hadde hatt i LO. Det var et spørsmål om ikke det også var bedre enn man fortjente. Foran forrige kongress i 89 hadde det vært bred enighet om hovedproblemene for LO. Det var de uorganiserte gruppene. Han trodde det var å lure seg selv hvis man trodde at forbund innen AF kommer flytende over til LO fordi om man lager en kartell-modell.

Vi bruker i dag mye ressurser på avtaleområdene i LO, vi bruker mye ressurser på tariffpolitikken samtidig som NHO blir mer og mer sentralistisk. Men intet av dette kan løses ved kartellmodellen. Den beste modellen ville vært et forbundsløst LO, men dette har ikke fått flertall. Han viste til det forslag som var levert, og som ble referert senere.

Dirigenten sa at hun ville sette strek, etter å ha referert forslagene som var fremsatt og talerlisten.

Følgende hadde levert forslag:

- 270 Roy Pedersen (2 forslag)
- 309 Sidsel Bauck
- 322 Magnus Midtbø
 - 17 Bjørn Christiansen
 - 28 Jens-Petter Jensen
 - 99 Heidi Larsen
 - 91 Arne Silseth
- 104 Svein Erik Nilsen
- 305 Arnfronn Nilsen
- 229 Gro Standsnes
- 279 Bent Hegna (2 forslag)
 - 18 Anders Kristoffersen
- 237 Geir Andresen
 - 50 Jan Andresen
 - 21 Anders Hansen
- 122 Kjell G. Larsen
- 48 Ove Engevik

Dirigenten refererte så de inntegnede talere og foreslo strek med 3 minutters taletid. Dette ble enstemmig vedtatt.

325 *Finn Erik Thoresen*, Sekretariatet, sa at han kunne være mye enig i Yngves målsettinger hvis han hadde hatt tro på kartellmodellen. Han var imidlertid ikke så skråsikker på den som Yngve. NKF og statsektoren har sikkert gode erfaringer med kartellmodellen, men vårt hovedproblem i Grafisk er at vi arbeider i forhold til en rekke arbeidsgiverorganisasjoner i den private sektor.

– Vår kamp er i hovedsak en kamp for kompetanse. Mens vi tidligere mest var involvert i en lønnskamp, er det nå kompetanse og en stadig videreutdanning i faget som er viktigst. Da er det viktig at vi har et profesjonsforbund som er opptatt av dette fagets kompetanseutvikling.

- Vi må gi de arbeidsledige ny kompetanse slik at de får muligheter til å vende tilbake til yrket, og vi må styrke kompetansen til dem som er sysselsatt, slik at de kan beholde jobbene sine. I dette arbeidet er nærhet til profesjonene nødvendig. En annen ting er at vi neppe har tid til å sitte i flere møter sammen, slik kartellmodellen åpenbart vil gi behov for. Vi trenger et sterkt LO, men det må også være en modell som er best for medlemmene, sa Thoresen.

28 *Jens-Petter Jensen*, FF, holdt følgende innlegg:

- Dirigent. Kamerater

I Fellesforbundet har vi vært en pådriver for å få i gang den prosessen som har ført fram til behandlingen av organisasjonssaken på denne kongressen. Allerede da vi ble enige om å danne Fellesforbundet, så vi at den organisasjonsstrukturen LO fremdeles har, ikke er en vi kan fortsette med. Virsomheten blir for spredt, det er for lite samordning i viktige spørsmål, og vi har en organisasjonsstruktur som fører til at LO-forbundene krangler om hvem som skal ha retten til å organisere ansatte i bedrifter innenfor ulike områder.

Det hender sågar at forbundene seg imellom krangler om hvilke grupper medlemmer de skal ha rett til å organisere på en og samme bedrift. Jeg tror alle er enige i at dette ikke kan fortsette.

I utgangspunktet ønsket Fellesforbundet at vi kunne få et vedtak om et forbundsløst LO oppdelt i seksjoner, altså det et mindretall i sekretariatet har gått inn for. Når vi subsidiært har gått inn for kartellmodellen, er det fordi vi synes det er viktig at vi ikke blir stående på stedet hvil, men kommer et skritt lenger i utviklingen av organisasjonen vår. Men skal vi komme lenger, er vi nødt til å ha en relativ samlet kongress bak det vedtaket som fattes seinere i uka. Vi kan fatte så mange vedtak vi vil om radikale endringer i organisasjonsstrukturen. Fattes vedtakene mot et betydelig mindretall, er det lite sannsynlig at de blir gjennomført.

Jeg har forsøkt å følge debatten etter at forslaget fra organisasjonsprosjektet og sekretariatets innstilling ble kjent. Både i eget forbund og andre forbund har jeg merket at selv om det er tilslutning til hovedprinsippet om kartellmodellen, er det innsigelser mot deler av forslaget, så sterke innsigelser at de kan føre til at mange vil stemme imot på grunn av elementer i forslaget som det er fullt mulig å justere, uten at det går på prinsippene løs. Med dette som utgangspunkt har jeg - sammen med andre - utarbeidet et forslag om endringer til forslag 1112 i pkt. 2 Kartellmodellen i innstillingen. Jeg håper forslaget kan bidra til å samle flere bak forslaget om kartellmodell og ber om at det oversendes redaksjonskomiteen. Forslaget lyder:

2. Kartellmodellen:

(Forslaget var referert av dirigenten)

122 *Kjell G. Larsen*, Kjemisk, sa at han hadde vært i organisasjonslivet siden han var 15 år og han hadde deltatt i tusenvis av møter og lest tusenvis av sider om ulike organisasjonsspørsmål. Men adrenalinet hadde kokt helt over når han leste sekretariatets innstilling. Man oppnår ingen desentralisering ved at LO blir sammensatt av større enheter. Det man oppnår er en sentralisering. Man går inn for større geografiske enheter og mer sentralisering. Jeg er helt uenig i at LO sentralt skal ansette folk i LO-avdelingene. Denne avgjørelsen må fullt ut tas i LO-avdelingen.

Han pekte på at etter innstillingen, ville det bli den største avdelingen i fylket som skulle lede de øvrige. En modell basert så å si på postnummer.

- Det må være demokratiske valg som avgjør ledelsen i fylket, understreket han, men var ellers enig i at en samlet og bedre utnyttelse av ressursene ville være en styrke. Men demokratiet måtte fungere.

Samorganisasjonene fungerer forskjellig de ulike steder, noen godt og noen dårlig, men det beste ville likevel være å bygge på denne strukturen, og ruste opp den, istedet for å etablere LO-avdelinger

237 *Geir Andresen*, Tele- og Dataforbundet, viste til ordtaket om at når grasrota vokser for høyt, kommer det en mann med ljå. Han hadde inntrykk av at brynene var tatt fram for å skjærpe ljåbladet, etter at noen samorganisasjoner hadde vært for høyrøstet.

Han understreket behovet for styrking av organisasjonen lokalt og at LO ble synliggjort, men da burde man satse på samorganisasjonene. – Vi velger våre egne tillitsvalgte til samorganisasjonene, som er LOs forlengede arm. Ikke alle fungerte like bra, derfor kunne det være naturlig med sammenslåinger av de små, til større enheter.

Navnet samorganisasjon har tradisjonell klang også internasjonalt som begrep, og burde beholdes, mente han.

Fornyning var nødvendig, og her viste han til utprøvingen som bl.a. Hordaland hadde deltatt i og pekte på tilpassning i vedtektene om at ingen skulle være overrepresentert. De forskjellige forbunds lokale apparater fungerer forskjellig, og han minnet om at det er forbundene lokalt som er representert i samorg.

289 *Ole Lysø*, Hordaland, holdt dette innlegget :

– Dirigent – kamerater

På kongressen i 1989 vart det mellom anna vedteke at LO i kongressperioden skulle foreta ein gjennomgang av korleis LO apparatet lokalt og på fylkesplan kunne styrkjast og samstundes gjerast meir effektiv for der med å bedre ivareta samordningsoppgåver og servicefunksjoner overfor fagforeningen og enkelt medlemmer.

Hordaland fylke var eit av dei fylka som fekk lov å prøva ut nye måtar og jobbe på.

Eg er leiari i ein av dei samorganisasjonane som har vore med heilt frå starten av i 1990 og har vore igjennom ein prosess som var noko uvant for oss i fagbevegelsen.

Frå det å leie ein samorganisasjon der leiaren for det meste måtte gjera mesteparten av arbeidet sjølv og fram til i dag der vi har klare hovedarbeidsoppgåver som fordeles gjennom mange interessante arbeidsoppgåver til dei enkelte styremedlemar, har vi sjølv sagt feila men vi har prøvd på nytt igjen.

Og resultatet er eg i dag godt nøgd med.

De starta med samorgverksemd der både styret i samorganisasjonen og leiarane for fagforeningane gjennom arbeidsmetoden fekk avklart organisasjonsledda sine arbeidsoppgåver og roller. Det synt seg snart at det var like viktig for fagforeningane som for samorganisasjonane og arbeide i fellesskap for å oppnå ein heilhetleg politikk.

Og erfaringane vi gjorde oss i vårt styre var svært lik det dei andre hadde gjort seg gjennom sine samorg. verkstader.

Seinare har styret arbeid med egen organisasjonsutvikling og resultatene vi har oppnådd har synt at det går ann å endra organisasjonens måte å arbeide på uten at det krev store økonomiske utteljingar. Vi har mellom anna skaffa oss eige kontor som etter kvart og er rimeleg godt utstyrt. Vi har og fått eit svært godt samarbeid med den lokale AOF. Foreninga, og den lokale fagforeninga av Fellesforbundet som begge leiger kontorplass av oss.

Det at vi på denne måten er vorte meir tilgjengelege. Har gjort at vi har fått betre kontakt med medlemsorganisasjonane generelt.

Og den politiske aktiviteten har ikkje vorte mindre etter at vi fekk ein leiar som og er ordførar i ein kommune.

Det med auka politisk aktivitet har eg inntrykk av er felles for alle samorganisasjonane i Hordland.

Om kongressen no gjer vedtak som legg ned eller omstrukturerer samorganisasjonane kan dei erfaringane vi har hausta gjennom vårt arbeid nyttast i hvilken som helst annan organisasjon.

Spørsmålet er heile tida om vi er villig til å endra på arbeidsmetodar og innarbeida kultur. Med andre ord er vi villig til å tenkja nytt!

Svaret er ja det er vi i Hordaland.

Innstillingen til LOs organisasjonsprosjekt har blitt presentert for meg i flere møter av forskjellige personer og jo flere presentasjoner, jo meir skeptisk er eg vorte til heile forslaget om kartellmodellen.

Fleirtalet av samarbeidsorganet, medlemmer i Hordaland fylke ønskte eit forbundsløst LO. Og både eg og andre aktive samorgs-tillitsvalde er difor skuffa over det forslaget som no er framlagt. Med karteller vert avstanden til LO endå lenger og det vert eit ekstra ledd å halde liv i, også økonomisk.

Derimot kan vi slutte oss til forslaget om LO-avdelingen i fylket som også NKF sine medlemer ute i vårt lokalmiljø er sterk opptekne og få slutte seg til. Men også her stiller vi spørsmålet med kartellene og spør om vi skal få endå eit ledd før vi når medlemane på den enkelte arbeidsplass.

I dag er vi avhengig av både fagforeninga og klubben når informasjonen skal ut og vi hadde håpa at den lange debatten vi har hatt om desentralisering ville gitt betre kontakt til det enkelte medlem gjennom direkte kontakt.

Også forslaget om å leggja ned LOs distriktskontor verka på meg uforståeleg når forutsetningen er at kontoret skal inngå i LO-avdelingen på den staden kontoret ligg, samstundes som denne avdelingen skal ha koordineringsansvaret for dei andre LO-avdelingane i fylket. Dette kan vel ikkje være alvor vel? Kontoret må oppretthaldast slik det er i dag og samstundes styrkjast, tilførast nye oppgåver som ein idag saknar ute i distrikta i staden for å leggjast ned.

Min konklusjon er eit forbundslaust LO med LO-avdelinger i fylket og bedriftsklubben slik som føresleie i innstillingen.

Eg håper kongressdeltakarane ikke først og fremst representere sitt eige forbund, men også medlemane på den enkelte bedrift, slik at vi på denne kongressen gjer vedtak som tjener medlemane og at vi får ein organisasjon som kan oppfylle dei krav medlemane setter til sin eigen arbeidstakarorganisasjon.

Håper kongressen kan dela mitt syn her.

Takk!

298 *Jorunn Henriksen*, Nordland, var klar over at det var viktig å verve nye medlemmer, men det var også viktig å ta vare på de medlemmene man har. Hun trodde kartellmodellen ville medføre mye byråkrati, og det hadde man ikke tid til. Det var styrking og opprusting av arbeidet i distriktene som måtte til, og det kunne skje med dagens organisasjonsmodell.

103 *Anne Grete Lundstrøm*, Handel og Kontor, sa det ikke var mulig å se inn i framtida, men man kunne lære av historia.

Hun hadde inntrykk av at det var mange som ikke hadde særlig tro på kartellmodellen, men at det var verre om man nå ikke viste vilje til å gjøre noe. Det var etter hans mening et for tynt grunnlag å fatte et vedtak på. Det viktige var å få en slagkraftig organisasjon, der ressursene ble best mulig utnyttet og som kunne gjøre LO attraktivt, spesielt for de unge og for nye utdanningsgrupper. – Ikke minst gjelder det å bedre servicen til medlemmene våre, gjennom desentralisering av makt. Den beste markedsføring LO kan få, er medlemmer som snakker positivt om organisasjonen, sa han. Man måtte komme bort fra sektortenkning og taburettklammeri. Etter alle undersøkelser som er foretatt, med svar på hvorfor folk ikke organiserer seg, var det åpenbart at man nå måtte begynne å handle – dvs. fatte vedtak om en framtidig organisasjon som kunne gi LO et løft, mot det målet alle var enige om.

319 *Ove Dalsheim*, Sekretariatet, konstaterte at nå var diskusjonen i gang igjen, slik den hadde vært fra midten av 20-åra. Gjennom alle disse år hadde man aldri lyktes i å komme fram til en konklusjon i organisasjonsspørsmålet. Han trodde denne manglende konklusjonen hadde noe av hovedansvaret for at LO, slik mange hevder, er kommet på defensiven overfor andre organisasjoner.

Han sa at Jernbaneforbundet ikke hadde vært så opptatt av denne diskusjonen, fordi forbundet allerede opererer innefor et kartellsystem, uten at det hadde svekket forbundets evne til å holde på medlemmene.

-Vi må se organisasjonen som helhet og ikke vike unna problemene ved å gå inn for å bygge på den nåværende struktur. Hvis det var alternativet, hvorfor var det så ikke kommet som forslag etter debattopplegget, istedet for å bli framsatt nå, undret han.

Det faglig/politiske samarbeidet ville kongressen ta for seg siden. Han nevnte likevel at Jernbaneforbundets syn her er tett til innstillingen fra sekretariatet. Selv kunne han gå med på et nærmere samarbeid med SV, men dersom det ble snakk om andre partier, var svaret tvert nei.

279 *Bent Hegna*, Telemark, støttet innstillingen på bakgrunn av alt som var skjedd siden siste kongress, både nasjonalt og internasjonalt

- Mer enn noensinne trenger verden våre visjoner og verdigrunnlag, sa han. Derfor var det også nødvendig med en samlet organisasjon. LO skulle aldri stå med lua i handa, men være en organisasjon ut fra behovet for at fagbevegelsen måtte ha en

barrikade å stå på. Da var det også nødvendig at organisasjonen var slik at forandringer ble gjort mulig.

- Det er framtida vi skal møte, og vi skal løse personlige behov utfra kollektive løsninger. Makt og innflytelse var nødvendig, og dette måtte også gjenspeiles i organisasjonsarbeidet. Medlemmene må se resultater av arbeidet, sa han og viste til to forslag fra Telemark.

- Vi har mange små, men ett kjempeproblem i Norge. - Vi kan ikke være fornøyd før alle er i arbeid!

1 *Svenn A. Nielsen*, Arbeiderbevegelsens Presseforbund, gjorde oppmerksom på, at selv om det ikke så slik ut i svarheftet, så hadde også hans forbund gitt svar på debattopplegget. Et generelt svar.

- APF skal ikke legge føringer på redaktører og journalisters arbeid, og vi håper på forståelse for kravet om selvstendighet og uavhengighet i denne saken, sa han, og viste til innstillingen fra APF der man var kommet til at kartellmodellen kunne ivareta disse interessene.

- Et forbundsløst LO vil ha som konsekvens at 900 redaktører og journalister forsvinner ut av landsorganisasjonen, og det vil mange av våre medlemmer føle som svært trist, sa han.

151 *Ronald Stensnes*, NKF, trodde at antakelig få av medlemmene var spente på hvilket vedtak som ble befattet her, men det ville likefullt få store konsekvenser for dem.

Hva var fagbevegelsens grunnleggende oppgave? Å ta hensyn til enkeltmenneskenes behov? Eller var det underliggende interesser? Han mente det var medlemmenes behov på den enkelte arbeidsplass som måtte være avgjørende. De problemer industriforbundene hadde på grunn av konjunktorene, måtte de selv løse, sa han, og understreket at dette ikke betød at hans forbund var seg sjøl nok.

230 *Oddrun Remvik*, Sosionomforbundet, pekte på hvor viktig det var å bruke erfaringer som var høstet, og innledet med å lese et dikt av Einar Økland, "Røynsle".

Hun konstaterte at dagens organisasjonsform var lite tjenlig, men det var viktig at man ikke fattet vedtak om endringer som heller ikke ville være tjenlig.

Som leder av LOK, sammenslutningen av tre tidligere forbund, kunne hun fortelle om tøff forutgående debatt, men resultatet av sammenslutningen var at man hadde fått styrket både fellesskapet og særinteressene. Det måtte være målet også for LOs organisasjonsstruktur.

Hun var i tvil om kartellmodellen ville være tjenlig i så måte, og etterlyste en klargjøring av forbundenes rolle og selvstendighet innenfor kartellene.

For å rekruttere til fagbevegelsen, mente hun det var viktigere med den politikken som ble ført, enn organisasjonsmodellen.

80 *Roger Andersen*, Grafisk, registrerte at man var opptatt av rekruttering av nye grupper og av at ressursene ble utnyttet på beste måte. Han trodde imidlertid ikke at en ny organisasjonsstruktur var løsningen på disse problemene og var enig med Oddrun Remvik i at det var politikken som teller.

Om alternativene kartell eller forbundsløst LO, mente han at kartellene ikke ville løse medlemmenes behov og ønske om bransjeidentitet. Han var redd den istedet ville føre til mer byråkrati, at det ble et nytt forum hvor man kunne sitte og snakke sammen.

– LO må ut der medlemmene er, sa han. I forbindelse med kartellmodellen blir det også skissert en fellesklubb ved hver bedrift. Hvorfor da ikke istedet gå inn for industriforbundsformen?

Han syntes det kunne virke som om man her hadde kommet fram til et kompromiss, for å få til en forandring for forandringens skyld.

320 *Tore Lundberg*, Sekretariatet, sa at LOs store problem hadde vært å rekruttere nye grupper i arbeidslivet, man hadde konsentrert seg om de nåværende.

– Men vi må se på hva som blir fremtidens medlemspotensiale, sa han og viste til at Tele-og Dataforbundet hadde en bred erfaring i å organisere grupper som tradisjonelt hadde vært uorganiserte. Han kunne konstatere at datafolk ikke ville godta å bli spredt som medlemmer i ulike forbund, og derfor ville organisasjoner utenfor LO. De nye gruppenes krav var ett forbund, med yrkesmessig samhörighet.

Han støttet forslaget fra Magnus Midtbø.

Han mente videre at det ikke var holdbart å si at de foreslåtte endringene i organisasjonsstrukturen ikke skulle overstige dagens kostnader. Det var for tynt grunnlag å legge fram.

Han mente videre at LO-avdelinger ikke ville løse problemene på lokalplanet. Der ville kranglinga fortsette om hvilke forbund de enkelte medlemmene skulle tilhøre – en krangel som bare arbeidsgiverne tjente på.

87 *Truls Maarud*, Handel og Kontor, pekte på at som var sagt om at overgangen fra samorg til LO-avdelinger ville bli omstridt, men det som gjaldt var kongressen selv mente.,

Han syntes forslaget fra Prosjekt 93 var godt. Det er ofte «man vet hva man har» – holdninger som er sterke. Det gamle kjennes kjent og trygt. Mange mente visst også at de kunne lese ting mellom linjene i forslaget.

-Men de fleste er likevel enig om at det trengs en fornyelse, og det ville være ille om ikke kongressen kom fram til en beslutning i tråd med det, mente han. Om navnet Samorg hadde han ingen spesielle eller sterke følelser. Kanskje det rett og slett vart uttrykket «nedleggelse» som virket provoserende. Men siden mange av de 187 Samorg-ene ikke fungerte i dag, så var det vel heller ikke så mye nedleggelse det var snakk om.

Et kjernespørsmål, slik han så det, var hvem som skulle styre LO-avdelingene. Samorganisasjonene er, og LO-avdelingene må bli, lokale pådrivere overfor myndighetene.

14 *Anders B. Rodal*, Arbeidsmandsforbundet, slo fast at det var et viktig vedtak LOs 28. kongress skulle fatte, og at det nå var nødvendig med opprydding i organisasjonsstrukturen.

Han pekte på at hans forbund hadde gått inn for et forbundsløst LO. Han innså at det var store muligheter for at de her kunne komme i mindretall, men det tilsa ikke at man lot være å gjøre noe med den nåværende formen.

Norsk Arbeidsmandsforbund skal feire 100-årsjubileum om to år, og mange av LO-forbundet er dette forbundets «barn», forbund som mener at den nåværende strukturen bør beholdes, pekte han på.

-Vi mener imidlertid at enhet og styrke i størst mulig grad er det bare et forbundsløst LO som kan skape, sa han og pekte bl.a. på hvor ofte det er tilfeldigheten som rår når det gjelder hvilket forbund som skal ha forhandlingsrett og overenskomster for arbeidstakergrupper. Ett eksempel var gruppen renhold, der utvendig renhold er tillagt Fellesforbundet mens innvendig renhold sorterer under Arbeidsmand. Det fantes mange, og mer kompliserte eksempler.

50 *Jan Andresen*, Fellesforbundet, var blant dem som gikk inn for et forbundsløst LO, på basis av den debatten som fulgte med endringene i arbeidslivet. Endringer som viste at det var nødvendig å styrke LO, for å gjennomføre kravene om å styrke arbeidsplassene og velferden. Dette er felles krav som gjelder alle.

-Et krav er at vi må være i stand til bedre å ivareta medlemmenes behov, men det må skje ved mer demokrati og mindre byråkrati, sa han, og den modellen som var foreslått tilfredsstilte ikke disse kravene. Han måtte derfor konstatere at man med denne innstillingen ikke var kommet fram til en organisasjonsmodell som

kunne føre fagbevegelsen framover. – Da er det bedre å erkjenne at vi ikke har fått forelagt en modell som tilfredsstillende målsettingen, enn å vedta en modell som ingen vil ha, men ikke tør å si i mot, sa Andresen, og satte fram eget forslag.

43 *Jardar Henricksen*, Fellesforbundet, sa at det var mange sprikende meninger om denne saken, men han syntes det var på tide at LO gjorde et vedtak. I Østfold hadde man god kontakt med medlemmene, og de hadde vært meget aktive i debatten og trukket konklusjoner. Man ønsket ingen endringer som ville være til skade for medlemmene. Det medlemmene i første rekke er opptatt av er at de får service der og da.

– Mange steder er det avdelinger og samorganisasjoner som ikke fungerer, og det er for få LO-kontorer i dag. Ofte tar det flere uker før medlemmene får hjelp. I debatten får man inntrykk av at det er enkeltpersoner her på kongressen som er viktige. Det er det ikke. Det er medlemmene dette gjelder. Får ikke vi gitt bedre service, får vi ikke solgt medlemskap. I Fredrikstad hadde man gode erfaringer fra samarbeidet mellom Jern og Metall og Bygning.

– Vi har fått ros for at vi har hatt tid til å besøke medlemmene på den enkelte arbeidsplass. Dette har vi kunne oppnå gjennom en kartellmodell. Håpet var at man skulle kunne få et forbundsløst LO. Det hadde vært det beste for medlemmene i Østfold, og han kunne godt si at Østfold også var villig til å være et prøvefylke for en slik modell. Det ville gitt gode resultater.

– Vi må nå være så voksne at vi tar debatten nå. For medlemmene er det ikke så viktig om vi heter Bygning, Jern og Metall eller Grafisk. Forbundene skal jo fortsatt bestå etter kartell-modellen, og de vil kunne ha sin identitet. Det er for lett vint å si at LO er der oppe, LO er oss, der er medlemmene.

287 *Ina Hess*, Hordaland fylke:

– Dirigenter, kamerater

Bergen var en av de samorganisasjonene som fikk delta i lokale forsøk for å få organisasjonen til å arbeide på en bedre og mer effektiv måte.

Selv om det er stor forskjell på Bergen faglige Samorg og de øvrige 13 har vi Hordaland vist gjennom felles evalueringskonferanser at problemene stort sett var de samme selv om Bergen har fastlønnset sekretær. Arbeidet falt stort sett på en person.

Etter samorgverkstedet i Bergen faglige Samorganisasjon, der styret og representanter fra fagforeninger deltok, tok på en måte samorganisasjonen av. Mange av deltakerne fikk – for å sitere daværende leder Kjell Sørensen – en a-ha-opplevelse.

Resultatene og målene ble presentert for representantskapet og medlemmene ble interessert i hva som foregikk i samorganisasjonen.

Satsningsområdene som ble utpekt var Arbeid – Miljø – Organisasjon – Innflytelse – Informasjon.

Og prosessen førte til en sterk satsning på områdene der samarbeid med politikere, næringsråd, miljøforkjempere og andre samarbeidspartnere ble trukket inn.

Også informasjonsstrømmen økte sterkt og lederen var stadig å finne i avisene slik at medlemmene på arbeidsplassene ble kjent med samorganisasjonen.

Vi så det som helt nødvendig og fornye oss og føler oss forpliktet til å føre prosessen videre.

Vi er derfor skuffet over at storbyene ikke er med i planleggingen av LO-avdelinger før ut i det blå.

Vi kunne tenkt oss at LO-avdelinger ble etablert i fylker og at en storby fikk være med i forsøket. Dersom ingen annen storby vil, vil i allefall vi i Bergen. Og med den kompetansen vi har skaffet oss gjennom organisasjonsutviklingsprosjektet skulle alt ligge til rette for omorganisering av Bergen faglige Samorganisasjon til LO-avdelingen i Bergen.

286 *Leif Lund*, Hordaland, holdt følgende innlegg:

– Noe som gjorde meg forbanna i behandlingen av 1. mai i år var at sure politikere som ikke var enig med de paroler som flertallet valgte, ønsket å legge ned Sam.orgene. Det som kan være et problem for de lokale Sam.orgene er at de på mange steder er for lite kjent. Derfor mener jeg at en omorganisering, et navnebytte og tilføring av ressurser er det som vil gi LO bedre muligheter i lokalmiljøet. Derfor må vi alle være med også Kommuneforbundet. Det overrasker meg at Kommuneforbundet ikke ser fordelene i at LO står sterkt lokalt, uten et oppgående næringsliv i privat sektor, er det heller ikke vekt for kommunalansatte, heller tvert imot. Vi i Bergen Sam.org ønsker at vi prøver det vi inviteres til i sekretariatets flertallsframlegg, selv om vi primært ønsket oss et forbundsløst LO. Det jeg også kunne ønske meg er at vi prøver ut LO-avdelingen i en av de større byene. Ut i fra vårt engasjement i organisasjonsutviklingen lokalt syntes jeg at Bergen er en naturlig Samorg og prøve modellen ut i. Slik Ina Hess også tok opp.

Vi har på tross av at noen tror at det er kun 1. mai vi diskuterer jobber vi på mange felter, jeg skal nevne noen:

- Arbeidspolitikk
- Miljøpolitikk
- Organisasjonsdebatten

– Informasjon (hvordan bli bedre kjent, hvordan få vedtakene kjent)

– innflytelse; Faglig-Politisk

Så her ligger mange utfordringer som vil gjøre at vi møter framtiden, støtt forslaget.

Som leder av den neststørste Samorg, Bergen Faglige Samorg. er det naturlig for meg å komme med en del syn på det som har med Samorg. å gjøre.

Denne debatten er vår mulighet til å møte en framtid der vi har en organisasjon som gjør at folk ønsker å tilknytte seg LO, for der vil de få det beste tilbudet.

Det er viktig for Samorg. å få økte ressurser, og få tilført nye oppgaver. Det må bli slutt på at Samorg.'ene oppfattes som det er kun 1. mai vi har som arbeidsoppgave; og der krangler vi jo bare, er påstanden.

63 *Øystein Lie*, Fellesforbundet, sa at han hadde deltatt i studiering og drøftinger på fylkeskonferansen i Vest-Agder. Det var en klar konklusjon på drøftingene, nemlig at de lokale ledd måtte styrkes, og at man måtte slanke sentralt i LO. Han mente at organiseringen i FF var vellykket, og det var viktig å se på helheten i LO, ikke bare på de enkelte forbund. Hensikten er å gi et bedre tilbud til alle. Vi må samarbeide om de felles ressursene.

Kartell-modellen kan diskuteres, men han trodde den ville gi et godt resultat, med bedre utnyttelse av ressursene. Det er i dag stor kompetanse i avdelingene som sikkert kan utnyttes bedre. Han hadde ikke noe klart bilde av hvordan LO-kontorene skulle fungere etter det som var skrevet i innstillingene, men han syntes han hadde et klarere bilde av dette etter innledningene av Trælnes og Hågensen. Han mente at uansett hvilken modell man valgte, så måtte det lokale apparatet styrkes. Det ville være en falitterklæring å forlate denne kongressen og bare beholde den nåværende modell, mente Lie.

Dirigenten ba om ro i salen under debatten.

100 *Stein Kristiansen*, HK, sa at han hadde deltatt i drøftinger i Møre- og Romsdal om organisasjonsendringene. Det hadde vært lærerikt, men man hadde også fått avslørt at det er en del dårlige erfaringer med det nåværende arbeidet på lokalplan. Organisasjonsutvikling vil aldri være noe man avslutter. Man må stadig tilpasse organisasjon etter de samfunnsendringer som finner sted.

I Handel og Kontor ønsket man en organisasjon som var til det beste for medlemmene. Man hadde i debatten med seg i bagasjen

erfaring fra tidligere tider. Fagbevegelsen bygget på et relativt solid grunnfjell bestående av klubber, avdelinger og samorganisasjoner. Det er mange dyktige folk på grunnplanet som slåss for småfolks interesser. Vi taper for markedskreftene hvis vi ikke evner å stå sammen. Vi kan ikke bekjempe dem hver for oss. Vi er som organisasjon til for medlemmene, for å dele deres virkelighet og deres visjoner.

Han mente også at man måtte sette søkelyset på organisasjonskulturen, og i deler av kulturen er det lik i lasten. Her tenkte han først og fremst på det faglig-politiske samarbeidet. Aktiviteten i klubber, avdelinger og samorganisasjoner varierer. Vi får ikke en bedre organisasjon enn det vi gjør den til selv. Slik vil det også bli med LO-avdelinger. De blir ikke bedre enn vi gjør dem til.

198 *Torbjørn Dahl*, NNN, sa at når folk organiserer seg, gjør de det først og fremst på sin egen arbeidsplass. Det er arbeidsplassen som er hovedarenaen for medlemmene. Primært har NNN ønsket industriforbundsformen som forutsetter at alle på en bedrift er organisert i samme forbund. Han sa seg ellers enig med Thoresen i Grafisk om at det var viktig med bransjekunnskap.

– Når en meieriansatt henvender seg til forbundet, ønsker han selvsagt å snakke med en sekretær som har kunnskap om meieriene, sa Dahl som trodde at kartellene ville bety et nytt byråkratisk mellomledd. Han minnet om at LO-kongresen i Danmark hadde vedtatt en kartellmodell, som aldri hadde blitt gjennomført.

NNN var et forbund som hadde sluttet seg frivillig sammen med andre forbund i beslektede bransjer, senest med Kjøttindustriarbeiderne i 1970. Man samarbeidet med folk med omtrent samme kulturbakgrunn. Men samarbeidet skjedde ikke etter pålegg.

Man hadde gjort et stort poeng av å styrke den juridiske assistansen lokalt gjennom kartellorganisering. Det var mulig, men han var mest redd for at man skapte et nytt byråkratisk mellomledd. NNN ønsket seg en industriforbundsorganisering, en utvikling med LO-klubber og gjerne også større og færre forbund, men fremfor alt måtte man styrke det lokale apparatet i fagbevegelsen.

208 *Stein Stugu*, NNN sa at man også hadde behov for en grunnleggende diskusjon om hvorfor man hadde en fagbevegelse. Han var uenig i at det viktigste var å yte service til medlemmene. Det viktigste var etter hans mening å sette medlemmene i stand til å få mer makt og innflytelse på sin arbeidssituasjon og på samfunnsutviklingen. – Her er det ikke bare snakk om service til medlemmene.

– Vi bør ligge i forkant av samfunnsutviklingen, og da må medlemmene gjøres handlingsdyktige. Han stilte seg sterkt spørrende

til om den foreslåtte organisasjonsendringen ville styrke dette arbeidet. Han så med uro på at det ble flere fast ansatte fra sentralt hold i LO. Han syntes NNN hadde utviklet seg til et forbund som ivaretok det beste i norsk fagbevegelse, og man trengte ikke nye byråkratiske mellomledd. Det var han meget skeptisk til.

Han kunne fortelle at når medlemmene i NNN hadde engasjert seg i spørsmålet om emballasjeavgiften, hadde man hatt en direkte linje til NNN og til LO sentralt, og man hadde fått et utmerket samspill til medlemmenes beste

20 *Erik Quist*, NEKF, sa at forbundet i utgangspunktet hadde vært positiv til Prosjekt 93. Man hadde hatt en bred organisasjonsmessig behandling av forslaget i forbundet. Man trodde i utgangspunktet at innstillingen ville bygge i vesentlig grad på FDFO-rapporten fra 1989. Dette var imidlertid ikke tilfelle. Derfor trodde ikke NEKF at modellen heller ville styrke LO i et fremtidig samfunn. Bransjetilknytningen er forsvunnet i modellen, og man vil øke avstanden til medlemmene.

NEKF-ansatte på kommunesektoren har i dag et slags kartell-samarbeid gjennom LOK, men dette samarbeidet har utviklet seg positivt over tid. Det har vært operativt under tariffoppgjørene, og sågar under en streik. LOK baserer seg imidlertid på, at det enkelte forbund er suveren i tariffspørsmålene. LOK-modellen ligner på det man gjør også i AF og YS, og jeg tror det kan forklare noe av veksten i disse forbundene,

NEKF og Teledata er derfor ikke enig i det forslaget som er lagt frem, og særlig savner man en analyse av de økonomiske konsekvensene.

232 *Helge Moen*, Tele og Data, sa at forbundet hadde startet en prosess sammen med NEKF, et prosjekt som kunne ende med en sammenslåing av de to forbundene på sikt. Vi opplever at det er store utfordringer vi skal måtte for å beholde og fornye medlemsmassen. Vi ønsker å gi medlemmene en bedre service, og har på denne bakgrunn vurdert kartell-modellen, men vi er ikke sikker på at denne løser problemene.

Når vi skal rekruttere nye medlemmer fra bransjeområdene, opplever vi ikke dette som et attraktivt tilbud. De frie yrkene er bransjeorienterte mer enn profesjonsorienterte. Våre medlemmer kjenner en sterk samhørighet og vil være i samme forbund. Hvis vi får en kartellmodell, vil medlemmene kanskje splittes i flere karteller. Kartellmodellen er nemlig ikke en tilpasning til medlemsmassen, men til arbeidsgivernes organisering. Vi finner derfor modellen uheldig, sa Moen.

Dirigenten sa at man nå nærmet seg lunsj. Fremsatte forslag ville bli omdelt under lunsjen. Hun hadde regnet ut at med 3 minutters taletid, hadde man ennå to timer og 40 minutters debatt foran seg. Med to minutters taletid, og ett minutt for annen gang, ville debatten kunne kjøres på en time og 45 minutter. Hun spurte derfor om man kunne vedta to minutters taletid.

83 *Sven Hugo Johansson*, Grafisk, sa at denne debatten var den viktigste debatten som LO hadde på mange år. Den vil ha store konsekvenser for vårt arbeid, og det var derfor uhørt med en tale-tid på to minutter. Vi må beholde tre minutter! sa Johansson.

Dirigenten sa at hun lyttet til salen og ville beholde tre minutters taletid, foreløpig. Hun sa også at det allerede var sagt mye godt, og man burde vurdere sine innlegg i pausen.

Redaksjonskomiteen for EF m.v. skulle møte kl. 13.00, alle opp-landingene ved talerstolen for fotografering. Pausen ble foreslått nedkortet til 14.30. Dette ble godkjent.

Formiddagsmøtet ble hevet kl. 13.05.

Ettermiddagsmøtet mandag

Møtet ble satt kl. 14.30, med Finn Erik Thoresen som dirigent. Han henstilte til representantene om raskt å finne plassene. Sommel i dag ville gi utslag i enda lengre natt tirsdag.

Møtet ble innledet med allsang, «Syng høyt kamerater», ledet av Frank Havrøy.

Dirigenten formidlet beskjeder og refererte en permisjons-søknad som ble innvilget.

Han viste også til klager over for mye støy i salen under møtet og henstilte til delegatene å vise nødvendig respekt for dem som sto på talerstolen og dem som ønsket å høre.

Han ga så ordet til første taler i den fortsatte debatten

78 *Arne M. Kvalvik*, Fellesforbundet, som pekte på en rekke utfordringer LO står overfor og at det ikke minst gjaldt å kunne stadfeste styrke og kraft gjennom vilje til å bruke de midlene som

var nødvendig. Organisasjonsstrukturen måtte formes ut fra de krav som målsettingen krever.

Organisasjonen er LOs motor og uansett hvilken modell som velges, gjelder det å gjøre organisasjonen effektiv i forhold til målene.

Dette var ingen ny diskusjon, og den ville sikkert også fortsette framover. Man måtte erkjenne at organisasjonsstrukturen nå ikke var tilpasset de endringene man hadde hatt i omgivelsene, – men nå var muligheten der til å gjøre noe med det.

– LO er ansett for å være et eksempel på demokrati (jeg ser da bort fra spørsmål om lukkede dører under behandlingen av regnskapet, sa han) – og det er en verdi som vi må ta vare på gjennom de lokale lag og beslutningsordningene. De må være slik at det er engasjement hos medlemmene. Aktiviteten i lokallagene må styrkes slik at medlemmene opplever seg som en del av helheten, som deltakere.

Ved å vedta kartellmodellen mente han at LO fortsatt ville være landets viktigste organisasjon.

335 *Jan Andersen*, observatør, hadde benyttet lunsjpausen til å delta i streikemøtet på Sentrum Scene, som gjaldt elektrikerne i streik. Der hadde også forbundets leder og LO-lederen vært til stedet og støttet de streikende.

De angrep som nå kommer ,mer og mer mot de faglige rettigheter, ville kreve et bredt spekter av virkemidler fra fagbevegelsen, mente han, og syntes derfor det var underlig at innstillingen ikke hadde beskjeftiget seg med LO som kamporgan, are som serviceorgan overfor medlemmene.

Selv jobbet han i oljesektoren der man hadde hatt kartell i 10 år. Det hadde ikke ført til noen bedring eller styrke bak kravene, mente han.

I den siste perioden hadde lønnsforskjellene i bransjen økt, og kartellet hadde fungert som en arena for organisasjonskamp på forbundenes premisser. Det var lite igjen til felleskapet. Karteller er altså ikke nødvendigvis en idyll, men kan gi maktkamper, sa Andersen som mente at LO måtte bygge på grunnplanets premisser når de planla organisasjonen. Mange medlemmer i et forbundet på grunn av identitet, fag eller arbeidsplass-tilknytning. Man måtte respektere at medlemmene har ulike grunner for sitt medlemsskap og derfor ikke diktere organisasjonsgrensene ovenfra. Da var han redd for at man heller ikke et medlemsløst LO.

336 *Bengt Erikson*, observatør, sa at han jobbet som koordinerende LO-tillitsvalgt i Nordsjøen og jobbet på Ekofiskfeltet. Man

erfaringer med LOs oljekartell i ti år, men det var ikke bare gode erfaringer, man hadde hatt mye meningsutveksling og utveksling av erfaringer mellom forbundene, men det stopper også der. Man hadde sammen liten innflytelse som entreprenørselskap overfor operatørselskapene.

Koordinatoren har en viktig oppgave med å overvåke tariffavtaler og å hindre sosial dumping. Vi ser imidlertid at folk som er medlemmer i andre forbund ikke får hjelp, og vi kan ikke hjelpe dem. Kartellet fungerer mer som en papirtiger, enn overbygning uten skikkelig status. Grunnplanen i Nordsjøen er av den oppfatning at enten må man få en mer teknisk samordning av tariffavtalene i oljekartellet, ellers så får man bli et bransjeforbund i stedet.

210 *Leif Sande*, NOPEF, sa at målsettingen med organisasjonen måtte være å kunne gjennomfører medlemmenes krav. Til dette måtte han ha makt, og da må man ha mange medlemmer. Oljearbeiderne er en viktig gruppe i det norske samfunn når vi venter at eksportverdien av produktene fra denne bransjen utgjør 35 % av samlet eksportverdi.

Det har vært en suksess for oss gjennom de ti siste årene å ha en så klar bransjetilknytning. Vi har også satset på å dyrke oljearbeidernes identitet. Det vil ikke bli mulig i den nye LO-modellen. Vi scorer i dag på identiteten, men samtidig vil altså LO gå i stikk motsatt retning. Dette var stikk i strid med medlemmenes interesse.

Sande sa at byråkratiet i fagbevegelsen nå var et hovedproblem i lønns- og arbeidsspørsmål. Når medlemmer på en arbeidsplass kommer til oss med problemer, må vi si at det tar halvannet år å få en sak gjennom systemet. Slik kan vi ikke ha det. Da får vi ikke et forbundsløst, men medlemsløst LO, sa Sander.

107 *Claus Jervell*, Hotell- og Restaurant, sa at han jobbet på Oslo Plaza, sa at hvis man i LO ønsket en organisasjonsdebatt blant medlemmene, burde man støtte Sidsel Baucks forslag om fornyelse av det faglig-politiske samarbeidet. LO burde være uavhengig av politiske partier. Det de vanlige medlemmer hans treghet var et signal fra LO om at LO var i forandring.

Vi skal huske at vi godt kan få en annen regjering enn en A-regjering, og da er det medlemmene vi må lite på. Alle kjenner vel til Oslo Plaza som det glass-palasset det er i Oslo sentrum. Dette hotellet skulle bli et symbol for en ny amerikansk ledelse, og man startet med å synge Plaza-sangen blant de ansatte.

– På hotellet har det vært en rad usaklige oppsigelser, og vi har fått 40 nye medlemmer i den siste tiden fordi folk innser behovet for kollektive avtaler, at vi står sammen. Det er imidlertid få som

orker å engasjere seg i en debatt utover lokalnivået. Det er en anderledes fordeling aldersmessig der enn her på kongressen. Jeg er en av de eldste blant medlemmene våre. LO må gi dem tro på at ingen skal røre sykelønnsordningen eller arbeidsmiljøloven. Da vil de også vise vilje til å streike om nødvendig, og det er styrken, sa Jervell.

270 *Roy Pedersen*, Oslo, sa at han tilhørte en organisasjon som også tenkte på nye politiske utfordringer. Man hadde lagt frem et forslag i tråd med dette om det faglig-politiske samarbeidet. I debatten denne formiddagen var det stort sett tillitsvalgte som hadde vært aktive i debatten. Det han ønsket var et LO som var desentralisert, at medlemmene fikk økt innflytelse og at man tok hensyn til at det var ulike arbeidsforhold rundt i landet.

En organisering av LO må ta sitt utgangspunkt i medlemmenes behov. Da må man ikke skape LO-kontorer som ikke er basert på, de lokale medlemmenes ønsker. Man må ikke innsnevre det demokratiet som samorganisasjonene er bygget på. Det vil i så fall bety en forvitring i fagbevegelsen.

– I vår delegasjon sier vi ja til faglig-politisk samarbeid, men det må utvides til å gjelde både Ap og SV. Det må også utvikles et annet forhold mellom fagbevegelsen og partier. Vi er i en situasjon at vi ikke kan regne med at noen av arbeiderpartiene vil kunne oppnå flertall alene. Nye alliansepartnere er derfor nødvendig. Det vil også være i tråd med medlemmenes ønsker, slik undersøkelser har vist. Hvis vi ikke får dette til, er jeg redd for at vi får en avpolitisering av fagbevegelsen, og det var han imot.

180 *Jan P. Nilsen*, NKF, viste til det Jan Davidsen hadde sagt om den grundige behandlingen organisasjonsforslagene hadde fått i forbundet. Han kunne bekrefte dette og sa at ingen annen sak hadde vært så grundig behandlet i forbundet. Det hadde engasjert flere medlemmer enn noengang tidligere. Svarene fra våre medlemmer avspeiler imidlertid en utstrakt skepsis til LO generelt og til grunnorganisasjonene spesielt.

Han trodde at de lokale organisasjonsledd i LO langt på vei hadde utspilt sin rolle. Noen hadde sagt at man konsentrerte seg om 1. mai-arrangementene. LOs (kontor og samorganisasjonene og samarbeidskonferansene kunne etter hans mening nedlegges, og LO bestå som en sentral paraplyorganisasjon.

Opprinnelig ble LO dannet for å samordne felles interesser i lokalmiljøene, men det er i dag få samorganisasjoner som fungerer. Man må kunne etablere samarbeidsformer etter behov, men dette behøver ikke vedtektsfestes. Vi ønsker en desentralisert

organisasjon og kontakt med forbundene, ikke med LO. Forbundenes støtteapparater bør styrkes fylkesvis og regionalt.

324 *Arild Øynes*, Sekretariatet, sa at han for noen kongresser siden gikk inn for at beslektede forbund skulle slutte seg sammen. Det hadde også skjedd i noen tilfeller, men det verste eksemplet var at det ikke skjedde mellom de to forbundene innen postverket. Dette beklaget han.

Thoresen hadde sagt at en kartelldannelse ikke var så dramatisk for statsansatte. Man hadde en arbeidsgiver å forholde seg til. Det var så, men forvaltningsbedriftenes nye stilling skapte andre problemer også. Thoresen var ellers opptatt av å styrke kompetansen, men dette er noe kartellet også er opptatt av.

Han trodde at mye mer kunne samordnes innenfor kartellet. Man var f. eks., i gang med å samordne fagbladene, og ressursene kunne i det hele tatt utnyttes bedre for å få ned kostnadene i hvert enkelt forbund. Man vil også sammen kunne få til bedre skoling, bedre juridisk hjelp og andre fordeler i en tid hvor de fleste forbund sliter med økonomien, sa Øynes som ikke trodde medlemmene ble i forbundet hvis de ikke fikk skikkelig service.

44 *Odd Riise*, FF, tok også opp det fagligpolitiske samarbeidet og sa at det var riktig med et samarbeid mellom LO og DNA, men LO måtte også samarbeide med SV. Han trodde begge parter ville tjene på det. Man burde trekke SV-erne mer aktivt med i fagforeningsstyrer m.v. Rune Gerhardsen hadde sagt at han også var litt skeptisk til SV-erne i starten av samarbeidet i Oslo, men at det hadde gjort SV-erne mer realistiske enn de var i begynnelsen av 60-tallet.

Han minnet om at det var forskjell på å barbere seg og å skjære av seg halsen. I enkelte tilfeller hadde nok SV gått på halsen, men på den annen side, så hadde ikke LO barbert seg på flere år.

Og siden han snakket om skjegg, så hadde Hågensen sagt at han ikke ville ta skjegget før Norge ble medlem av EF. Da kunne det bli mange år til. – Ta heller skjegget når LO og SV inngår faglig/politisk samarbeid. Det bør gå raskere, sa han.

246 *Klaus Halvorsen*, NTL, mente at tiden var overmoden for å få til en endring i organisasjonsstrukturen. LOs styrke var samfunnsmessig engasjement nasjonalt og internasjonalt, men langt svakere var evnen til å styrke egen organisasjon.

Han pekte på at mens organisasjonsprosenten i Sverige og Danmark lå på 85 prosent, var den i Norge nede i 55. Dette så han bl.a. som en trussel mot LOs evne til å slå ring om velferdssamfunnet.

Han pekte bla på utviklingen innen tjenesteytende næringer med uorganisert og lavtlønnede ansatte som en trussel mot de kollektive avtaler.

Når man diskuterte organisasjonsmodellen måtte det ikke bare ses på som tekniske løsninger, men at organisasjonen skal virke sammenbindende omkring de felles verdier.

I NTL var man bekymret over dårlig rekruttering. Framtidens arbeidsliv ville sannsynligvis bli preget av spesialisering og individualisering.

Halvorsen ønsket en desentralisering av ressursene, som ville gi økt medlemsaktivitet.

315 *Jan Werner Hansen*, sekretariatet, spurte hvorfor det var viktig at organisasjonen satte åpent søkelys på seg sjøl. Svaret var at det enhver organisasjon må finne ut områder og oppgaver som man kan forbedre seg på. Hvis man kom fram til at man gjør alt best, slik organisasjonen er nå, så måtte han spørre hvorfor det da var 600 000 i privat sektor og 100 000 i offentlig sektor som ikke var organisert i LO.

– Kan det ha noe å gjøre med hvordan vi organiserer? Svaret er ja, sa han. Kan det ha noe å gjøre med det faglig/politiske samarbeidet? Til det ville han svare "tja", men hvis man derimot spurte om vi trenger det faglig/politiske samarbeidet, ville han svare klart ja. Om vi burde og kunne organisere oss annerledes, ville han også svare ja på. Derfor støttet NTL den foreslåtte kartellmodellen.

4 *Brit Skretting*, NFATF, synes det var lett å forstå at mange hadde sagt ja til kartellmodellen, men det var kommet fram mange forskjellige måter å se denne strukturen på.

Hun minnet om at det blir færre og færre industriarbeidere. De gruppene som vokser mest, er yrkene med høyere utdanning.

Hun pekte på at LO er lønnstagerorganisasjon, og hos mange andre vekker det forundring når bedriftene sender ut permisjonsvarsel i de tilfeller der andre grupper er i megling.

– Det er medlemmer vi tenger om LO skal vokse, derfor må funksjonærgruppene kunne føle seg velkommen i LO, sa hun, samtidig som de også ønsker å få beholde sitt særpreg. Funksjonærene er bedriftens folk som tilrettelegger arbeidet for dem som står i produksjonen, og kan ofte føle at de står mellom barken og veden.

148 *Tore Lysebo*, NKF tok opp tråden om at LO skal være en organisasjon for framtida, og det krever nytenkning for å fange opp rekruttering av langtidsutdannede. I dag er ca. 35 prosent av ungdomskullene under utdanning og ingenting tyder på at den

andelen ville synke. Tvert om. Det betød at man ville få arbeidstakere med en annen kultur enn den tradisjonelle i LO, med de yrkesfaglige og langtidsutdannede. Derfor var det et tankekors at noen ville ha et forbundsløst LO. Istedet var det nødvendig å styrke forbundene og forbundsidentiteten og derfor var det også nødvendig å overveie nøye forholdet mellom forbundene og kartellene,

På dette feltet mente han det var NKF som tenkte framover og som ville ta ansvar for å organisere kommuneansatte og konkurrere der med AF og YS. Han trodde ikke det tjente organisasjonen å slå sammen likt og ulikt.

91 *Arne Silseth*, Handel og Kontor sa at man nå sto overfor et vesentlig vegvalg for den samlede fagbevegelsen. Det var nødvendig å fange opp de endringer som var skjedd i arbeids- og samfunnsliv om man skulle stake ut rett kurs for framtida. Han trodde at det var den største og grundigste forberedelse LO hadde hatt, som lå til grunn for denne debatten og vedtaket som skulle fattes. Honnør til LO både for prosjektet, med dets bredde, og de som hadde arbeidet med det.

Som særlige utfordringer så han den voksende gruppe av arbeidstakere som står utenfor LO og arbeidet for å legge forholdene til rette for dem som skal føre fagbevegelsen videre, nemlig de unge under utdanning.

LO-lederen sa i sin åpningstale at man måtte satse på de unge, det er der fremtiden ligger. – Men da må vi være i stand til å legge grunnlaget for at de finner sin plass i LO, sa Silseth.

92 *Jan I. Andersen*, Handel og Kontor, så seg om i salen og så at her trengtes omorganisering. – Vi er mange gamle og grå kvinner og menn. I salen sitter bare fem medlemmer som er under 30 år, to av dem kommer fra handel og Kontor, sa han. Handel og Kontor hadde nyorganisert uten det store skriket. Forbundet vedtok også at det skulle være partipolitisk fritt og uavhengig. Det betød ikke dermed at man ikke skulle ha et politisk samarbeid. Han mente LO ville tjene på at LO-kongressen sluttet seg til forslaget fra Sidsel Bauck og la til at nye modeller ikke er nok. De må fylles med ledende, engasjerte mennesker.

67 *Kjell Sørensen*, Fellesforbundet, sa at man i Bergen Jern og Metall hadde vært gjennom denne debatten mange ganger og var kommet styrket ut av den sammen i Samorg. Når noen sier at Samorg ikke fungerer, burde de dra hjem og gjøre noe med det, mente han. Det var viktig å vite hva medlemmene er opptatt av. De er opptatt av lønsspørsmål og arbeidsforhold – og så spør de hvor-

dan vi som organisasjon forvalter kontingentpengene. Medlemmene er opptatt av hvor kjapt de kan få løst juridiske problemer.

Det var altså en desentralisering av organisasjonen som skulle til, for at medlemmene skulle få best mulig og rask hjelp.

-Det beste vi kan gjøre, er å sette i gang med å få gjort jobben på lokalplanet, da vil det ordne seg også sentralt, sa han.

104 *Svein Erik Nilsson*, Handel og Kontor, var en av de fem delegaten under 30 år og var opptatt av at ungdomsaktiviteten måtte forsterkes. Da måtte det satses mer på informasjon og oppsøkende virksomhet.

-Vi må være der ungdommen er, sa han. Handel og Kontor støttet forslaget om ungdomsvirksomheten, men den måtte gjøres rent faglig. Ordningen med AUF må opphøre. Der har den partipolitiske aktiviteten tatt mye av ressursene. Man måtte bort fra den nåværende sekretærordningen og få en egen ungdomssekretær som arbeidet på det rent faglige plan.

- LO skal være til for all ungdom, understreket han.

273 *Aud Marit Pettersen*, Hedmark, mente at det kunne skorte på ressurser der de faglige samorganisasjonene ikke fungerte.

I hennes eget Samorg. hadde man gjort klart at det måtte skje en styrking av lokalapparatet på bekostning av det sentrale. Hun var i tvil om det modellforslaget som var lagt fram ville styrke det lokale apparatet og fellesskapet. Hun gikk sterkt i mot forslaget om å nedlegge samorganisasjonene. Man burde heller stille spørsmål om hvorfor det noen steder ikke fungerer.

- Hos oss har vi nådd det meste av målene vi har satt oss lokalt, men det vil bli ødelagt om dette forslaget vedtas, sa hun. Et forslag hun ikke trodde ville føre til bedre service overfor medlemmene. Hun ville si ja til endringer, men nei til å legge ned samorganisasjonene. De burde heller styrkes.

268 *Rolf Utgård*, Oslo, sluttet seg til foregående taler. Det var blitt sagt at Samorg. var forum for mye rart. - Ja, slik som det er i klubber og foreninger også, og som det bør være. Det er nødvendig av hensyn til demokratiet.

Han pekte på at elektrikerne nå fører en kamp mot kontraktørvirksomheten og mente det var en kamp som ville styrke både forbundet og LO. Det gjaldt å vinne fram og å vise folk at det lønner seg å være organisert.

Han mente at lokalleddene derfor også måtte styrkes og tilføres mer økonomi. Han støttet der forslaget fra Roy Pedersen, men med den tilføyelse at også arbeidsgiveransvaret styrkes.

Han hadde ikke tro på kartellordningen eller de lokale LO-avdelinger. Samorg var det mest demokratiske organ man hadde på tvers av forbundsgrenser. Kartellmodellen mente han var en bastard.

239 *Britt Renngård*, NTL, viste til utgangspunktet for debatten som var kongressvedtaket i 89 om styrking av LO. Det var trist å lese i avisene at forskere og reklamefolk karakteriserte LO som gammelmodig, toppdreven og uten appell. Dette burde man ta alvorlig, og da var det viktig at servicen overfor medlemmene ble bedre og dessuten mer synliggjort

Hun mente de nye LO-avdelingene ville styrke arbeidet lokalt og det var av største betydning. NTL hadde i alle år konkurrert med AF og YS, som spiller på at de er partipolitisk nøytrale. Hun trodde imidlertid folk valgte sin organisasjon ut fra mer rasjonelle motiver og vurderte hvilke resultater organisasjonene oppnådde på deres arbeidsplasser.

- La oss vedta kartellmodellen, sa hun.

229 *Gro Standnes*, Skolenes Landsforbund. Kamerater! Jeg har lagt fram følgende forslag:

Kongressen pålegger LO å ta opp forhandlinger med Norsk Lærerlag som tar sikte på et organisatorisk forpliktende samarbeid med LO-medlemskap for Norsk Lærerlag som klart mål.

Den avtalen bør være i havn innen utgangen av perioden. Ønsker ikke lærerlaget slike forhandlinger, bør gjeldende avtale sies opp, fordi den ikke forplikter Lærerlaget organisatorisk.

For oss LO-lærere er denne avtalen vanskelig å leve med, ikke minst fordi den faktisk gir NL adgang til samarbeidsorganer i LO, som vi som lite LO-forbund ikke har. Og da svekkes vår troverdighet når vi skal overbevise folk om at det lønner seg å være LO-organisert.

Organisering av lærere er viktig - i alt omfatter det 85.000 arbeidstakere. Lærerorg. dreier seg derfor egentlig om LOs generelle forhold til utradisjonelle yrker. Her må LO på banen - på den ene siden for å dokumentere det allerede LO-sida gjør for utdanningspolitikken og for arbeidstakere med lavere og midlere inntekter - altså for folk med lite utdanning og for folk med lang utdanning.

Det er ikke organisatoriske løsninger som skal til for å få tak i disse yrkesgruppene vi her snakker om.

Det er et synlig faglig engasjement og systematisk arbeid for sikre lønns- og arbeidsvilkår som skal til - og det er et faglig-politisk samarbeid som inkluderer partiene i arbeiderbevegelsen. For da er

vi troverdige når vi snakker om selvstendighet og uavhengighet. Og det er god lokal service og medlemsaktivitet.

Men kjære LO-ledelse – Yngve, Evy, Terje – og alle sammen – kom ut på banen og vis blant annet lærerne at det er gjennom fellesskapet LO representerer at vi trygger et godt offentlig skoleverk.

7 *Jens Tveit Aga*, Arbeidsmandsforbundet, så debatten som todelt. Det gjaldt organisasjonsmodellen og det gjaldt det faglig/politiske samarbeidet. Han mente det var riktig å ta denne debatten nå og så fikk man komme sammen og diskutere riktig strategi i den faglig/politiske modellen.

Selv trodde han det var viktig å beholde det faglig/politiske samarbeidet. Han var ikke enig med dem som sa at det virket hemmende på rekrutteringen av nye medlemmer. Det faglig/politiske samarbeidet ga god uttelling i praksis.

Han trodde det medlemmene først og fremst var opptatt av var: Har vi arbeid? Har vi arbeid i morgen?

I den forbindelse pekte han på de nye gruppene som var kommet på siden av oss, som kontraktører, leiefirmaer og enmannsbedrifter. Det utgjør en trussel for avtaleverket som er opparbeidet.

Dirigenten opplyste at det ville bli en pause klokken 16, og håpet med det at kongresshallen ikke skulle bære så mye preg av en turisthall.

238 *Aud Watnebryn*, NTL, fortsatte der foregående taler sluttet angående det faglig/politiske samarbeidet. Denne uka hadde hun f.eks. to ganger hatt kontakt med AP-representanter på Stortinget. Det gjaldt bl.a. folketrygden og privatisering.

- Det er et samarbeid som pågår daglig, og som er et nødvendig verktøy, sa hun. Det var de konkurrerende organisasjonene som ville tjene på at det faglig/politiske samarbeidet opphørte.

- Men vi bør også gå klart ut og fortelle hva vi gjør og ikke la andre, utenforstående fortelle om det og tolke det, sa hun

Hun støttet kartellmodellen og pekte på at NTL øker medlemstallet, ikke minst innenfor privat sektor.

48 *Ove Engevik*, FF, sa at man måtte slutte å snakke om å sverte medlemmene i LO. Det var ikke her snakk om en tennissklubb. I stedet burde man snakke om å kunne betjene medlemmene. Til Roy Pedersen ville han si at service også har med tariffpolitikken å gjøre. Det er ikke bare snakk om hjelp ved oppsigelsesvern o. l. Vi må kunne se helheten i dette.

– Skal vi ha en fagbevegelse på basis av et representativt demokrati eller skal vi ha en administrativ bevegelse? spurte Engvik, som trodde medlemmene selv var i stand til å formulere sine behov og krav. Vi må velge mellom gnomene og medlemmer med kvaliteter.

Slik debatten hadde utviklet seg hadde han problemer med å støtte noen som helst forslag, men han ville ihvertfall understreke at man måtte bygge på det representative demokratiet i de nye organer som eventuelt ble opprettet. Vi vil ikke ha bare bedrifter for AUF-ere og andre gnomer. Det er medlemmene som har lagt grunnlaget for organisasjon ved at de representerer økonomien i fagbevegelsen, sa Engvik som sa seg enig med Utgård i at man måtte ta utgangspunkt i medlemmene selv.

83 *Sven Hugo Johansson*, Grafisk, sa at det var mange som argumenterte som om forbundene og LO var organisert helt tilfeldig. Forbundene er organisert på basis av at de rerepresenterer ulike yrkesgrupper.

– Noen påstår at kartellmodellen skulle gjøre organisasjonen mer medlemsorientert. Vil man få mer innflytelse for medlemmene ved å opprette et nytt uklart ledd, vil det gi mer demokrati? – Nei, det er det motsatte av demokrati sa Johansson.

– LOs styrke og svakhet er at vi går inn i et forpliktende samarbeid med DNA. Det er det som har skapt velferden, men svakheten er at det gjelder velferd for alle, også for YS- og AF-medlemmer. Etter at LO har tatt ansvaret, kan YS og AF fremme sine egoistiske standpunkter. Det er et spørsmål om ikke vi også skulle satse på mer gullkanta tariffavtaler enn vi har gjort.

– Men er det noen som tror at sykepleiere og hjelpepleiere vil stå i kø for å melde seg inn i LO ved en ny organisasjonsmodell? Nei, men hvis vi støttet deres lønn og støttet deres krav om lønn etter utdanning og innsats, da kunne vi kanskje fått alle de organiserte med.

– Jeg er medlem av en fagforening som er Norges eldste og som var med og stiftet LO og Det Kongelige Norske Arbeiderparti. Våre medlemmer føler at LO nå foretar et feil veivalg, sa Johansson før han ble stoppet av dirigenten.

6 *Svein-Kåre Finnebråten*, NFATF, sa at han var imot kartellmodellen. Han trodde ikke en ny modell ville gi bedre grunnlag for nyrekruttering eller til å ivareta nåværende medlemmers interesser. Mange forbund har i dag dårlig rekruttering, men han trodde innholdet i LOs politikk var viktigere enn selve organisasjonsmodellen.

Han sa også at en desentralisert modell ikke var å forakte. Mange LO-medlemmer har i dag store problemer i sin hverdag, og det er viktig at vi utnytter samlede ressurser og styrke lokalt, i kommunene og fylkene. Han syntes imidlertid man skulle beholde dagens organisasjonsstruktur, men samtidig gjennomføre desentraliseringstiltak. Han trodde f. eks. at hvis sykepleierne og hjelpepleierne skulle inn i LO, ville de ønske seg eget forbund.

Han understreket også at dagens tariffavtalestruktur måtte bevares. Budskapet fra denne kongressen var etter hans mening å styrke LOs distriktskontorer. Mer service ville gi større slagkraft.

24 *Johannes Henriksen*, NEKF, var enig med dem som satt mennesket i sentrum, og han viste her til Anders Kristoffersens forslag. Medlemmene må ikke pådyttes en modell. Medlemmene har svart på Prosjekt 93. Man har etterlyst kompetanseutvikling, en 24 timers service, bedre lønns og arbeidsvilkår. Han viste her til FAFO-rapporten som understreket betydningen av at fag- og bransjer er organisert sammen med folk som snakker deres språk.

Her det det stadig flere som solidariserer seg med faget og bransjen, ikke med massene. Dette er også gjennomgangstenen i Prosjekt 93, men modellen vil gi lengre vei til toppen, sa Henriksen som syntes at organisasjonen skulle tilpasse seg medlemmene, og ikke omvendt.

21 *Anders Hansen*, NEKF, sa at Prosjekt 93 hadde som formål å styrke LO og få vervet nye grupper. – Men da må vi også ivareta deres behov for tilknytning til fag og bransje. Yngve hadde avsluttet sin innledning med en kraftig appell om at LO skulle være en slagkraftig organisasjon også inn i det neste århundre, men det kunne man ikke gjøre med en industriforbundsform fra 20-årene, etter hans mening.

Det er i dag stor strid om organisasjonsretten mange steder hvor nye grupper kommer til og mye tid brukes på grensetvister mellom forbundene. Da man begynte å støpe plastbåter, ønsket Jern og Metall disse organisert som verftsarbeidere, Bygning ville ha dem fordi det var tre i deler av båtene mens Kjemisk mente de var en del av prosessindustrien. Mens man har kranglet om nye grupper, er de blitt stående utenfor LO i stedet. Da regjeringen mistet styringen med valutaen, lot de krona flyte. Kanskje man skulle la ledelsen flyte også i LO. Han mente man skulle til å passe industriforbundsformen til en mer bransjerettet retning og viste til fremsatt forslag om dette.

Møtet ble hevet for en kort pause kl. 16.00.

Møtet ble satt igjen kl. 16.10 .

231 *Turid Leirvoll*, Norsk Sosionomforbund, ville gi en honnør til LO, prosjektledelsen og medlemmene selv for det arbeidet som var gjort med Prosjekt 93. Det var viktige problemstillinger som var drøftet, og vi må ta vare på debatten. Hun syntes imidlertid for mange innlegg tydet på at man ønsket et endelig vedtak om organisasjonsformen nå. Det syntes hun ikke. Man måtte ikke få panikk fordi om man hadde problemer med rekruttering nå. Organisasjonsutviklingen var ikke statisk. Det var ikke slik at man kunne ta full loftsrydding hvert 4, 8, eller 10. år og så være ferdig med det. Vi må imidlertid alltid ha øyne og ører åpne for kontinuerlige forandringer. Kongressen her kan gi oss retningen for den videre vei.

Hun ville også som andre legge stor vekt på tiltak for desentralisering og styrking av lokale ledd for å gi medlemmene økt innflytelse. Hun pekte også på at det var viktig å rekruttere fra et beslektet område, slik man hadde gjort gjennom FO. Fellesorganisasjonen har i dag 10.500 medlemmer blant helse- og sosialarbeidere, og organisasjonsprosent på 80. Vil samarbeide om lønns- og arbeidsforhold, vi drøftet helse- og sosialpolitikk og yrkesfaglige spørsmål sammen. På denne måten styrker vi medlemmenes identitet. Her har altså 3 profesjonsforbund gått sammen til et bransjeforbund.

82 *Lisbeth Gundersen*, Grafisk, sa at man måtte ta utgangspunkt i hva medlemmene ønsket. Det var hennes mening at medlemmene ønsket en organisasjon for deres profesjon og interesser. De må ha en organisasjon som de føler tilknytning til og identitet og nærhet med. Samtidig ønsker mange hjelp til kompetanseheving. 42 og 65 foreninger i forbundet hadde svart. Flertallet vil beholde dagens modell, men de ønsker også et sterkere LO-apparat i distriktene.

De ønsker mer reell bistand, juridisk og økonomisk og de ønsker en hurtigere saksbehandling. De ønsker servicesenter som samarbeidsorganer mellom fagforeningene – til erstatning for samorg. og LOs distriktskontorer. De mener også at tillitsvalgtes skolering skal skje mer lokalt. AOFs kompetanse må utnyttes bedre AOF har nå fått eksamensrett på yrkesfag, og man arbeider for at FA-skolen skal gi studiekompetanse. Han ba også om støtte til forslag 811.

Om det fagligpolitiske samarbeidet sa hun at det var vel og bra, men sekretariatet inviterer til ekteskap, men vi vil selv velge partner – ikke som i andre kulturer hvor foreldrene plukker ut en passende partner.

243 *Jens Petter Nygård*, NTL, sa at en klok mann hadde sagt at for at liv skal vokse, må det gro nedenfra og vannes ovenfra. Selv hadde han også hvert år sett hvordan en gartner beskar frukttrærne. Han sørger første for å fjerne døde greiner, han sørget for å få sterke hovedgreiner som kunne bære mye frukt, og han ønsket å gi treet en harmonisk form. Dette trodde han var viktig.

Som leder av en fagforening var han opptatt av medlemsverving. Han understreket at dette ikke var noe man kunne vedta, det var på den enkelte arbeidsplassen denne jobben skulle gjøres. Hvis man ikke fikk kontakt med nyansatte straks, ville dem som oftest være tapt for LO.

Mange møter LO for første gang når der er på kurs. På grunnplanet er det viktig at man legger stor vekt på det sosiale miljø og identiteten med fagbevegelsen, og da særlig i forhold til forbundet. Man måtte ha en god rollefordeling mellom fagforeningene og det øvrige hjelpeapparatet. Statstjenestemannskartellet hadde gode erfaringer med sitt støtteapparat i regionene. Her grodde det nedenfra og ble vannet ovenfra – etter hans mening.

314 *Terje Moe Gustavsen*, Sekretariatet, viste til det Heidi Larsen hadde sagt om at kampen om medlemmene skjedde på arbeidsplassene. Ja, dette var han helt enig i. Dette var mye viktigere enn det faglig-politiske samarbeidet. Bare gjennom økt lokal aktivitet kunne man få mer verving. Men så er spørsmålet: Er ny LO-avdelinger den rette veien å gå? Ihvertfall var ikke dagens Samorganisasjoner svaret. Vi må styrke de lokale organisasjonsledd og bruke mer ressurser lokalt-. Dette syntes han var et klart signal fra denne kongressen.

Samtidig må man sentralt arbeide for å begrense grensetvistene mellom forbundene. Lærerne kommer neppe springende til LO av den grunn, men vi må ta hensyn til omgivelsene i alt vervingsarbeid. Vår styrke er fremfor alt enhet, sa Moe Gustavsen som trodde kartell-modellen var noe man burde samles om. Hvis ikke, sier man ja til dagens modell.

Vi har gode erfaringer med kartellformen i staten, men vi har også bare en arbeidsgiver, som det er blitt sagt. Han trodde likevel erfaringene kunne brukes også i privat sektor. Vedtok man kartellmodellen, ville man ihvertfall være kommet et ghodt stykke fremover.

244 *Karen Irene Stangeland*, NTL, spurte om det bare var endringer i sysselsettingsstrukturen som var årsaken til medlemssvikten i LO. Er det så enekelt som å si at fordi det blir

flinkere med utdanning, og færre arbeidere, at LO ikke vokser? Hun trodde ikke analysen var så riktig, den tydet på at man foretok en ansvarsfraskrivelse i LO. At antallet arbeidere i tradisjonelle yrker reduseres, kan man gjøre lite med. Man kan ha kampanjer for verving, men de har neppe stor betydning.

Hun satte imidlertid søkelyset på de mange i privat sektor som fortsatt var uorganiserte. De utgjør en mye viktigere gruppe enn de som er organisert i andre forbund, sa Strangeland som støttet kartell-modellen og sterkere lokale støtteapparat med bedre service for medlemmene.

209 *Peter Moe*, Offisersforbundet, sa at Hågensen i sin innledning hadde gått inn for et sterkt LO. Man ønsker å gjøre LO som organisasjon mer attraktiv. Men da må andre og nye grupper ha mer appetitt på oss. Det er ikke slik nå, og det er fordi vi har sviktet vårt ansvar. Organisasjonsstrukturen er lite tilfredsstillende, og etter hans mening ville man komme et godt skritt videre med kartell-modellen.

Han sa også at det faglig-politiske samarbeidet med DNA var viktig for LO fordi det ga innflytelse, men nær sagt alle forbund sier nå at dette samarbeidet hindrer vidererekuttering, sa Moe som støttet tilleggsforslaget fra Bauck. LO må utvide sitt samfunnspolitiske engasjement utover samarbeidet med DNA og LO må bli et tilbud også for høyskoleutdannede grupper. Vi må da også arbeide for en stysselsettingspolitikk som gir grunnlag for å verve nye medlemmer.

179 *Eva Busch*, NKF, sa at det faglig-politiske samarbeidet hadde gått som en rød tråd gjennom hele LOs historie. Fagbevegelsen skjønnte tidlig at den måtte ha politisk makt for å få gjennomført sine krav. I dag ser det ut til at mange mangler denne forståelsen. Hva er en fri fagbevegelse? Mangler vi friheten til å si fra hvor vi står i dag? Nei, mente Busch som sa at LO mer enn noengang trengte et politisk redskap.

Tradisonelt har dette redskapet vært DnA . Det er det partiet som er skapt av fagbevegelsen og som har vært villig til å ta ansvaret for samarbeidet med fagbevegelsen. Samarbeidet har ikke bestått av uforpliktende postulater, men vært en del av den vanlige arbeidsdagen, i kommunestyre, i lokalsamfunn og på nasjonal plan. Vi har ikke alltid fått det beste, men noen ganger har vi fått det nest beste. I et samarbeid er det ulike interesser, og DnA er det eneste partiet som har vært villig til å ta et ansvar.

- Hvilke andre partier har vært i stand til å omsette i praktisk politikk våre krav. Vi kristiserer DnA ofte, men vi er ikke like

flinke til å rose når vi får våre saker igjennom. Det er resultatene som teller, det vet ikke minst vi i Kommuneforbundet.

135 *Bjørgulf Froyn*, NKF, sa at han støttet sekretariatets innstilling. – Jeg tror ikke dette er det endelige svaret, men tiden krever at vi gjør noe. – Jeg liker ikke at så mange sier både at dagens organisasjonsmodell er gal og at kartell-løsningen ikke passer.

– LO kan ikke som organisasjon ha appell til de eldre og unge samtidig. Vi må ha et helhetssyn. Men LO tør ta valget ved å prioritere. Gratispassasjerne i YS og AF og de uorganiserte behøver ikke ta dette ansvaret. LO tar byrdene fordi medlemmene er villige til det.

– Det er ikke så ille at alt går til helvete i LO, nei heldigvis. Noen hadde sagt at det var noe demokratisk viktig ved samorg-institusjonen. Problemet med samorg var nettopp at den var eliteorientert, fordi den var holdt i gang av tillitsvalgte. De fatter også vedtak om 1. mai, men ellers er problemet at samorg ikke klarer å mobilisere, den representerer ingen faglig kraft. Er så LO-avdelinger svaret på dette? Det visste han ikke, men nå må noe gjøres før Samorg forsvinner av seg selv.

327 *Lars A. Myhre*, Sekretariatet, sa at han holdt på å bli enig med midterste del av Froyns innlegg. Han hadde egentlig planlagt å ta ordet midt i debatten, men han var etter hvert blitt så møkka lei av å hører alle innleggene om at LO var en dårlig organisasjon med dårlige forbund og dårlige samorganisasjoner. Er det slik vi ser på LO vi flere hundre som sitter her i salen?

– Sitter vi ikke her fordi vi alle bruker LO for å verve nye medlemmer. Er det ikke derfor vi er med i LO. LO er en god og aktiv organisasjon. Det må være vårt utgangspunkt for å sitte her i salen. LO har sine problemer å stri med, javel, men vi kan ikke her fatte vedtak som løse alle problemer. LO er en stor og grå elefant, den går sakte, men effektivt, og inni elefanten er vi fargerike. Vi må få dette fargerikdommen mer frem. Samfunnet krever dette av oss i dag. Jeg tror alt i alt at vi skal ta sikte på å ha en organisasjon som er mest mulig smidig og fleksibel og ikke vedta oss til mer faste rammer. – La de tusen blomster blomstre! sa Myhre. Han støttet Midtbøs forslag.

313 *Einar Hysvær*, Sekretariatet, sa at han ikke ville påvirke noen med sitt syn. Han trodde imidlertid ikke at det var organisasjonsformen som var årsaken til problemene i LO. Han støttet pkt. 1 i Midtbøs forslag, men ikke de øvrige. Et vedtak burde være enkelt.

– NN fungerer i dag godt for medlemmene og de tillitsvalgte, vi fungerer godt overfor motparten, overfor bransjeorganisasjonene, overfor næringsmiddeleindustrien og departementene. Vi har ikke bedt om drastiske endringer, sa Hysvær som ellers viste til de gode innleggene fra Dahl og Stugu, begge NN.

Han sa til slutt at det faglig-politiske samarbeidet mellom LO og DFNA måtte bestå.

188 *Kåre Bye*, NKF, sa at han representerte de trege trønderne og hadde derfor ikke tid til å si mer enn «tja» på den tida. Det var kanskje også et passende svar på innstillingen, men neppe gangbart utad. Han var redd for at sekretariatets innstilling kunne innebære mer sentralisering og styring, mens han ville prioritere desentralisering, demokratisering, økt service og økt innflytelse for medlemmene. Innstillingen kunne føre til sentralisering.

Han syntes det var lagt lite vekt på at mange vil ha en organisasjonsmessig identitet. Han tenkte da på de nye gruppene som har profesjonstilbud. Det var en stor utfordring å komme med et godt tilbud til de nye gruppene i fremtiden, men kartellmodellen kunne etter hans mening tilfredsstillende deres behov og ønsker.

Eller understreket han at kampen for faglige rettigheter var den største utfordringen på arbeidsplassene i tiden fremover.

53 *Terje O. Lund*, FF, sa at man hadde hatt en interessant debatt, og det var bra at det var høyt under taket. Han tok ihvertfall avstand fra dem som sa at de forlot LO hvis de ikke fikk det som de ville. Hva er dette? Her har man hatt en organisasjonsdebatt som har gitt svar fra medlemmene. Debatten er gjennomført på en skikkelig måte. Man ønsker demokratisering og en desentralisert organisasjon, man ønsker mer effektivitet og samordning, man ønsker fleksibilitet overfor nye grupper.

Etter hans mening ville et forbundsløst LO være det beste, men medlemsmassen ønsket en kartellmodell. Den kan aksepteres nå og utvikles videre. Han ba om støtte til FFs forslag og endringsforslaget 822.

118 *Birger Blomkvist*, Kjemisk, sa at han ble noe forvirret over debatten. Kjemisk hadde tidligere sagt at de ønsket industriforbundsform LO-avdelinger lokalt syntes ha var interessant, men man saner absolutt økonomiske analys er over konsekvensener. Han ville derfor støtte en utprøvning av systemet i 3-4 fylker. Det var kommet mange tilleggsforslag i debatten, og han ville vente med å ta enderlig stilling til redaksjonskomiteens innstilling forelå.

234 *Tore Gulbrandsen*, Tele- og Data, sa at det var gjennomført markedsundersøkelser blant medlemmene, og blant ikke-medlemmer, og det var klart at en omorganisering i LO ikke løse noen problemer. Det ville ikke gi flere medlemmer. Han mente i stedet at en oppmykning av tariffavtaler ville være vel så viktig. Han jobbet i TBK, og arbeidsgiverne hadde meldt seg inn i NHO og NELFO etter fristillingen fra Televerket. Montørene i TBK kunne derfor ha vært organisert i NEK, men dette forbundet valgte å være fleksibelt i forhold til oss, og alle ansatte på bedriften er nå organisert hos oss. Dette samarbeidet har altså gitt gode resultater. Man har vært fleksible når vi vet at enkelte selgere hos oss har et lønnstak på 600.000 kroner. Hvis ikke dette hadde skjedd, ville mange gått til YS Han mente at det ikke var bruk for karteller i privat sektor. Han ønsket også et rasjonelt LO, uten kostbare nye organisasjonsledd.

27 *Terje Skog*, NEKF, sa at organiseringen i FO hadde gitt nye medlemmer til LO, medlemmer som ellers kunne vært i MNKF. Han trodde ikke disse ville vært organisert etter den nye kartellmodellen. Heller ikke hjelpepleierne ville komme av en slik omorganisering.

– At vi styrker LO er viktigere enn at det ser pent ut på organisasjonskartet, sa Skog som advarte mot å tre en modell nedover ørene på medlemmene. Han trodde ikke Froyn hadde rett i sin analyse. Etter hans mening mening var Froyns modell mer konserverende enn dagens modell.

Han sa at han ikke var mot samarbeid med DnA, det var ekteskapet han var imot. Hvis vi kan dem som friere, kan vi love dem gull og grønne skoger.

89 *Annelise Nielsen*, HK, sa at hun ville vekke oppmerksomheten ved de forslag som var blitt fremmet av HK-representanter. Dette gjaldt i første rekke Sidsel Bauks forslag om faglig-politisk samarbeid og forslaget om nytt pkt. 4.4, det som nå het forslag 1112, om medlemskap i LO. Dette ville øke rekrutteringen, mernte hun.

116 *Ivar Møland*, Norsk Kantor og Organistforbund, var ikke sikker på at det var i organisasjonsstrukturen man fant de største utfordringene. Det er en erklært utfordring at LO skal styrke sin posisjon, men da må man også tydeliggjøre bedre LOs syn. Vårt samfunnssyn er neppe negativt for folk, men samrøret med DnA må opphøre. Han mente denne samarbeidsprofilen var negativ for andre grupper. Det kunne sammenlignes md den krangelen man har om kvinnelige prester 1. påskedag i kirken.

Han var for kartellmodellen, men han ville ha et samarbeid uten tvang. Man måtte ha samkjøring i kommunesektoren, og han delte ikke FOs skepsis mot modellen. Hans holdning kunne likevel være preget av at han arbeidet som en ydmyk tjener i Den norske kirke. Han sa at LO burde ha tilbud også til folk med utdanning. – Og det er ikke alle med høy utdanning som kjører rundt i Mercedes,sa Mælamd.

66 *Stein Bruse Hofstedt*, FF, sa at det hadde vært spennende å følge debatten. Han beklaget for sin del at han og de andre i salen bare var indirekte medlemmer i LO, gjennom forbundene. Han var selv tilhenger av et forbundsløst LO. Det hadde vært en omfattende debatt i hans organisasjon. Man hadde vært enig om at man hadde felles mål, mot undertrykkelse for solidaritet og felleskap, men når alt kom til stykke var det gruppe-egoismen som var toneangivende. Han støttet selv sekretariatets innstilling med den endringen som lå i Jens P. Jensens forslag 822.

Han sa at det var viktig å komme med tilbud til de som var organiserte i andre forbund, men la oss ikke glemme de uorganiserte heller.

309 *Sidsel Bauck*, Sekretariatet: – Denne debatten har etter min oppfatning vist at vi må rette blikket framover og utover. Den store utfordringen nå ligger i å skape en organisasjon med appell også til de uorganiserte. Slik kan vi virkelig «slå ring om velferden».

Enten vi vil det eller ikke, er det formaliserte samarbeidet mellom LO og DNA en barriere mot å få flere medlemmer. Det bør derfor opphøre i dagens form. Men LO skal selvsagt bygge på arbeiderbevegelsens idé- og verdigrunnlag. Og det er nødvendig med politisk-, samfunnspolitisk-arbeid, og å vurdere kontaktordninger med flere politiske partier. Vi skal forsterke den politiske/samfunnspolitiske aktiviteten.

La denne kongressen bli kongressen der vi valgte riktig retning i viktige spørsmål. Kamerater, denne gangen skal vi ikke slippe unna framtida.

28 *Jens-Petter Jensen*, FF, sa at noen hadde oppfattet det slik at hans forslag bare var fremmet på vegne av ham selv. Det var ikke toilfeløle. Det var et forslag på vegne av FF. Han understreket at man i LO har hatt stort utbytte av det faglig-politiske samarbeidet, kanskje mye mer enn medlemmene vet.

17 *Bjørn Christiansen*, Norsk Barnevernpedagogforbund, slo fast at de forbund som skulle gå sammen i et kartell burde være

omtrent like store. Ellers ville man bare fått en byråkratisering og en tapping av selvstendighet i det enkelte forbund. Mangfoldet i dag er en styrke, og LOK-samarbeidet må fortsette. NKF har i dag 200.000 medlemmer, mens vi har 10.000.

– Vi kan gå så langt som å melde oss inn i NKF, men det kan vi i dag også. Han viste også til hvilket syn man hadde på det formaliserte samarbeidet med DNA, som var negativt. Hasn advarte imidlertid mot å forskuttere medlemskap fra Lærerlaget. – De har ikke sendt en søknad ennå. Vi kan ikke vedta noe før de har søkt.

145 *Hanna Rødberg*, NKF, sa at det var viktig med en desentralisering av det juridiske hjelpeapparatet. F.Gor øvrig mente hun at den øvrige desentralisering betydde en sentralisering, ihvertfall i forhold til Kommuneforbundets apparat. Hun trodde ikke at man styrket fellesskapet ved å dele mer på elendigheten.

– Dersom servicen forsvinner hos oss, forsvinner medlemmene fra LO, sa hun, og mente medlemmer i NKF ikke ville akseptere at man gikk inn i de lokale LO-avdelingene.

2 *Hans Jørgen Eriksen*, NFATF: – Vi konstaterer av innleggene og debatten at alle mener det å gjøre en god jobb for medlemmene er viktig. Dette gjelder de medlemmene vi allerede har, og det er bra. Men dette er ikke noe nytt.

Vi viser til den utviklingen som finner sted utenfor LO – LO går tilbake i oppslutning – og store utdanningsgrupper velger seg bort fra LO. Vi må få disse gruppene til LO. Da er det ikke nok bare å gjøre en god jobb for de medlemmene vi allerede har. Vi må gjøre noe mer!

Vi kan ikke se bort fra at de organisasjonene som er orientert mot yrke og utdanning, har en voksende tilslutning.

Skal vi greie å ha et effektivt tilbud til alle, må vi gjøre noe nytt – i forhold til disse gruppene. Vi skal fortsette med en sterk innsats for lavlønne grupper som i dag har en lav organisasjonsprosent, men dette må ikke gi andre grupper følelsen av at deres interesser er mindre viktige.

En kartellstruktur vil ikke løse LOs oppslutningsproblem.

En kartellstruktur endrer ikke på vårt poeng: «Hovedutfordringen for LO i fremtiden vil være oppslutningen.»

Forslaget fra Magnus Midtbø ivaretar best:

- desentralisering
- nødvendig rekruttering
- organisasjons- og tariffspørsmål som totalt gir medlems-service.

3 *Arild Arnås*, NFATF: – Hvilke grupper ønsker LO å organisere i framtiden – og hvordan skal vi klare å holde på de gruppene vi har i dag? Spørsmålene er mange.

LO har i alle tider talt de svakes sak og det må gjøres også i fremtiden. Men dersom LO fremstilles som en lavlønnsorganisasjon, kan problemene med rekruttering bli større.

Yrkesgrupper med utdanning, knyttet opp mot ny teknologi, vil ikke kjenne seg igjen i denne debatten.

Et forbundsløst eller et LO oppdelt i karteller vil ikke hjelpe på denne situasjonen.

Vi vil hevde at det er disse gruppers mulighet til å ha følelsen av å kunne forfølge sine legitime interesser i LO, som vil avgjøre om vi får en samlet fagbevegelse i fremtiden.

Støtt derfor forslaget fra Magnus Midtbø om å utvikle dagens struktur og desentralisere servicen til medlemmene gjennom å omgjøre LOs Distriktskontorer til servicesentra.

243 *Jens Petter Nygård*, NTL, tok opp problemene i forbindelse med elev- og studentmedlemskap. Ordningene hadde ikke svart til forventningene og måtte endres om man skulle rekruttere på det markedet, og det de viktigste endringene måtte få på innholdet.

De tilbudene som følger med LO-medlemskapet, er ikke etterspurt av studentene. Det dreier seg om tilbud som de ellers får på universitetene.

Han mente studentmedlemskapsordningen måtte opprettholdes, men innholdet måtte da mer gå på bistand i oppstående vanskelige situasjoner. det er særlig aktuelt fordi så mange jobber ved siden av studiene. Han pekte på at det 35.000 studenter i Oslo og 15 000 i Trondheim, så det skulle være mye å hente om man bare kunne tilby dem noe de ville ha.

Debatten var dermed avsluttet.

Votering

Forslag 1101

Sekretariatets innstilling nr. 1102 ble enstemmig vedtatt.

Forslagene 1103 -1110 pluss innstilling nr. 1112 og framsatte forslag ble foreslått oversendt redaksjonskomiteen for organisasjonsaker.

Oversendelse ble enstemmig vedtatt-

Forslag 1113 ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten refererte en permisjonssøknad, som ble innvilget. før man gikk over til behandling av vedtektsendringer.

Dagsorden pkt. 5 Vedtektsendringer

303 *Svein-Erik Oxholm* hadde følgende innledning :

Til dagsorden pkt 5 er det i alt innkommet 41 forslag;

30 til LOs vedtekter

1 til valgordningen

2 til samorganisasjonens vedtekter

8 til retningslinjene for samarbeidsorganene i fylkene

Sekretariatet nedsatte 30. november i fjor en komite bestående av:

Svein-Erik Oxholm, administrasjonen

Evy Buverud Pedersen, administrasjonen

Kjell Bjørndalen, Fellesforbundet

Sidsel Bauck, Handel og Kontor

Olav Støylen, Norsk Kjemisk Forbund

Hildegunn Brune, NTAf

Margot Kvalvik Fon, Norsk Kommuneforbund

Bjørn Kolby, sekretær

Komiteen fikk i oppdrag å fremme innstilling overfor Sekretariatet på de innkomne forslag.

Sekretariatet foreslår innledningsvis at det får fullmakt til å foreta redaksjonelle endringer i forbindelse med trykking av vedtektene. Videre av Representantskapet får fullmakt til å foreta vedtektsendringer som følge av kongressens vedtak om vår fremtidige organisasjon.

Til § 1 er det 9 innsendte forslag.

Til § 1-1 er det foreslått presisert LOs ansvar for de arbeidsledige på like fot med ivaretagelsen av interessene for lønnstakerne, og at dette skal skje gjennom egne foreninger for arbeidsløse.

Sekretariatet bemerker at *medlemmer* som blir arbeidsledige beholder sitt medlemskap i forbundene.

Vår organisatoriske støtte til arbeidsledige er i forslag 1112 pkt 3,5 (prosjekt 93) foreslått særskilt utredet.

På denne bakgrunn innstiller Sekretariatet på at forslaget ikke kan tiltres. Kampen mot arbeidsledighet fortsetter med uforminset styrke. De arbeidslediges livssituasjon fokuserte Yngve i åpningstalen i går.

Også til denne kongressen foreligger det forslag om at LO skal ha en formålsparagraf som sier at vi skal arbeide for en sosialistisk samfunnsordning. Fra forslagsstilleren blir det sagt at flere av forbundene i LO har en slik ordlyd i sin egen formålsparagraf. I seg selv er det ikke en god nok motivasjon med mindre *alle* har det. LO består av frie og uavhengige medlemsforbund. Disse forbund bestemmer selv sine egne formål i den grad de ikke kommer i konflikt med LOs. Vi vet at et stort antall av forbundene ikke har en formålsparagraf som foreslått. Dette er et politisk sensitivt område. Vårt formål er å ivareta lønnstakerne og deres økonomiske, sosiale og kulturelle interesser. LO er en samlende organisasjon for disse interesser. Derfor er vi også landets ledende lønnstakerorganisasjon. Nettopp av denne grunn må vi være forsiktige med å påtvinge våre medlemsforbund og dermed deres medlemmer bestemte politiske ideologier. Det betyr ikke at vi stiller oss nøytrale til samfunnsutviklingen. Denne kongressen er i seg selv manifestasjon – slik som alle våre kongresser har vært – av lønnstakernes faglige og politiske kamp. Den må vi føre på alle områder i samfunnet.

Når det gjelder forslaget om at vi skal formålsfeste at LO skal være en partipolitisk uavhengig organisasjon, mener vi at det er vi i dag. Vi *har* et nært samarbeid med Det norske Arbeiderparti. Men rammen for dette samarbeid trekker fagbevegelsens egne organisasjonsledd opp. Samarbeidet pålegger ikke oss noen bindinger. Vi er frie og uavhengige, og er bundet bare av våre egne vedtak. Ingen organer utenfor LO kan pålegge oss noe som helst i det faglige politiske samarbeidet.

På kongressen i 1989 ble det i Handlingsprogrammet fastslått at LO også måtte ha kontakt med andre politiske partier enn Arbeiderpartiet. I siste kongressperiode har vi praktisert dette. I vårt samfunnspolitiske arbeid må vi bruke mange virkemidler – og det gjør vi. På denne måten markerer vi faktisk at vi er partipolitiske uavhengige. Det må vi fortsette med.

Det foreligger to forslag som innebærer en kjønnskvoltering hvor minst 40 prosent av hvert kjønn skal være representert. Sekretariatets innstilling legger vekt på at det blir en bedre kjønnsfordeling innenfor fagbevegelsens organer. Det foreslås derfor en tilføyelse til pkt 1-13 der dette understrekes. Uten at vi har fastsatt kjønnskvoltering i vedtektene, kan vi vise til en god utvikling på dette området. I en rekke organer reflekteres nå en tilnærmet balanse mellom kjønnene i forhold til kjønnsfordelingen i medlemsmassen. Det bør være retningsgivende for hvordan vi skaper likevekt mellom kjønnene.

42,1% kvinner i dag. Hvis alle følger opp større enn 40%.

Som nytt punkt 1-16 er foreslått nedfelt vårt engasjement overfor det ytre miljø.

Sekretariatet imøtekommer forslagsstillerne i sitt forslag nr. 16.

Til § 2 er det to forslag som anses av redaksjonelle karakter og som dessuten har sammenheng med nytt § 11-16.

Forslagene § 3 og § 4 foreslås sett i sammenheng.

I nr 24 foreslår Sekretariatet fusjon mellom nåværende 3 og 4 og med slik tekst som fremkommer i innstillingen.

Forslaget til § 5 om tidspunkt for fastsettelse av kongressen – frist 12 måneder – imøtekommes.

Forslag til § 6 anses også å være redaksjonelt.

Til § 6.2 foreslås inntatt en ren kvoteringsbestemmelse i kongressens valg av ledelse.

Kvoteringsproblematikken er allerede kommentert i forbindelse med § 1. Sekretariatet foreslår ikke å tiltre forslag nr 29.

Forslagene til § 8 og 9 anses å være redaksjonelle.

Til § 11 foreslår Sekretariatet 2 endringer.

Endring til pkt. 1 er direkte følge av forslag nr 24.

Det andre er å tiltre Fellesforbundets forslag nr 35.

§ 13 er foreslått endret det prinsipp Representantskapet nedfelte i sitt vedtak om den nye revisjonsordning, nemlig at forbundene skal ha den revisor som Representantskapet velger for LO.

Sekretariatet foreslår denne ordning videreført.

Forslagene 39 og 41 knytter seg til gjennomføring av tariffoppgjør. Sekretariatet har ikke tiltrådt noen av forslagene.

Til nr 39 sier Sekretariatet at LOs organer må stå fritt til å treffe beslutning om gjennomføringsform, og at forslaget er uegnet som vedtektsbestemmelse.

Dessuten – spesielle forhold kan tas opp under marsjen – og finne sin løsning selv i samordnede oppgjør.

Slik får vi en samlet styrke bak det enkelte forbunds spesielle problemer.

Målsettingen med forslag 41 er å desentralisere kontrollen. Det vesentlige poeng i vedtektene er at ingen forbund skal kunne komme i konflikt uten at saken har vært til behandling i Sekretariatet.

Alle plassoppsigelser skal også behandles her.

Forslaget innebærer at Sekretariatet ikke skal beslutte avstemning, men at denne avgjørelsesmyndigheten legges til forbundet. Dette bryter med helheten i vedtektenes oppbygging når det gjelder regler for tariffrevisjoner.

Til § 17 – kontingentbestemmelsen – er det tre forslag.

Fellesforbundets forslag er det mest omseggripende, i det konsekvensene er en vesentlig kontingentnedgang.

LOs økonomi ble det redegjort for i går. Jeg nevnte da at overgangen til nytt kontingentsystem sannsynligvis har medført lave-re kontingentinnfang enn om kronekontingenten med indeksjustering har blitt videreført. Ved fastsettelsen av %-satsen til 0,2 ble dessuten desimaler «forhandlet» bort i den avsluttende (0,215) saksforberedelse. LO må ha det finansielle grunnlag som er nødvendig for at LO skal kunne utøve den virksomhet som blir pålagt.

Under henvisning til det som ligger nedfelt i Prosjekt 93, og oppfølging av de vedtak som kongressen måtte fatte, foreslår Sekretariatet at forslag nr 43 blir behandlet i samsvar med forslag nr 2 (fullmakt til Representantskapet).

Bakgrunn for omlegging til 5-kontingent var krav om en mere rettferdig kontingentordning, og basert på den totale kontingentinnfang og medlemmenes lønn.

Dersom det åpner for periodevis fritak av LO-kontingent for grupper av medlemmer, uthules det prinsipp en har basert seg på.

Forbund der medlemmene kun betaler premie til forsikringer og der premien ikke registreres som forbundskontingent, vil ikke være med i beregningsnøkkelen til LO-kontingenten.

Forslag nr 47 er tidligere vurdert i forbindelse med innføring av 5-systemet.

Sekretariatet er fortsatt av den oppfatning at forbund med kontingenttak *ikke* skal betale LO-kontingent for en lønnsmasse forbundet selv ikke får beregnet kontingent av.

Forslagene 49 – 51 – 52 – 54 – 56 er enten av redaksjonell karakter eller knyttet opp mot vår fremtidige organisasjonsform.

Sekretariatets innstillinger gjenspeiler disse forhold.

Til forslag nr 58 foreslår Sekretariatet at vi fortsatt skal ha en henvisning til AML i «oppsigelsesparagrafen».

Så langt LOs vedtekter.

De alternative regler for gjennomføring av valg av forbundenes

representanter til kongressens forslag nr 60 er på jakt etter, anses å ligge innebygd i den nåværende bestemmelse.

Til forslagene 62–71 har Sekretariatet en felles innstilling om realitetsbehandling i samband med Prosjekt 93-oppfølginga. (Jfr. forslag 1112 under dagsordens punkt 8.)

Jeg viser dessuten til forslag som er fremmet under punkt 8 på dagsorden, og som relaterer seg til vedtekter.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-1-1

Fra representant nr.: 322 Magnus Midtbø, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske funksjonærer (Sekretariatet) foreligger følgende forslag:

Beholde og utvikle dagens organisasjonsstruktur

- 1) Kongressen slutter seg til at det beste for LOs samlede interesser er at dagens organisasjonsstruktur opprettholdes.
- 2) Innen rammene av dagens struktur må det utarbeides forslag til rekrutteringsstrategier for LO, knyttet til en vurdering av hvilke lønnstakere LO bør organisere (målgrupper), for å gi et bredest mulig og effektivt tilbud til de fleste.
- 3) LOs organisasjonskomite får i oppdrag å legge til rette for samarbeid, eventuelt fusjoner mellom ulike forbund som selv finner dette naturlig.
- 4) For å styrke og desentralisere medlems servicen, omlegges LOs distriktskontorer til servicekontorer med fast ansatt personale med hovedoppgavene:
 - Organisasjonsarbeid.
 - Medlemsservice.
 - Juridisk og økonomisk rådgivning.
 - Aktiviteter rettet mot arbeidsledige medlemmer.

Omleggingen og fastsettelsen av det nødvendige antall servicekontorer, gjennomføres etter en i sekretariatet nærmere vedtatt plan.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-1-2

Fra representant nr.: 305 Arnfinn Nilsen, Sekretariatet foreligger følgende forslag:

LOs fremtidige organisasjonsform skal være den forbundsløse modellen, slik den er presentert i pkt. 1 i hovedkapittel nr. 9 i Organisasjonsprosjektets innstillingsdokument.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-1-3

Fra representant nr.: 17 Bjørn Christiansen, Norsk Barnevern-
pedagogforbund

foreligger følgende forslag:

- 1) Nåværende organisasjonsstruktur beholdes.
- 2) Naturlige forbundssammenslåinger støttes og hjelpes fram.
- 3) Representantskapet behandler forslag om å desentralisere og videreutvikle de lokale organisasjonsledd.
- 4) Samorganisasjonene beholdes.

Forøvrig reises forslag 849:

«*Kap. 26 utgår og erstattes med:* Den ensidige formaliserte samarbeid mellom LO og DnA må avvikles. Målet med dette er en styrket fagbevegelse. Fagbevegelsen har ansvar for å drive faglig-politisk samarbeid med politiske partier. Dette gjelder i særlig grad partier som støtter fagbevegelsens interesser. Målsettingen med dett er at partiene følger opp fagbevegelsens saker, uten at fagbevegelsens bindes opp i partipolitiske spørsmål. Slik skal fagbevegelsen være en drivkraft. Dette gjelder ikke bare de politiske partiene, men også andre maktsentra i samfunnet. Derfor må fagbevegelsen alltid være selvstendig, og ingen automatisk støttespiller for noe politisk parti. Når den viktigste strategien for å få igjen-
nom saker er det faglig-politiske samarbeidet med ett parti, blir det et problem å få til en strategi og å finne virkemidler rettet mot Regjeringen utgått av andre partier. Rekrutteringen til LO må styrkes, særlig viktig er det å nå ungdomsgruppene og såkalte «nye grupper». Ansvar for LOs ungdomsarbeid skal ikke overlates til Arbeiderpartiets ungdomsorganisasjon.

LO vil derfor:

- Avvikle det ensidige formaliserte samarbeidet med DnA.
- Utvikle nye former for kontakt mellom fagbevegelsen og de politiske partiene som ivaretar fagbevegelsens interesser.
- Styrke LOs ungdomsarbeid og avvikle samarbeidet med AUF.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-1-4

Fra representant nr.: 21 Anders Hansen, NEKF
foreligger følgende forslag:

Industriforbundsformen oppheves!

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-1-5

Fra representant nr.: 50 Jan Andersen,
Fellesforbundet
foreligger følgende forslag:

Kongressen tar til etterretning at den foreslåtte organisasjonsmodell ikke tilfredsstillende de målsettinger som ble vedtatt i 89 og heller ikke har den nødvendige oppslutning.

Kongressen oppfordrer derfor LOs forbund til å videreutvikle det samarbeidet som eksisterer også mot en videre sammenslutning av forbund til større enheter.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-1-6

Fra representant nr.: 18 Anders Kristoffersen,
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund
foreligger følgende forslag:

- 1) Kongressen vedtar den organisasjonsstruktur LO i dag har skal videreføres.
- 2) Det iverksettes en utredning som skal munne ut i et forslag til bransjeavtaler. I denne sammenheng må det defineres hva som er bransjer, hvordan dette eventuelt kan deles i overenskomster og særavtaler. I en slik utredning må det gis mulighet for vertikale løsninger og hensyn til en større grad av frihet til å velge tilslutning.
- 3) I kongressperioden skal grunnlaget for samarbeide mellom forbundene der dette er ønskelig og naturlig videreutvikles med sikte på en effektiv koordinering innenfor sentrale og viktige områder.
- 4) Det iverksettes en prosess for videreutvikling i distriktene basert på de nåværende LOs distriktskontorer og samorganisasjoner. Siktemålet må være å kunne bli et godt serviceorgan ovenfor de enkelte fagforeninger og klubber. Videre å etablere eller samordne de tekniske hjelpemidler- og kontorfunksjoner som er i distriktet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-1

Fra representant nr.: 99 Heidi Larsen, Handel og Kontor i Norge foreligger følgende forslag:

Pkt. 2.1 i forslag 1112 (Sekretariatets innstilling) gis følgende tilføyelse:

- c) Forutsetningen for å etablere lokale LO-avdelinger er at det lokale organisasjonsdemokratiet styrkes.

LO-avdelingene bygges opp med et lokalt valgt styre og representantskap. Representantskapet skal bl.a. ha fullmakt til å vedta aktivitetsplan/budsjett for LO-avdelingen.

LO er formell arbeidsgiver for de ansatte på LO-avdelingenes service-kontor, men det lokale organisasjonsledd er oppdragsgiver.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-2

Fra representant nr.: 28 Jens-Petter Jensen,
Fellesforbundet
foreligger følgende forslag:

2. Kartellmodellen:

2.1. LOs sekretariat pålegges å utarbeide en organisasjonsplan som er i samsvar med prinsippene for en inndeling i karteller. I dette ligger:

a) Den eksakte inndeling i karteller opprettholdes som i innstillingen, men med unntak av fylkeskarteller som utgår. Det iverksettes arbeid med sekretariater, ledelsesstruktur og vedtekter.

b) Det kan opprettes LO-avdelinger. Disse skal ha lik status uansett geografisk plassering innen respektive fylker. Utarbeidelse av plan for antall LO-avdelinger, koordinering innenfor de enkelte fylker, tempoet i oppbyggingen og gjennomføring skal skje i samarbeid mellom LO, forbundene og de berørte fagforeninger. Mellom fagforeningene som tilslutter seg LO-avdelingen, skal det utarbeides samarbeidsavtaler og vedtekter som regulerer organisering og arbeidsoppgaver.

I planen for opprettelse av LO-avdelinger skal det også foretas avklaring om hvilke service-tilbud som LO og forbundene eventuelt skal legge til fylkesnivå. Dette må i tilfelle skje gjennom sekretariatsfunksjon knyttet til en av LO-avdelingene innen fylket. Planleggingsarbeidet må også innbefatte avklaring av kostnader, og hvilke overføringer fra LO og forbundene som i denne sammenheng er nødvendig.

2.2 Det kan iverksettes forsøk med LO-avdelinger. Hvordan disse forsøkene eventuelt skal organiseres og hvilke tidsfrister som er praktisk gjennomførbare, må avklares i drøftelser mellom LO og forbundene.

2.3 Innen utgangen av 1993 innledes forhandlinger mellom de berørte forbund om etablering av hovedkarteller. Dette arbeidet skal være sluttført innen utgangen av 1995.

Parallelt med forhandlingene om hovedkarteller skjer arbeidet med utvikling av LO-avdelinger. Plan som omtalt i pkt. 2.1.b skal foreligge innen utgangen av 1995.

Gjennomføringen av de oppgaver som omtalt under punktene 2.1, 2.2 og 2.3 skal koordineres av LOs organisasjonskomite.

2.4 Forslag til organisering og etablering av hovedkarteller, samt plan for LO-avdelinger forelegges LOs representantskap til godkjenning i ekstraordinært møte umiddelbart etter årsskiftet 1995/96.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-3

Fra representant nr.: 270 Roy Pedersen, Oslo
foreligger følgende forslag:

LOkale LO-avd. viderefører dagens ordninger med samorg. og distriktskontorer. LO-avd. tilføres ressurser for å ha forutsetninger til å ivareta org.-93's intensjoner for lokale organisasjonsledd.

LO-avd.'s øverste myndighet er rep.skapet bestående av representanter valgt av lokale organisasjonsledd.

Rep.skapet velger styret som har det daglige ansvaret for faglig og politisk aktivitet, faglige rettigheter og medlemservice.

LO-avd. velger selv sine tillitsvalgte på heltid. LO har arbeidsgiveransvaret for ansatt personale. I en overgangsfase gis LO-avd. innstillingsrett ved ansettelser.

På sikt bygges lokale LO-avd. opp til å ha det fulle økonomiske og administrative ansvaret for avd. virksomhet slik at man får samsvar mellom bestemmende og utøvende myndighet.

Nytt pkt. 2.2

Endelig godkjenning og videre framdrift av LO-avd. omfanget, koordinering innenfor de enkelte regionene, tempoet i oppbyggingen og vedtekter, samt oppsummering av erfaringene, foretas på neste ordinære LO-kongress.

Nytt pkt. 2.5

LO-sekretariatets organiserer en fortsettelse av org. debatten. Det må legges opp til en fortsatt debatt om fagbevegelsens nye utfordringer angående sysselsetting, tariffpolitikk, faglige rettigheter og rekruttering. En særskilt utfordring er på hvilken måte de arbeidsledige skal organiseres og aktiviseres.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-4

Fra representant nr.: 48 Ove Engevik, FF
foreligger følgende forslag:

LO-avdelingene skal gjennom egne representative valgte organer ha rett til å ansette – avskjedige saksbehandlere ansatt innenfor sitt område.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-5

Fra representant nr.: 122 Kjell G. Larsen,
NKF-Rogaland

foreligger følgende forslag:

LO-utvalgene skal sjøl avgjøre hvordan de økonomiske ressursene skal brukes. LO-utvalgene ansetter sjøl personell.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-6

Fra representant nr.: 237 Geir Andresen,
Tele og Dataforbundet

foreligger følgende forslag:

1. Det opprettes 80 «nye» samorganisasjoner. LOs distriktskontor integreres i disse. Sammenlåingen må skje på demokratisk vis i distriktet.
2. Det tilsettes en organisasjonsmedarbeider på heltid. Lønn til denne betales av LO. Arbeidsgiveransvar og derav ansettelser delegeres ut til de «nye» samorg.
3. De respektive forbundsområder er representert ut fra totalt antall medlemmer som har sitt virke i området.
4. Navnet «De faglige Samorganisasjoner», beholdes i framtida.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-7

Fra representant nr.: 279 Bent Hegna, Telemark
foreligger følgende forslag:

Pkt. 2.1.b, siste setning endres til:

Forsøk med LO-avdelinger i fullskalamodell i inntil 6 fylker iverksettes umiddelbart etter kongressen 1993.

Utvelgelsen av fylker bør sees i sammenheng med punkt 3.8.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-2-8

Fra representant nr.: 279 Bent Hegna, Telemark
foreligger følgende forslag:

Ansettelse av administrasjon i LO-avd. velges av den lokale LO-avd.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-3-1

Fra representant nr.: 299 Gro Standnes
foreligger følgende forslag:

Kongressen pålegger LO å ta opp forhandlinger med Norsk Lærerlag som tar sikte på et organisatorisk forpliktende samarbeid med LO-medlemskap for Norsk Lærerlag som klart mål.

LO må i perioden med bakgrunn i handlingsprogrammet synliggjøre sin skolepolitiske innsats og sitt tariffpolitiske engasjement overfor lærergrupper i det offentlige skoleverket.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-4-1

Fra representant nr.: 309 Sidsel Bauck,
Sekretariatet

foreligger følgende forslag:

Pkt. 4 i forslag 1112 endres og blir sålydende:

- 4.1 Det skal opprettes en egen arbeidsgiverforening for arbeiderbevegelsens organisasjoner og foretak.
- 4.2 Fagbevegelsen skal forsterke sitt samfunnspolitiske engasjement. Fagbevegelsen bygger på arbeiderbevegelsens ide- og verdigrunnlag. LO er fri og uavhengig og uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.

LO's sekretariat utreder prinsippene for og innholdet i det samfunnspolitiske arbeidet og kontaktordninger med politiske partier representert på Stortinget.

- 4.3 Ordningen med AUF som LO's ungdomsorganisasjon opphører.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-4-2

Fra representant nr.: 104 Svein Erik Nilsson
Handel og Kontor i Norge
foreligger følgende forslag:

Pkt. 4.3 i forslag 1113 (Sekretariatets innstilling) gis følgende tilføyelse:

LO ansetter egne ungdomssekretærer som en rent faglig ungdomssekretærordning.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-4-3

Fra representant nr.: 91 Arne Silseth,
Handel og Kontor i Norge
foreligger følgende forslag:

Nytt pkt. 4.5 i forslag 1112 (Sekretariatets innstilling):

Elev- og studentmedlemskapet skal videreutvikles og samordnes av LO for å etablere et felles tilbud til all ungdom under utdanning, også på høyskole- og universitetsnivå. Arbeidet skal gis høy prioritet i alle LO's organisasjonsledd.

I arbeidet skal en tilstrebe, og utvikle, aktuelle tilbud som har forankring i utdanningsinstitusjonene for å etablere et faglig/

politisk miljø som skal ha som mål å motivere til aktiv innsats i faglige og samfunnsmessige spørsmål. Hovedmålet er å legge grunnlaget for varig medlemskap i fagbevegelsen.

LO skal utarbeide:

- Handlingsplan for aktiviteter overfor skole- og studentmedlemmer og tilpasse virksomheten til de aktuelle gruppene.
- Aktuelle skoleringstilbud tilpasses profesjons- og utdanningsgruppenes interesser.
- Etterutdanningstilbud som er tilpasset profesjons- og utdanningsgruppenes interesser.
- Retningslinjer for samarbeid med elev- og studentorganisasjoner.
- I samarbeid med Samvirke forsikring og Landsbanken videreutvikle gunstige tilbud om forsikringer og studiefinansieringsordninger knyttet til medlemskapet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 8-4-4

Fra representant nr.: 270 Roy Pedersen, Oslo foreligger følgende forslag:

Pkt. 4.2 gis følgende tillegg:

«... som må baseres på arbeiderbevegelsens idé og verdigrunnlag.»

Nytt pkt. 4.4:

«Fagbevegelsens samarbeid/kontakt med partier baseres på likeverdighet og selvstendighet, med basis i egne program og vedtak. Det tilstrebes organiserte former og representativ deltagelse, hvor de respektive organisasjonen fatter beslutningene.»

Nytt pkt. 4.5:

«Det innledes tosidig samarbeid med DnA og SV. Samtidig må fagbevegelsen ha kontakt til flere partier for å vinne flertall for viktige krav knyttet til medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.»

Debatten

Dirigenten viste til vedtektenes bestemmelse om at det ikke var tillatt med benkeforslag til vedtektsendringer, bortsett fra forslag med tilknytning til tidligere innsendte forslag.

Han sa videre at meningen var at dagens møte skulle avsluttes kl. 18. Av hensyn til oversikten og disponeringen av tiden i morgendagens møte ba han om at de som ønsket ordet til denne debatten tegnet seg nå.

309 *Sidsel Bauck*, sekretariatet, fikk ordet til forretningsordene. Hun ville for ordens skyld gjøre oppmerksom på at innstillingene fra sekretariatet som ble lagt fram, var etter vanlig praksis flertallsinnstillinger, uten at det kom fram de tilfeller der det var dissens i sekretariatet.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det var inntegnet 11 talere, og foreslo taletiden satt til 3 minutter for første innlegg og 1 minut for annet. Det ble vedtatt.

29 *Roar Flåthen*, Fellesforbundet, pekte på at i de siste årene hadde rammevilkårene i store deler av fagbevegelsen ebdret seg sterkt, for enkelte forbund hadde endringene vært dramatiske. Mange av disse endringene var skjedd etter forrige kongress. Det berodde på langvarig situasjon med høy arbeidsledighet. Mange bransjer innen Fellesforbundet hadde hatt en sterk nedgang, noe som viste seg på økonomien. Forbundet var inne i en drastisk prosess for å redusere kostnadene, med mål å spare inn 30 millioner i driftskostnader. I denne prosessen hadde man også måttet se på andre faste kostnader, også LO-kontingenten.

For forbundet var det svært viktig å ha en solid økonomisk plattform. – Det er forbundet som "fronter" medlemmene og det er like viktig for forbundet med en god økonomi som for LO, sa han. Vi må kunne se Karl Glad i øynene og si nei når det gjelder, og vite at vi kan ta en konflikt.

Han reiste de innsendte forslag fra Fellesforbundet.

102 *Helene M. Olsen*, Handel og Kontor, sa at paragraf 1, formålsparagrafen er den aller viktigste, og den måtte være klar.

- Selve forutsetningen for fagbevegelsens slagkraft er at vi har medlemmer. I dag er situasjonen at "de gule" har sterk vekst på bekostning av LO. Skal LO-forbundene øke sin medlemskraft er det avgjørende at vi framstår som partipolitisk uavhengige, sa hun. I hennes forbund hadde vedtaket om partipolitiske uavhengighet ført til vinning av mange nye medlemmer.

Hun hadde ellers inntrykk av at medlemskap i DNA ga stjerne i boka, at man fikk en slags A og B- medlemmer etter partitilhørighet. Det var viktig å markere at formålsparagrafen følges.

305 *Arnfinn Nilsen*, Sekretariatet, hadde lest i avisene at det forelå forslag om ekstraordinær LO-kongress på EF-saken. Han satte derfor fram forslag om at representantene til denne kongressen ble valgt etter bestemmelsene i vedtektenes paragraf 5 og ikke paragraf 7. Den var laget ut fra den forutsetning at det dreide seg

om innkalling av ekstraordinær kongress som følge av uforutsette oppståtte situasjoner, og at det da var naturlig at representantene var de samme som på den ordinære kongressen. I tilfellet ekstraordinær EF-kongress, dreide det seg om et gitt tema og det ville da være underlig om ikke representantene til en slik kongress ble valgt ut fra deres holdning til det gitte tema.

50 *Jan Andresen*, Fellesforbundet, mente det var en svakhet ved paragraf 1 at det ikke kommer klart fra at LO er en kamporganisasjon som skal arbeide for medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Det faglig/politiske samarbeidet hadde også skapt uklarhet omkring formålsparagrafen.

Han satte fram endringsforslag.

Når det gjaldt Flåthens forslag angående revisjonskontoret, mente han at det både ville ha betydning for å redusere LOs kostander og dessuten hadde noe med åpenhet å gjøre.

99 *Heidi Larsen* foreslo en tilføyelse til paragraf 1, som også innlemmer de arbeidsløse i vedtektenes formålspragraf.

Hun refererte paragrafen slik den da ville lyde og mente det ville markere at fagebevegelsen ikke godtar arbeidsledigheten.

Dirgenten foreslo strek satt, med anledning til å tegne seg under neste innlegg.

FORSLAG

Til dagsorden pkt. nr.: 5 (Vedtektene, §1)

Fra repr. nr. 99 Heidi Larsen, Handel og Kontor

(siste del tilføyes følgende (understreket)):

... fremme og samordne lønnstakernes og arbeidsløses faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.

Fra repr. nr. 275 Anita Lajana Ødegård, Oppland

Forslag nr. 11 fremmes med tillegg:

– der dette er mulig.

Hele forslaget lyder da:

Å gjennomføre reell likestilling ved at kvinner og menn gis like muligheter innen organisasjonens virkeområde. Med unntak av Sekretariatet skal det ved valg og oppnevnelser tas hensyn til at hvert kjønn blir representert med minst 40% der dette er mulig.

Fra repr. nr. 230 Oddrun Remvik, NOSO

Fremmer NKF sitt forslag nr. 11 + forslag nr. 7. fra NOPEF.

Fra repr. nr. 254 Frank Holm, NTF

Tar opp forslag nr. 39 og ber om at det blir satt under votering.

Fra repr. nr. 102 Helene M. Olsen, Handel og Kontor
LO har som mål å være en fri og uavhengig fagbevegelse, uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.

Fra repr. nr. 31 Gunnar Nilsen, Fellesforbundet
Skulle kongressen fatte vedtak om en ekstraordinær kongress for å behandle Norges forhold til EF skal representantene velges til denne etter reglene i paragraf 5 i LOs vedtekter.

Fra repr. nr. 29 Roar Flåthen, FF
Forslaget reises og foreslås oversendt Vedtektskomiteen.

Fra repr. nr. 50 Jan Andersen, Fellesforbundet, Oslo
§1 Formål.

Innledningen uendret. Den har til formål i prioritert rekkefølge:

- 1. Å sikre lønnstakernes økonomiske faglige og sosiale rettigheter*
- 2. Å arbeide for at de tilsluttede forbund blir ledet etter felles retningslinjer, for på den måten, ved gjensidig solidariske samarbeid mellom forbundene og deres medlemmer nå de i pkt. 1 oppsatte må.*

Videre skal LO arbeide for:

- Å arbeide for ... tidligere pkt 2*
- Øvrige punkter kommer slik de står.*

Fra repr. nr. 145 Hanna Rødberg, NKF

1. avsnitt i §1 Formål tilføyes følgende:

Landsorganisasjonen er en partipolitisk fri og uavhengig organisasjon.

Til dagsorden pkt. nr.: 5

Fra repr. nr. 29 Roar Flåthen, Fellesforbundet

Forslaget reises og foreslås oversendt Vedtektskomiteen.

Fra repr. nr. 185 Willy Olsen, Norsk Kommuneforbund

§1 Formål: pkt 13.

Å gjennomføre reell likestilling ved at kvinner og menn gis like muligheter innen organisasjonens virkeområde.

Med unntak av Sekretariatet skal det ved valg og oppnevninger tas hensyn til, at hvert kjønn blir representert med minst 40%.

185 *Willy Olsen*, NKF, var fristet til å bruke Larts Myhres bilde om en grå elefanten som beveget seg så langsomt. Når det gjaldt likestilling hadde han inntrykk av at LO beveget seg så langsomt at man skulle tro elefanten var laget av tre.

Kommunforbundet var et av de forundene som hadde praktisert likestilling og hadde høstet gode erfaringer med det. Han minnet om at Norge hadde et godt ord på seg internasjonalt i denne sammenheng. Vi har en likestillingslov i landet og til og med i den nye kommuneloven var likestilling kommet med.

Han var forundret over Oxholms redegjørelse for innstillingen, som kunne oppfattes som harselas. Forslaget fra sekretariatet mente han kunne sammenlignes med et program for Høyre, kanskje også Fremskrittspartiet-. Tiden måtte nå være moden for at LO vedtok 40 prosents regelen.

Dirigenten refererte talerlisten, som nå inneholdt 14 navn – og strek ble satt.

147 *Randi Stamnes Larsen*, NKF støttet på delegasjonens vegne forslag nr. 43 fra Fellesforbundet om å redusere kontingenten til LO. Hun begrunnet det bl.a. med at i følge forslaget til organisasjonsendring skulle utgiftene reduseres sentralt.

-Vi synes heller ikke vi har fått den service vi skulle fra LO sentralt, sa hun, og regnestykket viste at den nominelle innbetalingen ikke ville bli mindre selv om prosentsatsen ble redusert.

Dette var siste innlegg i debatten denne dagen, men fortsatt vedtektsdebatt ville det bli i morgen.

Dirigenten refererte en permisjonssøknad som ble innvilget, og ga opplysninger om bussavganger, før han redegjorde for morgendagens opplegg. Da skulle man først ta fatt på dagsordens punkt 7 – Norge og Europa – med innledning av Yngve Hågensen. Deretter ble det fortsatt vedtektsdebatt før man gikk over til behandling av handlingsprogrammet, med innledninger av Ester Kostøl og Jan Balstad.

– Og da blir det dere selv som avgjør hvor lang møtenatta skal bli, sa dirigenten, før han ønsket hyggelig fest og vel møtt kl. 9 neste dag.

Møtet ble hevet kl.18.00

Formiddagsmøtet tirsdag

Kongressen ble satt tirsdag 11. mai kl. 09.00 med *Svein Fjellheim* som dirigent. Han sa at man denne dagen skulle behandle en rekke saker. Det gjaldt først dagsordens punkt 7, Fagbevegelsen og Europa, så skulle man behandle dagsordens punkt 5 – Vedtektene ferdig og endelig skulle man ta fatt på sluttbehandlingen av punkt 6 – Handlingsprogrammet.

Han overlot imidlertid først podiet til *Frank Havrøy* som fremførte «Jeg vet ikke hvem du er...» og høstet applaus fra salen.

Ordet ble så gitt til utenriksminister *Johan Jørgen Holst* som skulle snakke om arbeiderbevegelsens solidaritetsarbeid:

Fagforeningskamerater!

I arbeiderbevegelsen vet vi at samhold og fellesskap er nødvendig. At det gir styrke. At det må virke også over landegrensene. Verden går i stykker når samhold og fellesskap går i oppløsning. Fagbevegelsen har stått i fremste rekke for mer forpliktende internasjonalt samarbeide. Sammen må vi fortsatt gå i bresjen for dette. Verden trenger det.

Knut Frydenlund talte varmt om en bedre organisert verden. Vi trenger det.

I dag har vi mer behov enn noen gang for det fellesskap fagbevegelsen står for. Vår verden er truet av de som vil snevre inn fellesskapet snarere enn å utvide det, av de som vil skille mellom oss og dere, av de som vil skyve bort snarere enn å trekke inn sine medmennesker. Den aggressive nasjonalismen truer freden og livet i Europa. Den kan sette Europa i brann. Den kan sette hatet i gang. Vi ser det i det tidligere Jugoslavia. I kravet om etnisk rensing. Vi har hørt det før. Kamerater, vi må ta oss i akt. Vi kan bare redde Europa om vi bygger fellesskap snarere enn bryter det ned.

Vi står på terskelen til en ny tid. Sovjetunionen er borte. Warszawa-pakten er oppløst. Seiren følger frihetens faner. Folkene har tatt tilbake den makt diktaturet berøvet dem. Nå skal de bygge demokratiet. De trenger vår hjelp. Den skal de få. Også dette gjelder samhold og fellesskap. Thorvald Stoltenberg så behovet for å bygge også et regionenes Europa. Gjennom Barentssamarbeidet og Østersjørådet skal vi nå bygge et nytt samarbeide med Russland i vårt område. Det vil gi utvikling til felles beste. Det vil bygge bro over gamle motsetninger. Det vil bidra til å styrke mangfoldet i det bredere fellesskap i Europa.

Samtidig står vi overfor enorme utfordringer i kampen mot etterlevningene etter den kalde krigen. Når nå nedrustningen

endelig er i gang, opplever vi at den kan romme vel så overhengende farer som opprustningen. Kjernefysisk avfall fra atomdrevne undervannsbåter er en enorm utfordring. Den krever samarbeid snarere enn kappløp. Den vil også kreve ressurser og satsing.

Etter den kalde krigen må kappløpene snus. En av de fremste oppgavene er å få en avtale om fullstendig prøvestans. Jeg ber om støtte til kampen for dette.

Krigen i Bosnia er nå på alle netthinner. Det finnes ingen enkle eller gode løsninger. Like fullt må vi velge. La meg dele mine konklusjoner med dere. Det finnes ingen andre løsninger enn de som følger av forhandlinger. Videre er det intet bedre grunnlag for en forhandlingsløsning enn den fredsplanen som David Owen og Cyrus Vance har snekret sammen og som Thorvald Stoltenberg nå skal føre videre. Samtidig må vi se i øynene at militære tiltak kan bli nødvendige. De må imidlertid ha det klare siktemål å få gjenåpnet forhandlingene. Tvinge serberne i Bosnia til besinnelse, slik at fredsplanen igjen blir grunnlaget for løsning. Bruk av militær makt må alltid være siste utvei, og den må alltid tjene politiske mål. Ikke bli mål i seg selv.

Fagbevegelsen står for frihet, fred og fellesskap. De må kjempe for disse målene hver dag. For de kommer ikke av seg selv. Arbeidsledighet er en trussel mot disse målene. Den fratrer mennesket verdigheten og muligheten for å bruke sine krefter, bidra til fellesskapet. Den kan ikke bare bekjempes på hjemmeplanet. I en verden som er tuftet på gjensidig avhengighet må kampen også føres på tvers av landegrensene. Det samme gjelder kampen for menneskerettighetene.

Faglige og politiske rettigheter er ingen selvfølge i mange land. Fattigeindustri- og landarbeidere undertrykkes i Latin-Amerika, Afrika og Asia. At overgrep finner sted også i vår del av verden er vi alle klar over. En fersk oversikt fra Den Frie Faglige Internasjonale (FFI) viser at rundt 260 fagorganiserte ble drept i fjor og at hele 2500 ble arrestert for lovlig fagforeningsvirksomhet. Ofrene i Burma, El Salvador, Iran, Sudan, Malawi og andre land krever samhold og støtte fra oss.

Regjeringen vil støtte LOs og FFIs arbeid for fengslede faglige ledere, for deres familier og for de etterlatte etter forsvunne eller drepte tillitsvalgte. Derfor vil vi gi en million kroner av våre menneskerettighetsmidler til solidaritetsarbeid i regi av AIS for forfulgte fagorganiserte.

I Sør-Afrika har den svarte fagbevegelsen COSATU vært en av hoveddrivkreftene i kampen mot raseskillepolitikken. Kampen ser nå ut til å bli kronet med seier. Apartheidpolitikken er fjernet.

Nå forhandles det om overgangsstyre og frie valg basert på alminnelig stemmerett til en ny nasjonal forsamling som også vil være en grunnlovsgivende forsamling. Tålmodigheten er satt på prøve. Valgene kan ikke utsettes. Nå må det bygges tillit. Maktapparatet må kontrolleres av flertallet.

Arbeiderbevegelsen i Norge har støttet frihetskampen i Sør-Afrika. Vi skal stå løpet helt ut. Det skulle bare mangle at hjelpen ble fjernet på oppløpssiden. Vi må støtte Sør-Afrika også etter at flertallet har seiret. Da skal vi bidra til å bygge et nytt demokratisk Sør-Afrika. Vi skal bidra til å sikre et bærekraftig demokrati. Det vil kreve et nettverk av frivillige organisasjoner. Og jeg mener at vår fagbevegelse må spille en nøkkelrolle.

På vegne av regjeringen vil jeg be LO og AIS om å formidle et ekstra bidrag på 2,3 millioner kroner til COSATUs program for velgeropplæring og voldsovervåking. Dette kommer i tillegg til det beløp som går til det regulære samarbeidet mellom AIS og COSATU.

Representanter for COSATU er blant Kongressens gjester i dag. Jeg vil gjerne gjenta mitt budskap til Jay Nadoo da jeg nylig møtte han i Sør-Afrika og ønske våre sør-afrikanske venner lykke til i kampen for faglige rettigheter og demokrati i Sør-Afrika.

Kamerater, vi skal skape en ny verden. I mange år hadde jeg ansvaret for å tilpasse Forsvaret vårt til en ny verden etter den kalde krigen og til en ny økonomisk virkelighet, for å sikre et godt forsvar gjennom nødvendig omstilling. Det var en tøff jobb. Den ble mulig, ikke minst fordi vi fikk det faglig-politiske samarbeidet til å virke.

Nå har jeg fått ansvaret for vår utenrikspolitikk i en ny verden. Det er en stor oppgave som jeg går løs på med både lyst og ydmykhet. Jeg ber om fortsatt støtte og samarbeid fra fagbevegelsen, om fortsatt aktivt faglig-politisk samarbeide. Jeg skal både fornye og bevare. La oss stå sammen om den oppgaven!

Jeg vil be LO-lederen motta og videreformidle regjeringens bidrag til COSATUs demokratiarbeid og til AIS' solidaritetsarbeid for forfulgte fagorganiserte i Sør-Afrika.

Yngve Hågensen mottok regjeringens gave til solidaritetsarbeidet og takket utenriksministeren, til applaus fra salen.

Dirigenten sluttet seg til takken, før forsangeren *Frank Havrøy* kom opp for å lede allsangen: «Din tanke er fri».

Dirigenten ba så Arild Oliversen komme opp og motta blomster og gratulasjon fra LO-lederen i anledning 47-års dagen i dag.

Deretter fikk LO-lederen ordet til følgende innledning:

Fagbevegelsen og Europa

LO-Kongressen i 1989 så viktigheten av at norsk fagbevegelse ikke måtte stå på sidelinjen i den europeiske utviklingen. Uavhengig av Norges formelle tilknytning til Det europeiske fellesskap, mente Kongressen det var av stor betydning at Landsorganisasjonen skulle møte de europeiske endringene offensivt og ut fra egen faglig ideologi og interesser. Fordi disse endringene ville berøre norske arbeidstaker-interesser direkte. Både gjennom markedsadgang for norske produkter og tjenester – og ikke minst gjennom den økonomiske utviklingen. I 89-kongressens uttalelse om Fagbevegelsen og Europa ble det stadfestet at norsk EF-medlemskap ikke sto på dagsorden i våre organer. LOs holdning til EF-medlemskap var forankret i resultatet av folkeavstemningen av 1972. Og skulle et medlemskapsspørsmål bli aktuelt igjen kunne dette bare avgjøres gjennom en ny folkeavstemning.

Vi vet i dag at en ny folkeavstemning først blir aktuell når det foreligger et forhandlingsresultat. Først da vil det norske folk bli invitert til å ta stilling. Først da er det ønskelig at LO på nytt vurderer medlemskapsspørsmålet. Sekretariatets innstilling konkluderer med at en ekstraordinær kongress behandler forhandlingsresultatet. En ekstraordinær kongress vil få som oppgave å anbefale våre medlemmer å stemme et ja eller et nei til medlemskap.

Uttalelsen fra Kongressen i 1989 konkluderte den gang med at LO og de enkelte forbund skulle analysere og gi bred informasjon om utviklingen av det indre marked, om forhandlingene mellom EF og EFTA (det vi senere har betegnet som EØS-forhandlingene), og om konsekvenser og muligheter for norske arbeidstakere i tilpasningen. Videre konkluderte uttalelsen med at fagbevegelsen skulle ha en offensiv holdning til spørsmålet, og at vi skulle ta initiativ til et bredt rådslag om Norges forhold til utviklingen i Europa.

I den kongressperioden vi har bak oss har LO – gjennom en grundig og nitidig prosess på flere plan fulgt opp 1989-Kongressens hovedsyn. Særlig har vi vært påpasselige i forhold til medlemskapsspørsmålet, det har ikke stått på vår dagsorden i dette tidsrommet.

89-Kongressens vektlegging av bedre informasjon om utviklingen av det indre marked ble også nøye fulgt opp.

Etableringen av vårt Brüssel-kontor må kunne sies å være en «suksess». En fellesfinansiering mellom LO og de enkelte forbund har gjort oss i stand til å ha medarbeidere i sentrum av begivenhetene. Det har medført at informasjonen har vært presis. Informa-

sjonen har vært konsentrert om saker av betydning for våre medlemmer. Og vi har fått ønsket informasjon raskt.

Men Brussel-kontoret har også fungert som et service-kontor for alle forbundsområder som har ønsket å besøke Brussel med små eller store delegasjoner. Det er et betydelig antall forbundsbesøk som har nytt godt av fersk informasjon, oppdatering av kunnskaper og formidling av kontakter i Brussel. Totalt har det siden etableringen av kontoret vært godt over 200 små og store besøk fra Norge. Hvorav mer enn 70% fra fagbevegelsen.

I perioden har vi også slik Kongressen påla oss, hatt et bredt Rådslag ute til debatt i grunnorganisasjonen, og ikke minst har vi vært offensive i forhold til den tilpasningsprosessen som har funnet sted bl.a. gjennom forhandlingene om en EØS-avtale. Kongressen i 1989 presiserte hvor viktig det var at norsk fagbevegelse søkte direkte innflytelse i forhandlingene om en EØS-avtale. Det fikk vi!

Vi fikk dermed også en EØS-avtale som gir grunnlag for en varig og selvstendig løsning av Norges forhold til Europa. Slik vårt Representantskap også uttalte det i sitt møte den 22. juni 1992. Dette er ut fra en helhetsvurdering og det er under klar forutsetning av at Stortinget vedtar en lovgivning som forhindrer sosial dumping ved grenseoverskridende arbeid. Og jeg understreker betydningen av at Stortinget følger opp dette, fordi dette vil være avgjørende.

I den bakenforliggende kongressperioden har også den norske Regjeringen etter fullmakt fra Stortinget sendt søknad om norsk medlemskap i EF. Forhandlingene om dette pågår nå. Denne Kongressen står med andre ord ovenfor en ny situasjon. En situasjon hvor medlemskapsforhandlinger riktignok er igangsatt, men hvor *resultatet* av disse vil være avgjørende for konklusjonen det norske folk skal trekke. Det er ikke et «enklere» Europa vi står ovenfor i dag enn det vi sto ovenfor under forrige Kongress. Og det er heller ikke mindre viktig for oss *i dag* å ha direkte innflytelse i forhandlingene om vårt fremtidige forhold til Europa, enn det var under forrige Kongress. Det er viktig at vi fortsatt får muligheten til direkte å påvirke vår egen situasjon og framtid, og heller ikke nå setter oss på sidelinjen.

Ikke bare for Kongressen, men for *hele* norsk fagbevegelse er vårt videre forhold til Europa av særs stor betydning. Dette er LOs ledelse seg meget bevisst. Det har derfor vært av stor viktighet for oss å finne den behandlingsform og de debattmuligheter som tilfredsstiller medlemmenes krav til den videre prosessen.

Sekretariatet har derfor valgt å gi LOs høyeste organ, Kongressen anledning til å bruke en hel dag til en demokratisk behandling av forholdet til Europa.

Hele denne dagen vil gi oss alle mulighet for en bred og omfattende høring og debatt. En mulighet til både å *gi* og *få* kunnskaper om flere sider av Europa. Kongressen skal også gjennom debatten ha anledning til å belyse både positive og negative sider ved ulike tilknytningsformer.

Kongressen skal videre få anledning til å trekke vekslers på andres erfaringer og kunnskaper. Vi har derfor valgt å invitere fagforeningskamerater fra tre andre europeiske land som er villig til å bistå oss med dette.

Jeg ønsker derfor samtidig velkommen leder av svensk LO *Stig Malm*, leder av dansk LO *Finn Thorgrimsson* og leder av Euro-LO og generalsekretær i britisk TUC *Normann Willis*. Disse tre har blitt bedt om å holde hver sin innledning, slik at vi får ta del i de ulike avveininger, argumenter og problemer de har stått ovenfor i egne organisasjoner og land i spørsmålet om tilknytning til det Europeiske Fellesskap. De vil deretter utgjøre et panel til disposisjon for Kongressen.

Det er jo ikke bare i Norge og norsk fagbevegelse det pågår en debatt. (Selv om det nesten kan fortone seg sånn enkelte ganger). Tvert i mot pågår det en intens debatt i de *fleste* europeiske land om hvilken samarbeidsordning som er mest hensiktsmessig. Dette pågår i land med og uten EF-medlemskap. Og det er særlig her vi håper panelet kan bidra med sine kunnskaper og erfaringer.

Og hvorfor pågår det en intens debatt i hele Europa om samarbeidsformene? Det er vel ikke urimelig å anta at det er fordi det råder en usikkerhet. Til og med en *stor* usikkerhet i flere land på hvordan et nærmere europeisk samarbeid bør utformes.

Når selv land som *er* medlem i EF preges av usikkerhet, – ja da må det Kamerater, sannelig være rom for usikkerhet og tvil også i den norske debatten! Det må være lov til å være i tvil, vi må ikke minst ha lov til å være *søkende* i å finne de beste løsninger i et så fundamentalt viktig spørsmål.

Hittil har den norske debatten i stor grad vært preget av skråsikkerhet. Det er en skråsikkerhet vi som fagbevegelse må verne oss mot. Var det noe EF-kampen på begynnelsen av 70-tallet lærte oss, så var det at skråsikkerhet fører til en splittet nasjon, og enda verre – det førte dengang til en splittet arbeiderbevegelse. Det tok oss tiår å komme ut av den handlingslammelsen dette påførte oss. Dette må ikke få skje igjen, og det er *vårt* ansvar at det ikke gjør det.

Sekretariatet anbefalte i møtet den 3. mai i år den uttalelsen dere har foran dere på bordet om «Fagbevegelsens forhold til Europa».

Og jeg siterer:

«I november 1992 ga Stortinget regjeringen fullmakt til å søke medlemskap i EF. Forhandlinger om dette pågår nå. Det må legges vekt på å skape gjennomslag for viktige norske interesser i denne forbindelse. For fagorganiserte lønnstakere er det et overordnet mål at det føres en økonomisk politikk som øker sysselsettingen, reduserer ledigheten og trykker arbeidsplassene.

Det er av fundamental betydning for LO å sikre faglige rettigheter og beskytte og videreutvikle velferdssamfunnet. Hensynet til en god utvikling i distriktene er et grunnleggende trekk i norsk politikk. Viktige elementer i dette er landbruket, fiskerinæringen og bruk av generelle distriktspolitiske virkemidler. Såvel den politiske som faglige arbeiderbevegelsen legger stor vekt på å sikre en balansert bosetningsstruktur basert på solidaritet mellom by og land i fellesskap mellom landsdelene. I denne forbindelse er det også av avgjørende betydning å sikre nasjonal råderett og selvstendighet over energi- og andre naturressurser. Tradisjonelt er det arbeiderbevegelsen som står for denne type helhetlig politisk tenkning. Kongressen vil understreke at uten en tilfredsstillende forhandlingsløsning på disse områdene vil det ikke være mulig for norsk fagbevegelse å anbefale EF-medlemskap.

Kongressen i Landsorganisasjonen viser til sitt vedtak 27. oktober 1989 hvor det ble slått fast at LOs holdning til norsk medlemskap i EF er forankret i resultatet av folkeavstemningen i 1972 da et flertall sa nei. Kongressen vil på nytt understreke at folket må ha den endelige avgjørelse om Norge skal bli medlem av EF. Landets folkevalgte organer og de politiske partiene må vise respekt for folkets beslutning.

Kongressen konstaterer at det innenfor Landsorganisasjonen i Norge er ulike oppfatninger om vårt framtidige forhold til det politiske og økonomiske samarbeid i Europa. Disse uoverensstemmelser må ikke føre til at norsk fagbevegelse svekker sin faglige og samfunnspolitiske innflytelse. Det er derfor av stor betydning at det innenfor fagorganisasjonen drives et aktivt arbeid for å spre kunnskaper og informasjon om de ulike sider av et eventuelt EF-medlemskap. I dette arbeidet må det legges vekt på objektive analyser av konsekvensene av et medlemskap såvel for samfunnet i sin alminnelighet som for fagbevegelsen i særdeleshet. Dersom forhandlingen med EF fører fram er det et mål at fagorganiserte lønnstakere har de nødvendige kunnskaper og informasjoner til å vurdere resultatet når det deretter legges

fram for folket til avgjørelse. Kongressen pålegger Sekretariatet å utarbeide en plan for dette informasjonsarbeidet og gir de nødvendige fullmakter til gjennomføringen. Sekretariatet gis også fullmakt til å tilrettelegge den avsluttende behandling av EF-spørsmålet gjennom en ekstraordinær kongress.

I dette arbeidet er det viktig at norsk fagbevegelse utvikler sitt nære samarbeid med fagorganisasjonen i Norden og Europa for øvrig gjennom de etablerte faglige internasjonale organer. Dette samarbeidet er av økende betydning i påvirkning av beslutningene i EFTA, det forestående EØS og i samarbeidet mellom Øst- og Vest-Europa. Arbeidet for oppbyggingen av fagorganisasjonen i tidligere kommunistland må fortsette. Kongressen vil anbefale en nærmere to-sidig kontakt med de sentrale landsorganisasjoner i Europa.» (Sitat slutt)

Uttalelsen gir et godt grunnlag for en fortsatt demokratisk behandling av EF-spørsmålet uten at vi splittes og dermed svekkes som fag- og arbeiderbevegelse. Og det er kun gjennom en *samlet* og *sterk* arbeiderbevegelse at vi vil være i stand til å føre en skikkelig kamp for andre saker av avgjørende betydning for oss.

Jeg tar med dette opp Sekretariatets forslag til uttalelse og ser fram til den brede og demokratiske høring vi har lagt til rette for.

Euro-LO hilser

Ordet ble så gitt til Euro-LOs formann og generalsekretær *Willis Normann* som innledet med å hilse kongressen på vegne av både Euro-LO og britisk LO. Han hilste også på egne og sin families vegne det norske folk og Oslo-borgerne. Han anså seg selv som londoner- og minnet om tradisjonen gjennom en årrekke, da Oslo har gitt London den årlige gaven – juletreet. Det var ikke uvanlig at han og londonere forøvrig ved den anledning, etter en liten feiring, sang om happy Christmas til Norge og Oslo. Han var glad for anledningen nå til personlig å ønske nordmennene god jul!

Han syntes ellers det var særlig hyggelig, etter all kontakt med norsk fagbevegelse gjennom årene, at han ble valgt til president i Euro-LO på nordmennenes nasjonaldag. Dessverre fikk han ikke anledning til å bli i Oslo og overvære 17. maifeiringen, med barnetoget og stemningen, men ønsket på forhånd nordmennene en happy 17. mai også.

Talen til kongressen hadde han måttet omskrive i dag morges. Han hadde fått forståelse for at det var stor uenighet og spenning i norsk fagbevegelse omkring temaet EF-medlemskap, og han kunne forsikre at den europeiske fagbevegelsen var absolutt kampvillig når det gjaldt rettighetene til det arbeidende folk i

EF-landene. Han visste Maastrichtavtalen var et hett tema både i Norge og Danmark, men håpet den nordiske fagbevegelsen ville slutte seg til fellesskapet. Det betød ikke bare sang og dans og glede å befinne seg innenfor det Europeiske markedet. Slik er ikke livet. Det var mange problemer å gå løs på, og det var nå opp til den norske fagbevegelsen selv å bestemme på hvilken måte utfordringene best kunne takles, utenfor eller innenfor fellesskapet.

– Vi har fremdeles store ulikheter innen EF – sa han.

Mange hadde frykt overfor EF, men han understreket at man ikke alene måtte bygge på frykten i sitt forhold til Europa. Man måtte også ha sine visjoner og håp med. Vi må vurdere mulighetene for hvor langt vi kan komme gjennom et forpliktende samarbeid. – Fellesmarkedet er et marked som er bygget opp på kommersiell basis, og man har ønsket en uhemmet konkurranse, men det er også muligheter for at dette fellesskapet kan utvikle seg til et virkelig felleskap med reelle håp for Europa. Dannelsen av fellesskapet kan også gjøre det mulig å realisere ønsket om «aldri mer krig i Europa».

Fellesskapet er rammen for mange ulike kulturer, og han trodde ikke EF representerte noen trussel hverken for den danske, engelske eller norske kulturen. Tvertimot kan de ulike kulturer blomstre innenfor fellesskapet.

Utviklingen i EF under Jaques Delors ledelse de siste 5–6 årene hadde gått i riktig retning. Det er ikke lenger bare snakk om økonomisk frihet, og sammen med de nordiske land kan vi skape et anstendig Europa og et godt samarbeid mellom de europeiske land.

Han hadde registrert at LO fikk penger av Regjeringen for sitt internasjonale solidaritetsarbeid. Han misunnte LO for dette, noe slikt kunne ikke skjedd i England: «I really love your foreign minister for that».

Det hjelper ikke for fagbevegelsen å si at vi greier oss alene. Mange steder står bedriftene tomme på grunn av sterke økonomiske krefter og politisk uforstand. Vi ønsker å styrke fagbevegelsen i Europa, og vi ønsker også å ha et forhold til den tredje verden – et forhold som bygger på solidaritet og generøsitet. Vi kan ikke hver for oss kjempe mot de multinasjonale selskapene. Disse selskapene kjenner ingen grenser. Kapitalen beveger seg fritt mellom landene. Vi må på tilsvarende måte bygge sterke internasjonale bånd for å takle de multinasjonale selskapene.

Han hadde sett i avisene at også i Norge var det sosiale problemer og høy arbeidsledighet. Sammen må vi presse regjeringene til å føre en mer aktiv arbeidsmarkedspolitikk for å få ned ledigheten. På møtet i TUC har vi bedt om at det settes i verk felles tiltak

i EF, og ikke bare festtaler. Den danske regjeringen har spilt en aktiv rolle i fellesskapet i disse spørsmålene.

Han sa at fagbevegelsen hadde oppnådd en god del i fellesskapet, bl.a. minimumsstandarder. Vårt utgangspunkt er at andre kan bli truet av at noen opererer med dårligere standard. Vi fikk i Maastricht-avtalen en bestemmelse om den sosiale dimensjon. Det skal kunne settes en standard for sosialpolitikken, og her har danskene også vært en pådriver.

Til danskene ville han si at man ikke skulle være redd for å si ja til Maastricht. Det var ikke slik at dette ville føre til at avgjørelsene ble tatt andre steder. Han trodde at EFs videre utvikling ville bli preget av de nordiske holdningene. Derfor har ikke Danmark noe å frykte.

Vi må bare se i øynene at de politiske realiteter blir drøftet innenfor fellesskapet, ikke utenfor. Jeg skal ikke forsøke å påvirke holdningene her på kongressen, dere vil på selvstendig grunnlag ta et standpunkt til EF. Det er kanskje også derfor dere åpner debatten med «Din tanke er fri». Det er en god ide å starte en kongress med en sang, det hadde aldri skjedd hos oss!

Han ville også minne om en annen god sang: *Solidarity for ever*. Han var ikke i tvil om at fagbevegelsens innflytelse ville være sterkere innenfor enn utenfor EF. Vi er med i arbeidet i Europa for å få innflytelse. Vi har mange kamper å kjempe ennå, men vi skal fortsette vårt arbeid med stor styrke. – Det er en stor glede for meg å være til stede her på kongressen!

Dirigenten takket for innledningen og ga så ordet til lederen i dansk LO, *Finn Torgrimsson*.

Dansk LO hilser

LO-lederen takket for invitasjonen til kongressen, og for at han kunne si noe om dagens tema, som var av stor betydning. I Danmark har man som utgangspunkt at det var en folkeavstemning 2. juni 1992 som resulterte i et nei til Maastricht-traktaten. De politiske partiene har senere forhandlet seg frem til et kompromiss som har vært behandlet på toppmøtet i Edinburgh nylig. Her har danskene fått medhold i fire viktige unntak, bl. a. unntak fra det militære samarbeidet i Vestunionen, et europeisk politisamarbeid og et europeisk statsborgerskap.

Nå skal det holdes en ny folkeavstemning i Danmark 18. mai. Opinionsmålingene er fortsatt positive for et ja, men vi vil i alle tilfelle få et stort mindretall som vi er nødt til å forvalte etterpå.

Formuleringene i Maastricht-traktaten gjør at vi har fått et mer forpliktende samarbeid innen EF på en rekke områder. Det gjelder ikke bare den økonomiske politikken, miljøpolitikken, men

også spørsmål knyttet til arbeidstakernes rettigheter Utviklingen av velferden må også sees i forhold til EF. Vi har aktivt støttet arbeidet med å få den sosiale dimensjon anerkjent i fellesskapet – i det indre marked.

Den sosiale dimensjon er nå en vesentlig del av samarbeidet og det vil styrke solidariteten mellom arbeidere, og vi vil ha muligheter til å unngå sosial dumping. Det vil styrke fagbevegelsens rolle i fellesskapet, og vi setter derfor vår lit til Maastricht-traktaten i fremtiden. Spørsmålene knyttet til arbeidernes rettigheter kan vedtas med kvalifisert flertall i EF. Det gjør det ikke bare lettere å styrke arbeidet for full sysselsetting, men vi kan også ta lovgivningen i bruk for å styrke arbeidernes rettigheter. Vi kan få forbedringer gjennom direktiver.

Forholdene på arbeidsmarkedet er vanskelig mange steder, men jeg kan slå fast at det danske avtalesystemet ikke blir truet av den europeiske arbeidsmarkedspolitikken, og EF skal heller ikke beskjeftige seg med streikeretten.

Edinburgh-toppmøtet kom ut med konklusjoner som var positive for fagbevegelsen. Det er de som ønsker å overse ledighetsproblemene, men et vedtak går i riktig retning. Man har vedtatt å fremme investeringer i infrastrukturen slik at man skal bedre transporten og kommunikasjonene mellom Øst- og Vest-Europa. Dette er skritt i riktig retning. Dette er spørsmål som ikke et enkelt land kan løse.

Han minnet om at EF-kommisjonen i midten av 80-årene ble enige om en sysselsettingspolitikk som i dag skal foregå i tett dialog med arbeidslivets parter.

Med tanken på de nye markeder i Øst-Europa var det viktig å bidra med støtte til gjenoppbyggingen i disse landene, hvis man ikke skulle risikere storinnvandring derfra til vest. Det var nødvendig å støtte oppbyggingen av den øst-europeiske fagbevegelsen, som vil ha stor betydning i oppbygging av et demokratisk samfunn. Uten bistand til Øst-Europa vil vi ikke kunne regne med økt eksport og sysselsetting i Vest-Europa, så han, og pekte også på miljøproblemene som krever sin løsning i øst, og som også berører Vest-Europa.

– I en strategi for sysselsetting i vest, er utdanning et sentralt tema. Økt kompetanse er nødvendig for å møte fremtidens utfordringer. De nordiske land har tradisjonelt hatt velutdannede lønnsøkere, så han, og mente utdannelsesspørsmålet måtte være gjenstand for en dialog både i Norden og i Europa, som ledd i fremme av vekst og utvikling.

Den utfordring man hadde sett etter dannelsen av det indre marked, var at man måtte kjempe for at utdanning ikke ble forbe-

holdt høyere utdanning, men at også middels og kortere utdanning ble tilgodesett.

Danmark har på det nåværende tidspunkt ikke sluttet seg til de langsiktige mål i Maastricht-avtalen. Dansk LO mente derfor at Edinburgh-avtalen var en god sikring.

– Den debatten vi har hatt i Danmark, skal dere ha nå, og den er ikke lett. Det er alltid kamper som skal kjempes, det vet vi som tilhører fagbevegelsen, og det må kjempes for å «slå ring om velferden», sa han og ønsket norsk LO hell og lykke med det arbeidet.

Den svenske LO-lederen, *Stig Malm*, hadde undret seg da han fikk invitasjon til å tale om EF på den norske kongressen. De to andre innbudte talerne var positive til EF, var han så invitert for å tale negativt og skape balanse ?

– Jeg skal hverken være positiv eller negativ, jeg skal være noe som i Sverige blir sett på som uvanlig for meg – jeg skal være ydmyk, sa Malm.

Svensk LOs innstilling til EF var enkel. Man hadde sagt ja til søknad om EF-medlemskap, men ikke tatt stilling til om Sverige burde bli medlem. Det skulle først gjøres når forhandlingsresultatet forelå.

Han pekte på at situasjonen for Sverige var noe spesiell – et lite land, og en liten nasjon med 8 millioner innbyggere, men med store multinasjonale konserner. Et lite hjemme-marked, derfor var det nødvendig med frihandel for svensk industri.

– Medlemskap i EF gir frihandel på det markedet, men er det også frihandel globalt ? Vi har multinasjonale selskaper som ikke kan basere seg på hjemmemarkedet, sa Malm.

Han hadde inntrykk av at EF-diskusjonen hadde overskygget interessen for resten av verden. Verden er mye større enn EF, men man så ikke så ofte det internasjonale engasjement hos politikerne nå, som i Olof Palmes tid.

Han pekte på risikoen ved å gå ut med et sterkt ja-engasjement. Dess flere fra etablissement som går ut med et sterkt ja, dess mer øker motstanden i folket. Det måtte ikke bli for stor avstand mellom grasrot og ledelse, og EF-spørsmålet var en sak som kunne skape denne uønskede avstand, om ledersjiktet førte en diskusjon langt fra virkeligheten som vanlige mennesker opplever.

Før han laget innledningen til den norske LO-kongressen, hadde han to papirer liggende på kontorpulten – ett med kritiske standpunkter til EF og det andre med positive.

Han vedgikk at mest ble skrevet på den negative siden.

Han ville f.eks. advare mot effekten av at næringslivet og kon-

servative krefter, ikke minst statsminister Carl Bildt, brukte EF som våpen i debatten. Når det skulle skje tiltak som forverret kårene for vanlige folk, pleide Bildt-regjeringen å unnskyldte det med at det var tilpassing til EF. Dette var noe som økte motstanden i folket.

Det samme hadde han registrert i EF-landene. De forverringer som ble innført i de enkelte land, ble EF gitt skylda for av de respektive myndigheter.

– Det er som i fagbevegelsen, sa Malm, går noe dårlig så reises kritikken oppover, ledd for ledd.

Fram til avstemningen i Danmark, var mangelen på demokrati en vesentlig feil ved EF-systemet. Man burde være takknemlig for danskenes nei, som skapte omrøring i byråkratiet i EF.

Malm heftet seg også ved mangelen på diskusjon om den sosiale dimensjon. Den er uteblitt. Når det gjaldt kapitalens friheter gikk det fort og effektivt med prosessen i EF, men med den sosiale dimensjon, som angår folk flest, gikk det tregt.

Han pekte også på at fagbevegelsens stilling i EF ikke er god. I fellesskapet kan det aldri bli en sterkere fagbevegelse enn den man makter å skape på det nasjonale plan. Først med en sterkere nasjonal fagbevegelse kan man regne med å få noen innflytelse innen EF-systemet.

– Vi får større markeder for vår eksport, blir det sagt. Men EF-landene sliter med de samme problemer som landene utenfor. Det er 20 millioner arbeidsledige i EF, og EF har ikke tilvekst.

Han minnet om at Sverige for 15 år siden lå som nr. 2, etter Japan, i skipsbygging. Nå finnes det ikke et verft igjen, etter at man først hadde vært igjennom en prosess med sammenslåinger. Fusjonene hadde ikke ført til noe positivt resultat. Han trodde heller ikke at mulighetene ble bedre av at man slo sammen en masse land med problemer.

– EF er en organisasjon som hittil har jobbet for næringslivets og kapitalens interesser, sa Malm og trodde også det var risiko for at EF ble proteksjonistisk, slik krefter i USA nå går inn for proteksjonisme som løsning på den økonomiske krisen.

– Og når tollmurer settes opp omkring rikmannsklubben, er det de fattigste landene som blir rammet, sa han.

På den positive siden anførte han fredsspørsmålet. Han trodde EF kanskje var den viktigste garanti for en fredlig utvikling i Europa.

EF er ikke et ferdig produkt, det er en prosess som kan utvikles, godt eller dårlig – og i fagbevegelsen er det prinsipielle syn at man vil delta i utviklingsprosesser, sa Malm, som trodde det ville være bra for EF om en rekke nordiske organisasjoner deltok i prosessen.

Han hadde ellers hørt mange feiltolkninger når det gjaldt EF og

understreket at EF ikke er Europa. Begrepet måtte ikke brukes feil. Europa består av mange land, også de nordiske.

– Når forhandlingsresultatet foreligger, kan vi ta stilling til medlemskap, men generelt tror jeg det er bedre å delta i en prosess enn å stå utenfor, konkluderte han.

Dirigenten takket de fire innleiderne og refererte to permisjons-søknader, som ble innvilget, før han hevet møtet kl. 10.25, til en kortere pause. Han anmodet delegatene til å tegne seg på talerlisten og innlevere forslag i pausen.

Møtet ble satt igjen kl. 10.40 og dirigenten sa seg ikke fornøyd med møtedisiplinen: Jeg trodde vi hadde en avtale om at når jeg sa ti minutter, så var det ti minutter, og ikke 20, sa Fjellheim som truet med å komme tilbake for å reforhandle siden.

På talerlisten var det allerede over 50 talere og det var fremsatt en rekke forslag. De som ikke hadde funnet sekretariatets innstilling ennå, kunne lete bak skilleark 10 eller 12. Dette var forslag 1405. Fagbevegelsen og Europa.

Dirigenten ville ennå ikke sette taletiden lavere enn fem minutter, men ville komme tilbake til redusert taletid etter en tid. De fremsatte forslag skulle utskrives og omdeles slik at man sparte tid ved ikke å, lese dem opp fra dirigentbordet.

Han hadde lest om møteledelse i Gerhardsens Tillitsmannen, og av den fremgikk det at utsettelsesforslag skulle behandles straks. Han sa at det var fristende også å gjøre med sekretariatets innstilling, men han motsto fristelsen foreløpig. Han foreslo fem minutters taletid, men foreslo at Walter Kolstad fra Transport fikk noe lenger tid når han som taler nr. 1 skulle gjøre rede for dissensen i Sekretariatet.

Dette ble enstemmig godkjent.

DAGSORDENS PKT. 7, FAGBEVEGELSEN OG EUROPA

Debatten om «Fagbevegelsen og Europa».

321 *Walther Kolstad*, Sekretariatet, holdt følgende innlegg:

– Dirigent – Kongressdeltakere.

I 1989 gjorde LO-kongressen vedtak om Norges forhold til det Europeiske Fellesskap og Europa. LO skulle gjennomføre et bredt rådslag om Europa ut fra fagbevegelsens verdigrunnlag og mål, som det står i debattopplegget «Fagbevegelsen og Europa».

Dette rådslaget er nå gjennomført i forbund, i foreninger og samorganisasjoner. Gjennom hele systemet har det vært infor-

mert, diskutert og gjort vedtak. Også spørsmål om Norge bør bli medlem av EF eller ikke er behørig besvart.

Rådslaget har vist at EF-saken også er kontroversiell innad i fagbevegelsen. Det er ingen tvil om det. Men jeg regner med at kongressen i 1989, som bestemte at saken skulle ut til uttalelse blandt LO's medlemmer, også hadde det mål at de svar som ble gitt, skulle danne grunnlag for viderebehandling, slik vi er vant med i fagbevegelsen.

Jeg har vært med i LO's styrende organer i 20 år. Alltid har det vært slik at innstillinger foreligger, vedtak blir fattet, såvel etter høringer som uten, enten sakene er av kontroversiell art eller ikke. Det skulle også bare mangle, og jeg spør. Når ellers har LO – som landets største og mest betydningsfulle arbeidstakerorganisasjon – latt være å ta standpunkt i en viktig samfunnsmessig sak?

Norsk Transportarbeiderforbund har fremmet et forslag som er enkelt og ikke til å misforstå: «Kongressen sier nei til norsk medlemskap i EF.» Dette standpunkt har vi solid bakgrunn for i organisasjonsmessig behandling og egen uravstemming. med andre ord vårt forbund, som det eneste, har spurt sine medlemmer og fått råd, som videreføres.

LO's styrende organer ønsket ikke noen form for rådgivende uravstemming og derved er det LO's høyeste myndighet, som er denne kongress, som bør ta standpunkt.

LO's ledelse – med klar støtte i Sekretariatet – ønsker ikke en realitetsbehandling på denne kongress nå. Argumentet er at forhandlingsresultatet ikke foreligger, og at saken skal avgjøres i en rådgivende folkeavstemming.

Det er ingen grunn å ha stor forventninger til resultatet. Det er Norge som har søkt om medlemskap og det er Norge som eventuelt skal bli medlem av EF, ikke omvendt. Resultatet av forhandlingene vet vi allerede ved å se på de lover og regler som EF allerede har vedtatt i Roma og Maastricht-traktaten. Vi vet også at vi skal bli medlem av en økonomisk og pengepolitisk union med en felles valuta. Vi vet at vi skal ha felles utenriks- og sikkerhetspolitikk, felles fiskeripolitikk, felles jordbrukspolitikk og tilpassing av skatter og avgifter. Vi må godta at EF's regelverk er overordnet all norsk lov. Alt dette og mer til vet vi allerede. Målt mot alt dette kan ikke støtten til det arktiske jordbruk være avgjørende for LO's holdning til EF.

Det kongressen derfor må ta stilling til, er om LO og våre medlemmer er tjent med EF's regelverk. Er medlemskap i EF en tilknytning til Europa som fremmer fagbevegelsens verdigrunnlag og mål?

LO's medlemmer synes å forstå problemstillingen. Siste

meningsmåling viser i et hvert fall at nei-siden er over dobbelt så stor som ja-siden. (51% nei og 23% ja.)

Det kongressen skal ta stilling til, er om EF-systemet er egnet til å gi folk jobb. Vil EF gi arbeid til alle? Arbeidsledigheten i EF er i dag på over 10%. I følge EF's egne beregninger vil arbeidsledigheten øke til over 11% neste år. EF-kommisjonen vet ikke hvordan ledigheten skal løses, og i mange EF-land bryr ikke myndighetene seg stort om de blir løst eller ikke.

Jeg tror høy ledighet vi bli et permanent problem i EF. Bl.a. fordi lav inflasjon har høyest prioritet. Som kjent er det meget sjelden at lav inflasjon og lav arbeidsledighet lar seg forene.

Arbeidsledigheten i Norge er etterkrigstidens høyeste. Det er et nasjonalt ansvar å få ned denne arbeidsledigheten. Det krever at vi må ha muligheter til styring. EF-medlemskap vil frata oss mange av de styringsmidler vi trenger for å gi folk arbeid. Tenk bare på de reduserte inntekter som følge av skatte- og avgiftsharmonisering, for ikke å snakke om valutastyringen som overlates til et felles sentralbanksystem, der Hermod Skånland reduseres til en filialbestyrer.

Fagbevegelsen må verne om det velferdssamfunn vi møysommelig har bygget opp. Det trues nå både av arbeidsgiversiden og av den politiske høyresiden. Høyresiden mener det er bedre å gi skattelette til rikfolk, enn velferdsgoder til vanlige arbeidstakere. Arbeidsgiverne synes oppsigelsesvernet er for godt for vanlige arbeidstakere, mens de stadig vil ha sine egne gyldne fallskjermer.

Med et EF-medlemskap svekker vi muligheten til å opprettholde velferdssamfunnet. Den planlagte skatte- og avgiftsharmoniseringen i EF vil gi det offentlige inntektstap i milliardklassen. I tillegg til EF's økonomiske politikk med stadige krav til økt effektivitet, legge press både på lønninger og andre faglige og sosiale rettigheter. Med andre ord, presset mot velferdssamfunnet vil øke.

Spørsmålet om norsk medlemskap i EF er ikke et spørsmål om samarbeid eller isolasjon. Det er mer et spørsmål om hvilke krefter vi skal samarbeide med og på hvilket grunnlag samarbeidet skal skje.

Jeg har vært så heldig at jeg gjennom vår internasjonale – Internasjonal Transportarbeiderfederasjon – får ta del i den såkalte koordineringsgruppen for sosiale saker i EF. Aldri har jeg vært med i en arbeidsgruppe som har gitt mer frustrasjon, selv om alle representanter fra ITF og andre internasjonale faglige organer er enige. Til og med fagdirektørene i EF innrømmer at sosiale saker er umulig å kjøre frem uten klarsignal fra ministerrådet, noe de ikke får, mens økonomiske saker og lovverk i den forbindelse blir kjørt frem med hurtigtogs fart.

Vi må være realistiske når vi skal vurdere mulighetene for samarbeid. Det er viktig å stikke fingeren i jorden. Nordisk samarbeid er avhengig av hvilke partier som har makten i de enkelte nordiske land. Vi har lite til felles med Carl Bildt. Vi har ingen interesse av at det korstog mot velferdssamfunnet som hans regjering nå gjennomfører i Sverige, skal gjentas i EF.

Samarbeidet gjennom Euro-LO er viktig, men det samarbeidet vil kunne fortsette uavhengig av medlemskap i EF.

Samarbeidet i internasjonal fagbevegelse har vist at det er mulig, uten å være med i en felles union.

Vi bidrar ikke til internasjonalt samarbeid ved å tilpasse oss EF's regler når det gjelder asbest, kreftmerking eller merking av løsemidler. Det samme gjelder problemet med sosial dumping. Se hvordan det har gått med den norske skipsbesetning etter tilpasningen, gjennom åpningene som ble mulig gjennom NIS-registrering. Nå vil vi få samme utvikling i internasjonal landeveistransport.

Arbeidsfolk som kjemper om jobbene ved å underby hverandre, er ikke internasjonalt samarbeid eller solidaritet. Ingen får det bedre av at vi får det verre.

EF-systemet er ikke i tråd med fagbevegelsens grunnleggende verdier. Dette kan vi se i dag. Vi trenger ingen ytterligere utsettelse til en ekstraordinær kongress. Dette er mitt prinsipielle standpunkt. Men, like klart er det, at det utsettelsesforslaget som sekretariatets flertall nå legger frem, er et forslag som bare skyver avgjørelsen frem i tid i håp om at tiden kan benyttes til å overbevise flere om at det ikke finnes alternativ til EF-medlemskap.

Dette betyr at avstemningen over vårt forslag bør skje på en slik måte at den enkelte representant blir gitt anledning til reelt standpunkt til begge forslag.

Jeg er i alle fall overbevist om at det store flertall av LO's medlemmer vil gi det samme råd til LO som vårt forbund fikk av våre medlemmer, uansett tidspunkt for avgjørelsen.

Jeg tar opp forslag nr. 1.004 på side 2.

Takk for ordet.

276 *Olav Boye*, Grafisk, sa at han skulle gjerne hatt to timer til dette temaet. Han hadde selv slekt i Tyskland og Frankrike og Drammen, hadde gått på skole i England og hadde venner i mange europeiske land. Han syntes derfor at han kunne kalle seg både europeer og verdensborger. Man må spørre seg om det er på grunn av EF's miljøpolitikk og vekstpolitikk at bønder og fiskere demonstrerer i Brussel. Er det de arbeidsløse, de trygdede og funksjonshemmede, uteliggerne i Roma og andre europeiske byer som har

kjempet for felleskapet. Er fagorganisasjonene i Europa tjent med de fire friheter og fri flyt av kapital m.v. Vil vi få flere på tarifflønn når vi går inn i EF?

Nei, det er slett ikke folket som har kjempet frem EF-unionen. Det er kapitalkreftene og ikke folket som har kjempet for en europeisk superstat og det indre markedet – et felleskap uten sosiale ordninger. Det er storkapitalens og aksjespekulantenes verk. Det er folket mot makteliten i Europa. Det er eliten som målbevisst har kjempet gjennom sin visjon om et fritt marked.

Man har fått til verdenshistoriens første grunnlov som er tuftet på kapitalens rettigheter, ikke på enkeltmenneskene. Man har opphøyd markedskreftenes frie spill til en statsreligion.

Det er en europeisk union vi har søkt om medlemskap i. Etter at forhandlingsresultatet foreligger, skal vi ha en rådgivende folkeavstemning, og så skal Stortinget behandle saken. Vi har valget mellom å bli en delstat i de europeiske forente stater eller å være en suveren stat. EF vil bety en rasering av folkestyret, noe H og Ap arbeider målbevisst for.

Etter at folkeviljen slo gjennom i 72, har utviklingen gått i en retning som gjør at vi er en del av det indre markedet i dag, sa Boye som betegnet EF-saken som den viktigste politiske sak i Norge siden 1905. Han ba om at kongressen støttet Kolstads forslag. Hvis kongressen gjorde dette ville det gjøre hans ord til VG dagen før til skamme. Han hadde sagt at kongressen var feig hvis den ikke tok standpunkt.

122 *Kjell G. Larsen*, Kjemisk, takket Stig Malm for hans innledning. Som vestlendinger flest hadde han også gått på søndagsskolen. Og han visste at uansett hvilke problemer som dukket opp, var alltid siste setning: Jesus er svaret på alt.

Han hadde vært med å støtte vietnameserens kamp gjennom arbeid i FNL-grupper, han hadde sin solidaritet knyttet til skjortearbeiderne i østen som arbeidet 12 timer om dagen, med sørafrikanske gruvearbeidere, landarbeiderne i USA, Coca-Colaarbeiderne i Guatemala, og streikende stålarbeidere i tidligere Øst-Tyskland. Jeg er solidarisk med deres drømmer og visjoner.

Jeg stiller meg derimot ikke solidarisk med kapitalistene som vil bygge en europeisk superstat for å ta opp konkurransen med USA og Japan. Si nei til EF!

117 *Olav Støylen*, Kjemisk, sa at Kjemisk Forbunds landsmøte hadde fattet klare vedtak på sitt landsmøte i 1992. De vedtak som var gjort på landsmøtet korresponderte med sekretariatets innstilling til kongressen. Vi ønsker å avvente forhandlingsresultatet

før vi gir vårt råd til medlemmene. Han ville på denne bakgrunn be Kjemisk sine representanter – uansett standpunkt til EF – om å stemme for sekretariatets innstilling.

– Det er like stor uenighet om EF i Kjemisk som i andre forbund og i LO generelt. Vi diskuterte dette spørsmålet minst like mye som andre, men vi ønsker å ta stilling til forhandlingsresultatet. Etter at det foreligger, skal vi gi vår anbefaling.

Dirigenten sa at redaksjonskomiteen skulle møte straks (Redaksjonskomiteen for Prosjekt 93).

325 *Finn Thoresen*, sekretariatet, sa at enhver sak var vanskelig å løse uten et skikkelig arbeidsredskap. Et av de viktigste arbeidsredskapene norsk og nordisk fagbevegelse har og har hatt er det kollektive tariffavtale-systemet. Kommer vi inn i EF, vil dette avtalesystemet bli erstattet av direktiver, lover og individuelle arbeidsavtaler. Fagbevegelsen knekkes i land etter land av denne utviklingen. Dette er prøvd gjennomført i mange land, også i Sverige hvor arbeidsgiverne støttes av den borgerlige regjeringen. Arbeidsgiverorganisasjonene i Norden arbeider for slike løsninger, og her har Nordens faglige samorganisasjon en stor oppgave for å stå, imot.

Vi ser også Senterpartiets holdning til lov om sosial dumping i Stortinget. Vi ser at arbeidsgiverne bygger opp et stort streikefond i Luxemburg i stedet for å sette fart i investeringene for å få fart på Norge. Arbeidsgiverne i EF ønsker ingen nordisk modell med kollektive avtaler. Nordisk Grafisk har forsøkt å reise dette overfor arbeidsgivere på konsernbasis, men de sier plent nei. I øyeblikket kommer den største faren fra den svenske borgerlige regjeringen, og ikke fra Brussel.

I Grafisk har man sagt klart nei til EF. Man har ingen tro på et slikt system for arbeidstakerne. Han syntes at spørsmålet kunne avgjøres på en ekstraordinær kongress. Noen sier at man da vil komme i en ny situasjon. Det trodde han ikke. Det eneste som var endret om to år var at representantene var blitt to år eldre. La oss møtes igjen om to år. Det er det rette tidspunktet i å si nei på, like før folkeavstemningen.

237 *Geir Andresen*. Tele- og Data, sa at i forbindelse med EØS-prosessen hadde LOs representantskap satt opp 15 krav som måtte tilfredsstilles. Et av disse var at man gjennom den økonomiske politikken skulle arbeide for full sysselsetting. Dette kravet var langt fra oppfylt. Ledigheten hadde økt mye etter dette.

Etter at Gro hadde overtatt etter Syses magaplask, hadde hun

lovet 30.000 nye arbeidsplasser. Etterpå hadde ledighetene økt fra 150.000 til nærmere 190.000. Man får da tro at alle muligheter er prøvd for å få ned ledigheten, men det ville ikke skje i EF.

Vi lever i et demokrati hvor folket velger sine politikere, så vi får tro at at de stekes i det flesket vi bringer frem til panna, sa Andresen som etterlyste en mer offensiv satsing mot ledigheten. I et EF hvor de fire friheter er rettesnoren, kan vi ikke vente oss en annen politikk. Der ønsker man lav inflasjon, og dette er ikke solidaritet. Målet med EF er å skape en stormakt hvor man satses på ensidig økonomisk vekst og hvor man har liten tanke for andre verdier.

Vi må i stedet arbeide for rettferdig fordeling, miljøsatsing, internasjonal solidaritet, reelt folkestyre og en god distriktspolitikk. EF og markedsliberalismen fremmer ikke en slik utvikling. Den fremmer ikke en rettferdig fordeling og en god distriktspolitikk.

Både Roma- og Maastricht-traktaten er mest opptatt av stabile priser, en holdbar betalingsbalanse og en liberalistisk politikk som ikke trykker sysselsettingen. Her står velferdssamfunnet mot pengemakten, selvstendigheten mot en union. Til dette må fagbevegelsen ta sitt ansvar og si et klart nei til EF.

286 *Leif Lund*, Hordaland, sa at det var viktig å ta standpunkt til hvordan vi ønsket et fremtidig samfunn i Norge. Vi bør derfor si et nei til EF. Vi vet allerede mer enn nok hva EF står for. Hva er det Norge egentlig skal forhandle om? Vi godtar jo allerede i utgangspunktet Romatraktaten og Maastricht-avtalen. Vi godtar en felles valuta.

-Vi må godta traktaten fra A til Å, ikke et komma kan forandres under forhandlingene, sa han og pekte på at handelsministeren hadde gjort det klart at Norge godtok innholdet uten forbehold. Forhandlingene gjelder tilpasninger og overgangsordninger.

Han mente det ikke kunne herske tvil om at medlemskap ville ha avgjørende virkning for utviklingen av det norske samfunn på en rekke områder.

Han hadde inntrykk av at de som sa ja til EF ikke likte ordet Union, som bl.a. innebærer felles økonomisk politikk, sikkerhetspolitikk, utenrikspolitikk m.m.

Alt dette har Norge sluttet seg til ved å måtte godta Maastricht-avtalen med innebygd utvikling mot en stadig tettere union. Der-som Norge blir medlem, må den økonomiske politikken i Norge legges om etter det – og hva da med arbeid for alle som jobb nr. 1? Maastrichtavtalen nevner overhodet ikke arbeidsledigheten, mens prisstabilitet tas opp flere ganger.

Markedsøkonomi kan aldri sikre full sysselsetting. Det krever en offentlig politikk for styring av markedskreftene, og det å sikre den enkelte økonomisk trygghet og frihet har alltid vært målet for norsk arbeiderbevegelse. Det kunne ikke aksepteres at arbeidsledighet ble brukt som økonomisk virkemiddel.

Han pekte på at velferdssamfunnet var utsatt for stort press nå, og verre ville det bli ved et medlemskap.

230 *Oddrun Remvik*, Sosionomforbundet, sa at dette var en viktig debatt og vegvalg for fagbevegelsen. Hun støttet Walther Kolstads forslag og tok opp forslag nr. 1005, som alternativ til forslaget fra sekretariatet – dvs. et klart nei til EF.

– Bakgrunnen for vårt nei, er at vi er opptatt av å opprettholde og bygge ut velferdsstaten, og at EF representerer et samfunn som er slik vi ikke vil ha det, sa hun. Det er flere kvinner enn menn som er i mot EF – og hun registrerte at det var fire menn som hadde holdt innledninger for å prøve å overbevise kongressen om at den ikke skulle ta standpunkt.

– Vi kvinner er avhengig av et godt utbygd velferdssamfunn, sa hun. EF hadde ikke noe direktiv om at velferdsstaten skulle nedbygges, men hadde et system som ville føre til det.

Hun viste til artikkel av Bjørn Bjørnsen, som skrev at velferdsstaten er et skjørt byggverk, som ikke ville tåle pågang fra de frie markedskreftene.

Hågensen hadde oppfordret til diskusjon på bred basis, og det sluttet hun seg til. Diskusjonen hadde bl.a. funnet sted med fagforeningskamerater i EF, som hadde vist stor skepsis overfor hva som ville skje med den offentlige sektor ved en tilpassing til EF. Risikoen var stor for innskrenkninger og forringet kvalitet på tjenestene.

Bekymringen for dette var sterk nok til at man allerede nå burde ta et klart nei-standpunkt.

27 *Terje Skog*, NEKF, mente kongressen nå, mens man debatterte samarbeid i den europeiske fagbevegelsen, burde uttrykke solidaritet med den del av den britiske fagbevegelsen som fører en kamp i dag for faglige rettigheter ved Timex i England, der iren, Fred Olsen, hadde sparket alle de streikende, beskyttet av de fagforeningsfiendlige lovene i Storbritannia.

Han viste til en delegasjon fra Dundee som var til stede i kongressalen, og håpet de fikk legge fram saken for kongressen. De streikende har fått støtte fra fagbevegelsen i Skotland og England og Skog oppfordret LO-kongressen til også å gi sin støtte til Timex-arbeiderne i kampen mot Fred Olsen.

Når det gjaldt spørsmålet om EF-medlemskap, hadde han sans for forslaget om utsettelse, men det var to svake punkter som gjorde at han likevel ikke kunne støtte det. En svakhet var, at noe ville skje i mellomtiden fram til den ekstraordinære kongressen – da ville man få forelagt spørsmålet om et Norge som allerede var nesten medlem av EF. Det andre gikk på at LO er en interesseorganisasjon som skal være med og prege utviklingen og øve innflytelse i den norske befolkning. Derfor var det riktig at kongressen tok standpunkt nå, sa han og støttet forslaget fra Walter Kolstad.

210 *Leif Sande*, NOPEF, viste til at engelske fagforeningskamerater var i mot EF inntil de fikk Thatcher som statsminister, da så de på EF som den eneste løsningen.

Men i Norge var vi ikke i en slik situasjon. Her har vi et velferdssamfunn som kan utvikles, dersom tilpasningen til EF ikke blir for sterk, mente Sande. Saken hadde kanskje stilt seg annerledes om Carl I. Hagen hadde vært statsminister i fem år og sto på terskelen til en ny periode på taburetten. Da ville kanskje også han vurdere EF som et bedre alternativ.

Han registrerte at representanten fra Danmark hadde anbefalt medlemskap, men Danmark stemte nei til Maastrichtavtalen og har fått unntak fra den bestemmelsen. Norge blir derimot bedt om å gå inn i et system uten unntak, basert på ren markedsliberalisme, som er stikk i strid med det fagbevegelsen står for.

Ynge Hågensen hadde sagt at det måtte være lov å tvile. Sande mente det også var lov å ta standpunkt – og meningsmålingene har vist at svært mange av LO-medlemmene hadde tatt standpunkt uten å vente på LO. Det de venter på er at LO nå skal ta et standpunkt og gå inn i kampen, som en pådriver i debatten. Han støttet forslaget om at LO-kongressen nå sa nei til medlemskap.

Dirigenten opplyste at det nå var inntegnet 70 talere, og ba dem forberede seg på å holde kortere innlegg. Det ville bli aktuelt med redusert taletid.

269 *Elin Gudmundsen*, Oslo, registrerte at det var mange EF-motstandere i salen og syntes det var fristende å følge forslaget fra Transport og si nei nå. Men det var også andre punkter som måtte tas med i betraktningen. Meningsmålinger hadde vist at det var 46 prosent tvilere i denne saken, og da må debatten tas på alvor. Hun minnet også om de raske endringene som var skjedd i Europa. Dersom man tok standpunkt til EF-medlemskap nå, var det som å gå ut fra at det ikke ville skje noen utvikling i den tiden som gjensto før forhandlingene var klare.

Hun mente man også måtte være bevisst på det delte synet som fantes i befolkningen på dette spørsmålet, også sett i sammenheng med rekrutteringen av nye medlemmer til LO.

Hun mente at et standpunkt som ble tatt på en ekstraordinær kongress etter at forhandlingsresultatet forelå, ville stå sterkere.

151 *Ronald Stensnes* NKF, likte ikke det Boye sa. Han ville ikke bli oppfattet som feig, og pekte på at han hadde vært EF-mostander siden før 70-årene og fremdeles var det. Han trodde imidlertid at man nå skulle ha is i hodet og vente med å ta et standpunkt til spørsmålet ble lagt fram for en ekstraordinær kongress.

306 *Gunnar Grimnes*, Sekretariatet, mente utgangspunktet for debatten måtte være at søknad om medlemskap er sendt. At det skal forhandles, at det indre marked er opprettet og at Sverige og Finland har søkt medlemskap.

Han var dypt uenig med dem som mente at kongressen nå skulle fatte et vedtak om ja eller nei.

Han mente EF-debatten i Norge bar preg av fastlåste, dels ned- arvede, meninger – og det var ikke noe godt grunnlag å fatte et standpunkt på. Men måtte få med seg den helhetlige sammenheng, derfor støttet han sekretariatets forslag om ekstraordinær kongress og forutsatte at innkalling til den skjedde i samsvar med de nåværende vedtekter.

Mange talere hadde tegnet et uhyrlig bilde av EF. Det dreide seg om land som var reisemål for nordmenn og som vi har handelsforhold til. Bildet kunne ikke være helt svart eller helt hvitt. Man måtte ha et forhandlingsresultat å forholde seg til.

Også han hadde reist en del i Europa og snakket med fagforeningskamerater der, og kunne ikke se at bildet var så svart som Boye og Kolstad hadde tegnet det. Spørsmålet dreide seg om mer enn mutitnasjonale konserner og fagbevegelsen.

307 *Kjell Bjørndalen*, Sekretariatet, pekte på at Norge og Norden var uløselig knyttet til EF på mange måter, uansett medlemskap. Dersom de tre nordiske søkerlandene ble medlemmer, ville EFs areal bli utvidet med en femtedel og den nordiske innflytelsen ville bli langt større enn folketallet skulle tilsi

– Vi er avhengig av høy eksport for å kunne videreføre velferds- samfunnet i Norge, og derfor er vi også avhengig av hva som skjer i EF enten vi blir medlemmer eller ikke, sa han. Ikke alt var perfekt med EF, men han trodde det var det samarbeidsorganet som hadde kimen i seg til å bli mer det vi ønsket.

– Kampen mot arbeidsledigheten er nedprioritert i EF, men noe

er på gang nå, sa han, og tvilte på at Norge kunne løse sitt ledighetsproblem uten at det skjedde noe positivt også i omgivelsen omkring.

Var det i Norges interesse å stille seg politisk utenfor de land som vi var så avhengig av? Det som skjer i EF-området påvirker også oss. Når vi i Norge diskuterer vilkårene for skipsverftene, sammenligner vi med EF. Når vi diskuterer energipolitikk, sammenligner vi også med EF.

Siden forhandlinger om medlemskap var innledet, mente han det var galt om kongressen tok standpunkt nå. Dersom kongressen sa nei til medlemskap, ville det kunne brukes mot regjeringens muligheter til å få et så godt resultat som mulig.

– Men vi må bruke tiden framover til å sette oss inn i og engasjere oss i temaet, sa han og anbefalte innstillingen fra sekretariatet.

Dirigenten opplyste at det nå var over 70 talere på listen og foreslo taletiden satt til 3 minutter, etter at neste taler hadde hatt ordet.

208 *Stein Stugu*, NNN, trodde Finn Erik Thoresen hadde rett i at den eneste forandring som ville ha skjedd når den ekstraordinære kongressen ble samlet, var at alle var blitt to år eldre. – Et viktig grunnlag for å kunne øve innflytelse, er at man tar standpunkt, sa Stugu og mente man ikke var avhengig av å se et forhandlingsresultat for å ta standpunkt til EF. Man visste at EF var bygd på å gi storkapitalen friere spillerom, i konkurranse med Japan og USA. Fagbevegelsen kunne ikke slutte seg til et EF som har slike mål. Det gir ikke et samfunn slik vi vil ha det. De fagorganisertes problem var hvordan man skulle få oppløst de multinasjonale selskapene og få innflytelse i bedrifter som nå styres av selskaper som Unilever og Phillip Morris. Perspektivet måtte være lengre enn en kortsiktig kamp om markedsandeler.

– Vi må sette dette i en klar sammenheng og arbeide for å snu denne utviklingen, for å beholde kontrollen over norsk industri. Han mente ikke at norske kapitalister var bedre enn utenlandske, men det er bedre muligheter til å kontrollere dem, dersom vi får tilbake de redskapene som er tatt fra oss, for å gjøre det.

Kongressen måtte ta standpunkt nå, mente han, mot EF og mot EF-lignende samfunn.

Taletiden var nå nedsatt til 3 minutter.

203, *Torill Hansen*, NNN, sa at hennes forbund nettopp hadde hatt landsmøte og der var standpunktet klart. Hun trodde ikke det

var mulig å få til særordninger på områder som var særlig viktig for oss.

Selv jobbet hun i fiskeindustrien og hadde hørt argumentene om markedsandeler og sysselsetting som skulle bedres ved medlemskap. Hun trodde ikke særlig på det, og viste til at fiskeindustrien i EF-landet Danmark på fire år hadde redusert sysselsettingen i fiskeindustrien fra 10 000 til 3 000 ansatte. Hun undret også på hva bedriftene gjorde i dag for å komme inn på disse markedene. I EFs analyse av det indre marked, forutsettes omstrukturering til større enheter. Det ville utvilsomt bety nedgang i sysselsettingen i denne industrien. Den enkelte bedrift ville prioritere å tjene mest mulig på kortest mulig tid.

Hennes standpunkt var klart nei.

60 *Roy Andersen*, Fellesforbundet, pekte på at man i går hadde hatt en viktig debatt om det framtidige LO, som kongressen skulle ta stilling til. Når det gjaldt fagbevegelsen og Europa, mente et flertall i sekretariatet at kongressen skulle utsette å ta standpunkt. Det syntes han var merkelig – utsette å ta standpunkt til en sak som i den grad hadde preget samfunnsdebatten og hadde så stor betydning for LOs framtid.

Yngve Hågensen hadde sagt at det var viktige elementer som var en forutsetning for å si ja. Det var han enig i. Det var viktige elementer som fagbevegelsen lenge har slåss for, som måtte på plass, det var saker fagbevegelsen kjempet mot på grunn av tilpassningen til EF.

Å si nei til EF var ikke det samme som å si nei til internasjonalt samarbeid, sa han. EF, det var kapitalkreftenes frie Europa, og det er en politikk som LO aldri hadde stått for.

Han støttet fullt opp om forslaget fra Transport. Han hadde sett i dagspressa at en engelsk minister mente Norge ikke burde få bli medlem av EF, på grunn av hvalfangsten. På den bakgrunn var han fristet til å sette i gang en skarpsliping av harpunene.

1 *Svenn A. Nielsen*, APF, pekte på at forhandlingene mellom Norge og EF er i gang og at vi måtte forholde oss til virkeligheten slik den var, ikke slik vi ønsket den skulle være. Han mente det var riktig å vente med å ta standpunkt til forhandlingsresultatet var klart. Med et bestant nei, mente han fagbevegelsen ville avskjære seg fra muligheten til å øve innflytelse på forhandlingene.

I de siste to årene hadde han selv fått anledning til å være med og bidra til å bygge opp fagbevegelsen i Øst-Europa, nærmere bestemt i Bulgaria. Der hadde han fått innsikt i hvor viktig det var

med muligheter til innsyn i det som foregår på myndighetsplanet. Han framsatte forslag om en henstilling til den norske regjeringen i anledning forhandlingene: Den måtte kreve større åpenhet i EFs organer.

Han pekte på den norske offentlighetsloven. I Norge har vi en tradisjon for innsyn. Det var en forutsetning både for at demokratiet skulle fungere og var også en forutsetning for å kunne drive faglig arbeid.

43 *Jardar Henriksen*, FF, mente representantene hadde mange forskjellige ståsteder når det gjaldt forholdet til EF.

Det forundret ham at mange talere svartmalte EF til de grader. Han ville derfor spørre Willis om fagbevegelsen i EF var så passifisert og den norske så mye bedre.

Det var ellers ikke bare Boye som hadde utenlandske kontakter. Henriksen hadde også det. Han ville videre spørre kollegaen fra Danmark om avtaleverket til fagbevegelsen der var blitt ødelagt etter EF-medlemskapet. Svaret fra dem han selv hadde diskutert dette med, hadde vært nei.

– Vi representerer flere bransjer her på kongressen, sa han, og tilhørte sjøl et multikonsern. Der var de tillitsvalgte spesielt opptatt av å få tilgang til og kontakt med ledelsen, som hadde sete i Zürich.

Selv valgte han i EF-saken å vise tillit til sekretariatet og støttet innstillingen derfra.

Han støttet også forslaget om støtte til Timexarbeidernes kamp mot Fred Olsen.

Møtet ble hevet for en kort røykepause kl. 12.07 og satt igjen kl. 12.20. Dirigenten sa at han ventet på noen nye forslag før han ville sette strek. Han opplyste at Torbjørn Dahl trakk sitt forslag.

Dirigenten tok opp de forslagene som var omdelt til delegatene pluss forslaget fra Lars A. Myhre, Tore Gulbrandsen og Terje Skog.

DAGSORDEN PKT. 7 FAGBEVEGELSEN OG EUROPA

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-1

Fra representant nr.: 237 Geir Andresen

Tele- og Dataforbundet

foreligger følgende forslag:

Fagbevegelsen må ta ansvar – LO-kongressen 1993 sier klart nei til EF!

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-2

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO forelegger følgende forslag:

Fremmer forslag nr. 1005 som *alternativ* til uttalelsen om Fagbevegelsen og Europa forslag nr. 1405.

«For Landsorganisasjonen er det sentralt å bevare og videreutvikle det norske velferdssamfunnet. Norges tilknytning til EF's indre marked, i denne omgang ved ratifisering av EØS-avtalen, vil føre til en harmonisering av lov- og regelverk i dette markedet. Denne harmonisering må ikke svekke bærebjelkene i det norske samfunnet.

LO må være en sentral aktør i kampen for å verne om viktige bærebjelker i det norske velferdssamfunnet og i verdenssamfunnet.

- LO vil kjempe for at full sysselsetting skal være et hovedmål for norsk politikk. Norske lov- og avtaleforhold må gjelde for alle som har arbeid i Norge og på norsk sokkel. Dette må også gjelde for korttidskontrakter. Fagbevegelsen undergraves dersom fastsettelsen av tarifforhold overføres til offentlige organer.
- LO vil kjempe mot alle nye forsøk som fratrar norske myndigheter styringa over den økonomiske politikken. LO kan ikke godta at Norge blir tvunget til å gi fra seg styringsredskapene for å utnytte ressursene i landet og på sokkelen. Norge må bruke vetoretten og alle andre muligheter vi har, selv om det skulle bringe landet i konflikt med EF- og EØS-organ.
- LO vil kjempe mot at stadig større deler av norsk næringsvirksomhet overtas av utenlandske eiere. Norge må legge ned veto mot EF-direktiver som svekker våre muligheter til å gjøre dette. LO aksepterer ikke dommer i EF- og EØS-organene som vil tvinge slike EF-krav gjennom
- LO vil kjempe mot at fri flyt av varer ikke skal hindre Norge i å sikre viktige miljøkrav, forbrukervern og vern om folks helse. Dette vil f.eks. gjelde statlige handelsmonopoler som Medisinaldepotet og Vinmonopolet.
- LO vil kjempe mot harmonisering av skatter og avgifter som kan svekke grunnlaget for velferdsstaten.
- LO vil kjempe for at Norge utvikler seg i en bærekraftig retning. Det betyr at vi ikke kan fortsette dagens vekstpoli-

tikk, med et stadig økende ressursforbruk og forurensing. Bare ved å stoppe fortsatt økonomisk vekst i den rike verden og prøve ut alternativer til dagens økonomi kan vi ta vår del av ansvaret for å skape en bærekraftig utvikling i global målestokk. Vi må opprettholde muligheten til å drive en selvstendig distriktspolitikk.

- LO vil kjempe om en politikk som innebærer patent på liv, og vil ikke akseptere lavere miljøstandarder. Det kan innebære at avtalens bestemmelser må settes til side.

For å sikre en utviklig av norsk samfunnsliv som er i tråd med våre mål, er det av avgjørende betydning å bevare den nasjonale sjølråderetten. Medlemskap i den europeiske union, som et EF-medlemskap vil være, fratrar oss sjølråderetten. Norge må derfor ikke bli medlem av EF. EØS kan ikke ses som et varig alternativ mot EF-medlemskap. EØS er derimot et skritt på veien mot EF-medlemskap. Norge bør derfor si opp EØS-avtalen så fort som mulig. Norges forhold til EF må bygge på Frihandelsavtalen. EØS-avtalen er vedtatt av Stortinget uten at folket har blitt spurt hverken før eller etter stortingsvalget i 1989 eller gjennom folkeavstemming. Derfor må folkets rett til å omprøve/forkaste avtalen respekteres.

I mellomtiden må kampen mot de negative virkningene av EØS fortsette bl.a. ved å:

- Kreve at Norge skal legge ned veto mot nye direktiv og forordninger som svekker bærebjelkene i norsk samfunnsliv.
- Kreve at deler av avtalen settes til side der EØS får alvorlige konsekvenser ved å bruke avtalens sikkerhetsklausul.»

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-3

Fra representant nr.: 1 Svenn A. Nielsen,
Arbeiderbevegelsens Presseforbund
foreligger følgende forslag:

Offentlighetsprinsippet skal sikre at publikum får innsyn i forvaltningens arbeid og den politiske beslutningsprosessen, noe som er forutsetningen for å kunne granske all maktutøvelse. Det er på denne måten demokratiet vedlikeholdes og utvikles. Sammen med bestemmelsene om dokument- og møteoffentlighet er dessuten sensurforbudet, kildebeskyttelsen og redaktøransvaret av grunnleggende betydning for demokratiet. Trykkefriheten bygger på et antall nøye sammenhengende prinsipper som de nordiske land, med Danmark som eksisterende medlem og Finland, Norge og Sverige som søkerland, må ha forpliktelse til å videreføre.

Norden har noe å tilby

For å understreke hvor viktig offentlighetsprinsippet er for våre demokratiske tradisjoner, fremsetter LO et krav om at de nordiske regjeringer krever garantier fra EF om at det enkelte nordiske land får beholde sin egen form for offentlighetsprinsipp uunnskrenket ved en tilslutning til EF. En slik opptreden vil også være en støtte til det arbeid med offentlighetsspørsmål som er gjort fra dansk side gjennom Danmarks 20-årige EF-medlemskap.

De nordiske landene har noe å tilby EF og må arbeide for at offentlighetsprinsippet får gjennomslag i EF og de øvrige EF-landene. I en situasjon hvor EF har krav på seg til å finne ordninger som skaper større åpenhet og innsyn, vil dette være et viktig bidrag til det europeiske fellesskapet.

Publikums rettigheter

Publikums rett til innsyn er betydelig større i Norden sammenlignet med både EF og de enkelte medlemsstatene. I de nordiske landene kan ikke myndighetene hemmeligholde sine dokumenter eller lukke folkevalgte organer, uten i lovbestemte unntakstilfeller. I EF og flere av EFs medlemsland, blir ingen ting offentliggjort hvis ikke myndighetene selv bestemmer det. Det betyr ikke at alt er hemmelig, men at publikum ikke har noen selvklart rett til innsyn i myndighetenes virksomhet.

Styrt av interesser

I dag kan journalister og andre få ut betydelige mengder informasjon fra EF. Men enhver informasjonsvirksomhet som ikke bygger på offentlighetsprinsippet, risikerer å bli styrt av kilder som har egeninteresser av når og hvordan informasjonen kommer ut til publikum. Når journalistikken blir så kildeavhengig, kan informasjonen lett utsettes for manipulasjon. Det tjener ikke demokratiet.

Sikrer kontroll

Offentlig innsyn sikrer at alle kan kontrollere at myndighetene behandler borgerne likt i henhold til rikets lover, og at forvaltningen opptrer på en måte som gjør at offentlige ressurser utnyttes på den mest rasjonelle og effektive måten. Med offentlig innsyn kan ikke forvaltningen utvikle seg særlig langt i en negativ retning uten at dette avsløres.

Beskytter alle parter

Innsynsretten beskytter imidlertid ikke bare borgerne, men også myndighetene selv ettersom ubegrunnede anklager og rykter om udyktighet og uærlighet, effektivt kan avsannes. I en lukket for-

valtning uten den kontroll som ligger i publikums innsynsrett, står tjenestemennene overfor sterkere fristelser til å utnytte sin posisjon og har større vanskeligheter med å forsvare seg den dag de angripes.

Kildebeskyttelsen

I alle nordiske land anses journalistens kildebeskyttelse, det vil si retten til ikke å avsløre kilden til en publisert opplysning, som meget viktig. I Sverige, hvor kildebeskyttelsen til og med er grunnlovfestet, er det forbud mot alle offentlige tjenestemenn, inklusiv politiet og påtalemyndighetene, å etterforske hvem kilden er. Om kildebeskyttelsen i Sverige svekkes gjennom en EF-tilpasning, vil det få konsekvenser også for de andre nordiske landene.

Uheldig unntaksbestemmelse

Det er uheldig at det enkelte nordiske land benytter seg av offentlighetslovens unntaksbestemmelser for å hemmeligholde spørsmål som berører forholdet til EF. Etter presseorganisasjonenes oppfatning, burde bestemmelsene på dette området innskrenkes til å gjelde opplysninger som kan skade rikets sikkerhet og pågående forhandlinger. Hvis dokumenter som tidligere var offentlige, blir hemmeligstemplett som en følge av at stadig flere avgjørelser blir tatt i EF, svekkes demokratiet. Det har aldri vært meningen med en EF-tilslutning.

Taushet betyr tilslutning

Selv om en EF-tilslutning ikke innebærer at nasjonalstatens lovgivning settes ut av spill, vil en tilslutning til EF innebærer at EFs lover og regler vil være folkerettslig bindende for våre land, og at EF-retten får prioritet foran nasjonal lovgivning. Etter LOs oppfatning vil taushet bli oppfattet som en tilslutning til EFs praksis hvor man i dag ikke har noe offentlighetsprinsipp og således ikke skiller mellom offentlige og hemmeligstemplede dokumenter når det gjelder muligheten for og retten til innsyn.

I EF-kommisjonen arbeider man nå med forslag om dokumentoffentlighet og gradering av dokumenter (Public access to official information) for EF-systemet selv. De nordiske regjeringer må arbeide for at dette forslaget får et innhold som samsvarer med de beste prinsippene i nordiske lands lovgivning på området.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-4

Fra representant nr.: 33 Kjell Røttereng,

Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

LO-kongressen forutsetter at Regjeringen legger det nødvendige press på Stortinget for at «Lov om allmengjøring av tariffavtaler» blir vedtatt slik forslaget foreligger.

Det må ikke aksepteres at formuleringer som «vesentlig» innarbeides hverken i lovforarbeidende eller selve teksten, da hele intensjonen med lovproposisjonen vil falle bort.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-5

Fra representant nr.: 297 Eirin Myran, Nordland
foreligger følgende forslag:

LO-kongressen sier nei til EF-medlemskap.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-6

Fra representant nr.: 87 Truls Maarud,
Handel og Kontor i Norge
foreligger følgende forslag:

Setningen «kongressen slutter seg til denne vurdering og vil understreke nødvendigheten av at alle deltakende land nå ratifiserer avtalen slik at samarbeidet i praksis kan utnyttes i kampen mot ledigheten» (siste setning i 5 avsnitt) strykes.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-7

Fra representant nr.: 244 Karen Irene Stangeland, Norsk Tjenestemannslag
foreligger følgende forslag:

Det er LO's oppgave å arbeide for at norske politikere og forhandlere legger vekt på å ivareta hensynet til den sosiale dimensjonen, arbeidsmiljøet og den sosiale dialogen på europeisk plan, og bidrar til å sikre og utvikle disse sidene ved EF enten vår tilknytning blir i form av en EØS-avtale eller fullt medlemskap i EF.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7-8

Fra representant nr.: 198 Torbjørn Dahl, NNN
foreligger følgende forslag:

Endring til forslag nr. 1405:

Avsnittet: «I november 1992 osv.» strykes.

Setningen «Kongressen vil understreke osv.» erstattes med: Dette er en samfunnsmodell som er motsatsen til EF som gjennom Romatraktaten og Maastrichtavtalen bygger på kapitalens frihet og et liberalistisk økonomisk grunnsyn. *LO vil derfor anbefale sine*

medlemmer å stemme NEI til EF-medlemskap. I november 1992 ga Stortinget regjeringen fullmakt til å søke om medlemskap i EF: Forhandlinger om dette pågår nå. Selv om LO anbefaler å stemme NEI, kan ikke mulighetene for et JA ved en folkeavstemming utelukkes. For fagorganiserte lønnstakere er det et overordnet mål at det føres en økonomisk politikk som øker sysselsetting, reduserer ledighet og trygger arbeidsplassene. Det er derfor viktig at LO arbeider for at dette sammen med råderett over landets ressurser blir et hovedpoeng i de pågående forhandlingene.

Avsnitt «Kongressen konstaterer at osv.» utgår.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7

Fra representant nr.: 27 Terje Skog, NEKF

Forslaget lyder:

LO-kongressen 1993 vil uttrykke sin støtte til den kampen arbeiderne ved den Fred Olsen-eide Timex-bedriften i Skottland fører. Deres kamp mot fagforeningsknusing har stor betydning for hele den europeiske fagbevegelse.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7

Fra representant : Lars A. Myhre,

Sekretariatet

Forslaget lyder:

Kongressen har merket seg at enkelte politiske partier har reservert seg i forhold til Regjeringens forslag til «Lov mot sosial dumping». Det er med undring vi konstaterer at det også gjelder partier som uttaler at de vil legge stor vekt på de verdier og standarder som vi har her til lands.

Arbeidsfolks lønns- og arbeidsvilkår hører til de grunnleggende verdier. Loven mot sosial dumping tar sikte på å gi oss økte muligheter til å ivareta og trygge de vilkår som generasjoner har kjempet fram.

Kongressen krever at Kr.F. og Sp viser at de mener noe med sine verdiutsagn – det krever støtte til Regjeringens lovforslag.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 7

Fra representant nr.: 234 Tore Gulbrandsen

Tele og Dataforbundet

Forslaget lyder:

LO-kongressen 93 har behandlet sitt forhold til Europa.

Kongressen er prinsipielt uenig i de grunnverdier som EF bygger på.

De frie markedskrefter gir rettigheter i EF's regler som fagbevegelsen ikke kan akseptere.

LO vil motarbeide norske tilpassinger til disse reglene.

LO-kongressen pålegger Sekretariatet å innkalle til en ekstraordinær kongress i henhold til LO's vedtekter § 7, for å vedta endelig anbefaling til våre medlemmer før folkeavstemningen.

Debatten

Dirigenten foreslo strek med de inntegnede talere og refererte talerlisten. Strek ble satt.

49 *Steinar Karlsen*, FF, sa at standpunktene på kongressen virket så fastslåste at man kunne avgjort denne saken pr. korrespondanse. Han var selv ikke så selvsikker på sitt standpunkt til EF. Man hadde i FF stor forståelse for like konkurransevilkår, f. eks. Vi vet jo at vi lever i en verden som ser slik ut at man må konkurrere. Vi kan ikke stå utenfor alt her i verden, heller. Vi kan heller ikke leve av sol og vind. For ham var EØS-alternativet godt nok.

Han var redd for at EF kunne bety en trussel mot velferdsstaten og at man fikk større klasseskiller. Man kunne ihvertfall avvente et forhandlingsresultat. Han ville ikke være med på å umyndiggjøre denne kongressen til å si nei allerede nå. Han hadde ikke mandat til å gjøre dette hverken fra sin fagforening eller fra forbundet. Det enkleste er selvsagt å si nei til alt, men han fant det riktigst at neste kongress tok et standpunkt.

– Det er en råkjøring fra nei-bevegelsen her i dag, men han ba om forståelse for at det også var mange tvilere i EF-saken. Man bør også vise disse respekt.

58 *Liv Christiansen*, FF, sa at Gro Harlem Brundtland på EF-landsmøtet for to år tilbake hadde sagt at man ikke kunne regne med å få alle ønsker oppfylt i forhandlinger. Hun hadde vært inne på LOs 15 krav til EØS. Hun var enig i dette, men man hadde trodd at det var mulig å oppnå noe mer enn man gjorde. Det var så magert at det ikke var til å regne på engang.

Hun pekte på at det skjer store endringer i den europeiske industrien. De som er med i et internasjonalt konsern, får stadig mindre innflytelse. Arbeidernes rettigheter reduseres. Mulighetene for påvirkning reduseres jo større konsernet er. – Vi har et godt bedriftsdemokrati i Norge, og jeg er redd for at dette blir en saga blott når vi kommer inn i et konsern. Hun spurte om de herrer i Brussel tok hensyn til dette når de drøftet fagbevegelsens stilling i et fremtidig Europa. Hun var i alle fall tilhenger av at man nå avventet forhandlingsresultatet. – Støtt sekretariatets innstilling! sa Christiansen som spurte panelet hvilke muligheter bedriftsdemokratiet ville ha i et fremtidig Europa.

251 *Kirsti Evjen*, NTL, sa at hun så på EF fra sitt ståsted i Nord-Norge. Hun sa at man måtte forholde seg til realiteten at Europa var i forandring, enten man likte det eller ikke. – Men debatten i Norge om EF har fått religiøse overtoner. Man snakker om himmel og helvete. Hun trodde ikke det ville bli hverken himmel eller helvete enten man kom med i EF eller ikke. – Og enten dere tror det eller ei, så har vi i Nord-Norge et avslappet forhold også til helvete.

– Vi i Nord-Norge er i alle fall innstilt på omstillinger til et Europa i forandring. Vi skal ikke henge oss opp i våre egne særegenheter for enhver pris. Jeg får si som 6.-klassingen sa: – Jeg vil inn i EF for da får jeg kjøpt kinaputter i Norge. Da behøver han nemlig ikke dra til Sverige og Stig Malm for å kjøpe dem.

– Vi tilhører en bevegelse som har tro på solidaritet, men da må solidariteten strekke seg utover det å synge Internasjonalen 1. mai. Vi må vise den i handling, sa *Evjen* som støttet sekretariatets innstilling.

Dirigenten sa at når han ikke hadde grepet inn overfor brukte kraftuttrykk i siste innlegg, var det fordi han hadde tatt hensyn til at representanten kom nordfra.

270 *Roy Pedersen*, Oslo, sa at han hadde en annen dialekt som tilsa at han brukte penere uttrykksmåter. En av delegatene hadde spurt om fagbevegelsen i Europa var passivisert. Nei, dette var ikke riktig, men spørsmålet er hvilken posisjon fagbevegelsen har i dagens Europa. Han kunne nevne tre eksempler som illustrerte dette. Hoover, som produserer støvsugere i Frankrike, ville flytte sin produksjon til Glasgow. Da ble det oppstandelse i fransk fagbevegelse, og saken ble sogar reist på regjeringshold. Man spurte EF om man kunne hindre en slik flytting. Svaret var at det nettopp var slik flytting som var naturlig innenfor systemet. Dette betydde nemlig fri flyt av kapital.

Danske kolleger i Bygning hadde forhandlet seg frem til brakkebestemmelser som innebar skikkelig isolerte rom m.v. mens EF mente at dette var en handelshindring. Heldigvis hadde de danske arbeiderne vunnet sin sak. Han var av dem som mente at man visste tilstrekkelig til at man kunne ta standpunkt til EF nå.

Det viktigste vet vi etter Roma- og Maastricht-traktatene. Unionsplanene er klare, ikke minst planen om en europeisk sentralbank som skal være utenfor politisk kontroll. I Norge er det bare Fremskrittspartiet som har et slikt standpunkt. Da ville man altså redusere Hermod Skånland til en filialbestyrer. Han var for et standpunkt nå. Støtt Kolstad!

200 *Arild Oliversen*, NNN, ville ta opp de jordnære ting. Yngve Hågensen hadde tidligere på dagen gitt ham blomster i anledning 47-årsdagen, men han var ikke fornøyd før han fikk en enda større presang, et nei-vedtak på kongressen

I NNN hadde man fått gjennomført en prosjektanalyse om hva som vil komme til å skje med deler av NN-industrien i et åpent marked, og vi har også spesielt sett på hva som skjer ved et medlemskap. Det viser seg at dette ville føre til en katastrofe for norsk matvareforedlingsindustri. Derfor sier også NNN et rungende nei til EF. Vi har nemlig sendt spørsmålet ut på høring til våre fagforeninger.

Vi merker også at bransjen tilpasser seg. Både kjøtt- og meieri-bransjen sier at de må bli mer robuste under nye rammebetingelser. Det er gjennomført stor omstilling i kjøttindustrien bl. a.

Etter hans mening var et lands handlefrihet i stor grad avhengig av hvilken selvforsyningsgrad man hadde. De markedsliberalistiske krefter er i så måte livsfarlige. Foredlingsindustrien bør fortsatt være en ryggrad for bosettingen i distriktene. Da trenger vi planøkonomisk styring, ikke markedsliberalisme. Han oppfordret kongressen til å stemme for Kolstads forslag.

198 *Torbjørn Dahl*. NNN, sa at i avdelingen for reiseskildringer a la Boye, kunne han også bidra med en. Som så mange andre hadde han også vært på studietur til Brüssel. Han hadde bl.a. tatt opp et generelt problem om politikernes innflytelse. De måtte sørge for gjenvalg, men de kunne ikke påvirke på Kommisjonen. I høyden kunne de få ting utsatt. Han hadde også spurt landbrukskommisjonen om man kunne beholde bosettingen i nord. Han svarte: Finn ut hva de trenger og skriv ut en sjekk, kom ikke med noen produksjonsmål.

Når det gjaldt miljø og sikkerhet så hadde han reist spørsmålet om forbudet mot bestråling av matvarer kunne bestå i Nord-Norge. Ja, hvis strålingen er skadelig, ble det svart. Man la til: Det er den selvfølgelig ikke, for den er tillatt i EF.

Han sa at mangelen på demokrati er klar, og Roma- og Maastrichtsavtalene ligger fast. Derfor er ikke dette forhandlingstemaer. Landsmøtet i NNN hadde sagt et klart nei til EF. Han hadde også levert et forslag om dette, som fulgte malen i sekretariatets forslag, men han trakk dette til fordel for Kolstads forslag.

Panelet svarer

Normann Willis og Finn Thorgrimson fikk ordet for å svare på spørsmål fra to representanter som skulle ha permisjon.

Normann Willis sa at han ikke kjente igjen beskrivelsene som mange delegater ga av EF. Det er ikke slik at fagbevegelsen i EF godtar noen nedbygging av velferdsstaten eller at vi støtter et fullstendig fritt marked. Vi er i ferd med å bygge opp et apparat som nettopp skal sikre oss en skikkelig sosial standard i EF. – Hvis det virkelig er slik at EF gikk inn for å nedbygge velferdsstaten, hvorfor i all verden er da Margaret Thatcher imot EF?

Han understreket at ingenting av det manser i EF-systemet er med på å bygge ned de kollektive tariffavtalene. Vi forhandler oss frem til minimumsstandarder, og dette med individuelle arbeidskontrakter er noe vi ser i alle land. Det har ingenting med EF-systemet å gjøre. Vi trenger et internasjonalt faglig samarbeid for å hindre en slik utvikling. De multinasjonale konsernene har heller ikke noe med EF-systemet å gjøre. Jo sterkere fagbevegelsen står internasjonalt, jo bedre kan vi hanskens med de multinasjonale selskapene.

Det er i EF de viktigste spørsmålene i Europa blir drøftet i tiden fremover. Vi er bestemt på å være med å påvirke utviklingen fremover. Om, vi kommer til himmelen eller helvete, vet vi ikke, men vi tror at det skal bli bedre. Uansett hvor man havnet, sa han til Kirsti Evjen, så ville man bruke sine advokater for å få best mulig forhold. Han trodde imidlertid ikke det var noen advokater i himmelen. Han lovet at TUC ville arbeide hardt med å finne løsninger i tiden fremover.

660 *Finn Thorgrimson* sa til Jardar Henrichsen at det ikke er slik at de faglige overenskomstene blir ødelagt i EF-systemet. Danmark har vært medlem i EF i 20 år, og medlemskapet har ikke begrenset arbeidsmarkedet på bekostning av overenskomstene. Han hadde lagt merke til at mange brukte dette som et sterkt argument, at man mistet kollektiv-avtalene, men dette var helt galt.

Det er heller ikke riktig at man får en lavere sosial standard. Han hadde hatt samtaler med folk i EF senest siste uke og fått skriftlig bekreftet at de danske overenskomstene gjaldt, ikke bare for dansker, men også for ikke-dansker. Streikeretten er også opprettholdt.

På et område var det behov for ytterligere forbedringer, og det gjaldt arbeidet med arbeidsmiljøspørsmål. Etter Maastricht-traktaten hadde man et bedre grunnlag for å arbeide med disse spørsmålene. Arbeidsmiljøspørsmål har vært forsømt. Før krevde man nemlig enstemmighet, men nå er et flertall tilstrekkelig for å vedta regler. Vi skal også i fremtiden beholde vår fulle avtale- og forhandlingsrett, sa *Thorgrimson*.

Dirigenten takket panelet og hevet møtet for lunsj. Han sa at pausen bare strakk seg til 14.30.

Ettermiddagsmøtet tirsdag

Dirigenten takket panelet og hevet møtet for lunsj. Han sa at pausen bare strakk seg til 14.30.

Møtet ble satt kl. 14.30, med Svein Fjellheim som dirigent, og innledet med allsang, ledet av *Frank Havrøy* – «Ta hverandre i handa og hold».

Dirigenten refererte så en rekke permisjonssøknader, som ble innvilget, før han gjorde oppmerksom på dokumentet som var lagt ut på bordene og som inneholdt de forslag som var framsatt under debatten:

Voteringer

Dirigenten viste til forslaget fra repr. 33, Kjell Røttereng. Det gjaldt en sak som nettopp nå var til debatt i Stortinget og burde derfor votes over med en gang.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fra Lars A. Myhre, sekretariatet, angikk også debatten i Stortinget. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at 198, Torbjørn Dahl hadde trukket sitt forslag.

Forslaget fra repr. 27, Terje Skog, ble enstemmig vedtatt.

Voteringen over de øvrige forslagene ble utsatt til etter debatten var avsluttet.

211 *Kjetil Karlsen*, NOPEF, var enig med Hågensen i at det gikk an å være usikker i dette spørsmålet, men det gikk også an å være sikker. Det var han selv, og begrunnet det. Bl.a. gjaldt det frykten hos oljearbeiderne i Nordsjøen angående arbeidstidsordningen, og at man skulle få den samme ordningen som på britisk side i Nordsjøen. Det ville bety et tillegg på 1000 timer, og dermed stort tap av arbeidsplasser fordi færre måtte jobbe lengre.

Han fortalte også at han hadde vært innom en bok- og papirforretning tilhørende en stor kjede i Storbritannia – og bak disken der fant han to personer i dress og slips, som ikke kunne være mer enn 12-13 år. Hva slags barndom er det snakk om da, når man må så tidlig ut i arbeidslivet ?

Han mente det ikke var så lett å ta stilling til EF-spørsmålet, men dette var noe av det som hadde overbevist ham om at det er rett å si nei. Han støttet forslaget fra Walter Kolstad.

14 *Anders Rodal*, NAF, sa at historien var den beste veiviseren også i nåtida. Det er det beste kompass man kan ha å styre etter, kunnskap og erfaringer. Vi i arbeiderbevegelsen har alltid visst at internasjonalt samarbeid er viktig for å sikre sosiale rettigheter. Utviklingen av våre sosiale reformer har skjedd med utveksling av erfaring over grensen. Den gamle parolen om vennskap mellom alle arbeidende folk, bør reises på ny, både i og utenfor EF. EF er nok hverken himmel eller helvete. Vi skal være med på å styre kapitalen og spekulantene og da må vi styrke sosialdemokratiske verdier både i øst og vest. Han syntes ikke det var riktig at kongressen nå stemte for eller mot medlemskap. Sekretariatets innstilling var etter hans mening i pakt med de aller mest demokratiske tradisjoner. Støtt sekretariatet, ikke vedta ja eller nei!

128 *Finn Bærland*, NKF, sa at han som kom fra Kommuneforbundet støttet sekretariatets innstilling. En av grunnene til dette var at hele EF-saken er så komplisert og omfattende at man burde sette av en hel kongress til drøftinger. Han savnet også objektive analyser av virkningene av et EF-medlemskap. Det han hadde sett av informasjon om dette hittil hadde ikke vært godt nok.

For å illustrere dette ville han bare vise til en setning. Det heter i innstillingen at det påligger alle europeiske land en forpliktelse til å føre en økonomisk politikk for full sysselsetting. De kan i sannhet tilsløre mer enn de avdekker, som sa at dette var en type informasjon som man ikke hadde bruk for.

Han hadde også hatt møter med europeiske fagforeningskamerater, og det var ikke så lyst alle steder. I bransjekomiteen for offentlig sektor kom det frem at man hadde fått kongressens kriterier i Maastricht - avtalen som tilsier at man må bygge ned offentlig sektor.

297 *Eirin Myran*. Nordland, ville fremme et forslag om at man sa nei til EF nå. Norge var allerede medlem av 125 internasjonale organisasjoner selv om vi ikke ble med i EF. - I norsk arbeiderbevegelse må vi se hvor vi har muligheter til å vinne frem med våre visjoner, og det er ikke i EF.

Hvordan kan man ta et standpunkt nå når forhandlingsresultatet ikke foreligger. Svaret er at vi er bundet av Romatraktaten - uten forbehold i det øyeblikk vi startet forhandlingene. Det er eliten i EF-kommisjonen som bestemmer det meste. La oss se

hvordan vannet renner, om det kommer ut i et hav eller om det fordampes. I EF-unionen er det EFs ministerråd som sitter med den lovgivende makt, ikke de folkevalgte organer.

31 *Gunnar Nilsen*, FF, sa at det er 12 land med i EF og inkludert EØS er det 18 land. Utenfor EF står 14 land, så det er ingen fare for å bli isolert. Etter hans mening burde fagbevegelsen velge side nå. Noen sier at vi kan påvirke EF innenfra, ja da blir det 4 millioner mot 240 millioner.

Men samtidig som Norge eventuelt rykker inn i EF, rykker EF inn i Norge med sitt overnasjonale lovverk, med sine hundrevis av lover som regulerer landbruksamvirket, offentlig virksomhet m.v. De skal oppfylle de fire friheter. De samme tilpasninger gjelder også i EØS.

I EF skal man tale med sikkerhetspolitisk, utenrikspolitisk og økonomisk stemme. Man flytter ikke bare makten fra Norge til Brussel, men fra periferien til sentrum i Norge, fra LO til NHO, fra grasrot til elite.

Hvis vi står utenfor, kan vi likevel påvirke den europeiske utvikling gjennom våre samarbeidsorganisasjoner, og vi kan gjøre felles konkrete utspill.

Her på kongressen er det et taktisk spill som foregår. Det sies at mange er tvilere. – Men når lederen for ja-bevegelsen, Inge Lønning, sier at han også er tviler, da begynner vi å tvile på tvilerne, sa Nilsen som trodde han kunne fastslå at denne kongressen sa et foreløpig nei til EF. Den neste kongressen ville bare kunne si et endelig nei. Det var hele forskjellen.

244 *Karen Stangeland*, NTL, sa at hvis ikke ideen om et forpliktende europeisk samarbeid allerede var levende, ville man måttet lansere den nå. Så god er denne ideen. Mange oppgaver i samfunnet krever internasjonale løsninger, det gjelder ikke minst i miljøspørsmål, sysselsettingspolitikk og arbeidet for like konkurransevilkår.

Mens vi ser på blir EF bygget sten for sten. Skal vi så vente til bygningen er ferdig? Hun trodde ikke det. I NTL var man antagelig splittet i to like deler i EF-spørsmålet. Hun trodde derfor det var riktig at LO beholdt sin nøytralitet nå og så fikk medlemmene ta standpunkt til forhandlingsresultatet senere. Vi må ikke gå i skyttergravene. Vi må diskutere hvordan vi kan nå våre sosiale mål innenfor EF. Hva er vår strategi? Skal vi basere oss på rammeavtaler eller lovverk. Hva skal vi overlate til Euro-LO?

Hun lurte på om ikke det var en ide at LO laget en informasjonsavis om EF. Det var behov for bedre informasjon til medlemmene.

LO hadde også vært premissleverandør bl.a. til forhandlingsopp-
legget om arbeidsmiljø. Hun viste til sitt innleverte forslag.

150 *Ragnar Olsen*, NKF, sa at han ikke ville at man skal havne i skyttergravene, ikke som skytter og ikke som beskytt. Han støttet sekretariatets innstilling. Han trodde det også var en stor vet ikke-gruppe i salen, og etter hans mening var det å støtte Kolstads forslag å sette seg utenfor den videre behandling. Han hadde tre ganger vært med på Europa-debatten, 1. gang da han hadde demonstrert utenfor Stortinget og på Rådhusplassen i 1962, siden i 1972. Fra 1972 og frem til nå hadde han vært EF-tilhenger. Det er ikke det samme som å si ja til medlemskap, det vil avhenge av forhandlingsresultatet.

– La oss ta stilling til resultatet når det foreligger – og beholde muligheten til å gi råd, både til medlemmer og forbund

84 *Per Jansen*, Norsk Grafisk, mente man skulle være ekstra skarp i hodet for å kunne bringe noe nytt inn i denne debatten nå. Han ville bare komme med noen bemerkninger fra en vanlig grasrotmann.

Noen hadde hevdet at vi måtte med i EF for å få til et godt samarbeid med Europa, men samarbeidet var da ikke dårlig i dag, mellom fagforeningskolleger?

– Noen sier at Norge umulig kan stå alene utenfor. Det ble sagt også i 1972, men det har da gått bra?

Han stemte nei i 1972 og var som andre klar over forandringene som siden var skjedd i Europa, kanskje til det bedre, kanskje til det verre. Noen ville kanskje si at det ikke var så rart, siden han kom fra Grafisk som sier nei til alt, – men det var ikke et korrekt bilde av et sterkt forbund, etter hans mening.

Han var enig i at man skulle ha samarbeidsavtaler med andre land i Europa, men det måtte være gjensidige avtaler.

Han hadde ikke gått i mot EØS-avtalen. LO hadde stilt en rekke forutsetninger for å støtte avtalen – noen av forutsetningene var innfridd, andre ikke, men han trodde den avtalen likevel var til å leve med.

Han hadde registrert at det ble snakket mye om at Sverige og Finland hadde søkt medlemskap – men hvorfor var det så lite snakk om Sveits?

Han støttet innstillingen fra sekretariatet.

311 *Liv Nilsson*, Sekretariatet, var klar over at EF-saken kunne komme til å splitte det norske folk. Den kunne til og med splitte fagbevegelsen. Hun trodde derfor det vedtak kongressen fattet, ville få stor betydning for hva som skulle skje i så måte.

– Det er ikke uvanlig at det er forskjellig syn innen fagbevegelsen i forskjellige saker, men det spesielle med denne saken er at den engasjerer så sterke følelser, sa hun. Derfor var det så viktig at kongressen fant den rette måten å behandle saken på. Hun håpet inderlig at man kunne komme ut av denne debatten som en enhetlig fagbevegelse.

Hun hadde spurt seg hvilken rolle fagbevegelsen trengte å spille i denne saken, og var kommet til at oppgaven ikke var å dytte meninger på medlemmene.

– Vår oppgave er å arbeide for medlemmenes interesser, og det er det uansett om vi blir med i EF eller ikke. Vi er ikke et politisk parti, sa hun og anbefalte sterkt sekretariatets innstilling om ekstraordinær kongress. Inntil da, håpet hun på en saklig debatt. Videre mente hun den uttalelsen som skulle vedtas, måtte være blottet for «føring» overfor medlemmene. – Saklighet og toleranse bør være ledetråden. Vi er ikke nødvendigvis feige fordi om vi mener det, sa hun.

231 *Turid Leirvoll*, Norsk Sosionomforbund, sa at når man skulle slå ring om velferdsstaten, så var den viktigste bærebjelken arbeid til alle – jobb nr. 1. For å få til det, krevdes det verktøy, som statsstøtte, styring av offentlige innkjøp osv. Men dette passet ikke inn i Maastricht-systemet, der det er den åpne økonomi og fri konkurranse som knesettes. Her ble rett og slett den sosialdemokratiske verktøykassen fjernet, mente hun, og minnet om at Maastrichtavtalen var akseptert som grunnlag for forhandlingene med EF. Det var ikke i samsvar med LOs mål, der man trodde på politisk styring som virkemiddel.

– Det verste er ikke at makt overflyttes fra Oslo til Brussel, men at makten overføres fra politikerne til markedet, sa hun. Det var i samsvar med LOs mål å si nei til EF slik det er i dag. Vi velger sysselsetting framfor prissetting, i motsetning til Maastrichtavtalen.

132 *Berit Lynnebakken*, NKF, sa at fagbevegelsens forhold til et framtidig EF kanskje var den viktigste saken som ble debattert på kongressen. Da måtte man legge til grunn fagbevegelsens egen ideologi og interesser. Det var på det grunnlag så mange allerede hadde tatt standpunkt, fordi EFs grunnlag ikke er i overensstemmelse med våre interesser.

Full sysselsetting var ikke EFs mål, der ble prisfastsetting overordnet.

Man hadde fått bekreftet den enorme arbeidsledigheten i EF og mange nærte en berettiget frykt for undergraving av de faglige rettigheter, noe som fagbevegelsen hadde prøvd å demme

opp for med lov om sosial dumping. Da var det nødvendig med styring av kapitalen, men det ville ikke være mulig innenfor EF-systemet.

Det hadde stor betydning at velferdssamfunnet kunne bevares og utbygges,- det betød bl.a. en godt utbygd offentlig sektor, som bl.a. dreier seg om mange kvinnearbeidsplasser.

Forslaget om ekstraordinær kongress så hun som en halv seier, men det var andre ting i forslaget som hun ikke ville stemme for.

281 *Eli Moe*, Aust Agder, syntes innledningsforedraget til Stig Malm hadde dekket det meste av det man måtte forholde seg til. Det var en plikt å sette seg best mulig inn i alt som har med medlemskap i EF å gjøre. Hun registrerte at det i landet allerede var skapt en ja og en nei-fløy og at det samme var i ferd med å skje i fagbevegelsen, før forhandlingsresultatet foreligger. Hun var selv ikke EF-tilhenger, fordi kapitalkreftene ikke tjener fagbevegelsens sak, men hun ville ikke følge den populistiske tendensen til å ta standpunkt før man har fått se resultatet.

Dersom kongressen nå tok et standpunkt og landet enten på et ja- eller nei-standpunkt, mente hun at man da hadde kneblet debatten ute.

Hun støttet sekretariatets innstilling.

282 *Kåre Hansen*, Vest Agder, sa at saken var diskutert i Vest Agders fylkeskonferanse og at man der ikke hadde tatt standpunkt. Personlig hadde han vært nei-mann i 1972, men hadde skiftet endel på standpunktene. Han hadde havnet på ja-siden, men etterhvert var han blitt mer usikker. Han mente kongressen også måtte ta hensyn til den store prosenten som var usikker.

Han trodde ikke et EF-medlemskap ville løse alle problemer, men det kunne være et redskap for å oppnå flere arbeidsplasser.

Selv kom han fra en bedrift som eksporterte nær hundre prosent til EF-land og kunne med det se en av fordelene ved medlemskap, men EØS-avtalen var også gunstig i så måte. Han var imidlertid usikker på hva som ville skje med EØS-avtalen når Sverige, Finland og andre EFTA-land ble medlemmer av EF – og om Norge ble stående utenfor.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det gjensto over 39 taler , og sa at et par,tre stykker faktisk hadde trukket seg. Det var det også anledning til!

133 *Tormod Jarsve*, NKF, syntes det var kommet fram mange gode argumenter i debatten, både for at kongressen skulle si nei

nå, og for sekretariatets innstilling. Han ville imidlertid støtte forslaget fra Transport.

Kommuneforbundet i Akershus hadde hatt grundige drøftinger og mange møter på denne saken- og det store flertall i representantskapet hadde sagt nei både til EF og EØS. Det hadde skjedd etter studium av Romatraktaten og dens fire friheter, og Maas-trichtavtalen. Dette var noe som ikke var gjenstand for forhandlinger.

Han pekte på at fagbevegelsens motpart, arbeidsgiverne, arbeidet aktivt for EF-medlemskap og så på medlemskap som striden- de mot arbeiderbevegelsens ideologi og kamp mot markedskrefte- nes frie spill.

121 *Frank Bakke*, Norsk Kjemisk, slo fast at Norge har søkt om medlemskap og at man måtte forholde seg til det. Derfor var det mest demokratisk og riktig at en ekstraordinær kongress tok ende- lig stilling når forhandlingsresultatet forelå. At noen ville si nei allerede nå, syntes han tydet på spesielle holdninger til en korrekt behandlingsmåte. Det forundret ham også at noen også sa nei til EØS-avtalen, som var vedtatt i Stortinget

Han pekte på at man i hans bransje, kjemisk, var avhengig av store investeringer bl.a. i Grenland, men Hydro-direktøren hadde gjort det klart at det ikke ville bli noen investeringer før forholdet til EF var avklart. Han antok at også andre bedriftsledere hadde samme holdning når det gjaldt investeringer i Norge. Og dersom det ikke ble investert i verdiskapende industri, hva hadde man så å fordele?

Han konstaterte ellers, ut fra debatten, at kongressen sluttet mannsterkt opp om EØS.

78 *Arne Kvalvik*, Fellesforbundet, sa at utviklingen i Europa skapte nye utfordringer for fagbevegelsen i Norge og Norden - og de utfordringene måtte møtes offensivt.

Han pekte på EFs indre marked, med frie bevegelser, ny tekno- logi, og at øststatene nå vender seg til Vest-Europa. Det var endringer som også berørte Norge og norske arbeidstakere. vi er økonomisk og industrielt knyttet til Europa når det gjelder vide- reutviklingen av norsk verdiskapning.

Merkedskreftene var det viktig å få styring og kontroll på både nasjonalt og internasjonalt og fagbevegelsen måtte derfor kreve en faglig profil på den sosiale dimensjon.

-Våre opparbeidede rettigheter må ikke bli forhandlingskort.

Han nevnte det konsernfaglige samarbeid over landegrensene og mente LO måtte ta stilling både til forhandlingene og til tilpas-

ningene. Her måtte alt på bordet, og så kunne man ta standpunkt. Han støttet sekretariatets innstilling.

59 *Harry Trondsen*, FF, hadde allerede tatt standpunkt og støttet forslaget fra Walter Kolstad. Hovedbegrunnelsen var de begrensede muligheter fagbevegelsen ville ha i et kapitalistisk system som EF. Der var det lite rom for sosialdemokratiske ideer og han var forundret over at hans eget parti sto så sterkt på medlemskap. Det stemte ikke med ideologien.

Dette var en av de viktigste sakene som både fagbevegelsen og det norske samfunn sto foran. Han syntes Stig Malms innlegg var interessant. Han hadde også kommet inn på fredsspørsmålet.

Tidligere var Europa delt i to store blokker, nå var den ene blokken borte. Konflikten i Jugoslavia hadde hverken EF eller USA greid å ordne opp med - og nå var det en norsk politiker som hadde fått den fredsskapende oppgaven. Også det skulle tyde på at Norge kunne være med på å forme det nye Europa uten å gå inn i EF. Verden er større enn EF.

6 *Svein-Kåre Finnebråten*, NFATF, sa at man i EF-debatten ofte hadde altfor fastlåste standpunkter, og noe av debatten hadde også et religiøst preg over seg. Det var derfor befriende å høre Stig Malm denne dagen som hadde hatt en analyserende holdning til EF. Det er også slik at man kan bli betraktet som en sviker hvis man er uenig, alt avhengig av hvilken leir man befinner seg i.

- Vi har alle her i salen erfaringer fra tarifforhandlinger, og da tar vi ikke standpunkt før vi ser forhandlingsresultatet. Situasjonen for Norge er at søknad allerede er sendt til EF og det er klart at det skal være en folkeavstemning. Derfor er det unødvendig å tvinge frem en splittelse her på kongressen to år før det er nødvendig. Det er ikke et politisk parti vi skal melde oss inn i. Vi skal også kunne påvirke prosessen underveis. Derfor var han enig med sekretariatet at man innkalte en ny kongress. - Det er et demokratisk forslag som dekker alle behov, sa Finnebråten som anbefalte sekretariatets forslag.

260 *Hanne Luthen*, Norsk Vernepleierforbund, sa at mange var i tvil om sitt standpunkt til EF. Derfor trenger vi også en bred og åpen debatt i fagbevegelsen. Vi har ikke nok kunnskap. - Jeg har vært en klar tviler, men jeg har søkt kunnskap og er på basis av dagens litteratur kommet til et nei-standpunkt, sa Luthen som mente at det for mange også til slutt var et spørsmål om verdier.

Velferdsstaten og velferdssamfunnet er to viktige begrep. Velferdsstaten slik vi forstår den betyr at staten påtar seg ansvaret for

den enkeltes behov for bolig, helse, utdanning og økonomi. Vi vet alle, uansett yrke, at vi har visse rettigheter. Vi omfordeler inntekter via skatteseddelen. Dette er noe av det som kjennetegner den norske velferdsstaten.

Velferdssamfunnet er et videre begrep som også omfatter familier, forsikringsordninger, arbeidsmarkedstiltak, private og kommunale velferdsordninger. Slike ordninger betyr mer i EF. Der er det forsikringsprinsippet som gjelder. Det vil si at man kan trygge sine familier godt hvis man er betalingsdyktig. Dette er mer markedsbaserte løsninger. Hun ville derfor si nei til EF og ja til Walter Kolstad.

17 *Bjørn Christiansen*, Norsk Barnevernpedagogisk forbund, sa at man allerede visste hvilke mål og verdier som gjaldt innenfor EF-systemet. Det forandrer seg ikke under forhandlingene. Det vi forhandler om er i store trekk prisen på medlemsskapet. EFs mål står i skarp motsetning til fagbevegelsens mål. Han trodde ikke at det ville bli lettere å endre målene til EF innenfra.

EF står for kapitalistenes rettigheter. EF er en union som vil bygge handelsbarrierer bl.a. overfor de fattige u-landene. Man skal ha en felles økonomisk politikk, en harmonisering av skatter og avgifter. Dette vil kunne redusere statens inntekter med mange milliarder, og sysselsetting er heller ikke noe EF-spørsmål, sa Christiansen som hadde tatt sitt standpunkt på grunnlag av verdier. Han støttet Kolstad.

336 *Bent Eriksson*, observatør, sa at han hadde erfaringer fra sokkelen som ikke var noe argument for EF-medlemsskap. Der hadde man i LO et fellesutvalg eller samarbeidsutvalg som drøftet ulike saker hver 14. dag. EF var hyppig debattert også. Vi opplever at man i Nordsjøen allerede har begynt å tilpasse seg EF ved at man tøyer arbeidstidsbestemmelsene og lar folk betale sin egen utdanning. Mange mister også kontrakter etter 20 år fordi de er blitt for dyre etter ansienniteten. Det blir også gitt bonus til dem som holder seg skadefri. Dette fører imidlertid at mange skader ikke blir rapportert til Arbeidstilsynet, f.eks., ribbeinsbrudd o.l.

På britisk side har man helt andre arbeidsforhold enn oss. Entreprenørskapene opererer med en administrasjon, ingeniører og et antall folk i en såkalt pool. Det kan dreie seg om flere tusen arbeidstakere som kan få oppdrag. De som er så heldig å få jobbe, må arbeide fra 2500–3000 timer i året mens vi har tariffavtale på 1612 timer, med avvik inntil 1877 timer i året. Han ville spørre LO-lederen et spørsmål i tilknytning til dette, men tiden strakk ikke til nå.

313 *Einar Hysvær*, sekretariatet, sa at landsmøtet i NNN hadde sagt et enstemmig nei til EF. Dette viste hvor sterk motvilje det var i forbundet. Dette gjaldt alle bransjer i forbundet. Vi konstaterer imidlertid at Stortinget har søkt medlemskap i EF og at vi fører forhandlinger. Vi er også opptatt av å påvirke forhandlingsresultatet i positiv retning.

- Sekretariatets innstilling er et kompromiss, og jeg vil støtte det kompromisset jeg har vært med på. Jeg møter ikke i sekretariatet med noe bundet mandat sa Hysvær som viste til at det var snakk om to typer EF-motstandere. Anne Enger Lahnstein tilhørte fundamentalistene, mens fiskeriminister Jan Henry T. Olsen tilhørte de uekte EF-motstanderne fordi han var villig til å forhandle om en skikkelig fiskeriordning for Norge. Han ville forhandle for å sikre råderetten over fiskeressursene.

Han hadde ikke noen motforestillinger til at andre fra NNN stemte for Kolstads forslag. Det var ok for ham, men han ville stemme for kompromisset.

268 *Rolf Utgård*, Oslo, sa at også de som stemte for sekretariatets innstilling, tok stilling til ganske mye, bl.a. bekjempelse av ledigheten. Han var ikke enig i at man kneblet debatten ved å støtte Kolstad. Debatten gikk fritt. Han var ikke enig i at man sammenlignet medlemskapsforhandlingene med tarifforhandlinger.- Det er ikke tarifforhandlinger dette dreier seg om, det minner mer om å søke medlemskap i Fremskrittspartiet. Det er jo deres grunnsyn som gjelder i EF. Redaktør Kåre Valebrokk uttalte også nylig at når han var for EF, var det fordi man da fratok politikerne mulighetene for å styre økonomien.

- Ja, man sier at det er av fulle folk og barn man skal høre sannheten. Ja, de behøver ikke engang være fulle. De kan bare være markedsliberalister. Percy Barnevik i ABB har uttalt at man i det indre marked vil få en smell snart med en ledighet på 25%. Jeg tror på ham. De er ærlige de gutta der! sa Utgård.

Det var etter hans mening Romatraktaten og Maastricht-traktaten som sto på dagsorden, ikke arbeidsledigheten. Etter hans mening visste man nok om EF nå til å kunne si «Walter i våre hjerter».

299 *Eigil Høgmo*, Troms, sa at Kirsti Evjen hadde sagt så mye godt om himmel og helvete at han ikke kunne overgå henne. Han syntes at man ikke skulle diktere medlemmene ved å stemme for Kolstads forslag. Man kjente ennå ikke konsekvensene eller resultatet av forhandlingene.

- Jeg beundrer det Evjen sa, man kan legge til det sønnen til Oluf

sa da han skulle beskrive mora: «Du mor, du mor, du helvetes mor!» Han støttet sekretariatets innstilling.

145 *Hanna Rødberg*, NKF, viste til at noen ville styre kapitalen i EF, og at de som var mot EF var urealistiske. Han hadde drømmer eller var besatt av en religion hvis man var mot EF. Hvordan skulle man styre kapitalen i EF? Ville det bli lettere enn det var å styre kapitalen i Norge?

Nei, i EF er det klart at Romatraktatens premisser ikke kan fravikes. Ser vi på hvilken styrke vi vil få i EF, vil ikke dette bli en enkel jobb. Det er de som tror på vår makt innenfor EF-systemet som driver med drømmerier.

Den som hadde nevnt guttungen og kinaputtene, hadde pekt på et viktig spørsmål. Dette gjaldt sikkerhetsbestemmelsene i Norge og EF. Her var det mye forskjellig. Yngve Hågensen hadde talt mot skråsikkerhet i sin innledning, men er det ikke like stor skråsikkerhet å gå inn for en så stor samfunnsendring som medlemskap innebærer?

Hun sa at det å ta standpunkt nå ikke betydde at man oppfordret medlemmene til å stemme nei. – 50 % av medlemmene sier allerede nei til EF. Hvorfor ikke tolke dette vedtaket som at vi følger rådet fra medlemmene?

324 *Arild Øynes*, sekretariatet, sa at innstillingen i sekretariatet kom etter en omfattende debatt. Han syntes begrunnelsen for innstillingen var god. Det virker urimelig nå å anbefale medlemmene til å si nei. Hvilken troverdighet ligger i det? Når man deltar i forhandlinger, tar man ikke standpunkt på forhånd, sa Øynes som syntes mye av EF-diskusjonen utenfor kongressen var både besk og hatsk; den var lite objektiv. Det er få som lytter.

Det er imidlertid ikke slik her på kongressen. Vi har hatt en god debatt hvor alle meninger er kommet frem. Det var imidlertid behov for ytterligere informasjon til medlemmene, ikke minst om hva EF kan bety for våre arbeidsplasser. Vi ønsker også å vite mer om hvilken tilknytning de andre nordiske land vil få til EF. Derfor var det etter hans mening riktig å innkalle til en ekstraordinær kongress som kunne gi råd senere.

298 *Jorunn Henriksen*, Nordland, sa at siden hun var nordlending, slapp hun å omstille seg til EF. Han var av den oppfatning om at det burde komme et signal fra kongressen, at kongressen ikke måtte skygge unna et standpunkt. Han sa at det ikke var nødvendig å vente på forhandlingsresultatet for å kunne være imot EF.

I et EF-system kan vi si farvel til normalarbeidsdagen og betaling for overtid vil være en saga blott. Dette er situasjonen i mange europeiske land. Det vil også bli et økt press på norske arbeidsplasser. Problemet er ikke at bedriftene og folk flytter over grensene, men det kommer leiefirmaer hvor arbeidsgiverne bryter med lover og avtaleverk. Det blir en utstrakt bruk av kontraktører. Den sosiale dimensjon er der regulert i nasjonaløkonomien som er basert på de fire friheter.

På et møte i den internasjonale grafiske organisasjon ønsker man seg støtte fra de nordiske land overfor det som skjer, sa Henriksen som også minnet om at medlemsskapet ville koste Norge 3,7 milliarder kroner pr år.

68 *Leif Furre*, FF:– Vår herres utvalgte! Han sa at siden han var nordlending som var flyttet til Vestlandet, så var han ferdig omstilt. Debatten i denne saken hadde etter hans mening gått mye på behandlingsmåten, men den avslørte ihvertfall at mange hadde godt kjennskap til EF. Det er kanskje ikke så mange andre forsamlinger i Vest-Europa som ville kunne gjennomføre en slik debatt på et så høyt kunnskapsnivå som kongressen. Det betyr at vi tar saken alvorlig.

Når noen av oss sier nei, hvorfor kan vi gjøre det når vi ikke kjenner forhandlingsresultatet? Jo, fordi vi forholder oss til kapitalens Europa. Det er ikke et spørsmål om vi skal melde oss inn i Bondelaget eller Fremskrittspartiet.

Liv Nilsson hadde anbefalt sekretariatets innstilling, men hun understreket også at vedtaket måtte være blottet for føringer til medlemmene. Hvorfor skal vi så ha en ekstraordinær kongress? Er det fordi det er artig å komme sammen igjen – vi 315 som sitter her? Hvorfor argumenterer Yngve Hågensen og Gro Harlem Brundtland for at det er Ola og Kari som skal ta et standpunkt ved folkeavstemningen. Hvorfor skal vi opphøye oss til å legge føringer, og være Vår Herres utvalgte?

166 *Helge Vågen*, NKF, sa at aldri hadde kapitalkreftene hatt det bedre, og aldri hadde det vært sterkere behov for å styre markedskreftene. Han syntes det var behov for en styrkelse av den internasjonale arbeiderbevegelsen.

Han minnet om at Norge allerede var med i EØS-samarbeidet, og man må spørre seg hvorfor vi skal si nei til å være med på å styre markedet i Europa. Han syntes ikke at man skulle ta et standpunkt på kongressen som medførte at man ødela samholdet i fagbevegelsen. Da bedre å vente på folkeavstemningen etter forhandlingene. Man behøvde ikke å fly i strupen på hverandre nå. Alle meninger i debatten var representert både i salen og i NKF.

Han sa at en ny kongress var nettopp å ta demokratiet i bevegelsen alvorlig. Man skulle ikke ha en realitetsbehandling nå. Det er rimelig å avvente forhandlingene, sa Vågen.

225 *Harald Særsten*, NSF, sa at det meste var sagt, men han ville presisere at man i hans forbund virkelig hadde følt på kroppen hva internasjonaliseringen innebar. Vi har virkelig fri flyt av kapital i næringen. Han var imidlertid ikke tilhenger av at man skulle ta konklusjonen før man kom frem til et forhandlingsresultat. Han kunne betegne seg som en skråsikker nei-tilhenger, men det er kanskje ikke tilfelle når forhandlingsresultatet foreligger. Det vil være retningsgivende for et ja eller nei.

Det er jo slik at det bare er i en type kortspill at man tar usett, og det er i poker. Han hadde mer sans for bridge hvor man spilte ut fra den hånda man satt med. Han syntes også at alle skulle oppdatere seg med kunnskap frem til den neste kongressen. - Et nei i dag er ikke å skyte gullfuglen, eller for å referere hardingen: «Best som du staor dar, so ligge du, og har di ikkje kista dao, so staor du dar!».

220 *Morten Øye*, Den norske Postorganisasjon, sa at man også burde føle ydmykhet overfor en så viktig sak, og til et forhandlingsresultat. Vi skal ha en viss innflytelse på selve prosessen også. Hva er det man er redd for når man absolutt skal ha et nei her? Er man redd for at folk skal snu i mellomtiden, at det skjer en dynamikk. Boye sier at vi er feige som ikke tar standpunkt, men dette er slett ikke riktig. Det er feil tidspunkt, stem på sekretariatets innstilling

135 *Bjørgulv Froyn*, NKF, sa at han skulle komme med en bekjennelse. Han var nei til EF. Han behøvde ikke begrunne dette nærmere. Han sa at de som trodde at alt har stått stille siden 1972 ihvertfall ikke hadde skjønt noe. Det er tid for å orientere seg i et helt nytt Europa. Han støttet sekretariatets innstilling, fordi den var tuftet på forståelse også for nei-alternativet. Europa har endret seg mye og i tillegg ønsker vi at de andre nordiske land søker medlemskap. I 1972 diskuterte vi ENØK som et alternativ til felleskapet. Derfor skal vi ikke presse frem en votering nå. Det kan kanskje stimulere frem et ja under avstemningen.

Det er også problematisk at LO sier nei til EF nå og fraskriver seg rollen som påvirker i forhandlingsprosessen. Vi skal også huske på at folk kan komme til å si ja ved folkeavstemningen, og da vil jeg at det forhandlingsresultatet vi kommer frem til, skal være best mulig. Vis respekt for de som tviler, støtt sekretariatet.

224 *Olav Bjørklund*, NSF, sa at han ville reise et problem som man nå har fått i forhold til NIS. Stortingets forutsetning for å opprette registeret, var at man skulle forhandle med norske sjømannsorganisasjoner om opprettelse av avtaler. Dette fikk man også til med filippinere og indere, men vi opplever at rederne nå lager avtaler med utenlandske organisasjoner, og det inngås lønnsavtaler som ligger langt unna våre minstelønninger. På et møte i Hamburg nylig ville den internasjonale organisasjonen vår erklære NIS som et bekvemmelighetsregister. Vi fikk med nød og neppe utsatt avgjørelsen, men dette betyr at vi trenger hjelp overfor Stortinget for å endre NIS-reglene.

Han støttet ellers sekretariatets forslag. Et nei like før folkeavstemningen ville ha større effekt.

327 *Lars A. Myhre*, Sekretariatet, sa at dette både var en vanskelig sak og en vanskelig fase av prosessen. – Skal vi ikke i denne fasen tillate oss nødvendig tid til å ta et standpunkt på et skikkelig grunnlag? sa Myhre som syntes at Bjørgulv Froyn hadde gitt en god begrunnelse for dette. Vi skal også kunne vise litt generøsitet når vi har tid til det, sa Myhre

Han ville også kommentere noen innslag som hadde vært av fundamentalistisk karakter. Han hadde selv demonstrert mot felleskapet i 1961, men det var noe av argumentasjonen nå han ikke forsto. Det blir sagt at man tok standpunkt mot EF på et sosialistisk grunnlag, men samtidig ville man være for EF om man bodde i Spania. Dette er en kvasi-ideologi, og vi skal huske at fundamentalister alltid ser bakover, de ser aldri fremover.

Myhre advarte mot denne type ideologi. Det Ketil Karlsen hadde sagt om forverrede arbeidsforhold i EF, gjaldt også for EØS, og dette måtte man arbeide med i alle fall. Til slutt ville han kateisere til verdipartiet Kristelig Folkeparti. Så om at man også i LO krevde respekt for egne verdier, at de måtte støtte lov mot sosial dumping i Nordsjøen. La det være et rungende krav fra denne kongressen! sa Myhre.

308 *Kjell Martinsen*, Sekretariatet, holdt følgende innlegg:

– Dirigenter – kamerater

Av panelinnleggene framkom noe tankevekkende som vi skal ta med oss i vurderingen.

Boye betegnet seg som Europeer og det tror jeg de fleste av oss er, og også mere enn det.

Det høres ut som om alle mennesker som bor i EF-landene har det som fanden selv. Det gjør de ikke, de aller fleste trives med å arbeide og bo der. Men en skal ikke legge skjul på at alle ikke er i

samme situasjon. Men vi må huske at vi i norden har en av verdens beste levestandarder. *Men er vi helt sikre på at det for all fremtiden er med eller ikke? Jeg tror det ikke* – jeg tror på større fordeling.

Vi har gått under paroler 1. mai med bl.a. Arbeidere i alle land foren eder. Hva betyr det? Hvem av våre kamerater i Europa vil være med EF? Jo først og fremst de som har vært undertrykte i årtier inkl. Øst-Europa. Som søker å få presset sine arbeidsgivere og regjeringer til å gå med i fellesskapet. De søker støtte fra den øvrige fagbevegelse i Europa. Vi vet at samhold gir styrke. Hva er det arbeiderne i alle undertrykte land i verden gjør? Spør de av våre kamerater som sitter bak i salen som er våre gjester hva de ønsker? Det er solidaritet, forståelse, og fordeling.

Karl Marx hadde ønske om styring over kapitalen, men ikke på den tid og jeg tror ikke det blir i våre leveår at vi får styring av denne, men vi skal vår del. Jeg var motstander på 60-tallet og i 1977, var det bare en suggesjon eller rus? Nei, det var ikke det, men en god del har forandret seg, både positivt og negativt, men en ting er jeg sikker på, at jeg sier ikke nei eller ja til et forhandlingsresultat før jeg har sett resultatet. Selv om en vet at det er en rådgivende folkeavstemning.

Hvor mange av våre medlemmer kan med hånden på hjerte ha nok kunnskaper om EF. Jeg tror det er alt for få. La oss bruke tiden til en nøktern og skikkelig informasjon. Jeg tror de som får en bedre framtid og som fortjener det, vil bli Asia, Afrika og Latin-Amerika. Når de får sine rettigheter og ikke blir utnyttet som i dag (med andre ord fordeling).

Litt spøkefullt: I motsetning til Leif Sande har vi ingen garanti for at vår Regjering gir penger til oss, det er en forutsetning at så mange stemmer på den og det fins en del i denne sal som ikke gjør. Jeg tror at om vi får forhandle sammen med andre søkere, vil vi ha større muligheter til å få et godt resultat. Og muligheter til nye markeder utenfor Europa. Det er tross alt det vi skaper som gir penger. Det er lett å si nei når en ikke vet hva en får, men hva en har.

Til slutt: Sosial dumping.

Til dere fastbestemte – Hva med de som til vanlig sprer møkk 1. mai som gikk i våre tog 1. mai. Tenker de på nasjonens beste når de sitter på traktoren? Jeg tror det ikke, men de har en mulighet da de skal behandle saken. Og det får dere fortelle dem hva vi ønsker: Jeg syntes ikke debatten i Sp-Kr.F. viser at de er på vår side.

Støtter Sekretariatets innstilling.

Takk.

103 *Anne Lindstrøm*, Handel og Kontor, takket Froyn spesielt for hans innlegg. Dette betydde at hun kunne være en tviler uten dårlig samvittighet. Mange her er det som latterliggjør sine motstandere fordi de ikke har noe standpunkt. Det er klart det er noen tvilere av 780.000 LO-medlemmer. Det var etter hennes mening uriktig av Kongressen å vedta et endelig standpunkt nå. På landsmøtet i Handel og Kontor hadde man vedtatt at det ikke var riktig å ta standpunkt til EF ennå. Man skulle heller ha en åpen debatt i forbundet og vurdere forhandlingsresultatet før en folkeavstemming. Hun ville støtte sekretariatets innstilling og oppfordret: Følg vårt eksempel.

272 *Kaia Nyaas*, Hedmark, sa at hun var en arbeidsløs bussjåfør fra ei lita bygd mellom Røros og Tynset. – Hun trodde at hvis Norge ble medlem av EF, kunne man oppi fjellbygdene like godt knyte att fjøsdøra. Samfunnet er som et stort tannhjul, og hvis ei tann forsvinner, så går det meste i stå. Hun syntes synd på fjellbygda si hvis dette ble tilfelle. Man kunne ikke bare leve av pen natur og turisme. Hun var redd for at mange kom i hennes situasjon under en EF-tilknytning. Hun trodde ikke det ble flere arbeidsplasser i EF, sa Nyaas som støttet Kolstads forslag.

137 *Kleiv Fiskvik*, NKF, holdt følgende innlegg: – *Kamerater*, Av sekretariatets forslag framgår det at det er, jeg siterer: «massearbeidsløshet, økonomiske tilbakeslag, sosial uro, nasjonalisme og fremmedhat som preger dagens Europa».

For de av oss som husker vel 20 år tilbake i tida så var det nettopp dette LO-ledelsen den gang fortalte oss kom til å prege dette landet hvis vi *ikke* sa ja til medlemskap i EF.

Detsomskjedde i åra etterpå viste at det nettopp var i EF vi fikk massearbeidsløsheten, økonomiske tilbakeslag, sosial uro og nasjonalisme.

EFTA-området og i det – dette landet, taklet disse spørsmålene bedre enn EF: Det har selvfølgelig tilknytning til at dereguleringer og forbud mot kapitalstyring som er grunnleggende prinsipper i EF – klart bidrar til å svekke midlene som skal til for å sikre nettopp en økonomisk politikk for bl.a. sysselsetting.

For meg er det altså fremdeles et viktig mål å holde Norge utenfor EF – for at vi sjøl i størst mulig grad skal ha muligheter til å styre den økonomiske politikken.

I det ligger det at det er avgjørende at LO tar et annet standpunkt enn forrige gang – at vi nå tar et nei-standpunkt.

Vi vet likevel at det er mange i denne prosessen som ennå ikke har bestemt seg.

Vi som har gjort oss opp et standpunkt – skal ta hensyn til dette. Forslaget fra Walter Kolstad, uttalelser fra Olav Boye og andre om at denne kongressen nå skal ta endelig standpunkt er derfor objektivt sett uheldig hvis målet er å sikre et endelig nei til EF – fra LO-kongressen.

Det er ikke tvil om at argumenter fra EF-tilhengerne om at vi ikke har nok opplysninger om våre betingelser i EF – vil være avgjørende for mange tvilere i denne salen. Jeg føler meg trygg på at nei-sida vil stå sterkere i denne kongressen etter at forhandlingene er avsluttet.

En ny ekstraordinær kongress må derfor finne sted i god tid før folkeavstemningen.

Det er derfor viktig at flest mulig EF-motstandere på denne kongressen stemmer for forslaget fra sekretariatet om at det er en ekstraordinær kongress som skal ta det endelige standpunkt.

319 *Ove Dalsheim*, Sekretariatet sa at hvis denne debatten hadde foregått på 70-tallet, ville temperaturen vært på kokepunktet, også fra hans side. Han syntes imidlertid det var merkelig at man kunne ha så bastante standpunkter nå. Hva er da meningen med en folkeavstemning? Det er jo etter et forhandlingsresultatet at vi vet hva vi snakker om. Det vet vi ikke i dag. Jeg vil vite hva jeg snakker om når jeg skal gi råd til medlemmene i Jernbaneforbundet. Det var behov for mer kjøtt på beina.

Han sa ellers at NSB også er nødt til å se på helheten når man skal vurdere jernbanens utvikling. Vi må se helheten i Europa. Hvis vi ikke følger med i utviklingen, går toget fra oss nå. Vi må ha mer trafikk på jernbanen, ellers havner vi i grava, sa Dalsheim som ellers sluttet seg til det Bjørndalen hadde sagt i sitt innlegg.

234 *Tore Gulbrandsen*, Tele- og Data, sa at EF ikke ville endre seg ved norsk medlemskap. Han var en EF-motstander, men han var enig med Thorsen i at man burde ha en ekstraordinær kongress til EF-saken senere. – Han viste ellers til det forslaget han hadde fremsatt og som var tatt opp tidligere. Han refererte dette.

21 *Anders Hansen*, NEKF, sa at han var blitt deprimert etter noen timers debatt over den negative beskrivelsen mange ga av forholdene i de europeiske landene. Beskrivelsen minnet om forholdene på 1800-tallet. Han savnet også perspektivet med fred og sikkerhet i Europa. EF ville bidra til stabilitet og sikkerhet. Vi ser hva som skjer i Jugoslavia i dag, og vi vet at verdenskrigen startet der i 1914 fordi Frankrike og Tyskland havnet på hver sin side i konflikten. Det ville ikke ha skjedd i dag. EF vil være en fredsfak-

tor i tiden fremover, og vi kan ikke bare sitte på gjerdet. Stem derfor ja til EF.

– Hvis Norge blir det eneste vesteuropeiske landet som holder seg utenfor EF, så vil altså riksgrensen mot Sverige og Finland være vår EF-grense. Han sa at man i debatten manglet et forslag: «Meld Norge ut av Europa».

276 *Olav Boye, Grafisk*, sa at det hadde vært en ålreit debatt. – Han var lykkelig over at han hadde hatt den samme meningen om EF i 25 år. Ettersom han lærte mer om EF, ble han desto mer styrket i troen. Han anbefalte delegatene å lese EF-kommisjonens svar til Norge. Her står alt om felles valuta, felles hær med atomvåpen mv. Han sa at det kanskje ikke ble noen folkeavstemming. Det er bare hvis Regjeringen vil anbefale et forhandlingsresultat, ellers ikke. Stem derfor ja eller nei i dag!

230 *Oddrun Remvik, Sosionomforbundet*, sa at et nei betydde å si nei til EFs verdier slik de fremstår i dag. Hun trodde ikke at EF i løpet av forhandlingene ville stå i et helt nytt lys. Hun spurte også hva EFs forhold til Øst-Europa var. Hun understreket ellers, som så mange andre, at et nei nå ikke fratok medlemmene muligheten til å svare ja eller nei ved en folkeavstemming. En uenighet betyr ikke splittelse. Støtt derfor Kolstads forslag!

Voteringer

Voteringene gjaldt framsatte forslag under debatten, forslagene i hefte nr. 7 og forslag inntatt i heftet «Diverse innstillinger»

Av forslag framsatt under debatten mente dirigenten at forslag nr. 1 fra Geir Andresen var i samsvar med forslaget som var tatt opp av Walter Kolstad, og forslagsstilleren sa seg enig.

Forslag nr. 2 fra Oddrun Remvik ble mot en stemme vedtatt oversendt redaksjonskomiteen.

Det samme ble forslag nr. 3 fra Svenn A. Nielsen.

Forslaget fra Eirin Myran ble ansett identisk med forslaget tatt opp av Walter Kolstad.

Forslagene fra 77 Truls Maarud og 76 Karen Irene Stangeland ble enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomiteen.

Forslag 7 og 8 trukket.

Siste avsnitt, Kåre Gulbrandsen forslag 7.10 ble foreslått satt

opp mot W. Kolstads forslag. Delen av forslag 7.10 ble vedtatt oversendt redaksjonskomiteen.

I hefte nr. 7 var forslagene 1001–1003 og 1010 vedtatt. Siste setning, nestsiste setning 1405 til votering. Med unntak av forslag 1004 ble innstillingen enstemmig vedtatt.

I hefte nr. 7 var forslagene 1001 til 1009 til votering.

Med unntak av forslag 1004 (Kolstads forslag), ble innstillingene enstemmig vedtatt.

Sekretariatets innstilling 1405 (i heftet Diverse innstillinger) – med unntak av setningen «Sekretariatet gis også fullmakt til å tilrettelegge den avsluttende behandlingen av EF-spørsmålet gjennom en ekstraordinær kongress» – som ble tatt opp til votering senere, ble enstemmig bifalt.

Forslaget om ekstraordinær kongress ble satt opp mot forslag 1404.

Dirigenten klargjorde på forhånd, at dersom Walter Kolstads forslag fikk flertall, ville det være unødvendig å oversende de forslagene som nettopp var vedtatt oversendt. Salen sa seg enig i dirigentens tolkning.

Ved voteringen fikk forslaget som var reist av Kolstad 61 stemmer, og med det var sekretariatets innstilling, med tillegg av Gulbrandsens forslag om at den ekstraordinære kongressen skulle innkalles i henhold til vedtektenes paragraf 7, vedtatt.

Under optellingen refererte dirigenten permisjonssøknader, som ble innvilget. Før kongressen så gikk videre med behandlingen av vedtektsendringer, ble møtet hevet kl. 17.05 for en kort pause.

VEDTEKTSDEBATTEN

Møtet ble satt igjen kl. 17.15, med Finn Erik Thoresen som dirigent. Han gjorde oppmerksom på at man nå var midt i behandlingen av vedtektsendringene og en fortsettelse av debatten fra i går. Han minnet om at strek var satt og at taletiden var 3 minutter og 1 minutt. Det var 11 talere som gjensto.

I pausen var følgende forslag ferdigtrykt og framlagt:

DAGSORDEN PKT. 5 VEDTEKTENE

Til dagsordens punkt: 5-1-1

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen, Fellesforbundet, Oslo foreligger følgende forslag:

§ 1 Formål.

Innledningen uendret.

Den har til formål i prioritert rekkefølge:

1. Å sikre lønnstakernes økonomiske faglige og sosiale rettigheter.
2. Å arbeide for at de tilsluttede forbund blir ledet etter felles retningslinjer, for på den måten ved gjensidig solidarisk samarbeide mellom forbundene og deres medlemmer. Nå de i punkt. 1. oppsatte mål. Videre skal LO arbeide for: Tidligere punkt 2 – «å arbeide for ...»

Øvrige punkter kommer slik de står.

Til dagsordens punkt: 5-1-2

Fra representant nr.: 99 Heidi Larsen, Handel og Kontor i Norge foreligger følgende forslag:

(Siste del tilføyes følgende (understreket)):

... fremme og samordne lønnstakernes og *arbeidsløses* faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.

Til dagsordens punkt: 5-1-3

Fra representant nr.: 102 Helene M. Olsen
Handel og Kontor i Norge
foreligger følgende forslag:

LO har som mål å være en fri og uavhengig fagbevegelse, uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.

Til dagsordens punkt: 5-1-4

Fra representant nr.: 145 Hanna Røberg, NKF
foreligger følgende forslag:

1. avsnitt i § 1 Formål tilføyes følgende:

Landsorganisasjonen er en partipolitisk fri og uavhengig organisasjon.

Til dagsordens punkt: 5-1-5

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO
foreligger følgende forslag:

Fremmer NOPEF sitt forslag nr. 7.

– LO skal være en partipolitisk uavhengig organisasjon.

Til dagsordens punkt: 5-1-6

Fra representant nr.: 185 Willy Olsen, Norsk Kommuneforbund
foreligger følgende forslag:

§ 1 Formål: pkt. 13.

Å gjennomføre reell likestilling ved at kvinner og menn gis like muligheter innen organisasjonens virkeområder.

Med unntak av Sekretariatet skal det ved valg og oppnevninger tas hensyn til at hvert kjønn blir representert med minst 40%.

Til dagsordens punkt: 5-1-7

Fra representant nr.: 275 Anita Lajanda Ødegård, Oppland
foreligger følgende forslag:

Forslag nr. 11 fremmes med *tillegg*:

– der dette er mulig.

Hele forslaget lyder da:

Å gjennomføre reell likestilling ved at kvinner og menn gis like muligheter innen organisasjonens virkeområde. Med unntak av Sekretariatet skal det ved valg og oppnevninger tas hensyn til at hvert kjønn blir representert med minst 40% der dette er mulig.

Til dagsordens punkt: 5-1-8

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO
foreligger følgende forslag:

Fremmer NKF sitt forslag nr. 11.

§ 1 Formål:

Å gjennomføre reell likestilling ved at kvinner og menn gis like muligheter innen organisasjonens virkeområde. Med unntak av Sekretariatet skal det ved valg og oppnevninger tas hensyn tillat hvert kjønn blir representert med minst 40%.

Til dagsordens punkt: 5-5-1

Fra representant nr.: 31 Gunnar Nilsen, Fellesforbundet
foreligger følgende forslag:

Skulle Kongressen fatte vedtak om en ekstraordinær kongress for å behandle Norges forhold til EF skal representantene velges til denne etter reglene i paragraf 5 i LOs vedtekter.

Til dagsordens punkt: 5-13-1

Fra representant nr.: 29 Roar Flåthen, Fellesforbundet foreligger følgende forslag:

Forslaget reises og foreslås oversendt Vedtektskomiteen.

§ 13 – ny formulering:

1. Revisjon av regnskapene i LO og forbundene skal utføres av statsautorisert revisor. Til revisor kan også velges et revisjons-selskap av statsautorisert revisorer.

2. Representantskapet skal forestå valg av revisorer i LO. LOs sekretariat fremmer forslag til valg.

I forbund tilsluttet LO velger de enkelte forbunds representative organer (landsstyre/representantskap) revisjon. Dette valget skal forelegges sekretariatet i LO til endelig godkjenning. Revisors godtgjørelse fastsettes av representantskapet for LOs vedkommende. I de enkelte forbund fastsettes revisors godtgjørelse av forbundets representative organer (landsstyre/rep.skap). Revisor tjenstegjør inntil annen revisor velges i hans stilling. LOs representantskap og de enkelte forbunds representative organer, kan bare foreta slikt valg dersom det i innkallingen er bekjentgjort at det vil bli fremsatt forslag til valg av revisor. Revisor har rett til å redegjøre for sitt syn på forslaget.

3. I den utstrekning det følger av god revisjonsskikk, skal revisor granske regnskaper og årsoppgjør.

Revisor skal følge de instruks og pålegg som gis av organer i LO og forbundene såvidt de ikke strider mot bestemmelser og lov, i medhold av lov eller mot vetekter eller god revisjonsskikk. I den utstrekning revisor finner det forsvarlig etter kravene til god revisjonsskikk, skal han bygge sitt arbeid på den interne kontroll. Instruks for revisjonen i LO fastsettes av representantskapet.

Nåværende pkt. 3 og pkt. 4 blir henholdsvis pkt. 4 og pkt. 5.

Til dagsordens punkt: 5-14-1

Fra representant nr.: 254 Frank Holter
Norsk Transportarbeiderforbund
foreligger følgende forslag:
Tar opp forslag nr. 39:

«Nytt pkt. 6.:

Sekretariatet kan, om et eller flere medlemsforbund krever det, fristille dette/disse forbund fra et samordnet tariffoppgjør.»
og ber om at det blir satt under votering.

Til dagsordens punkt: 5-17-1

Fra representant nr.: 29 Roar Flåthen, Fellesforbundet foreligger følgende forslag:

Forslaget reises og foreslås oversendt Vedtektskomiteen.

1. LO kan pålegge sine medlemmer ordinær kontingent.
2. Pkt. 1 Kontingenten til LO skal maksmalt utgjøre 0,175% av lønnsmassen (jfr. pkt. 2).
Merknad tas ut.
Pkt. endres til 0,175%.
3. Bestemmelse om regulering tas ut.

Motivasjon:

Den generelle økonomiske utviklingen og utviklingen på arbeidsmarkedet har medført at forbundet har fått en dårligere økonomi. Dette medfører store problemer fordi forbundet har store faste kostnader. Spesielt er kostnadene til forsikring og kontingent blitt betydelige. En av de store kostnadene forbundet har er kontingent til LO. Som en konsekvens av den vanskelige økonomiske situasjonen for forbundet må også aktivitetsnivået i LO reduseres. Forbundet må derfor ha en større andel av kontingenten for å kunne drive forsvarlig faglig aktivitet.

240, *Tor Arne Solbakken*, NTL, hadde følgende innlegg :

Dirigenter – delegater

Jeg skal få henlede oppmerksomheten på vedtektenes paragraf 6 pkt. 2

– valg av LOs ledelse

og jeg vil se på dette punktet sett i relasjon til likestilling.

Her står det fortsatt – «både kvinner og menn skal velges» – slett ingen dårlig likestillingsmålsetting det.

Norsk Tjenestemannslag har i forslag nummer 29 foreslått denne formuleringen endret til:

– «minst 40% av hvert kjønn skal velges».

Sekretariatets innstilling – «forslaget kan ikke tiltres».

Kvoteringskravet er som Oxholm sa oppfylt slik som LOs ledelse i dag er sammensatt, det er med andre ord ingen revolusjon vi

foreslår – vi vil bare sikre oss mot tilbakeslag. Det er utvilsomt nok jenter blant våre dyktige tillitsvalgte i foreninger og forbund, og Esther, Evy og Liv står som garantister for at vi ikke løper noe risiko ved å velge dem inn i våre høyeste tillitsverv.

Hva så med LOs uttalte offensiv overfor kvinner. I lørdagens Dagblad kunne vi lese «Kvinnene svikter LO» – kanskje skulle det stått motsatt «LO svikter kvinnene».

80 prosent av økningen på arbeidsmarkedet de siste 30 åra skyldes kvinner. Mange av de forbund som nå er uavhengige, eller tilsluttet andre hovedsammenslutninger mer eller mindre «på prøve» er også svært kvinnedominert.

Ønsker vi disse som medlemmer. Svaret er selvsagt ja.

Så hvorfor ikke sende ut noen signaler om at vi virkelig mener noe med å satse på jentene – også når det gjelder oss selv, og egen organisasjon.

Hvorfor har så Sekretariatet konkludert med at vårt forslag ikke kan tiltres? Er det en frykt for at når man gir en viss mann, eller i dette tilfellet jentene, lillefingeren så forsvinner hele handa. Dersom NTL får gjennomslag for dette, kaster de seg da over Sekretariatet neste gang? Svaret er nei. Sekretariatet velges indirekte gjennom valg i forbundene, og i en slik sammenheng er ikke kvotering bare umulig, det er heller ikke ønskelig. LO kan ikke pålegge noe forbund å velge forbundsleder av et bestemt kjønn.

Også vi i NTL har plassert en «gubbe» i Sekretariatet, og han klapper vi nok inn også neste gang. Så mine herrer på første benk, i denne sammenheng sitter dere trygt.

Jeg vil så sterkt jeg kan anbefale Kongressen å vedta NTLs forslag nr. 29, og for å være helt sikker på at det skjer trenger vi hjelp av deg, Yngve.

Ta deg en tur bort på talerstolen her, legg hode på skakke, stikk fram EF-skjegget, titt ned på Sekretariatet, og si som så «Jeg trur vi snur jeg guttær».

Takk for hjelpa, Yngve!

Takk for oppmerksomheten.

230 *Oddrun Remvik*, Sosionomforbundet, støttet forslaget om kvotering og hadde merket seg sekretariatets begrunnelse for å avvise det – at det ikke var nødvendig. Sekretariatet hadde likevel kommet fram til en formulering om å «tilstrebe» større kvinnerepresentasjon. Hun mente det ikke var nok, om man ville vise at man skulle gjøre noe for å rette opp skjevheten.

Hun mente det da var nødvendig også å jobbe for å få flere kvinnelige distriktssekretærer. Av 19 slike var det i dag bare tre kvin-

ner. Det var liten tvil om at det trengtes en kvoteringsregel.

Hun støttet videre forslaget fra NOPEF om at LO skal være en partipolitisk uavhengig organisasjon. Dersom det var så sjølsagt som det ble sagt, så burde det også nedfelles i vedtektene. Dette var nemlig ikke så sjølsagt for mange, som hadde inntrykk av at det var sterk binding til A-partiet. Her burde det komme klare signaler.

90 *Geir Seierstad*, Handel og Kontor, holdt følgende innlegg :

– Dirigent, kamerater

Det er i dag stor misnøye med den politikk Det norske Arbeiderparti fører. Og det er også stor misnøye med at det er dette – og bare dette – partiet LO samarbeider med for å stake ut kursen for å videreutvikle våre faglige rettigheter og ta knekken på arbeidsløsheten.

Det er en utbredt oppfatning blant medlemmene at vi i fagbevegelsen har gitt mer enn vi har fått gjennom det nære samarbeidet med Arbeiderpartiet de seinere åra.

LO må i fremtiden være en spydspiss for samfunnspolitisk engasjement til fordel for arbeidstakerne i dette landet. Det er LO skal sette nye sosiale reformer på dagsorden og vinne gjennomslag for dem i det politiske miljøet.

Skal vi makte det, må vi markere vår partipolitiske uavhengighet slik at vi får stor nok oppslutning til å ha gjennomslag overfor politiske myndigheter. Og vi må gi oss sjøl friheten til å bygge de allianser som til en hver tid er nødvendige inn i det politiske miljøet. Vi kan ikke være bundet til å samarbeide med kun ett politisk parti.

Det faglig/politiske samarbeidet med Arbeiderpartiet er havnet på sotteseng – selv om aktørene forsøker å gi inntrykk av noe annet. LO må etablere et åpent forhold til alle politiske partier som har som hovedmål å legge forholdene til rette for alle arbeidstakeres ønsker når vi skal «slå ring om velferden». Vår rolle i det politiske liv vil også virke mer troverdig når vi hele tiden markerer oss som en fri, uavhengig og aggressiv kamporganisasjon – slik medlemmene krever av oss.

Fremtiden vil vise at nye, store medlemsgrupper, som forhåpentligvis er på vei inn i fremtiden, lettere vil føle seg hjemme i en bevegelse som, fra et fritt og selvstendig utgangspunkt, evner å ta i bruk de allianser som er nødvendige for å vinne fram med sine synspunkter i det politiske miljøet.

Vår organisasjon har i dag store problemer med å rekruttere nye medlemmer. Konkurrerende organisasjoner greier å markere sin holdning til de politiske partiene på en langt smidigere måte. Jeg mener likevel at vi – med vår styrke og faglige dyktighet – fort-

satt har en unik sjanse til å bli en organisasjon hvor nesten en hver arbeidstaker i dette landet burde kunne føle seg hjemme. Men da må også denne kongressen gi et klart og tydelig signal til de som i dag står utenfor om at LO er en partipolitisk fri og uavhengig fagbevegelse. Jeg oppfordrer derfor kongressen til å støtte forslag nr. 8 fra Handel og Kontor når det blir satt op mot Sekretariatets innstilling.

254 *Frank Holm*, Transportarbeiderforbundet, pekte på at ved det siste forbundsvise oppgjøret, i 1986, oppnådde forbundets medlemmer det beste resultatet de hadde hatt på mange år. Han minnet om de senere, samordnede oppgjørene, som var blitt vedtatt med knappe flertall og viste til bakgrunnen for at Transports medlemmer alltid måtte stemme i mot. Det var bl.a fordi f.eks. rutebilsjåførene stadig hadde sakkett akterut i lønnsutviklingen. LO hadde i dag flere avtaler for rutebilsjåfører og gjennom de samordnede oppgjørene hadde det ikke vært mulig å få tettet igjen gapet som var oppstått.

Vi konkurrerer med gule forbund, som har vist at de ikke greier å få resultater for sine medlemmer til tross for at de er i posisjon til å føre forhandler og arbeidskamp. Derfor er det viktig at vi får mulighet til å føre forbundsvise forhandler også i et ellers samordnet oppgjør, sa han, og tok opp forbundets forslag.

267 *Torbjørn Kristoffersen*, Oslo, støttet Handel og Kontors forslag til formålsparagraffen. Riktignok hadde Oxholm i sin innledning sagt at LO var en fri og uavhengig organisasjon – og slik kunne det naturligvis framstilles.

Kristoffersen hadde ikke noe i mot faglig/politisk samarbeid, men så negativt på den sterke bindingen til A-partiet. Det blir oppfattet som en bremse på LO når det gjelder å kjøre fram saker i utakt med en A-regjering.

Han minnet om at LO har medlemmer med ulike politiske tilhørigheter og at LO ofte blir oppfattet som et haleheng til A-partiet. Det siste eksemplet var LOs representasjon i Klepppeutvalget.

Han viste ellers til avisoppslag om at denne bindingen er årsaken til at 60 000 lærere holder seg utenfor LO.

145 *Hanna Rødberg*, NKF, merket seg at en del ting var karakterisert som sjølsagte i Oxholms innledning. Hvorfor da ikke fastslå i vedtektene at LO er en partipolitisk fri og uavhengig organisasjon?

Hun støttet videre forslaget om kjønnskvotering. Oxholm hadde sagt at dette var noe som ville ordne seg av seg sjøl, etterhvert som det ble flere jenter i organisasjonen. Hun mente det ikke var

noen garanti for det, og viste til erfaringen fra NKF der kvinneandelen i medlemsmassen var stor, men det var kvoteringsordningen som hadde bidratt til kvinnerepresentasjonen i vervene gjenspeilet sammensetningen av medlemsmassen.

283 *Svein Fjellheim*, NNN, imøtegikk forslaget fra Gunnar Nilsen om innkalling til ekstraordinær kongress etter paragraf 5. Han mente ellers at forslaget nå var uaktuelt, etter det vedtaket som var fattet om ekstraordinær kongress og innkalling etter vedtektenes paragraf 7.

275 *Anita Ødegård*, Oppland, sa at dersom man mente noe med ønsket om høyere kvinnerepresentasjon, så burde det også nedfelles i vedtektene. At LO skal arbeide for like rettigheter for alle, var sjølsagt, og da måtte også kvinner og menn gis like muligheter til å delta i behandlingen. Selv om det i seg selv var et lite nederlag for LO at en kvoteringsregel måtte vedtektsfestes, støttet hun forslaget, med en tilføyelse .

179 *Eva Busch*, NKF, minnnet om debatten man hadde hatt om hvordan LO best skulle møte framtida. Det hadde vært en del uenighet om veier som skulle velges i den forbindelse. Det var vanskelig å spå om framtiden, men NKFs forslag var ingen spådom, det gjaldt å gjøre noe konkret med likestillingen i LO, med kvoteringsregelen.

133 *Tormod Jarsve*, NKF, pekte på at LO sliter med å få oppslutning blant kvinner. Det kunne komme av at kvinnene ikke oppfattet LO som en organisasjon som representerte deres interesser. Han mente det ville hjelpe å sikre at man fikk inn kvinner på alle nivåer i organisasjonen og kvotering da var veien å gå. I Kommuneforbundet hadde man ikke hatt noen strid om kvoteringsregelen. Tvert om. Alle var godt fornøyd.

303 *Svein-Erik Oxholm* oppsummerte debatten, og trodde han var blitt noe misforstått av Willy Hansen. Han hadde ikke ment å være arrogant ved å peke på at kvinnene ville oppnå bedre representasjon etterhvert som flere kvinner kom med i organisasjonen.

Det var tatt opp mange forslag som gjaldt kvotering, og han mente de burde oversendes til vurdering i vedtektskomiteen.

Når det gjaldt den partipolitiske uavhengigheten, viste han til debatten om Prosjekt 93 og forslagene der på det området.

Når det gjaldt Gunnar Nilsens forslag, mente også Oxholm at det var uaktuelt.

Han anbefalte sekretariatets innstilling.

Votering

Dirigenten foreslo at alle forslagene som gikk på likestilling – forslagene 3 til 30 i det gule heftet og forslagene 1–8 i heftet med fram-satte forslag under debatten – ble oversendt vedtektskomiteen.

Oversendelse ble enstemmig vedtatt

Forslag nr.1

Sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Gunnar Nilsens forslag falt mot 1 stemme.

Forslag nr. 32

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 34

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag nr. 36

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag nr. 37 og Roar Flåthens forslag

Sekretariatets innstilling nr. 38 vedtatt med overveldende flertall.

Forslag nr. 39

Sekretariatets innstilling nr. 40 vedtatt med overveldende flertall.

Forslag nr. 42

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag nr. 43, Flåthens forslag og sekretariatets innstilling nr. 44 ble oversendt komiteen.

Forslag 46

Sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 47 og 48

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 50

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 53
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 55
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 57
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 59
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 61
Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslagene 62 til 71
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Før ettermiddagsmøtet ble hevet, formidlet dirigenten en del praktiske opplysninger, med bl.a. møteinnkallelser til redaksjonskomiteer. En permisjonsøknad ble referert og innvilget.

Han minnet om at det som nå gjensto til behandling i dag, var en stor sak, LOs nye Handlingsprogram, der det ville bli innledninger ved Esther Kostøl og Jan Balstad etter middagspausen. Kveldsmøtet skulle starte presis kl. 19.30.

Erfaringen fra forrige kongress viste at dette temaet hadde tendens til å samle en enorm talerliste. Dirigenten fant det derfor passende å sitere Matheus 12.36: « Jeg sier Eder for hvert unyttig ord mennesket taler, skal gjøres regnskap på dommens dag.»

Møtet ble hevet kl. 18.00.

Kveldsmøtet tirsdag

DAGSORDEN PKT. 6 – LOS HANDLINGSPROGRAM

Møtet ble satt kl. 19.30 med Kjellaug Kristiansen Jota som dirigent. Hun redegjorde først for kjøreplanen ved behandlingen av Handlingsprogrammet og de tilhørende dokumenter under dette punktet på dagsordenen: Sekretariatets innstilling til nytt handlingsprogram, to hefter med innkomne forslag, dessuten forslag til uttalelser inntatt i heftet Diverse innstillinger. Hun gjorde også obs. på heftet delegatene hadde fått om «Kvinner og økonomi».

Hun sa at dirigentene var opptatt av å få til en smidig behandling og ba om at eventuelle forslag ble innlevert i pausen etter de to innledningene. Forslagene måtte relatere seg til de punktene det gjaldt i handlingsprogrammet.

Kongressen hadde tiden fram til lunsj i morgen til å ferdigbehandle denne saken. Da skulle man også ha en innledning om den politiske situasjon ved Thorbjørn Jagland. Det var derfor ønskelig å få en oversikt over hvor mange talere som ønsket ordet, og hun ba delegatene bruke pausen til å tegne seg på listen.

Dirigenten ga så ordet til Esther Kostøl som holdt denne innledningen :

LOs HANDLINGSPROGRAM

Landsorganisasjonens handlingsprogram er et viktig dokument. Gjennom dette vedtar fagbevegelsens høyeste myndighet de konkrete retningslinjer for vårt arbeid i kommende kongressperiode. I Handlingsprogrammet ligger grunnlaget for hvordan vi best kan ivareta lønnstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.

Samtidig trekker programmet opp visjoner og mål for den samfunnsutvikling lønnstakerne er best tjent med, en ideologi hvor fellesskapet og solidaritet må gjennomsyre våre handlinger.

Likeverd og rettferdighet er også dominerende for våre samfunnsidealene.

Handlingsprogrammet er også en konkret arbeidsplan. Derfor skal det ligge realisme bak våre programformuleringer. Handlingsprogrammet er ingen ønskeliste, men velfunderte arbeidsmål for de kommende fire år.

«Velfundert» betyr at vi skal ha klare oppfatninger om hvilke muligheter dagen i dag gir oss. Praktiske og politiske realiteter

kan begrense men også styrke våre sjanser til å nå fram. Handlingsprogrammet skal rett og slett ha rotfeste i dagens virkelighet.

Denne virkeligheten er sammensatt. Den kan til tider fortone seg både vanskelig og mørk. Forandringer både i vårt nære miljø, i samfunnet og på den internasjonale arena, skaper bekymring og usikkerhet.

Men, gode venner; Er det noe vi må være sikre på i all usikkerheten, er det at vi aldri må la tungsinnen ta overhånd. Passivitet og dyrking av problemer har aldri brakt verden framover. Det er de felles løft som fører fram til rettferdige sosiale reformer.

Arbeiderbevegelsens pionerer løftet i fellesskap fram den velferdsstaten vi har i dag. Pionerene ga oss et solid arbeidsgrunnlag, og overlot til oss et samfunn mer velstående enn de fleste.

Å ta vare på dette velferds- og likhets-samfunnet er vår fremste oppgave. For det er truet. Arbeidsledighetskøens voldsomme dimensjoner stiller sterke krav til oss alle.

Spørsmålet om hvordan vi skal få flere i arbeid, er et tema som helt fra lederens åpningstale og til dirigentene klubber for Kongressens avslutning, går igjen som en rød tråd i våre diskusjoner. Det er bra.

I Handlingsprogrammet slår vi fast at «det overordnede mål for den økonomiske politikken må være full sysselsetting». Og vi sier også at vi har et overordnet mål for alt vårt virke, nemlig å kjempe for et samfunn med arbeid for alle. På en rekke områder kan fagbevegelsen konkret arbeide for disse overordnede målsettinger.

Jeg vil trekke fram noen hovedinntrykk.

For det første vil jeg si noen ord om den organisasjonsmessige behandling. Dere husker at vi på forrige kongress omstøpte hele programmet og ga det en ny form. Vi la derfor opp til en revisjon på denne kongressen.

Behandlingen i organisasjonsleddene fikk en voldsom respons. Det kom inn nesten ett tusen forslag med en fantastisk spennvidde. Uten å gå inn på forslagene og deres innhold, la meg si dette: Oppslutningen er en bekreftelse på noe vi visste fra før: Norsk fagbevegelse er en levende og demokratisk organisasjon med et sterkt faglig og samfunnspolitisk engasjement. Det skal vi være glade for.

For det andre: Det er et gjennomgående og viktig trekk at Handlingsprogrammet på alle områder setter kampen for full sysselsetting i fokus.

Vi har som motto for denne Kongressen «Slå ring om velferden». Uten full sysselsetting har vi ikke noe velferdsstat. Vi klarer heller

ikke å holde den vedlike. *Alle* blir fattigere av arbeidsledighet. Derfor er full sysselsetting et tema som går igjen – både i forslagene som kom inn og i det utkast Sekretariatet legger fram for Kongressen. På mange måter kan en si at Handlingsprogrammet legger opp til en totalmobilisering for å redusere arbeidsledigheten. Med utgangspunkt i vårt ideologiske grunnsyn slår vi fast at samfunnet må sette inn alle virkemidler for å få bukt med vårt største problem. Vi har vår sjanse *nå*.

Norsk arbeiderbevegelse har ikke råd til å se på at store deler av den oppvoksende generasjon blir ødelagt fordi de ikke får arbeid. Vi så i Dagsrevyen nylig at i Danmark blir mennesker uførepensjonert fra 30–35 års-alderen som varig uskikket til arbeidslivet på grunn av *lediggang*. En hel generasjon ødelegges. *Slik vil vi ikke ha det*.

Vi har heller ikke råd til å se på at barn og unge får en utrygget oppvekst på grunn av lediggang som ødelegger familiene og fratar dem hjemmet. Når vi opplever at barn helt ned i 7–8 års alderen tar sitt eget liv p.g.a gjeldskrise og arbeidsledighet, er det noe alvorlig galt. Arbeidsledigheten har også et barneansikt.

Ei heller har vi råd til økt kriminalitet, økt rusbruk eller minkende respekt for vårt demokratiske styringssystem – som følge av høy og varig arbeidsledighet. Derfor må prioriteringer som intensiverer kampen mot ledigheten gjennomsyre vårt handlingsprogram etter denne Kongressen.

Et tredje poeng med vårt handlingsprogram er at det må være realistisk. Ikke på den måten at hvert eneste punkt må inn i en kalkulator for å se om det lønner seg eller om vi har råd til det. Men de saker vi tar opp og reiser må ligge innenfor mulighetene til å bli virkelighet. Vi har alle en drøm om å forandre samfunnet. Det som har vært av betydning for norsk arbeiderbevegelse er at vi har hatt en evne til å omsette til virkelighet det vi drømmer om. Det har ingen hensikt å programfeste drømmer, men vi må heller ikke miste evnen til å drømme om et stadig bedre og mer rettferdig samfunn. Det er viktig at vi kan vise resultateter av vårt arbeid med å realisere Handlingsprogrammet.

Hvis vi ikke kan gjøre det, mister vi troverdighet, både hos våre egne medlemmer og i samfunnet for øvrig.

Det som denne Kongressen vedtar, må fagbevegelsens organisasjonsledd på alle plan arbeide aktivt for å gjennomføre – og det må være gjennomførbart.

For det fjerde vil jeg understreke det nye i Handlingsprogrammet etter de voldsomme endringene som foregår i det internasjonale samfunnet.

Omveltningene savner sidestykke. De foregår på alle felter, økonomisk, politisk, teknologisk og sosialt. Tempoet er dramatisk. Alle i fagbevegelsen må ta dette som utfordringer. Også de internasjonale endringene må møtes offensivt. Gjennom samarbeid og solidaritet.

La meg nevne enkelte trekk: Øst-vest forholdet er totalt endret med sammenbruddet i Sovjetunionen og Øst-Europa. Demokratisering og økonomisk omlegging er i full gang, men ikke uten problemer. Gamle motsetninger dukker opp. Nasjonalismen, hatet, de etniske problemene og de sosiale vanskene i Europa må møtes med en fellesinnsats fra Øst- og Vest-Europa, hvor fagbevegelsen må spille en rolle. vi konstaterer med uro den økende tendensen til fremmedhat også her i landet. Bak dette står grupperinger som er nazistiske i all sin form. Dette er skremmende! Norsk fagbevegelse har alltid tatt sterk avstand fra all form for fremmedhat og rasisme – også gjennom vedtak på tidligere kongresser. Det skal vi fortsatt gjøre. Det skal ikke være noen tvil om hvor LO står i dette spørsmålet. Vi må alle være med på å motvirke disse tendenser, og vi må føre an i kampen for respekt for menneskeverdet.

I det tidligere Jugoslavia herjer en borgerkrig med en råskap det er vanskelig å forestille seg. Mishandling og voldtekt av kvinner er satt i system, og brukt som våpen i krigføringen. Etniske motsetninger og farlige nasjonalistiske strømninger har tatt overhånd. Vi sa – aldri mer krig i Europa –. Nå sitter vi i det øvrige Europa og føler oss som maktesløse tilskuere til grusomhetene som foregår. Måtte det lykkes FN som samlende verdensorganisasjon og Thorvald Stoltenberg, å bidra til fred i området.

Det er framgang på nedrustningssektorene, bl.a. når det gjelder styrker i Europa og kjernevåpenarsenalene. Men dette må ikke svekke kampen for full fjerning av masseødeleggelsesvåpen. Reduksjonen må gå videre, spredningen må bekjempes. Kontroll systemer må opprettes og destruksjon av våpnene må organiseres. FFI har her en stor oppgave som pressorgan.

Midt-Østen er stadig en kruttønne, men vi gleder oss over at palestinerne og israelere igjen har satt seg ved forhandlingsbordet. Det er et tegn på tilnærming at det på Kongressen er gjester fra fagbevegelsen i Israel, fra Vestbredden og fra Gaza foruten fra PTUF. De er *alle* våre venner. Vi støtter FFIs arbeid for frie faglige valg på Vestbredden og for faglige rettigheter i Midt-Østen.

Også i det sørlige Afrika er ettpartisytemet på vei ut, og demokratiet på vei inn. Vi skal støtte dem aktivt i arbeidet.

Likevel må vi slå fast at urett, nød og usikkerhet preger verdensbildet. De rike blir rikere, de fattige fattigere. Det er fortsatt behov for kamp for demokrati, utjevning, vekst, miljøsikring og

fred. Det er fortsatt behov for faglig solidaritetsarbeid. Det faglige internasjonale solidaritetsarbeidet må styrkes og i langt større grad koordineres gjennom FFI, og flere organisasjoner må bidra.

Kamerater. Det er flere nødstilte i verden nå enn noen gang tidligere. I dag, 11. mai 1993, dør 80.000 barn av sult og underernæring. Et stort antall gatebarn bl.a. i Brasil, lever fortsatt i en virkelighet som består av prostitusjon, ran og redselen for å bli likvidert av dødsskvadroner. – Kan vi medvirke til at noen av disse barn kan se inn i framtiden med øyne fylt av håp og glede – ikke som i dag av tårer og redsel?

Vi har en oppgave med å styrke vårt eget internasjonale solidaritetsarbeid. Arbeidet gjøres gjennom AIS, LO og Norsk Folkehjelp. Det er virksomhet som omfatter faglig utvikling, hjelp til forfulgte fagorganiserte, nødhjelp og vanlig u-hjelp. Det er behov for å bygge ut det finansielle grunnlaget. Vår egenandel må utvides og sikres. Videre må arbeidet i de tre organisasjoner koordineres og samordnes organisatorisk. Disse spørsmål er reist i forslag til nytt handlingsprogram.

I Norge har vi også opplevd store forandringer. Vi har vært innom det faktum at arbeidsledigheten er dobbel så høy i dag som da vi sist hadde kongress.

I ly av arbeidsledigheten og økonomisk nedgang, kom angrepene på velferdsstaten. Mange stilte spørsmål ved det tradisjonelle sosiale nettverk velferdsstaten bygger på. Vi har fått en meningsløs debatt om vi er for snille med hverandre. Hele velferdstaten har kommet i søkelyset. Helse- og sosialsektoren har vært særlig utsatt. Omsorg og medmenneskelighet erstattes ofte av kommersielle lønnsomhetsbetraktninger. Som en konsekvens av disse utviklingstrekkene reises det tvil om Folketrygdens plass i framtida. Men i fagbevegelsen er det ikke vakling i synet på berettigelsen av Folketrygden. Den skal også i framtiden være bærebjelken.

Til tross for en haglskur av endringsforslag kan vi konstatere at norske lønnstakere fortsatt har full lønn under sykdom. Det har sin forklaring i den kampanjen parten ei arbeidslivet gjennomfører for å få nedsykefraværet. Sykefraværskampanjens suksess er et bevis på at vi gjennom fellesinnsats er i stand til å forsvare sentrale trekk ved velferdsstaten. Dette arbeidet vil vi fortsette, helst også i samarbeid med myndighetene. Det må både for samfunnet, bedriftene og for arbeidstakerne være riktig politikk å angripe årsaken til sykefravær og ikke angripe de syke.

Et femte hovedinntrykk er den viljen til videreutvikling som ligger til grunn for vår arbeidsmiljøinnsats.

For drøye 100 år siden, på høsten i 1889, reiste fyrstikkpikene

ved Grønvold her i Oslo seg og forlot pakkearbeidet. Spontant og dårlig organisert tok de opp kampen mot fosforforgiftning, dårlig hygiene og utbytting.

Det er et hav av forskjeller mellom fyrstikkpikenes arbeidsforhold og de vi møter i norsk arbeidsliv i dag. Det kan vi takke den felles innsatsen fra tusenvis av kvinner og menn i fagbevegelsen for. For innvevd i 100-årets dramatisk sosiale og teknologiske forandringer løper fagbevegelsens påtrykk og initiativer som en rød tråd.

Vi har kommet langt, så langt at en rekke arbeidsmiljøproblemer har blitt historie. Men utviklingen har samtidig skapt nye. Vi har ikke fyrstikkpiker lenger, vi har ikke giftig hvitt fosfor lenger. Men vi har kassadamer med ensidig arbeid, vi har rengjøringsassistenter og helseskadelige vaskemidler, vi har fileteringsarbeidere med store krav til temp og nøyaktighet. Fortsatt handler miljøarbeidet innerst inne om det samme: nemlig retten til å beholde helsa i en krevende arbeidsdag.

Vi har et arbeidsliv hvor arbeidsdagen stiller stadig større prestasjonskrav. Samtidig som vi har uløste problemer med helseskadelige stoffer, innemiljø og ulykkesfarer, fører dette til stress, nerveproblemer og ikke minst belastningslidelser.

Dette forteller at fagbevegelsen må legge stadig mer vekt på arbeidorganisering eller psykososiale arbeidsmiljøspørsmål i kampen for å bevare helsa. Ikke minst av hensyn til kvinnes trygghet og helse er dette en tvingende nødvendighet. Sentralt i slike spørsmål står retten til medvirkning, retten til å delta i utforming av vår egen arbeidsplass.

Men også de rent mellommenneskelige forhold har vi tatt tak i. Fagbevegelsen har satt søkelys på mobbing i arbeidslivet, og vi vil videreføre vårt arbeid i forhold til det arbeidsmiljøproblem vi kjenner under betegnelsen seksuell trakassering eller uønsket seksuell oppmerksomhet. Det handler også om maktmisbruk.

Arbeidsmiljøloven er fundamentet for det systematiske miljøarbeidet. Til tross for at norske bedrifter i stort antall i dag har innsett nødvendigheten av og økonomien i et godt arbeidsmiljø velger enkelte krefter å fortsette sine angrep på loven. Det er vår oppgave å forsvare og videreutvikle arbeidsmiljøloven, for arbeidervernet skal ikke svekkes!

Og her må jeg tilføye, i hvilken virkelighet befinner de seg de som nå retter sine støt mot Arbeidsmiljøloven? Hør bare hva et *enstemmig*, bredt sammensatt arbeidsmiljølovutvalg sa:

De sa at arbeidsmiljøloven er en «nødvendig og nyttig lov» for arbeidslivet. Og de sa at loven «bidrar til at norsk arbeidskraft har høy kvalitet». Og ikke minst ville utvalget *markere avstand til de*

som hevder at loven er til hinder for økonomisk utvikling og effektiv ressurnyttelse. Og som om det ikke var nok, kalte utvalget sin innstilling «Det gode arbeidsmiljø er lønnsomt for alle»! Så jeg spør igjen: I hvilken virkelighet befinner de som angriper arbeidsmiljøloven seg?

Et sjette hovedområde dreier seg om det ytre miljø. Arbeidsmiljø lønner seg. Slik er det også med tiltak for det ytre miljøet. Fagbevegelsen har forlenget løftet blikket opp fra det nære miljøet på arbeidsplassene og tatt tak i de utfordringen som truslene om vårt totale miljø representerer. Det går en ubrutt linje fra Brundtlandskommisjonens arbeid til det intensive arbeidet fagbevegelsen vil legge opp til. Her har vi vår styrke i evnen til å handle lokalt: Akkurat som vi i arbeidet med miljøet innen på arbeidsplassene har fungert som pådrivere for helse og velferd, vil vi med det samme utgangspunktet arbeide for å redusere bedriftens belastninger på vår felles livsmiljø. Men vi også vil skue ut over vår egen hverdag.

Vi vil fortsette vårt engasjement i det nasjonale og internasjonale miljøarbeidet, og bidra til å forme en utvikling basert på klodens bæreevne.

Fagbevegelsen har en 100-åring erfaring med innsats for bedre arbeidsmiljø. Innsatsen for vårt felles livsmiljø har i sammenlikning en kort historie. Vi har foran oss konstruktive forslag til handlingsprogrammet.

Til grunn for vår behandling vil det som alltid ligge at de endelige siktemålene er at vi skal få beholde helsa og skape en videre utvikling – for hver og en av oss, – og for vår felles sårbare verden, – og de som kommer etter.

Det syvende hovedinntrykk dreier seg om skattereformen som er blitt gjennomført i kongressperioden. Den har på en rekke områder innfridd LOs krav til en mer rettferdig beskatning. En har samtidig foretatt en oppryddning i gamle og urimelige bestemmelser. Jeg er fullt klar over at deler av skattereformen har virket som en på kjenning også for en større del av våre medlemmer. Det er også åpenbart i ettertid at tidspunktet for gjennomføringen ikke har vært ideell når vi tenker på at den falt sammen med en innstrammingsperiode i økonomien og i en periode med høytrentenivå.

Jeg tror imidlertid vi må kunne konstatere at det nå er gjort en opprydding som var helt nødvendig for at skattesystemet ikke skulle bli helt ubrukelig i fordelingssammenheng og systemet var også i ferd med å bringe fellesskapsløsningene i miskreditt fordi det ga så mange rare utslag.

Det er imidlertid helt opplagt at LO i tida framover må følge virkningene av reformen nøye for å hindre utilsiktede virkninger og at det oppstår nye urettferdigheter i fordelingen av skatter og avgifter.

Målet for skattesystemet må være å sikre grunnlaget for de oppgaver vi som samfunn skal løse i fellesskap. Samtidig må det være et viktig instrument for å fordele inntekter og formue på en mest mulig rettferdig måte. Det må være et hovedmål å utjevne inntekter og formue mellom ulike grupper og særlig tilgodese de som har det økonomisk vanskelig.

Vi må erkjenne at med de ambisjoner vi har for velferdsstaten må vi ha et høyt skattenivå. Det er imidlertid viktig å utforme systemet slik at det ikke gir uheldige virkninger for mulighetene til vekst og sysselsetting. Skattesystemet må brukes aktivt i kampen for et bedre miljø og vi må hele tiden tilstrebe at skattesystemet virker best mulig med tanke på økt sysselsetting.

Et viktig satsingsområde for fagbevegelsen må være kampen mot skatteunndragelse og annet økonomisk snusk. Jeg synes vi så langt må si at regjeringen har vist vilje til å ta denne oppgaven alvorlig, selv om vi nok må innse at jobben er så krevende at det tar tid å få resultater. Vi må også innrette systemet for avgifter slik at det oppleves som sosialt rettferdig. Det er bl.a. med dette utgangspunkt vi overfor regjeringen har gått inn for en lavere merverdiavgift på nødvendige matvarer, og har fulgt opp dette i forslaget til handlingsprogram. I videreføringen av velferdsstaten tror vi også en må være åpen for å se sammenhengen mellom skatter og overføringsordninger. Det er i dette perspektivet vi i handlingsprogrammet tar til orde for en vurdering av om ikke barnetrygden bør inntektsgraderes.

Et åttende hovedområdet jeg vil legge vekt på er hva Handlingsprogrammet legger opp til når det gjelder *utdanningspolitikken*. Vi har her ikke foreslått store forandringer, men har sett at det har vært nødvendig å gjøre en god del ajourføringer.

Den viktigste ajourføring vi har foretatt er at vi har kunnet stryke punktet om at LO vil at *all ungdom* skal ha *rett* til videregående opplæring som fører til studie- eller yrkeskompetanse. Dette blir nå gjennomført gjennom «Reform 94».

Retten til videregående opplæring er kanskje den viktigste utdannings-politiske reform vi har gjennomført siden vi fikk 9 årig grunnskole for over 20 år siden. Jeg synes det er grunn til å beklage at denne kanskje viktigste side av «reform 94» nærmest er druknet i diskusjonen om ting som i den store sammenheng er detaljer. Antallet grunnkurs, at reformarbeidet går raskt, at vi stadig må

krangle med departementet, kan virke viktig nok, men i forhold til det store løftet vi tar ved reformen – *retten* til videregående opplæring – er dette bagateller. Vi gjennomfører nå en sidestilling mellom yrkesfaglig og allmenfaglig opplæring. Den som tar yrkesfaglig opplæring får nå en rettighet som tidligere har vært en selvfølgelighet for de som har tatt allmenfaglig utdanning. Vi utjevner altså en skjevhet som fagbevegelsen har kjempet for å bli kvitt. Å kalle «reform-94» for «yrkesfagenes reform» er derfor riktig.

Gjennomføringen av «Reform-94» vil falle i tid sammen med neste kongressperiode. «Reform-94» vil dermed nødvendigvis også i stor grad prege vårt utdanningspolitiske arbeid i neste periode. Viktigste for oss vil nok i denne sammenheng være arbeidet med å skaffe nok læreplaser og sette lærebedriftene i stand til å gjennomføre sin del av yrkesopplæringen. Som kjent forutsetter reformen en sterkere integrering av opplæringen i skole og arbeidsliv. Hovedmodellen forutsetter 2 år i skole og resten av opplæringen i bedrift. For å make dette må vi ha ca. 20.000 læreplasser hvert år, eller ca. 40.000 løpende lærekontrakter. Det vil si nesten en tredobling av antallet lærekontrakter vi har i dag. Å skaffe dette antall læreplasser er i seg selv en utfordring, og vi har alt tatt initiativ overfor departementet med sikte på å få organisert en kampanje mellom myndighetene og partene i arbeidslivet for å skaffe disse læreplassene.

Den andre store utfordringen vi står overfor på det utdanningspolitiske området i neste kongressperiode gjelder **etter- og videreutdanning**. Som i «Reform-94» gjelder det også her å lage rettfærdige ordninger som jevner ut ulikheter. Innen etter- og videreutdanningen er det ingen overdrivelse å si at ulikhetene er satt i system. Mens Lægeforeningen får overført millioner over Statsbudsjettet til etterutdanning for sine medlemmer er det i svært liten grad etablert noen form for organiserte tilbud for vanlige arbeidere og funksjonærer. Innen dette området er stort sett alt overlatt til det private initiativ. Det er den enkelte som selv må ta initiativ.

Når undersøkelser samtidig viser at det er de med *best* utdanning fra før som får *flest* tilbud og gjør mest *bruk* av etter- og videreutdanningstiltak, er det ikke vanskelig å skjønne at etter- og videreutdanningstilbudet slik det er organisert i dag mere *utdypes* enn *utjevnes* utdanningsforskjeller.

Alt tyder på at behovet for etter- og videreutdanning vil øke. Arbeidstakernes omstillingsdyktighet vil i stor grad avgjøre om man får jobb eller ikke. Jeg ser for meg at de som har små

muligheter til etter- og videreutdanning vil være de som taper i dette spillet. I dag er det slik at det er i denne gruppen LO i hovedsak har sine medlemmer. Derfor vil etter- og videreutdanningstiltak være svært viktig for oss.

Nå er ikke situasjonen bare mørk. Vi har etterhvert fått flere tiltak på etter- og videreutdanningsfronten. Jeg skal her kort nevne:

For det første

- LOs utdanningsfond hvor vi kan utdele stipend innenfor en ramme på 15–20 mill. kroner pr. år. Riktignok bare innenfor privat sektor.
- I flere bransjer har man i forbindelse med tariffoppgjørene opprettet kompetansehevingsfond.
- Videre får vi etter alle solemerker en ny og forbedret avtale om utdanningspermisjon ved Hovedavtaleforhandlingene med NHO til høsten.
- Og sist – men ikke minst – har vi fått utdanningsvikariatordningen som et arbeidsmarkedstiltak. Sannsynligvis det mest framtidsrettede av alle arbeidsmarkedstiltak vi har.

Vi har altså mange tiltak, men vi har ikke maktet å sette de i et system. Jeg ser defor for meg at noe av det første vi må gjøre etter Kongresen er å få laget en *Handlingsplan for etter- og videreutdanning* – gjerne i samarbeid med arbeidsgiverne og myndighetene.

Myndighetene har her et klart ansvar. Riktignok et ansvar som er kraftig forsømt. Regjeringen har nå foreslått skolestart for 6-åringene. Det er riktig og viktig – og støttes fra LOs side. Men jeg har også registrert rykter om at denne reformen synes å være Gudmund Hernes' *sluttstein* i hans reformarbeid i utdannings-systemet. *Det kan vi ikke akseptere.* Glemmer Hernes etter- og videreutdanninga i sin reformiver, har han egentlig glemt en av de viktigste pilarer arbeiderbevegelsens utdanningspolitikk hviler på, nemlig prinsippet om *livslang læring*. Vi får så se om Hernes tar dette signalet og tar fatt på dette området med like stor handlekraft som han har vist innenfor høgskoleutdanningen og videregående opplæring, og som han nå gjør for 6-åringene.

Det niende hovedpunkt jeg vil trekke fram er likestilling og familiepolitikk.

Mange hevder – også våre egne – at spørsmål knyttet til disse politiske områder *ikke* er eller bør være arbeid og ansvar for fagbevegelsen.

Det sies ofte fra opinionen at de som utformer LOs politikk er

middelaldrende menn som ikke forstår hverken kvinners eller barnefamiliers situasjon.

Uten å gå i skyttergravene og uten å gå i forsvar, men med stor fare for å bli misforstått, vil jeg her henlede oppmerksomheten på de faktiske forhold.

Både tidligere kongresser – vårt handlingsprogram for 1990–93, den politikk vi har utøvet i perioden, (vise til beretningen/politisk regnskap) de innkomne forslag og sekretariatets innstillinger taler sitt eget språk.

Fagbevegelsen – LO – tuftet på arbeiderbevegelsens ideologi og tradisjon, erkjenner at likestilling mellom kjønnene handler om en rettferdig fordeling av goder og byrder, både i familie og samfunn.

Kjære kongressdeltakere – med all respekt for hva vi har utrettet, må jeg allikevel si at det enda er en lang vei fram før reell likestilling er en realitet.

Våre politiske tilråinger overfor Kongressen er derfor at det fortsatt må arbeides hardt fra fagbevegelsens side om vi skal være den ansvarlige pådriver overfor politiske myndigheter i disse spørsmålene. Men det vil også kreve av oss sjøl – villighet til endring av tenkning og handling dersom vi skal være troverdige overfor de medlemsgrupper det her gjelder.

Handlingsprogrammets formuleringer, både under kapitlet familiepolitikk og likestilling, men også utdanning, sosial trygghet, økonomisk politikk og næringspolitikk, vil selvfølgelig også berøre kvinnes og familiens situasjon.

Det vil føre for langt å gå i detaljer, men jeg vil konkret vise til en liten flik av vårt arbeid som er en god anskueliggjøring av det ansvar vi tar innenfor familiepolitikk og likestilling relatert til dagens virkelighet.

Familiesituasjonen er dramatisk forandret i de senere ti-år. Det er nå mer vanlig at begge foreldre arbeider enn bare den ene. Store grupper er også aleneforeldre. Dette stiller krav til *enda* sterkere innsats for likestilling og en aktiv familiepolitikk for å kombinere arbeid og omsorg. At så mange kvinner etterhvert er blitt yrkesaktive, stiller nye og uvante krav til partene i arbeidslivet. På en rekke områder er det nødvendig med reformer som gjør hverdagen enklere. Tidskonto, eller fleksibelt uttak av svangerskapspermisjon er eksempel på at våre kollektive løsninger er i pakt med tida og framtida.

Det moderne samfunnet stiller foreldre overfor et krysspress mellom barns og arbeidslivets krav. Denne knuten løses som regel ved at kvinnen bærer byrdene gjennom redusert arbeidstid, redusert inntekt og dobbelt arbeid. Men sike private løsninger på et samfunnsmessig problem må vi arbeide oss bort fra. LOs krav og

gjennomslag for en tidskonto med et fleksibelt uttak av lønnet permisjon, er uttrykk for at barns oppvekst ikke bare er foreldrenes, men hele samfunnets ansvar.

Akkurat som barn har krav på sine foreldre, trenger de også læring, lek og fellesskap med andre barn. Derfor har det vært, og vil fortsatt være nødvendig, å presse på for å sikre en videre barnehageutbygging.

– Det bringer meg til **et tiende hovedinntrykk** av Handlingsprogrammet. Tidligere var det tradisjon at når vi hadde gjennomført programposter, kunne vi stryke de av programmet. De endringer i holdninger som har funnet sted i samfunnet – og særlig gjelder dette forholdet til velferdsstaten og faglige rettigheter – har ført til at vi må foandre strategi her. En rekke av de forslag som kom fra grunnorganisasjonene peker på dette. Jeg skal nøye meg med å nevne to – også gjengangere i mange saker på denne Kongressen.

Vi hadde flere forslag – og vi har tatt hensyn til dem – om at vi må arbeide for å opprettholde sykelønnsordningen. Det står det ikke noe om i det gjeldende Handlingsprogrammet. Det samme gjelder oppsigelsesvernet. Det som her kommer til uttrykk, er at vi ikke må glemme betydningen av å forsvare det vi har oppnådd. Dersom vi ikke gjør det, og bare konsentrerer oss om nye reformer, kan velferdsstaten og vårt sosiale sikkerhetsnett bryte sammen. Det innebærer ikke at vi legger våre faglige og politiske krav på is. Vårt nye handlingsprogram er fullt av konkrete saker som vil gjøre livet lettere å leve for folk flest. De skal vi også kjempe for.

Det vil føre for langt å gå gjennom alle punkter i det nye Handlingsprogrammet. Jeg skal derfor til slutt nøye meg med en oppsummering av det jeg synes er de viktigste og mest betydningsfulle områdene.

Jeg har allerede nevnt at den økonomiske politikk må ha full sysselsetting som overordnet mål. Her må myndighetene bruke alle virkemidler. Først og fremst må Statsbudsjettet brukes aktivt for å øke sysselsettingen. Med Staten som eiere i deler av bankvesenet, er det viktig at myndighetene tar ansvar for at det tilføres frisk kapital til næringslivet.

Når det gjelder våre næringspolitiske opplegg i Handlingsprogrammet, viser jeg til Jan Balstads innledning.

Om skattepolitikken kan vi fastslå at det er ett av de punkter i det nåværende Handlingsprogrammet hvor vi kunne stryke mest. Det har sammenheng med skattereformen. Av spesiell interesse for oss er det at vi går inn for at fradragsretten for fagforeningskontingenten blir opprettholdt, og at satsen forhøyes.

Vi tar opp en spesiell sak under dette kapitlet. Det gjelder barnetrygden. Vi krever at barnetrygden skal opprettholdes til fylte 18 år.

Vi tar også opp spørsmålet om at det må vurderes å innføre graderte satser etter foreldrenes inntekt. Noen av de 12 milliardene som i dag gjennom kontantoverføring via barnetrygden kunne vært brukt til mer målrettet velferd for barn. Behovet er enormt.

I en tid hvor velferdsstaten er presset fra mange hold – og hvor byråkrati og politikere leter med lys og lykte etter reduksjoner i overføringene, fortøner det seg fullstendig meningsløst at foreldre med høyeste inntekter skal ha trygd til sine barn. Skal behovsprøving på dette området fremdeles være en hellig ku? Vi bare spør?

Pensjonsalderen har alltid vært et viktig område av vårt handlingsprogram. Gjennom vårt tariffarbeid – og gjennom et inntektspolitisk samarbeid med myndighetene – er vi kommet i gang med å nå de mål vi har satt. Fra 1. oktober i år blir pensjonsalderen i AFP-ordningen satt ned til 64 år. I vårt handlingsprogram er målet 60 år. Det opprettholder vi også for neste periode.

På industribedrifter i Norge finner du snart ikke folk over 60 år. De er utslått – noen etter år med slit i et dårlig og helsefarlig miljø – andre på grunn av den teknologiske utviklingen. Mange har fått en uverdigg avslutning på sitt lange yrkesaktive slit. De holder det gående med kombinasjoner av ledighets- og syketrygd, uføretrygd og gavepensjoner i påvente av å nå pensjonsalderen. Ved tariffoppgjøret i 1988 klarte vi å få det første gjennomslag for en avtalefestet ordning – AFP. Til å begynne med var ordningen ikke god nok. Etter hvert har den blitt bedre. Vi fikk også ned aldersgrensen til 65 år, og fra 1. oktober i år blir den senket ytterligere til 64 år. AFP er et godt bidrag til å få gjennomført LOs krav om en mer fleksibel pensjonsalder. Den er også sterkt medvirkende til at arbeidsfolk kan ta et noenlunde anstendig farvel med sin yrkesaktive innsats. Regjeringen har helt fra starten av vært med på finansieringen.

Vi vil nå bygge videre på denne ordningen, og forventer at myndighetene også vil være aktivt med.

Som jeg tidligere har nevnt, er opinionens syn holdt varmt av media – at LO er de gamle menns arena – gammeldags og sidrumpa. SV's ledels ehar hengt seg på hylekoret. Og i likhet med de fleste andre synsere unnlater de selvfølgelig å konkretisere hva de mener. For jeg spør: – Er det sidrumpa å stå på barrikadene for de arbeidslediges kår og å kjempe maksimalt for arbeid for alle? – kjempe mot at det skal utvikle seg nye klasseskiller i det norske samfunn?

- kjempe for opparbeidede faglige rettigheter som politiske spekkhoggere nå vil rasere innenfor arbeidsmiljøloven, sykelønnsordningen, oppsigelsesvernet og arbeidstidsbestemmelsene, sykelønnsordningen, oppsigelsesvernet og arbeidstidsbestemmelsene.

Selvfølgelig er ikke dette sidrumpa. Det er heller ikke gammel-dags. Det er tvert om framtidsrettet. Og fordi vi er rettet mot en framtid for folk flest, slåss vi for:

- Lik lønn for arbeid av lik verdi
- sterk utbygging av barnehager og godt innhold i heldagsskolen,
- fleksibel arbeidstid for småbarnsforeldre så de på en bedre måte kan koordinere omsorg og arbeid,
- kjempe for at begrepet – livslang læring – får godt innhold og blir en realitet.

Dette kjemper vi for. Dette handler om vanlige folks hverdag. Dette peker framover og oppover, og bekrefter at fagbevegelsen fortsatt former framtida.

Gode venner, når vi på fredag er blitt enige om innholdet i vårt nye handlingsprogram, la oss da sammen *markedsføre* de fremtidsrettede prioriteringer som da er foretatt.

Dirigenten takket Esther Kostøl for en god og bred innledning og ga straks ordet videre til Jan Balstad.

Jan Balstad holdt denne innledningen:

Jan Kr. Balstads innledning til handlingsprogrammet

Under handlingsprogrammet – øvrige saker faller en rekke sentrale områder innenfor LOs virksomhet. Det gjelder i første rekke næringspolitikken, tariffpolitikken knyttet opp mot en rettferdig inntektspolitikk og flere viktige internasjonale spørsmål som utgjør rammebetingelser for norsk næringsliv og sysselsetting. Med utgangspunkt i en rekke av de forslag som er kommet inn og utkastet til handlingsprogram, skal jeg i min innledning ta for meg de ulike områdene og se på sammenhengen mellom dem.

Siste kongressperiode kjennetegnes best av en helt nødvendig snuoperasjon i norsk økonomi. Denne var nødvendig etter at «jap-petidens» spekulasjonsbølge og feilinvesteringer hadde brakt norsk økonomi i alvorlig ubalanse. Kredittflommen og den uhemmede kjøpebølgen hadde presset norsk økonomi til det ytterste. Vi

fikk en alvorlig kostnadsøkning og en betydelig forverring av næringslivets konkurransevne. I de 8 første årene av 80-tallet ble industriens konkurransevne forverret med 17 %. Innstrammingen som fulgte sammen med de alvorlige gjeldsproblemene hos såvel forbrukere som næringsliv, førte til en sterk nedgang i tallet på industriarbeidsplasser. Fra 1987 til 1992 har 57 000 industriarbeidsplasser gått tapt. Industriens investeringer var og er fortsatt meget lave. En alt for stor del av investeringene har funnet sted i utlandet og ikke bidratt til å skape nye arbeidsplasser hjemme. Å snu denne utviklingen er den største næringspolitiske oppgave vi har.

Skal vi klare dette, er det nødvendig med en sterk innsats og et godt samarbeid mellom mange grupper. Det stiller krav til næringsliv- og næringslivsledere som sammen med tillitsvalgte skal gjennomføre omstillinger, rasjonalisering og utvikling av nye innsatsområder. Samarbeid om en bærekraftig næringsutvikling må være næringslivets ansvar. Myndighetene har oppgaver og ansvar i denne sammenheng. Det gjelder å utvikle konkurranse-dyktig rammebetingelser, utvikling av en moderne infrastruktur og legge forholdene til rette for at tilgangen av risikovillig egenkapital og fremmedkapital er tilstede.

Samspillet mellom en moderne velferdsstat og et aktivt privat næringsliv er helt avgjørende for evnen til å skape verdier og arbeidsplasser i Norge. Begrepet *verdiskapning* brukes ofte noe upresist og snevert. For fagbevegelsen omfatter verdiskapning både økonomisk verdiskapning i privat sektor og tjenesteproduksjon i offentlig sektor. Eventuelt *fravær* av et *samspill* mellom privat og offentlig verdiskapning er en helt klar trussel for hele det norske velferdssamfunnet.

Egenkapitalen må dels komme via aksjemarkedet og fra bedriftenes overskudd. Det er også helt nødvendig at staten er med. Derfor er etableringen av den nye SND med en egenkapitaldivisjon av stor betydning, særlig for små og mellomstore bedrifter. Vi har store forventninger til SND. Dette virkemiddelet må imidlertid ikke utvikle seg til en ren bankvirksomhet. Hele det offentlige virkemiddelapparatet (eks.vis. NFR) må utvikles til å bli et ubyråkratisk, slagkraftig verktøy for å styrke verdiskapningen og skape nye lønnsomme arbeidsplasser i Norge. Også tilførselen av egenkapital fra Folketrygdfondet er positiv. Spørsmålet er om egenkapitalkildene er for begrensede i forhold til den oppgaven vi står ovenfor. Skattereformen klarla at næringslivet hadde avsatt stor summer i såkalte negative saldier. I fagbevegelsen foreslo man å kanalisere disse til ny egenkapital i landbasert virksomhet. Dette har til nå i liten grad styrket landbaserte arbeidsplasser, men vi

bør fortsatt følge opp vårt forslag. En ekspansjon i norsk næringsliv er også i høy grad avhengig av et effektivt bankvesen som kan ta sin naturlige del av oppgaven med å tilføre kreditt. Regjeringen har gjort en betydelig og viktig innsats så langt, men fortsatt er det slik at bankvesenets evne og vilje til den nødvendige medvirkning er for svak. En ny statlig Postbank som er fusjonert med Postgiro, bør i tida framover kunne bli en effektiv medspiller også for næringslivet.

Skal norsk næringsliv få den nødvendige framdrift kreves det bedre lønnsomhet og avkastning på kapitalen, samtidig som styrken i næringslivet vil avhenge av en tilstrekkelig tilføring av egenkapital. I dag er kampen om kapitalen intens. Skal norsk næringsliv kunne delta med hell i denne kampen, kreves det tilfredsstillende rammebetingelser som gjør at vi kan konkurrere med andre land. Det har norsk næringsliv i dag. Næringslivet må naturligvis akseptere strenge miljøkrav og kan ikke vente særbehandling i form av spesielle norske støtteordninger. På den annen side er det helt nødvendig at myndighetene heller ikke gjør forholdene vanskeligere for næringslivet ved å pålegge særnorske betingelser som gjør konkurransen vanskelig.

Fagbevegelsen har medvirket sterkt i den økonomiske snuoperasjonen. Gjennom tariffpolitikken har vi klart å bringe kostnadsveksten ned. Hensynet til sysselsettingen har vært avgjørende. Selv om resultatene hittil ikke har vært gode nok, er det likevel lagt et viktig grunnlag. Næringslivets konkurransevne er vesentlig styrket. Rentenedgangen er veldig verdifull. Ikke bare for næringslivet når det gjelder investeringer, men også for forbrukerne som på denne måten har fått sin kjøpekraft forbedret. Siden 1988 er industriens konkurransevne forbedret med omlag 11 %. For innværende år ligger det an til en ytterligere forbedring på 5 %. Vår medvirkning har vært betydelig. Dessuten er næringslivets konkurranseforhold blitt forbedret gjennom den krisepakke som myndighetene vedtok i fjor høst. Nå må vi også stille krav til næringslivet. Det er dette som vil være avgjørende for hva som kommer til å skje med verdiskapingen, sysselsettingen og arbeidsledigheten i den nærmeste tiden framover.

Det inntektspolitiske samarbeidet, har ikke gitt de resultater vi håpet på i kampen mot ledigheten. Når vi ser på situasjonen i våre naboland Sverige og Finland som på kort tid har fått en ledighet vesentlig større enn vår, kan vi ane hva som ville ha skjedd med sysselsettingen også hos oss om vi ikke i tide hadde gitt vår medvirkning til å redusere inflasjonstakten i norsk økonomi.

Bedømt ut fra våre egne målsettinger – og hvis en ser bort fra ledigheten – har tariffpolitikken i denne kongressperioden gitt

gode resultater. Over fireårsperioden fra 1989 til og med inneværende år har industriarbeidere hatt en reallønnsforbedring på omlag 3 %. På grunn av skattelettelser, ikke minst i 1992 er den reelle kjøpekraftsforbedringen – selv uten hensyn til rentenedgangen – klart større enn dette, nærmere 8 %. For enkelte av våre medlemsgrupper utenom industrien, det gjelder blant annet grupper av lavtlønte, er resultatene enda bedre. På den annen side er det en gruppe som i særlig grad er kommet dårlig ut og det gjelder byggevirksomhet. Her er det nedgang både i reallønn og kjøpekraft i løpet av kongressperioden. Alt i alt må imidlertid utviklingen i den siste kongressperioden kunne bedømmes som positiv. Det synes dessuten helt klart at reallønnsutviklingen har vært bedre i den siste perioden enn i de to foregående kongressperioder. Det er en fordel for lønnstakerne å ha en utvikling med relativt svak prisstigning. Høye nominelle tillegg som spises opp av en tilsvarende sterk prisstigning gir ingen reallønnsvekst.

Vår medvirkning til å dempe kostnadsutviklingen og styrke konkurransevnen gjorde at vi måtte akseptere inngrep i vår forhandlingsrett i starten av snuoperasjonen. Dette var ingen enkel sak for fagbevegelsen, men det var nødvendig først og fremst for å sikre at andre grupper utenfor oss også tok sin del av oppgaven. Det er positivt at det i løpet av de siste årene igjen har vært mulig å normalisere forholdene i tariffpolitikken samtidig som det har vært mulig å videreføre linjen med et inntektspolitisk samarbeid og en inflasjonsdempende nominell utvikling. En særdeles viktig sak det har vært mulig å gjennomføre i denne perioden er utvidelsen av AFP-ordningen ned til 64 år sammen med en klar bedring i ordningens ytelser.

Til tross for bedringen av konkurransevnen, en sterk nedgang i rentenivået og vesentlige tiltak for å bedre forholdene for næringslivet, gjør det seg fortsatt en betydelig usikkerhet gjeldene. Noe av usikkerheten er knyttet til forholdene her hjemme. Eksempler på dette er blant annet hvilke utslag den nye skattereformen vil gi, hvilken utvikling vi vil få i eiendomsmarkedene, noe som blant annet vil påvirke næringslivets egenkapital og den usikkerhet som fortsatt preger banknæringen.

Den største usikkerheten er knyttet til internasjonale forhold. I første rekke gjelder det spørsmålet om vi får en økonomisk oppgang eller om de svake konjunkturer som nå gjør seg gjeldende, fortsatt vil vare ved. Dernest har vi spørsmålet om hvordan vår egen tilslutning til det indre europeiske markedet gjennom EØS-avtalen vil virke. Er næringslivet vår godt nok rustet og forberedt til å gripe de nye muligheter som åpner seg? Også utenom EF skjer det store endringer i Europa. Jeg tenker da særlig på omkallfatringe-

ne i Øst-Europa. Hvilke muligheter gir dette og hvilke problemer skaper det for norsk næringsliv?

Utenfor Europa åpner det seg nye og sterke ekspansive markeder. Det gjelder både i Midt-Østen og i det fjerne Østen. Også her var det viktig at hensyn til den framtidige verdiskapningen og sysselsettingen at norsk næringsliv makter å hevde seg i en skarp internasjonal konkurranse. Det nye GIEK må bli et så godt virkemiddel at det likestilles med våre konkurrenters ordninger. Det er bittert å tape eksportoppdrag når en er best på alt unntatt finansiering og garantier. I internasjonal sammenheng er også de forhandlingene som pågår i GATT av meget stor betydning. Både for verdensøkonomien og for den økonomiske og næringspolitiske utvikling i vårt eget land. Med sin utadvendte økonomi er vi sterkt avhengig av at GATT-forhandlingene lykkes. Samtidig vil det kunne bli problemer for en del næringer og bransjer i Norge ved at den internasjonale konkurransen vil slå sterkere igjennom. Selvom mange av disse forholdene skaper usikkerhet, skulle norsk næringsliv i dagens situasjon være bedre rustet til å møte utfordringene enn på lenge. Det avgjørende vil til syvende og sist bli om næringslivet selv viser pågangsmot og vilje og evne til å utnytte mulighetene.

Myndighetene har i de senere årene gjort mye for å legge forholdene til rette for næringslivet. Det er imidlertid ennå ikke kommet noen fart i næringslivets øking i sysselsettingen. Ledigheten er rekordstor og fremdeles er aktiviteten og investeringene altfor lave i det landbaserte næringslivet. Ekspansjonen kommer først og fremst fra offshore-virksomheten og den offentlige sektor.

Ut fra fagbevegelsens syn er det nå nødvendig å få en nasjonal plan for næringsutviklingsarbeidet. En slik plan må omfatte både arbeidet med å styrke infrastrukturen og virksomheten i offentlig regi. I fagbevegelsen bør vi i denne sammenheng utvikle vår egen plattform for aktiv deltakelse i næringsutviklingen på alle plan i samfunnet. Yngve nevnte beredskapsarbeidet i åpningstalen. Det er viktig for å stå til rådighet når problemene oppstår. I denne sammenheng nevnes et annet område hvor vi har gode muligheter og som ikke er utnyttet. Jeg tenker her på samarbeidet innenfor konsernene både nasjonalt og over landegrensene. Her gjenstår det en del arbeid før dette virker som det skal. Vi må hele veien være med for å kreve større nasjonal innsats fra næringslivet når det gjelder verdiskapning, nyskapning og sysselsetting. Vi må kunne samarbeide både med myndigheter og næringsliv og dette samtidig som vi må føre en rettferdig og solidarisk tariffpolitikk.

Våre tariffavtaler er idag under press. Vi må legge større vekt på tariffarbeid i fagbevegelsen og være opptatt av å utvikle et

framtidrettet avtaleverk. Vi må utnytte avtaleverket for å skape større trygghet for arbeid og arbeidsmiljø. Gjennom tariffavtalene må vi komplettere det offentlige sosiale sikkerhetsnettet, bygge ut AFP og avtalefeste retten til etterutdanning og kompetanseutvikling.

Vi må fortsette å vektlegge balansen mellom å redusere ledigheten, kontrollere inflasjon og skape rom for kjøpekraftsforbedring for våre medlemmer. For å sikre kapitaltilførselen til næringslivet bør vi bidra til å utvikle ulike fondsordninger der dette samtidig kan tjene fagbevegelsens interesser.

Jeg hadde tenkt avslutningsvis å si litt om forhold knyttet til tariffavtalene som jeg tror vi bør se nærmere på. Dette vil først og fremst bygge på mine erfaringer fra privat sektor, men etter hvert har problemstillingen blitt likere mellom offentlig og privat sektor.

– Den solidariske lønnspolitikken ligger fast i begge områder også kravet om lønnsutjevning.– Også forholdet mellom sentrale og lokale tillegg har i senere år blitt aktualisert i offentlig sektor. For oss er det viktig at dette ikke svekker det sentrale og at vi har kontroll med det som skal skje lokalt.

Representanter for offentlig sektor vil sikkert utfylle dette i debatten.

Men først et lite hjertesukk, jeg vet ikke hvilke motiv folk har som melder seg inn i en arbeidstakerorganisasjon. De som melder seg inn i et LO-forbund gjør det sannsynligvis for å få innflytelse over sine lønns- og arbeidsvilkår. De som melder seg inn i YS får riktignok våre avtaler og resultater, men hva med innflytelsen?

Arbeidsgiverforeningen har rundhåndet delt ut våre avtaler, latt YS få navnet sitt på omslaget og ført proforma «forhandlinger» – og alle har vært glade. Noen ganger har medlemmene i YS stemt NEI, og det har blitt streik, og etter en tid har de fått samme resultat som LO-området.

Dette skulle ikke uroe oss særlig, men allikevel er det trekk her som vi må vurdere nøye. Vi har fått en arbeidsrettsdom som gir oss (og andre) rett til avtale der vi har minst ett medlem. Forbundenes praksis er ulik. Noen inngår ikke avtale uten å ha 50 % organisasjon. Andre går inn der de har ett medlem. Både av hensyn til konkurrerende organisasjoner og av hensyn til de uorganiserte må vi gjennomtenke vår strategi fremover på dette punkt.

Et annet område som vi må tenke nøye gjennom er utviklingen av bransjeavtaler. Det er mange grunner til at LO-forbund innenfor samme bransje kan samarbeide om gjennomgående bestemmelser, statistikk og bransjeutviklingsprosjekt. Går vi i retning av kartellsamarbeid åpner det seg en del interessante muligheter. Jeg

er klar over at ikke alle forbund har en bransjeinnretning, og av den grunn ikke ivrer i denne retningen, men for helhetens skyld tror jeg allikevel dette har noe for seg.

Jeg har også gjort meg noen tanker omkring den lokale forhandlingsretten, som i de to siste oppgjørene har fått en spesiell rolle. Det er tre typer lokal forhandlingsrett vi snakker om: Den med sanksjonsmulighet ved uenighet. Den som forutsetter reelle forhandlinger, men ikke har åpning for sanksjoner fra arbeidstakerne. Den siste som er en åpning for at arbeidsgiveren kan gi tillegg. I vår terminologi i dag kaller vi alt «lokal forhandlingsrett». Når alle kurver peker oppover har alt dette virket noenlunde. I dag merker vi en mer aggressiv motpart som følger ordlyden nøye. Her har vi en jobb å gjøre. Et avtaleverk som delegerer forhandlingsoppgaver til det lokale ledd må også gi makt som kan motstå urimelige resultater.

Jeg tror forøvrig tiden er inne for en grundig gjennomgang av lønssystemene som anvendes. Det er et faresignal når bedriftene bruker konsulentfirmaer til å innføre nye lønssystemer i avtale-regulerte bedrifter, særlig er det grunn til å være på vakt når lønssystemene blir kalt ledelsesverktøy.

Vi har også en del problemer i grenselandet mellom offentlige og private bedrifter, særlig der offentlig eide bedrifter melder seg inn i en arbeidsgiverforening i privat sektor. Jeg håper vi etter kongressen skal kunne finne gode LO-løsninger på dette, slik at vi unngår å miste medlemmer til andre organisasjoner fordi vi ikke kan samarbeide.

Likelønn, lavtlønn og garantiordningene er nok et tema hvor vi er midt i en prosess, og hvor det er god grunn til å områ oss en smule. For det første er ikke likelønn og lavtlønn det samme. Det tekniske beregningsutvalget konstaterer at kvinners lønnsnivå er lavere enn menns innen alle sektorer, men forskjellen har blitt mindre. Utvalget sier videre at avstanden er minst innen industrien og i offentlig sektor, størst i funksjonærrområdene i privat sektor.

Med hensyn til lavtlønn utgjør kvinner hovedvekten av de lavtlønte både på privat og offentlig sektor. I industrien er over halvparten av kvinnene lavtlønte (dvs. under 85 % av industriens gjennomsnitt), mens bare 16 % av mennene er det. Lavlønsprofil og garantiordningen har derfor betydd mye for den tilnærmingen vi tross alt har sett.

Erkjennelsen av at kvinner taper i den lokale lønnskampen var bakgrunn for at LO startet sitt eget likelønnsprosjekt. Mer lokal lønnsfastsettelse i kommunal og statlig sektor aktualiserer temaet også der. Arbeidsforskningsinstituttet ble engasjert og foretok en kartlegging av 14 virksomheter i både private og offentlige.

Konklusjonen blir etter dette at den siste vanskelige lønnsforskjellen må på dagsorden i virksomheten, og sees i sammenheng med både arbeidsorganisering og kompetanseutvikling.

På europeisk nivå skjer det også en utvikling vi må ta stilling til etterhvert. EURO-LO har lenge hatt en viss aktivitet på området kollektive forhandlinger, særlig rettet mot Europeiske selskaper der de nasjonale medlemsorganisasjonene ikke rekker fram. Det pågår et arbeid her som vi etter hvert må ta stilling til. Etter at kongressen er avsluttet bør vi nå ta det som er sagt under de ulike punktene på dagsorden om tariffpolitikken og gjennom Sekretariatet og Representantskapet legge til rette en debatt hvor vi konkret utformer strategien framover.

Balstad tok opp forslag 1402, 1403 og 1404.

Dirigenten takket Balstad for interessant innledning.

Hun opplyste at det var innlevert ca. 150 forslag og at det foreløpig var inntegnet 102 talere til førsteinnlegg og 8 talere til anneninnlegg. Dirigentene hadde forstått at det ville bli en beinhard kamp mot klokka og foreslo taletiden begrenset til 3 minutter allerede fra starten av debatten. Det ble vedtatt.

Tiden var nå inne til en 10 minutters pause. Møtet hevet kl. 20.50.

Møtet ble satt igjen kl. 21.05. Dirigenten ga først ordet til Kjell Martinsen.

Debatten om handlingsprogrammet

308 *Kjell Martinsen*, FF, sa følgende:

- Fellesforbundet vil fremme to tillegg til strekpunktene Kap. 5.3 Energipolitikk, forslag 318.
- videreutvikle teknologien for ENØK-tiltak
- videreutvikle produksjon av rense- og miljøteknologi som et satsingsområde

Et kort begrunnelse:

I miljødebatten er det ikke lenger spørsmål om en skal rense eller ikke, men hvordan, hvor raskt og til hvilken pris.

Når vi er så enige om at det å satses enda sterkere på et renere miljø, burde vi slå til på den muligheten ny miljøteknologi kan gi i forhold til nye arbeidsplasser og sikring av eksisterende.

Vi vet det stilles stadig strengere krav til rensing, og norske bedrifter bør absolutt kjenne sin besøkelsestid.

I utviklingen av produksjon av rense- og miljøteknologi bør LO arbeide for at rammebetingelsene sikrer bedriftene denne mulighet.

Dette gjelder like mye ENØK-tiltak, ikke minst for å nytte ren elkraft bedre, og gjerne i stedet for mer forurensende energi.

Vedlikehold, oppgradering og ny teknologi er viktig i energisammenheng her hjemme. Store norske leverandører av utstyr til kraftproduksjon, krafttransport, bedrifter som Kværner, ABB og Alcatel STK har vekstpotensiale i seg ved satsing på krafteksport som gir mulighet for utbygging av nye kraftanlegg og transportkabler til utlandet som vil skape nye arbeidsplasser og inntekter for Norge. Dette bør ikke være noe i konflikt med kraftkrevende industri, da vi i Fellesforbundet oppfatter det som full/bred enighet om at kraftkrevende industri sikres nok energi til riktig pris.

Problemstillingene som Jan Balstad reiste i sitt innlegg er meget interessant.

Ved fjorårets behandling i Stortinget ble det åpnet to visse avsetningsmuligheter til aksjefond.

I ettertid viser det seg at av en totalsum på ca. 215 millioner ble kun 34 kanalisert til fastlandsindustrien, resterende 181 millioner gikk til finansinstitusjoner.

Ved å åpne for skattefritak for negative saldi vil det kunne legges krav om tilsvarende investeringsplikt i landbaserte industriaksjer, dette vil kunne gi nyinvestering i størrelsesorden 2–3 mrd. Dette overstiger langt SNDs muligheter og vil gi resultater allerede i inneværende år.

Forslag til nytt strekpunkt:

– Det gis skattefritak for negative saldi. Med forpliktelse til investering i landbasert industri i Norge.

Han støtter forslaget fra Kjemisk.

80 Roger Andersen, Grafisk, sa at kravene bare vokser og vokser i bransjen, men at selv om lønnskampen var viktig, syntes han at det var grunn til å få en skikkelig utnyttelse av opplæringsfondene for å sikre medlemmene kompetanse. Grafisk hadde god erfaring i så måte. Gjennom fondene har man fått satt i gang opplysningstiltak for medlemmene.

LO burde bygge videre på dette eller lignende opplegg. Det sikrer ikke bare arbeidsplassene, men gir økt produktivitet og bedre arbeidsmiljø.

Han minnet oppgjøret i 1992, der partene var enige om at kompetanseoppbygging var viktig, men NHO ville ikke være med på å betale for det.

Han satte fram forslag i tilknytning til dette.

Han var ellers enig med Balstad i at den lokale forhandlingsretten kunne være så mye, men forhandlingsrett uten lovlige sanksjoner var en illusjon.

117, *Olav Støylen*, Norsk Kjemisk, holdt følgende innlegg:

Dirigent – kongresskamerater

Et av kjemisk forbunds hovedarbeidsområder er arbeidet med næringspolitiske spørsmål, herunder energipolitikken. Det er av den grunn viktig for oss hva LO mener og gjør i slike spørsmål da vi organiserer de fleste innenfor den kraftintensive industri.

I forbindelse med behandling av St.prp. 104 (1990-91) om fornyelse av Statskrafts industrikontrakter var vi godt fornøyd med LO's samordning blant de berørte forbund og at vi kunne ha felles forslag som vi langt på vei fikk uttelling for under behandlingen i Stortinget.

Vi fikk fra 1/1 -93 den såkalte regjeringsskrisepakken på 5 milliarder, som skulle bedre norsk industris konkurransevne, og som imøtekom et gammelt krav om fjerning av el-avgiften for kraftintensiv industri og treforedling, og industrien fikk en differensiert el-avgift i forhold til alminnelig forsyning. Vi fikk riktig nok innført en produksjonsavgift på el-kraft.

Sum: Regjeringen har med dette opplegget lagt forholdene til rette for at vi fortsatt skal ha en betydelig kraftintensiv industri og treforedlingsindustri i Norge. Vedtakene bidrar til at industrien får et best mulig beslutningsgrunnlag for investeringer og drift.

Og nå bør industrien foreta de beslutninger som er nødvendige for de planene om modernisering og utvidelse som foreligger.

Så langt er rammevilkårene for industrien på plass!

På tross av dette har vi noen bekymringer hvorav den ene er at flere tar til orde for økt eksport av vannkraft på langsiktige kontrakter.

Vi er for å modernisere de eksisterende kraftanlegg og linjenett for og effektivisere og øke kraftproduksjonen.

Vi er for eksport av toppkraft eller overskuddskraft.

Men det må ikke bli prisdrivende for industrien.

Vi er imot at industribedriftene skal gis adgang til eksport av el-kraft. Det gjelder også medlemmene i den kraftintensive industrien, selv om noen tror noe annet. Energien, som den kraftintensive industrien disponerer, skal brukes til produksjon av metallurgiske produkter og ikke til eksport, som visse industriledere har tatt til orde for, og som de søker etter nye allianser for å få til.

I dag er det myndighetene som har kontroll med eksport av kraft på langsiktige kontrakter, og slik må og skal det være!

Sekretariatets forslag 5.3, Energipolitikken, annet avsnitt i ingressen som begynner med; ren elektrisitetskraft – ønsker vi endringer på. Vi ønsker også en forsterkning i strekpunktet om å sikre tilgang til rimelig energi.

Nytt strekpunkt:

LO går imot at industrien gis tillatelse til krafteksport på langsiktige kontrakter.

Nytt annet avsnitt i ingressen:

Krafteksport er det offentliges ansvar og må ikke gå på bekostning av industriens behov for kraftmengde til produksjon, modernisering og utvidelse av den kraftintensive industri og treforedling.

Nytt strekpunkt:

Energien skal brukes som et konkurransefortrinn for industriproduksjon og arbeidsplasser i Norge.

Foreslår også at det blir tatt hensyn til forslagene i den næringspolitiske uttalelsen.

I følge myndighetene, etter at vi fikk den nye energiloven, så er vi i kraftpolitiske spørsmål blant de flinkeste i klassen innenfor EF-EØS-området, og de endringsforslag vi har er, fortsatt i følge myndighetene, gjennomførbare innenfor en EØS-avtale. Også inn for EF opereres det med 2 prissystem basert på brukstid og mengde.

230 *Odrun Remvik*, Norsk Sosionomforbund, syntes det var bra at tarifflønn til dem som er på tiltak var kommet med i programmet, og likedeles at man sa nei til arbeidsplikt for sosialhjelp. Hun foreslo her at ordet «svake grupper» ble endret til «utsatte grupper».

Hun tok så for seg kapitlet om trygghet for eldre og pekte på at folketrygden, virker omfordelende. Det var viktig å få en diskusjon om å styrke folketrygden, så det ikke ble nødvendig med andre, pri-

vate pensjonsordninger. Det Balstad hadde sagt om oppbygging av fonds mente hun betød en kursendring for fagbevegelsen.

Hun satte fram forslag til kapitel 16.

279, *Bent Hegna*, Telemark, fulgte opp forslaget fra Kjemisk om krafteksport. Her sto man ved et strategisk vegvalg for norsk industri. Vannkraften er en ressurs som gir norsk kraftkrevende industri et fortrinn. Det er en industri som gir store ringvirkninger i det norske samfunnet. Hvis ikke vi produserer kraften, blir den i stedet erstattet av fossilt brensel andre steder i verden.

– Den kraftkrevende industrien står i dag for 40% av eksportinntektene, sa Hegna som sa at en eksport av kraften fra industriens side ikke måtte komme på tale. Skal noen eksportere kraften, må det være staten som står for salget. Dette er en nasjonal ressurs som skal forvaltes av folket. Verdien av å bruke kraften fremfor å eksportere den, kan være 5 ganger så stor (foredlingsverdi).

Han trodde også at en storstilt krafteksport ville kunne undergrave norsk produksjon og drive kraftforprisen i været – Skal vi trygge velferdsstaten må vi ha hånd om denne nasjonale ressurs, den kan ikke behandles som en hvilken som helst vare. Han ba om støtte til forslaget fra Kjemisk.

85 *Sture Arntzen*. Handel og Kontor, holdt følgende innlegg:

– Med høy og langvarig arbeidsledighet kommer også angrepene på det sosiale sikkerhetsnettet.

Det er kanskje ikke så overraskende at slike angrep kommer fra miljøer som alltid har ønsket å gi markedskreftene friere spillerom.

Men dessverre kommer forslagene om innstramminger og nedskjæringer også fra politiske miljøer som står fagbevegelsen nær. Begrunnelsen er at vi må redusere de sosiale godene for å frigjøre midler til ekstra satsing på sysselsettingsskapende tiltak.

Overføringsutvalget – bedre kjent som Kleppe II-utvalget – hadde som mandat å foreslå reduksjoner på 5 milliarder kroner i offentlige overføringer.

Innstillingen fra utvalget er tildels skremmende lesning. Medlemmene fra Fremskrittpartiet, Høyre og NHO går enda lengre enn de 5 milliardene i kutt. Sentralt i forslagene fra alle de tre står nedskjæringer i sykepengeordningen, forbrukersubsidier, barne-trygd, bidrag til enslige forsørgere, barneomsorg, bostøtte og rentesubsidier.

Bare LOs representanter i utvalget valgte stort sett å skjerme de sosiale overføringene. Jeg sier «stort sett», for også LOs representanter gikk inn for graderte ytelser fra Barnetrygden.

Jeg skal vokte meg vel for å påstå at ethvert forslag om reduserte overføringer er unødvendig. Men jeg vil advare på det skarpeste mot at debatten om økt satsing på sysselsetting blir gjort til en debatt om hvor mye vi kan bygge ned det sosiale sikkerhetsnettet for å trappe opp satsingen på sysselsetting. For fagbevegelsen må *det* aldri bli noen aktuell strategi!

Vi kan ikke akseptere at vanlige folk skal bære byrdene både gjennom lønnsmoderasjon, arbeidsledighet og reduserte sosiale ytelser.

Ser vi nærmere på forslaget om gradert barnetrygd, slik det er framsatt i Kleppe II-innstillingen, er det noen grupper det vil ramme særlig hardt:

For det første; unge familier som etablerte seg i siste del av 80-åra. Mens boligprisene var på topp. De kan gjerne ha en rimelig god inntekt. For eksempel 280 000 på far og 120 000 på mor. Men de sliter likevel ofte med trang økonomi:

- De har høy gjeld, kanskje både utdanningsgjeld og boliggjeld. Og det er ei gjeld som allerede er blitt atskillig dyrere å betjene gjennom omleggingen av skattesystemet. Denne familien betaler allerede en høy toppskatt.
- De har ofte barn i barnehagealder – og der må de betale høyeste sats.
- Nå vil altså LOs representanter i Kleppe II-utvalget at de i tillegg skal få redusert barnetrygden.

Forslaget om gradert barnetrygd vil dessuten i første rekke ramme barnas mor. Det er hun som får barnetrygden.

Det er en side ved forslaget som rimer dårlig med holdningene som kom til uttrykk i debattopplegget «kvinner og økonomi» som LO og Samvirke forsikring presenterte for relativt kort tid siden. Der var det nettopp kvinners økonomiske selvstendighet som sto i fokus.

I Handel og Kontor er vi uhyre skeptiske til forslaget om gradert barnetrygd. Jeg vil derfor foreslå at formuleringen «... og at det vurderes å innføre graderte satser etter foreldrenes inntekt» i nest siste strekpunkt under kapittel 4 i forslaget til nytt handlingsprogram utgår.

Skal man i det hele tatt begi seg inn på å vurdere gradert barnetrygd må man i hvert fall sørge for at grensen for gradering settes så høyt at man er sikker på at de gruppene jeg nevnte ikke rammes.

124 *Jarle Molde*, Kjemisk, ville ta opp spørsmålet om overtidсарbeid og sa at dette førte til at mange flere ble arbeidsledige. Han syntes i denne forbindelse at pkt. 9 var litt for svakt formulert og hadde et tilleggforslag til dette.

Som, vestlending var han spesielt opptatt av den kraftintensive industrien og dens vilkår. Han refererte derfor forslaget fra Kjemisk mot krafteksport på langsiktige kontrakter.

Etter hans mening ville eksport av kraft føre til nedbygging av norsk industri, og han ba om støtte til forslaget.

260 *Hanne Luthen*, Norsk Vernepleierforbund, sa først at Sture Arntzen hadde holdt et nydelig innlegg om ulike sider ved velferdsordningene. Hun fortsatte:

– Slå ring om velferden er et slagord på rett sted til rett tid.

Daglig møtes vi av trusler om nedbygging av velferdsstaten. Endringer i folketrygdens ytelser og nivå den senere tid viser dette tydelig. Nedskjæringene i folketrygden i 1990 hvor tilleggspensjonen ble redusert har stimulert til private forsikringsordninger.

Den systematiske underregulering av grunnbeløpet er alvorlig for pensjonister og trygdede da deres inntekt blir beregnet utifra dette grunnbeløp. Men den er også alvorlig for de som går på attføring og enslige forsørgere.

Sosialkomiteen i Stortinget har nylig lagt fram sin innstilling til innskjerpinger av rett til sykepenger og attføring. I tillegg har komiteen sagt ja til tidsbegrensning på 1 år til å motta attføringspenger, og hevet den nedre grense for rett til yrkesrettet attføring fra 16 til 19 år. (Til sammen anslås det at dette fører til en reduksjon på ca. 528 millioner kroner i 1993)

Kriteriene for å få uføretrygd er innskjerpet: Antall personer som har fått innvilget uføretrygd er faktisk redusert fra vel 35 000 i 1987 til 20 000 i 1992!

Denne reduksjon på 43 % er dramatisk og urovekkende. Representanter fra regjeringen har uttrykt at reduksjonen er gledelig og inkassert dette som positivt i forhold til arbeidslinjen i stedet for trygdelinjen.

Regjeringen bør være forsiktig med å trekke slike slutninger. Det vi må se på er hvor de er som tidligere fikk uføretrygd og hvordan de har det!

Med dagens arbeidsmarkedssituasjon er det liten grunn til å tro at de fleste befinner seg i arbeidslivet. Nei snarere i køene på arbeidskontor og sosialkontor. Det er med andre ord en stor fare for at disse er støtt ut i mørke med en mer usikker økonomisk situasjon enn tidligere.

Etter Fellesorganisasjonens syn gjør gjennomførte kutt og forslag til videre kutt i folketrygden det nødvendig med et tillegg i innledningen til punkt 15. Sosial trygghet og helse

Her foreslås:

1: (Dette innebærer at) LO vil påse at folketrygden videreutvikles for å fange opp utsatte gruppers behov.

Det store presset på folketrygden gjør at vi er nødt til å stå samlet for å slå tilbake de krefter i samfunnet som vil bygge ned folketrygden.

Stadige kutt og innstramminger samt befolkningens manglende tillit til folketrygden som system er en farlig kombinasjon som kan undergrave folketrygden på sikt. Det er vert å merke seg at RTV i sin høringsuttalelse til Gjærevoll-utvalget (des 91) fryktet at fagbevegelsen i en slik situasjon vil legge vekt på å forhandle seg fram til nye kollektive pensjonsordninger. RTV peker på at en slik delvis og gradvis privatisering av pensjonsordningen vil kunne ha mange utilsiktede konsekvenser.

81 *Bjørn Kristiansen*, Grafisk,, sa at handlingsprogrammet fortalte veldig bredt om hva LO sto for samfunnspolitisk. Han henledet spesielt oppmerksomheten på avsnittet om rettssikkerhet og kriminalpolitikk. Her sies det bl.a. at barn som lider overgrep, skal gis bistand slik at man reduserer faren for varige psykiske men. Imidlertid savnet han et punkt om de som utøver volden.. Grafisk har fremmet et forslag om økt straff for disse voldsutøverne. Han regnet med at det ikke var nødvendig å begrunne det i denne forsamlingen. Slike uhyrligheter talte for seg selv. Han refererte forslaget 719 og tok dette opp.

122 *Kjell G. Larsen*, Kjemisk, sa at han p.v.a. Kjemisk ville fremme tre forslag. Det var for det første et nytt strekpunkt som fortalte at LO var imot en reduksjon i antallet ferie- og helgedager. Norge ligger slett ikke på topp når det gjelder antallet dager. Han ville videre ha et nytt punkt mot nynazistiske og voldelige organisasjoner og han fremmet forslag om støtte på 30.000 kroner til antirasistisk arbeid gjennom SOS rasisme. Kjemisk landsmøte hadde i 1992 også bevilget et tilsvarende beløp til SOS rasisme.

Tidligere under landsmøtet hadde det vært snakk om knusing av fagforeninger ved Timex i Skotland, men det var ikke bare der dette skjedde. Ved Hydro Aluminium på Karmøy, hvor han jobbet, hadde man lignende utspill. Her ville Hydro Aluminium, som

var eiet 51 % av staten, dele opp bedriften i aksjeselskaper. Det samme ville man gjøre i Høyanger, og man ville nekte å snakke med tillitsmenn i Høyanger og Alnor kjemiske fagforeninger fra 1.1.1995. Dette er en organisert knusing av fagforeningene, sa Larsen.

16 *Johan Klunderud*, Arbeidsmandsforbundet, tok opp forslag 331 til pkt. 6.5.5 om krav til firmaer i bygg-og anleggsvirksomheten. Man kunne kanskje si at noe var dekket opp av antikontraktørklausulen, men i den forbindelse minnet han om konflikten ved Vinterbru. Motivet for forslaget, var den erfaring man hadde om hvordan arbeidsgiversiden forsømte opplæringsvirksomheten for å bygge opp den kompetansen som trenges. – Vi får ta vår del av opplæringsvirksomheten i offentlig sektor, i vegvesenet, men den økende privatiseringen har satt begrensninger på hvor mange lærlingeplasser man kunne tilby der, sa han.

269 *Knut Johansen*, Akershus, tok utgangspunkt i kongressens motto – Slå ring om velferden – da han tok opp situasjonen med streiken blant de LO-organiserte i Norges Blindforbund. NBF hadde oppfordret ansatte til å melde seg ut av LO og drive virksomheten ved hjelp av streikebrytere.

Han satte fram følgende forslag :

«LO-kongessen gir sin fulle støtte til de streikende i Norsk Blindforbund og beklager arbeidsgivers holdning».

Dirigenten sa, at siden dette forslaget ikke gikk på handlingsprogrammet, burde det kunne tas opp til votering med engang. Det ble gjort, og forslaget ble enstemmig vedtatt.

240 *Tor Arne Solbakken*, NTL, holdt følgende innlegg:

– Dirigenter – delegater

Som tilsatt i Forsvaret er det naturlig å si noe om omstillingsprosessen vår etat er inne i. I følge Langtidsmeldingen for Forsvaret skal 3200 tilsatte bort i kommende 5-års periode.

Forsvaret er en sammensatt organisasjon med avdelinger over hele landet – og omfatter også forvaltninger, store fellesinstitusjoner og Statens Kantiner, også Lunsjromtjenesten i Staten forøvrig er underlagt Forsvarsdepartementet.

Også for Forsvaret eksisterer det forslag om fristilling av forvaltninger, og både statsforetak og aksjeselskap er blant forslagene. Enkelte «etterbrennere» fra jappetida vil sogar at Staten skal gjøre butikk på soldatvelferd og tilsattes matpakker - de vil gjøre Statens Kantiner til Statsforetak.

Jeg merket meg statsministerens avvisning av privatisering – og henvisning til at den slags politikk overlates til Høyre.

Nå vil mange si at statsforetak ikke er privatisering – men det er neimen ikke langt i fra – det er utvilsomt et langt skritt i feil retning.

På vegne av våre medlemmer i Forsvaret håper jeg å få Kongressen med på å programfeste at LO krever omorganisering av Forsvaret gjennomført slik at de tilsattes rettigheter ikke svekkes gjennom f.eks. endringer av tilknytningsformer for Forsvarets Forvaltning og Statens Kantiner.

Dette forslaget forefinnes på dirigentens bord.

Som mange av dere kjenner til fra egen virkelighet vil reduksjoner og omorganiseringer i Forsvaret ramme mange lokalsamfunn.

Det er det ingen vei forbi.

Men, Regjering og Storting må ta ansvar for de personer og lokalsamfunn som rammes. Det kan for eksempel gjøres ved etableringer innen miljøforsvaret slik som omtalt i programforslaget kapittel 11, eller ved andre etableringer og støttetiltak.

I Langtidsmeldingen for Forsvaret heter det at dette er «det norske samfunns ansvar». I den ferske innstillingen fra komiteen er dette endret til «sentrale myndigheter», men dette er fortsatt for diffust, og jeg har lagt inn forslag om at LO krever at de som fatter vedtakene, nemlig Regjering og Storting også tar ansvaret.

Dette forslaget skulle også være i tråd med innstillingen fra et LO-opnevnt utvalg som har sett på disse problemstillingene.

91 *Arne Silseth*, Handel og Kontor, tok ordet til pkt. 5.1 - jordbruk, skogbruk og fiske. Han hadde endringsforslag til 3 strekpunkter og refererte det.

Utgangspunktet var at flåtestrukturen og driftsformen i fiskeflåten var varierende og allsidig. Det kunne være mindre fartøyer med 3- til 4 ombord og opp til fartøyer med 30 ombord.

Grunnlaget for fiskerene var ressursene i havet, som kunne være sviktende og gi varierende inntektsforhold. Inntektene ville være avhengig av hva som ble tatt opp av havet og rådende markedsforhold.

Man måtte derfor ha en ordning som tok hensyn til de store svingningene i bransjen og han kunne ikke se at sekretariatets forslag hadde fanget opp det.

285 *Jan H.B. Andersen*, Rogaland, ønsket velkommen innstillingen om bruk av naturgass. En nasjonal politikk for bruk av naturgass fantes ikke, og på grunn av avgiftspolitikken var det ingen strategi her. Han mente miljøavgift på naturgass var latter-

lig og at LO måtte forlange at regjeringen raskt fant fram til en politikk for bruk av naturgass i Norge, en politikk som ville gi positive ringvirkninger for industrien i tillegg til miljøforbedringer.

Her måtte LO presse på for å få regjeringen til å fatte en rask beslutning, så man kunne komme i gang med utnytting av gassen.

93 *Anette Jørstad*, Handel og Kontor, tok opp forslag nr. 96 som tillegg til strekpunkt 2 i kapittel 13. Hun mente punktet om Husbankrenta var for vagt formulert i innstillingen. Det var boutgiftene som først og fremst skapte gjeldsføre og skapte økonomiske problemer for folk flest. Husbankrenta burde være stabilt lav. Det var viktig å få gjenreist den sosiale boligbyggingen, og Staten hadde et klart ansvar for dette.

Husbanken måtte brukes mer aktivt bl.a. til å stoppe utkastelser som hadde sin bakgrunn i gjeldskrise. Staten hadde raskt spadde opp milliarder til støtte for de private bankene og burde kunne stille opp også for Husbanken.

262 *Else Sandberg*, Østfold, tok opp forslag 544, og videre forslag til flere andre punkter, bl.a. punkt 19, der et innsendt forslag var uteglemt.

Hun pekte på at forskning og miljø er viktige faktorer for framtida, og våre barnebarn ville ikke ha noen framtid dersom de druknet i avfall. Videre var utdanning og opplæring et «must» i dag, med kravene til stadige endringer og stillingsdyktighet. Her lå det et ansvar som også måtte få arbeidsgiverne til å forstå, og derfor måtte det med i avtaleverket.

Fagbevegelsen måtte også fortsatt stå i front når det gjaldt menneskerettigheter. I den forbindelse viste hun også til likestillingsloven.

Hun syntes det var bra at programmet viste til kriminalomsorgen, men pekte på at man også måtte betone viktigheten av forebyggende tiltak.

Hun ba også om at det ble lagt vekt på arbeidet for å få en 5. ferieuke.

37 *Torill Karlsen*, FF, tok opp temaet arbeidsgiveravgiften og pekte på småbedriftenes situasjon. I Dagbladet kunne man lese at 1 av 4 småbedrifter var på konkursens rand – og hun mente svaret på det problemet var senket arbeidsgiveravgift.

Hun visste at dette var et forslag som automatisk ble besvart med at arbeidsgiveravgiften måtte til for å finansiere folketrygden. Hun mente imidlertid det ville være en selvfinansieren-

de ordning, ved at senket arbeidgiveravgift kunne holde småbedrifter og arbeidsplasser ved liv. Det ville ha betydning for sysselsettingen og skatteinngang fra den arbeidskrevende industrien.

Hun tok opp forslag 220.

Det er viktig at industrien får stabile rammevilkår.

261 *Bjørn Wroldsen*. Østfold, sa at handlingsprogrammet var et av de viktigste arbeidsredskapene for LO i perioden. Han ville fremme 4 forslag fra samarbeidskomiteen i Østfold, forslag som ikke var ivare tatt av sekretariatet. Dette gjaldt forslagene 115,2 strekpunkt, 147,5, 312,1 og 342 – begge tre punkter.

Det var slik tidligere at regjeringen hadde prioritert utkanstrøk når den skulle iverksette spesielle tiltak for industrien. Men det var ikke slik lenger at problemene var størst i distriktene. De største problemene var i sentrale strøk og i industristrøk. I Østfold er det f. eks. slik at transportutgiftene i dag er større enn selve arbeidsgiveravgiften. For å bedre konkurransevnen kreves det spesielle tiltak. Han viste til forslag 149 om behovet for at man beholdt kapital og arbeidsplasser. Det var nok å nevne Viking Askim i denne forbindelse. Han viste også til forslag 312 om kraftproduksjonen. På dette området har man ekspertise i Norge, og det ert viktig å ta vare på denne ekspertisen Han viste også til forslag 342 om rammeoverføring av SND-midler. Det gjaldt samferdselsinvesteringer i forhold til Europa . Han minnet til slutt om at arbeid til alle er jobb nr. 1 for LO.

224 *Olav Bjørklund*, NSF. ville ta opp sysselsettingssituasjonen i nord-flåten. Mange sjøfolk var nå i fare for å miste jobbene sine i denne flåten. Klokken var allerede fem på tolv, mente Bjørklund. Nylig hadde også tre spesialfartøyer flagget ut med den følge at 70 nye var i ledighetskøen.

Det var på tide at Regjeringen grep inn med tiltak for å stanse denne utviklingen. Det var gått 18 måneder siden Stortinget hadde bedt regjeringen gripe inn, det skjedde 21. november 1991, men intet var gjort til tross for påtrykk både fra forbundet og Stortinget.

I det fagligpolitiske handlingsprogram står det bl.a. at man skal arbeide for å sikre norsk næringsliv med like konkurransevilkår. Dette var avgjort ikke tilfelle for nordflåten. Konkurrerende land subsidierte sjøfolk med 100.00–125.000 kroner året. Derfor er klokka nå fem på tolv. De neste som er i fare for å bli utflagget er innen offshore supply, sa Bjørklund, som fremmet forslag på dette.

Dirigenten foreslo 10 minutters pause. Han sa at det nå var tegnet seg 143 talere, noen av dem også for 2. gang. Han viste til utlagt liste over talerne og forslagstillere og spurte om det var greit å bruke disse fremfor å referere alle talere og forslagsstillere fra talerstolen. Dette ble enstemmig godkjent. Noen flere navn ville komme til, men han ba om at man aktivt brukte pausen hvis man ville ha med forslag. Han ville ta opp spørsmål om strek etter pausen. Møtet ble hevet for en kort pause kl. 21.55.

Møtet ble satt igjen kl 22.15 og dirigenten refererte den utvide- de talerlisten og navn på nye forslagsstillere. Han opplyste at de som sto oppført flere ganger, hadde levert 2 forslag, det gikk ikke på antall forslag.

Han foreslo nå strek, og dette ble enstemmig godkjent.

231 *Turid Leirvoll*, Norsk Sosionomforbund, takket Kongressen for den støtte man hadde gitt til streiken i Blindedeforbundet. Hun viste til handlingsprogrammet og sa at man innledningsvis behandler visjoner og mål. Hun viste til forslag 122 fra NKF som hun ville støtte og et forslag om arbeidstidsbestemmelsene og et forslag om skattepolitikken.

– Det var tidligere i debatten snakket om himmel og helvete. Det lyder jo litt mer uhyggelig når det kommer fra en vestlending enn en nordlending. Allikevel; hun ville selv sitere Victor Hugo som hadde sagt at «de rikes paradys er skapt av de fattiges helvete». Hun pekte på at det er helt påenbart at den nye skattereformen også har noen mindre lyse sider. I dagens Næringsliv sto det at tobakkfabrikant Johan H. Andresen sn. og jr. var vinnere etter skattereformen. De fikk sin skatt halvert.

Tidligere hadde man fått servert sosialdepartementets skryte- liste over innsparinger på 60 mill kr. Men det er ikke en slik omfor- deling vi ønsker. Hun foreslo derfor noen ny punkter om økt skatt på formue og kapital, på 2. hånds aksjeomsetning og en differen- siert beskatning på bedriftenes overskudd. Det burde også være lettelser i beskatningen for arbeidsintensive bedrifter, sa Leirvoll som ikke var så stiv i Mateus-evangeliet som dialekten tydet på. Hun sierterte i stedet Nordahl Grieg som skrev «vi skal straffes til vi dør for det vi ikke gjør!».

84 *Per Jansen*, Grafisk, viste til handlingsprogrammet, del 2 og sa at han ville fremme forslag 555. Han refererte forslaget og tok også opp 556. Her foreslo han et nytt strekpunkt. Ha ba om støtte til forslagene.

208 *Stein Stugu*, NNN, tok opp et tilleggsforslag til 5,2 – et nytt strekpunkt. Han understreket at konsesjonsloven nå ikke var nok. Den ble heller bare ikke bevisst brukt av av norske myndigheter. Dette burde man kunne ha selv innenfor EØS og EF. Det mest kjente eksemplet var oppkjøpet av Freia fra Phillip Morris. Her var det et spørsmål om ikke staten kunne brukt styringsretten sin over Hydros aksjeportefølje. Det ble ikke gjort.

Han sa at Orkla også sto i fare for å bli oppkjøpt når konsesjonsbegrensningene forsvinner. Hva betyr det for oss? Jo, det betyr at da forsvinner også vi fra styrerommene i konsernet. Vi vil da bare få innsyn i et datterselskap, og det blir begrenset informasjon og begrenset makt. Vi har større makt overfor norske eiere fordi de er avhengige av en viss inntjening i Norge, men dette er ikke tilfelle med utenlandske eiere, sa Stugu som etterlyste en bevisst politikk på dette området. Vi må kategorisk slå fast at nasjonal kontroll er et mål.

98 *Evy Fedje*, Handel og Kontor, tok opp forslag 584 om offentlige avgifter, som burde inkluderes i beregningen av konsumprisindeksen. Det blir de ikke i dag. Det er Statistisk Sentralbyrå – eller et utvalg der – som bestemmer hvilke varer som skal være med på indeksen – og også hvilket vektall de ulike varene skal ha. Det er også hemmelig hvem som sitter i det utvalget som bestemmer sammensetningen.

På denne bakgrunn skjønte hun ikke hvorfor ikke sekretariatet kunne støtte forslaget. Sekretariatet går imot samtydig som vi vet at det er nettopp offentlige avgifter som øker mest. De betyr også mer for folk flest enn mange av de varene som er med i indeksen.

82 *Lisbeth Gundersen*, Grafisk, sa seg fornøyd med punkt 40 i handlingsprogrammet fordi man hadde tatt med forslag 753 om et aktivt eierskap i A-pressen. Men hva innebærer det at LO skal drive aktivt. Må ikke dette også omfatte personalpolitikken i A-pressen? Det har de siste årene foregått en rasjonalisering i A-pressen som har gjort at man i dag har 300 færre ansatte enn i 89. Men hvor er personalpolitikken når arbeidstakere med 30 års ansiennitet blir sparket, når tillitsvalgte blir sagt opp, når folk som er 50% uføre blir skjøvet ut. Ansiennitetsreglene blir fraveket gang på gang, og i noen tilfeller har A-pressen gått rettens vei for å få folk til å fratruke. Dette undergraver oppsigelsesvernet i avisene og andre steder. – Vi kan ikke akseptere en slik personalpolitikk, og dette er ihvertfall ikke et slikt aktivt eierskap som vi ønsker oss. Skal dette fortsatte bør LO vurdere sin aktive eierrolle, sa Gundersen.

83 *Sven Hugo Johansson*, Grafisk, sa at denne kongressen måtte ta et politisk ansvar for den økonomiske situasjonen til kollegene som var uten jobb. Man kan ikke bare snakke om solidaritet og lavtlønnsstillegg uten at man tar med seg som har det aller verst, de ledige - og spesielt de langtidsledige.

Han var glad for at Hågensen hadde tatt opp dette i sin innledning. - Det er ikke nok at vi sier at vi skal sikre full sysselsetting ved å skape nye arbeidsplasser når vi vet den reelle situasjon på arbeidsmarkedet. Ansiennitetsregler fravikes, folk mellom 50 og 60 år kastes p.g.a. ny teknologi. det er bare håpløst å svare at vi skal skaffe dem jobber. En arbeider på 52-53 år, får først 80 uker med arbeidsledighetsstønad, så går vedkommende ned 10 % i en periode og siden ingen stønad hvis han ikke har hatt arbeidsinntekt,. Det er eksempler på medlemmer som har vært i LO i 30-40 år som nå henvises til 7-8 års ledighet for å havner i sosialkøen til slutt.

Han viste til forslag om å øke stønaden til de ledige med fra 2 promille til 2,5 promille. Det hørtes kanskje mye ut, men det var det ikke. Man måtte også betale mer skatt og avgifter med en slik sats. Stønaden må også indeksreguleres en gang i året. Nå er det bare de nye som får de nye satsene. Og hvorfor for de ledige bare 9,5% i feriepenger når vi andre får 10,2%? Dette er uverdige kamerater, sa Johansson.

241 *Turid Lilleheie*, NTL, sa at hun delte manges uro over utviklingen av folketrygden. Hun viste til flere forslag, og fremhevet forslagene 452 og 453.

Hun sa at forslagene var motivert med at småbarnsforeldre i jobb skulle få bedre tid til å være sammen med barna. I dag er det et jag, med levering og henting på daginstitusjonene, før og etter jobben. Deltidsarbeid kunne være en løsning for noen, men det var ikke alle som hadde råd til det. Regjeringens forslag om «tidskonto» var bra, men kravet måtte være omsorgspermisjon utvidet til 18 måneder. Fikk man til dette, måtte også farens permisjonsordning komme inn på tidskontordningen.

Hun understreket viktigheten av at småbarnsforeldre gis anledning til å kombinere jobb og omsorg for barna og sett i samfunnsmessig perspektiv.

133 *Tormod Jarsve*, NKF, takket kongressen for støtten til de streikende i Blindeforbundet.

Han tok så opp Kommuneforbundets forslag til endring i punktet om arbeidsmiljø og sextrakassering på jobben. Arbeidet mot sextrakassering hadde stått i LOs handlingsprogram de siste fire

år, men det hadde vist seg at problemet på langt nær er løst. Tvert om. I den forbigående redegjorde han for det forskningsprosjektet NKF hadde hatt, og som viste at dette er et økende problem. LO måtte gjøre noe med dette gjennom arbeidsmiljøprogrammet, – problemet er like aktuelt på jobben som i organisasjonslivet. Det måtte jobbes for å få til holdningsendringer, og problemets årsak var å finne hos menn og i mannskulturen. NKF hadde et handlingsprogram på dette. Blant annet var delrapporter fra forsikringsprosjektet distribuert til organisasjonsleddene og det var utarbeidet en egen brosjyre. Nå måtte også LO ta ansvar på dette området.

99 *Heidi Larsen*, Handel og Kontor, holdt følgende innlegg: – Jeg foreslår at det tas inn en ny setning i 3. avsnitt i kapittel 5, Aktiv Næringspolitikk/Distriktpolitikk. Setningen lyder:

Innsatsen må økes på alle plan for å stimulere til økt bruk av varer produsert i Norge der disse kan erstatte importerte varer.

Ved at vi alle, når vi som forbrukere og privatpersoner tar handlerunden i butikken, er bevisste når vi foretar våre innkjøp og kjøper varer produsert i Norge er vi med på å sikre norske arbeidsplasser.

Fagbevegelsen må være en pådriver for å få norske bedrifter og offentlig sektor til å prioritere norsk når det foretas innkjøp. Ved en bevisst satsing på dette kan en unngå svekking av økonomien i norske bedrifter.

Norske bedrifter har generelt sett meget gode produkter som fortjener å få høynet sin status i vår bevissthet. Vi har ofte den innstilling at det ikke er «godt nok» dersom det er norsk. Vi har vært meget dyktige i Norge når det gjelder utvikling av ideer, men veien fra oppfinnelse til produksjon går altfor ofte via Sverige eller andre land. Vi skaffer ideene, de andre høster gevinsten i form av salgsinntekter – og arbeidsplasser.

La oss snu denne utviklingen. Ved at vi alle satser på norskproduserte varer, sikrer vi norske arbeidsplasser. Vi sikrer norsk industri generelt og vi støtter opp om norsk landbruks- og fiskeindustri.

La oss som jobber i varehandelen slippe å møte ei framtid hvor vi bare har meieriprodukt å selge som er norskprodusert. Kjøp norsk! Norske varer gir bedre tider.

273 *Aud Pettersen*, Hedmark, hadde levert inn forslag og refererte det. Hun minnet om at 89-kongressen vedtok å satse på kvinnene som målgruppe og med eget prosjekt. Det hadde vist seg

at satsing var riktig, sa hun, og pekte på aktiviteten i sin samorganisasjon, og temaene som var blitt debattert der.

Hun pekte på at tilbud om opplæring ofte var tilrettelagt spesielt for menn. Trass i at kvinnene både er husøkonomer, sjefskokker m.m. så får de ikke bedre betalte jobber.

242 *Unni Karlsen*, NTL, var utålmodig når det gjaldt kampen mot arbeidsledigheten. – Det største problemet vi har i arbeidsmarkedsetaten er at tida løper fra oss, sa hun, og pekte på den økende ledigheten i aldersgruppen mellom 20 og 30 år og at langtidsledigheten øker.

Har vi så noen virkemidler å sette inn.

– Ja, utdanningsvikariat er et virkemiddel med dobbelt effekt, sa hun. Ordningen gir kompetanseøkning for den som er i jobb og gir den arbeidsledige mulighet til å komme i arbeid. Hun ba kongressen gjøre det klart for regjeringen at det ikke måtte settes «tak» på denne ordningen.

Dette var imidlertid ikke nok. Man måtte få en mest mulig effektiv tiltakspakke for den enkelte ledige. Kommunikasjon mellom etaten og næringsliv og utdanningsinstitusjoner var absolutt nødvendig i den forbindelse, sa hun, og fremmet forslag nr. 497.

53 *Terje Lund*, FF, hadde merket seg at Ester Kostøl i innledningen sa at handlingsprogrammet måtte være gjennomførbart – og måtte derfor spørre om alle punktene i innstillingen var prioriterte oppgaver. Det var 388 strekpunkter i de første kapitlene og enda kom det fler kapitler til.

Han syntes man hadde fått gjennomført utrolig mye av det som sto i det gamle handlingsprogrammet, men var redd ambisjonsnivået nå var i høyeste laget. Det burde være klarere prioriteringer som det kunne settes styrke bak.

Han minnet om at det var vi i fellesskap som skulle ta på seg disse oppgavene. Forbundene hadde sine egne handlingsprogrammer i tillegg. Det hadde også foreningene.

79 *Roar Øvrebø*, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, tok opp planer for utbygging og modernisering av fengslene i Norge, ved siden av forslag om at asylsøkende ikke skal settes i fengsel på uholdbare grunnlag og videre forslag om kriminalitetsforebyggende arbeid. Han pekte på økningen i kriminalitet og fengselsdommer og trenden som viste at man i år 2000 ville være oppe i 2335 fengselsår, dersom man ikke fikk snudd utviklingen. Det var de harde realiteter, derfor var det tvingende nødvendig å satse på forebyggende tiltak. – Bak tallene er det enkelt-

mennesker det dreier seg om, både ofre og gjerningsmenn, sa han, og fengslene var ikke rustet opp til å fylle sin del av oppgaven. Både kapasitet og tilbud var for knappe.

Han satte fram forslag til nytt punkt 17.

2 *Hans Jørgen Eriksen*, NFATF, hadde følgende innlegg: – I pkt. 5.2 – Industriell virksomhet foreslås det:

«– at innsatsen på utdanning og opplæring på alle nivåer økes, med særlig vekt på nyskaping.»

For å få det til er vi avhengig av en god *studiefinansiering*.

NFATF – har foreslått til kap. 7 at studiefinansieringen må bli vesentlig forbedret og at stipendandelen av studielånet økes betraktelig. Forslagsom omhandler samme utfordring er sendt inn fra LOs samarbeidsorgan i S-Trøndelag, Telemark og Rogaland.

Sekretariates forslag til strekpunkt på dette felt er ikke dekkende for forbundets syn. Vi foreslår at ordet *stipend* settes inn i strekpunkt 19 i handlingsprogrammets pkt 7.

Strekpunktet blir således lydende:

– arbeide for å bedre den offentlige utdanningsfinansieringen, stipend og velferdsordninger for elever, studenter og lærlinger.

Hvorfor er dette med stipend viktig, Jo – i dag gis borteboende studenter over 19 år en maksimal støtte på kr 5 390,- pr. mnd., herav er kr. 700,- stipend. Bildet for de under 19 år er vesentlig bedre, slik at det er sagt – men prinsippielt burde den videregående utdanning være fullstipendiært.

Stipendandelen av det støttebeløp som gis har fra 1975 til 1985 sunket fra 26 % til 13 %. Deretter har den holdt seg under 14,1 %.

På 80-tallet økte rente på studielånet mens stipendandelen sank.

Det er derfor ikke så underlig at studentene bruker lengre tid enn normal studieprogresjon, og har deltidsjobber for å få det økonomiske regnestykket til å gå opp – også inn i framtida, når lånet skal tilbakebetales.

Mener vi at LO skal være et organisasjonstilbud til alle grupper, også de som tar lang akademisk utdanning, er NFATF's forslag om også i handlingsprogrammet å omtale Stipendiering et viktig signal.

Det er et tankekors at antallet støttemottakere fra Lånekassen 1987/88 til 1991/92 har økt med 60 000. I samme perioden har andelen elever og studenter med støtte økt fra 47 % til 55 %. Dette viser hvor stort rekrutteringspotensialet er i framtida for LO, og hvor viktig et er at vi er på banen i forhold til bedret studiefinansieringsordninger.

Av de som avsluttet utdanningen i 1992 hadde 5200 gjeldsproblemer og samtidig en gjeld på over 200 000,- til tross for at det er innført nye støtteordninger for spesielle grupper.

Dette er en økning på 42 % fra året før, og sier litt om hvilke utfordringer man står overfor i forhold til et stadig økende antall gjeldsofre også i utdanningssystemet.

Samtidig vet man at et stadig økende antall studenter tar ikke utlån i det hele tatt, eller tar ut bare deler av det man har krav på. Stadig fler studenter finansierer studiene ved deltidsjobbing, eller er avhengig av foreldrenes inntekt. Dette vil føre til en stadig skjevare rekruttering, og at studietiden blir forlenget, noe som koster samfunnet dyrt.

159 *Jan Magne Arntsen*, NKF, merket seg at Kostøl i sin innledning sa at lik barnetrygd hittil hadde vært en hellig ku for fagbevegelsen – men hvorfor hadde det vært slik?

– Bakgrunnen var at utjamningen skulle skje gjennom skatte-reglene, sa han. Det forslaget som var kommet nå hadde en tilsynelatende utjamningseffekt, men det medførte også problemer som fagbevegelsen kanskje ikke ønsket. Han trodde f.eks. ikke at forslaget ville styrke LOs likestillingsprofil. Mange av de familierne som har høy inntekt, har det fordi begge parter er i arbeid. Det gjelder folk i etableringsfasen og folk med høyt utdanning og studiegjeld. Dette var derfor et forslag som nepppe ville ha appell til de nye gruppene LO ønsket å rekruttere. Han ba derfor kongressen gå inn for fortsatt lik barnetrygd til alle og styrke dette punktet i handlingsprogrammet.

166 *Helge Vågen*, FF, minnet om «de glade 80-åra» som førte med seg økt kriminalitet og hvor mye av «gleden» var tuftet på økonomisk aktivitet som ikke tålte dagens lys. Regningen måtte betales av dem som var lovlydige. Avisene hadde bragt avsløringer av mye av det snusket som var foregått. Økonomisk kriminalitet undergravet mye av grunnlaget for de seriøse bedriftene. At Øko-krim-gruppen ble opprettet, var et skritt i riktig retning, men det dreide seg ofte om kompliserte saker. Derfor var det viktig at denne gruppen ble tilført midler og ressurser til å greie oppgaven.

Kredittilsynet var også blitt styrket og det var bra. Kredittinstitusjonene hadde skapt mange problemer for vanlige folk.

Han tok opp forslag nr. 721.

10 *Eldbjørg Klimpen*, Arbeidsmandsforbundet tok opp forslag 353 til punkt 5.6 om tjenesteytende næringer. Det var forslag til et

nytt strekpunkt 11 om bygging av Nord-Norge-banen med oppstartning av arbeidet i kommende periode.

Hun pekte på at fylkestingene i alle de tre nordlige fylkene hadde gått inn for bygging av banen. Det var også en distriktspolitisk sak, som ville gi positive ringvirkninger både når det gjaldt sysselsetting og kompetanseoppbygging.

Dersom man regnet med en anleggsperiode på 8 år, så ville det si 27000 årsverk – og 800 permanente arbeidsplasser.

Den samfunnsnyttige virkningen var utvilsom, med togtilbud nord for Fauske. Det ville gi næringslivet et bedre transportsystem og økt konkurransevne.

302 *Esther Kostøl* fikk ordet til en oppklaring i forhold til forslaget om barnetrygden. Det man hadde gjort, var ikke å ta standpunkt til satsene, man ba bare om at de ble vurdert.

161 *Trond Helland*, NKF, minnet om dirigentens henvisning til Matheus. Det var ord som var skrevet for 2000 år siden, det var kanskje derfor det åpenbart ikke hadde hatt effekt og var blitt fulgt opp av talerne.

LO hadde imidlertid også sin egen bibel, handlingsprogrammet. Det var ikke nok å ha et slikt program, og da var det viktig at det ble fulgt opp. Han var ikke tilfreds med oppfølgingen i perioden som hadde gått. Bl.a. var han skuffet over at LO, i Kleppeutvalget var gått inn for kutt i subsidiene til kollektivtransporten, med anbudsordningen som begrunnelse. Det virket som en rød klut på folk i transportbransjen. Han mente handlingsprogrammet måtte gjelde for LOs ledende tillitsvalgte, og ikke bli lagt i en skuff.

276 *Olav Boye*, Buskerud, tok opp de store utfordringer på det globale plan, økologi og miljødeleggelser. De rike landene blir rikere, de fattige blir fattigere. Å gå inn for økning i privatforbruket rimte ikke med å finne løsninger på de store problemene.

Han tok opp forslag 111 og forslag 443 om arbeidsledigheten.

Han skulle ikke trekke noen konklusjon om hvordan det skulle gjøres, men man måtte se i øynene at arbeidstiden måtte fordeles på en annen måte – og da var solidaritetsmodellen ikke tilstrekkelig. Det samme blir gjort i andre land og da blir det bare å spille Svartepetter med arbeidsledigheten.

De borgerlige partiene gikk inn for mer bruk av overtid – dette måtte man få sagt klart nei til. Han ba kongressen støtte forslaget fra Buskerud – og gå inn for å dele godene.

Arthur Skåtøy, jernbaneforbundet, tok opp et tema som kom stadig mer i fokus i mange land, nemlig samferdsel. Ikke minst var det aktuelt i forhold til miljø – derfor savnet han et eget avsnitt om samferdsel i programmet. Han var selvsagt særlig opptatt av jernbane.

Punkt 5.6 i handlingsprogrammet hadde et par korte avsnitt om det i innledningen, men han syntes det var for beskjedent og satte fram et forslag som gikk på sterk satsing på modernisering og utbygging av jernbanen i Norge. Han støttet også forslaget om utbygging av NordNorge-banen. Både jernbaneforbundet og Lokomotivførerforbundet hadde vedtak på det.

86 *Karin Torp*, Handel og Kontor, hadde følgende innlegg :

– Dirigent! Kamerater!

Trusler, vold og ran er et økende problem. Vi har medlemmer som har blitt holdt opp etter veggen og øreringer av gull forsøkt dratt ut av ørene, fordi gull er lett omsettelig. Ølflasker som suser rundt ørene på ansatte som forsøker å stoppe «kunder» som forsyner seg og ikke betaler. Trusler om å bli tatt når arbeidsdagen er over, dersom en kontakter politiet.

Dette er hverdagen en del av våre medlemmer står overfor.

Vi har en rekke medlemmer som ender sin yrkeskarriere som uførepensjonister som følge av angstproblemer. Tre av våre medlemmer har blitt drept på jobb de siste åra.

I 1992 ble det begått 37 ran og nesten 5000 butiktktyver anmeldt bare her i Oslo. Så dette er et omfattende problem.

Forslaget til LOs handlingsprogram inneholder en liten pasus om å ta vare på ofrene. Dette synes vi er for dårlig. Vi ønsker derfor å fremme forslag om å bedre ettervernet for ofrene. Forslaget er levert dirigentbordet.

I tillegg er vi selvsagt opptatt av å hindre at det *blir* ofre. Derfor ønsker vi også at det kommer inn noe om sikring av de ansattes arbeidsplass i forskriftene om internkontroll.

Forslaget er levert dirigentbordet.

88 *Björg Jensen*, Handel og Kontor, hadde følgende innlegg:

– Dirigenter! Kamerater!

Jeg vil si noe om vold og ran.

Hvor mange av dere leser bildebladet NÅ. I februar i år sto det en reportasje om ran og vold og trusler mot publikumsrettede arbeidsplasser. Alt det som der sto skrevet er sant. Jeg vet det, for det var meg det dreide seg om. Hva er i ferd med å skje med vår arbeidssituasjon i varehandelen. Vi går på jobb, med trusselen om ran og vold hengende som en mørk sky over oss. Det er ikke slik vi vil ha det.

Jeg vil på det sterkeste be kongressen støtte Handel og Kontors forslag nr. 772.

34 *Svein Hille*, FF, følte trang til å si som sjeiken da han betraktet haremet sitt. Han visste hva han ville, men ikke hvor han skulle begynne.

Det var mye han gjerne ville ha sagt i forbindelse med handlingsprogrammet. Han tok opp forslagene 411, 412 og 413 om livs-lang læring. Forslagene var rimelig godt ivaretatt i sekretariatets innstilling, men manglet noe om funksjonshemmede rettigheter og krav til utdanning. Man måtte arbeide for at funksjonshemmede også fikk tilbud i forhold til faglige studieretninger.

Når det gjaldt kapitlet om miljøproblemer, støttet han forslaget om resirkulering og fremmet eget forslag om kildesortering.

298 *Jorunn Henriksen*, Nordland sa at 1. mai i Narvik mens man marsjerte i takt mot kirkegården og det gikk et tog forbi, kom hun til å tenke på de arbeidsledige og på Nordnorgebanen. Samtidig ble det opplyst at det var ny rekord på antall ledige Stortinget gjorde et vedtak i 1958 om at man skulle ha en tiårspause på forlengelsen av Nordnorgebanen. I stedet lovet man en autostrada nordover fra Fauke. Alle som hadde vært nordpå visste at dette ikke var blitt slik. I dag brukes det to milliarder i ledighetstrygd i landsdelen.

En utbygging av Nordnorgebanen vil gi 10 00 årsverk over en 8-9 års periode, og det vil gi 3000 arbeidsplasser etter dette. Kostnadene er beregnet til 11 milliarder frem til Tromsø men man kan også spørre hva det vil koste ikke å bygge banen. Vi mister fagfolk fra landsdelen hvis vi ikke får nye utbyggingsoppgaver. Vi har ingen andre utbyggingsplaner for Nord-Norge, sa Henriksen som også pekte på de ringvirkninger en utbygging ville ha.

Hun mente at en utbygging ikke minst ville ha betydning for det økte samkvem mellom øst og vest man opplevde i nord. Det er vanskelige kommunikasjoner nå. Evenes var ment å bli et flaggskip, men nå ble tilbudene fra SAS og Braathen stadig dårligere. Man drev en nedbygging av Evenes. Hun sa at det var positivt at LO hadde holdt flere jernbanekonferanser, og hun ba alle støtte forslaget fra NAF.

263 *Ragnhild Gløtheim*, Akershus, sa at hun ikke hadde noen stor tilknytning til landbruket, men hun var enig med Kostøl at ikke alt kunne regnes ut på, en kalkulator. Hennes tilknytning til landbruket var to verandakasser og en tam rotte, men hun syntes ikke formuleringene i handlingsprogrammet tydet på en god land-

brukspolitikk. De reduserte overføringene rammet også hennes fylke hardt.

Hun syntes det var verdt å satse på norsk landbruk, ikke minst fordi man drev miljøvennlig. Mens et norsk eple bare ble sprøytet et par ganger, ble et amerikansk eple sprøytet 40-50 ganger i vekstperioden. Det norske regelverket skapte et sunt landbruk med lite giftmidler. Hun sa at matvareproduksjonen også var viktig for beredskapen, ikke minst i deler av landet hvor det var store bokonsentrasjoner som i Akershus.

Hun syntes heller ikke det var lurt å sette grupper opp mot hverandre og at reduserte overføringer vil føre til flere nedleggelse og ledighet. I Akershus er det mange mindre bruk, 25 % har mindre enn 50 mål, og i Hedmark er tallet 40%. Det har i den siste tiden vært stor realnedgang, sa hun. Hun var mer interessert i at man fikk en kritisk gjennomgang av landbrukssamvirket. Hvis man sammenlignet LO med en elefant, fikk man sammenligne samvirkeorganisasjonene med et granittfjell.

165 *Inger Lingjerde*, NKF, ville snakke om likestilling og likeverd. Dette er viktige mål i et samfunn som skal kalle seg et velferdssamfunn. Dette burde derfor vært en del av kapitlet visjoner og mål. LO bør være en pådriver i dette arbeidet. Man hadde heller ikke med noen strekpunkter om rasisme, men dette var berørt i eget kapittel om innvandrings- og flyktningepolitikk senere. Hun viste til punkt 6,3 og henviste til forslag 180.

Hun sa at arbeidsgiverne stadig presser lønningene nedover. Vi må motarbeide et system hvor markedet bestemmer lønningene.

14 *Anders Rodal*, NAF, sa at enkelte forbund hadde felles interesser. Det var nå slik at FF hadde fremmet et forslag som var nesten identisk med et forslag fra NAF. Han kunne ikke trekke sitt forslag nå, men han skulle ikke ta det opp. Han ba om støtte til forslaget om utbygging av Nordnorgebanen.

- La oss nå få et skikkelig vedtak slik at arbeidet kan komme i gang i løpet av 4 år. Han hadde ellers lest i Dagbladet denne dagen at forbundet hans var konkurs. Dette hadde hverken Arnfinn Nilsen eller han registrert da de dro på kongressen. Hovedkassereren var også bortreist. Men på, siste landsstyremøte hadde man fått ros for en god økonomi, så journalisten fra Dagbladet var nå invitert til forbundet for å gjennomgå regnskapet en gang til.

299 *Eigil Høgmo*, Troms, ba om støtte til NAFs forslag om baneutbygging i nord. Det skulle være unødvendig å begrunne for-

slaget her. I handlingsprogrammet har man målsettinger som sys-
selsetting, miljø og et solidarisk samfunn. Da bør man bidra til et
vedtak på denne kongressen som fører til handling. Støtt forslaget!

128 *Finn Bærland*, NKF, viste til programmets 9,5 og under-
streket at man ved sysselsettingstiltak må følge tarifflønn. Han var
glad for dette punktet. Det er en forutsetning at dette spørsmålet
blir tatt inn i det faglig-politiske samarbeidet.

Både i kommunesektoren og i privat sektor bør man ha klart for
seg hva som er arbeid og hva som er opplæring. Hvis dette ikke er
definert, prøver mange å definere arbeid som opplæring. Han
hadde fremmet et endringsforslag på dette punktet, et presise-
ringsforslag. Dette gjør det tydeligere hva vi i NKF mener.

49 *Steinar Karlsen*, FF, sa at det var sagt mye fint om Nord-
Norgebanen, og som rører legger var det fristende å si at man burde
legge hele banen i rør. Han ville imidlertid trekke oppmerksom-
heten til byggebransjen i Oslo og andre steder. På en byggeplass i
Oslo i dag finner man ikke lenger noen over 50 år. På grunn av
korte byggefrister, dårlig arbeidsmiljø m.v. tar man og knekker
ryggen på arbeidsfolk.

En annen ting han ville ha slutt på var all snikinnføringen av
giftstoffer i arbeidet. Når folk lå med neseblod eller andre plager,
var det klart at noe var galt.

Han hadde reist forslag om dette temaet, om at man måtte styr-
ke forskningen. Det var en knallhard konkurranse i bransjen.
mange går konk og fortsetter. Vi må få en slutt på konkursrytteri-
et og økokrim i bransjen, sa Karlsen. - Det haster!

104 *Svein Erik Nilsson*, HK: - I den senere tid har det bl.a. innen
varehandelen - dvs. butikker, kiosker, bensinstasjoner osv. - blitt
mer og mer vanlig med franchise- og kommisjonærdrift.

La meg kort forklare hva dette er - om det går:

Et konsept som eies av en person eller et selskap leies ut til en
annen person. Det inngås en kontrakt som bl.a. sier at kommisjo-
næren, eller franchise-partneren, forplikter seg til å følge konsept-
ets regler når det gjelder profil på butikken, markedsføring, gren-
ser for hvor store kostnader man kan ha i forhold til omsetningen,
personalpolitikk, opplæring, leverandører og annet.

Hver og en av de som leier konseptet blir et eget juridisk selskap,
og får arbeidsgiveransvaret for de ansatte.

For oss som har tariffavtale og er tillitsvalgte innen dennes jang-
eren, betyr det at Hovedavtalen allerede i utgangspunktet er stygt
amputert. Medbestemmelse, medinnflytelse og retten til informa-

sjon om saker som har betydning for oss ansatte gjelder i praksis ikke for oss. Det er nemlig eieren av konseptet som tar praktisk talt alle vesentlige avgjørelser, og han har ikke vi tariffavtale med.

Hovedavtalen – slik den er i dag – gir oss rett til å kreve forhandlinger med, og informasjon fra, han som skal *gjennomføre beslutninger som allerede er tatt*. Han som *tar* beslutningene kan vi *ikke* bruke Hovedavtalen til å kreve å få en prat med en gang.

Heller ikke Hovedavtalens regler om rett til å danne konsernutvalg kommer vi inn under.

Jeg antar at denne forsamlingen ikke trenger noen lengre forelesning om hvor viktig disse hovedavtale-bestemmelsene er. Og jeg håper dere alle vil støtte oss i HK når vi nå foreslår formuleringer i Handlingsprogrammet som kan skjerpe LOs oppmerksomhet omkring de utfordringene nye eierformer i næringslivet byr på for lov- og avtaleverket.

Jeg fremmer derfor følgende forslag om tilleggsformuleringer i kapittel 10 – Demokrati, medbestemmelse og ansvar:

Først et tillegg i andre setning i 5. avsnitt i innledningen, som da blir lydende slik:

Det må ikke være mulig å organisere selskapene på en slik måte at det undergraver de ansattes rett til representasjon, ... (og så kommer tilføyelsen) ..., samarbeid eller informasjon.

Videre foreslår jeg et tillegg til strekpunkt 11, som da blir lydende slik:

Arbeider for å sikre hensiktsmessig innflytelse også i holdingselskaper og liknende selskaper, ... (og så kommer tilføyelsen) ...uavhengig av hvordan selskapene er organisert.

171 *Aslaug Rindarøy, NKF.* understreket at arbeid er en menneskerett, det skal ikke være resultatet av en bestemt økonomisk politikk. Bak tallene på ledige må vi få frem det menneskelige ansikt. Det er uhyggelig at ikke samfunnet trenger folks kunnskaper og krefter. Den skal være sterk som blir ledig. Det skal mye til å bære børa, og mye til for å opprettholde selvtilliten. Det er menneskeverdet som går til grunne ved ledighet.

- Og i ledighetens kjølvann følger andre problemer. Mange får psykiske problem, det går også utover barna når familien rammes. Dette må vi også ha i mente. Det var hennes overbevisning at det var dyrt å ha folk gående ledige. Ledigheten produserer problemer.

Velferdspolitik og kampen for arbeid er to sider av samme sak.

Vi må ikke komme dit hen at vi får et A- og et B-lag på arbeidsmarkedet. Derfor ville hun advare mot å ikke følge tariff lønn ved tiltaksarbeid. Vi skal ha likeverd og respekt for hverandre, og for faglige rettigheter.

I dag er det tendenser til at eliten peker finger etter de ledige. De svake mobbes, avstandene mellom folk øker. Hun ba om at man støttet forslaget fra Finn Bærland.

144 *Per Elseth*, NKF, viste til forslagene 536-539 fra Oppland. Han sa at fagbevegelsen hadde spilt en nøkkelrolle i utbyggingen av velferdssamfunnet. Vi spiller også en nøkkelrolle i miljøpolitikken, som kanskje er den største utfordringen i tiden fremover. Vi må satse på miljøtiltak nasjonalt og gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid. Fagbevegelsen er en stor og slagkraftig organisasjon som kan gjøre en stor innsats i miljøarbeidet. Vi har et stor nettverk som kan utnyttes.

Å bedre miljøet var etter hans mening også holdningsskapende. Man fikk mer bærekraftige samfunn når man bygget på et økologisk helhetssyn. man kan også her se nye veier til økt sysselsetting, bedre livsmiljøer og mer meningsfulle arbeidsplasser.

25 *Torstein Lokreim*, NEKF, viste til kap 8 om arbeidstid og sa ta man ville slå et slag for normalarbeidsdagen. Det hadde ikke sekretariatet gjort. Han ville derfor fremme forslag 459 på nytt, selv representerte han installasjonsmontørene, og de gjennomlevde en hard periode med stor ledighet. Normalarbeidsdagen var noe man drøftet mye. Det arbeidsgiverne mente skulle være en normalarbeidsdag varte fra 06.00 til 21.00 på kveld. Derfor ønsker oss tilbake til normalarbeidsdagen. Arbeidsgiverne henviser bare til kostnadene og utnyttelse av produksjonsmidlene. I den teknologiske utvikling som finner sted. presses man stadig til andre arbeidstider og rutiner. Hvis arbeiderne ønsker fleksible ordninger, kan disse ordnes internt.

50 *Jan Andresen*. FF, sa at det hadde vært en lang debatt, men han hadde inntrykk av at det var for mange forslag, og for få prioriteringer – akkurat som på SVs landsmøte. Han hadde derfor fremmet flere forslag som innebar prioriteringer av tiltakene. Programmet skal fortelle hva vi lover å gjennomføre i perioden. Vi har i grunnen bare to maktmidler til gjennomføringen, at vi setter makt bak kravene eller at vi arbeider faglig-politisk. Han viste til de innleverte forslag og refererte noen punkter fra dem. om den 5. ferieuka, om arbeidsmarkedet og fjerning av 80-ukersreglen og økt stønad. Han viste til forslag 270 fra Oslo samorg om deres prioriteringer og ba om støtte til forslagene.

30 *Håkon Nielsen*, FF, sa at man nå var begynt på en ny god dag. Han ville snakke om en rettferdig inntektspolitikk. Man leser at dagens kjendiser tjener 3 ganger så mye som en industriarbeider, mens bedriftsledere tjener 12 ganger så mye. Han syntes at man skulle arbeide for en mer rettferdig inntektspolitikk og viste til punkt 3 og forslag 197. Han trodde det var nødvendig at LO hadde en sterkere overvåkning på arbeidsmarkedet for å avsløre angrep på tariffbestemte avtaler. Man opplevde stadig nye angrep på arbeidernes lønnsvilkår – ut fra dagens situasjon på arbeidsmarkedet. Vi krever at konkurransen må skje på like vilkår, og vi må være på vakt mot sosial dumping. Det må være et krav at minimumslønningene skal bestemmes i det land de praktiseres. Dette er en utfordrende og viktig del av inntektspolitikken.

280 *Lise Sørensen*, Telemark, sa at arbeidsledigheten opptok alle. Også i offentlig sektor er det innskrenkninger, selv om offentlig sektor har fått hovedansvaret for å øke sysselsettingen. Det skal gjennomføres nye arbeidsmarkedstiltak som KAJHA, slik at ledige skal kunne ta på seg ekstraordinære jobber som ellers ikke ville blitt utført. Det forutsettes at disse skal jobbe på lave lønninger, men etter hennes mening gikk ikke dette an. Vi må få slått fast at de skal gå på tarifflønn. Støtt NKs forslag!

311 *Liv Nilsson*, Sekretariatet, viste til kap 3 i programmet og sekretariatets forslag til uttalelse. Man har i forbundet drøftet mye tiltaksarbeid på tarifflønn. Det som er langt viktigere enn akkurat denne saken er at LO fremstår som en kamporganisasjon som er grunnlag på opparbeide faglige rettigheter. Tarifflønn for tiltaksarbeid er en slik kampsak. Ikke alle har forstått dette. Det er noe helt annet med opplæringsarbeid. Ordinært arbeid er ikke opplæring. Spørsmålet av avlønning for tiltak under KAJHA skal snart avklares. Det er derfor viktig at man her vedtar at det skal betales tarifflønn. Vi skal støtte og hjelpe de arbeidsløse, men det gjør vi ikke ved å svekke opparbeide faglige rettigheter.

11 *Ole Madland*, NAF, sa at mange av hans kamerater og andres gikk ledige. Han ba om støtte til et forslag fra NOPEF, som var et tillegg til strekpunkt 26. Han viste til at Gunnar Nilsen skulle holde en appell på Aker Brygger i aksjonen Kysten rundt. Det var verftsarbeidere kysten rundt som ville markere seg. Operatørselskapene skal nå velge mellom en betong- og stålplattform,.

Betongplattformen vil for over 90% vedkommende kunne bygges ved norske arbeidsplasser, men hvis man bygger en stålplattform er prosenten bare 40-50%. Derfor er bygging av betongplattform en viktig sysselsettingsak.

252 *Arnhild Hegge*, NTL, viste til handlingsprogrammet 5,6 og forslag 354. Hun sa at også nedskjæringer rammet det offentlige. Men staten eller det offentlige er mer å betrakte som et konsern som burde kunne omplassere folk mellom forvaltningsnivåene. Hun sa at hun var enig i at det offentlige skulle ha et godt serviceapparat, at man også kunne gjør jobben bedre mange steder. Det som virkelig slår hardt ut er når Forsvaret innskrenker. Da raserer det lokalsamfunn. Nye virksomheter bør kanaliseres hit i tide, men ikke så sent som det skjedde i Kirkenes og Mo i Rana-. Hun tok opp forslag 354.

152 *Erna Støren*, NKF, takket Kostøl for innledningen og sa at handlingsprogrammet måtte gjenspeile fagbevegelsens grunnsyn. Likhhet, frihet og likeverd var viktige mål som burde gjenspeiles i hele handlingsprogrammet. Det gjaldt frihet fra vilkårlighet og undertrykkelse som f. eks. ledighet, der gjaldt likhet for loven, utdanning, arbeid og en lønn å leve av. Stoltenberg så på solidaritetskvalden at solidaritetet er et spørsmål om å vise medfølelse. Vi vet at folk uten makt trenger hverandre. Hun viste til fremsatt forslag og ba om støtte.

Dette gjaldt forslag 1403 Hun ba om at man også vurdere et endringsforslag slik at man fikk stadfestet å motarbeide klasse skillet mellom de med og de uten utdanning. Det ser ut til at de uten utdanning blir ledige først. Det er i dag 600.000 i Norge som har lese- og skrivevansker . Ta med dette.

623 *Øystein Lie*, FF, sa at få hadde kommentert Balstad og hans diskusjon om industrien. Det hadde vært et tankekor å høre om de mange tusen arbeidsplassene som var blitt borte i den landbaserte industrien. Næringslivet lå med brukket rygg. Var det ikke 5 milliarder de hadde fått i krisepakke. Hvor var det blitt av dette.

Et viktig punkt var egenkapital og overskudd i bedriftene. Poenget var at det ikke var noen kapital i bediftene, LO bør derfor være en pådriver til å bringe frisk kapital til bedriftene, gi støtte til markedsføring og å gi norsk industri like konkurransevilkår. Det er ikke minst viktig blant skipsverftene. Det får dere høre av de som kommer vestfra i morgen. Arbeidsgiveravgiften er også viktig.

3 Arild Arnås, NFATF, holdt følgende innlegg: – Rapporten inneholder etter forbundets syn fire hovedbegrunnelser for den kobling som er gjort mellom overskuddsdeling og fondsordninger.

- a. Fondsordninger vil kunne bli en betydelig langsiktig investor i norsk næringsvirksomhet.
- b. Pensjonsfond vil kunne utjevne ulikheter mellom ulike arbeidstakergrupper og organisasjoner.
- c. Øke arbeidstakernes innflytelse over investeringer og bruk av overskudd i bedriftene.
- d. Være et gunstig virkemiddel i forsvaret av den solidariske lønnspolitikken og sikre en bedre kontroll med en jevnere lønnsutvikling.

Forbundet er enig i at alle disse problemstillinger er forhold fagbevegelsen og samfunnet vil ha stor nytte av å få løst på en mest mulig tilfredsstillende måte, og bedre enn i dag.

Forbundet mener imidlertid at rapporten ikke gir gode nok svar på en rekke av de konsekvenser som kan følge av de løsninger som forutsatt i rapporten.

For forbundet er problemet hvem som bidrar til fondsoppbyggingen, og hvem som faktisk drar nytte av resultatene.

Hvis fondet slik det forutsettes skal finansieres dels av arbeidsgiverne med en del av dens totale lønnsmasse, og en del av de LO-organiserte på tariffavtaler, samtidig som alle innen en og samme virksomhet skal dra nytte av fondene – vil vi få en skjev fordeling mellom innsats og uttelling. Vi vil få en rekke gratispassasjerer!

Dette har vi meget dårlige erfaringer fra gjennom lavtlønnsfondet.

Forbundet savner i utredningen en konsekvensanalyse av disse forhold, og kan ikke være med på en fondsordning før denne er foretatt og vurdert.

Jeg vil derfor fremme følgende forslag:

«Sekretariatet må analysere konsekvensene av at LO-organiserte finansierer fondet, mens organiserte/uorganiserte utenfor LO nyter godt av ordningen uten å være med på finansieringen»

336 Bengt G. Eriksson, LOs oljekartell, viste til Sekretariatets forslag til strekpunkt 8 om arbeidstiden og sa at det etter hans

mening burde lovfestes 37,5 timers arbeidsuke, og han fremmet forslag om dette.

Han tok også opp formuleringene under punkt 5, strekpunkt 4 under «en nasjonal oljepolitikk og sa at det ennå ikke var like konkurransevilkår mellom norske og utenlandske industribedrifter. Han forslo at anbuds- og kontraktsutformingen ble tilpasset slik at norsk industri gis like konkurransevilkår osv., slik det sto i Sekretariatets innstilling.

200 *Arild Oliveresen*, NNN, sa at kapitlet om rettferdig inntektspolitikk var viktig. Han henledet oppmerksomheten på, forslag 177 og kap. 6,3. Man hadde fått et liberalistisk arbeidsmarked. Han viste til en inkonsekvens i sekretariatets innstilling hvor det var snakk om konkurranseutsatte bransjer. Hvilke bransjer var det som ikke var det?. Alle bransjer bidrar til verdiskapningen i Norge. Han viste til forslaget.

266 *Anne Sørli*, Oslo, ville ha en ny formulering hva gjaldt 5,6. Forvaltningen var under et sterkt press mange steder for å skulle konkurrere på det private markedet, sterkt støttet av NHO. Hun sa at denne utviklingen for post, tele og NSB tok man sterk avstand fra og hun henviste til forslag som var i tråd med vedtak på landsmøte i Postforbundet, Tele- og Dataforbundet og Norsk Jernbaneforbund.

186 *Brit Stok*, NKF, ville ta opp de eldres situasjon, særlig deres bosituasjon. Levealderen gikk opp mens pensjonsalderen gikk ned. Hun mente at LO burde medvirke til en mer menneskelig eldrepolitikk. Man måtte arbeide for at eldre fikk et privatliv og verdige boforhold på sine eldre dager. Man måtte også være forsikret om at Folketrygden var å stole på. Den skulle være en bærbjelke i velferdssamfunnet,

I år 2020 ville det være 1.3 millioner pensjonister i Norge, og da måtte man ha trygghet for at man tok vare på disse store gruppene. Man måtte ikke oppleve at man ble atskilt på gamlehjemmet, også fra sin ektefelle. Mange må gå over i en ny livsstil hvor de blir anonymisert og mister selvs respekten. I dag er 600.000 i Norge. Ikke alle trenger hjelp og støtte, men vi må sørge for støtte og omsorg for dem som har behov, sa Stok.

184 *Toril Torgersen*, NKF viste til pkt 19 om ferie og fritid og sa at man ikke ville akseptere at Kristelig Himmelfartsdag ble tatt fra dem. Gro-dagen så vi på som begynnelsen på en femte ferieuken, og vi aksepterte ikke at man tar denne dagen. Man løser ingen

problemer med det. Det er mange land i Europa som har bedre ordninger enn oss.

Vi vet at styringsretten til arbeidsgiverne er sterk fra før når det gjelder fereieavvikling. Dette vil øke presset på arbeidstakerne. Dette er et sterkt signal mot hardt arbeidende lønsmottakere, sa Torgersen.

185 *Willy Olsen*, NKF, ville fortelle to små historier. Den ene historien gikk ut på at han kjørte over Finnmarksvidda i nysnø og austlig kuling. Det var helt nydelig inntil man måtte ut og pisse. Da så han at snøen var svart – 40 mil fra nikkilverket i Russland. Det var den ene historien. Han besøkte en annen gang nikkilverket. Da sa den russiske Juri i gangen til nikkilverket: – Dette er veien til helvete-. Men det han fryktet mest var atomkraftverket ti mil unna. Hva kan vi gjøre for å bedre forholdene, sa jeg. Ingenting, sa han. – Vi i vestlige land nødt til å hjelpe til med oppryddingen, sa Olsen som var glad for at man gikk inn for å opprette Barentsregionen, slik det het i årsprogrammet

27 *Terje Skog*, NEKF, sa at det var problematisk med eksteskapet med DnA, særlig p.g.a. den økonomiske politikken som hadde vært ført. Når man fører en innstrammingspolitikk i krisetider blir det ledighet. Hvorfor sa LO ja til moderasjon? Det var det ingen grunn til i en situasjon hvor landet tjente milliarder på olje og gass.

– Balstad sa han var overrasket over at det ikke var blitt flere arbeidsplasser. Hvilken type næringsliv var det han trodde vi hadde her i landet? Det er samme kapitalistene her som andre steder. Derfor var det ikke noe å være overrasket over. Tidligere gjorde vi noe med rentepolitikken. Dette ble oppgitt, men nå går renten ned, ikke på grunn av oss, men på grunn av Tyskland. Det er skremmende fordi det betyr dårligere tider i Tyskland. Og hva med Kleppe-pakka. Kjernen i den er at det er oss som skal svi!

248 *Helge Kolstad*, viste til kap. 14 om like rettigheter og muligheter mellom kvinner og menn. Han trodde det var langt igjen. Et ukeblad skrev at man ikke hadde oppnådd likestilling for middel-mådige kvinner også ble ledere. Hvorfor er vi ikke kommet lenger. Det har stort sett historisk årsaker. Det er tradisjonelle holdninger som preger oss,

– Vi må nå erkjenne vårt ansvar. Det er et tankekors at vi ikke er kommet lenger når det gjelder kvinner og menns lønninger i samme stilling. Ved en undersøkelse i 1991 viste det seg fortsatt å være 18 kroner i forskjell på timelønningene. Dette er blitt

mindre siden 1991. Vi må vedta noe som er i pakt med NTLs formålsparagraf 3 hvor det heter at man skal arbeide for full likestilling.

251 *Kirsti Evjen*, NTL sa at hun skulle passe munnbruken sin denne gangen. 12. mai er for oss en lønningdag. Hvorfor har vi ikke fått likestilling ennå. Er det fordi mennene er sterkere og lurere. Nei, jeg tror årsakene stort sett er historiske. Mannssamfunnet har betraktet kvinnen som en som skulle føde barn og ellers være til lyst og glede for mannen. Menn fikk også tidligere forsørgertillegg, eller skal man kalle det kvinnefratrekk.

Hun tok opp forslag 186 og var ikke fornøyd med sekretariatets innstilling. Den var ikke konkret nok. Det var nå på tide å ta et krafttak for å få gjennomført prinsippet om lik lønn for likt arbeid. I går hadde Stortinget behandlet den nye likestillingsmeldinga, trodde hun (man hadde ikke fått fulgt med på nyhetene) og hun håpet det der kom fram forandringer til det bedre. Kongressen måtte likevel pålegge LO også å gjøre en innsats her.

250 *Øystein Nesje*, NTL, gjennomgikk formuleringene i det forrige programmet om miljøpolitikken. Han mente formuleringene der på en god måte definerte hva miljøpolitikk er og foreslo at dette kapitlet ble tatt inn igjen i det nye handlingsprogrammet. Det var også i tråd med Brundlandkommisjonens rapport om en bærekraftig utvikling.

Han satte fram to forslag.

288, *Annbjørg Moe*, Hordaland, hadde følgende innlegg :

– Dirigenter, kamerater

Jeg har med glede notert meg at LO under kapittel 7 om utdanning og livslang læring i strekpunkt 6 har lagt vekt på at yrkesopplæringen må bygges ut og at Lov om fagopplæring i arbeidslivet må gjøres gjeldende på flere områder og særlig innenfor de tradisjonelle kvinneyrkene.

Jeg tror at skal LO og NHO's målsetting oppfylles – med 20.000 nye læreplaser fra 1996 må det i langt større grad legges press fra forbundenes side overfor bransjeforeningene. Slik kan både vår målsetting i Handlingsprogrammet og vår «avtale» med NHO og myndighetene bli oppfylt. Men det hviler også et stort ansvar på departementet som skal godkjenne de nye fagene. Det må være slutt på at det skal gå både vinter og vår før et fag kan godkjennes.

I Hordaland hadde vi i 1992 vel 1100 nye kontrakter. Skal vårt

fylke oppfylle sin del av LO og NHO's «kontrakt» med myndighetene, må vi doble lærlingetallet innen 1996.

Dette er mulig dersom nye fag kommer til.

I dag venter bare i vårt fylke et par hundre på å komme inn i lære i helse- og miljøfaget. Men når Hjelpepeleierforbundet «blåser i barten» «hopper» departementet og resultatet er at jenter og gutter som kan få lærlingekontrakter i dette nye faget – og dermed reduserer arbeidsledighetskøen – ikke får begynt i lære. Vi kan med rette i dette tilfellet spørre hvem som styrer arbeidsmarkedspolitikken.

Når har profesjonsforbundene tenkt på andre enn seg selv og sin egen lønnspose? På den ene side klager de over arbeidsbyrdene og turnoveren og når en fra samfunnets side forsøker å bøte på situasjonen kjemper de imot med alle klør. Slike har aldri tenkt fellesskapsløsninger og vært opptatt av politiske vedtak som kan lette hverdagen for de mange. Men med en politisk ledelse i departementskontorene som må kunne kalles våre politiske venner, burde helse- og miljøfaget vært fag under loven allerede og vært et godt tilbud til alle de som ønsker denne utdanningen.

Jeg fremmer følgende forslag:

LO må sørge for at nye fag som ønskes lagt under Lov om fagopplæring får en rask behandling av K.U.F.

I første rekke gjelder dette Helse- og miljøfaget, som vil redusere arbeidsledighetskøen blant unge under 25 år.

266 *Leif Lund*, Hordaland, viste til to punkter i handlingsprogrammet, kapitlene 11 og 15.

I innstillingen fra arbeidsmiljøutvalget legges det opp til svekkelse av arbeidsmiljøloven, sa han, og var kjent med at LOs syn på endringene ikke var i samsvar med flertallets, NHOs representanter, direktørene i Arbeidstilsynet med flere.

Når det gjaldt sykelønnsordningene, støttet han forslaget om at sykelønnsordningen skulle opprettholdes som i dag.

– For å klare å motstå angrepene både på sykelønnsordningen og arbeidsmiljøloven er vi avhengig av at vi har en Arbeiderparti-regjering, som vi har mulighet til å påvirke gjennom vårt faglig/politiske samarbeide, sa han og viste til Høyres merknader til regjeringens langtidsprogram, merknader som er et kraftig oppgjør med fagbevegelsen. Høyre vil fjerne to fridager, stramme kraftig til i sykelønnsordningen, myke opp minstelønnsordningen og redusere overføringene til kommunene. Merknadene til Høyre har en klar profil: privatisering, effektivisering og innstramming i offentlige utgifter går igjen i kapittel etter kapittel. I tillegg til å

fjerne Grodagen vil Høyre gjøre om enda en fridag til virkedag. Partiet vil også fjerne arbeidsmiljølovens begrensninger på frivillig overtid og forbudet mot arbeid etter bestemte klokkeslett om kvelden og i helgene.

Han syntes representanten Solbakkens syn på hvordan vi eventuelt kan bruke den omleggingen som skjer i forsvaret til

Å skape nye arbeidsplasser innom et miljøforsvar var positivt. Det måtte være riktig å bruke de ressursene man har i forsvaret i et nødvendig, fremtidig miljøarbeid.

Til slutt kom han inn på problemstillingen i forbindelse med eksport av kraft, og ville si at de kablene som eventuelt ble lagt for eksport av strøm også kunne brukes til import av strøm.

Lysbryteren på veggen spør ikke hvor strømmen kommer fra, enten det er kullkraftverk eller atomkraft i Europa eller vannkraft fra Norge.

294 *Arve Schevik*, Sør-Trøndelag, sluttet seg fullt ut til det Lund hadde sagt om det faglig/politiske samarbeidet. Mange gode ord var sagt i forhold til handlingsprogrammet, men det som var sikkert var, at for å få gjennomført det, var man avhengig av det faglig/politiske samarbeidet – og det måtte styrkes. Det dreide seg iallfall ikke om samarbeid med de borgerlige partiene.

Han mente ellers at de reformene som fagbevegelsen hadde greid å få gjennomført, ofte hadde hatt en uønsket bivirkning. Nå hadde vi fått to grupper arbeidstakere, de som hadde arbeid, og de som var arbeidsledige. Noen av de som hadde arbeid, følte seg nærmest som kapitalister og begynte å stemme borgerlig.

Når det gjaldt samarbeid med andre partier på venstresiden, mente han det kunne tas opp når de bestemte seg for å gå inn og ta på seg sin del av et regjeringsansvar.

Han satte fram forslag om styrking av det faglig/politiske samarbeidet.

Dirigenten opplyste at det nå gjensto 65 talere, 14 av dem hadde bedt om ordet for anne gang, altså til 1 minutt innlegg. Hun ville nå avrunde møtet, etter å ha informert om opplegget for morgendagens møte, som skulle starte kl. 9.00 med innledning av Thorbjørn Jagland om den politiske situasjon. Deretter fortsatt debatt om handlingsprogrammet, dessuten valg og behandling av hovedavtalene.

Møtet ble så hevet kl. 01.00.

Formiddagsmøtet onsdag

Kongressen startet presis også onsdag morgen kl. 09.00, og ble innledet med sang « Slå ring om vår røde fane ». Allsangen ble ledet av Frank Havrøy.

Dirigenten, Finn Erik Thoresen, ga først ordet til Yngve Hågensen, som hadde blomster og gratulasjoner til fødselsdagsbarn.

– Ikke misforstå, vi har ikke egen etterretning, men vi har fått informasjon om at Ove Dalsheim fyller 49 år i dag, sa LO-lederen og ba bursdagsbarnet komme opp for å motta blomster og lykkeønskninger.

Så kunne han opplyse at en av kongressrepresentantene rundet 60 år i dag – Frank Nygård fra Askim, som ble hyllet også med stående applaus fra salen på 60-årsdagen.

– Frank har gått alle gradene i norsk fagbevegelse, fra tillitsverv på arbeidsplassen, til fagforeningen og Askim Samorg, sa Hågensen. Han har stått i spissen for alle aksjoner som har vært på Askim, og det er ikke få – enten det har dreiet seg om sykehus eller bedrift. Hele Askim vet hvem Frank er – og du er en skikkelig tillitsmann av første grad, sa LO-lederen idet da han gratulerte og overrakte blomster.

Dirigenten ga så ordet til Arbeiderpartiets leder, Thorbjørn Jagland, som holdt foredrag om den politiske situasjon:

Den politiske situasjonen

Når historien skal skrives om den perioden vi har bak oss, er jeg sikker på at LO vil komme godt ut. LO har i en meget vanskelig økonomisk situasjon klart å opprettholde og øke kjøpekraften til sine egne medlemmer. Men det har skjedd uten høy prisstigning noe som har vært et vesentlig bidrag til å bevare arbeidsplasser som ellers ville gått tapt i en internasjonal situasjon preget av stagnerende markeder, rasjonaliseringer og strukturendringer.

Norge er forskjellig: Alle andre land har gått til inngrep i det sosiale sikkerhetsnett. Det har ikke vi. Arbeidsledigheten er langt høyere utenfor Norges grenser

Dette kan vi ikke minst takke LO for. Jeg er derfor stolt av å være medlem av LO.

Jeg sier ikke at jeg er fornøyd med alt. Jeg tegner ikke noe rosenrødt bilde av Norge. Jeg har skrevet en liten bok som dere vil finne i veskene, der jeg advarer mot todelingen som vi ser tegn til også i vårt samfunn. Jeg vil spørre: Hva hadde vært situasjonen for

arbeidsfolk i Norge hvis ikke LO og Arbeiderpartiet hadde vært villige til å ta ansvar? Også i Sverige ble det sagt at det ikke var noen forskjell på sosialdemokratene og Moderaterna. Valget i fjor ga regjeringsskifte i Sverige. Nå ser alle forskjellene.

Kamerater, la ikke historien som skal skrives bli historien om en bevegelse som tok det ansvaret som situasjonen krevde av oss, men som spilte det fra seg akkurat på det tidspunktet da vi var ved et vendepunkt. Den viktigste oppgaven nå er å sørge for at Det norske Arbeiderparti kan fortsette i regjeringssposisjon. Og den eneste måten å gjøre det på er å stemme på Arbeiderpartiet

Vi er ved et vendepunkt.

– Prisstigningen er den laveste siden 60-tallet.

– Renta er på veg ned så og si hver eneste dag. Norge er iferd med å bli et lavrenteland i Europa. Nedgangen i rentenivået får følger for rentene i statsbankene. Et flertall av rentesatsene vil bli satt ned med 1 eller 2 prosentpoeng. Dette betyr at om lag 600 000 lån i statsbankene får lavere rente. Bedriftene får en 15 prosent resultatforbedring som følge av den rentenedgangen vi har hatt i år.

Ta skipsverftsstøtten som et annet eksempel på hva rentenedgangen betyr. Vi ble pålagt av Stortinget før jul å se på en omlegging av støtten etter OECD-regler. Det var de partier som agiterer mest mot det såkalte EF-like samfunnet som har ønsket en OECD-finansiering med de reglene EF-landene bruker. Regleverket i EF betyr at renten kan subsidieres ned til 8 prosent koblet med kontantstøtte på 4,6 prosent for små båter og 9,5 prosent for store båter. Vi sa i fra om at vi ikke var sikre på at denne finansieringen var bedre enn den Norge har som er en kontantstøtte i forbindelse med kontrahering på 13,2 prosent. Men vi lovet å se på den saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Det har vi gjort. Vi har kommet til at vi vil holde på den norske ordningen rett og slett fordi den er bedre med det rentenivået vi har. Vi må opp i et rentenivå på 11,5 prosent for at OECD-finansieringen skal bli bedre enn vår. I tillegg har regjeringen åpnet for at eksportgarantier fra GIEK kan gis i kombinasjon med kontraheringstilskudd. Regjeringen legger fram forslag i revidert nasjonalbudsjett som innebærer en ytterligere forbedring i garantimulighetene. Dette sammen med kontantstøtten på 13,2 prosent vil gi en skipsfinansiering som er fullt på høye med det andre land har.

– Konkurranssevnen er forbedret med 11 prosent siden 1988.

– Kronas kjøpekraft holdes oppe, mens mange andre valutaer er blitt betydelig svekket.

Vi er ikke fornøyd med ledigheten. Men husk på at det nå er 1 750 millioner arbeidsledig i Norden. Ledigheten er på 20 prosent i Finland og 14 prosent i Sverige.

Vi er bedre enn de andre landene.

Og vi har lagt et godt grunnlag for å bli enda bedre. Vi skal aldri gi opp kampen mot arbeidsledigheten. Vi skal gjenerobre den fulle sysselsetting. Det er vårt mål.

Det er derfor vi står for det såkalte solidaritetsalternativet. Hva består det av?

Ja, for å svare på det er det nødvendig å understreke hvilke store oppgaver som skal løses i velferdssamfunnet.

– Folkestrygden skal sikres. Inn i neste århundre vil det bli stadig flere eldre og dermed relativt færre yrkesaktive til å finansiere hver pensjon.

– Vi har 80 000 eldre over 80 år innen år 2000. Det er 20 prosent flere enn i dag.

– Vi må bruke store midler på å sikre barn og ungdom en god utdanning og vi skal sikre voksne arbeidere opplæring gjennom livet, slik at alle skal ha like muligheter i et arbeidsliv preget av store omstillinger.

– Vi må fortsette å bygge ut omsorgstilbudene for barna og styrke barnevernet.

– Vi har store oppgaver innen miljøvern.

– Vi må være i stand til å ta i bruk nye behandlingsmåter som stadig kommer innen medisinen.

Dette er oppgaver som gir mange nye arbeidsplasser. Og det er dette vi skal finne en løsning på: Hvordan skape rom for en utbygging av velferdssamfunnet som både styrker velferden og øker sysselsettingen. Da må vi ha klart for oss at vi ikke kan øke sysselsettingen i offentlig virksomhet – og dermed øke utgiftene for stat, fylker og kommuner – uten at vi øker verdiskapningen i den private delen av næringslivet. Vi må ha en balansert vekst begge steder. Det er dette vi skal klare gjennom solidaritetsalternativet.

Solidaritetsalternativet

Solidaritetsalternativet består av en kombinasjon av en fortsatt solidarisk inntekspolitikk og en omfordeling av statens midler.

Den solidariske inntekspolitikken skal sikre en fortsatt bedring av konkurransevnen. De valutainntjenende næringene vil dermed bli styrket. Disse næringene er vi helt avhengig av hvis vi skal ha orden i utenriksbalansen vår. En fortsatt solidarisk inntekspolitikk med moderate tillegg vil også styrke arbeidsplassene i skjermede næringer.

Vi ser nå hvordan denne politikken har gitt oss handlefrihet i form av lav prisstigning, synkende rente og bedret konkurransevne. Det kan ikke være noen tvil om at flere arbeidsplasser hadde gått tapt i næringslivet uten denne politikken. Og mang av de nye som har kommet til ville det sannsynligvis ikke vært grunnlag for. Dessuten hadde vi ikke kunnet skape 50 000 nye arbeidsplasser i offentlig sektor hvis vi hadde hatt høye tillegg og høy prisstigning. Pengene hadde rett og slett gått med til å betale ut høye nominelle tillegg til de som har jobb, i stedet for å skape nye muligheter for de som ikke har.

Noen argumenterer for at det hadde vært bedre med litt høyere prisstigning for å øke etterspørselen og dermed sysselsettingen. Men saken er jo at den solidariske inntekspolitikken har gitt en reallønnsforbedring, men uten høy prisstigning. Fra 1989 til 1992 økte husholdningenes kjøpekraft med nær 9 prosent.

Den solidariske inntekspolitikken har gitt oss større handlefrihet. Derfor må vi videreføre den slik at vi kan styrke sysselsettingen i det private næringslivet som igjen gir grunnlag for å sysselsette flere i offentlig virksomhet.

Det er i dette perspektivet dere må se Arbeiderpartiets forslag om å innføre en særskilt arbeidsgiveravgift på de høyeste inntektene, på summen av lønn, frynsegoder og pensjonsinntekt. Urimelige lønnstilleg, fallskjermer og pensjonsordninger bidrar til å undergrave solidariteten i samfunnet. Derfor må vi komme denne kulturen til livs.

Med en økning av formueskatten som vi også foreslår, vil vi få inn en milliard i nye skatteinntekter. Denne solidaritetsmilliarden vil vi bruke til å skape nye arbeidsplasser.

Men vi må skaffe enda flere penger til veie for å bekjempe ledigheten. Utdelingen er å få ledigheten, og særlig langtidsledigheten ned så raskt som mulig. Over 40 prosent av de ledige er nå langtidsledige. Og vi må skape tilbud til ungdommen slik at de ikke går rett ut av skolen til ledighet. Det er her en solidarisk omfordeling av pengene på statsbudsjettet kommer inn. For vi må øke innsatsen nå hvis vi skal få de langtidsledige og ungdommen inn i arbeidslivet. Ellers vil de gå ledige så lenge at mange vil være tapt for alltid. Det er på denne måten ledigheten i Europa har befestet seg på et meget høyt nivå.

Derfor må vi skaffe til veie nye midler for å øke arbeidstilbudet og oppøringstilbudet, særlig for disse gruppene. Det kan imidlertid ikke skje ved at vi legger nye utgifter på toppen av et allerede stort underskudd på statsbudsjettet. Derfor må vi omfordele midlene som staten har. Vi snakker om å omfordele 5 milliarder kroner fra passive overføringer og kontantstøtte til aktive tiltak.

Og jeg understreker at det er snakk om en ekstra innsats, utover det vi allerede satser for å skape økt velferd og sysselsetting. Bare innenfor veg og jernbane vil vi investere 58 milliarder i løpet av neste planperiode.

De ekstra midlene skal settes inn på områder der det er et stort behov og på områder som vil gi mye sysselsetting:

- Økt innsats for de eldste eldre, bl.a. gjennom bygging av sykehjem og boliger med heldøgntilbud.

- Kommunalt vedlikehold.

- Satsing på miljøarbeidsplasser.

- Styrking av arbeidsmarkedsetaten.

- Fortsatt høyt tempo i barnehageutbygging.

- Vi vil sikre all ungdom under 25 år arbeids- eller utdannings-tilbud.

Norge stod ved en skilleveg i 1986 da Arbeiderpartiet måtte ta over regjeringsmakten.

I alle disse årene har vi hatt ett siktemål med politikken: Å bringe Norge inn på trygg grunn slik at vi kan skape grunnlag for velferdssamfunnet i framtida.

Det snakkes om at vi ikke styrer. Men vi hadde ikke vært der vi er nå – med en lavere ledighet enn andre land og en positiv utvikling i priser og renter – hvis vi ikke hadde styrt. Vi har oppnådd mye.

Fra 1981–1986 var fødselspermisjonen 18 uker. Den ble ikke utvidet med en eneste dag i denne perioden. Fra 1986–1992 ble den utvidet til 52 uker. Det ble bygget 3–4000 nye barnehageplasser i årene fra 1981–1986. I fjor ble det bygget 19 000 nye barnehageplasser. Vi har vernet verdens beste sykelønnsordning og skapt 50 000 nye arbeidsplasser i offentlig sektor siden 1987. Vi har fått APF ned til 64 år.

Styring er å gjøre klare valg. Vi har tatt ansvaret for landet vårt i en vanskelig tid, mens andre partier har levd høyt på tidenes usikkerhet. Arbeiderpartiet står ikke bare for en fellesskapsideologi, vi står også for en ansvarlighetsideologi. Det betyr at vi har en forpliktelse til å beslutte hvordan knappe ressurser skal fordeles – si i fra om hva som skal komme først og hva som skal komme sist.

Norge står igjen ved en skilleveg. Vi kan enten velge å følge den ansvarlige veg videre, eller vi kan velge å eksperimentere. Den ansvarlige veg er å bygge på de resultatene som er oppnådd, bruke den handlefriheten vi har skaffet oss og forsterke virkemidlene ytterligere slik vi nå foreslår. Gjennom solidaritesalternativet vil vi få en gradvis bedring av sysselsettingen og velferdsstatens økonomi. Det vil skape trygghet for framtida.

Går vi bort fra denne vegen, ser jeg to muligheter. Den ene er Høyres, som er å skjære ned på offentlige utgifter for å gi skattelettelser. Dette fører til høyere ledighet. For den veksten i privat sektor som Høyre håper på, kommer ikke tidsnok og den vil ikke være sterk nok til å klare sysselsettingen. De langtidsledige og mange ungdommer vil være uten håp med en slik politikk. Mange vil forbli på ledighetsstatistikken resten av livet, noe som er en tragedie for de som rammes. Men også velferdsstaten vil bli undergravd.

Den andre muligheten jeg ser og som er like alvorlig, er at det ikke blir flertall for og ikke er vilje til å gjøre noen omprioriteringer. Å late som om alle ressurser finnes tilgjengelig i uendelige mengder er toppen av politisk uansvarlighet. Når politikerne lar være å fordele godene, vil det alltid være de sterkeste som klarer seg best. Forskjellen på solidaritetsalternativet og det å ikke gjøre noen omprioriteringer i overføringene er følgende: Solidaritetsalternativet vil gi 105 000 nye arbeidsplasser i offentlig sektor i løpet av 90-tallet. Det å la alle overføringene vokse som nå betyr at vi kan skape bare 70 000 nye arbeidsplasser i offentlig virksomhet. Vi ser forskjellen både i sysselsetting og velferdsnivå. Ladet-skure alternativet vil føre til at ledigheten biter seg fast på et høyt nivå, en økende andel av staens penger vil gå med til å betale renter på gjeld og øke trygder og stønader. En gang på 90-tallet vil vi få svenske tilstander.

Derfor er det nå solidariteten det kommer an på. Om vi har vilje til å gjøre de nødvendige valg. Og jeg innrømmer at det er en annen form for solidaritet vi snakker om. Det er ikke et stort og undertrykt flertall som skal løftes opp. Det er flertallets vilje til å vise solidaritet med et mindretall – de arbeidsløse – det dreier seg om. Men flertallet – vi som har jobb og inntekt – må ikke tenke på dette som å ofre noe. Det er en forsikring for egen framtid.

I 1893, seks år etter at det norske Arbeiderparti ble dannet og fire år før Landsorganisasjonen ble dannet, var Norge Europas fattigste land.

Det tok 48 år før arbeiderbevegelsen fikk avgjørende politisk innflytelse i Norge. Når det endelig skjedde, kom seieren som et resultat av langsiktig faglig og politisk oppbygging. Det var flere nederlag enn seire i denne tida.

Det var først da den faglige og politiske arbeiderbevegelsen samlet seg om et framtidsrettet og troverdig program for sysselsetting og velferd, vi vant tillit. Vi prøvde ikke å melde oss ut av den nye virkeligheten som den industrielle revolusjon hadde skapt. Vi bygget tvert imot vårt program på en klar forståelse av hvordan det nye industrisamfunnet fungerte.

Hundre år senere er vi inne i en like omfattende industriell revolusjon, men like dyptgripende virkninger på samfunnet. Det er ikke merkelig at dette medfører usikkerhet om mål og veivalg innad i arbeiderbevegelsen.

Det er bare overfladiske grupperinger som tilbyr skråsikre løsninger i dag. Det eneste vi ikke har råd til, er å lukke øynene for at det skjer forandringer.

Industrisamfunnet er i forvandling: Mens veksten fram til nå er blitt basert på energi vil kunnskapen danne grunnlaget for veksten på 90-tallet. Den skreddersydde produksjonen der vi sterkere og sterkere vil se innslag fra de gamle håndtverkertradisjonene vil erstatte samlebandene og masseproduksjonen. De store arbeiderkollektivene er i ferd med å bli avløst av de mange faggrupper og profesjoner med hver sin kompetanse. Teknologien internasjonaliserer økonomien og vever næringslivet i alle land i hverandre. Nasjonal beskyttelse blir i en slik situasjon mindre og mindre relevant.

Utviklingen av en ny medieteknologi illustrerer også at arbeiderbevegelsen er i en ny situasjon.

Begrepet kringkasting er f.eks. i ferd med å få nytt innhold. I dag kan den enkelt TV-abbonnent selv bestille programmer og informasjon uavhengig av sendetider. Vi ser konturene av en utvikling fra en kringkasting som ga lyttere og seere felles opplevelser, til en slags informasjons-«shopping», der brukerne selv tar initiativet til å framskaffe ønsket informasjon eller underholdning.

Men mange av dem som er valgt for å utvikle «helikoptersyn», politikerne, har gått i fella og eksisterer på underholdningsindustriens premisser. De mest ekstreme søker PR ved å kle seg nakne.

Med inspirasjon fra Nordahl Gieg, ga Sigurd Evensmo en av sine viktigste bøker tittelen «Gå inn i din tid».

En av våre oppgaver er å nedkjempe gjøgleriet, vende ryggen til populismen og skaffe oss selv, som bevegelse og samfunn, et sikkert grep om vår egen tid.

En av de viktigste erkjennelsene vi må gjøre, er at vi allerede opererer innenfor en internasjonalisert økonomi. Og det er i høy grad de teknologiske endringene som har drevet dette fram. Det indre marked for 350 millioner mennesker i Europa eksisterer allerede. Dette var grunnen til at Arbeiderpartiet gikk i bresjen for EØS-avtalen. EØS-avtalen skaper et felles regelverk for dette markedet. Hvis en EØS-avtale mot formodning ikke skulle se dagens lys betyr ikke det at hvert land kan fortsette som før. For næringsliv og økonomier er allerede vevet tett i hverandre. Fra vær av regelverk betyr den sterkeste rett. Regler, lover og byråkrati er sivilisasjon. Jeg sier ikke at det regelverket vi har utviklet gjennom EØS er til-

strekkelig til å få kontroll med en stadig mer aggressiv kapitalisme. Men det er nødvendig og jeg er tilhenger av å gå videre med nye lover og regler som regulerer den nye virkeligheten, særlig på det sosiale området. For faren er som Norman Willis sa i går at noen vil at det indre marked bare skal være et kommersielt marked.

Faren for velferdsstatene i Europa strekker seg utover det. La meg bruke det som skjer i Øst-Europa som et eksempel på hva som er ferd med å skje. Øst-europeiske bedrifter er på grunn av lavere lønnskostnader og sosiale kostnader i stand til å produsere en lang rekke industrivarer til en langt lavere pris enn bedrifter i vest. Dette gjelder i særlig grad varer som store deler av norsk eksportindustri er avhengig av. Kunstgjødsel, aluminium og ferrollegeringer. Også Sør-Europa er på denne måten en utfordring for de rike landene i nord-vest-Europa, selv om det gjelder andre varer og bedrifter.

Løsningen for Europa kan ikke være at lønninger og sosiale ordninger presses ned på øst-europeisk eller sør-europeisk nivå. Men det kan skje hvis vi ikke klarer å lage felles regler og standarder. Det er i vår nasjonale interesse at vi er med på å utvikle et solidarisk Europa som løfter de fattige landene opp. Og jeg er enig med Norman Willis i at Norden kan spille en vesentlig rolle her.

Det er i dette perspektivet vi må se Norges søknad om medlemskap i EF. Hvis vi ikke hadde søkt, hadde vi ikke en gang kunnet vurdere hva som er best for oss i denne nye virkeligheten. Ved å søke om medlemskap har Arbeiderpartiet skaffet landet handlefrihet. Nå kan vi forhandle sammen med våre nordiske naboland, og vi kan si ja eller nei sammen med dem. Folket kan selv avgjøre gjennom en folkeavstemming.

Et like fundamentalt trekk ved det nye industrisamfunnet som internasjonaliseringen er kunnskapens økende betydning. Vi ser allerede at kunnskapen skaper nye klasseskiller. Det er særlig muligheten for etterutdanning gjennom livet som skaper de nye ulikhetene. En undersøkelse som FAFO har gjort viser at blant ufaglært deltok 16 prosent i kurs i løpet av 1990. I gruppen høyere funksjonærer deltok hele 45 prosent. Betydningen av den enkeltes tidligere utdanning var enda mer oppsiktsvekkende. Blant de 20 prosent arbeidstakere som hadde grunnskolen som eneste utdanning, deltok bare 4 prosent i opplæring. Fem ganger så mange blant arbeidstakere med universitetsutdanning deltok i opplæring betalt av arbeidsgiver. De som har mye utdanning fra den offentlige skolen får i langt større grad mulighet til livslang læring, enn de med dårlig grunntutdanning. Vi kan jo tenke oss hvilke klasseskiller dette vil skape i framtida med den raske teknologiske utviklingen vi nå har.

Dette er grunnen til at Arbeiderpartiet har startet den andre store utdanningsrevolusjonen i vårt århundre. Vi satser både på en styrking av grunnutdanningen og etterutdanningen gjennom hele livet.

– Vi går inn for å senke skolestart til 6 år med 10 års løp. Slik det er i dag starter ulikhetene allerede i 6 års alderen fordi noen får et godt pedagogisk tilbud og andre ikke.

– Reform 94 skal gjennomføres. Den betyr at all ungdom skal ha rett til 3 års videregående utdanning.

– Vi vil fortsette å bygge ut høyskolene og universitetene

– Og vil vi framfor alt bygge ut ordningen med utdanningsvikariater. Gjennom denne ordningen kan fast ansatte etterutdannes, mens ledige går inn som vikarer. Bedriftene får muligheten til å heve kompetanse hos sine ansatte samtidig som den ledige får arbeidserfaring. I dag er det 2600 utdanningsvikariater. For ett år siden var tallet rundt 50. Regjeringen har besluttet å fordoble rammen for utdanningsvikariater i 1993. Jeg vil fra denne talerstol gi ros til Grafisk Forbund som har vært en pådriver for utdanningsvikariater i sin sektor. Andre bør følge etter. Dette er en av de aller viktigste oppgavene på 90-tallet hvis vi skal ta likhet alvorlig.

Jeg vil prøve å sette det faglig/politiske samarbeidet i sammenheng med de utfordringer det nye industrisamfunnet skaper. Hvis vi tenker etter så tror jeg de fleste her vil være enige med meg i at det viktigste arbeiderbevegelsen har kunnet tilføre samfunnet, har vært at folket selv skulle kunne ta ansvar for samfunnet og sin egen arbeidsplass. Den første internasjonale vedtok på sin kongress i 1866 parolen «Ingen plikter uten rettigheter – ingen rettigheter uten plikter». Dette ga startskuddet for en hundreår lang kamp for demokratiske rettigheter i samfunnsliv og arbeidsliv. Det førte til en vitalisering og fornyelse av hele samfunnet. Demokratiseringen utløste og frigjorde krefter i det enkelte menneske.

Jeg er helt sikker på ta denne dimensjonen i arbeiderbevegelsens kamp igjen kan spille en fornyende rolle. Den lederstilen som fikk fotfeste mange steder på 80-tallet, gikk ut på at samfunnet og bedriftene trenger de tøffe, handlekraftige og godt betalte ledere høyt hevet over folket. Men det nye samfunnet og det nye arbeidslivet kan ikke styres etter slike prinsipper. For dette samfunnet bygger på komplisert teknologi, de mange faggrupper og profesjoner med hver sin spesialiserte kunnskap.

Da trenges en mer demokratisk bedriftsorganisasjon. Vi må ha ledere som er i stand til å samarbeide og binde sammen og bruke den kunnskapen alle ansatte har.

Kunnskapsøkonomiens utvikling kan dermed bli en sprengkraft mot kapitalismens autoritære bedriftsorganisasjon. og den kan

også bane vegen for mer interessante arbeidsplasser. For vi ser at produktivitesgevinsten av stordrift, oppdeling av arbeidsoperasjoner og samlebåndprinsipp for lengst har nådd taket og skaper i stedet dårligere miljø, høyt sykefravær og hyppig utskiftning av personale. Framtidig produktivitesgevinst kan en bare få til ved å bruke og bygge opp de ansattes egne kunnskaper og ved å gjøre bedriftsorganiseringen og arbeidsmiljøet mer menneskelig.

Og det er her jeg ser at det faglig/politiske samarbeidet må være en pådriver. Jeg har allerede nevnt hvilken kjempeoppgave vi har når det gjelder kunnskapsoppbygging. Eller for å si det med Finn Erik Thoresens ord i går: «Det viktigste er kampen om kunnskapen. Hvis vi ikke klarer å tilføre medlemmene kompetanse, har vi ikke noe å stille opp med». Dette er like viktig demokratispørsmål som bedriftsdemokratireformen, sykelønnsordningen og arbeidsmiljøloven fra 70-tallet. Her trengs det sentrale reformer. Og jeg vil spørre de som ikke vil ha faglig/politisk samarbeid. Hvordan kan fagbevegelsen sikre sine medlemmer en lik fordeling av kunnskapen uten å jobbe politisk. For hundre år siden erkjente de første fagforeningene at de måtte danne et politisk parti for å fremme sine saker. Det var ikke nok å forhandle med arbeidsgiverne. Det norske Arbeiderparti er fortsatt beredt til å kjempe for fagbevegelsens saker hvis fagbevegelsen vil.

Vi må også jobbe lokalt. Ja, kunnskapsoppbyggingen, bedriftsdemokratisering og bedriftsutvikling må først og fremst skje lokalt. Også her må det jobbes faglig/politisk. Oppgaven til Arbeiderpartiet og LOs apparat må være å hjelpe fram den nyskapingen som er nødvendig på hver eneste arbeidsplass, komme med ideer til og hjelpe de som vil drive fram bedriftsdemokratisering og bedriftsutvikling.

90-tallet må bli solidaritetens tiår.

Og jeg vil appellere til alle om å se utover våre egne grenser. Jeg sier det fordi vi opplever det paradoksale at mens kloden krymper og flere og flere problemer så åpenbart må løses internasjonalt, men fattigdommen øker og det foregår et folkemord på vårt eget kontinent, så blir flere og flere innadvendte. Nasjonalismen brer om seg.

I en av Väinö Linnas bøker om livet på den finske landsbygda på den tiden da arbeiderbevegelsen ble formet forteller han om skomakeren Halme som samler folket til møte. Han åpner møtet slik:

«Vi er samlet her for å solidarisere oss med arbeidere i alle land som kjemper for menneskenes frihet, likhet og broderskap. La oss begynne dette møtet med å reise oss å synge den sangen som er tilegnet disse hellige verdier».

Og så tonet Fremad brødre utover i lokalet.

Slik var det. De som befant seg på den fattige og isolerte bondebyda enten det var i Finland eller andre land, de hadde kraft og innsikt nok til å se sin kamp i forbindelse med andre folks kamp.

Det synes som jo rikere vi blir, jo mer selvopptatte og innadvendte blir vi.

Århundredes gang begynner og slutter sjelden med de eksakte årstall. Det nittende århundre begynte med Napoleons fall i 1815 og sluttet med den 1. verdenskrig. Det tjuende århundre ser ut til å slutte med Berlin-murens fall. Det 21. århundre har allerede begynt.

Jeg vil avslutte mitt foredrag ved å henvende meg til alle de som har et århundre som nå tar slutt inne i seg. Vi bærer det inne i oss fordi vi er sønner og døtre av folk som tok opp kampen mot den brutale kapitalismen. Vi er etterkommere av dem som stilte seg bak Rosa Luxemburg da hun advarte Lenin mot proletariatets diktatur og sa at undertrykkelse av yringsfriheten ville føre til et byråkratisk terrorvelde. Noen av dere husker de som tok opp kampen og ble slaktet ned av Stalin. De første som kommunistene kastet i fengsel da de kom til makten i Øst-Europa etter krigen var sosialdemokrater. Før det hadde nazistene behandlet våre folk på samme måte. Vi har vokst opp i Vest-Europa der sosialdemokratiet skritt for skritt har bygget opp et samarbeid som gjorde de gamle fiender til venner.

Når noen begynner å bære bilder av Stalin, Mao Tse Tung og Enver Hoxha gjennom Oslos gater vendte vi ryggen til. På samme måte som vi vendte ryggen til Arne Myrdal og hans motbydelige demonstranter.

Alle vi som føler oss i slekt med de som har kjempet for humanitet, for demokrati og respekt for menneskerettighetene må ved inngangen til det nye århundre rette ryggen og gjøre som skomakeren Halme, reise oss til kamp for disse hellige verdier: frihet, likhet og solidaritet. Det nye århundre må bli bedre enn det vi har bak oss. I det perspektivet vil sosialdemokratiet aldri glemme norsk og internasjonal fagbevegelse.

Kongressen reiste seg og applauderte etter Jaglands foredrag.

Dirigenten sa at det ikke skulle være noen debatt etter foredraget. Dette måtte betegnes som et innspill i Kongressens behandling av handlingsprogrammet. Som det var opplyst dagen før skulle man nå fortsette behandlingen av handlingsprogrammet. Det var inntegnet 63 talere, 13 av disse for 2. gang. Dirigenten foreslo en pause mens man delte ut de inkomne forslagene.

Debatten

Møtet hevet kl. 09.50 og satt igjen kl. 10.00.

Dirigenten ga ordet til første taler i den fortsatte debatten om handlingsprogrammet.

236 *Laila Bjørum*, Tele- og Dataforbundet, innledet med å si at hun hadde en liten hobby, å samle på ord og uttrykk, og hun siterer fra boka «Tanker og uttrykk»: «Jeg er interessert i framtida for der skal jeg tilbringe resten av mitt liv».

Hun var opptatt av framtida til forvaltningsbedriftene, og støttet forslaget som var satt fram til nytt strekpunkt.

Jernbanforbundets leder, Leif Thue, hadde på et møte satt fingeren på det vesentlige punkt, at omorganiseringer og effektiviseringer i statsbedrifter som NSB ikke ble gjort med henblikk på å bedre tjenesten for publikum, men for å maksimere profitten.

I Televerket opplevde man nå en snikprivatisering, med utskilte enheter. Hun slo fast at det var viktig å beholde den nåværende infrastrukturen og et viktig argument i den forbindelse var at den sikret abonnentene like service og kostnader, hvor man enn bodde i landet. Televerket hadde i de siste årene hatt enorme overskudd, overskudd som burde forvaltes av statsbedriften, til beste for bedrift, ansatte og publikum. Om dette var det enighet i de ulike forvaltningsbedriftene, som NSB, Postverket og Televerket.

– Vi vil være statsansatte og ikke privatiseres!

243 *Jens Nygård*, NTL, sa at han ville foreslå et tillegg under utdanning, og dette forslaget var å finne på s. 87 i «lefsa» som var utdelt i pausen. Som Thorbjørn Jagland også var inne på vet vi hvor viktig utdanning er for en videreutvikling av velferds-samfunnet. Utdanning og kunnskap er nødvendig å prioritere, sa Nygård som refererte forslaget fra NTL.

238 *Aud Watnebryn*, NTL, sa at Esther Kostøl hadde lansert begrepet «arvesølvet» om statsbedriftene på et representantskapsmøte i LO i 1990. LO og NTL har arbeidet for å beholde disse bedriftene som statsbedrifter, noe som også ble nevnt av Laila Bjørum i hennes innlegg. Det er Høyre og Fremskrittspartiet som i første omgang har arbeidet for en privatisering. De startet en fristillingsstrøm som gikk i hytt og pine. Dette var en utvikling som ikke var i borgernes favør. Det er LOs fortjeneste sammen med bl.a. NTL som har gjort en innsats for å stanse denne sterke privatiseringen.

Høyre har arbeidet for å gjøre flere etater om til statlige forretninger. Vi har også vært med på å gi en noe større frihet til statsforetak, slik at de både kunne drive bedriftsøkonomisk og sikre en skikkelig statlig styring-

- Hvis vi tar Statkraft som eksempel, så oppdaget vi etterhvert hvor galt det bar av sted når den politiske styringen uteble. I disse dager etablerer Statkraft flere aksjeselskaper som smuldrer opp selskapet i mindre enheter, sa Watnebryn som henviste til det fremsatte forslaget, som hun refererte.

168 *Kristoffer Skjolden*, NKF, tok opp forslag 416, forslag til et nytt strekpunkt under punkt 7 - utdanning. Han refererte forslaget og at begrunnelsen for å styrke den videregående utdanningen og høgskoleutdanningen var en svært viktig sak. Han håpet at den nye retten til videreutdanning ble reell allerede fra den dagen loven trådte i kraft, 1.1.1994. Etter hans mening var utdanningen en sentral faktor i oppbyggingen av velferdssamfunnet, og det fremmet likestilling mellom arbeidstakere.

Han etterlyste også en mer helhetlig organisering av den høyere utdanningen. - Vi er mer avhengig av kunnskap enn noensinne - og på alle områder. Gjennom utdanningen er vi med på å legge premissene for den politiske, økonomiske og kulturelle utviklingen i samfunnet. Det gjør vi både gjennom kompetanseoppbygging og forskning.

Kapasitetsproblemene i utdanningssystemet trodde han kunne løses gjennom en bedre organisering. Det hørte ingen steder hjemme at 30.000 ikke fikk skoleplass sist høst.

154 *Sveinung Leerstang*, NKF, tok opp forslag 415 til punkt 7 i handlingsprogrammet. Han syntes ikke sekretariatets innstilling ivaretok hensynet til det han ville kalle livslang læring. Vi bør ha forpliktende formuleringer på dette punktet, sa Leerstang som sa at samfunnet hadde behov for mer kunnskap, eller for å si det med Hernes i NOU 28: Man må over i en situasjon hvor utdanningen ikke er en livsfase, men en livsform.

Han trodde også at mer av utdanningen måtte skje i samarbeid med arbeidslivet. Utdanningssystemet og arbeidslivet må kunne samarbeide bedre for å øke kompetansen i samfunnet. Han savnet også en bedre nasjonal styring med utdanningen. Det var for tiden store kapasitetsproblemer under høyere utdanning. Særlig sa han at det var behov for flere studieplasser til fagopplæring for serviceyrkene. Arbeid og utdanningssystemet må ses i sammenheng.

Internasjonalt er utdanning høyt prioritert, ikke slik i Norge. I Sverige og Danmark har man permisjonsordninger for folk i

arbeidslivet. I Norge har vi ingen generell rett til permisjon for utdanning. Fagbevegelsen har her et spesielt ansvar, sa Leerstang.

246 *Klaus Halvorsen*, NTL, sa at det kunne være fristende for ham som kom fra skatteetaten å komme med en tordentale mot skattemoralen, men han skulle la det være. Han syntes at fagbevegelsen deltok alt for lite i den løpende skattedebatten i samfunnet. Og i skattedebatten ble det stort sett bare snakket om skattelette og skattelette. Det var hans overbevisning at «oss som tjener over gjennomsnittet skal betale mer i skatt enn andre».

Han foreslo å stryke det punktet i handlingsprogrammet som gikk inn for lavere moms på enkelte matvarer. Dette ville ha gal fordelingsvirkning, det hadde forskningsrapporter avslørt. Vil man hjelpe gamle og syke, er det bedre å gi direkte støtte, sa Halvorsen som også henviste til eksemplet fra kosmetikkbransjen. Det var ikke riktig at man dermed automatisk fikk lavere priser

– Her har Regjeringen redusert kosmetikkavgiftene, men det ser ikke ut til at dette har gitt lavere priser. NRKs forbrukermagasin hadde nettopp gjort en undersøkelse på dette.

Noe av bakgrunnen for NTLs forslag, som går i mot differensiert MOMS var at det ville bli problematisk å gjennomføre i praksis.

247 *Jorunn Eriksen*, NTL, pekte på at økonomisk styring skulle være et verktøy i fagbevegelsens arbeid. Nå skjer nedskjæringer i en rekke etater, og for Forsvarets del dreide det seg om en nedskjæring på 33 prosent.

Man stilte seg positivt til at ny situasjon betød at forsvarets rolle måtte tilpasses nye forhold.

– Vi er positive til en omstillingsprosess, men konsekvensene må gjennomdrøftes før vedtak om innskrenkninger fattes. Selv om den kalde krigen er over, har vi fått nye konfliktfaktorer, sa hun, og nevnte i den forbindelse også de globale miljøproblemer. Dessuten, Norge må ha et Forsvar som er troverdig. Det er viktig at det ikke bygges ned slik at forsvarsevnen svekkes.

Hun pekte på at de distriktpolitiske hensyn måtte veie tungt i omstillingsprosessen så ikke den særnorske kvalitet med spredt bosetting ble ødelagt.

Hun tok opp forslag 295.

1 *Svenn A. Nielsen*, APF, slo et slag for Nord-Norge-banen og fortalte om han Johan Fredrik som streifet over Finnmarksvidda og satte ned stikker i lyngrabbene – men han fikk aldri oppleve at drømmen om jernbane over stormyra til Gratangen gikk i oppfyllelse.

Da NSB slo på stortromma og lanserte tilbud om nye servicevognar med all komfort og teknologisk utstyr, hadde han ringt fra Tromsø og bedt om billett. Det var greit, men hvor skulle han reise.
– Fra Tromsø til Alta !

Det var sagt at fagbevegelsen hadde makt. Han undret på om kongressen hadde så mye makt at den kunne kreve at prosjektet med Nord Norge-banen ble igangsatt i den nye kongressperioden, og få det realisert.

– Da skal vi invitere dere til åpningen og synge for dere, sa han, og sang så det ljomet «Sleggene synger....» med en liten vri på avslutningen: «Sangen om Nord Norge-banen vår, syng den for hele Norge.»

Både sang og innlegg høstet stor applaus.

249 *Geir Taaje*, NTL, ville gjerne slutte seg til sangen. Han kom fra Statkraft.

Han tok opp forslag 764, tilleggforslag til strekpunktet som gjaldt innvandrere og flyktninger. Den positive holdning som det gis uttrykk for, måtte gi seg konkrete utslag i bekjempelse av rasisme og fremmedhat. Det var viktig at man startet så tidlig som mulig med informasjon og holdningsskapende arbeid, før fordommer fikk gro seg fast.

– Innvanderne skal føle seg velkomne, sa han, og pekte på at barn blir påvirket av voksne og da måtte vi starte med oss sjøl og holdningen i hjemmene.

100 *Stein Kristiansen*, Handel og Kontor, pekte på meldingen som var utgått fra Youngstorget om opphør av det kollektive medlemskap. Det var en ordning som hadde overlevd seg selv. Media hadde tatt dette som et tegn på nytenkning i forhold til det faglig/politiske samarbeidet. Måten dette var blitt presentert på, tydet på at det kollektive medlemskapet hadde blitt en belastning på Youngstorget, og han mente ledelsen i fagbevegelsen hadde skapt inntrykk av en servil holdning overfor partiet.

Yngve Hågensen og Ellen Stensrud hadde sagt nei til å delta i et møte i Ytre Nordmøre Samorg begrunnet med at innholdet og programmet i møtet ikke var spiselig. Han antok at de hadde hentet inn råd når det gjaldt å vurdere menyen.

Han minnet også om Thorbjørn Jaglands karakteristikk av Samorg som tumleplass for RV-ere og AKP-ere og syntes ikke det var noen god kvittering for millionene i bidrag til valgkampen.

335 *Jan Andersen*, observatør, hadde forslag til nytt strekpunkt, om at LO skal arbeide for å få bort dobbeltarbeid.

Det var en rimelig kontroll med bruk av overtid, men liten kontroll med praksisen med flere arbeidsgivere. Dette var et ikke ubetydelig problem innen oljesektoren, men også i andre bransjer. Det ble brukt forskjellige argumenter for å forsvare dobbeltarbeid – økonomiske problemer, personlig frihet m.m, men mente ingen av dem kunne aksepteres. For fagbevegelsen gjaldt det å vise vilje til å dele på det arbeid som finnes å få. I Danmark hadde man med i overenskomsten at det var oppsigelsesgrunn å ha flere enn en arbeidsgiver.

179 *Eva Bush*, NKF, minnet om det vedtaket som ble fattet i 1946 på bakgrunn av erfaringen fra mellomkrigsårene, da arbeidsgiverne underbød og tilbød luselønn til arbeidstakerne – nødsarbeid ble det kalt dengang.

– Vi vil ikke ha tilstandene fra mellomkrigsåra tilbake og må kjempe mot tendensen til å bruke tiltaksplasser som erstatning for ordinært arbeid, gratis arbeidskraft for arbeidsgiverne, sa hun. Kongressen måtte gi klar beskjed om at ordinært arbeid ikke kan karakteriseres som opplæring.

33 *Kjell Røttereng*, FF, pekte også på de nye former for sosial dumping, tiltak, arbeid for trygd, kontraktørvirksomhet m.m.

Derfor var det viktig at kongressen sluttet seg til NKF's forslag om en klarering av hva som er opplæring og hva som er arbeid. Privat sektor var også avhengig av at offentlig sektor fikk ryddet opp med disse forholdene, svart arbeid og sosial dumping.

Han tok opp forslag 493 og et tilleggsforslag. Både regjeringen og LO hadde gjort et betydelig arbeid her, men det måtte ikke bli en sovepute for kommende periode. Det måtte ryddes opp i de uverdige forholdene.

254 *Frank Holm*, Transportarbeiderforbundet, fant lite i programmet om samferdselspolitikk, og pekte på hvor viktig et godt kollektivnett var både for bosetting og miljø.

Han hadde satt fram et forslag på forrige kongress. Det ble oversendt men han visste ikke hva som siden var skjedd med forslaget. Det var ikke gjenspeilet i forslaget til nytt handlingsprogram. Han kunne ikke akseptere at samferdselspolitikk ble gjort til en fotnote og fremmet igjen forslag om eget kapittel om samferdselspolitikk i programmet. Han ba om at forslaget ble oversendt.

Ellers kunne han også tenke seg å runde av med en sang: «En bussjåfør, en bussjåfør, det er så som så med det gode humør».

Han delte forundringen og forskrekkelsen over forslaget om anbudsordning for kollektivtrafikken.

299 *Gro Standnes*, Skolenes Landsforbund, holdt følgende innlegg:

– Kamerater!

Kapittel 7 om utdanning og livslang læring er SL så fornøyd med – at vi har bare ett tilleggsforslag, et nytt strekpunkt:

– arbeide for lovfesting av nasjonale minstestandarder for elevenes skoletilbud.

Slik lovfesting er nødvendig – fordi vi ser at utstyr, skolebygninger, læremidler, lærerkrefter i flere fylker og kommuner utsettes for uforsvarlige nedskjæringer i takt med desentralisert styring. Ellers kan jeg slutte meg til de tilleggene Fellesforbundet har foreslått inn i dette kapitlet.

For øvrig når det gjelder utdanning – legger jeg på vegne av meg selv og Røttereng fra Fellesforbundet fram forslag til en uttalelse om Reform 94. Jeg er enig med Esther i at innføring av rett til kompetansegivende utdanning for all ungdom – også de som tar yrkesfaglig utdanning – er viktig og gledelig. Men vi må også passe på at reformen blir sånn utforma at yrkesopplæringa blir god nok. Jeg har ikke tid til å referere denne uttalelsen, men den står på side 41 i omdelt hefte, og den ber bl.a. om at dep. skal revurdere de breieste grunnkursområdene etter at alle sluttkompetansene er vedtatt – og styrke arbeidet med lære-ordningen. For kapittel 21 i handlingsprogrammet – om innvandrere og flyktninger, ønsker jeg en annen innledning og gjenopptar innledninga i forslag 766 fra SV. Årsaken er at vi som blant annet organiserer mange innvandrere, ikke kan akseptere at våre fagforeningskamerater betegnes som «innslag» slik det står i sekretariatets innstilling.

Innvandrerne kaller heller ikke på nye holdninger hos oss norske, slik det står i sekretariatets innstilling. Nei, de kaller ikke på nye holdninger – men mange innvandrere og flyktninger møter så store problemer her i landet at de kaller på en følelse som skulle være gammel og kjent for oss i fagbevegelsen – nemlig solidaritet.

Det siste jeg har foreslått – jeg er en kvinnes-delegasjon, er at tillegg til uttalelse nr 1401 i sekretariatets innstilling. – Forslaget til uttalelsen slå ring om velferden er god – den mangler bare et lite tillegg til siste setning: å bevilge en 1/2 million til SVs valgkamp i tillegg til de 2 millionene sekretariatet har innstilt på. Dersom LO skal vise åpenhet overfor SV, så må vi ta konsekvensen av dette ved å bevilge også til deres valgkamp.

DNA er nå i en så vanskelig situasjon velgermessig at det er

svært sannsynlig at en DNA-regjering bare blir mulig med god oppslutning også av SV ved høstens Stortingsvalg. Derfor dette forslaget.

7 *Jens Aga*, Arbeidsmandsforbundet tok opp forbundets forslag til kapittel 6, strekpunkt 5. Det gjaldt forskning på og kartlegging av mineralressurser i Norge. Det var viktig å få lagt inn i fylkesplanene og egne fylkesgeologer var ønskelig.

Her lå det skjult store muligheter til sysselsetting – samtidig som man måtte passe på at naturen ikke ble ødelagt.

Han mente det kunne bringe aktiv sysselsetting i småbedrifter lokalt.

Ellers mente han at handlingsprogrammet og den aktiviteten kongressen var engasjert i skulle være lovende for at det ble satt i gang nye sysselsettingstiltak. Ut fra det mente han man kunne vente seg at det var arbeid for alle, når den nye kongressperioden var utløpt.

107 *Claus Jervell*, Hotell- og restaurant, delte ikke Kostøls begeistring for Reform 94. I hans bransje ville den ha negative virkninger

Han syntes ellers at forslaget om styrking av lavtlønnsfagene var for dårlig. Det var folka i lavtlønnsbransjene som var utsatt for det største presset. Han minnet om at NHO mente det ikke var problemer med høye lønninger, problemet var at de lavtlønte hadde for høye lønninger.

Som eksempel på lav lønn, nevnte han at stuepikene på hotelle- ne i Oslo har en timelønn på 70 kroner, og likevel er bedre stillet enn den som går på løse kontrakter.

– Vi må si nei til markedsstyring av lønningene våre, sa han.

Videre var han skeptisk til det faglig/politiske samarbeidet, en skepsis han delte med de fleste av kollegene. Skepsisen kom imidlertid ikke av at man var imot Arbeiderpartiet.

309 *Sidsel Bauck*, Sekretariatet, fikk ordet nå fordi hun satt i redaksjonskomiteen. Dirigenten ba om at hun fikk ordet både for 1. og 2. gang samtidig, tilsammen 4 minutter. Dette ble godkjent.

309 *Sidsel Bauck*, Sekretariatet, sa at hun ville støtte forslaget fra Norsk Arbeidsmandsforbund som gjaldt bygging av Nord-Norge-banen og tilleggforslag som var reist. Videre støttet hun forslagene 124 og 451 som gjaldt arbeidstidsspørsmål – 6-timers- dagen og normalarbeidsdagen.

Arbeidet med arbeidstidsreformer er viktig. Jeg vil gi ros til det

som er tilrettelagt med innføring av tidskonto og syns det er flott at det prøves ut og følges opp, sa hun. Men nå er det viktig og på tide å aktivisere arbeidet med 6-timersdagen som en 6 timers normalarbeidsdag for alle. 6-timersdagen må ikke glemmes. Den er en nødvendig forutsetning for å skape reell likestilling i samfunnet, slik at både menn og kvinner kan delta i yrkesarbeid, omsorgsarbeid og samfunnsarbeid. Det vil også kunne ha effekt i forhold til arbeidsledigheten. Nå må vi støtte prøveprosjekter med 6-timersdagen.

Sidsel Bauck tok videre opp forslag nr. 125 og nr. 852 og til den faglig-politiske uttalelsen 1401 med forslag om bevilgning til Arbeiderpartiet. De handler alle om å markere LO som en partipolitisk fri og uavhengig fagorganisasjon. Hun sa videre: Jeg skal ikke trette forsamlingen med noen lang begrunnelse, men vise til tidligere innlegg både fra meg selv og øvrige HK-delegater og nå bare kort nevne et par momenter som burde vekke en smule ettertanke.

Forutsetningen for et mer inflytelsesrikt LO er masseoppslutning. Vi vet at en av hovedbarrierene mot medlemskap i LO er den nære tilknytningen til DNA, det formaliserte samarbeidet.

En av organisasjonene som i dag står *utenfor* er Norsk Lærerlag, med omkring 60 000 medlemmer. Senest i dagens Arbeiderblad presiserer Lærerlagets leder, Per Wøien, at LOs faglig/politiske samarbeid med Arbeiderpartiet er en av hovedgrunnene til at Lærerlaget i dag ikke reflekterer på noen ytterligere tilnærming til LO, ut over den samarbeidsavtalen som allerede finnes.

Hjelpepleierforbundet, med 42 000 medlemmer, er et annet forbund som for kort tid siden valgte hovedorganisasjon. De valgte heller ikke LO. Hovedgrunnene var som det kom fram i en TV-sending nylig – det de oppfatter som manglende kvinneprofil i LO og det faglig/politiske samarbeidet med Arbeiderpartiet. Dette forbundet skal, i løpet av høsten, på nytt vurdere hovedsammenslutning. Vi vet de venter i spenning på signalene fra denne kongressen.

En meningsmåling Arbeiderbladet offentliggjorde sist fredag om LO-medlemmenes holdning til faglig/politisk samarbeid ga disse resultatene: Nesten halvparten av dagens LO-organiserte sier de ikke ønsker noe nært samarbeid med noe politisk parti. Bare i underkant av hver. 10. LO-organisert ønsker at LO fortsatt skal ha et særlig nært samarbeid med bare ett parti, Arbeiderpartiet.

Spørsmålet er, skal vi være fornøyd med å skape et LO som er bra for oss som allerede er innenfor, eller skal vi åpne oss for nye grupper. Grupper som burde ha en naturlig plass i LO-familien, men som i dag opplever det ensidige faglig/politiske samarbeidet med Arbeiderpartiet som en uoverstigelig barriere mot LO-medlemskap.

Skal vi åpne for nye grupper som naturlig hører hjemme i LO-familien, må vi løsrive oss fra det formaliserte samarbeidet med bare ett parti.

Jeg vil understreke at dette ikke betyr redusert politisk engasjement, men forsterket samfunnspolitisk engasjement med en bredere kontaktflate. Vi ønsker sterkest mulig innflytelse og kontaktordninger med flere politiske partier, ikke bare ett parti. Derfor foreslår vi at LO skal være fri og uavhengig uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.

Vi er imidlertid fullstendig klar over viktigheten av å sikre et flertall på Stortinget som representerer fagbevegelsens grunnleggende holdning.

Vi forslår derfor at uttalelsen «Slå ring om velferden» endres slik at de to siste avsnittene strykes og at tredje siste avsnitt gis følgende tilføyelse: «Kongressen oppfordrer derfor fagorganiserte lønnstakere til å stemme i samsvar med dette.»

Når det gjelder bevilgninger til politiske partier er HK prinsipielt i mot dette.

Til slutt: Jeg vil avvise ethvert angrep på Handel og Kontors grunnsyn. Vi vil at LO som HK skal bygge på arbeiderbevegelsens idé- og verdigrunnlag. Dra ikke vår ideologiske plattform i tvil.

48 *Ove Engevik*, FF, sa at LO hadde engasjert seg sterkt internasjonalt, ikke minst i kampen for en frigjøring for Eritrea. LO hadde en stor del av æren for at man hadde lyktes i å komme frem til fred og at man nå 22.-25. april hadde gjennomført en folkeavstemning i landet. LO har aktivt støttet den eritreiske union. Ved avstemningen stemte 99,85% ja, og med en valgdel-takelse på 98%. Det kan vel sammenlignes med stemningen i Norge i 1905.

– Jeg var så privilegert at jeg fikk oppleve slutten på 100 års kamp og 31 års krig for frigjøring i Eritrea. Det var som å oppleve hundre 17.-maier på en gang. Landet er fortsatt sterkt preget av fortiden, og det må en kraftig gjenreisning til. LO bør også bidra til denne gjenreisningen. Norsk fagbevegelse har godt ord på seg der nede, og jeg synes vi også skal gi dem støtte til å vinne freden, sa Engvik.

Han roste LO for å ha vært en avantgarde i arbeidet for frigjøring, og han hadde fremmet et forslag i tråd med sitt syn. Han hadde tillit til kongressen slik at man her fikk et positivt vedtak. Han viste ellers til forslag fra FF om næringspolitikken. Han anbefalte disse tatt med i handlingsprogrammet slik at man skapte grunnlag for verdiskapning i samfunnet.

289 *Ole Lyse*, Hordaland, holdt følgende innlegg:

– Dirigent – kamerater:

Til forslag nr. 280 LOs Samarbeidsorgan i Hordaland.

Forslaget tek utgangspunkt i den verkelegheten vi ser rundt oss mest kvar dag. Store sysselsetjingsproblemer i skipsindustrien på grunn av at byggjeaktiviteten er svært liten, samstundes som verdensflåten er utsliten og forelda. Eg vil tru at inntil 70 % av desse skipa enten har behov for store utbetringar, eller sanering. Store deler av den Norske flåten, er truleg i same situasjon.

Vi meiner at vi som miljønasjon ikkje kan sjå på at komandittvrak seiler som reine miljøbomber langs kysten vår stort lengre. Vi må i internasjonale fora, øva press for å få stoppa desse vraka, og ikkje berre himla med augo og takka høgare makter for at lukka har vore betre enn forstanden dei gongene det har gjenge gale, eller nesten, her i egne farvatn.

Desse seglande likkistene stoppar ikkje før det vert laga reglar som stengjer dei ute, eller som gjennom mijøavgifter gjer dei ulønnsomme. Vår tru er at før eller seinare vil nokon sjå galskapen, og gjera naudsynte tiltak.

Når den dagen kjem, ynskjer vi i samarbeidsorganet i Hordaland, at Norsk industri skal vera rusta til å møte dette auka behovet for forsvarleg tonnasje. Vi har ingen tillit til at norske redarar i nokon grad vil støtta opp om Norge, deira samarbeidssnakk er ofte berre avledningsmanøvrar, medan dei jobbar for enno fleire særfordeler, feks. i skattesystemet.

Vi meiner difor at eit slikt løft for Norsk verftsindustri, må vera eit samarbeidsprosjekt mellom myndighetene og verfta som er att her i landet. Slik dei er stilte i dag, må bygging av større skip vere eit samarbeidsprosjekt mellom desse, der dei tek ansvar for seksjonar, og byggjer dei saman på ein eller annan bedding.

Vi meiner at Norge skal, stilla som krav for transport i våre kyststrok, at tankskip skal ha dobbelt skrog, og to framdriftsmotorar, slik at vi ikkje risikerer svære oljekatastrofer fordi at båtane revnar av eiga vekt, eller rek på land fordi motoren av «edel» årgang gir opp av alderdomssvakhet.

Vi vil at staten skal gå inn å medverka økonomisk slik at vi kan få bygt ein serie slike båtar i Noreg, i den fasen vi skal gjennomføra eit pilotprosjekt, treng bedriftene arbeidskapital, meir enn det dei har i dag. Norske staten har sørgt for at våre verft har hatt verdens dårlegaste konkurransevilkår, difor er eigenkapitalsituasjonen for mange svært svak.

Vi vonar dette let seg gjennomføra raskt. Vi ser arbeidssituasjonen for verfta i dag. Vi ville heller aldri tilgi Norske myndigheter den dagen heile Hordalandskysten er øydelagt av olje, etter at eit

eller anna vrak som eit oljeselskap har leigt til billig pris, ligg i fjøresteinane.

Vi som legg oss ut med heile verda i kvalfangst saka, men står, – og har alltid stått – med huva i handa for alskens redarar, seriøse som useriøse. Det er enorme miljøverdiar vi let desse «piratskute- ne» leika seg med. Tida er overmoden til å seia ifrå.

Det er svært gode grunnar for å gjøra noko no, og eg vonar difor at LO vil støtta oss i dette forslaget.

Eg tok opp forslag 280 frå Hordaland

77 *Lars Midtstraum*, FF, sa at den nye energiloven åpnet for helt nye perspektiver med hensyn til overføring av kraft. Før var situasjonen den at man utnyttet energien mest mulig i nærheten av energikilden. Det var etter hans mening fortsatt viktig å utnytte energien mest mulig rasjonelt, noe han mente man ikke gjorde ved eksport av energi. – Det er ved å bruke energien til produksjon av varer at vi kan skape økonomiske verdier og arbeidsplasser, sa Midtstraum som viste til forslag som gikk på 5,3 i handlingsprogrammet.

Han ville også støtte forslaget fra NAF om Nordnorgebanen. Det var nå på tide at dette kravet ble tatt på alvor, at man kunne komme i gang i løpet av perioden.

10 *Ken Johannesen*, HK, holdt følgende innlegg:

– Dirigent/kamerater

Under åpningen av kongressen fridde Yngve Hågensen til de unge. Dette må ikke bare bli med praten. Vi må begynne å ta ungdommen på alvor.

Og det er da jeg spør meg? Hva står det om ungdom i LOs handlingsprogram? Jo, det er svært lite.

Ser man på medlemsutviklingen i LO, så må jeg bare si at den skremmer meg. Vi må bare innrømme at vi har et stort rekrutteringsproblem. Og dette gjenspeiler seg særlig på ungdomssida.

Jeg tror vi må innrømme at vi ikke er flinke nok til å ta vare på ungdommens særinteresser.

Ta for eksempel student/elevmedlemskapet. Dette mener vi i HK ikke er tatt alvorlig nok. Vi må klare å organisere ungdommen før de forlater skolebenken. Spesielt viktig er dette på høyskole- og universitetsnivå. Klarer vi ikke dette, vil vi fortsette å tape terreng til våre konkurrenter.

Men det er ikke bare på utdanningsida vi taper terreng. Vi taper

også på grunn av ordningen med AUF som LOs ungdomsorganisasjon. Her har HK sendt inn et forslag om å bringe denne ordningen til opphør. Det er forslag nr. 816, der vi foreslår at det i stedet etableres egen ungdomsvirksomhet med en rent faglig ungdomssekretærordning. Det er vår oppfatning at disse sekretærene skal drive rent faglig virksomhet og ikke vekselbruk mellom LO og AUF. LO må bort fra dagens ordning med AUF.

Ut i fra dette støtter HK forslaget nr 810 fra LOs samarbeidsorgan i Møre og Romsdal om «et eget ungdomspunkt i den kommende handlingsplanen». Fra HKs side mener vi dette så alvorlig at vi har utarbeidet et eget utkast til tekst (som dirigenten har referert).

Med dette fremmer jeg forslag om at det innarbeides et eget kapittel i LOs handlingsprogram om ungdomsarbeidet, og jeg håper redaksjonskomiteen vil komme tilbake med en positiv innstilling til vårt forslag til tekst.

78 *Arne Kvalvik*, FF, hadde egentlig meldt seg på talerlisten til et annet punkt, det fagligpolitiske samarbeidet, men han ville heller bruke tid på å støtte forslaget om Nordnorgebanen. Han viste til forslag 311. Et slikt forslag er reist ved en rekke anledninger. Da man bygget jernbanen frem til Bodø i 1962 var Norge et fattig land. Skal vi så ikke som et rikt land nå kunne forlenge banen til Tromsø? spurte Kvalvik som sa at tog ville gi et bedre og mer miljøvennlig transporttilbud til landsdelen.

– Det vil også være politisk riktig med en slik bane. Det finnes ikke noe så ressurs- og energivennlig transportmiddel som jernbanen. Tenk på de mange arbeidsledige. Dette kan også være et håndslag til dem. En jernbane vil også ha stor betydning for bosetting og næringsliv. Sambandet med østlige land vil også gjøre behovet for jernbane større, og det vil ha betydning for forsvarsets etableringer i Troms.

– Prognoser viser også at et slikt prosjekt vil være lønnsomt etter bare noen få år, sa Kvalvik.

163 *Ivar Teigen*, NKF, sa at man på kongressen hadde lagt stor vekt på å øke kompetansen. Han viste bl.a. til Toralf Nilsens forslag til punkt 7,6. Forslaget gikk på de tradisjonelle kvinnesektorene. I handlingsprogrammet går man inn for alt tenkelig i den kommende perioden. – Men da trenger LO også et skikkelig arbeidsverktøy for å nå målene. Skal vi få gjennomført alle 26 punkter, er vi avhengig av politiske vedtak.

– Da hører det ikke noe sted hjemme å si at vi skal bryte det fagligpolitiske samarbeidet med DNA. For hvilket alternativ har vi? LO har aldri lagt skjul på at vi samarbeider for å skaffe oss

makt. Nei, la oss holde sammen på venstresida og søke å skape et politisk flertall. Støtt det fagligpolitiske samarbeidet!

173 *Randi Aronsen*, NKF, sa at man nå endelig var kommet et stykke på vei når det gjaldt å etablere utdanningsvikariater. Dette arbeidet mente hun måtte intensiveres. I 1993 var det snakk om så mange som 4000 vikariater i gang.

I handlingsprogrammet legges det stor vekt på økt kompetanse og utdanning. Det er ofte nøkkelen til arbeidslivet, nøkkelen ut av ledigheten. Det er også av største betydning for konkurransevnen. Skal vi kunne forsvare velferdssamfunnet, må vi utnytte de fordeler vi har. Det er utviklingen på arbeidsmarkedet som har gitt mulighetene til flere utdanningsvikariater, og den sjansen skal vi benytte oss av.

Hun sa videre at det tok tid å utarbeide planer for slike vikariater. Det er også slik at det gjerne er de med høy utdanning som ivrer mest etter mer utdanning. Det gjør de uten utdanning mindre. Det er derfor en stor oppgave for LO å få folk til å, se sine egne behov bedre ivaretatt

175 *Ketil Muhle*, NKF, tok opp ordningen med dagpenger og sa at dagpengeordningen måtte forbedres hvis man skulle kunne forsvare velferdssamfunnet. I et velferdssamfunn skal vi ha et sosialt sikkerhetsnett. Vi kan derfor ikke nedbygge ordningen, sa Muhle som var glad for at LO signaliserte gjennom Yngve Hågensen at man vil gjøre noe for de langtidsledige. Gro Harlem Brundtland hadde også vært inne på dette i sin hilsmingstale.

Det var nødvendig med nye dagpengeregler. Det var svært uheldig at man reduserte mulighetene for å få dagpenger ved å øke prosenten av arbeidstid fra 20 til 40%. Man måtte også ta avstand fra at ledige ble tilbudt arbeidslønninger som var lavere enn dagpengesatsene. Man måtte huske at dagpengene kun var 62 prosent av lønningene. Han sa også at det er mange kvinner som rammes av langtidsledighet, og vi må vise en mer solidarisk holdning til disse. Han var glad for sekretariatets støtte, mens Stortinget var i ferd med å gjøre det motsatte. Der var ventet et vedtak i nær fremtid, sa Muhle som la til at barnetilleggene også måtte økes.

Dirigenten foreslo nå en pause på 15 minutter. Møtet ble hevet kl. 11.15.

Møtet ble satt igjen kl. 11.30 og dirigenten ga ordet til neste mann på talerlisten:

73 *Harald Schjetne*, FF, støttet innlegget til Røttereng tidligere. I likhet med mange andre bransjer sliter bygg og anlegg med store problemer. Samtidig kom permitteringsloven på et galest mulig tidspunkt for bransjen. Etter at loven kom, permitterte ikke arbeidsgiverne lenger folk ved mangel på oppdrag. Man gikk i stedet til oppsigelser, og man hadde fått en ny type husmenn av folk som gikk på korttidskontrakter eller ble satt til prosjektarbeid. Man hadde da kort eller ingen oppsigelsestid. Mange risikerte å gå på kontrakter resten av sitt liv fordi arbeidsgiverne utnyttet systemet maksimalt. På hans bedrift var det en som hadde gått på korte kontrakter siden halvannet år tilbake. Han viste ellers til fremsatt forslag.

17 *Bjørn Christiansen*, Norsk Barnevernpedagogforbund, sa at man i programmet hadde tatt bort visjoner om 6-timersdagen, og han syntes at dette perspektivet ikke burde glemmes. Kan det være fordi svangerskapspermisjonen er utvidet? Her syntes han ikke man skulle blande kortene. Han mente punktet om 6-timersdagen måtte inn igjen i programmet.

– 6-timersdagen ville føre til at mange kunne stå lenger i jobben. Det bør i allefall settes igang prøveprosjekter med en slik ordning, sa Christiansen som ba om støtte til forslag 451. – Slå ring om sekstimersdagen!

Han viste også til forslag 731 som gikk på forholdene for barn og ungdom. I en situasjon hvor man risikerer å få en hel generasjon gå ledige, blir forebyggende arbeid nedbygget, ungdomsklubber blir stengt. Fagbevegelsen må her vise sitt ansvar.

136 *Mari Sanden*, NKF, viste til kap 7 punkt 6 og etterlyste en strategi for utdanning av helse- og sosialfagene. Hun viste til den gamle skoledebatten hvor skillet går mellom enhetsskolen og eliteskolen, mellom like muligheter for alle og muligheter for de med ressurser. En skole med valgfrihet for alle eller en skole for de utvalgte.

Hun ivret for en generell utdanning i omsorgsyrker og mente at dette kunne være en vei ut av det kjønnsdelte arbeidslivet. Gutter har i dag i realiteten mange flere valgmuligheter enn jenter. Jenter har 40–50 yrker å velge på, og de havner oftere ved stengte dører fordi de søker seg til jenteyrker uten å ha skikkelig yrkesfaglig bakgrunn.

– Det er i det hele tatt lettere for gutter å få yrkesfaglig etterutdanning. Jenter går mye på tvers i systemene og stopper opp etter grunnutdanningen og får ikke en skikkelig yrkeskompetanse etter dette. De sitter også uten nødvendig studiekompetanse. Det var disse forholdene hun ville rette søkelyset mot ved sitt forslag. Hun støttet også forslaget fra Toralf Nilsen.

132 *Berit Lynnebakken*, NKF, sa at Esther Kostøl sa at LO vil videreføre arbeidet med å rette søkelyset mot den seksuelle trakasseringen som skjer på mange arbeidsplasser. Seksuell trakassering eller uønsket seksuell oppmerksomhet dreier seg kanskje ikke så mye om seksualitet, men om makt. Dette er i ferd med å bli et stort arbeidsmiljøproblem. VB i NKF er derfor glad for at LO følger dette opp. Man hadde imidlertid fremmet forslag om et nytt strekpunkt som hun viste til. – Vi må også rette søkelyset mot oss selv, sa Lynnebakken.

Hun kom også inn på at det var et tankekors som det ble opplyst i Kveldsaktuelt at hjelpepleierne var skeptisk til LO p.g.a. kvinneprofilen. – Vi må derfor synliggjøre kvinneprofilen bedre, vi må gjøre det i tariffpolitikken, ved å kjempe for sekstimersdagen, ved å sørge for rettferdig representasjon og ved å motarbeide seksuell trakassering.

234 *Tore Gulbrandsen*, Tele- og Data, viste til et endringsforslag han hadde levert om en rettferdig inntektspolitikk, avsnitt 23. Det var slik at man ved årets lønnsoppgjør bare ga 60 øre til de som hadde lokal forhandlingsrett. Man overlot til de lokale avdelingene å forhandle om de siste 40 ørene, men det skulle man gjøre uten å ha streikerett. Dette ville han ta avstand fra, og han hadde levert et forslag om dette.

Hans forslag var i tråd med det syn Balstad hadde kommet med i sin innledning. Skulle man delegere myndighet, skulle man også delegere maktmidlene. Han var også for å stryke de siste avsnittene. Han syntes de minnet for mye om NHOs syn. Det var klart at man skulle ta hensyn til konkurransevnen, men det behøvde ikke stå i denne sammenhengen.

Han støttet ellers Sidsel Baucks forslag om LO som partipolitisk uavhengig organisasjon i forhold til DNA.

Han hadde problemer med å organisere medlemmer i sin bedrift av denne grunn, sa han.

162 *Marit Ramsdal*, NKF sa at hun ville understreke betydningen av livslang læring. Man har fra LOs side arbeidet for å få flere fag innunder Lov og fagopplæring. Dette har vært vellykket også for mange av jentefagene. Renhold er et slikt fag som man har jobbet mye med. Man var også kommet så langt at det var laget en plan i Reform 93, gjennom et faglig politisk samarbeid. Så stoppet det opp. Man måtte nå kreve at arbeidet i utvalget ble gjenopptatt og at LO ville påvirke KUFs politiske ledelse slik at man sikret utdanning i slike jentedominererte yrker. Dette ville øke antallet undommer og jenter i LO.

145 *Hanna Rødberg*, NKF, sa at hun hadde vært utsatt for en kollisjon denne dagen. Mens Thorbjørn Jagland holdt sin innledning, leste hun i Klassekampen. Der sto det at Ap bremses kvinnekampen. Imidlertid var det et stort behov for likestillingstiltak. 19. mai var det planlagt et møte i Oppland hvor man arbeidet med et prøveprosjekt for 6-timersdagen. Hun visste at lignende planer eksisterte også andre steder.

I Stortinget er det Høyre, Fremskrittspartiet og Ap som står sammen mens Sp støtter Svs forslag. Ifølge Klassekampen åpner også Arbeiderpartiet for særbehandling av menn i jenteyrker. Dette er imot Kommuneforbundets syn. Ap går altså i kompaniskap med høyrekreftene. – Meningsmålinger viser en velgerflukt fra Ap, og mye tyder på at det er våre medlemmer som flykter, sa Rødberg som sa at man fikk gå over til sak til sak-samarbeid. Hun viste til forslag 1401 og endringsforslaget hennes.

189 *Helge Mikkelsen*, viste til 9,5 om sysselsettingstiltak og til uttalelsen 1403. Dette gikk på tariff lønn til folk på tiltaksarbeid «så sant opplæring ikke gis». Han reagerte på denne formuleringen. Det var viktig å fastslå at faktisk arbeid skulle lønnes som arbeid. Dette måtte være et ufravikelig prinsipp for Lo og for forbundene i LO.

Han sa at det ellers skjedde store undergravninger i tariffsystemet gjennom kontraktørvirksomhet, ved å omgå overenskomster, drive med uorganisert arbeidskraft og fadderordninger i arbeidslivet.

– Dette er et voksende problem, ikke bare for offentlig sektor, et problem vi må få slutt på, sa han.

209 *Peter Moe*, Norges Offisersforbund, holdt følgende innlegg:

– LO's kamp for den fulle sysselsetting har vært kraftfull og kompromissløs. Kampen har gitt resultater på en rekke områder, men toalt resultatet blir så langt fra tilfredstillende når 180 000 er uten arbeid i dag.

Jeg har i hele kongressperioden levd tett innpå LO's kamp for å få flere i arbeid. Vi har alle vært vitne til hundrevis av utspill, krav, forslag, trygling og trusler fra Yngve. Det har vært en beundringsverdig intensitet i denne kampen, og det må være deprimerende å oppleve at på tross av innsatsen har ledigheten blitt fordobla i kongressperioden.

Ser vi på handlingsprogrammet for inneværende periode skulle alt ha ligget til rette for å lykkes i kampen for full sysselsetting.

I tillegg har regjeringens overordnede målsetting vært sammenfallende med vår i dette spørsmålet.

Hvorfor har vi ikke lykket?

Jeg er naturligvis klar over at det er et svært sammensatt årsaksforhold som påvirker sysselsettingen og om vi skal lykkes eller ikke, og LO kan ikke klare jobben aleine, men vår innsats fortjener bedre resultater enn det som er tilfelle til nå.

Handlingsprogrammet er vårt strategiske dokument for full sysselsetting. Men er handlingsprogrammet aleine uttømmende egnet til å nå vårt mål.

Programmet er naturligvis totalt forpliktende for LO's styrende organer, og jeg har full tillit til evnen og viljen til oppfølging.

Men jeg ville se det som et ytterligere bidrag om vi med utgangspunkt i handlingsprogrammet også konsentrerte oss om å utvikle vår egen strategiske og taktiske plan for full sysselsetting.

Etter kongressen bør vi nedsette en ressursgruppe som får i oppdrag å samle handlingsprogrammets utallige krav og mål i de forskjellige kapitlene som berører dette hovedspørsmålet. Til dette må det påbygges de taktiske og detaljerte virkemidlene som vi mener er nødvendig for å nå målet. Det må bli et dokument som heves opp til å bli LO's strategiske og taktiske plan for arbeidet for full sysselsetting.

Jeg utfordrer derfor redaksjonskom. for handlingsprogrammet å legge inn en slik forpliktelse og har fremmet forslag i samsvar med det.

24 *Johannes Henriksen*, NEKF, sa at krafteksport-toget begynte å rulle da den nye energiloven ble vedtatt. Hans forbund hadde advart mot loven, med god grunn. Industrien forbruker ikke den kraften den produserer, den eksporteres.

Energieksporten hadde også et miljøaspekt, pekte han på, og mente Nord Norge var et offer, da landsdelen ble rammet av strømløshet i lengere periode i vinter.

Han advarte mot å vedta forslag som ikke kunne etterleves og imøtegikk med det forslaget fra Olav Støylen.

Han slo også et slag for Nord Norge-banen. Han hadde vært på Tivoli i København, der danskene koste seg med å kjøre småtog i plasttunneller. Tenk hvilken opplevelse i stedet å kunne kjøre tog på Nord Norge-banen gjennom praktfull natur.

Han støttet forslaget fra Arbeidsmandsforbundet om igangsetting av baneprosjektet.

268 *Rolf Utgård*, Oslo, tok for seg sykkelønsordningen og arbeidsmiljøloven og hadde levert forslag om det, i tråd med ønsket om å slå ring om velferden. Det måtte settes makt bak

kravene om det skulle lykkes, om nødvendig var streik et virkemiddel.

– Vi må kunne vise styrke i saker som vi vet alle våre medlemmer står bak, sa han.

På hans arbeidsplass hadde de kjempet mot overdreven bruk av overtid, og man måtte ikke godta forsøkene på å øke muligheten til overtidsbruk. Den samlede overtidsbruk i landet utgjør 60–70 000 årsverk.

Han håpet kongressen ville fatte vedtak som ga LO et pressmiddel når disse sakene skulle opp til behandling i Stortinget.

270 *Roy Pedersen*, Oslo, sluttet fullt opp om Utgårds forslag. Han kommenterte ellers Jaglands foredrag, der det ble sagt mye han kunne slutte seg til, men ikke alt. I Pedersens bransje hadde moderasjonslinja ført til at 50 000 arbeidsplasser var gått tapt, og styrkeforholdet var endret til arbeidsgivernes fordel. Han syntes alt for få politikere var opptatt av disse spørsmålene og viste til at elektrikerene nå måtte aksjonere for at norsk lov skulle bli respektert.

– Hvis vi ikke skal miste tilliten, må vi ha en politikk som ivaretar våre overenskomster og regelverk, sa Pedersen.

Han mente at man ikke kunne verne velferdsstaten og skaffe arbeid til alle uten at arbeiderbevegelsen tok et oppgjør med liberalismen og markedskreftene.

Hvis arbeiderbevegelsen ikke maktet det, ville man bli i den situasjonen at en A-regjering satt og administrerte et slikt samfunn, og både Jagland og han visste at uten et sterkt SV ville det ikke kunne bli en sterk flertallsregjering utgått fra arbeiderbevegelsen.

265 *Inger Husøy*, Oslo, snakket for 6-timers dagen, ikke bare som en likestillingssak men også sett i sysselsettingssammenheng.

Jagland hadde sagt at Samorg var en tumleplass for AKP-ere, men glemte å ta med at det var tumleplass også for andre partier, som kongressen var det. Hun siktet til SV, og forsto at A-partiet hadde en reservert holdning.

– Mitt råd til SV er at de drøyer med å vise fram møydommen sin til de er blitt kjønnsmodne, sa hun.

157 *Toralf Nilsen*, NKF, tok utgangspunkt i handlingsprogrammet kapittel 7 om utdanning og livslang læring. Strekpunkt 6 var lik det man hadde i det forrige programmet, og han siktet da til at de yrkesområder der kvinnene er sterkt representert, skulle bli opprioritert.

– Våre ønsker om å øke medlemstallet og rekruttere flere kvinner og ungdom, må vises i handling, sa han.

Han støttet forslaget om at kvinneyrkene skulle prioriteres. Kvinnefagene ligger i kø, sa han og viste til et eksempel som ikke var den beste PR for LO. Det var et helsides oppslag i Dagbladet, der en renholdsarbeider sa at «LO hjelper ikke meg».

284 *Sigrid Bøthun*, Rogaland, tok opp punktene om kriminalpolitikk og om arbeidstid. Det var bra at forslag om kriminalitetsforebyggende tiltak var kommet med i programmet og det var da viktig å få bygget ut konfliktråd i alle kommuner.

– Vi vet at tilbakefallsprosenten er urovekkende stor, sa hun og viste til andre former for reaksjonsmønstre som alternativ til fengsel. Hun mente forslaget også var i tråd med regjeringens intensjoner, men det var ikke blitt fulgt opp.

Hun mente videre at LO måtte være pådriver for ny arbeidstidsreform og oppfordret til en skjerpning av teksten i innstillingen.

90 *Geir Arne Seierstad*, Handel og Kontor, sa følgende :

– Dirigenter – kamerater,

HKS landsmøte i fjor høst inntok det klare standpunkt at det *ikke* skal bevilges penger til politiske partier. Dette standpunktet er det stor oppslutning om blant våre medlemmer. At vi *ikke* er alene om dette synet viser A-pressens meningsmåling, nå kort tid før kongressen, der LO-medlemmenes holdning til partisamarbeid ble kartlagt.

Ved *ikke* å bevilge penger til politiske partier vil flere potensielle medlemmer og grupperinger se på LO som en alternativ organisasjon å gå inn i.

Skulle det motsatte skje – at valgkampbevilgningen blir vedtatt – vil det være en stor gavepakke til våre konkurrenter.

Før kongressen forsvarte LO-lederen bevilgningsforslaget med at bevilgninger til Arbeiderpartiet er tradisjon. Det var en *tynn* begrunnelse. Vi må vel forutsette at landets største *arbeidstakerorganisasjon* har en *noe* mer velfundert strategi bak disponeringen av millionbeløp.

Skal det være noen sammenheng mellom det vi sier og det vi gjør, må vi stemme nei til bevilgning til politiske partier, men dette vil jeg komme nærmere tilbake til under den videre behandlingen av forslag 1401 innsendt av sekretariatet.

I denne omgangen nøyer jeg meg med å oppfordre kongressen til å støtte Sidsel Baucks forslag (nr. 6-1401-3).

De følgende talere hadde ordet for annen gang, med 1-minutts innlegg.

130 *Lisbeth Gundersen*, Norsk Grafisk tok opp forslag 640 til punkt 14 om familiepolitikk og likestilling. Hun syntes det siste strekpunktet i innstillingen ikke var formulert presist nok, selv om det var et skritt i riktig retning. Problemet var, at dersom moren jobber deltid, så er utbetalingen begrenset.

249 *Geir Taaje*, NTL, trodde han kanskje skulle brukt tida til ett minutts stillhet for Statskraft.

Han syntes handlingsprogrammets formulering var et godt arbeidsgrunnlag, men trodde ikke det var nok til å demme opp for privatiseringen. I tilfellet Statskraft hadde hans eget forbund gjort en god jobb, men han var skuffet over LOs innsats. – Å vedta uten å gjøre, er som å elske uten å røre, siterte han.

252 *Arnhild Hegge*, NTL, minnet om at atomalderen ikke er slutt – og at aktiviteten i nordområdene er stor. Risikoen for konflikter var tilstede og derfor var det også behov for norsk tilstedeværelse i området.

83 *Sven Hugo Johansson*, Grafisk, ville be om at LO-ledelsen for den framtidige kongress la opp til en annen debattform. Det var umulig med en grundig drøfting av en flom med forslag som nå.

Til dem som snakket om ulike profiler i LO for å verve ny medlemmer, ville han si: Denne bevegelsen selger ikke sjela si. Vi skal få nye medlemmer på grunnlag av vår ideologi.

247 *Jorunn Eriksen*, NTL, hadde en appell til Hågensen om å ta Opseth i øra og dra ham med nordover. Det var åtte år siden hun tok opp forslaget om Nord Norge-banen på LO-kongressen. – Den kommer sent men den kommer godt, sa hun og hadde ikke mistet håpet om at banen nå ville bli realisert.

298 *Jorunn Henriksen*, Nordland, tok opp forslag 557 fra Grafisk, om tilrettelegging av arbeidstida og forslag 451 om redusert arbeidstid med full lønnskompensasjon.

I den forbindelse kunne hun vise til eksempel fra Kiruna, der man hadde høstet gode erfaringer med 6-timers dag. Det hadde ikke blitt kostbart, for man hadde fått valuta igjen, i form av mindre utgifter til sykelønn osv.

- *Så det lar seg gjennomføre!*

308 *Kjell Martinsen*, Sekretariatet, tok opp forslag 220 om redusert arbeidsgiveravgift. Det måtte til for å redde arbeidsplasser i arbeidsintensiv industri.

Han ønsket å få utredet problemene med sosial dumping.

230 *Oddrun Remvik*, Sosionomforbundet, var ikke enig med dem som sa at LO var en sidrumpa organisasjon med gubbevelde. debatten hadde vist at det ikke var slik og mange menn hadde tatt til orde for tradisjonelle kvinnesaker. Nå gjaldt det å vise dette også i praksis ved å stemme for forslagene som gjaldt sex-trakasering, kvinneyrker og 6-timers dag.

260 *Hanne Luthen*, Norsk Vernepeleierforbund, var siste taler og sa at av og til måtte man vente på noe som var viktig. Hun tok HVPU-reformen. Det hadde vært mye snakk om denne reformen tidligere, men nå var det stille omkring reformen for de psykisk utviklingshemmede. Hun var derfor glad for at dette var kommet med i handlingsprogrammet – men pekte på at økonomien er bekymringsfull når det gjelder å få satt reformen ut i praksis.

Stortinget hadde vedtatt at det skulle bevilges i tråd med reformen, men allerede i år var det blitt nedskjæring.

Debatten om handlingsprogrammet var dermed avsluttet.

Dirigenten konstaterte at det lå 153 forslag i bunken. Han korrigerer en trykkfeil i forslaget fra Gunnar Nilsen der ordet «ikke» måtte strykes.

Forslagene fra *Kjell G. Larsen* og *Rolf Utgård* foreslo han overført til punkt 10, og det ble godkjent.

Deretter foreslo han at alle forslagene ble oversendt til redaksjonskomiteene for henholdsvis handlingsprogrammet og for Europa-spørsmålet, etter hvilken komite de enkelte forslag hørte hen under.

Forslag som oversendes redaksjonskomiteen, Kapittel 3, 5, 6, 10 og forslagene.

Til Handlingsprogrammet og forslagene som går til følgende kapittel: 1-2-4-7-8-9-11 + 21 forslag og forslagene 1104 og 1403.

DAGSORDEN PKT. 6

Forslag fremsatt under LO-kongressen 1993

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-0-1

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO

foreligger følgende forslag:

«svake grupper» erstattes med *utsatte* grupper alle steder dette er nevnt i forslag til handlingsprogram.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-0-2

Fra representant nr.: 101 Ken Johannessen, Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

LOs handlingsprogram får et nytt kapittel som omhandler ungdomsarbeidet. Vedlagte tekst foreslås som tekst i det nye kapitlet for perioden 1993-96:

«LOs ungdomsarbeid skal være en integrert del av LOs totale virksomhet, men med en egen ungdomsstruktur som arbeider i forhold til mandat gitt av Sekretariatet og som har følgende mål for sitt arbeid:

Fagbevegelsen er en interesseorganisasjon som skal ivareta unge arbeidstakeres faglige økonomiske, sosiale og kulturelle behov.

Fagbevegelsens ungdomsarbeid skal aktivisere unge mennesker til innsats for fagbevegelsens ideologi.

Fagbevegelsens ungdomsarbeid skal aktivisere unge medlemmer for å skape en kontinuerlig politisk, organisatorisk, og menneskelig fornyelse av fagbevegelsens organisasjon.

Elev- og studentmedlemskapet skal videreutvikles og samordnes av LO for å etablere et felles tilbud til all ungdom under utdanning, også på høyskole og universitetsnivå. Arbeidet skal gis høy prioritet i alle LOs organisasjonsledd. I arbeidet skal en tilstrebe, og utvikle, aktuelle tilbud som har forankring i utdanningsinstitusjonene for å etablere et faglig-politisk miljø som skal ha som mål å motivere til aktiv innsats i faglige og samfunnsmessige spørsmål. Hovedmålet er å legge grunnlaget for varig medlemskap i fagbevegelsen.

LO-UNGDOM HAR FØLGENDE MÅL FOR SITT ARBEID:

ARBEID

– Ha sikret at all ungdom under 30 år skal ha et reelt tilbud om arbeid eller utdanning innen 1997.

- Innen 1995 har fjernet arbeidsledighet blant ungdom under 25 år.
- Arbeidet skal skje ved at LO er en aktiv pådriver overfor politikere og næringsliv for at ungdom blir en prioritert gruppe.

ELEVER OG STUDENTER

- Utarbeide en handlingsplan for aktiviteter overfor skole- og studentmedlemmer og tilpasse virksomheten til de aktuelle gruppene.
- Utvikle aktuelle skoleringstilbud tilpasset målgruppen i samarbeid med AOF.
- Arbeide for etterutdanningstilbud som er tilpasset profesjons- og utdanningsgruppenes interesser.
- Lage retningslinjer for samarbeid med elev- og studentorganisasjoner.
- I samarbeid med Samvirke Forsikring og Landsbanken videreutvikle gunstige tilbud om forsikringer og studiefinansieringsordninger knyttet til medlemskapet.

FORDELING

- Få ungdom til å ta ansvar for en rettferdig fordeling mellom generasjoner og mellom ungdom.
- I løpet av perioden få etablert økonomiske virkemidler som sikrer unge i etableringsfasen rimelige livsvilkår.
- Få fagbevegelsen til i handling å prioritere livskvalitet framfor økonomisk vekst. I livskvalitet legger vi bl.a. arbeid, familie, etableringsmuligheter og sosiale og kulturelle goder.

MILJØ

- Få LO, som den sterkeste pådriver i samfunnsdebatten, til å arbeide for en helhetlig og troverdig miljøpolitikk. I løpet av perioden skal LO ha funnet løsninger i konflikten mellom arbeid og miljø.

REKRUTTERING AV TILLITSVALGTE

- Med utgangspunkt i arbeiderbevegelsens ideologi skolere, bevisstgjøre og levere et stadig økende antall tillitsvalgte til fagbevegelsen som representerer en politisk og organisatorisk fornyelse.

ORGANISASJON

- Skape en organisasjonskultur som er akseptert blant unge medlemmer i fagbevegelsen. En organisasjonskultur som sikrer ungdom reelle muligheter til deltakelse og innflytelse, og sikrer at enkeltmedlemmet føler trygghet til å delta i fagforeningsarbeidet.

- Innen 1997 gi et tilbud til all ungdom om tilhørighet innen LO.
- Utvikle og synliggjøre ungdommens arbeid i fagbevegelsen.
- Samarbeide med ungdomsorganisasjoner i saker hvor disse og LO har sammenfallende interesser. I perioden vil vi særlig utvikle samarbeidet med elev- og studentorganisasjonene.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1-1

Fra representant nr.: 231 Turid Leirvoll, NOSO foreligger følgende forslag:

Til 1 – Morgendagens Norge – Visjoner og mål – Forslag nr. 122 fra NKF fremmes og erstatte Sekretariatets forslag til 3. avsnitt.

- I tillegg innarbeides følgende formulering; "Livskvalitet handler også om tid, og kortere daglig arbeidstid vil være et viktig bidrag. Det vil også kunne gi lønnsarbeid til flere og virke utjevne mellom inntektsgrupper".

- I siste avsnitt settes punktum etter "... etterkommeres framtid" Resten utgår.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1-2

Fra representant nr.: 261 Bjørn Wroldsen, Østfold foreligger følgende forslag:

Å sørge for at vi har en infrastruktur som i større grad samsvarer med befolkningsgrunnlaget og næringsvirksomheten.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1-3

Fra representant nr.: 309 Sidsel Bauck, Sekretariatet foreligger følgende forslag:

Handel og Kontor's forslag (pkt. 6-1) Forslag nr. 125 Siste avsnitt endres til:

«Arbeidet med å skape morgendagens Norge er avhengig av alle medlemmers innsats. LO er partipolitisk uavhengig uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner. Hvis LO skal ha mulighet for å ivareta medlemmenes interesser både som arbeidstakere og ellers er det nødvendig med et sterkt samfunnspolitisk engasjement.

Gjennomslag for LOs standpunkter i politiske organer krever kontakt og saklig samarbeid med politiske partier som deler vårt syn og arbeider for våre standpunkter. Sekretariatet må finne fram til hensiktsmessige arbeidsformer for å innfri dette.»

Siste strekpunkt endres til:

«Fastholde fagbevegelsens samfunnsmessige innflytelse ved en

sterk organisasjon og ved kontakt og saklig samarbeid med politiske partier som deler vårt syn og arbeider for våre standpunkter.» Motivering:

Det er behov for en klar markering av den partipolitiske uavhengighet og at politisk påvirkning må skje på fagbevegelsens premisser.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1-4

Fra representant nr.: 276 Olav Boye, Buskerud
foreligger følgende forslag:

Avsnitt 6 og 7 side 5:

Arbeidet for internasjonal solidaritet og samarbeid er en grunnpilar i fagbevegelsens virksomhet. Fagbevegelsen må legge større vekt på de globale miljøutfordringene. Det er en umulighet for oss alle å satse på fortsatt høyt forbruk av naturressurser, forurensning fra transport og industri, og vårt private forbruk. Den skjeve fordelingen mellom nord og sør, på globale plan, må endres dramatisk. Det kan bare skje ved dempet økonomisk vekst og forbruk i de rike landene.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1-5

Fra representant nr.: 152 Erna-Beate Støren, NKF
foreligger følgende forslag:

Til innledningen pkt. 1: Morgendagens Norge – visjoner og mål
Landsorganisasjonens grunnsyn er basert på frihet, likhet og solidaritet.

Vi har derfor ett hovedmål – å kjempe for et samfunn med arbeid for alle.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1-6

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen, Fellesforbundet – Oslo
foreligger følgende forslag:

1. Morgendagens Norge – visjoner og mål LOs mål er i prioritert rekkefølge å:

– ivareta lønnstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser – aktivt påvirke samfunnets utvikling i samsvar med arbeider- bevegelsens grunnleggende holdninger og ideologi – øke lønnstakernes innflytelse over i alle deler av arbeidslivet og bygge ut det økonomiske demokrati – sikre en rettferdig inntekts- og fornuelfordeling. Videre skal LO arbeide for å:

De øvrige strekpunkt kommer slik de er nevnt i det gamle Handlingsprogrammet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-2-1

Fra representant nr.: 261 Bjørn Wrøldsen,
Østfold

foreligger følgende forslag:

Vi må ha en utøvende konsesjonspolitikk som bidrar til at det er mer attraktivt å beholde kapitalen i landet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-2-2

Fra representant nr.: 83 Sven Hugo Johansson, Norsk Grafisk
Forbund

foreligger følgende forslag:

LO skal arbeide for at konsesjonslovgivningen styrkes og brukes.

LO skal arbeide for at industrien ikke rømmer landet for å produsere ute, p.g.a. ønsket om å tjene mer penger.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-2-3

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO

foreligger følgende forslag:

Kap. 2 Økonomisk politikk for vekst og sysselsetting Nest siste avsnitt (videre har vi gjennom EØS...) UTGÅR.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-2-4

Fra representant nr.: 209 Petter Moe, Norges offisersforbund

foreligger følgende forslag:

LO må utvikle en egen strategisk plan for den fulle sysselsetting.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-2-5

Fra representant nr.: 276 Olav Boye,

Buskerud,

foreligger følgende forslag:

Forslag 141

Tillegg til 2. avsnitt side 6:

En slik omlegging vil kreve en grundig debatt om innholdet i økonomisk vekst. Vi må få en likeverdig vurdering av offentlig og privat verdiskapning. Vi må få mer investeringer og økt sysselsetting innen miljø, omsorg, kollektiv transport, som eks. på området hvor vi må satse i framtida.

Forslag 142

Forslag til nytt siste avsnitt:

LO må kunne demme opp for den kapital og teknologi-flukt som

i dag finner sted, og sørge for at LO blir en mer handlekraftig og innflytelsesrik organisasjon.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-1

Fra representant nr.: 200 Arild Oliversen, NNN

foreligger følgende forslag:

Avsnitt 9, siste setning "For å oppnå dette må de konkurransutsatte virksomheters inntjeningssevne og rammebetingelser være retningsgivende for lønnsutviklingen".

UTGÅR.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-2

Fra representant nr.: 30 Håkon Nielsen, Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

Handlingskapittel 3 tilføyes i strekpunktene

- LO vil arbeide for å utvikle flere vertikale tariffavtaler.
- LO vil sammen med forbundene legge opp til en omfattende debatt opp til en omfattende debatt om fagbevegelsens framtidig tariff- politikk.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-3

Fra representant nr.: 80 Roger Andersen,

Norsk Grafisk Forbund

foreligger følgende forslag:

En rettferdig inntektspolitikk Ny streksats:

LO vil gjennom tariffpolitikken arbeide for opprettelse av bransjevise utdanningsfond.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-4

Fra representant nr.: 64 John Erik Ullestad, Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

Nye strekpunkt til: En rettferdig inntektspolitikk

- Gjennom tariffavtalene bygge videre på enkelte lovbestemmelser.
- Bruke avtaleverket til å oppnå bedre standard for våre medlemmer enn hva lovverket tilsier.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-5

Fra representant nr.: 107 Claus Jervell, HRAF

foreligger følgende forslag:

Til Sekretariatets forslag til LOs handlingsprogram kap. 3 Tilføyelse til strekpunkt 5 og styrke lavtlønnsprofilen i tariffpolitikken.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-6

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen,

Fellesforbundet, Oslo

foreligger følgende forslag:

Til pkt. 3 – En rettferdig inntektspolitikk.

Nytt strekpunkt.

– Arbeide for at målingene som brukes m.h.t. kjøpekraftsutviklingen tar hensyn til alle relevante forhold (f.eks. kommunale avgifter etc.).

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-7

Fra representant nr.: 268 Rolf Utgård, Oslo

foreligger følgende forslag:

Handlingsprogrammets kap. 3 – En rettferdig inntektspolitikk.

Forslag 160.

– Strekpunkt 8 i Sekretariatet forslag erstattes med – ikke forringe den lokale forhandlingsretten.

– Strekpunkt 9 strykes, dessuten stryke setningen «teksten» om konkurransevne og moderate lønnskrav (linje 8 bakfra).

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-8

Fra representant nr.: 234 Tore Gulbrandsen,

Tele- og Dataforbundet

foreligger følgende forslag:

Endringer i Sekretariatets forslag pkt. 3 – En rettferdig inntektspolitikk side 5. Følgende avsnitt går ut:

«Det vil være avgjørende for Norge å bedre konkurransevnen. For å oppnå dette må de konkurranseutsatte virksomheters inntjeningsevne og rammebetingelser være retningsgivende for lønnsutviklingen. Det er viktig at Norge styrker sin konkurransevne. Moderate lønnskrav er ikke nok, men kan i noen tilfeller være riktig. For de virksomheter som gjennom dette får store overskudd må det innføres ordninger med sentrale og lokale fond.

Fondene kan brukes til å sikre produksjon og arbeidsplasser, og kompetanseutvikling for de ansatte.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-9

Fra representant nr.: 234 Tore Gulbrandsen,

Tele- og Dataforbundet

foreligger følgende forslag:

Endring i Sekretariatets forslag pkt. 3 – En rettferdig inntektspolitikk.

Siste avsnitt på side 4 skal lyde:

Streikeretten er uløselig knyttet til den frie forhandlingsretten. Fagbevegelsen må stå vakt om streikeretten ved tarifforhandlinger.

Forhandlingene må ikke deligeres til et lokalt nivå hvor LOs medlemmer ikke har dette våpnet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-3-10

Fra representant nr.: 49 Steinar Karlsen,
Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

Handlingsprogrammets pkt. 3.

Endring av strekpunkt.

– Arbeide for å bevare og videreutvikle den lokale forhandlingsretten.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-1

Fra representant nr.: 231 Turid Leirvoll, NOSO

foreligger følgende forslag:

Endringer i 4 – Skattepolitikken – Første avsnitt i «brødteksten» strykes.

– Nest siste avsnitt endres til: "For å finansiere en høy standard på offentlige tjenester er et høyt skattenivå nødvendig. Det må utformes slik at det styrker fellesskapet og velferdsstaten".

– Nest siste strekpunkt endres til:

«.. at barnetrygden opprettholdes til barnet har fylt 18 år».

– Nye strekpunkter:

«– økt skatt på formue og kapitalinntekt»

«– det innføres avgifter på annenhånds omsetning av aksjer for å begrense kortsiktig aksjespekulasjon»

«– det innføres differensiert beskatning av overskudd i bedriftene innrettet slik at det stimulerer arbeidskraftkrevende virksomhet».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-2

Fra representant nr.: 85 Sture Arntzen,

Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

Formuleringen «... og at det vurderes å innføre graderte satser etter foreldrenes inntekt» i nest siste strekpunkt under kapittel 4 i Sekretariatets forslag til nytt handlingsprogram utgår.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-3

Fra representant nr.: 37 Torill Karlsen, Fellesforbundet foreligger følgende forslag:

Arbeidsgiveravgiften Myndighetene må utrede hvordan man kan innføre en lik arbeidsgiveravgift over hele landet.

Utredningen må belyse hvilke konsekvenser en omlegging vil få for norsk industri ved:

- lik avgift ut ifra gjennomsnitt av dagens nivå
- et lavere avgiftsnivå – bransjedifferensiert arbeidsgiveravgift

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-4

Fra representant nr.: 159 Jan Magne Arntsen, Norsk Kommuneforbund foreligger følgende forslag:

Til handlingsprogrammet kap. 4 strekpunkt nr. 8, side 6.

«... og at det vurderes å innføre graderte satser etter foreldrenes inntekt» **UTGÅR.**

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-5

Fra representant nr.: 246 Klaus Halvorsen, NTL foreligger følgende forslag:

Kapittel 4 – Skattepolitikk side 6:

Siste strekpunkt: utgå (ha lavere merverdiavgift på nødvendige dagligvarer)

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-6

Fra representant nr.: 276 Olav Boye, Buskerud foreligger følgende forslag:

Forslag nr. 208:

«Nytt strekpunkt:

- Barnetrygda utbygges til også å omfatte ungdom under utdanning i videregående skole, men skal behovprøves etter familiens inntekt/formue.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-7

Fra representant nr.: 49 Steinar Karlsen, Fellesforbundet foreligger følgende forslag:

Endring av strekpunkt:

- Arbeide for at administrasjonsentreprenører betaler merverdi- avgift på tjenester.

Begrunnelse:

Lovgivningen er uklar.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-8

Fra representant nr.: 49 Steinar Karlsen
Fellesforbundet
foreligger følgende forslag:

Forandring av strekpunkt:

– At pendlere over hele landet sikres en rettferdig og lik skattemessig behandling.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-9

Fra representant nr.: 308 Kjell Martinsen,
Fellesforbundet/Sekretariatet
foreligger følgende forslag:

Arbeidsgiveravgiften Myndighetene må utrede hvordan man kan innføre lik arbeidsgiveravgift over hele landet. Utredningen må belyse hvilke konsekvenser en slik omlegging vil få for norsk industri ved:

– lik avgift ut i fra gjennomsnittet av dagens nivå – et lavere avgiftsnivå bransjedifferensiert arbeidsgiveravgift.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-4-10

Fra representant nr.: 33 Kjell Røttereng, Fellesforbundet
foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt til Sekretariatets forslag side 5 pkt. 4:

«LO vil arbeide for at de økonomiske fordelene som ligger i skatte- og avgiftssystemet for arbeidsgiverne til å benytte kontraktører framfor faste ansatte, blir fjernet.»

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-0-1

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen, Fellesforbundet Oslo
foreligger følgende forslag:

Punkt 5 En aktiv næringspolitikk:

Distriktpolitikk.

En helhetlig næringspolitikk kan virkeliggjøre målene om full sysselsetting, variert bosettingsmønster og et forsvarlig ytre miljø og i erkjennelsen av at industriell verdiskapning er basis for Norges velstand og mulighet for å nå disse målene vil LO så sterkt de kan påpeke nødvendigheten av at virkemidlene det rås over tilpasser denne erkjennelsen.

Det øvrige i punkt 5 tilpasses denne innledning.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-0-2

Fra representant nr.: 99 Heidi Larsen,

Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

Ny setning i 3. avsnitt i innledningen:

Innsatsen må økes på alle plan for å stimulere til økt bruk av varer produsert i Norge der disse kan erstatte importerte varer.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-1-1

Fra representant nr.: 263 Ragnhild Gløtheim, Akershus

foreligger følgende forslag:

Nytt 1. avsnitt i pkt. 5.1 Jordbruk, skogbruk og fiske – Vårt mål er å bevare et allsidig jordbruk i Norge. Dette er viktig både for matvareberedskapen og for å opprettholde sysselsettingen.

Strekpkt. -«går inn for at støtten til kornproduksjon reduseres», skal strykes.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-1-2

Fra representant nr.: 91 Arne Silseth,

Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

3. strekpunkt under kapitel 5-1 Næringspolitikk (jordbruk, skogbruk, fiske) endres og blir sålydende:

Bedre arbeidsmiljøet og sikre arbeidstakerne i alle deler av fiskerinæringen, rettferdige sosiale ordninger, pensjonsordninger og arbeidsledighetstrygd.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-1-3

Fra representant nr.: 276 Olav Boye, Buskerud

foreligger følgende forslag:

Til forslag 249:

«Nytt 2. strekpunkt:

– Dobbeltarbeid med heltidsarbeidsplass både i jordbruket og utenfor må avvikles».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-2-1

Fra representant nr.: 108 Stein Stugu, NNN

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt til 5.2 Industriell virksomhet

– Sikre nasjonal kontroll på eiersiden av viktig norsk industri.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-2-2

Fra representant nr.: 31 Gunnar Nilsen,
Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

Under pkt. 5.2 Industriell virksomhet tilføyes følgende strek-
punkter til Sekretariatets forslag:

– Myndighetene må aktivt bruke gjenkjøpsavtaler som et virke-
middel for å styrke industrien.

Fellesforbundets forslag nr. 288.

Under samme punkt 5.2 i Sekretariatets vedtak nytt strekpunkt:

– Økt satsing fra det offentlige ved tilrettelegging, rådgivning,
finansiering etc. for å få patenter og ideer omsatt til ny produksjon.

Fellesforbundets forslag nr. 289.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-2-3

Fra representant nr.: 308 Kjell Martinsen,
Fellesforbundet/Sekretariatet

foreligger følgende forslag:

Fondsordning – negative saldi Nytt strekpunkt:

Det gis skattefradrag for negativ saldi med forpliktelse til inves-
teringer i landbaserte industrier i Norge.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-2-4

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen,
Fellesforbundet – Oslo

foreligger følgende forslag:

Forslag nr. 287 tas opp:

«2. strekpunkt går ut og erstattes med:

– at offentlig støtte og finansieringsordninger må være på linje
med våre konkurrerende land.

– 12. strekpunkt går ut og erstattes med:

– styrke eksport og markedsføring i norsk industri gjennom at
en langsiktig eksportstrategi blir lagt til grunn.

Nye strekpunkter:

– legge til rette for å øke graden av videreforedling i Norge og at
norsk eksport blir mer differensiert enn i dag både når det gjel-
der varesammensetning og markeder.

– det statlige eksportkredittgarantisystemet må ikke være dårli-
gere enn i de land Norge konkurrerer med.

- arbeide for økt bruk av næringsordninger med sikte på å trekke norsk næringsliv sterkere med i bistandsarbeidet.» 5.2 Industriell virksomhet Nye strekpunkter:
- legge tilrette for å øke graden av videreforedling i Norge og at norsk eksport blir mer differensiert enn i dag både når det gjelder varesammensetning og markeder. (Erstatter strekpunkt 4, side 80 i Sekretariatets forslag).
- det statlige eksportkredittgarantisystemet må ikke være dårligere enn i de land Norge konkurrerer med.
- arbeide for økt bruk av næringslivsordninger med sikte på å trekke norsk næringsliv sterkere med i bistandsarbeidet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-2-5

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen,
Fellesforbundet – Oslo
foreligger følgende forslag:
Forslag 288 tas opp:

«Nytt strekpunkt:

- Myndighetene må aktivt bruke gjenkjøpsavtale som virkemiddel for å styrke industrien.

Nytt avsnitt i innledningen (3. avsnitt):

LO må i samarbeid med NHO ta initiativ overfor myndighetene til å få utarbeidet en langsiktig industristrategi som vil ha en bred og tverrpolitisk tilslutning. Hovedhensikten med dette er å bedre mulighetene for industrien å planlegge på lang sikt uten å være avhengig av hvilken politisk sammensetning som til en hver tid måtte styre."

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-2-6

Fra representant nr.: 276 Olav Boye,
Buskerud

foreligger følgende forslag:

Forslag nr. 274:

I større grad kjøpe forskningskunnskap. Økt satsing på produktutvikling.

Forslag nr. 275:

Konsesjonsloven må brukes mer aktivt. Staten må inn i større grad enn tidligere.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-3-1

Fra representant nr.: 77 Lars Midtstraum,

Fellesforbundet/Nordland

foreligger følgende forslag:

- Arbeide for å utnytte elektrisk energi nærmest mulig produksjonsstedet. (nytt strekpunkt)

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-3-2

Fra representant nr.: 308 Kjell Martinsen,

Fellesforbundet/Sekretariatet

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt. Energipolitikken

- Videreutvikle teknologien for ENØK tiltak.
- Videreutvikle produksjon av rense- og miljøteknologi som et satsingsområde.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-3-3

Fra representant nr.: 117 Olav Støylen,

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund

foreligger følgende forslag:

– Nytt strekpunkt:

LO går imot at industrien gis tillatelse til krafteksport på langsiktige kontrakter.

– Nytt annet avsnitt i ingressen:

Krafteksport er det offentliges ansvar og må ikke gå på bekostning av industriens behov for kraftmengde til produksjon, modernisering og utvidelse av den kraftintensive industri og treforedling.

– Nytt strekpunkt:

Energien skal brukes som et konkurransefortrinn for industriproduksjon og arbeidsplasser i Norge.

Foreslår også at det blir tatt hensyn til forslagene i den næringspolitiske uttalelsen.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-3-4

Fra representant nr.: 261 Bjørn Wroldsen, Østfold

foreligger følgende forslag:

- Arbeide for å videreutvikle energikilder og energitilførsel og sikre at vår nasjonale og internasjonale ekspertise opprettholdes og videreutvikles.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-3-5

Fra representant nr.: 14 Anders B. Rodal,
Norsk Arbeidsmandsforbund
foreligger følgende forslag:

- Arbeide for eksport av ren norsk energi til utlandet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-3-6

Fra representant nr.: 276 Olav Boye,
Buskerud
foreligger følgende forslag:

Nye strekpunkter:

Landsorganisasjonen vil:

- At kraftproduksjon og distribusjon må være et offentlig ansvar.
- At det er et mål å få mest mulig lik pris på strøm over hele landet.
- At en sikrer en effektiv energiforvaltning som gir optimal utnyttelse av ressurser i produksjon og fordeling av energi.
- At tilgang og pris på kraft til industri og øvrig næringsliv skal bidra til å styrke konkurransekraften.
- Eksport av kraft på langsiktige kontrakter med sikte på å erstatte miljøskadelige energiproduksjon.
- Utvikle alternative energiformer som sol, vind, biokraft og varmeveksel.
- Sats på energiøkonomisering.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-4-1

Fra representant nr.: 336 Bengt G. Eriksson, LO's Oljekartell
foreligger følgende forslag:

En nasjonal oljepolitikk.

At anbuds og kontraktsutforming tilpasses slik at norsk industri gis like konkurransevilkår osv.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-4-2

Fra representant nr.: 11 Ole Jarl Madland,
Norsk Arbeidsmandsforbund
foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt 26:

Ved konsesjonstildelinger på norsk sokkel pålegges operatørselskapene å utrede både betong og stålløsninger der dette er naturlig.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-5-1

Fra representant nr.: 16 Johan Klunderud, Norsk Arbeidsmandsforbund

foreligger følgende forslag:

6.5.5. Bygg- og anleggsvirksomheten.

Nytt avsnitt i innledningsteksten:

«Anbydere til arbeider i offentlig regi skal være godkjente opplæringsbedrifter. Det forutsettes at entrepriser skal bygge på bruk av egne fast ansatte og lærlinger, og at entreprenørens bruk av underentreprenører skal bygge på samme forutsetning.»

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-5-2

Fra representant nr.: 73 Harald Schjetne,

Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt:

– arbeide for å stramme inn vilkårene for bedriftenes muligheter til å ansette arbeidskraft på korttidskontrakter.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-5-3

Fra representant nr.: 49 Steinar Karlsen, Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

Nye strekpunkter:

- Innføring av prekvalifisering som styrker bransjens seriøsitet. Herunder ISO 9000.
- Arbeide for at ordningen med de regionale verneombud styrkes.
- Arbeide for at de korte byggefristene endres, slik at bygningsarbeidernes arbeidsmiljø bedres.
- Arbeide for at myndighetene øker innsatsen mot økonomisk kriminalitet og konkursryttere.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-5-4

Fra representant nr.: 26 Terje Aaberg, NEKF

foreligger følgende forslag:

Reiser forslag nr. 334:

«Nye strekpunkter

- arbeide for å stramme inn vilkårene for bedriftenes muligheter til å ansette arbeidskraft på korttidskontrakter.
- motarbeide korte byggefrister.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-6-1

Fra representant nr.: 111 Arthur Skåtøy,

Norsk Jernbaneforbund

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt under pkt. 5.6 i Sekretariatets forslag til handlingsprogram for 1993-1996:

LO vil:

– gå inn for en sterk satsing på modernisering og utbygging av jernbanen.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-6-2

Fra representant nr.: 261 Bjørn Wroldsen, Østfold

foreligger følgende forslag:

- Arbeide for en sterk offentlig sektor, som kan legge forholdene tilrette for videreutvikling og til nyetableringer i næringslivet.
- Arbeide for et samferdselsnett mot Europa utbygges med spesiell vekt på utbygging av jernbanenettet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-6-3

Fra representant nr.: 254 Frank Holm,

Norsk Transportarbeiderforbund

foreligger følgende forslag:

Det innarbeides et eget kapittel i handlingsprogrammet som omhandler samferdselspolitikk.

Kapitteltekst tar utgangspunkt i det forslag som ble fremmet av NTF ved Kongressen i 1989 og som ble vedtatt oversendt Sekretariatet.

Forslaget oversendes Redaksjonskomiteen til bearbeidelse.

P-6-5-6-6 Fra representant nr. 254. Arne Semmerud Norsk Transportarbeiderforbund "Det har i Norge vært alminnelig enighet om at samferdsel/transport er av vesentlig betydning for utviklingen av et moderne samfunn. Dette har blant annet kommet til uttrykk i lovgivning og reguleringsbestemmelser både for person- og godstransport. Denne situasjonen er nå i ferd med å endres dramatisk.

Den liberaliseringsprosess samferdselssektoren er utsatt for og som kontinuerlig har pågått fra 1970-årene og fram til nå, må oppfattes som en politisk nedprioritering av transportens betydning i samfunnet.

Resultat av denne politikken har ført til manglende styring og koordinering og en samferdselspolitikk hvor kreftenes frie spill har ført til en alles kamp mot alle, med de involverte parter som

tapere. I tillegg medfører den manglende styring, sterke miljøbelastninger for samfunnet.

Transportører, transportbrukere og arbeidstakere opplever en usikkerhet og et press som fører til kontinuerlig brudd på en rekke lover, forskrifter, regelverk og tariffavtaler. For en stor del av arbeidstakere innen transportsektorene har arbeidsmiljøet og inntektsforholdene undergått en drastisk negativ utvikling de senere år.

Viktige miljøhensyn blir klart neglisjert når det gjelder satsing på mer miljøvennlig transportalternativ. Kollektivtilbudene reduseres kontinuerlig. Miljøvennlige transportformer som bane og båt taper terreng.

Overføring av gods fra båt og bane til vei er medvirkende til å underminere samfunnets muligheter til å begrense de betydelige miljømessige konsekvenser samferdsel innebærer.

Landsorganisasjonen vil:

- arbeide for en ny samferdselslovgivning som ivaretar samfunnsmessige og samferdselspolitiske målsettinger.
- at en ny samferdselslovgivning sterkt vektlegger de miljømessige konsekvenser transportvirksomhet innebærer.
- at sjøtransport gis de samme konkurransebetingelser som vei-transport.
- gå inn for en bevisst fordeling av transport mellom vei, sjø og bane.
- arbeide for at kollektivtrafikken gis prioritet, og at spesielt utkant- Norge sikres tilfredsstillende transporttilbud.
- at subsidie- og støtteordninger til kollektivtrafikk blir øremerket.
- motarbeide innføring av anbudsprinsippet i rutebilsektoren.
- kreve at kontrollen med kjøre- og hviletider blir intensivert.
- arbeide for at yrkesutdanningen innenfor transportfagene styrkes.
- at Nord-Norge-banen skal bygges".

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-6-4

Fra representant nr.: 10 Eldbjørg Klimpen,

Norsk Arbeidsmandsforbund

foreligger følgende forslag:

Forslag til endring forslag 353.

Nytt strekpunkt 11 omskrives til:

Nord-Norgebanen bygges – oppstart i Kongressperioden.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-6-5
Fra representant nr.: 260 Hanne Luthen,
Norsk Vernepleierforbund
foreligger følgende forslag:
Forslag nr. 352:

«Til kap. 5.6, tillegg til 5. avsnitt:

Offentlig sektor er nødvendig for opprettholdelse av velferdsstaten og viktig for vekst og sysselsetting. Velferdsstaten står overfor store og uløste oppgaver spesielt innenfor omsorgssektoren. Velferdsstatens mål og idealer skal i stor grad realiseres gjennom kommunal virksomhet, men det er en nasjonal oppgave å sørge for at målene nås. Kommunene må settes i stand til denne oppgavene ved at det samsvaret mellom statlige overføringer og kommunale oppgaver" fremmes etter 3. avsnitt.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-6-6
Fra representant nr.: 238 Aud Watnebryn, NTL
foreligger følgende forslag:

– motarbeide at etablering av statsforetak blir en omvei til omdanning av forvaltningsorganer til aksjeselskap.
Tas inn som nytt strekpunkt under Handlingsprogrammets pkt 5.6. De tjenesteytende næringer.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-5-6-7
Fra representant nr.: 266 Anne Sørлие, Oslo
foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt:

– LO vil arbeide for at statlige virksomheter som Postverket, Televerket og NSB skal organiseres som forvaltningsbedrifter.

IL DAGSORDENS PUNKT: 6-6-1
Fra representant nr.: 7 Jens Tveit Aga, NAF Hordaland
foreligger følgende forslag:

Tilføelse til strekpunkt 5, side 11 i handlingsprogrammet
ressurser, bl.a. gjennom ansettelse av fylkesgeologer i hvert fylke.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-6-2
Fra representant nr.: 262 Else Sandberg,
Østfold

foreligger følgende forslag:

Det må satses på miljøtiltak som kan gi nye arbeidsplasser, samt på praktisk miljøforskning og avfallsminimaliseringstiltak.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-6-3

Fra representant nr.: 260 Hanne Luthen, Norsk Vernepleierforbund

foreligger følgende forslag:

Kap. 6: Forslag 12. strekpunkt endres til:

- arbeide for utvidelse av forskning i omsorgstjenester og utvikling i teknologi for å lette arbeidet i denne sektor.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-6-4

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen, Fellesforbundet – Oslo

foreligger følgende forslag:

Landsorganisasjonen vil:

Strekpunkter i prioritert rekkefølge:

– At innsatsen på forskningsområdet tilpasses målsettingen i punkt 5 og styrkes som ledd i arbeidet med å fremme vekst og nyskapning i næringslivet.

– Arbeide for økt bransjeforskning og produktforskning.

De øvrige punkter tilpasses dette.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-6-5

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen, Fellesforbundet – Oslo.

foreligger følgende forslag:

Forslag 372:

Pkt. 6 – Forskning Strekpunkt nr. 4 tilføyes samt IT-teknologi.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-1

Fra representant nr.: 262 Else Sandberg, Østfold

foreligger følgende forslag:

Strekpunkt 4 og 5 som følger:

– arbeide for en styrking av yrkesfaglig opplæring og stimulere til flerfaglighet

– arbeide for at det i avtaleverket skal tariffeste rett og plikt til videreutdanning knyttet til bedriftens og utviklingen innen yrket.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-2

Fra representant nr.: 2 Hans Jørgen Eriksen, NFATF

foreligger følgende forslag:

Ordet stipend tilføyes strekpunkt 19. Strekpunktet blir da:

«Arbeide for å bedre den offentlige utdanningsfinansieringen, stipend og velferdsordninger for elever, studenter og lærlinger».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-3

**Fra representant nr.: 33/229 Kjell Røttereng/Gro Standnes,
Fellesforbundet/Skolenes Landsforbund**

foreligger følgende forslag:

Til dagsorden punkt 10 – diverse forslag:

REFORM 94

LO-kongressen er tilfreds med at retten til videregående opplæring for all ungdom mellom 16 og 19 år nå er innført fra 1994.

LO-kongressen forutsetter at opplæringstilbudene, lovene, forskriftene og planene blir slik at ungdommen får mulighet til å realisere sin rett i praksis og slik at elever og lærlinger gis muligheter til å utvikle forsvarlig god kompetanse i faget de får opplæring i.

Framtidas utdanningssystem må gi plass for alternativer, slik at ungdommen som av ulike årsaker faller utenfor hovedmodellen, får mulighet til kompetansegivende utdanning.

Mange LO-forbund har stilt seg kritisk til blant annet den tilbudsstrukturen som er vedtatt. Dette har sin bakgrunn i tvil om at opplæringa vil gi forsvarlig sluttkompetanse. Mye av planarbeidet har gått svært raskt. Derfor ber LO-kongressen departementet vurdere spesielt de bredeste grunnkursområdene på nytt når de endelige sluttkompetanser blir vedtatt. Det vil da være nødvendig med åpenhet for eventuelle endringer og justeringer.

LO-kongressen stiller seg positivt til at LO og NHO har inngått avtale om 20 000 lærlingeplasser. Likeledes er kongressen positiv til at det i forbindelse med årets mellomoppgjør i staten ble avsatt 25 millioner kroner til lærlingeordningen. Men i og med at arbeidsmarkedet er vanskelig, trengs det aktiv og systematisk planlegging fra departementets side for å få til en skikkelig utbygd lærlingeordning.

LO-kongressen ber departementet tillegge lærlingeordningene det alvor som er nødvendig for at opplæring i arbeidslivet kan bli en realitet.

Uttalelsen sendes statsråd Gudmund Hernes, Kirke, Utdannings- og Forskningsdepartementet, Stortingets Kirke- og Undervisningskomite, Det norske Arbeiderparti og Sosialistisk Venstreparti.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-4

**Fra representant nr.: 229 Gro Standnes,
Skolenes Landsforbund**

foreligger følgende forslag:

I tillegg til sekretariatets innstilling til strekpunkter under

kap. 7 Utdanning og livslang læring innføres nok et strekpunkt:
– arbeide for lovfesting av nasjonale minstestandarder for elevenes skoletilbud.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-5

Fra representant nr.: 276 Olav Boye, Buskerud

foreligger følgende forslag:

Forslag 403:

- pedagogisk tilbud til alle 6-åringer
 - heldagstilbud som ivaretar undervisning, omsorg og sosiale aktiviteter
 - systematisk etterutdanning av lærere
 - tilrettelagt og stimulerende opplæring for alle
 - som alternativ til privatisering, må skolen utvikles slik at alle elever får utnytte evner og anlegg fullt ut
 - funksjonshemmede elever må ikke utdannes i isolasjon
 - elevene må få bedre veiledning i studieretningsvalg
 - LO vil enhetsskole
 - dette betyr nasjonal styring med lokal tilpasning
 - styrket lederopplæring
 - harmonisering av leseplikten mellom grunnskole og videregående skole.
- Lønns- og arbeidsforholdene må oppleves som likeverdige
- skolen må ivareta et helhetlig miljøvernssyn
 - teknologi må gjøres tilgjengelig for alle
 - i et høyteknologisamfunn må menneskene oppøves i vurderings- evne og etiske normer
 - en flerkulturell skoles ressurser må ivaretas og utvikles
 - skolen må være kulturbærer og formidle våre kulturminner
 - kunnskapsutvikling skole
 - arbeidsliv.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-6

Fra representant nr.: 157 Toralf Nilsen,

Norsk Kommuneforbund

foreligger følgende forslag:

Endringsforslag til punkt 7 Utdanning – livslang læring strekpunkt 6:

At yrkesopplæringen bygges ut både i skole og arbeidsliv og at lov om fagopplæring i arbeidslivet gjøres gjeldende på flere arbeidsområder og de tradisjonelle kvinneyrkene prioriteres.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-7

**Fra representant nr.: 168 Kristoffer Skjolden,
Norsk Kommuneforbund**
foreligger følgende forslag:
Tar opp forslag nr. 416:

Nytt strekpunkt

- LO vil arbeide for økt utbygging av høyskoletilbudet regionalt, slik at alle landsdeler får et reelt tilbud som er i samsvar med utdanningsbehovet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-8

Fra representant nr.: 288 Annbjørg Langva Moe, Hordaland
foreligger følgende forslag:

«LO må sørge for at nye fag som ønskes lagt under Lov om fagopplæring får en rask behandling av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

I første rekke gjelder dette helse- og miljøfaget, som vil redusere arbeidsledighetskøen blant unge under 25 år».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-9

**Fra representant nr.: 260 Hanne Luthen,
Norsk Vernepleierforbund**
foreligger følgende forslag:

Kap 6 – pkt 7:

Forslag: Ny setning inn etter tredje setning. Dette innebærer at utdanningssystemet i større grad enn i dag må tilrettelegges for funksjonshemmede.

Forslag: Nytt strekpunkt:

- at utdanningssystemet tilrettelegges for funksjonshemmedes behov.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-10

Fra representant nr.: 34 Svein Hille, Fellesforbundet
foreligger følgende forslag:

Landsorganisasjonen vil:

- sikre at funksjonshemmede barn får reell rett til utdanning tilpasset den enkeltes behov og ønske, uavhengig av den enkelte

kommunes eller fylkeskommunes økonomi. Klassestørrelse må tilpasses den enkeltes funksjonshemming.

Begrunnelse:

Funksjonshemmede har i dag krav på tilrettelagt opplæring, såfremt den enkelte kommunes eller fylkeskommunes økonomi tillater ekstra utlegg.

Selv innen den enkelte kommune er det store variasjoner i tilbudene som gis barn med samme funksjonshemming.

I tillegg til økonomien er foreldrenes engasjement avgjørende for hvilket tilbud som gis den enkelte funksjonshemmede i form av tekniske hjelpemidler og ekstra timer (B-timer) til undervisning.

Antall elever i en klasse kan være veldig avgjørende for om den funksjonshemmede har nytte av undervisningen.

Det andre strekpunktet:

– arbeide for at tilbudene til funksjonshemmede i den videregående skole også økes innenfor yrkesfaglige studieretninger

Begrunnelse:

De fleste tilbudene som gis i dag, er i forhold til allmenne fag, hvor kostnadene ved tilpasset tilbud er minst. Funksjonshemmede kan også vise seg å være meget dyktige praktikere.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-7-11

Fra representant nr.: 154 Sveinung Leerstang, Norsk Kommuneforbund

foreligger følgende forslag:

Opptar forslag nr. 415.

4. strekpunkt side 26 endres slik:

– at hele utdanningssystemet legges til rette for livslang læring, bl.a. ved at kriteriene for opptak til høyskolene justeres slik at arbeidstakerne kan ta deltidsstudier og øke sin kompetanse

10. strekpunkt side 26 endres slik:

– gå inn for avtaler i arbeidslivet som kan bygge ut og finansiere studiepermisjonsordninger

Nytt strekpunkt:

– kommunene må tilrettelegge for en samordning i voksenopplæringen, herunder undervisningslokaler og lærekrefter.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-1

Fra representant nr.: 336 Bengt G. Eriksson, LOs Oljekartell
foreligger følgende forslag:
ARBEIDSTID Arbeide for å få lovfestet 37,5 t. arbeidsuke.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-2

Fra representant nr.: 17 Bjørn Christiansen, NBF
foreligger følgende forslag:
Til 8. Arbeidstid

Forslag 451 fremmes.

«Til kap. 8 erstattes de fire første avsnittene med:

Reduksjon av den daglige arbeidstid for alle, vil være en sentral reform for å oppnå likestilling i arbeidsliv, samfunnsliv og familieliv. Målet må være 6-timers normalarbeidsdag for alle.

Siste strekpunkt erstattes med:

- arbeide for nedsettelse av den daglige arbeidstid til 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon
- arbeide for igangsetting av prøveprosjekt med 6-timers arbeidsdag – forsvare normalarbeidsdagen mellom 0700-1700».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-3

Fra representant nr.: 335 Jan Andersen, Oljekartellet (observatør)

foreligger følgende forslag:

Til handlingsprogrammets pkt. 8 «Arbeidstid» nytt strekpunkt:
- arbeide for forbud mot dobbeltarbeid.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-4

Fra representant nr.: 133 Tormod Jarsve, NKF

foreligger følgende forslag:

Kap. 8 – Arbeidstid.

Nytt strekpunkt:

- Arbeide aktivt for gjennomføring av den femte ferieuuka.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-5

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen, Fellesforbundet, Oslo

foreligger følgende forslag:

Pkt. 8 – Arbeidstid.

I tillegg tas inn som første strekpunkt:

- Den femte ferieuuka gjennomføres i kongressperioden.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-6
Fra representant nr.: 268 Rolf Utgård, Oslo
foreligger følgende forslag:

Kap. 8.

Endre dagens strekpunkt om 6-timersdag.

Siste strekpunkt hvor jeg foreslår å stryke "på lengre sikt», foreslås tatt opp som nytt strekpunkt under forslag 445:

- Bevare normalarbeidsdagen fra 07.00 – 17.00.
- Stryke strekpunkt 8 samt siste del av strekpunkt 1 etter 60 år.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-7
Fra representant nr.: 276 Olav Boye, Buskerud
foreligger følgende forslag:
441 og 443

«Nytt strekpunkt:

- Arbeide for at døgnkontinuerlig skiftarbeid gis mulig til fire skift på 6-timers i døgnet.
«LO må ta initiativ til en utredning om bedre fordeling av arbeid om generelt kortere arbeidstid, overtids- og merarbeid, fleksibelt i forhold til livsfaser».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-8
Fra representant nr.: 265 Inger Lise Husøy, Oslo
foreligger følgende forslag:

Kap. 8

- Arbeidstid.

LO vil: (s. 12), nytt strekpunkt:

- LO vil utrede 6-timersdagen som en samfunnsreform hvor man studerer 6-timersdag utfra både likestillingsmessige og sysselsettingspolitiske konsekvenser. Utgangspunktet må være full lønnskompensasjon, men dette avvikes for høyinntektsgrupper ut fra fordelingsmessige hensyn.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-9
Fra representant nr.: 25 Torstein Lokreim, NEKF
foreligger følgende forslag:
Forslag 459 fra NEKF som lyder:

LO må arbeide for at alle igjen får en normal arbeidsdag mellom kl. 07.00 og 17.00. Det må være muligheter for fleksible arbeidstidsordninger i denne sammenheng.

Hvor behov for utvidede arbeidsperioder av kortere varighet f.eks. ved innarbeiding på utenbys anlegg, arbeid offshore etc. lages spesielle bestemmelser.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-8-10

Fra representant nr.: 122 Kjell Gunnar Larsen, NKIF, Rogaland

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt til punkt 8, side 13:

– Gå imot alle forslag om å ta bort fri- og helligdager.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-1

Fra representant nr.: 231 Turid Leirvoll, NOSO

foreligger følgende forslag:

9 – Styring av arbeidsmarkedet Forslag nr. 495 fremmes.

Til Kap. 9, 2. avsnitt endres til:

Full sysselsetting forutsetter en aktiv arbeidsmarkedspolitikk.

Arbidsmarkedet må styres til økt satsing både på privat og offentlig sektor. Innenfor privat sektor må det legges vekt på videreforedling av råvarer og på satsing på innenfor områder det er en nasjonal interesse å være representert og influere på. Det er viktig å satse på næringsvirksomhet som tar hensyn til miljøvern og økologi. Offentlig sektor er et viktig satsingsområde. Ikke minst gjelder dette helse- og sosialsektoren som vil trenge store ressursoverføringer på grunn av økte oppgaver. Det må legges vekt på opplærings- og omskoleringstiltak. Aktive tiltak må prioriteres framfor passiv utbetaling av kontantstøtte. Der hvor omskoleringstiltak er nødvendig, må det satses på aktive og framtidrettede tiltak som styrer i retning av faste og trygge stillinger enten det er innenfor privat eller offentlig sektor.

Nytt 4. og 5. avsnitt:

Norge er et av de land i Europa som har høyest ungdomsledighet. Ekstra satsing må derfor gjøres for å skaffe arbeid til ungdom. Det må sørges for at det er nok lærlinge- og praksisplasser for de som tar yrkesretta studieretning i den videregående skole. Disse plassene må kvalifisere til og være en inngangsbillett til det ordinære arbeidsmarkedet.

Situasjonen i dag er at mange ledige ikke har rett på arbeidsledighetstrygd fordi de ikke har opparbeidet seg rettigheter. For dis-

se er sosialhjelp eneste alternativ. Det er derfor et mål at alle arbeidsledige må få rett til trygd. Beregningsgrunnlaget må være det samme uansett hvor lenge ledigheten varer og det må gis trygd for hele ledighetsperioden.

Strekpunkter i tillegg:

- at retten til arbeidsledighetstrygd gjøres gjeldende for alle som registrerer seg som arbeidsledige
- at innvandrernes kår på arbeidsplassene og i arbeidslivet generelt forbedres – at alle som arbeider i Norge skal ha samme lønns- og arbeidsvilkår som norske arbeidere.

I tillegg:

* 3. setning i Sekretariatets forslag erstattes med:

«Staten har et overordnet ansvar for sysselsettingen. I tillegg må kommunene bidra til å skape arbeidsplasser gjennom et forpliktende samarbeid med de statlige myndigheter.»

Resten av avsnittet strykes.

* 5. strekpunkt: Punktum etter «... ordinært arbeid».

* Tidligere strekpunkt er tatt ut, men forslås tatt inn igjen: «– arbeide for å sikre rettssikkerheten til personer med HIV og AIDS i arbeidslivet og gjøre det mulig for HIV-positive å være åpen om sin situasjon».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-2

Fra representant nr.: 128 Finn Bærland,

Norsk Kommuneforbund

foreligger følgende forslag:

Endring av Sekretariatets forslag pkt. 9. Styring av Arbeidsmarkedet, strekpunkt 5 endres til;

"Sysselsettingstiltak skal omfattes av gjeldende tariffavtale, som for lignende ordinært arbeid.

Dersom organisert opplæring gis i deler av arbeidstiden, kan partene inngå avtale om godtgjørelse for den del av den ukentlige arbeidstiden som reelt brukes til opplæringstiltak".

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-3

Fra representant nr.: 124 Jarle Molde, Norsk Kjemisk forbund

foreligger følgende forslag:

Tillegg pkt. 9:

– Arbeide for å redusere bruken av overtid gjennom at to overtidsreglene reknes fra tariffestet arbeidstid på 37,5 timer. Overtidsbestemmelsen i AML endres fra 40 timer til 37,5 timer pr. uke.

Reduksjon av dobbeltarbeid og overtid vil skape flere arbeidsplasser.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-4

Fra representant nr.: 83 Sven Hugo Johansson,

Norsk Grafisk forbund

foreligger følgende forslag:

Forslagene 504, 505, 506, 507 og 508 oversendes redaksjonskomiteen.

Forslag 504:

«Som ny streksats foreslås:

- LO vil arbeide for at dagpengesatsen for arbeidsledige økes til 2,5 promille».

Forslag 505:

«Som ny streksats foreslås:

- LO vil arbeide for at dagpengesatsen for arbeidsledige indeksreguleres 1 gang pr. år».

Forslag 506:

«Som ny streksats foreslås:

- LO vil arbeide for at dagpengesatsen ikke reduseres for langtidsledige».

Forslag 507:

«Som ny streksats foreslås:

- LO vil arbeide for at det beregnes feriepenger, 10,2 %, av utbetalt arbeidsledighetsstønad».

Forslag 508:

«Som ny streksats foreslås:

- LO vil arbeide for at permitterte som blir sykmeldt, får oppjustert syketrygden ved permitterings opphør».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-5

Fra representant nr.: 33 Kjell Røttereng, Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt til punkt 9 i sekretariatets innstilling:

«Det er nødvendig å sette inn effektive tiltak for å bekjempe kontraktørvirksomheten og andre former for useriøs virksomhet, samt kortids/prosjektansettelser».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-6

Fra representant nr.: 50 Jan Andresen, Fellesforbundet/Oslo foreligger følgende forslag:

Vedr. 9. Styling av arb.markedet Landsorganisasjonen vil:

De to første strekpunktene blir:

- 80 ukersregelsen fjernes.
- arbeidsledighetstrygden økes fra 0.2 til 0.3 %.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-7

Fra representant nr.: 269 Elin Gudmundsen, Oslo

foreligger følgende forslag:

Opprettholder forslag nr. 475 FORBEDRING AV ARBEIDSLEDIGES ØKONOMI

- 80 ukersregelen må reelt sett fjernes.
- Beregningsgrunnlaget for dagpenger ved ledighet heves til tre promille.
- Dagpengene må ikke forringes ved langvarig ledighet.
- Opprettholder også forslag nr. 476

Nye strekpunkter:

Første strekpunkt:

- 80 ukersregelen oppheves.

Annet strekpunkt (erstatte nåværende strekpunkt 9):

- At dagpengesatsen ved arbeidsløshet økes fra 2 til 3 promille og at hele dagpengesystemet vurderes for å korte ventetiden, og gi bedre dekning for langtidsledige og lette kvalifikasjonskravet for nyutdannende og folk som har hatt omsorgsarbeid.
- Arbeide for at faste ansettelse er ansettelsesformen i Norge.
- Permitteringsloven fjernes.
- At det ansettes flere i offentlig virksomhet for å redusere arbeidsledigheten.
- At all arbeidsformidling skal være en offentlig oppgave og må gjøres mer effektiv for å bli et bedre redskap for næringslivet.
- Arbeidsmarkedsetaten må ha et kontinuerlig samarbeid med utdanningssystemet.
- De vanskeligstilte arbeidsledige må hjelpes til en plass i det ordinære arbeidsliv.
- Redusere forhold i arbeidslivet og i det øvrige samfunn som gjør det vanskelig for enkelte grupper å delta.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-8

Fra representant nr.: 49 Steinar Karlsen, Fellesforbundet foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt.

– At arbeidsmarkedstiltak/omskolering samordnes med næringslivets behov, for gjennom dette å effektivisere tiltakene, fremme sysselsettingen og dempe overtidsbruken.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-9

Fra representant nr.: 26 Terje Aaberg, NEKF

foreligger følgende forslag:

Reiser forslag nr. 500

3. siste strekpunkt endres til:

– arbeide for lovpålagt avspassing av all overtid, for å gi plass til flere på arbeidsmarkedet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-9-10

Fra representant nr.: 26 Terje Aaberg, NEKF

foreligger følgende forslag:

Reiser forslag nr. 499 Bygg- og anleggsvirksomheten er i dag en av de bransjer som er hardest rammet av arbeidsledigheten. Sysselsettingstiltak som "arbeid for trygd" o.l. blir utnyttet maksimalt av "fattige kommuner". Mange arbeidsoppdrag som tidligere ble utført av og fra ordinære firmaer, blir nå gjort av ledige som hentes fra arbeidskontorene gjennom "arbeid for trygd"-ordningen. Dette har utviklet seg til en ordning som tar bort grunnlaget for mange mindre bedrifter innen håndverksyrkene. Skal sysselsettingstiltak ha effekt, nytter det ikke med slike misdannelser. Det må bare være ordninger som pålegger alle involverte å bruke arbeidskraft fra etablerte bedrifter som har ordnede overenskomstforhold. Ved å få til slike ordninger, kan de som i dag får enkeltoppdrag gjennom «arbeid for trygd», bli ansatt i et ordinært firma og ikke være «ansatt på arbeidskontoret».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-10-1

Fra representant nr.: 122 Kjell Gunnar Larsen,

NKIF, Rogaland

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt 3 til punkt 9.

– Hvis det ikke blir enighet om noe annet, skal de ansatte fortsatt kunne være organisert i en felles fagforening med forhandlingsrettigheter etter hovedavtalen, selv om et fabrikksted blir delt opp i aksjeselskaper, men der det reelle eierforholdet fortsatt er det samme.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-10-2

**Fra representant nr.: 104 Svein Erik Nilsson,
Handel og Kontor i Norge**

foreligger følgende forslag:

2. setning i 5. avsnitt i innledningen gis følgende tilføyelse (ny tekst er understreket):

Det må ikke være mulig å organisere selskapene på en slik måte at det undergraver de ansattes rett til representasjon, samarbeid eller informasjon.

Strekpunkt 11 gis følgende tilføyelse (ny tekst er understreket):

Arbeide for å sikre hensiktsmessig innflytelse også i holdingselskap og liknende selskap, uavhengig av hvordan selskapene er organiserte.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-1

Fra representant nr.: 262 Else Sandberg, Østfold

foreligger følgende forslag:

Siste strekpunkt:

– At det legges vekt på arbeid med avfallsminimalisering.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-2

Fra representant nr.: 133 Tormod Jarsve, NKF

foreligger følgende forslag:

Kap. 11 – Miljøpolitikken.

Strekpunkt 14.

– Motarbeide alle former for trakassering, herunder seksuell trakassering og annen utilbørlig opptreden i arbeidslivet.

Endres/omarbeides slik:

– Motarbeide mobbing og andre former for psykisk vold i arbeidslivet.

– Motarbeide seksuell trakassering i arbeidslivet og utarbeide en handlingsplan med tiltak rettet mot egen organisasjon, samfunnet og arbeidslivet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-3

Fra representant nr.: 84 Per Åge Jansen, NGF

foreligger følgende forslag:

Forslagene 555-556 oversendes redaksjonskomiteen.

Forslag 555:

"Som ny streksats foreslås:

– LO vil bidra til økt bruk av resirkulert og ubleket papir og andre miljøvennlige produkter".

Forslag 556:

«Som ny streksats foreslås:

– LO vil arbeide for en offentlig ordning når det gjelder kjemiske avfallsstoffer, fortrinnsvis slik at stoffene kan resirkuleres.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-4

Fra representant nr.: 250 Øystein Nesje, NTL

foreligger følgende forslag:

Sekretariatets innstilling til kap. 11 Miljøpolitikken – brødteaksten, avsnitt 5 («Miljøstrategien må gå etter to akser») – innledes med:

«Den totale verdiskapningen i samfunnet må bygges på en bærekraftig utvikling og næringsoverføringene må ha samme mål».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-5

Fra representant nr.: 270 Roy Pedersen, Oslo

foreligger følgende forslag:

Følgende strekpunkter i forslaget opprettholdes:

- Koble sammen kraftsubsidiering til krav om høyere foredlingsgrad av norske råvarer.
- Arbeide for at CO²-avgiften reelt brukes til miljøforberedende tiltak.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-6

Fra representant nr.: 286 Leif Lund, Hordaland

foreligger følgende forslag:

Kongressen ber LOs administrasjon om å stå på kravene i Arbeidsmiljøutvalget. Fagbevegelsen må samle seg i en felleskamp mot de som vil svekke miljøloven.

Om nødvendig må LO ta i bruk politisk streik.

Også de politiske partiene må klargjøre synet sitt på Arbeidsmiljøutvalgets innstilling.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-7

Fra representant nr.: 86 NAVN: Karin Torp,

Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

Avsnittet som begynner med «Arbeidsmiljø og helse henger nøye...» gis følgende tilføyelse: (ny tekst er understreket):

Arbeidsmiljø og helse henger nøye sammen. Fremdeles ram-

mes tusenvis av arbeidstakere av skader, sykdommer og lidelser som skyldes arbeidsmiljøet.

Manglende sikring av arbeidsplasser innen publikumsrettet virksomhet forårsaker i stigende grad skader av fysisk og psykisk art. Sykefravær og uføretrygding

Følgende tas inn som nytt strekpunkt under samme kapittel:

Arbeide for bestemmelser i forskrifter om internkontroll om å sikre pengekasser, verditransport og verdioppbevaring for å hindre overfall og ran.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-8

**Fra representant nr.: 34 Svein Hille,
Fellesforbundet**

foreligger følgende forslag:

Foreslår nytt strekpunkt inn i kapittel punkt 11.

- arbeide for gjennomføring av kildesorteringssystemer i alle landets kommuner.

Begrunnelse:

Innføring av et slikt landsomfattende system vil bl.a. gi følgende fordeler:

- nye arbeidsplasser i forhold til innsamling, håndtering og produksjon (selve systemet).
- gjenvinning av ressurser (papir, glass).
- reduserte avfallsplasser/avfallshauger.
- tilfredsstillende kundekrav om retur fibre i produktene.
- få fortgang i gjenvinnings- og avsvertingsanlegg.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-9

**Fra representant nr.: 49 Steinar Karlsen,
Fellesforbundet**

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt:

- arbeide for at forskningen på erstatningsmaterieell styrkes, for gjennom dette å skape et mest mulig giftfritt miljø.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-11-10

Fra representant nr.: 250 Øystein Nesje, NTL

foreligger følgende forslag:

Sekretariatets innstilling til kap. 11 Miljøpolitikken tilføyes innledningsvis:

«Samspillet mellom mennesket og dets omgivelser er bestem-

mende for den enkeltes helse og liv. Det må være et overordnet mål å sikre miljøet for alt liv innenfor en bærekraftig utvikling. Ren luft og rent vann er en forutsetning for dette. Det stiller krav til forvaltning av de grunnleggende ressurser. Vi må høste av over-skuddet, ikke drive rovdrift på ressursene.»

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-12-1

Fra representant nr.: 98 Elvy Fedje, Handel og Kontor i Norge
foreligger følgende forslag:

Tar opp forslag 584 (LO vil arbeide for at kommunale og offentlige avgifter tas med i beregningsgrunnlaget for konsumprisindeksen) og ber om at det tas inn som eget strekpunkt under kapittel 12.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-13-1

Fra representant nr.: 93 Annette Jørstad, Handel og kontor i Norge
foreligger følgende forslag:

Tar opp forslag 609 og ber om at det tas inn som tilføyelse til 2. strekpunkt under kapittel 13.

Strekpunktet blir dermed lydende:

– Landsorganisasjonen vil at Husbankrenta skal ligge vesentlig under det generelle rentenivået og fastsettes uavhengig av dette.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-13-2

Fra representant nr.: 64 John Erik Ullestad, Fellesforbundet
foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt til boligpolitikken.

– Boutgiftene må ikke overstige 20 % av gjennomsnitt av industriarbeiderlønn.
– At husbankrenten skal ligge vesentlig under de generelle rentenivået.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-13-3

Fra representant nr.: 276 Olav Boye, Buskerud
foreligger følgende forslag:

Topprenta i Husbanken skal til enhver tid ikke være høyere enn Norges Banks rente.

Nye strekpunkter:

– Husbanklån bør kunne gis til brukte boliger som ikke overstiger Husbankens betingelser.

- Husbanklån bør kunne gis til alle, såfremt boligen fyller Husbankens vilkår.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-14-1

Fra representant nr.: 273 Aud Marit Pettersen, Hedmark

foreligger følgende forslag:

TEMA FOR HANDLINGSPROGRAMMETS 4-ÅRSPERIODE

Spesielt til kapitler: 14-16-24-25-3.

Kvinner er i dag og vil i tiden fremover være av de grupper som er et satsningsområde for Landsorganisasjonen.

Gamle og nye medlemmer bør ha et tilbud som viser at LO ser denne gruppen som viktig. Dette kan i stor grad imøtekommes ved å videreføre prosjektet Kvinner og Økonomi i kommende 4-årsperiode.

Målgruppen skal være kvinner organisert i LO. Satsningen skal rettes spesielt inn mot videreutdanning, faglig og politisk arbeid.

Økonomiske midler til planlegging for lokale aktiviteter fra LO.

Planlegging gjøres av LO lokalt og gjennomføres i samarbeid med AOF.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-14-2

Fra representant nr.: 17 Bjørn Christiansen, NBF

foreligger følgende forslag:

Til 14. Familiepolitikk - likestilling.

- Siste setning i "brødtekst" (for å oppnå det må også tiltak for å fremme familiebarnehager styrkes) strykes.

- Forslag 633 fremmes som nytt strekpunkt 12, første del.

«Til kap. 14, strekpunkt 18 utgår og erstattes med:

- Arbeide for at alle barn skal ha rett til barnehage- eller fritids-hjemtilbud uten foreldrebetaling.

- Nest siste strekpunkt strykes.

(- Styrke Framfylkingen som fagbevegelsens familie- og barnepolitiske organisasjon).

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-14-3

Fra representant nr.: 262 Else Sandberg, Østfold

foreligger følgende forslag:

Strekpkt. 2 og 4 henholdsvis:

- Det må arbeides for bedre muligheter for hele stillinger for

kvinner, og at deltidsansatte får bedre mulighet til å opparbeide pensjonspoeng.

– Lov om likestilling legges til grunn for barns rett til samvær med begge foreldrene etter samlivsbrudd.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-14-4

Fra representant nr.: 82 Lisbeth Gundersen, NGF

foreligger følgende forslag:

Oversendes redaksjonskomiteen.

Forslag 640.

– LO vil arbeide for at fedres permisjon ved fødsel blir betalt etter farens lønn og arbeidstid.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-15-1

Fra representant nr.: 4 Brit Skretting, NFATF

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt til pkt. 15 i Sekretariatets forslag Sosial trygghet – helse side 19.

Landsorganisasjonen vil:

– arbeide for å styrke det forebyggende arbeid med mer ressurser til helsestasjonene og skolehelsetjenesten.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-15-2

Fra representant nr.: 276 Olav Boye, Buskerud

foreligger følgende forslag:

Forslag 653:

«Uakseptabelt at kommunene skjærer ned på sosialstøtta. Garantert minsteinntekt for alle i samfunnet. Sterkere virkemidler mot trygdemisbruk. Folketrygden må sikres. Bedre bostøtteordninger».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-15-3

Fra representant nr.: 260 Hanne Luthen,

Norsk Vernepleierforbund

foreligger følgende forslag:

Kap 15 «Ny setning inn etter 3 setning: «Dette innebærer at LO vil påse at folketrygden videreutvikles for å fange opp utsatte gruppers behov».

Kap 15

7 avsnitt, 1 setning «Mennesker med» endres til:

«Livskvaliteten til mennesker med psykisk utviklingshemming må sikres ved at de tilbys bolig, skole, arbeid og fritidsaktiviteter».

Kap 15

Nytt strekpunkt foreslås:

«At staten overfører og øremerker nødvendige midler til kommunene for å sikre gjennomføringen av reformen for psykisk utviklingshemmede».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-15-4

Fra representant nr.: 260 Hanne Luthen,

Norsk Vernepleierforbund

foreligger følgende forslag:

Kap 15 Nytt strekpunkt:

– at kommunenes nye og utvidede ansvar for funksjonshemmede, rusmisbrukere og personer med psykiske vansker, gjennomføres og tilrettelegges slik at det utvikles et godt tiltaksapparat som gir en bedre livssituasjon for de ulike brukergrupper og deres familier.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-15-5

Fra representant nr.: 260 Hanne Luthen,

Norsk Vernepleierforbund

foreligger følgende forslag:

Kap 15

Forslag: 1 setn. 4 avsnitt endres til: Arbeidslivet må tilrettelegges for mennesker med funksjonshemninger.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-16-1

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO

foreligger følgende forslag:

KAPITTEL 16 TRYGGHET FOR ELDRE – PENSJONS-POLITIKK

Forslag 698 og 699 fremmes som nytt 1. avsnitt etter de to første setningene:

«Til kap. 16, 1. avsnitt endres til:

Folketrygden er hjørnesteinen i trygdesystemet. Folketrygdens pensjonsmodell skiller seg fra alle andre trygdeordninger, ved sin

omfordelingsmodell og ved at den fanger opp grupper som ikke får poeng i andre pensjonsordninger. Både arbeidsledige og funksjonshemmede som aldri har vært i arbeidslivet tjener opp pensjonspoeng i varierende grad.

LO vil kjempe for at Folketrygden skal være det viktigste pensjonssystemet og vil slå tilbake alle angrep på Folketrygden både når det gjelder reduksjon av grunnbeløp og av tilleggspoeng. LO vil ikke akseptere at tilliten til Folketrygden svekkes ved at private pensjonspoeng gjøres mere lønnsomme. Innføring av arbeidsmarkedspensjoner må ikke komme istedenfor Folketrygdens ytelser og dermed ramme grupper som står utenfor det organiserte arbeidsliv. For LO må det være et mål at Folketrygden får en kraftigere omfordelingsprofil som tilgodeser de som har hatt liten lønnsinntekt eller vært utenfor arbeidslivet og at kompensasjonsnivået økes.

«Nye strekpunkter:

- å styrke Folketrygdens omfordelingsprofil til fordel for de med lavest eller ingen lønnsinntekt, samt øke kompensasjonsnivået
- at Folketrygdens pensjonsordning skal ha et nivå som gjør private pensjonsforsikringer og arbeidsmarkedspensjoner overflødige».

Strekpunkt

- utrede videre mulighetene for tilleggspensjoner knyttet til medlemsskapet – basert på særskilte pensjonsordninger
- UTGÅR

Forslag 690 støttes:

«Nei til LO som pensjonskasse».

Forslag 704 støttes:

«Nei til LO som pensjonskasse».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-17-1

Fra representant nr.: 262 Else Sandberg, Østfold

foreligger følgende forslag:

Strekpunkt 1 som følger; Stimulere kriminalforebyggende tiltak og aktiviteter som har som mål å styrke rettsfølelse, samhold og ansvarsbevissthet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-17-2

Fra representant nr.: 81 Bjørn Harald

Kristiansen, Norsk Grafisk forbund

foreligger følgende forslag:

Oversendes redaksjonskomiteen.

Som ny streksats foreslås:

– LO skal arbeide for at strafferammen i forbindelse med incest, voldtekt og seksuelt misbruk av barn økes.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-17-3

Fra representant nr.: 83 Sven Hugo Johansson,

Norsk Grafisk forbund

foreligger følgende forslag:

LO vil arbeide for at det innføres bestemmelser som gir muligheter for strafferettslige sanksjoner mot arbeidsgivere som bevisst bryter lover og avtaler.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-17-4

Fra representant nr.: 86 Karin Torp,

Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

Siste del av forslag nr. 722 ("og for et bedre utbygd ettervern for offrene") fremmes som tilleggsforslag til strekpunkt 211 Sekretariatets forslag.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-17-5

Fra representant nr.: 281 Eli Tomine Moe, Aust-Agder

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt til forslag nr. 709.

– Øke ressursene for å etterforske økonomisk kriminalitet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-17-6

Fra representant nr.: 284 Sigrid Bøthun, Rogaland

foreligger følgende forslag:

Handlingsprogrammets pkt. 17 – Rettsikkerhet/kriminalpolitikk.

Nytt strekpunkt:

– Arbeide for at samfunnstjeneste og konfliktråd benyttes framfor fengsel.

Begrunnelse for å fremme forslaget: Intensjonene synes ivare tatt i Sekretariatets innstilling, men bør understrekes ytterligere, med hensyn til valg av tiltak.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-17-7

Fra representant nr.: 79 Roar Øvrebo, NFF

foreligger følgende forslag:

Avsnitt 17 – Rettssikkerhet – kriminalpolitikk.

Landsorganisasjonen vil:

- Arbeide for at det blir opprettet en egen etat under Justisdepartementet med ansvar for kriminalitetsforebygging.
- Arbeide for at det blir utarbeidet en plan for bygging og modernisering av fengsler i Norge.
- Arbeide for at asylsøkere ikke plasseres i fengsel når begrunnelsen for plasseringen er asylsaken eller spørsmålet om usikker identitet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-18-1

Fra representant nr.: 17 Bjørn Christiansen, NBF

foreligger følgende forslag:

Kap. 18 Kultur og idrett

Forslag 731 reises.

«For barn og ungdom er kommunale tiltak i form av bl.a. kommunale fritidsklubber en viktig del av det kulturelle mangfoldet. Fritidsklubbene kombinerer ungdommenes behov for samvær på egne premisser og for aktiviteter som innebærer læring i å ta ansvar for egen og ungdomsgruppas situasjon. Tiltakene er svært viktige for ungdom som ikke finner attraktive tilbud i foreningslivet og et viktig supplement for all ungdom».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-19-1

Fra representant nr.: 262 Else Sandberg, Østfold

foreligger følgende forslag:

Landsorganisasjonen i Norge vil arbeide for å innføre 5 ukers avtalefestet ferie.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-19-2

Fra representant nr.: 239 Brit Renngård,

Norsk Tjenestemannslag

foreligger følgende forslag:

Tillegg til kap. 19 – ferie og fritid.

I premissdelen foreslås nytt avsnitt 2 (tillegg):

Fagbevegelsen er gjennom forbund, avdelinger og klubber eiere av hytter og feriesteder over hele landet. Denne ressursen bør utnyttes til felles beste for LOs medlemmer.

Nytt 3. strekpunkt (tillegg):

– Arbeide for at de fritidseiendommer som den samlede fagbevegelse er eiere av, kan samordnes for utlån/leie til våre medlemmer.

Nytt, nest siste strekpunkt (tillegg):

- Arbeide aktivt i utviklingen av den framtidige ferie- og fritidspolitikken.

Omarbeidet, siste strekpunkt:

- Samarbeide med ferie- og fritidsorganisasjonen Folkeferie og andre organisasjoner innenfor området.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-20-1

Fra representant nr.: 265 Inger Lise Husøy, Oslo

foreligger følgende forslag:

LOs Mediepolitikk.

Nytt strekpunkt:

- arbeide for at sextelefoner nedlegges.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-21-1

Fra representant nr.: 122 Kjell Gunnar Larsen,

NKIF- Rogaland

foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt.

- Vil bekjempe alle nynazistiske og voldsrasistiske grupper.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-21-2

Fra representant nr.: 229 Gro Standnes,

Skolenes landsforbund

foreligger følgende forslag:

Innledningen i forslag 766.

Innvandrere og flykninger besitter ressurser og kompetanse som det norske samfunnet kan nytte godt av. De behersker språk og har en kulturkompetanse næringlivet kan ha god bruk for etterhvert som internasjonaliseringen øker.

Vårt samfunn har klare internasjonale forpliktelse overfor asylsøkere, flykninger og innvandrere. Fagbevegelsen vil arbeide for at disse forpliktelsene blir omsatt i praksis. Arbeiderbevegelsen solidaritetsprinsipper er grunnlaget for dette arbeidet. Dersom de internasjonale forpliktelsene ikke blir fulgt opp, vil samfunnet bære mer og mer preg av en rasistisk utvikling. Innvandrerbefolkningen vil bli holdt nede, i stedet for at deres kunnskaper og ressurser kan komme fellesskapet til gode. Kampen mot rasisme og diskriminering krever god innsikt i de samfunnsmessige prosesser som er med på å skape en slik negativ utvikling.

En utvikling som rammer alle. Landsorganisasjonen vil gjennom sitt opplysningsarbeid bidra til at forståelsen for anti-rasistisk tenkning og virksomhet blir godt utbredt.

Landsorganisasjonens krav om full sysselsetting og en jevn fordelingspolitikk er sentralt i arbeidet mot rasisme og diskriminering. Likeledes kravet om like rettigheter og rettssikkerhet for alle.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-21-3

Fra representant nr.: 249 Geir Taaje,

Norsk Tjenestemannslag

foreligger følgende forslag:

Endring av forslag 764 ang. tillegg under 6-21, første strekpunkt.

– og arbeide for at holdningsskapende tiltak settes inn på et tidlig stadium i barnehager og barneskoler.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-22-1

Fra representant nr.: 100 Stein Kristiansen,

Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

Sekretariatets forslag til handlingsprogram § 25, LOs handlingsprogram under kapittel 22 Internasjonalt samarbeid og solidaritet, fred og nedrustning:

Strekpunkt 4, ved avtaler og gjennom institusjoner som EØS og EF.

Strekpunkt 4 blir lydende:

– styrke arbeidet for konsernfaglige rettigheter i flernasjonale selskap.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-22-2

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO

foreligger følgende forslag:

Kapittel 22 Internasjonalt samarbeid og solidaritet – forslag 777 reises 2. strekpunkt endres til – arbeide for å ivareta norske arbeidstakers interesser i forhold til utviklingen i Europa + i det 13 avsnitt (I Europa må) strykes resten av avsnittet fra "landene i Det Europeiske fellesskap" 4. strekpunkt endres ved at siste del (..... ved avtalen og) strykes.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-22-3

Fra representant nr.: 240 Tor Arne Solbakken,

Norsk Tjenestemannslag

foreligger følgende forslag:

Det føres inn to nye strekpunkt under kapittel 22

– kreve at omorganisering av Forsvaret gjennomføres slik at de

tilsattes rettigheter ikke svekkes gjennom f. eks. endringer av tilknytningsformer for Forsvarets forvaltninger og Statens Kantiner.

- kreve at Regjering og Storting tar ansvar for de personer og lokalsamfunn som rammes av Forsvarets reduksjoner og organisasjonsendringer som f. eks. ved etableringer innen miljøforsvaret.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-22-4

Fra representant nr.: 48 Ove Engevik, Fellesforbundet Oslo
foreligger følgende forslag:

Nytt strekpunkt:

- Videreføre samarbeidet med NUEW (National Union of ERI-TREAN WORKERS) ifølge vedtak fra kongressen i 1985 slik at LO også i dette, nylig frigjorte landet, kan gi et positivt bidrag til å støtte utviklingen av en fri og uavhengig fagbevegelse til beste for det arbeidende folk.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-22-5

Fra representant nr.: 247 Jorunn Eriksen, NTL
foreligger følgende forslag:

Forslag nr. 795 tas inn som nytt strekpunkt under kap. 22.

«Nytt strekpunkt:

- Arbeide for at nedbyggingen av forsvarret ikke får så store konsekvenser at Norge mister evnen til å ha et troverdig forsvar.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-26-1

Fra representant nr.: 294 Arve O. Schevik, Sør-Trøndelag
foreligger følgende forslag:

Endring av pkt. 6-26 strekpunkt 1.

Videreutvikle og styrke det faglig/politisk samarbeidets form og innhold og gi den samtlende arbeiderbevegelse mer bredde og slagkraft.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1401-1

Fra representant nr.: 100 Stein Kristiansen, Handel og Kontor i Norge
foreligger følgende forslag:

Uttalelse «SLÅ RING OM VELFERDEN» Overskrift endres til: «SLÅ RING OM VELFERDSSTATEN» 2 siste avsnitt bortfaller – herunder forslag om å bevilge 2 millioner kr. til Arbeiderpartiet.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1401-2

**Fra representant nr.: 145 Hanna Røberg,
Norsk Kommuneforbund**

foreligger følgende forslag:

Følgende endringer foretas i forslag nr. 1401:

1. Tittelen endres til «Slå ring om velferdsstaten».
2. Siste tre avsnitt strykes, dvs. f.o.m. «Stortingsvalget 1993 vil ha.....»

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1401-3

**Fra representant nr.: 309 Sidsel Bauck,
Sekretariatet (HK)**

foreligger følgende forslag:

Uttalelsen "Slå ring om velferden" endres slik:

De to siste avsnittene strykes.

Det tredje siste avsnittet gis følgende tilføyelse:

«Kongressen oppfordrer derfor fagorganiserte lønnstakere til å stemme i samsvar med dette».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1401-4

**Fra representant nr.: 229 Gro Standnes,
Skolenes Landsforbund**

foreligger følgende forslag:

Tillegg til Sekretariatets innstilling etter siste setning:

«Og en 1/2 million kroner til SVs valgkamp».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1401-5

**Fra representant nr.: 243 Jens Petter Nygård,
Norsk Tjenestemannslag**

foreligger følgende forslag:

Nytt avsnitt i uttalelsen om:

«Slå ring om velferden» (etter AFP) Kongressen ser at vår velferd er avhengig av vår evne til å vinne og anvende kunnskap. Utdanning må derfor gjøres tilgjengelig for alle, uavhengig av kjønn, geografi og sosial bakgrunn. Det må fortsatt legges vekt på å skaffe flere utdanningsplasser i det offentlige utdanningssystemet og styrke studiefinansering.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1402-1

**Fra representant nr.: 31 Gunnar Nilsen,
Fellesforbundet**

foreligger følgende forslag:

Tilføyelse til Sekretariatets forslag nr. 1402:

Det er viktig å hindre at ordninger som f. eks. NHOs fadderord-

ning og offentlige sysselsettingstiltak bruker avlønning som undergraver tariffavtalene.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1402-2

Fra representant nr.: 3 Arild Arnås, NFATF

foreligger følgende forslag:

"Sekretariatet må analysere konsekvensene av at LO-organiserte yter midler til fondet, mens organiserte/uorganiserte utenfor LO nyter godt av ordningen uten å være med på finansieringen".

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1403-1

Fra representant nr.: 152 Erna-Beate Støren,

Norsk Kommuneforbund

foreligger følgende forslag:

«dem som rammes» ny setning: Satsingen må også omfatte økt satsing på grunn-, videre- og etterutdanning.

Argumentasjon:

Det er påvist, bl.a. gjennom Orskaug-utvalgets innstilling, at arbeidsledige har mangelfull grunn-, og videreutdanning i forhold til hva dagens arbeidsliv krever.

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1403-2

Fra representant nr.: 145 Hanna Rødberg,

Norsk Kommuneforbund

foreligger følgende forslag:

Til forslag nr. 1403:

1. Tittelen endres til: «Arbeidsmarkedspolitikk» 2. I 2. avsnitt brukes brutto antall arbeidsledige.

3. Generelt endres begrepet «sysselsettingstiltak» til «arbeidsmarkedstiltak»

4. Forøvrig justeres uttalelsen i forhold til forslag nr. 1359 i Diverse forslag:

«UTTALELSE OM «EN NASJONAL STRATEGI FOR ØKT SYSSELSETTING I 90 ÅRENE» (NOU 1992:26) Høsten 1992 ble det lagt fram en offentlig utredning med tittelen «En nasjonal strategi for økt sysselsetting i 90-årene». Mest omtalt fra denne utredningen er forslaget om det såkalte «solidaritetsalternativet».

Dette alternativet innebærer at lønnsmoderasjon i 10 år skal byttes mot tiltak for å få ned arbeidsledigheten.

Fagorganisertes erfaring er at moderasjon i lønnspolitikken ikke har ført til reduksjon i arbeidsledigheten. Tvert imot. Antallet arbeidsledige har økt parallelt med at LO har ført en moderat lønnspolitikk.

Utvalget foreslår ingen konkret økning i varige arbeidsplasser, men legger til grunn at en økning av konkurranseevnen skal føre til økt sysselsetting.

I de siste årene har industriens konkurranseevne økt betraktelig (11%) uten at sysselsettingen har økt. Tvert imot. Antallet arbeidsplasser i industrien har gått ned parallelt med at konkurranseevnen har økt.

Utvalgets mest konkrete forslag, bruk av offentlig sektor i sysselsettingen og reduksjon i overføringene (trygde-), skal følges opp i to nye utvalg. Slik premissene for utvalgsarbeidet er lagt i NOU 1992:26, er det stor fare for at resultatet medfører svekking av faglige- og sosiale rettigheter.

- LO kan ikke se at en rein markedsøkonomi fører til full sysselsetting. LO ser det derfor som det sentrale å gjenvinne styringsredskapene i norsk økonomi.
- Arbeidsledigheten legger et stort press på dem som er i arbeid. LO vil kjempe mot at arbeidsledigheten fører til svekkede faglige- og sosiale rettigheter. Etablering av nye arbeidsplasser må skje på ordinære lønns- og arbeidsvilkår. De arbeidslediges vilkår må forbedres.
- Løsningen på arbeidsledighetsproblemet ligger ikke i å gå tilbake på viktige målsettinger om bedringer av kvinnelønn og bedring av lavtløntes kår. Utfordringen til lønnspolitikken framover er primært at alle skal ha en lønn å leve av. Dessuten må kravet om likelønn mellom kjønnene på alle nivå innfris.
- Svekking av velferdsstaten aksepteres ikke. En velutviklet velferdsstat er et viktig konkurransefortrinn, ikke et hinder. I offentlig sektor er det et stort behov for varige arbeidsplasser til å løse viktige samfunnsmessige oppgaver.

Et av fagbevegelsens mest sentrale begreper, solidaritet, må ikke gis et politisk innhold som det har fått i NOU 1992:26. Vi sier nei til en slik samfunnskontrakt. Fagbevegelsen må på fritt grunnlag forsvare rettighetene til både ansatte og arbeidsledige».

TIL DAGSORDENS PUNKT: 6-1403-3

Fra representant nr.: 224 Olav Bjørklund,
Norsk Sjømannsforbund
foreligger følgende forslag:

LO-kongressen krever at Regjeringen fullt ut retter seg etter stortingsvedtaket av 21. november 1991 og tilpasser rammevilkårene for norsk skipsfart og norske sjøfolk til gjeldende rammevilkår i konkurrerende europeiske land.

Oversendelse av alle forslag ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten redgjorde så for ettermiddagsmøtets kjøreplan, før han ga ordet til Rolf Utgård, som redegjorde for aksjonen Arbeid kysten rundt .

«Arbeid kysten rundt»

268 *Utgård* kunne opplyse at folk fra aksjonen nå var i gang på Aker Brygge, bl.a. med kransenedleggelse over gamle Nyland Verft.

Aksjonen med deltakere som kom fra nord og sør i landet, kysten rundt, var støttet av Samorg og Fellesforbundet i Oslo.

Etter Aker Brygge skulle deltakerne til Stortinget, og så hit til Folkets Hus der LO-lederen ville ta i mot og holde appell på trappa.

– Det dreier seg om skipsbygging, sa *Utgård*. Det er vel 6000 ansatte i bransjen nå, og de fleste risikerer å stå uten jobb allerede til høsten. Arbeidsgiverne ville gå til oppsigelser istedet for permitteringer. Men det var ventet oppsving i bransjen og aksjonen gikk derfor inn for en forsert utbygging og fornyelse av kystflåten, slik at verftenes aktivitet ble opprettholdt.

Han nevnte også offshoreindustrien som sysselsetter omkring 66.000 som også var inne i en tøff periode med oppdrag som flagget ut til utlandet, på grunn av dumpingpriser. – Oslo-industrien er snart vekk, og det var naturlig at man i Oslo solidariserte seg med aksjonen og sto for opplegget i Oslo.

– Vi skal også kunne se våre arbeidskamerater i andre land i øynene, derfor ber vi ikke om bedre betingelser, men like betingelser med det som gis i andre land, sa han.

Så kunne man si at her kom de igjen, de tøffe gutta med hjelm.

– Vi er stolte over yrket vårt, men vi er også ydmyke og trenger støtte. Vi får ikke til noe om vi står med hjelmen i handa. Det er en kamp som må føres og som gjelder hele Norge som industrinasjon, sa han, og fordi det er i Oslo beslutningene fattes, strømmet det nå folk til fra alle kanter av landet for å aksjone. De ville også markere seg for LO-kongressen, for de er alle LO-medlemmer, sa *Utgård* og håpet så mange som mulig av delegatene ville møte opp utenfor og ta i mot dem.

Han satte fram følgende forslag:

LO kongressen 1993 gir sin støtte til aksjonen «Arbeid kysten rundt» som krever:

- støtte og finansiering for skipsverftene på linje med konkurrentene
 - en forsering av et nasjonalt byggeprogram for ferja, oljevern, kystvakt og marine.
 - Myndighetenes aktive medvirkning til å hindre utflagging av offshoreoppdrag.
- Arbeidsløsheten må aldri bli akseptert i det norske samfunn.

Forslaget ble enstemmig vedtatt, med applaus, og med det hadde kongressen gitt sin fulle tilslutning til aksjonen.

306 *Gunnar Grimnes*, Sekretariatet, minnet om aksjonen som elektrikerene i Oslo og Moss gjennomførte i forhold til Vegdirektoratet og det uheldig kontraktforholdet som var inngått i forbindelse med tunnelen ved Vinterbro. Vegdirektøren hadde ikke fulgt opp antikontraktørklausulen.

Grimnes kunne nå fortelle at samferdselsministeren i Stortinget i dag hadde opplyst at Vegdirektoratet og det angjeldende firma var blitt enige om å avslutte kontrakten.

– Det er vi glad for, og takker statsråden for en fin håndtering av saken, sa Grimnes. Han var også glad for at Opseth i sin redegjørelse hadde gjort det helt klart at etaten skulle følge lov og regelverk.

– Vi er svært tilfreds med hans takling av denne saken, sa Grimnes.

Formiddagsmøtet ble hevet kl. 12.40.

Ettermiddagsmøtet onsdag

Møtet ble satt kl. 14.30 med Finn Erik Thoresen som dirigent – og åpnet med «Ung flaggsang». Allsangen ble ledet av Frank Havrøy.

Kongressen var så klar til å ta fatt på behandlingen av dagsordens pkt. 11 – valg.

Ordet ble gitt til valgkomiteens leder, Einar Hysvær, som la fram komiteens innstilling:

DAGSORDEN PKT. 11 VALG

I henhold til Vedtektenes § 6.2 innstiller valgkomiteen:

- Leder: Yngve Hågensen,,,,,,,,,gjenvalg
Nestleder: Esther Kostøl,,,,,,,,,,,,,«
Hovedkass: Svein Erik Oxholm,,,,,,,,,,«
1. sekr.: Jan Kr. Balstad,,,,,,,,,,,,,«
Sekr.: Evy Buverud Pedersen,,,,,,«
Sekr.: Liv Undheim,,,,,,,,,,,,,«
Sekr.: Per Gunnar Olsen,,,,,,,,,,,,,«

I henhold til Vedtektenes § 6.3 innstiller Valgkomiteen på følgende sekretariatsmedlemmer:

1. Arnfinn Nilsen, NAF
2. Gunnar Grimnes, NEKF
3. Kjell Bjørndalen, FF
4. Kjell Martinsen, FF
5. Sidsel Bauck, HK
6. Arthur Svensson, NKIF
7. Liv Nilsson, NKF
8. Jan Davidsen, NKF
9. Einar Hysvær, NNN
10. Terje Moe Gustavsen, Kartellet
11. Jan Werner Hansen, NTL

Varamedlemmer:

1. Arild Øynes, DNP
2. Ove Dalsheim, NJF
3. Tore Lundberg, TD
4. Walter Kolstad, NTF
5. Magnus Midtbø, NFATF
6. Erling Oen, HRAF
7. Finn Erik Thoresen, NGF
8. Edvin Ramsvik, NSF
9. Lars A. Myhre, NOPEF
10. Oddrun Remvik, FO

I henhold til vedtektenes § 6.4 innstiller valgkomiteen på følgende revisjonsutvalg:

Revisjonsutvalget:

1. Bente Halvorsen, HK leder
2. Roar Flåthen, FF
3. Brit Rengård, NTL

Vararepresentanter:

1. Trond Rostad, NKIF
2. Oddvar Slettmak, NJF
3. Rolf Solberg Thorsen, NEKF

I sin innledning sa Hysvær først at man får mange interessante oppgaver i løpet av et langt organisasjonsliv, og det hadde vært en fin opplevelse å være med i valgkomiteen som hadde bestått av 15 medlemmer. – Representanter fra forskjellige forbund og forskjellige områder av landet, begge kjønn. Jo det er en fin organisasjon vi er medlemmer av. En flott familie, sa Hysvær.

Komiteen hadde hatt grundige diskusjoner, selv om oppgaven i utgangspunktet kunnesynes enkel, men alle synspunkter skulle frem.

Når det gjaldt forbundets ledelse hadde komiteen ikke møtt noen signaler om at man ønsket noen endringer, og det var foreslått gjenvalg av samtlige.

Hysvær gjorde oppmerksom på at nestlederen Esther Kostøl, så utrolig det enn kunne høres, ville nå den fastsatte pensjonsalder i slutten av perioden.

– Vi har en lav pensjonsalder, sa Hysvær, for ordens skyld pekte han på, at siden pensjonsalderen inntrådte i slutten av 1996, før kongressen i mai året derpå, hadde komiteen foreslått gjenvalg for hele kongressperioden. Det var ikke brudd med vanlig praksis.

Sekretariatets faste medlemmer og varamedlemmer var grundig drøftet og sett i henhold til vedtektene og andre momenter. Komiteen hadde funnet at det fornuftigste grunnlag å ta hensyn til, var forbundenes medlemstall i grove trekk. Hysvær sa at han hadde satt opp listen alfabetisk etter forbundenes navn, og man hadde også skjelt til medlemmenes plass rundt bordet i sekretariatssalen.

Han ville også presisere noe komitemedlemmene hadde bedt om, at forbundets plass i sekretariatet er fast selv om forbundslederen skulle fratruke i perioden. Dette er vedtekstfestet i 10,4 at når et sekretariatsmedlem fratruke i perioden, så er det den som er valgt i forbundet ved suppleringsvalg til ny leder, som trer inn i sekretariatet. Praksisen har alltid vært at forbundets plass er sikret. Når jeg fratruke i perioden, er den min etterfølger som trer inn i sekretariatet, selvfølgelig.

Det eneste vanskelige spørsmålet i valgkomiteen hadde vært knyttet til vararepresentantene. Man har hatt Postfolkenes Fellesforbund, som representerer de to forbundene Den norske Postorganisasjon og Norsk Postforbund, på varamannsplass nr. 6 tidligere. Jeg ble imidlertid gjort oppmerksom på at man når man legger sammen Postforbundets vel 14.573 medlemmer og DNPs 15.411, får man samlet et medlemstall på 29.984. Valgkomiteen

ville derfor flytte Arild Øynes, DNP, opp på 1. varamedlemsplass. Han representerte da begge forbundene.

– Dette var en sak man hadde drøftet grundig i komiteen og kommet frem til. Han hadde fått mye kjeft underveis for dette, men det var ihvertfall hyggelig at man var på talefot.

Man ba landsmøtet gjøre et unntak for denne perioden når det gjaldt antall varamedlemmer. Man ville foreslå å velge 10 varamedlemmer i stedet for 9 – etter vedtektene. Noe lignende var gjort da men tidligere valgte to nestledere i LO. Det var heller ikke vedtekstfestet. Bakgrunnen for dette var at man i perioden hadde fått et nytt forbund bestående av tre tidligere forbund, FO. Etter å ha sett på medlemstallet deres, ville man foreslå Oddrun Remvik, FO, på 9. plass. – Jeg spør ydmykt om vi kan gjøre dette, sa Hysvær.

Når det gjaldt forslaget på revisjonsutvalget, så hadde man fått skriftlig melding om at lederen ville fratre. NKF har også sagt at de kan fravike plassen. Det er stor utskifting i utvalget, og komiteen foreslår derfor at Bente Halvorsen, som er igjen, blir leder. Videre foreslo man Flåthen, FF og Rengard, NTL. Som varamedlemmer foreslo man hovedkassererne Rostad i NKIF. Sletemark i NJF og Solberg Thorsen i NEKF.

Ellers hadde arbeidet i valgkomiteen vært en helt udramatisk historie, «både avslappende og trivelig», som Hysvær uttrykte det. Det var i det hele tatt betryggende å ha fått kjeften på forhånd. Med disse ord anbefalte han valgkomiteen innstilling som «selvfølgelig» var enstemmig.

Dirigenten sa at han ville åpne for en generell debatt først. Eventuelle motkandidater kunne man komme tilbake til under valgene.

Det var ingen som forlangte ordet til en generell debatt.

Dirigenten gikk derfor rett på valgene.

Dirigenten tok først opp spørsmålet om man kunne fravike vedtektene i perioden og velge 10 varamedlemmer. Dette ble enstemmig godkjent.

Yngve Hågensen, Esther Kostøl, Svein-Erik Oxholm og Jan Kr. Balstad ble valgt enstemmig – med akklamasjon.

Valgkomiteens innstilling ble fulgt til punkt og prikke, uten motkandidater.

De øvrige sekretærene ble samlet og enstemmig valgt, det samme gjaldt varamedlemmene, revisjonsutvalget og varamedlemmene til revisjonsutvalget.

Den gjenvalgte LO-lederen fikk ordet og takket på vegne av den gjenvalgte ledelse for tilliten. – Jeg håper at dere har noe av dette med dere når vi skal behandle resten av sakene her på kongressen. Takk! sa Hågensen – til applaus.

Dirigenten gikk så over til dagsordens punkt 9 – Hovedavtalen. Den står i hefte 9 og gjelder forslagene 1201-1252. 1252 er sekretariatets innstilling. Han viste også til vedlagte gjeldende hovedavtale mellom LO og NHO.

Han ga så ordet til førstesekretær Jan Kr. Balstad som holdt denne innledningen:

DAGSORDENS PUNKT 9 HOVEDAVTALEN

Ett av de første oppdrag Yngve Hågensen hadde etter at han ble valgt til LO-leder i 1989, var å innlede på LO-kongressen om nettopp hovedavtalene. Han viste da til den tradisjonelle oppfatning av hovedavtalens rolle, det som vi alltid lærte på våre faglig kurs og skoler, *nemlig at hovedavtalene er arbeidslivets grunnlov*. Yngve tillot seg å stille spørsmål om det var tilfelle i 1989. Det hadde han grunn til. På det tidspunktet kunne vi se tilbake på en lang rekke reformer som var gjennomført i norsk arbeidsliv. De fleste av disse lå forankret i lovgivningen. Medbestemmelse, bedriftsdemokrati og innsyn ble fastslått gjennom aksjelovgivningen. Den nye arbeidsmiljøloven var et gjennombrudd som vakte internasjonal oppsikt. Fundamentale faglige rettigheter ble sikret gjennom en lovgivning på bakgrunn av initiativ, utredninger og forslag fra såvel den politiske som den faglige arbeiderbevegelse.

Det har skjedd mye siden Kongressen i 1989 på de to viktige områdene jeg nevnte. For det første har vi en rekke eksempler på at det bedriftsdemokrati vi møysommelig har bygd opp lovveien, omgås gjennom omorganiseringer av eierforhold. Det er ikke røverhistorier at mange arbeidstakere har opplevd at arbeidsplassene deres er solgt over natta. De vet ikke hvem som eier fabrikken når de kommer på jobb om morgenen. Det vrimler av fusjoner og fisjoner. Drift og eiendom skilles og kapital tappes ut av produktive bedrifter, og pøses inn i spekulative virksomheter.

For det andre har vi eksempler på at viktige faglige rettigheter som er nedfelt i Arbeidsmiljøloven nå foreslås opphevet. Foslaget om å svekke oppsigelsesvernet er et eksempel på det.

Denne koplingen mellom lovgivning på arbeidslivets områder og Hovedavtalene våre blir en viktig balansegang framover, for-

trinnsvis skulle lovgivningen være grunnlaget vi bygger avtalene våre på, men jeg ser ikke bort i fra at også avtalene kan bli noe vi må falle tilbake på. Denne balansegangen gjelder forsåvidt arbeidstvistloven også, men den bør gjennomgå med sikte på å nyansere mellom store organisasjoner med ansvar for helheten – og små organisasjoner uten annet ansvar enn sine snevre gruppeinteresser.

Så noe om prosedyren:

Hovedavtaleforhandlingen med NHO skjer i oktober.

Innstillingen her er at forslagene oversendes og behandles av Sekretariatet i forhold til forberedelsene til Hovedavtaleforhandlingen. Det er den vanlige prosessen – med unntak i 1989, da Kongressen var om høsten og forhandlingene startet rett etterpå.

I tillegg vil vi ha en egen forslagsrunde for forbundene slik at vi kan fange opp også det som har skjedd i tiden etter fristen for kongressforslag gikk ut.

Jeg går derfor særlig inn på de enkelte forslag. Si litt om noen av de forslagene som foreligger til Kongressen.

Forslagene som er innsendt så langt er preget av sterkt ønske om å gjøre arbeidsforholdene for de tillitsvalgte bedre – særlig gjelder dette innenfor konserner. I likhet med revisjonen for fire år siden er det også denne gang tatt opp forslag om å finne fram til sanksjonsmetoder når Hovedavtalen brytes. Også i likhet med tidligere fremmes det krav om at arbeidstakerne må ha lovlige kampmidler. Bruk av ekstern ekspertise for de ansattes organisasjoner, betalt av bedriften, fremmes også denne gang. Bedre informasjon og opplæringsmuligheter for de ansatte er også et gjennomgående tema. Krav om informasjon og rådgivende deltakelse i saker som angår bedriftenes ytre miljø er foreslått.

Videre er det tatt opp forslag som forutsetter at innleie av fremmede bedrifter bare skal kunne finne sted på basis av enighet mellom partene på bedriften. Ansiennitetsspørsmål ved oppsigelser og innskrenkninger er fortsatt en viktig sak. Behovet for presiseringer her har naturligvis sammenheng med den aktuelle og vanskelige situasjonen.

Spørsmålet om utbetaling av lønn har vært oppe til behandling i forbindelse med Hovedavtalen helt siden de første lønnskonti ble opprettet. Det er et tankekors at vi på dette området har en avtale med NHO om et forhold NHO har liten eller ingen innflytelse over. Vi må fastholde kravet om at vi skal kunne få ut være lønninger vederlagsfritt.

Jeg har i denne innledningen gitt noen glimt av hovedtankene i de hittil innsendte forslag foran forhandlingene om nye

hovedavtaler. Innstillingen går ut på at forslagene oversendes Sekretariatet som får fullmakt til å vurdere de krav vi skal reise.

I perioden har vi ellers fått gjennomslag for et viktig prinsipp om avtaleopprettelse i NHOs bedrifter.

Vi har fått Arbeidsrettens medhold i at vi i h.h.t. § 3-7 har tariffrettslig krav på å få opprettet avtale forutsatt at vi har minst ett medlem. Hvilken policy de enkelte forbund vil føre er et annet spørsmål.

Hovedspørsmål – tanker framover

1. På mange måter har vi nådd så langt vi kan komme. Haraldseth sa det da Representantskapet behandlet resultatet i 1986, og den samme erfaring gjorde vi ved forrige revisjon.
2. Samtidig er det store endringer i samfunnets funksjonsmåte. Det gjør at vi må utvikle Hovedavtalen i samsvar med det – slik at Hovedavtalen opprettholder sin plass som arbeidslivets grunnlov.
3. Denne utfordring er dobbelt opp. I tider hvor endringer i lovverket også går den gærne veien – er det viktig at våre rettigheter har en avtalebasert forankring og ikke blir gjenstand for skiftende regjeringers mulige uvilje mot fagbevegelsen.

Vi opplever også et stadig større press på avtaleverket og må innrette våre krefter i forhold til det. Det er helt vesentlig at medlemmene føler de får full oppbacking og prioritering i tvister etter avtaleverket.

4. Noen *andre* Hovedavtaler fortjener enkelte bemerkninger.

LO-DKT: I alle år har denne hovedavtalen vært basert på en felleserklæring ut fra historisk bakgrunn og fellesskap.

Reelle bærebjelker i avtalen er:

Organisasjonsplikt – Likeverds klausul m.h.t. tariffavtalevilkår – og av dette ikke vanlig streikerett.

De senere år har forhandlingene låst seg. Vi vil beholde organisasjonsplikten og ha streikerett – DKT vil oppheve organisasjonsplikten.

Vi er kommet i en fase hvor vi må foreta en gjennomgripende vurdering av den basis vi skal ha i vårt forhold til DKT.

5. Vi har en særegenhet også i Hovedavtalen med HSH. LO har derfor engasjert seg sammen med HK i disse forhandlingene med sikte på å oppfylle Kongressens vedtak for 1989 om en samordning av innholdet i de forskjellige hovedavtaler.

I tillegg til dette må jeg nevne et arbeid som har pågått siden revisjonen i 1989, nemlig en gjennomgang av tekst med sikte på forenklinger uten å miste rettigheter. Hovedavtalen har etter hvert blitt en tykk bok og vi er forpliktet til å sørge for at den er så lett tilgjengelig som mulig.

Med dette tar jeg opp Sekretariatets innstilling slik det kommer til uttrykk i forslag 1252, side 13 i forslagshefte nr. 9.

DEBATTEN

Dirigenten opplyste at det foreløpig var 6 som hadde tegnet seg på talerlisten. For at alle skulle få like muligheter til å komme til orde, foreslo han at taletiden ble begrenset allerede fra første taler – 3 minutter for første innlegg, 1 minutt for annet. Det ble vedtatt.

122 *Kjell Gunnar Larsen*, Norsk Kjemisk, satte fram forslag på vegne av Norsk Kjemisk Forbund om endring i Hovedavtalen. Bakgrunnen var den fagforeningsknusing som pågår, bl.a. i Hydro Aluminium. Forslaget gjaldt rett til fellestillitsvalg.

- Vi har en fagforening på 1270 medlemmer, mens bedriftsledelen vil dele den opp i flere små enheter, sa han.

Han satte også fram forslag til uttalelse fra kongressen, rettet mot framstøtet fra ledelsen i Hydro Aluminium.

255 *Terje Jonassen*, Transportarbeiderforbundet, pekte på den undergraving av avtaleverket som skjer, ved innleieing av arbeidskraft. Arbeidsgiverne vet å utnytte mulighetene de nå har, med den store arbeidsledigheten.

Han nevnte eksempler på uorganisert langtransportsjåfører, som kjører for 40 kroner timen. Enda verre var det kanskje at også bedrifter som har overenskomster, bryter dem. I de tilfeller arbeidsgiverne bryter avtalen, har de ansatte ikke annen reaksjonsmulighet enn ulovlig streik. Arbeidsgiverne bare henviser til Hovedavtalens punkt om fredspolitik.

-Situasjonen begynner å bli uholdbar, sa han og tok opp forslag 1208 der ber om en utredning av hovedavtalens fredsplikt-bestem-

melse. Han var klar over at dette også måtte sees i sammenheng med arbeidstvistloven.

Dirigenten ville, av hensyn til oversikten, foreslå strek med anledning til å tegne seg under neste innlegg.

96 *Oddvar Berg*, Handel og Kontor, holdt dette innlegget:

– Kamerater-dirigenter

Med all den uenighet vi har sett her i salen i løpet av uka, kan det være greit å bringe på banen et tema jeg tror alle delegatene kan enes om – nemlig det urimelige, og urettferdige, i at ansatte i forbrukersamvirket nektes retten til å ta i bruk streik som et pressmiddel i kampen for å forbedre lønns- og arbeidsvilkår for denne gruppen.

Årsaken til dette er at vår Hovedavtale fremdeles har bestemmelser som begrenser streikeretten. Jeg skal ikke her og nå trøtte forsamlingen med detaljer vedrørende disse begrensningene. Bare kort konstatere at de er så omfattende at bruk av streik som lovlig kampmiddel er sterkt begrenset – for ikke å si illusorisk.

Det er nå snart fire år siden jeg sto på denne talerstolen og oppfordret LO, gjennom hovedavtaleforhandlingene, til å få fjernet disse begrensningene. Resultatet så langt er at vi som jobber innen S-lag og NKL fremdeles må forholde oss til en hovedavtale som ikke er revidert siden 1986. Alle dere som er her vet hva *det* betyr.

Hva er så årsaken til dette? Hvorfor har det hele stoppet opp? Er det hensyn til andre arbeidstakergrupper? Er det kostnadene som gjør at det ikke er gjennomført? Eller har ikke vår motpart forstått hva vi sier?

Nei, kamerater: Nå skal dere høre: Vi blir møtt med et krav om at vi må se til å bli færre fagorganiserte innen forbrukersamvirket. Vi er simpelthen for mange som er organisert. Dette må det bli en slutt på, sier vår motpart. *Har dere hørt på maken?*

Vi skal simpelthen straffes fordi vi er nær 100 % fagorganiserte innen vår gruppe.

Det går da ikke an!

Hva er det våre arbeidsgivere egentlig tror? Tror de virkelig at vi vil bruke streikeretten til å presse gjennom så urealistiske krav at vi til sist opplever at vi jobber for Reitan & Co fordi Prix gikk konk. Har de virkelig så liten tro på oss tillitsvalgte innen forbrukersamvirket – en virksomhet som jo er tuftet på fagbevegelsens idealer?

Ja, så nære er forbindelsene at det antakelig er flere her i denne salen som sitter som styremedlemmer og representantskapsmed-

lemmer i denne virksomheten.

Forstår ikke arbeidsgiverne i forbrukersamvirket at et overskudd på en halv milliard kroner i fjor også er et resultat av at vi som jobber på golvet er stolte av arbeidsplassen vår, og at vi vil gjøre alt for å bidra til å sikre den for fremtiden?

Men vi kan ikke godta at det fremdeles legges begrensninger på mulighetene til å forbedre lønns- og arbeidsvilkårene våre. Vi ønsker ikke lengre å være et haleheng til privat varehandel og deres resultater i tarifforhandlingene. Vi vil også være med å påvirke hvordan våre arbeidsplasser skal være i fremtiden.

Derfor krever vi å forhandle under like vilkår og med de samme rettigheter som andre arbeidstakergrupper her i landet.

Kan det var så vanskelig å forstå dette?

I flere andre land hvor det finnes kooperativ virksomhet har de innsett dette. At disse landene også er medlemmer i EF skal jeg selvfølgelig unnlate å nevne her.

Så til slutt: Vi er 15 000 medlemmer i HK og LO som er skuffet over at våre hovedavtaleforhandlinger ennå ikke har gitt oss en rettighet vi oppfatter som fundamental

Men likevel, til deg Liv: Stå på! Ikke fir på vårt krav! Det har du ikke gjort hittil, og det er vi sikre på at du heller ikke vil gjøre i de kommende forhandlingsrundene.

Og til dere i salen: Støtt oss i denne kampen, påvirk styrene i de lokale S-lagene til å sette denne saken på dagsorden. Skap debatt, så er jeg helt overbevist om at det vil fremtvinge en løsning alle parter kan leve med.

For så vidt jeg vet finnes det intet vedtak som sier at enkelte deler av en hovedavtale skal betraktes som verneverdige.

Takk for oppmerksomheten.

Dirigenten refererte de innkomne forslag :

TIL DAGSORDEN PKT. 9

Fra representant nr.: 122 Kjell Gunnar Larsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,
Rogaland

Tillegg til hovedavtalens kap. V – punkt 1

Hvis en bedrift blir splittet opp i flere aksjeselskaper og disse fremdeles er eid fullt ut av samme eiere, skal arbeidstakerne fortsatt ha rett til å ha et felles arbeidsutvalg/forhandlingsutvalg av tillitsvalgte. Disse skal kunne møte som tillitsvalgte overfor alle de aksjeselskaper som finnes på bedriften.

**TIL DAGSORDEN PKT. 9
HOVEDAVTALEN**

Fra representant nr.: 104 Svein Erik Nilsson,
Handel og Kontor i Norge

Hele kapitel IX om informasjon, samarbeid og medbestemmel-
se redigeres slik at medlemmene og LO får mer innflytelse og med-
bestemmelse på alle instanser som har innvirkning på arbeidssi-
tuasjonen, og at det blir gitt mulighet for å danne konsernutvalg
uansett bedriftens eierform.

Fra representant nr.: 245 Harald Brevik,
Norsk Tjenestemannslag

«LO vil arbeide for at prinsippet om moderat kjønnskvotering
skal tas inn i tilleggsavtale 6»

TIL DAGSORDEN PKT. 9

Fra representant nr.: 267 Torbjørn Kristoffersen,
Norsk Tr. Arb. Forbund

Forslag nr. 1208

Til Hovedavtalens § 6-5 partenes opptreden pk. 2 siste setning
strykes (Lyder tillegg til forslag 1208)

**TIL DAGSORDEN PKT. 9
- HOVEDAVTALEN**

Fra representant nr.: 281 Eli Tomine Moe, Aust-Agder
Forslag nr. 1246

Slik forslaget står i heftet.

TIL DAGSORDEN PKT. 9

Fra representant nr.: 50 Jan Andersen, Fellesforbundet
Til H.A. kap VIII § 8-1. Nytt pkt. Rullerende permittering skal
vurderes av partene før permitteringer iverksettes.

TIL DAGSORDEN PKT. NR.: 9 § 5.9

Fra representant nr.: 336 Bengt G. Eriksson, LO's oljekartell
...kan det etableres et koordineringsutvalg med 1. tillitsvalgt fra
hver av de berørte bedrifter.

Under en driftsfase vor flere entreprenørbedrifter har engasje-
ment på anlegget kan det etableres et utvalg som nevnt ovenfor.

Dirigenten refererte talerlisten og med det var strek satt.

99 *Heidi Larsen* pekte også på hvor viktig det var å ha streikevåpnet som kampmiddel. Hun pekte på fredsplikten i hovedavtalen og og tok oppforslag 9 fra Handel og Kontor. Det var nødvendig å få bort særbegrensninger i streikeretten.

Hun viste til forslag 1208 om et nytt innhold i fredspliktpassusen.

– Skal LO være en kamporganisasjon eller en debattorganisasjon ?

43 *Jardar Henricksen*, FF, registrerte det som sto i innstillingen, om at sekretariatet skulle vurdere grunnlaget for forhandlingene med NHO om revidering av hovedavtalen. I den anledning ville han rette oppmerksomheten mot noen av forslagene var sendt inn. Det gjaldt forslag 205 om konsernfaglig samarbeid, som ble mer og mer aktuelt etterhvert som det ble mer og mer av multinasjonale selskaper. Videre var det forslag 1213 angående valg av sosialtillitsvalgt. Stadig mer av tillitsapparatet må nå ta seg av sosiale problemer som følge av de mange vanskelighetene som oppstår.

Forslag 1216 gjaldt konsernfaglig samarbeid i flernasjonale selskaper. Forslag 1250 fra NEKF gjaldt bestemmelsen om beskyttelse av konserntillitsvalgt.

104 *Svein Erik Nilsson*, Handel og Kontor, holdt dette innlegget: – Også under dette punktet om Hovedavtalene vil jeg benytte anledningen til å reise kravet om at LO skjerper sin innsats for å tilpasse avtaleverket til nye eierformer i næringslivet. Det *må* være en viktig oppgave for fagbevegelsen å sikre at arbeidsgiverne ikke kan trenere viktige faglige rettigheter ved å utvikle nye eierformer.

Jeg vil derfor støtte forslag 1231 fra LOs samarbeidsorgan i Oppland om å skjerpe bestemmelsene om innflytelse og medbestemmelse i Hovedavtalens kapittel IX.

Jeg vil likevel gjerne ha med en tilføyelse som går spesielt på retten til å danne konsernutvalg uansett bedriftens eierform. Jeg fremmer derfor et tilleggsforslag til forslag 1231 om dette. Forslaget i sin helhet blir da lydende slik:

Hele kapittel IX om informasjon, samarbeid og medbestemmelse redigeres slik at medlemmene og LO får mer innflytelse og medbestemmelse på alle instanser som har innvirkning på arbeidssituasjonen, og at det blir gitt mulighet for å danne konsernutvalg uansett bedriftens eierform.

Dette har stor betydning for oss som jobber i kommisjonær- og franchise-drift.

Jeg henviser ellers om det samme tema som jeg tok opp under Handlingsprogrammet i går.

245 *Harald Brevik*, NTL, sa det var nytt og spennende for ham å stå på LO-kongressens talerstol. Han skulle snakke om kvotering i NTL, og mente at skulle det være så skulle det ikke være stykkevis og delt. Forslaget var at LO skulle arbeide for å få moderat kjønnskvoltering inn i tilleggsavtale 6.

Og hva ville det bety i praksis? At ukvalifiserte kvinner tok jobben fra kvalifiserte menn? Det var en del slike vrangforestillinger ute og gikk, men det dreide seg om at det underrepresenterte kjønn skulle foretrekkes når kvalifikasjonene ellers var like.

Han sa at han ikke hadde noe imot kvotering. Man måtte vel kunne innrømme at det hadde vært en del skjult kvotering tidligere. Han trodde ikke at man skulle føle seg nedvurdert fordi om man var kvotert inn. Ellers som det het på en button fra Arbeiderpartiet en gang: Jeg er kvotert – jeg elsker deg!

338 *Hanne Mørk*, Norsk Tolkeforbund, var neste taler. Dirigenten sa at man burde ønske henne spesielt velkommen ettersom hun representerte det minste og sist innmeldte forbundet i LO. Tolkeforbundet var blitt medlem av LO fra 1.1.1993.

338 *Hanne Mørk* sa at hun som den nyeste og det minste forbundet antagelig representerte de nye gruppene som det hadde vært så mye snakk om. Forbundets medlemmer hadde folk som var innvandrere, enslige mødre og selvstendige næringsdrivende. Hun mente at det var et punkt i tilleggsavtalen til hovedavtaen som ville være viktig å endre for denne gruppen. Her omtales deltidsarbeid. Det blir skrevet om arbeidstakere som er engasjert enkelte dager. Med ansatte tolket hun det som at man hadde kontrakt, men dette ikke så vanlig blant tolkene..

Mange av tolkene ble kontaktet muntlig, og noen steder møtte man bare opp for å håpe på arbeid, enten man jobbet i kommunene, ved et flyktingemottak eller ved Røde Kors eller politiet. Timebetalingen varierte fra 77 til 400 kroner timen. Man hadde ingen rettigheter når det gjaldt fagforeningsarbeid, og man var timebetalt. Hun håpet at man også kunne få inn i avtalen bestemmelser for disse «timebetalte», og viste til forslag som var innlevert.

126 *Stig Sanderøy*, Kjemisk, sa at det var viktig at tillitsvalgte

også hadde innflytelse på bedriftens personalpolitikk. Man bruker de dårlige tider som skalkeskjul for en stadig dårligere personalspolitikk. Det er gjennomført en beinhard rasjonaliseringspolitikk i mange bedrifter, men det har ikke resultert i færre antall arbeidere, bare færre fast ansatte. Mange får tilbud om kontrakter etter at de er oppsagt. Det er ikke uvanlig med korttidsengasjementer, og hensikten er helt klart å fri seg fra arbeidsgiveransvaret. Derfor er det at vårt verktøy må bli bedre, sa Sanderøy, som refererte sitt forslag.

336 *Bengt G. Eriksson*, LOs oljekartell, sa han hadde endringsforslag til paragraf 5,9 i avtalen. Det het her at man kunne danne LO-utvalg- koordineringsutvalg ved store prosjekter. Dette var aktuelt på land og i Nordsjøen, f. eks. i forbindelse med vedlikeholdskontrakter. Han foreslo et nytt avsnitt i 5,9, som var referert.

94 *Mari Ann Jensseter*, HK, sa at HK hadde fremmet forslag 122 til 9,6-7. Hun ba om at forslaget ble oversendt sekretariatet. Det gjaldt retten til de i varehandelen til å drive fagforeningsarbeid på dagtid. Dette var veldig vanskelig i en tid hvor butikkene var åpne til alle tider. Det er mulig at LO er en grå elefant, men det er det ved elefanter at de har god hukommelse. Da man fikk den nye loven i 1985, fikk man ikke særlig hjelp fra LO. Kanskje man derfor kunne regne med noe mer støtte denne gangen, sa hun. Hun viste også til forslaget fra NEKF, forslag 6,8.

281 *Eli Tomine Moe*, Aust-Agder, sa at man nå var uten innflytelse på bankforeningene og hun reiste derfor forslag 1236. Hun var opptatt av at man ved uttak fra lønnskonto ikke skulle betale gebyr. Hvis ikke, fikk man fjerne nåværende bestemmelse.

323 *Erling Oen*, Sekretariatet, sa at forbundet ikke hadde reist noen forslag på kongressen. Det ville man gjøre overfor sekretariatet innen den frist som var bestemt. Det var ett punkt han ville ta opp og det var de stadige brudd som skjedde i forhold til Hovedavtalen og tariffavtalene.

– Det hjelper ikke stort å påpeke brudd hvis man ikke også får inn straffebestemmelser som betyr at arbeidsgiverne må betale penger til den som har avtalen. Nå kan de bare beklage seg og unnskyldte seg, det er det hele. Hvis det betales for lite lønn, skal de være pliktige til å betale differansen til organisasjonen, mente Oen. Han syntes dette var en svært viktig sak som forbundet ville komme tilbake til.

6 *Svein-Kåre Finnebråten*, NFATF sa at Balstad under sin innledning hadde snakket om visjoner og fusjoner. Han viste til forslag fra Kjemisk, kap 5 punkt 3 om tillitsvalgte rettigheter ved etableringer av nye aksjeselskaper. Det er dessverre blitt mer nødvendig med en slik presisering i Hovedavtalen nå. Det er vel tidens tegn at bedrifter – kanskje av økonomiske grunner eller for å slippe unna de tillitsvalgte, at de omorganiserer sine bedrifter. Poeng- et er imidlertid at bedriftene beholder den samme styringen, mens vi splittes. De beholder makta. Det må slås fast at de tillitsvalgte i slike tilfeller beholder forhandlingsretten. Han ba om støtte til forslaget fra Kjemisk, til kap 5,1.

50 *Jan Andresen*, FF, sa at han hadde levert forslag til kap 8 som gjaldt rullerende permittering. Han ville ha inn en bestemmelse at rullerende permitteringer skulle vurderes av partene før de ble iverksatt. Dette spørsmålet hadde skapt store problemer.

Dirigenten sa at redaksjonskomiteen for EF og øvrige saker skulle møte i salongen i 10. etasje umiddelbart.

279 *Bent Hegna*, Telemark, sa at han støttet forslaget fra Kjemisk og viste til den fagforeningsknusingen som skjedde ved Hydros aluminiumsfabriker på Karmøy og i Høyanger. – I disse ulvetider må vi stå vakt om de faglige rettigheter. Hovedavtalen må sikre at dette skjer.

Balstads avrunding

304 *Jan Balstad* sa som en avrunding på debatten at det ikke var nødvendig for ham å kommentere innleggene og forslagene nå. Det var slik Oen hadde sagt, frist utpå høsten til å sende inn forslag til sekretariatet. Sekretariatet får se på forslagene i sammenheng, før de går til forhandlinger med arbeidsgiverne i oktober.

43 *Jardar Henricksen* hadde sagt noe som tydet på at han hadde misforstått ham noe. – Det er ikke slik at LOs ledelse har gitt opp å endre H-avtalen slik at den blir et bedre verktøy. I praktiske spørsmål og i prinsipielle saker er dette selvsagt også mulig.

Mitt poeng er at vi må vurdere hvilke spørsmål som skal håndteres gjennom hovedavtaleforhandlinger, hvilke som kan løses lovveien m.v. Det er i de spørsmål hvor vi grenser inn til bedriftenes styringsrett at det er vanskelig. I en hovedavtaleforhandling har vi fredsplikt. Hvis vi ønsker å sette makt bak, må det reises gjennom tariffoppgjøret. Vi må tenke i ulike retninger, se på hele

virkemiddelapparatet. Han trodde at med de forslag og innspill som var kommet, og de som kom senere, ville sekretariatet ha et godt grunnlag for forhandlingene med NHO.

Voteringene

Forslaget til uttalelse om Hydro Aluminium ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten foreslo at alle forslagene ble oversendt sekretariatet. Dette ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten ga så anledning til to saker utenfor dagsorden, først ga han ordet til Yngve Hågensen. Han refererte først et telegram fra fagbevegelsen i Ungarn som ønsket lykke til med kongressen og hilste LO med solidaritet og takk for støtte.

Lov om sosial dumping

Det foreligger et flertall i Stortinget for lov om almengjøring av tariffavtaler. Høyrekreftene, Frp og Høyre, er isolert. KrF og Sp har funnet fram til enighet med Ap og SV..

Det var på kongressen fattet to vedtak i saken og det hadde vært en hektisk møtevirksomhet med Stortinget, med Kjell Borgen, Haakon Blankenborg og saksordfører Kjell Sund. Bjørn Kolby fra LO hadde stått for en del av kontaktvirksomheten. Saken var den at LO hadde satt det som et ufravikelig krav for EØS-avtalen at man fikk en lov mot sosial dumping.

Mange har sagt dette er LOs lovforslag. Det er ikke riktig. Men fra det førset høringsnotat som LO var sterkt kritisk til, har Regjeringen gjennom Ot.prp. nr. 26 imøtekommet hovedpunktene i LOs krav.

På Stortinget har ikke arbeiderbevegelsen flertall. Noen endringer er gjort for å oppnå flertall for loven. Så langt vi kjenner innholdet er det til å leve med.

1. Formålet er å sikre utenlandske arbeidstakere likeverdige vilkår med norske arbeidstakere.
2. Nemnda skal kunne treffe vedtak om almengjøring av tariffavtaler. Ikke krav om vesentlige forskjeller.
3. Fagforeninger med innstillingsrett kan reise krav.
4. Partene i arbeidslivet blir representert i nemnda..

Han ville takke alle som hadde medvirket til at loven nå var klar. Han ville ikke nevne spesielle partier!

82 *Sven Hugo Johansson*, Grafisk, sa at han hadde fått 2-3 minutter for å presentere en Timex-arbeider som skulle holde en

appell kl. 16.45. Nå ble landsmøtet avsluttet tidligere. Derfor ba han om å få to minutter neste morgen kl. 09.00.

– Er det godkjent? spurte Johansson, og han konkluderte raskt: Dette ser ut som et klart flertallsvedtak!

Dirigenten sa at så galt kunne det gå når man var uten dirigent på landsmøtet..

Han sa at man neste dag skulle behandle diverse forslag, deretter vedtektene med redaksjonskomiteens innstilling og organisasjonsformen med redaksjonskomiteens innstilling. Handlingsprogrammet skulle behandles fredag. Det ble altså en hard strid for redaksjonskomiteene.

Han sa videre at festen i Kongressenteret skulle starte kl. 19.30. Da ble dørene åpnet og man måtte ha billetter med seg. Han ba alle rydde sine plasser før avgang.

– Til slutt den gode nyheten. Sven Hugo hadde fått vedtatt start kl. 09.00 neste morgen. Han fikk gjerne komme da, men landsmøtet skulle starte kl. 10.00. Vel møtt!

Møtet hevet kl. 16.00.

Formiddagsmøtet torsdag

Kongressen startet denne dagen kl. 10.00, med Svein Fjellheim som dirigent.

Åpningssangen ble denne dag ledet av Frank Havrøys far, Terje, som foreslo: «De unge slekter».

Dirigenten rettet en takk til personalet i Folkets Hus og LO, for den effektive forvandlingen av kongressalen til festsal og deretter tilbake til ryddig og fin møtesal igjen.

Delegatene applauderte.

301 *Yngve Hågensen* fikk ordet: – Hver dag byr på nye muligheter, også for at noen at har fødselsdag, sa Hågensen. Denne gang var det ingen «gubbe» men ei jente som hadde bursdag. *Sigrid Bøthun, Rogaland*, kom fram og fikk blomster og gratulasjon med 33-års dagen.

Dirigenten redegjorde for kjøreplanen for dagen, som ennå ikke var fullt oversiktlig idet komiteer fremdeles var i arbeid med redigering av de mange innkomne forslag.

DAGSORDEN PKT. 10 DIVERSE FORSLAG

Til behandling forelå forslagsheftet diverse forslag foruten følgende forslag :

DAGSORDEN PKT. 10-1

Fra representant nr.: 122 Kjell Gunnar Larsen, NKIF Rogaland foreligger følgende forslag:

– LO-kongressen bevilger 30 000 kr. til SOS rasisme i Norge.

TIL DAGSORDEN PKT. 10-2

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO foreligger følgende forslag:

Forslag 1374 reises på nytt:

«Uttalelse til myndighetene i USA – stopp henrettelsene.

Landsorganisasjonen i Norge tar på det sterkeste avstand fra bruk av dødsstraff. Vi oppfordrer myndighetene i USA til å

avskaffe bruk av dødsstraff i tråd med et demokratisk og humanistisk menneskesyn. Dødsstraff hører ikke hjemme i et sivilisert samfunn. Flere av de som henrettes er barn eller mentalt tilbakestående. Henrettelser løser ikke USAs voksende kriminalitets- og voldsproblem. Til tross for den utbredte bruk av dødsstraff som praktiseres i staten Texas, blir det i denne staten begått flere mord enn i noen annen stat i USA. LO oppfordrer myndighetene i USA til å bruke alternative straffereaksjoner og ta del i den utviklingen som foregår i store deler av verden – en utvikling bort fra dødsstraff, mot større respekt for menneskerettighetene»

TIL DAGSORDEN PKT. 10-3

Fra representant nr.: 268 Rolf Utgård Oslo foreligger følgende forslag:

Både sykelønnsloven og arbeidsmiljøloven er nå under hardt press. Sistnevnte gjennom en egen lovutredning. Arbeidstidsbestemmelsene/overtid og stillingsvernet er spesielt utsatt.

«I kampen for å forsvare sykelønnsloven og arbeidsmiljøloven er LO beredt til å følge opp Kongressens motto «Slå ring om velferden» med en storstilt mobilisering av medlemmene om nødvendig med en landsomfattende politisk streik».

FORSLAG NR.: 1301

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I VESTFOLD

LOs samarbeidsorgan i Vestfold ber LO foreta en fullstendig utredning av samorganisasjonenes økonomi, dersom kongressen i forbindelse med organisasjonsprosjektet vedtar at samorganisasjonene skal bestå.

Motivasjon:

Når det gjelder kontingent og innkreving av denne, så kan det slås fast at det med dagens system for kontingentinnkreving ikke fungerer tilfredsstillende for alle. Noen samorganisasjoner har et kundeforhold med Landsbanken som innebærer relativt stabile inntekter. Andre har ikke dette.

Det er også forskjeller på kontingentstørrelsen fra samorganisasjon til samorganisasjon. I Vestfold ligger den stort sett på kr. 0,50 pr. medlem pr. uke med unntak av Tønsberg som har kr. 0,36 og Larvik som har kr. 0,40. I andre fylker er det også samorganisasjoner som har søkt sekretariatet om adgang til å nytte en høyere kontingentsats enn kr. 0,50 pr. uke og fått innvilget dette.

Det finnes i dag i hovedsak fire typer fagforeninger. Lokale fagforeninger, fylkesforeninger, distriktsforeninger og landsfore-

ninger. De to første kategorier betaler kontingent, de to siste ikke.

Blir resultatet at samorganisasjonene skal bestå som en del av organisasjonsapparatet til Landsorganisasjonen, så bør det sørges for at hele kontingentsystemet til samorganisasjonene sees på. Dette gjelder både størrelsen av kontingenten, og selve innkrevningsmåten.

FORSLAG NR.: 1302
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:
Oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1303
FRA: NORSK GRAFISK FORBUND

«LO-Aktuelt» gjøres om til ukeavis.

Motivasjon:

Fagbevegelsen har et stadig større informasjonsbehov. Dagspressen gir i dag ingen fyldestgjørende dekning av det faglige stoffet. LO-Aktuelt kan dekke noe av dette behovet ved å komme ut som ukeavis. Det kan vises til at NHO i flere år har utgitt sin ukeavis «Apropos».

FORSLAG NR.: 1304
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Med henvisning til at sekretariatet har under utredning et mulig samarbeid og bedre ressursutnytting innen fagbladsektoren, oversendes forslaget til sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1305
FRA: NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFT-STASJONSFORBUND

TIL DEN TARIFFPOLITISKE UTTALELSEN FRA LO-KONGRESSEN

Nei til fortsatt moderasjon

LO-kongressen sier nei til fortsatt moderasjon ved tariffoppgjørene. Kravet må være at en større del av verdiskapningen betales ut i lønn til arbeidsfolk.

LOs moderasjonslinje i de senere tariffoppgjørene har slått feil. Et av utslagene er at vi nå har en arbeidsledighet som nærmer seg EF-nivå. Svekket kjøpekraft og større arbeidsledighet har ført til at hjemmemarkedet, hvor de aller fleste er sysselsatt, stadig blir mindre.

Vi kan ikke lenger sitte og se på at eierne tar hele kaka i stedet for å investere i nye arbeidsplasser. Arbeidsfolk har nå lært hvordan moderasjonslinje blir utnyttet av eierne.

Arbeidsledigheten brukes som et middel i den økonomiske politikken. Regjeringen slo bremsene altfor hardt på. Manglende styring fra myndighetene oppfordrer ikke til å vise måtehold og lønnsmoderasjon.

I de kommende tariff-/lønnsoppgjør må LO stå for en langt mer offensiv linje. Spesielt de lavtlønte må sikres ei lønn det går an å leve av. Gjennom økt kjøpekraft og omfordeling av verdiskapinga, er det mulig å skape den vekst i næringslivet som er nødvendig for å få ned ledigheten.

Landsstyrets vedtak:

Intensjonen i forslaget støttes, men oppgjørsform og ramme må fastsettes ut fra forutsetningen ved det enkelte oppgjør.

FORSLAG NR.: 1306

**FRA: NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFT-
STASJONSFORBUND**

TARIFFKRAV

Forbundsvis oppgjør ved tariffforhandlingene.

- Forsvar den lokale forhandlingsretten.
- Nei til markedsbestemte lønnsfastsettelser.
- Nei til 5 års kontrakt med Regjeringen om moderasjon.

Motivasjon:

For mange kan forbundsvis oppgjør og lokal forhandlingsrett oppleves som u solidarisk og et spørsmål for særgrupper.

Da er det viktig å ha klart for seg at det som ikke havner i lønnsposen havner hos dem som søler vekk pengene i jakten etter kortsiktig profitt og som sender regningen til de fagorganiserte.

Det som skjer lokalt med forhandlinger om lønn, er en viktig del av den tariffpolitiske situasjonen som fagbevegelsen må forsvare!

Det som er viktig å ta avstand fra, er at folk skal få lønn ut fra markedsverdi. Dette er de rikenes ideologi og en trussel mot en sterk og samlet fagbevegelse!

Siden den første lønnsloven i 1988 har moderasjonslinjen til fagbevegelsen innfridd alle lovnadene uten ett: Lavere arbeidsløshet! 5 nye år med moderasjonslinje tar ikke hensyn til at mange folk er i økonomisk krise og en moderasjon løser ikke deres behov. Moderasjonslinjen er en dyrekjøpt erfaring for fagorganiserte!

Landsstyrets vedtak:

Viser til foregående forslag.

FORSLAG NR.: 1307

**FRA: NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFT-
STASJONSFORBUND**

OM TARIFFPOLITIKK.

Tariffpolitikken må ikke fastlåses over en så lang periode som en kongressperiode. LO må finne muligheter for å kunne gå til motangrep mot en stadig mer aggressiv arbeidsgivermotpart. Det må i enda større grad tas i bruk de påvirkningsmuligheter som finnes i samfunnet for å få politikerne og opinionen til å støtte opp om LOs politikk også på dette området.

Landsstyrets vedtak:

Forslaget tiltres. Det skal være LOs representantskap som fastlegger rammer og form for det enkelte oppgjør.

FORSLAG NR.: 1308

**FRA: NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFT-
STASJONSFORBUND**

- sørge for at tariffoppgjøret gir økt kjøpekraft.

Motivasjon:

Historien har vist at moderasjonslinja har gitt større arbeidsledighet på grunn av sviktende kjøpekraft og dermed sviktende omsetning av varer og tjenester på hjemmemarkedet.

Lønnsnivået er bare en av flere faktorer når det gjelder konkurransevnen i forhold til utlandet. Det viktigste er at vi har varer det er behov for i resten av verden.

Signaler om 5 nye år med moderasjon truer hele organisasjonen, idet stadig flere medlemmer ikke lenger ser argumenter for å være med i en organisasjon som arbeider mot at de skal få ut sin rettmessige del av verdiskapinga.

Tidligere gjentatte utspill fra LO-ledelsen om at det er slutt på

inntektssamarbeidet om ikke sysselsettingen øker så og så mye, har fratatt LO-ledelsen all troverdighet.

- arbeide for reell streikerrett; det vil si at myndighetenes mulighet til å vedta tvungen lønnsnemnd må begrenses sterkt,
- arbeide for å motvirke sosial dumping, såvel nasjonalt som internasjonalt.

FORSLAG NR.: 1309

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Det vises til sekretariatets forslag til uttalelse om den tariffpolitiske situasjonen.

PUNKT: 10

FORSLAG NR.: 1310

FRA: NORSK KOMMUNEFORBUND

LO vil i kongressperioden arbeide for å få etablert en felles arbeidsgiverorganisasjon for stat- og kommunesektoren.

FORSLAG NR: 1311

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I BUSKERUD

LO må jobbe for at det blir en felles arbeidsgiverorganisasjon for offentlig sektor.

I dag hvor vi har flere organisasjoner på arbeidsgiversiden, er dette med på å splitte og sette de ulike grupper innen kommunene, fylkeskommunene og stat opp imot hverandre. Dette gjelder særlig på den lønnspolitiske siden.

Tidligere kommunalminister Kjell Borgen ga under kommunistreiken i 92 uttrykk for at det var aktuelt å vurdere en felles arbeidsgiverorganisasjon for offentlig sektor.

FORSLAG NR: 1312

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I TROMS

TARIFFOPPGJØRET

LO må arbeide aktivt for at offentlig sektor ved kommuner og fylkeskommuner får en seriøs forhandlingsmotpart.

Motivasjon:

Tariffrevisjonen 1992 viste tydelig at Kommunenes Sentralforbund ikke kan regnes som seriøs i lønnsforhandlinger. Dette er hverken lønnstakerne eller arbeidsgiverne tjent med.

FORSLAG NR.: 1313

FRA: SEKRETARIATET

Det vises til at Ola Dahl-utvalgets innstilling er til høring i forbundene.

Sekretariatets innstilling vil bli fremmet når høringen er behandlet.

FORSLAG NR.: 1314

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I BUSKERUD

LO må arbeide for at retten til «streik» opprettholdes som i dag. Men det må også sees på andre muligheter/tiltak som kan brukes i en konfliktsituasjon.

I de siste årene har «streik» som kampvåpen blitt utvannet av både de politiske myndigheter og arbeidsgiverorganisasjonene. Vi viser til Norsk Kommuneforbunds streik fra 26. mai til 16. juli 92, og samme i streiken til Hjelpepleierforbundet som bare varte i 5,5 timer.

Streik blir bare en parodi når Regjeringen går inn for tvungen lønnsnemnd uten at det var grunnlag for dette. Lønnsnemnd er angrep på den frie forhandlingsretten, og en klar reduksjon på grunnleggende demokratiske rettigheter.

Vi kan heller ikke unnlate å peke på at sentrale forhandlere på arbeidsgiversiden i Kommunenes Sentralforbund også ved kommuneoppgjøret bidrog sterkt til forsurening av klimaet. Fri forhandlingsrett er meningsløs hvis ikke arbeidstakerne har mulighet til å sette makt bak kravene og bruke streikevåpenet.

I dårlige tider prøver arbeidsgiverne hele tiden å redusere ytelser, lønnsreduksjoner m.m. Det er viktigere enn noen gang siden 30-åra å ha en sterk bevegelse. Streikerett må heller styrkes enn svekkes.

Streik og lock-out som våpen legger press på forhandlingspartene for å komme fram til forhandlingsløsninger.

FORSLAG NR.: 1315

FRA: NORSK GRAFISK FORBUND

- LO skal arbeide for endringer i arbeidstvistlovens bestemmelser, slik at arbeidsgivernes rett til bruk av lock-out bortfaller.

Motivasjon:

Arbeidsgiverne har styringsretten i bedriftene. I tillegg har arbeidsgiverne ubegrenset rett til bruk av lock-out, mens arbeidstakerene på sin side kun har streikeretten i forbindelse med lovlig arbeidskamp. Det er urimelig at arbeidsgiverne skal ha rett til bruk av lock-out i tillegg til styringsretten.

FORSLAG NR.: 1316

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

LO har i kongressperioden tatt opp spørsmålet om streikerettens omfang og bruk av tvungen lønnsnemnd både i Arbeidsrettsrådet og overfor myndighetene. LOs representantskaps uttalelse av 22. juni 1992 omhandler også det samme. Streikerett, tvungen lønnsnemnd og lock-out er grundig behandlet i LO-kongressen 1985 og 1989.

Sekretariatet kan ikke se at det er oppstått forhold som gjør at kongressen bør endre den prinsipielle holdning som er uttrykt i kongressens vedtak av 1989 hvor det blant annet heter:

«En lovendring som fratrar arbeidsgiverne adgang til å iverksette lock-out, innebærer et fundamentalt brudd på gjeldende rettsstilling mellom partene; et brudd som senere vil kunne få konsekvenser også for streikeretten. Det frarådes derfor å kreve endringer i arbeidstvistloven på dette punkt».

Arbeidstvistloven har ingen bestemmelser om bruk av tvungen lønnsnemnd. Tvungen lønnsnemnd vedtas av Stortinget i lovs form i den aktuelle interesselov.

Spørsmålet om bruk av tvungen lønnsnemnd har vært grundig behandlet på tidligere kongresser, senest i 1985. Kongressen gjorde i 1985 slikt enstemmig vedtak:

«Streikeretten er uløselig knyttet til den frie forhandlingsrett. Landsorganisasjonen er derfor på prinsipielt grunnlag motstander av at streikeretten settes til side ved bruk av tvungen lønnsnemnd.

Samtidig er det en del av vårt demokrati at viktige sider av vårt samfunnsliv reguleres ved lov av den nasjonalforsamling folket har pekt ut gjennom frie, lovlige valg. Fra tid til annen innebærer dette at Stortinget også vedtar en egen lov for å løse en bestemt arbeidskonflikt for å unngå at den fører til alvorlige skadevirkninger for vårt samfunn.

Landsorganisasjonen aksepterer dette som et ledd i et levende demokrati. Vi vil imidlertid forbeholde oss å bruke vår rett og innflytelse til å påvirke myndighetene til å avstå fra bruk av tvungen lønnsnemnd i den enkelte arbeidskonflikt. Vi vil også motarbeide enhver utvikling som innebærer at det blir gitt en lov om tvungen lønnsnemnd i så mange arbeidskonflikter, at vi i realiteten står overfor en permanent lov.»

I forbindelse med kongressens behandling i 1993 finner LO grunn til å understreke at organisasjonsfriheten og streikeretten er sikret gjennom ILO-konvensjoner som Norge har ratifisert. LO forutsetter at norsk praksis samsvarer med dette.

FORSLAG NR.: 1317

**FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I VEST-AGDER
SLUTTVEDERLAGSORDNINGEN**

LO - NHO må snarest mulig sørge for at sluttvederlagsordningen blir revidert, slik at den blir gjort gjeldende for alle arbeidstakere, - uansett arbeidstid. Slik ordningen er i dag, gjelder den bare for ansatte med mere enn halv jobb. (For rengjøringspersonale 16,5 timer i uka).

Ettersom det er kvinner som oftest innehar små deltidsjobber og kommer under det gjeldende timetall pr. uke, blir derfor ordningen klart diskriminerende i forhold til kvinner. Ordningen er dessuten med på å undergrave likhetsprinsippet, og gjør at store grupper arbeidstakere ikke får del i sosiale goder som er opprettet for øvrige arbeidstakere.

Vi minner også om at de mange deltidsarbeidende kvinner også har yrker som er så belastende at de på grunn av dette blir nødt til å slutte før oppnådd aldersgrense.

FORSLAG NR.: 1318

FRA: NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

I sluttvederlagsordningen må prosent- og timebegrensingen falle bort, slik at alle arbeidere blir omfattet av avtalen. Sluttvederlaget utbetales forholdsmessig etter lengden for vedkommendes ukentlige arbeidstid.

FORSLAG NR.: 1319

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Timegrensene for deltidsarbeidere har vært tema ved flere tariffoppgjør, og ved tariffoppgjøret i 1992 ble timegrensen for deltidsarbeidere redusert til 15 timer pr uke. Forslagene vurderes i forbindelse med tariffrevisjonen. Oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1320**FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I NORDLAND****REVISJON AV ARBEIDSMILJØLOVEN**

Et offentlig utvalg har vært nedsatt for å vurdere den norske arbeidsmiljøloven. Utvalget har lagt fram innstillingen og den er sendt ut til høring.

LOs samarbeidsorgan i Nordland ser meget alvorlig på at arbeidsmiljølovutvalget går inn for en svekkelse av Arbeidsmiljøloven på sentrale punkter, som:

- Retten til å stå i stilling til rettskraftig dom er avsagt i forbindelse med oppsigelsessaker.

LOs samarbeidsorgan i Nordland kan ikke akseptere at viktige rettigheter som det har tatt mange tiår å opparbeide står i fare for å forsvinne.

Det er flere forhold vi ønsker å markere klare standpunkt til:

1. Vi er imot utvidet bruk av søndag- og helligdagsarbeid, og en utvidelse av normalarbeidsdagen.
2. Forslaget om utvidet bruk av midlertidige tilsetninger må avvises.
3. Forbud mot seksuell trakassering må inn i arbeidsmiljøloven som eget punkt.
4. I arbeidsmiljø saker er det arbeidstakernes behov for bedring av arbeidsforholdene som skal være retningsgivende for tiltakene.

Motivasjon:

Henviser til de enkelte punktene slik de er oppsatt i forslaget:

1. Fleksible arbeidstidsordninger.

En nedbryting og utvidelse av normalarbeidsdagen har både økonomiske og sosial-/miljøkonsekvenser for arbeidstakere. Økonomisk er det allerede hardt press mot tariffavtalenes regler om overtidsbetaling. En legalisering og utvidelse av denne utviklingen vil bety en inntektssvikt i forhold til dagens ordninger.

Sosialt-/miljømessig betyr utvidet bruk av fleksible arbeidstidsordninger at kapitalen vil få kontroll og styring med større deler av arbeidstakernes tid sjøl om ikke den totale arbeidstiden nødvendigvis økes. Arbeidstakernes fellesskap både i fritid og arbeid reduseres. Barneomsorg og familiefellesskap blir vanskeligere og utbyttinga av arbeidsfolk økes.

Dette er ikke argumenter mot en begrensa «fleksitid»-ordning innafor dagens normalarbeidstidsordning.

2. Midlertidig tilsettinger.

Økt bruk av midlertidig tilsettinger deler arbeidsmarkedet i et A- og B-lag der A-laget utgjøres av faste ordinært tilsatte arbeidstakere. Dette fritar arbeidsgivere for bedre planlegging av produksjonen og skaper usikkerhet på alle områder for B-laget. De rettigheter som fagbevegelsen har slåss for, bl.a. med utgangspunkt i arbeidsgivers ansvar for arbeidstakerne som mennesker og ikke bare en innsatsfaktor i produksjonen, vil svekkes.

3. Seksuell trakassering.

Seksuell trakassering mot kvinner er avdekket i stort omfang i arbeidslivet. Å få lovforbund mot dette vil gi arbeidsgiver ansvar for å hindre dette og også gi arbeidstakere bedre muligheter til å føre kampen mot denne. Samtidig vil dette vise alvorlig og virke forebyggende.

4. Begrunnelse for arbeidsmiljøforbedringer.

Som vi skriver i forslaget er det en bedring av arbeidstakers arbeidsmiljø som må være utgangspunktet for nye tiltak. Utvalgets innstilling vil svekke arbeidstakerne der det vil måtte oppstå konflikt om behovet for tiltakene fordi arbeidsgivers vurderinger vil være avgjørende.

FORSLAG NR.: 1321

**FRA: NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFT-
STASJONSFORBUND**

FORSVAR ARBEIDSMILJØLOVEN

Innstillingen til ny Arbeidsmiljølov er lagt fram. På en rekke viktige områder vil den nye loven svekke arbeidstakernes stilling.

- Regulering av arbeidstid skal mykes opp og tilpasses en kynisk markedspolitikk!
- Arbeidstakernes stillingsvern skal svekkes ved at det blir lettere å si dem opp og at de ved en tvist ikke har rett til å stå i arbeid til saken er prøvd for retten! Fagbevegelsen må ikke godta en svekkelse av en lov som skal beskytte arbeidstakerne!

FORSLAG NR.: 1322

FRA: TELE- OG DATAFORBUNDET

LO-kongressen går imot endringer av arbeidsmiljøloven som vil medføre svekkelser. Fagbevegelsen kan ikke godta dårligere oppsigelsesvern. LO må ta i bruk alle nødvendige virkemidler for å hindre en dårligere arbeidsmiljølov.

Motivasjon:

Fagbevegelsen kan ikke være bekjent med at en revidering av arbeidsmiljøloven handler om å skru klokka tilbake.

FORSLAG NR.: 1323

FRA: TELE- OG DATAFORBUNDET

Endring av arbeidsmiljøloven § 60 pkt. 1. Tillegg til teksten:

Innskrenkinger i arbeidsstokken som skyldes nedlegging av lønnsom virksomhet er ikke saklig oppsigelsesgrunn.

Motivasjon:

I den senere tid er mange lønnsomme bedrifter blitt lagt ned og produksjonen er blitt overført enten til utlandet pga. lavere produksjonskostnader, eller til norske bedrifter som ønsker å få kontroll over markedet. Dette er en utvikling fagbevegelsen ikke er tjent med.

FORSLAG NR.: 1324

FRA: NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Midlertidig ansettelsesforhold, korttidskontraktansettelse og deltidsansettelse blir mer og mer vanlig, og er med på å underminere arbeidstakernes tradisjonelle ansettelsesforhold til arbeidsgiveren.

Kongressen pålegger LOs sekretariat om så sterkt det formår å arbeide for at denne utviklingen stoppes og reduseres.

Motivasjon:

Innenfor en rekke bransjer opplever vi en sanering av tidligere faste heldagsarbeidsplasser.

I stedet blir arbeidstakeren tilbudt deltid eller tidsbestemte arbeidskontrakter.

Det er åpenbart at skal denne utviklingen fortsette, vil det medføre en dramatisk reduksjon av arbeidstakernes sosiale trygghet og videre en svekkelse av tariffavtalenes bestemmelser om arbeidstid.

FORSLAG NR.: 1325
FRA: FELLESEFORBUNDET

Arbeide for å styrke oppsigelsesvernet.

FORSLAG NR.: 1326
**FRA: NORSK KJEMISK INDUSTRI-
ARBEIDERFORBUND**

LO må kreve at Stortinget tar affære overfor den økende tendens til at jurister avsier dommer på tvers av lovens bokstav og på tvers av lovforarbeidenes intensjoner.

Motivasjon:

Vi har fra en arbeidsplass i vår forening eksempler på at AML-forbudet mot oppsigelse på grunn av alder ikke tas til følge da det finnes rettskraftig dom på det motsatte. Retten til å stå i arbeid inntil søksmål om usaklig oppsigelse er avgjort gjelder ikke på tross av oppsigelsen ikke skyldes arbeidstakerens forhold. Fortrinnsvis til gjeninntak ved oppsigelse på grunn av arbeidsmangel uthules for vikarer.

Slik rettspraksis reduserer Stortingets enerett til lovgivning og svekker rettssikkerheten spesielt for de ressursvake.

FORSLAG NR.: 1327
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

LOs sekretariat vedtok den 7. desember 1992 en omfattende høringsuttalelse til NOU 1992:20 «Innstilling fra arbeidsmiljølovutvalget». Forslagene er ivaretatt gjennom denne uttalelsen som vil bli fulgt opp gjennom kongressperioden.

FORSLAG NR.: 1328
FRA: NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Norsk Arbeidsmandsforbund henstiller til LO om å støtte aktivt opp om det arbeidet som pågår for å bedre arbeidsmiljøet innenfor renholdsbransjen gjennom godkjenningsordninger for renholdsbedrifter og inspeksjons-/ verneombudsordninger med regional myndighet.

FORSLAG NR.: 1329
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:
Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 1330
FRA: NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Rett til yrkesskadeforsikring ved belastningsskader. Arbeidstakere som på drar seg belastningsskader gjennom sitt yrke må sikres erstatning etter Lov om Yrkesskadetrygd.

FORSLAG NR.: 1331
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:
Forslaget tiltres og er fulgt opp i LOs høringssvar til NOU 1992:20 «Innstilling fra arbeidsmiljølovutvalge».

FORSLAG NR.: 1332
FRA: NORSK GRAFISK FORBUND

Svangerskapspermisjon og svangerskapsrelatert sykdom (før og etter fødsel) skal ikke føre til fradrag i ansiennitet.

FORSLAG NR.: 1333
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:
Forslaget vurderes i forbindelse med tariffrevisjonen. Oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1334
FRA: FELLESEFORBUNDET

LO vil arbeide for at de konsekvenser lov om lønnsplikt har gitt vurderes på nytt, og at loven midlertidig settes ut av kraft inntil vi har et «normalt» arbeidsmarked.

Motivasjon:

Saken har vært diskutert «stolpe opp og stolpe ned». Forbundet støtter loven, men etter at arbeidsmarkedet stadig endrer seg til de

grader negativt, endret vi vår holdning til loven for å motvirke de konsekvenser loven ga for spekulative oppsigelser og påfølgende korttidsansettelser.

FORSLAG NR.: 1335
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

LO har ved flere anledninger krevd at loven må settes ut av kraft, senest ved tariffrevisjonen 1992. Regjeringen har nedsatt et utvalg med representasjon fra LO og NHO, som skal gjennomgå erfaringene med loven. Utvalget skal være ferdig 1. februar 1993.

Forslaget oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.:1336
FRA: NORSK GRAFISK FORBUND

LO skal arbeide for at arbeidstakerne skal få renter av feriepengene for den tid pengene står på arbeidsgivers konto etter at opptjeningsåret er avsluttet.

FORSLAG NR.: 1337
**FRA: NORSK KJEMISK INDUSTRI-
ARBEIDERFORBUND**

Kreve renter på feriepenger.

Motivasjon:

Etter at den nye ferieloven ble innført, er det oppstått et «gap» på seks måneder mellom avsluttet opptjeningsår og utbetalings-tidspunktet. Vi mener dette er penger som etter ferieloven er våre, og mener dermed at det ikke er urimelig krav å forlange renter på disse pengene.

FORSLAG NR.: 1338
FRA: HANDEL OG KONTOR I NORGE

LO reiser krav om endringer i Ferieloven slik at feriepenger blir utbetalt 1/1 eller 30/6 med renter.

Motivasjon:

Medlemmene opplever det som urettferdig at arbeidsgiverne innkasserer renteinntektene av medlemmenes feriepenger.

FORSLAG NR.: 1339
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Arbeidsgivers betalingsplikt foreligger ikke før ferien tas. For å fange opp den lønnsutvikling som ligger mellom opptjeningstid og utbetalingstid, og sikre at feriepengene gis full kompensasjon for inntektsbortfallet under ferien, ble feriepengesatsen økt med 0,3 %. Når feriepengene gir full kompensasjon for inntektsbortfallet, kan det ikke hevdes at lønsmottakerne påføres rentetap.

Forslagene tiltres ikke.

FORSLAG NR.: 1340
FRA: NORSK GRAFISK FORBUND

Det beregnes feriepenger under hele sykeperioden.

Motivasjon:

I dag yter det offentlige kun feriepenger av sykelønn i maks 50 dager i ferieåret. Det vil si ved sykefravær over 10 uker (50 sykepengedager) vil den enkelte tape retten til feriepenger av sykepengene. Forutsetning i sykelønnsloven er full lønn under sykdom. (Oppad til 6 G) Med dagens lov om utregning av feriepenger vil den som har en lang sykeperiode få lavere inntekt. Vi mener at sykepenger er en del av årsinntekten og feriepenger skal beregnes av hele summen. Da blir intensjonene i sykelønnsloven innfridd.

FORSLAG NR.: 1341
**FRA: NORSK NÆRINGS- OG NYTELSES-
MIDDELARBEIDERFORBUND**

LO må arbeide for at det utbetales feriepenger av all inntekt, også ytelser fra Folketrygden.

FORSLAG NR.: 1342
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

I henhold til ferielovens «kildeprinsipp» er det naturlig at det utbetales feriepenger av alle trygdeytelser som erstatter lønn. Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 1343
FRA: NORSK LOKOMOTIVMANNFORBUND

LO må arbeide for en ferielov som gir den enkelterett til å avvikle ferie innenfor skoleferien.

FORSLAG NR.: 1344
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

I sitt høringssvar til revisjon av Ferieloven - NOU 1992:12 reiste LO krav i samsvar med forslaget: «For arbeidstakere med skift- og turnusarbeid skal 3-ukers ferietid gis innenfor den alminnelige skoleferien».

Det ble ikke innfridd, men perioden for hovedferien ble innstrammet til å ligge innenfor 1. juni - 30. september. Den nye Ferieloven trådte i kraft 1. januar 1990. Forslaget tiltres og følges opp gjennom LOs arbeid for bedring av lov- og avtaleverket.

FORSLAG NR.: 1345
FRA: NORSK GRAFISK FORBUND

Det foreslås at LO skal arbeide for full lønn under sykdom i inntil 1 år (inkl. skifttillegg og andre spesielle tillegg).

Motivasjon:

Prinsippet om full lønn må gjøres gjeldende for alle uavhengig av inntekt og arbeidssted.

FORSLAG NR.: 1346
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Intensjonene i forslaget er ivaretatt i «Forskrifter om fastsetting av inntekt i tjeneste som grunnlag for sykepenger».

FORSLAG NR.: 1347
FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I AUST-AGDER

Problemer med konkurser og tap, samt sene innbetalinger, er grunnen til at ordningen med feriepenger må innskjerpes.

Det lages en kontrollrubrikk i momsoppgaveskjemaet som bedriften må føre innestående feriepenger i, i forhold til det beløp som kreves i henhold til loven.

Det må være like stort juridisk ansvar for dette som for moms-rapporteringer.

Ansvaret for ordningen må legges til fylkesskattekontoret.

FORSLAG NR.: 1348

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Arbeidsgiver er i henhold til loven ikke pliktig til å avsette ferie-penger. Intensjonene i forslaget tiltres. Oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1349

FRA: HANDEL OG KONTOR I NORGE

LO må fremme krav om at behandlingstiden i den statlige lønns-garantiordningen reduseres betydelig. Det fremmes også krav om strengere lovgivning for å sikre de ansatte tilgodehavende lønn raskere i de tilfeller lønnskravet må rettes mot bedriften.

Motivasjon:

En rekke medlemmer har hatt og vil få problemer med å få utbetalt tilgodehavende lønn. Problemet oppstår gjerne i forbindelse med eierskifte, avviklinger osv. Vanskene med å få ut tilgodeha-vende lønn er store. I noen tilfeller dekkes tilgodehavende i den statlige lønnsgarantiordningen - i andre tilfeller oppstår det dis-kusjon mellom tidligere og nåværende eier. Den ansatte blir den tapende part og må vente svært lenge på å få utbetalt lønnen. På denne bakgrunn mener vi at behandlingstiden i den statlige lønns-garantiordningen må reduseres betydelig. Det er dessuten behov for en strengere lovgivning som sikrer de ansattes tilgodehavende lønn raskere i de tilfellene da lønnskravet rettes mot bedriften.

Vi mener også at politimyndighetene må prioritere anmeldelser i slike saker høyere. I dag blir slike politianmeldelser gjerne hen-lagt på grunn av manglende etterforskningskapasitet.

FORSLAG NR.: 1350

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

LO har ved flere anledninger tatt problemene med lang behandlingstid opp med departementets politiske ledelse og fulgt opp gjennom LOs representanter i Arbeidstilsynets styre. Ved årsskifte 92/93 betegnes situasjonen som tilfredsstillende, men det høye antallet konkurser har ført til at Stortinget har samtykket i

14 nye saksbehandlerstillinger for å møte et mulig press på lønns-garantiordningen i 1993. Målsettingen er en behandlingstid på maksimalt 1 måned. Forslaget tiltres og følges opp gjennom LOs representanter i Arbeidstilsynets styre.

FORSLAG NR.: 1351

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I VESTFOLD

Opprette fond som sikrer LO-organiserte rask lønnsutbetaling ved konkurser.

FORSLAG NR.: 1352

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Det vises til forslag 1350. Prosjekt -93 har også drøftet problemene og anbefaler at sekretariatet utreder en eventuell forskottering av lønn ved konkurser m.v.

Oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1353

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I OSLO

GJELDSKRISEN

Bankkrise og statens redningsaksjon overfor bankene har foreløpig kostet staten flere titalls milliarder. Det må imidlertid reises spørsmål ved at Regjeringen velger å overføre gigantosummer til bankene, samtidig som støtten til husholdene er symbolsk. Antall hushold med gjeldsproblemer er anslått til 120.000. Regjeringens forslag til statsbudsjett tok bare sikte på å videreføre de svært magre ordningene som ble innført i revidert statsbudsjett i vår.

Det ville imidlertid vært rimelig og antakelig også samfunnsøkonomisk lønnsomt å satse mer på de husholdene som er i gjeldskrise. Et mulig tiltak er å gi overgangsordninger i forbindelse med skattereformen i 1992. Et slikt tiltak ville hjelpe dem som sliter med problemer som skyldes høye lån til normale låneformål som bolig og studier.

Dette vil ha gode effekter fordi det vil sette husholdene i stand til å klare seg selv og ikke masseprodusere klienter. I tillegg ville en slik ordning signalisere at politikerne tar hensynet til stabile rammevilkår alvorlig. Om politikerne signaliserte en slik respekt for hensynet til forutsigbarhet og stabilitet i rammevilkår, ville det ha god effekt på investeringslysten.

Det bør også vurderes hvorvidt staten skal opprette et statlig

garantifond som kunne garantere for en del av eller hele lånet for hushold i gjeldskrise. Staten ville med en slik ordning redusere bankenes risiko. De som mottok garantier i en slik ordning burde derfor kunne få lavere rente, siden bankenes risiko ville bli redusert. Samtidig ville hele lånet eller en del av det også forsvinne fra bankenes tapsportefølje fordi bankene får en garanti som begrenser tapsmulighetene.

Årsaken til folks betalingsproblemer er flere, men den viktigste er uten tvil arbeidsledigheten. Regjeringens svar på dette er å fremme forslag om en ordning som skal gjelde/omfatte fra fem til ti tusen personer og ikke skal gjelde personer med kortvarige betalingsproblemer så som arbeidsledige. I klartekst forteller det Oslo Faglige Samorganisasjon at Regjeringen ikke oppfatter arbeidsledigheten og konsekvensen av dette som sitt ansvar.

Det er behov for en rekke tiltak på kort og lang sikt. Det viktigste er å hjelpe de med akutte problemer og barnefamiliene. Økt økonomisk rådgivning kan være til stor hjelp, særlig med tanke på å forebygge problemer, men egne tiltak må rettes inn mot de som allerede har alvorlige problemer. Likeså må tiltakene tilpasses den enkeltes situasjon.

Husbanken må brukes mer aktivt og refinansiere de lånene til de som er i gjeldskrise med f.eks. endret krav til sikkerhet og lavere rente. Husbanken må stoppe utkastelser og tvangsauksjoner som har sin årsak i gjeldskrisen.

Det må innføres moratorium på innbetalig av avdrag og renter på Husbanklån hvis lånetaker blir arbeidsløs eller går gjennom andre livskriser som svekker tilbakebetalingsevnen betydelig. Staten må ta risikoen for tap på utlån når det gjelder alle typer Husbanklån.

Ordning for gjeldssanering må iverksettes i løpet av sommeren.

Det må innføres obligatorisk mekling mellom de berørte parter før en bolig kan selges på tvangsauksjon.

Husbanken bør få en egen avdeling for folk med betalingsvan-sker.

Det må etableres et større antall gode utleieboliger i offentlig regi, med subsidierte husleier.

FORSLAG NR.: 1354

FRA: FELLESEFORBUNDET

GJELDSKRISA

LO må fortsette arbeidet med at folk med alvorlige betalingsproblemer får nødvendig hjelp for å komme ut av krisa.

Gjeldsordningsloven bør være et viktig redskap i dette arbeidet.

Motivasjon:

LO må kreve at staten vedtar effektive tiltak for å forhindre at folk som uforskyldt blir kastet ut i ledighet ikke mister sin bolig. Dette mener vi f.eks. kan skje via fastfrysing av renter og avdrag for arbeidsledige. Sanering av boliggjeld som ikke står i noe rimelig forhold til dagens eiendomsmarked, bør også kunne vurderes. Mange familier betaler i dag boliggjeld som langt overstiger boligens verdi. Det må være uverdigg for et velferdssamfunn at familier gjøres til gjeldsslaver for å ha skaffet seg en vanlig familiebolig i en høykonjunktursituasjon. Det finnes i dag tilstrekkelig dokumentasjon på de alvorlige sosiale og menneskelige kostnader som familiene betaler ved å miste sine hjem i en vanskelig periode, - at det er på høy tid at effektive tiltak iverksettes.

FORSLAG NR.: 1355**FRA: LOs SAMARBEIDSGRUPPE
I MØRE OG ROMSDAL**

Det opprettes et fond i LO som øremerkes økonomisk-kriserammede LO-medlemmer som er langtidsledige.

Motivasjon:

Dette fondet er tenkt som et solidaritets-fond fra medlem til medlem. De av oss som er så heldige å ha et arbeid og en lønn å heve burde kunne tåle en ekstrakontingent på f.eks. kr. 50,- pr. mnd. i 1994 og kr. 10,- i 1995. Etter den tid kan fondet være så stort at det er selvfinansierende med renteinntekten. Samorg er opptatt av at medlemsskapet er et bedre verdipapir enn det er i dag. Ved en slik ordning vil PR for medlemskap i LO få ringvirkninger for verving av nye medlemmer. Kriterier for et slikt fond overlates til LOs organer.

FORSLAG NR.: 1356**FRA: SEKRETARIATET**Sekretariatets innstilling:

LO, i samarbeid med Landsbanken, fremmet i mars 1992 forslag til en modell for gjeldssanering. Dette er fulgt opp overfor både myndighetene og finansinstitusjonene. Gjeldsordningsloven og Husbankens muligheter for å omgjøre lån til etableringslån, er tiltak fra myndighetenes side.

Gratis gjeldsrådgivning til de mest utsatte, må være et offentlig ansvar, samtidig som Landsbanken fra og med februar 1993 gir tilbud om gjeldsrådgivning som er åpent for alle LO-organiserte. LO har drevet et aktivt informasjonsarbeid gjennom studieopplegg om

personlig økonomi og i samarbeid med Forbrukertjenesten. LOs engasjement videreføres. Forslagene oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1357

**FRA: NORSK FORBUND FOR ARBEIDSLEDERE
OG TEKNISKE FUNKSJONÆRER**

LO må arbeide aktivt for at prisindeksen blir et uttrykk for den reelle prisøkning i samfunnet. I dag er f.eks. ikke kommunale avgifter med i prisindeksen. For framtiden må kommunale avgifter inngå i prisindeksen.

Motivasjon:

Prisindeksen blir benyttet som grunnlagsmateriale ved lønnsoppgjør som et uttrykk for prisstigningen i samfunnet. Kommunale avgifter som i prosent har hatt den største økning og dermed stor betydning for den disponible inntekt. Prisindeksen må bli et uttrykk for den reelle prisøkningen i samfunnet.

LO må arbeide for at grunnlagsmaterialet for utarbeidelsen av prisindeksen gjennomgås. Målet er å få en prisindeks som gir uttrykk for den reelle prisendring for forbrukerne (husholdninger).

FORSLAG NR.: 1358

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

LO har fulgt opp intensjonene i forslaget gjennom det rådgivende utvalg for prisstatistikk i Statistisk Sentralbyrå (SSB). SSB gjennomfører hvert år undersøkelser over økningen i kommunale avgifter og gebyrer. Dette materialet brukes i rapportene fra Det tekniske beregningsutvalget til å vurdere konsumprisstigningen. Det er skapt et bedre grunnlag enn tidligere for å bedømme den reelle prisstigningen. Forslagets intensjoner følges opp gjennom LOs representasjon i SSBs rådgivende utvalg for prisstatistikk.

FORSLAG NR.: 1359

**FRA: NORSK BARNEVERN PEDAGOGFORBUND
NORSK SOSIONOMFORBUND NORSK
VERNEPLEIERFORBUND**

UTTALELSE OM «EN NASJONAL STRATEGI FOR ØKT SYSSSELSETTING I 90 ÅRENE» (NOU 1992:26)

Høsten 1992 ble det lagt fram en offentlig utredning med tittelen «En nasjonal strategi for økt sysselsetting i 90-årene». Mest

omtalt fra denne utredningen er forslaget om det såkalte «solidaritetsalternativet». Dette alternativet innebærer at lønnsmoderasjon i 10 år skal byttes mot tiltak for å få ned arbeidsledigheten.

Fagorganisertes erfaring er at moderasjon i lønnspolitikken ikke har ført til reduksjon i arbeidsledigheten. Tvert imot. Antallet arbeidsledige har økt parallelt med at LO har ført en moderat lønnspolitikk.

Utvalget foreslår ingen konkret økning i varige arbeidsplasser, men legger til grunn at en økning av konkurransevnen skal føre til økt sysselsetting. I de siste årene har industriens konkurransevne økt betraktelig (11 %) uten at sysselsettingen har økt. Tvert imot. Antallet arbeidsplasser i industrien har gått ned parallelt med at konkurransevnen har økt.

Utvalgets mest konkrete forslag, bruk av offentlig sektor i sysselsettingen og reduksjon i overføringene (trygde-), skal følges opp i to nye utvalg. Slik premisene for utvalgsarbeidet er lagt i NOU 1992:26, er det stor fare for at resultatet medfører svekking av faglige- og sosiale rettigheter.

- LO kan ikke se at en rein markedsøkonomi fører til full sysselsetting. LO ser det derfor som det sentrale å gjenvinne styringsredskapene i norsk økonomi.
- Arbeidsledigheten legger et stort press på dem som er i arbeid. LO vil kjempe mot at arbeidsledigheten fører til svekkede faglige- og sosiale rettigheter. Etablering av nye arbeidsplasser må skje på ordinære lønns- og arbeidsvilkår. De arbeidslediges vilkår må forbedres.
- Løsningen på arbeidsledighetsproblemet ligger ikke i å gå tilbake på viktige målsettinger om bedringer av kvinnelønn og bedring av lavtløntes kår. Utfordringen til lønnspolitikken framover er primært at alle skal ha en lønn å leve av. Dessuten må kravet om likelønn mellom kjønnene på alle nivå innfris.
- Svekking av velferdsstaten aksepteres ikke. En velutviklet velferdsstat er et viktig konkurransefortrinn, ikke et hinder. I offentlig sektor er det et stort behov for varige arbeidsplasser til å løse viktige samfunnsmessige oppgaver.

Et av fagbevegelsens mest sentrale begreper, solidaritet, må ikke gis et politisk innhold som det har fått i NOU 1992:26. Vi sier nei til en slik samfunnskontrakt. Fagbevegelsen må på fritt grunnlag forsvare rettighetene til både ansatte og arbeidsledige.

FORSLAG NR.: 1360**FRA: TELE- OG DATAFORBUNDET****ARBEIDSLEDIGHETEN/ARBEIDSTID**

LO vil aktivt bekjempe den smertefulle og voksende arbeidsledigheten. Gevinst av ny teknologi tilsier ofte bruk av mindre arbeidskraft i samfunnet. Denne utviklingen vil bare øke. Dette gjør at LO vil sette temaet kortere daglig/ukentlig arbeidstid på dagsorden i 1993.

Ny teknologi må komme hele samfunnet tilgode. Det betyr folk flest - ikke bare at bedrifter kan drive med lavere bemanning, som igjen øker arbeidsledigheten. LO vil intensivere sitt arbeid for å spre det arbeidet samfunnet har behov for på flest mulig personer/arbeidstaker.

Motivasjon:

Fagbevegelsen må i større grad være med å legge premissene for samfunnsutviklingen. Vi må sette klare grenser for en forringing av tidligere opparbeidede rettigheter. Heriblandt retten til arbeid.

FORSLAG NR.: 1361**FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I TROMS****ARBEIDSLEDIGHETEN I NORGE**

Det kreves at LO-kongressen vedtar en opptrapping og reel forsering av arbeidet med å skaffe landet flere arbeidsplasser.

Motivasjon:

Forslaget henviser i første rekke til betingelsene i LOs representantskaps vedtak til «Avtalen om Europeisk økonomisk samarbeid» vedtatt 22.06.92.

- Under pkt. Nasjonale tiltak i forbindelse med EØS-avtalen, vedr. sikring av norske lønns- og arbeidsvilkår ved grenseover-skridende arbeid, uten tidsavgrensing, legges maksimalt press på Storting og Regjering for å få gjennomført helt klare regler her. Gjeldende regler i EF som inneholder 3 mndrs. unntak må ikke under noen omstendigheter aksepteres i EØS.
- Eksportrettet industri gis samme avgiftslettelse som tilsvarende konkurrerende industribedrifter i våre naboland, slik at norske bedrifter bevarer sine markedsandeler ute i Europa.
- For å redusere køene av arbeidssøkende kreves det at arbeidskraftmyndighetene analyserer nøye hvor det i dag er behov for økt sysselsetting, f.eks. innen helsevesenet, hjemmesyke-

pleien/hjelpere. Arbeidssøkende omskoleres og tilsettes kommunalt/fylkeskommunalt for å dekke disse behov.

- Infrastrukturbyggingen forseres. Herunder forsering av oppstarten på byggingen av Nord-Norgebanen. Prosjektkostnadsberegningen har fremkommet som oppkonstuerte etter oppfordring fra oppdragsgiver. Dette har ført til svekket tillit til personer i styringsfunksjoner innen NSB.
- Aksjon Kjøp Norsk. LO bevilger midler til en holdningsskapende forbrukeraksjon for markedsføring av norske varer og tjenester, gjerne i samarbeid med NHO.

FORSLAG NR.: 1362

FRA : LOs SAMARBEIDSORGAN I ROGALAND

MER PENGER FOR Å FÅ FOLK I ARBEID

Landsorganisasjonen i Norge krever et offentlig krafttak for å få flere i arbeid.

Det legges opp et offentlig program som sikrer nødvendige ressurser til å få løst påkrevende oppgaver innenfor: Barne- og ungdomsomsorg, eldreomsorg, miljø/avfallsortering og innenfor kultur.

FORSLAG NR.: 1363

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Det vises til sekretariatets forslag til uttalelse om sysselsettingen.

FORSLAG NR.: 1364

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I OSLO

STATLIG OG NASJONAL KONTROLL MED LINJEGODS A/S MÅ OPP RETTHOLDES

LO krever at Stortinget går imot salg av NSBs aksjer i Linjegods A/S, slik at Linjegods fortsatt skal være under nasjonal og statlig kontroll. LO vil oppfordre de enkelte politiske partiene på Stortinget til å tilkjenne sitt standpunkt i denne saken.

Motivasjon:

Linjegods A/S ble opprettet i 1972 etter vedtak i Stortinget. Hensikten var å få et nasjonalt transportselskap med et nett på landsbasis som skulle samordne stykkgodstransporten i Norge. Selskapet ble dannet utifra et samferdselspolitisk konsept for blant annet å opprettholde infrastrukturen.

Linjegods har i dag rundt 1000 ansatte. NSB eier 40 % av aksjene, Bilspedisjon 20 og Transportinvest 60. Staten har imidlertid vetorett gjennom sin eierandel i NSB på 40 %, slik at Linjegods fortsatt er under statlig kontroll.

Med salg av NSBs aksjer til de to øvrige eierne vil Bilspedisjon få full kontroll i Linjegods. Linjegods blir et privat selskap under utenlandskkontroll. Det er også frykt for at Bilspedisjon vil legge ned terminaler.

FORSLAG NR.: 1365

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Selv om NSB har solgt aksjene har fagbevegelsens representanter i konsernstyret påvikret utviklingen slik at det gjennom aksjonærvtale er sikret norsk flertall i styret for Linjegods A/S. Den inngåtte avtale sikrer at NSB skal være basisleverandør til Linjegods A/S.

FORSLAG NR.: 1366

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I AUST-AGDER

For å bedre sikkerheten for trafikanter - samt sikre økonomien for seriøse operatører innen denne sektoren - foreslås det at LO-kongressen går inn for følgende punkter:

- Tur- og rutekjøring kan kun utføres av transportfirma med konsesjon.
- Det innføres vrakpant på kjøretøy over tre tonn.
- For å kunne beholde kjøreseddelen, må kravene innskjerpes. Bl.a. med kjøretid (distanse) pr. år og fagbrev samt internasjonale lover og regler for transport på landeveg. Dette gjelder også anbudskjøring.

FORSLAG NR.: 1367

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Intensjonene tiltres.

Forslaget oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1368

FRA: NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Svart arbeid og kontraktørvirksomhet har i perioden fra siste kongress blitt et stadig økende samfunnsproblem. Kongressen

krever at LOs sekretariat forlanger at myndighetene på en langt mer effektiv måte enn hittil, sørger for å få slutt på denne form for kriminalitet.

Motivasjon:

Svart arbeid og kontraktørvirksomhet rammer nå stadig flere bransjer. Bygningsindustrien, transportsektoren, hotell- og restaurantbransjen og offshorevirksomheten blir i stadig økende grad utsatt for privat arbeidskraftutleie, kontraktørvirksomhet og svart arbeid.

Denne utviklingen er en stor fare for fagbevegelsens muligheter til gjennom tariffavtaler å regulere lønns- og arbeidsforhold i norsk arbeidsliv. På sikt vil fagbevegelsens innflytelse bli sterkt underminert.

FORSLAG NR.: 1369
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Et aktivt faglig/politisk samarbeid mellom LO og Regjeringen har bidratt til flere lov- og regelendringer for å hindre kontraktørvirksomhet:

- Enmannsbedrifter inkluderes nå i ordningen med regionale verneombud.
- Innføring av delingsmodellen i forbindelse med skattereformen.
- Ny antikontraktørklausul i det statlige anskaffelsesreglement anbefales og er vedtatt i flere kommuner/fylkeskommuner. Antikontraktørklausulen følges også opp overfor det private næringslivet.
- Det er foreslått lovendringer som skjerper kravene til å bli registrert som næringsdrivende og næringsbegrepet er klarere deffinert.
- Det er innført bedre kontroll, spesielt forsterket skattekontroll og enkelt innsats mot spesielle bransjer.

LOs sekretariat behandlet også kontraktørproblemet i sitt høringssvar til revisjon av Arbeidsmiljøloven i desember 1992 og vil aktivt følge opp de lovog regelendringene som er gjennomført/under gjennomføring.

FORSLAG NR.: 1370
FRA: NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

LO må arbeide aktivt for å motvirke den oppblomstringen av useriøse vaktelskaper som skjer i dagens samfunn.

Dette kan gjøres med:

- Påvirke politisk slik at Lov om Vaktvirksomhet blir styrket og at det blir vanskeligere å etablere nye vaktelskaper.
- Sanksjonene må heves betraktelig ovenfor de vaktelskaper som etablerer seg uten først å ha innhentet tillatelse.
- Forbundspåvirkning fra alle LO forbund til klubber, grupper og tillitsvalgte på arbeidsplassene, slik at de tar opp med sine arbeidsgivere at de nekter å la seg bli kontrollert av useriøse vaktelskaper uten tariffavtaler.

FORSLAG NR.: 1371

FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Forslaget tiltres og oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR.: 1372

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I TROMS

ATOMPRØVESPREGNINGER

LO-kongressen bes vedta stans i alle atom prøvespregninger på kloden. Den prøvespregning som skjer i dag er med på å ødelegge livsgrunnlaget på jorda. Vi krever også at det må foretas en skikkelig opprensning av atomavfall i prøvefeltområdene.

Motivasjon:

Atomprøvespregninger og avfall fra kjernefysisk virksomhet (Atomkraftverk og gamle atomvåpen), utgjør i dag en alvorlig trussel mot hele vår klodes miljø og eksistens.

Det tidligere Sovjetunion påla seg selv en ensidig prøvestansperiode som ikke ble fulgt opp av de øvrige atommakter som USA og Frankrike. Hovedansvaret for en verdensomfattende prøvestans ligger nå på disse landene.

Det finnes i dag store mengder gamle atomvåpen, dårlige kjernekraftverk og dårlig sikret avfall. Vi krever en internasjonal innsats for destruksjon av våpen, stenging/sikring av kjernekraftverk og sikker lagring av avfallet.

Dette gjelder liv og død - det gjelder vår felles framtid.

FORSLAG NR.: 1373
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Det vises til sekretariatets forslag til uttalelse om internasjonalt miljø, fred og sikkerhet.

FORSLAG NR.: 1374
FRA: NORSK BARNEVERN PEDAGOGFORBUND
NORSK SOSIONOMFORBUND NORSK
VERNEPLEIERFORBUND

UTTALELSE TIL MYNDIGHETENE I USA - STOPP HENRETTELSENE

Landsorganisasjonen i Norge tar på det sterkeste avstand fra bruk av dødsstraff. Vi oppfordrer myndighetene i USA til å avskaffe bruk av dødsstraff i tråd med et demokratisk og humanistisk menneskesyn. Dødsstraff hører ikke hjemme i et sivilisert samfunn. Flere av de som henrettes er barn eller mentalt tilbakestående. Henrettelser løser ikke USAs voksende kriminalitets- og voldsprøblem. Til tross for den utbredte bruk av dødsstraff som praktiseres i staten Texas, blir det i denne staten begått flere mord enn i noen annen stat i USA. LO oppfordrer myndighetene i USA til å bruke alternative straffereaksjoner og ta del i den utviklingen som foregår i store deler av verden - en utvikling bort fra dødsstraff, mot større respekt for menneskerettighetene.

FORSLAG NR.: 1375
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Intensjonene i forslaget støttes.

FORSLAG NR.: 1376
FRA: NORSK BARNEVERN PEDAGOGFORBUND
NORSK SOSIONOMFORBUND NORSK
VERNEPLEIERFORBUND

UTTALELSE OM SØR-AFRIKA

På tross av den positive utviklingen som skjer i Sør-Afrika, er det ennå ikke innført demokratiske rettigheter for majoritetsbefolkningen. LO krever at sanksjonene opprettholdes inntil apartheid er helt avskaffet og demokrati er innført. Boikottloven må ikke uthules ved en altfor liberal bruk av unntaksbestemmelsene.

FORSLAG NR.: 1377
FRA: SEKRETARIATET

Sekretariatets innstilling:

Innsjoneene i forslaget støttes. Det vises til egen uttalelse om Sør-Afrika.

VOTERINGER

Forslag 1301

Sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 1303

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslagene 1305 til 1308

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslagene 1310 til 1312

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 1314 og 1315

Sekretariatets innstilling 1316

83 *Sven Hugo Johansson*, Grafisk, tok opp forslag 1315 om lock-out og sa at arbeidsgiverne i dag misbruker både hovedavtalen og tariffavtalene i en slik grad at de fagorganiserte er uten motmidler. Arbeidsgiverne har styringsretten, og i tillegg kan de ta ut så mange de vil i lockout selv om vi bare har tatt ut 5000 i streik. Da er det det samme som voldgift, og vi har ingenting å stille opp med. La oss gi et signal fra denne kongressen at vi ønsker å begrense mulighetene for lockout: «Nok er nok», sa Johansson.

VOTERINGEN

Sekretariatets innstilling 1316 ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1315

fikk 15 stemmer og falt.

Forslagene 1317 og 1318

Sekretariatets innstilling 1319 ble enstemmig vedtatt.

Forslagene 1320–1326

Sekretariatets innstilling 1327

Dirigenten sa at det var naturlig her også å behandle forslaget fra Rolf Utgård. Han mente at det kunne oversendes sekretariatet.

256 *Siv Svanem*, Transport, ville fremme 1324 og pekte på at antallet ansatte mange steder reduseres til fordel for korttidskontrakter. I Midt-Norge hadde hennes fagforening satt i gang et prosjekt for å finne ut hvor stort omfang dette hadde fått. Man gjennomførte en undersøkelse med spørreskjemaer i en rekke bransjer, og omfanget var atskillig større enn forventet.

Denne utviklingen for våre medlemmer kan vi ikke akseptere. De som går på kontrakt har et dårligere arbeidsmiljø de mangler tryggheten som ansettelse gir. De har ikke pensjonsordning og mister også andre rettigheter som ansatte har. – Vi må stanse denne utviklingen, sa Svanem.

268 *Rolf Utgård*, Oslo, sa at det kanskje ikke var noen stor sak, men at han helst så at hans forslag ble vedtatt av kongressen. Det vil være et signal fra denne kongressen, til omverdenen, til Stortinget og til Sekretariatet. Det kan være godt å ha dette i ryggen for sekretariatet i tiden fremover. Forslaget er ikke ment som et pålegg til LO, men et signal for evt. å mobilisere til politisk streik. – Dette burde vært vedtatt! sa Utgård.

Debatten ble ansett avsluttet og *dirigenten* sa at hans mening hadde vært positiv ved å foreslå utsettelse. – Imidlertid er LO alltid beredt til å stå på for medlemmene så vi kan godt ta en realitetsvotering og stemme for forslaget, sa dirigenten.

De som stemte mot forslaget, ble bedt om å vise stemmetegn. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Sekretariatets innstilling til forslagene – minus forslag 1324 – ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1324

ble så vedtatt mot 1 stemme.

Forslag 1328

14 *Anders Rodal*, Arbeidsmandsforbundet, hadde følgende innlegg:
– I Arbeidsmandsforbundet har vi i den siste tiden laget overskrifter over diverse renholdsbedrifter, særlig i Oslo-området. Og

det er både fargerik og oppsiktsvekkende lesning. Ballerina renhold, Ridning og renhold, Sandkornet renhold, CD Renhold og 20 andre som har annonsert i Oslo-pressen den siste måneden har en ting felles.

De er uregistrerte – de er ukjente for skattemyndighetene. De er svarte – svarte som natta. Av 33 bedrifter som har annonsert i Oslo-pressen de siste 2 månedene har 21 vært svarte.

Og går vi videre inn i materien vil vi finne flere kuriositeter: som for eksempel han som i løpet av en ti-års periode har eiet og drevet firmaene Gjernevask, Gjernevask Helland og Hagen (god ide forresten) – Bølgen ved Manumu – Manumu – Kilderent Miljørenhold – og Kilderent Renholdsentreprenører. Det har vært konkurrs på konkurrs, – men eieren lever godt videre på statsoppdrag.

Arbeidsmandsforbundet har lagt inn et forslag om at kongressen vedtar full støtte til det arbeidet forbundet har satt igang for å få til en bedring. Forslaget går ut på å få til en godkjenningsordning, som følges opp av et utviklingsprosjekt – det siste er det rimelig at staten (som skal få skatteinntektene) er med på å finansiere. Thorbjørn Jagland har på årsmøtet i Buskerud Arbeiderparti gitt opplegget sin støtte. – Nå forventer vi at kongressen gir renholderne full oppbakking – ved å gi et utvetydig signal til kommunaldepartementet om straks – *straks* å komme på banen slik at vi kan få gjort noe *nå*.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling til forslag 1328 enstemmig vedtatt.

Forslag 1330

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 1332

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1334

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 1336 til 1338

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 1340 og 1341

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1343

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1345

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1347

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1349

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1351

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 1353,1354 og 1355

292 *Inger Langvatn*, Møre og Romsdal, støttet sekretariatets innstilling som hun mente imøtekom forslaget om fond øremerket for langtidsledige.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1357

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 1359 til 1362

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1364

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1368

255 *Terje Jonassen*, Norsk Transportarbeiderforbund, ba kongressen støtte forslag 1368 og pekte på bakgrunnen for forslaget – Transportinternasjonalens arbeid med å støtte og ivareta interessene til mannskap som seiler på skip under bekvemmelighetsflagg. Han minnet om at Brundtland-regjeringen i 1987 gikk inn for en ordning med 10 måneders kontrakter på NIS-registrerte skip, og det byr at norske arbeidere som følger opp Transportinternasjonalen, må gå inn og stoppe NIS-skip, som kan støtte seg til norsk lov. Han syntes det var en skam at den norske A-regjeringa hadde latt opprette et skipregister, på bekostning av 15.000 norske sjøfolk som måtte gå i land, fordi skipene seiler med mannskap på slavekontrakter.

301 *Yngve Hågensen* repliserte at sekretariatets innstilling nr. 1369 gir forslag 1368 støtte. Som i arbeidet med kontraktørspørsmålet, vil sekretariatet følge opp dette arbeidet.

Sekretariatets innstilling ble så vedtatt med overveldende flertall.

Forslag 1370

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1372

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 1374

og Oddrun Remviks forslag til uttalelse ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1376

Sekretariatets innstilling 1377 ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten sa at forslaget fra Kjell G. Larsen ble henvist til behandling under Bevilgninger.

Før man gikk over til dagsordens punkt 7, foreslo dirigenten en røkepause. Møtet hevet kl. 10.50.

Møtet ble satt igjen kl. 11.05.

DAGSORDENS PUNKT 7 FAGBEVEGELSEN OG EUROPA

Dirigenten ga ordet til lederen for redaksjonskomiteen for EF-saker, Jan Balstad.

304 *Jan Balstad* viste til den utdelte innstilling fra redaksjonskomiteen og sa innledningsvis at komiteen hadde tatt utgangspunkt i at kongressen hadde vedtatt å utsette selve EF-spørsmålet til en ekstraordinær kongress på et senere tidspunkt. Komiteen har derfor i sin innstilling forholdt seg nøytral i EF-spørsmålet og sett bort fra alle forslag som innebar et ja- eller nei-standpunkt til EF.

Når det gjaldt andre forslag til endringer i uttalelsen, viste han til en del justeringer som komiteen hadde foretatt. I 2. avsnitt på s. 1 var det en mindre justering.

På s. 2 hadde man tatt ut det første hele avsnittet og sluttet avsnittet etter «framover». Dermed hadde man tiltrådt forslag 76.

I det neste avsnittet hadde man også fått med det som var foreslått i forslag 77, gjennom et tillegg. Dette gjaldt spørsmål knyttet til den sosiale dimensjon, arbeidsmiljø og naturmiljø - uavhengig av tilknytningsform.

Når det gjaldt forslag om skatte- og avgiftspolitikken, var det dekket av avsnittet på s. 2, og på s. 3 hadde man understreket at

debatten i LO fremover skal være åpen og at alle synspunkter skal få komme frem. Komiteen hadde videre funnet det riktig å ta med den realitet som lå i at LO hadde utsatt sitt EF-standpunkt, sli at alt sto på ett sted.

Forslag 76 og 77 var altså tiltrådt, men det var et forslag som komiteen hadde hatt svært vanskelig for å plassere. Det var Svenn A. Nielsens forslag om offentlighetsprinsippet. Dette foreslo man derfor oversendt sekretariatet. Med dette anbefalte han innstillingen.

Innstillingen hadde følgende ordlyd:

INNSTILLING FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR EF OG ØVRIGE SAKER.

Redaksjonskomiteen har behandlet innsendte forslag nr. 1001 til nr. 1009, sekretariatets innstillinger til disse, forslag 1010 og 1405, samt de forslag som er framsatt under kongressbehandlingen og innstiller:

Forslag 1001, 1002, 1006, 1007 og 1009

Redaksjonskomiteens innstilling:

Anses dekket gjennom redaksjonskomiteens innstilling til uttalelse.

Forslag 1003 og 1005 (identiske forslag 7-2)

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagene tiltres ikke.

Forslag 1008

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagetets første del tiltres ikke. Forslagetets annen del anses dekket av redaksjonskomiteens forslag til nytt handlingsprogram.

Fremsatt forslag 7-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 7-6 og 7-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagene tiltres.

Dekkes i redaksjonskomiteens forslag til uttalelse.

Til dagsorden pkt. 10
Forslag nr 1405
Fra sekretariatet

Sekretariatets innstilling:

Fagbevegelsen og Europa

Massearbeidsledighet, økonomiske tilbakeslag, sosial uro, nasjonalisme og fremmedhat preger dagens Europa. Bare i den vestlige delen vil over 20 millioner mennesker være arbeidsledige i løpet av inneværende år. I Sentral- og Øst-Europa er utviklingen enda verre. I tillegg til den væpnede konflikten i det tidligere Jugoslavia trues mange av de nye demokratiene av indre uro og fare for borgerkrig. Fagbevegelsen i Europa må føre an i et aktivt arbeid for å snu denne utviklingen.

Få regjeringer har full sysselsetting som hovedmål for den økonomiske politikken. Uavhengig av tilknytningsform må det være en nasjonal forpliktelse for hvert enkelt land å skape en politikk for økonomisk vekst og økt sysselsetting. En effektiv kamp for å redusere ledigheten krever også samordnede tiltak over landegrensene gjennom en felles strategi. I dette arbeidet må europeisk fagbevegelse ta et selvstendig ansvar.

Landsorganisasjonens kongress 1993 konstaterer at Norges forhold til EFTA- og EF-landene blir ivaretatt gjennom EØS-avtalen som den norske regjering og Stortinget har godkjent. Dette er i samsvar med innholdet i det vedtak LOs kongress i 1989 gjorde i forbindelse med planene for innføring av EFs indre marked og EFTA-landenes forhold til dette. Til grunn for vedtaket lå en forutsetning om at avtalen måtte fremme velferd og sysselsetting i Norge og styrke norsk næringsliv gjennom adgang til enhetsmarkedet. Kongressen understreket nødvendigheten av en offensiv holdning fra fagbevegelsen til utviklingen i Europa.

Representantskapet i Landsorganisasjonen behandlet opplegget for forhandlingene mellom EFTA og EF i august 1990. Her ble Kongressens hovedhensyn videreført i 15 konkrete krav til regjeringen. Gjennom en omfattende og bred virksomhet arbeidet LO såvel nasjonalt som internasjonalt for å sikre de forutsetninger Kongressen og Representantskapet la til grunn. Av særlig stor betydning for fagbevegelsen er det regelverk som innføres i forbindelse med grenseoverskridende arbeid. For å hindre en utvikling med sosial dumping foreslo at en gjennom lovgivningen skulle allmenngjøre tariffavtalene mellom partene i arbeidslivet. Regjeringen fulgte opp dette med et lovforslag som nå ligger til behandling i Stortinget.

Kongressen understreker betydningen av at Stortinget vedtar dette forslaget i samsvar med regjeringens opplegg.

Ut fra en helhetsvurdering og under forutsetning av at regjeringen fremsetter og Stortinget vedtar de nødvendige forslag til nasjonale lover og tiltak, anbefalte LOs representantskap i sitt møte 22. juni 1992 at avtalen om Det Europeiske Økonomiske Samarbeidet ratifiseres. I vedtaket heter det av «EØS-avtalen gir grunnlag for en varig og selvstendig løsning av Norges forhold til det indre marked. Det vil være behov for EØS-samarbeidet i lang tid framover.»

I november 1992 ga Stortinget regjeringen fullmakt til å søke om medlemskap i EF. Forhandlinger om dette pågår nå. Det må legges vekt på skape gjennomslag for viktige norske, herunder faglige interesser i forhandlingene. For fagorganiserte lønnstakere er det et overordnet mål at det føres en økonomisk politikk som øker sysselsettingen, reduserer ledigheten og trykker arbeidsplassene. Det er av fundamental betydning for LO å sikre faglige rettigheter og beskytte og videreutvikle velferdssamfunnet. Det må arbeides for at norske politikere og forhandlere legger vekt på å ivareta hensynet til den sosiale dimensjon, arbeidsmiljøet, naturmiljøet og den sosiale dialogen på europeisk plan. Uavhengig av tilkynningsform er det viktig å bidra til en sikring og utvikling av disse sidene.

Hensynet til en god utvikling i distriktene er et grunnleggende trekk i norsk politikk. Viktige elementer i dette er landbruket, fiskerinæringen og bruk av generelle distriktpolitiske virkemidler. Såvel den politiske som faglige arbeiderbevegelsen legger stor vekt på å sikre en balansert bosetningsstruktur basert på solidaritet mellom by og land og i fellesskap mellom landsdelene. I denne forbindelse er det også av avgjørende betydning å sikre nasjonal råderett og selvstendighet over energi- og andre naturressurser. Den nasjonale skatte- og avgiftspolitikken skal sikre velferdsstaten og fellesskapet. Tradisjonelt er det arbeiderbevegelsen som står for denne type helhetlig politisk tenkning. Kongressen vil understreke at uten en tilfredsstillende forhandlingsløsning på disse områdene vil det ikke være mulig for norsk fagbevegelse å anbefale EF-medlemskap.

Kongressen i Landsorganisasjonen viser til sitt vedtak 27. oktober 1989 hvor det ble slått fast at LOs holdning til norsk medlemskap i EF er forankret i resultatet av folkeavstemningen i 1972 da et flertall sa nei. Kongressen vil på nytt understreke at folket må ha den endelige avgjørelse om Norge skal bli medlem av EF. Landets folkevalgte organer og de politiske partiene må vise respekt for folkets beslutning.

Kongressen konstaterer at det innenfor Landsorganisasjonen i Norge er ulike oppfatninger om vårt framtidige forhold til det politiske og økonomiske samarbeid i Europa. Disse uoverensstemmelser må ikke føre til at norsk fagbevegelse svekker sin faglige og samfunnspolitiske innflytelse. Det er av stor betydning at det innenfor fagbevegelsen føres en debatt hvor flest mulig kan delta og hvor mangfoldet i vurderingene kan komme fram. Det er videre viktig at det drives et aktivt arbeid for å spre kunnskaper og informasjon om både positive og negative sider av et eventuelt EF-medlemskap. I dette arbeidet må det legges vekt på objektive analyser av konsekvensene av et medlemskap såvel for samfunnet i sin alminnelighet som for fagbevegelsen i særdeleshet. Dersom forhandlingene med EF fører fram er det et mål at fagorganiserte lønnskakere har de nødvendige kunnskaper og informasjoner til å vurdere resultatet når det deretter legges fram for folket til folket til avgjørelse. Kongressen pålegger Sekretariatet å utarbeide en plan for dette informasjonsarbeidet og gir de nødvendige fullmakter til gjennomføringen. Sekretariatet gis også fullmakt til å tilrettelegge den avsluttende behandling av EF-spørsmålet gjennom en ekstraordinær kongress.

I kommende kongressperiode er det viktig at norsk fagbevegelse utvikler sitt nære samarbeid med fagorganisasjonen i Norden og Europa for øvrig gjennom de etablerte faglige internasjonale organer. Dette samarbeidet er av økende betydning i påvirkning av beslutningene i EFTA, det forestående EØS og i samarbeidet mellom Øst- og Vest-Europa. Arbeidet for oppbyggingen av fagorganisasjonen i tidligere kommunistland må fortsette. Kongressen vil anbefale en nærmere tosidig kontakt med de sentrale landsorganisasjoner i Europa.

Dirigenten viste til heftet som var utdelt tidligere på dagen under pkt 7 – forslag fremsatt under kongressen. Det gjaldt i alt 11 forslag - nummerert fra 1–11. Det var nødvendig å ha dette for hånden under behandlingen for å se hvilke henvisninger som var gjort av redaksjonskomiteen.

Dette gjaldt følgende forslag:

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-1

Fra representant nr.: 237 Geir Andresen,
Tele- og dataforbundet

foreligger følgende forslag:

Fagbevegelsen må ta ansvar - LO-kongressen 1993 sier klart nei til EF!

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-2

Fra representant nr.: 230 Oddrun Remvik, NOSO

foreligger følgende forslag:

Fremmer forslag nr. 1005 som alternativ til uttalelsen om Fagbevegelsen og Europa forslag nr. 1405.

«For Landsorganisasjonen er det sentralt å bevare og videreutvikle det norske velferdssamfunnet. Norges tilknytning til EFs indre marked, i denne omgang ved ratifisering av EØS-avtalen, vil føre til en harmonisering av lov- og regelverk i dette markedet. Denne harmoniseringen må ikke svekke bærebjelkene i det norske samfunnet.

LO må være en sentral aktør i kampen for å verne om viktige bærebjelker i det norske velferdssamfunnet og i verdenssamfunnet.

- LO vil kjempe for at full sysselsetting skal være et hovedmål for norsk politikk. Norske lov- og avtaleforhold må gjelde for alle som har arbeid i Norge og på norsk sokkel. Dette må også gjelde for kortidskontrakter. Fagbevegelsen undergraves dersom fastsettelsen av tarifforhold overføres til offentlige organer.
- LO vil kjempe mot alle nye forsøk som fratruer norske myndigheter styringa over den økonomiske politikken. LO kan ikke godta at Norge blir tvunget til å gi fra seg styringsredskapene for å utnytte ressursene i landet og på sokkelen. Norge må bruke vetoretten og alle andre muligheter vi har, selv om det skulle bringe landet i konflikt med EF- og EØS-organan.
- LO vil kjempe mot at stadig større deler av norsk næringsvirksomhet overtas av utenlandske eiere. Norge må legge ned veto mot EF-direktiver som svekker våre muligheter til å gjøre dette. LO aksepterer ikke dommer i EF- og EØS-organanene som vil tvinge slike EF-krav gjennom.
- LO vil kjempe mot at fri flyt av varer ikke skal hindre Norge i å sikre viktige miljøkrav, forbrukervern og vern om folks helse. Dette vil f.eks. gjelde statlige handelsmonopoler som Medisinaldepoet og Vinmonopolet.
- LO vil kjempe mot harmonisering av skatter og avgifter som kan svekke grunnlaget for velferdsstaten.
- LO vil kjempe for at Norge utvikler seg i en bærekraftig retning. Det betyr at vi ikke kan fortsette dagens vekstpolitikk, med et stadig økende ressursforbruk og forurensing. Bare ved å stoppe fortsatt økonomisk vekst i den rike verden og prøve ut alternativer til dagens økonomi kan vi ta vår del av ansvaret for å skape en bærekraftig utvikling i global målestokk. Vi må opprettholde muligheten til å drive en selvstendig distriktspolitikk.

- LO vil kjempe mot en politikk som innebærer patent på liv, og vil ikke akseptere lavere miljøstandarder. Det kan innebære at avtalens bestemmelser må settes til side.

For å sikre en utvikling av norsk samfunnsliv som er i tråd med våre mål, er det av avgjørende betydning å bevare den nasjonale sjølråderetten. Medlemskap i den europeiske union, som et EF-medlemskap vil være, fratrar oss sjølråderetten. Norge må derfor ikke bli medlem av EF.

EØS kan ikke ses som et varig alternativ mot EF-medlemskap. EØS er derimot et skritt på veien mot EF-medlemskap. Norge bør derfor si opp EØS-avtalen så fort som mulig. Norges forhold til EF må bygge på Frihandelsavtalen. EØS-avtalen er vedtatt av Stortinget uten at folket har blitt spurt hverken før eller etter stortingsvalget i 1989 eller gjennom folkeavstemming. Derfor må folkets rett til å omprøve/forkaste avtalen respekteres.

I mellomtiden må kampen mot de negative virkningene av EØS fortsette bl.a. ved å:

- Kreve at Norge skal legge ned veto mot nye direktiv og forordninger som svekker bærebjelkene i norsk samfunnsliv.
- Kreve at deler av avtalen settes til side der EØS får alvorlige konsekvenser ved å bruke avtalens sikkerhetsklausul.»

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-3

Fra representant nr.: 1 Svenn A. Nielsen
Arbeiderbevegelsens Presseforbund

foreligger følgende forslag:

Offentlighetsprinsippet skal sikre at publikum får innsyn i forvaltningens arbeid og den politiske beslutningsprosessen, noe som er forutsetningen for å kunne granske all maktutøvelse. Det er på denne måten demokratiet vedlikeholdes og utvikles. Sammen med bestemmelsene om dokument- og møteoffentlighet er dessuten sensurforbudet, kildebeskyttelsen og redaktøransvaret av grunnleggende betydning for demokratiet. Trykkefriheten bygger på et antall nøye sammenhengende prinsipper som de nordiske land, med Danmark som eksisterende medlem og Finland, Norge og Sverige som søkerland, må ha forpliktelser til å videreføre.

Norden har noe å tilby.

For å understreke hvor viktig offentlighetsprinsippet er for våre demokratiske tradisjoner, fremsetter LO et krav om at de nordis-

ke regjeringer krever garantier fra EF om at det enkelte nordiske land får beholde sin egen form for offentlighetsprinsipp uinnskrenket ved en tilslutning til EF. En slik opptreden vil også være en støtte til det arbeid med offentlighetsspørsmål som er gjort fra dansk side gjennom Danmarks 20-årige EF-medlemsskap.

De nordiske landene har noe å tilby EF og må arbeide for at offentlighetsprinsippet får gjennomslag i EF og de øvrige EF-landene. I en situasjon hvor EF har krav på seg til å finne ordninger som skaper større åpenhet og innsyn, vil dette være et viktig bidrag til det europeiske fellesskapet.

Publikums rettigheter

Publikums rett til innsyn er betydelig større i Norden sammenlignet med både EF og de enkelte medlemsstatene. I de nordiske landene kan ikke myndighetene hemmeligholde sine dokumenter eller lukke folkevalgte organer, uten i lovbestemte unntakstilfeller. I EF og flere av EFs medlemsland, blir ingen ting offentliggjort hvis ikke myndighetene selv bestemmer det. Det betyr ikke at alt er hemmelig, men at publikum ikke har noen selvklar rett til innsyn i myndighetenes virksomhet.

Styrt av interesser

I dag kan journalister og andre få ut betydelige mengder informasjon fra

EF. Men enhver informasjonsvirksomhet som ikke bygger på offentlighetsprinsippet, risikerer å bli styrt av kilder som har egeninteresse av når og hvordan informasjonen kommer ut til publikum. Når journalistikken blir så kildeavhengig, kan informasjonen lett utsettes for manipulasjon. Det tjener ikke demokratiet.

Sikrer kontroll

Offentlig innsyn sikrer at alle kan kontrollere at myndighetene behandler borgerne likt i henhold til rikets lover, og at forvaltningen opptrer på en måte som gjør at offentlige ressurser utnyttes på den mest rasjonelle og effektive måten. Med offentlig innsyn kan ikke forvaltningen utvikle seg særlig langt i en negativ retning uten at dette avsløres.

Beskytter alle parter

Innsynsretten beskytter imidlertid ikke bare borgerne, men også myndighetene selv ettersom ubegrunnede anklager og rykter om udyktighet og uærlighet, effektivt kan avsannes. I en lukket forvaltning uten den kontroll som ligger i publikums innsynsrett,

står tjenestemennene overfor sterkere fristelser til å utnytte sin posisjon og har større vanskeligheter med å forsvare seg den dag de angripes.

Kildebeskyttelsen

I alle nordiske land anses journalistens kildebeskyttelse, det vil si retten til ikke å avsløre kilden til en publisert opplysning, som meget viktig. I Sverige, hvor kildebeskyttelsen til og med er grunnlovfestet, er det forbud for alle offentlige tjenestemenn, inklusiv politiet og påtalemyndighetene, å etterforske hvem kilden er. Om kildebeskyttelsen i Sverige svekkes gjennom en EF-tilpasning, vil det få konsekvenser også for de andre nordiske landene.

Uheldig unntaksbestemmelse

Det er uheldig at det enkelte nordiske land benytter seg av offentlighetslovens unntaksbestemmelser for å hemmeligholde spørsmål som berører forholdet til EF. Etter presseorganisasjonenes oppfatning, burde bestemmelsene på dette området innskrenkes til å gjelde opplysninger som kan skade rikets sikkerhet og pågående forhandlinger. Hvis dokumenter som tidligere var offentlige, blir hemmeligstemplet som en følge av at stadig flere avgjørelser blir tatt i EF, svekkes demokratiet. Det har aldri vært meningen med en EF-tilslutning.

Taushet betyr tilslutning

Selv om en EF-tilslutning ikke innebærer at nasjonalstatens lovgivning settes ut av spill, vil en tilslutning til EF innebære at EFs lover og regler vil være folkerettslig bindende for våre land, og at EF-retten får prioritet foran nasjonal lovgivning. Etter LOs oppfatning vil taushet bli oppfattet som en tilslutning til EFs praksis hvor man i dag ikke har noe offentlighetsprinsipp og således ikke skiller mellom offentlige og hemmeligstemplede dokumenter når det gjelder muligheten for og retten til innsyn.

I EF-kommisjonen arbeider man nå med forslag om dokumentoffentlighet og gradering av dokumenter (Public access to official information) for EF-systemet selv. De nordiske regjeringer må arbeide for at dette forslaget får et innhold som samsvarer med de beste prinsippene i nordiske lands lovgivning på området.

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-4

Fra representant nr.: 33 Kjell Røttereng, Fellesforbundet

foreligger følgende forslag:

LO-kongressen forutsetter at Regjeringen legger det nød-

vendige press på Stortinget for at «Lov om allmenngjøring av tariff-avtaler» blir vedtatt slik forslaget foreligger.

Det må ikke aksepteres at formuleringer som «vesentlig» innarbeides hverken i lovforarbeidende eller selve teksten, da hele intensjonen med lovproposisjonen vil falle bort.

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-5

Fra representant nr.: 297 Eirin Myran, Nordland

foreligger følgende forslag:

LO-kongressen sier nei til EF-medlemskap.

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-6

Fra representant nr.: 87 Truls Maarud,
Handel og Kontor i Norge

foreligger følgende forslag:

Setningen «kongressen slutter seg til denne vurdering og vil understreke nødvendigheten av at alle deltakende land nå ratifiserer avtalen slik at samarbeidet i praksis kan utnyttes i kampen mot ledigheten» (siste setning i 5 avsnitt) strykes.

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-7

Fra representant nr.: 244 Karen Irene Stangeland,
Norsk Tjenestemannslag

foreligger følgende forslag:

Det er LOs oppgave å arbeide for at norske politikere og forhandlere legger vekt på å ivareta hensynet til den sosiale dimensjonen, arbeidsmiljøet og den sosiale dialogen på europeisk plan, og bidrar til å sikre og utvikle disse sidene ved EF enten vår tilknytning blir i form av en EØS-avtale eller fullt medlemskap i EF.

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-9

Fra representant nr.: 27 Terje Skog,
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund

foreligger følgende forslag:

LO-kongressen 1993 vil uttrykke sin støtte til den kampen arbeiderne ved den Fred Olsen-eide Timex-bedriften i Skottland fører. Deres kamp mot fagforeningsknusing har stor betydning for hele den europeiske fagbevegelse.

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-10

Fra representant nr.: 234 Tore Gulbrandsen,
Tele- og dataforbundet

foreligger følgende forslag:

LO-kongressen 1993 har behandlet sitt forhold til Europa.

Kongressen er prinsipielt uenig i de grunnverdier som EF bygger på.

De frie markedskreftene gis rettigheter i EFs regler som fagbevegelsen ikke kan akseptere.

LO vil motarbeide norske tilpasninger til disse reglene.

LO-kongressen pålegger Sekretariatet å innkalle til en ekstraordinær kongress i henhold til LOs vedtekter § 7, for å vedta endelig anbefaling til våre medlemmer før folkeavstemningen.

TIL DAGSORDENS PUNKT : 7-11

Fra representant: Lars A. Myhre, Sekretariatet

foreligger følgende forslag:

Kongressen har merket seg at enkelte politiske partier har reservert seg i forhold til Regjeringens forslag til «Lov mot sosial dumping». Det er med undring vi konstaterer at det også gjelder partier som uttaler at de vil legge stor vekt på de verdier og standarder som vi har her til lands.

Arbeidsfolks lønns- og arbeidsvilkår hører til de grunnleggende verdier. Loven mot sosial dumping tar sikte på å gi oss økte muligheter til å ivareta og trygge de vilkår som generasjoner har kjempet fram.

Kongressen krever at Kristlig Folkeparti og Senterpartiet viser at de mener

noe med sine verdiutsagn - det krever støtte til Regjeringens lovforslag.

Dirigenten sa at man nå måtte anse debatten som avsluttet. Det var kun adgang til å ta opp forslag uten begrunnelse, og det kunne tas opp endringsforslag til innstillingen. Denne behandlingsmåten ble enstemmig godkjent.

VOTERINGER

Forslagene 1001, 1002, 1006, 1007 og 1009.

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Forslagene 1003 og 1005

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1006

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 7-3

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 7-6 og 7-7

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslaget til uttalelse

«Fagbevegelsen og Europa»

Dirigenten gjorde oppmerksom på at setningen i uttalelsen, om at sekretariatet gis fullmakt til å tilrettelegge den avsluttende behandling av EF-spørsmålet, ikke kunne endres, da dette allerede var vedtatt av kongressen.

Dirigenten ga ordet til Yngve Hågensen som sa at siden Jan Davidsen hadde permisjon og satt i redaksjonskomiteen, ville han foreslå at Marthe Kjær Andersen, NKF, tiltrådte komiteen i den tiden Davidsen var fraværende.

Dette ble enstemmig vedtatt.

Forslaget til uttalelse ble deretter vedtatt mot 5 stemmer.

Dirigenten konstaterte at man dermed var ferdig med punkt 7.

Mens man ventet på utdeling av nye innstillinger fra redaksjonskomiteen, behandlet kongressen forslagene til bevilgninger.

BEVILGNINGER

Her forelå følgende forslag fra sekretariatet:

TIL DAGORDENS PUNKT: 10

FORSLAG NR.: 1409

FRA: SEKRETARIATET

Faste kongressbevilgninger:

Organisasjoner som tradisjonelt har hatt årlig bevilgning i kongressperioden:

- Arbeidernes Edruskapsforbund
- Norges Kristne Arbeideres Forbund
- Norges Arbeidersangerforbund

Norsk Leierboerforbund
Norsk Pensjonistforbund
Norsk Bedriftsidrettsforbund
Det ble bevilget kr. 50.000 pr. år av 89-kongressen.

Sekretariatets innstilling:

Nevnte organisasjoner bevilges et årlig tilskudd i kongressperioden på kr. 50.000. Totalt kr. 1,2 millioner.

TIL DAGORDENS PUNKT: 10

FORSLAG NR.: 1410

FRA: SEKRETARIATET

AIS har de siste kongresser blitt bevilget kr. 40.000 (81), kr. 550.000 (85 og 89). Bevilgningene er å anse som kontingent fra LO.

Sekretariatets innstilling:

Det bevilges en kontingent til AIS på kr. 550.00 pr. år i kongressperioden. Totalkostnad kr. 2.2 millioner.

TIL DAGORDENS PUNKT: 10

FORSLAG NR.: 1411

FRA: SEKRETARIATET

Norsk Folkehjelp har søkt om bevilgning til sitt humanitære arbeid innenlands og internasjonalt. 1989-kongressen ga – også den gang etter søknad – en bevilgning på kr. 500.000 (engangs) i samband med uttalelse knyttet til NOFOs 50-årsjubileum. NOFO mottar årlig kontingent fra LO. Siste år kr. 450.000.

Sekretariatets innstilling:

NOFO sidestilles med AIS. Søknad om bevilgning i tillegg til kontingent imøtekommes ikke.

TIL DAGORDENS PUNKT: 10

FORSLAG NR.: 1412

FRA: SEKRETARIATET

Nei til Atomvåpen har søkt, uspesifisert. Det ble bevilget kr. 100.000 i 1985 (engangs), av Sekretariatet kr. 100.000 i 1988 og etter innsendt forslag fra NKF kr. 100.000 i 1989.

Sekretariatets innstilling:

Nei til Atomvåpen bevilges kr. 100.000.

Forslagene 1409, 1410 og 1411 fra sekretariatet ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1412 ble vedtatt mot 1 stemme.

Forslag 10-1 fra Kjell Gunnar Larsen ble enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomiteens leder *Jan Balstad* la så fram følgende innstilling:

DIVERSE INNSTILLINGER.

Forslag nr. 1406 – Sør-Afrika

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Forslag nr. 1407 – Den internasjonale situasjon:

Redaksjonskomiteens innstilling:

Siste setning i fjerde avsnitt endres til: «Aktivt arbeid for fred og nedrustning må fortsatt føres også av Euro-LO og Frie Faglige Internasjonale».

Endre femte setning i sjette avsnitt til: «Økt støtte til PLO som palestinerne eneste rettmessige representant vil bidra til å redusere innflytelsen til ytterliggående fundamentalistiske grupper. Press på slike organisasjoner er påkrevd».

Handlingsprogrammets kapittel 22.

Internasjonalt samarbeid og solidaritet, fred og nedrustning.

Forslag 6-22-1, 2, 3, 4 og 5.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslag 6-22-1.

Fjerde strekpunkt endres til å lyde:

– «styrke arbeidet for konsernfaglige rettigheter i multinasjonale konsern».

Forslag 6-22-2.

Forslag 777 anses som allerede behandlet.

Annnet strekpunkt endres til: – arbeide for å ivareta norske arbeidstakers interesser i forhold til utviklingen i Europa.

Trettende avsnitt i «brødtekst»: endres til:

«I Europa må samarbeidet omfatte alle land og bygge på likeverdig grunnlag. Samarbeidet mellom europeiske stater må ha som mål full sysselsetting, sosial fordeling, felles miljøkrav og kontroll med de internasjonale konsern».

Forslag 6-22-3:

Nytt strekpunkt innføres:

– «kreve at omorganisering av Forsvaret gjennomføres slik at de tilsattes rettigheter ikke svekkes».

Nytt strekpunkt innføres:

– «kreve at Regjering og Storting viser ansvar for de personer og lokalsamfunn som rammes av Forsvarets reduksjoner og organisasjonsendringer».

Forslag 6-22-4:

Forslag om nytt strekpunkt vedrørende Eritrea fremmes som separat forslag til vedtak for Kongressen:

– «videreføre samarbeidet med National Union of Eritrean Workers ifølge vedtak fra Kongressen 1985 slik at LO også i dette nylig frigjorde landet kan gi positivt bidrag til å støtte utviklingen av en fri og uavhengig fagbevegelse til beste for det arbeidende folk».

Forslag 6-22-5.

Forslag nr. 795 om et troverdig forsvar (forslag om nytt strekpunkt) anses dekket.

«Brødteksten» rettes opp redaksjonelt og gis følgende endelig tekst:

**INTERNASJONALT SAMARBEID
OG SOLIDARITET
FRED OG NEDRUSTNING**

Det internasjonale samfunnet er gått inn i en ny historisk epoke. Nasjoner og regioner er totalt gjensidig avhengig av hverandre, både når det gjelder fremme av sysselsetting, sikring av naturmiljøet og trygging av vår eksistens

En bærekraftig økonomisk utvikling for sysselsetting og miljøbevaring, og fjerning av masseødeleggelsesvåpene krever bindende samarbeid mellom regioner og nasjoner. Liv og velferd er avhengig av internasjonale solidariske løsninger mellom nord og sør, øst og vest.

Den internasjonaliserte økonomi har svekket nasjonale økonomiske virkemidler. En liberalistisk politikk og en internasjonal spekulasjonsøkonomi dominerer. En hovedoppgave for internasjonal fagbevegelse må være å sette fellestiltak og fellesplanlegging inn i stedet for markedsliberalismen.

I øst har sammenbruddet i det politiske systemet ført til frigjøring og et begynnende demokrati. Men det har også ført til ukontrollerte og usosiale markedssystemer med derav følgende sosial og politisk uro og nasjonalistiske strømninger. I Jugoslavia har dette slått ut i åpen krig. I det øvrige Europa øker rasistiske og nazistiske holdninger og grupperinger. Denne farlige utviklingen må bekjempes ved felles innsats gjennom de faglige internasjonale samarbeidsorganer.

Et nytt forhold er oppstått mellom øst og vest. Etter den kalde krigens slutt er militærblokkene oppløst. Men østeuropeiske lands samarbeid med vest er ikke avklart. NATOs framtidige rolle er uklart og Konferansen for europeisk sikkerhet og samarbeid (KSSE) er ikke slagkraftig. NATO må tilpasses de endrede internasjonale rammebetingelser.

Norsk sikkerhetspolitikk må fortsatt forankres i medlemskap i NATO.

I den nye internasjonale situasjon må De forente nasjoner gis en viktigere og sterkere rolle som forhandlings- og presseorgan og som fredsbevarende og fredsskapende organisasjon.

Menneskerettighetsarbeidet må gis større prioritet. Faglige rettigheter er en uadskillelig del av menneskerettighetene. Overgrep må forfølges både i utviklingslandene og i de industrialiserte land gjennom Frie Faglige Internasjonale som er samlingspunktet i arbeidet for faglige rettigheter.

Fattigdom er en trussel mot freden. I utviklingslandene motarbeides faglig utvikling. Lønninger er ofte under eksistensminimum og sosiale kår elendige. Derfor er arbeidet for en sosial utjamning, med hovedvekt på å redusere forskjellene mellom u- og i-land, freds- og frihetsarbeid i videste forstand. Utviklingslandene må gis sikker markedsadgang i nord, samtidig som utviklingshjelpen må stimulere utviklingslandene til egen produktivitetsutvikling og verdiskaping.

Militærrustningene legger fortsatt beslag på store ressurser og rammer vanlige folks levekår verden over. Arbeidet for nedrust-

ning er derfor en del av fagbevegelsens kamp for større likhet og en mer rettferdig fordeling, både nasjonalt og internasjonalt.

Forsvarsutgiftene må gjennom systematiske forhandlinger bygges ned i øst, i vest og i u-landene, samtidig med konvertering av våpenproduksjon til sivil produksjon.

I Europa må samarbeidet omfatte alle land og bygge på likeverdig grunnlag. Samarbeidet mellom europeiske stater må ha som mål full sysselsetting, sosial fordeling, felles miljøkrav og kontroll med de internasjonale konserner.

Kampen mot kjernevåpen har fortsatt høyeste prioritet og målet må være å avskaffe dem helt. Spredning av kjernevåpen til nye land er en økende trussel. Alle land må med i ikke-spredningsavtalen og nedbyggingsarbeidet. Korttrekkende kjernevåpen må avskaffes i Europa, samtidig som kampen mot bakteriologiske våpen skjerpes.

I sammenheng med arbeidet for nedrustning og stabilitet i nordområdene, må det arbeides for opprettelse av en kjernevåpenfri sone. Det er fortsatt viktig at Stortinget gjør vedtak om at kjernevåpen aldri føres inn til eller brukes i Norge.

I dagens Europa spiller fredsorganisasjoner og forskning for fred og nedrustning en stadig viktigere rolle og må gis økte offentlige midler. Og det er viktigere enn noen gang at freds- og menneskerettighetsundervisning får en sentral plass i skoleverket som ledd i et holdningskapende arbeid.

Miljøet er et felleseie som må beskyttes gjennom internasjonale forpliktelser. Bare ved kontrollert bruk av jordas ressurser kan vi sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner. Det nære arbeidsmiljø må trygges gjennom europeiske og internasjonale avtaler, både for å verne arbeidstakernes helse og sikkerhet og arbeidsplassen og for å innføre rettferdige konkurranseregler. Forurensing stopper ikke ved landegrensene, det er derfor nødvendig med overnasjonale miljøregler og ordninger med internasjonale sanksjoner mot miljø-ødeleggere.

I sin redegjørelse for innstillingen sa Balstad at forslaget fra Ove Engevik , forslag 6-22-4 , etter komiteens syn ikke passet inn i handlingsprogrammet, men måtte vedtas separat.

VOTERINGEN

Her forelå følgende innstilling:

Redaksjonskomiteens innstilling

Innstillingen 1406 ble enstemmig vedtatt.

Innstilling 1407 med foreslått endring enstemmig vedtatt.

Kap. 22

Sekretariatets innstillinger 24, 25 og 25 med redaksjonskomiteens endringer:

6-22-1

6-22-2

6-22-3

ble enstemmig vedtatt.

6-22-4

48 *Ove Engevik*, FF. tok ordet til 6.22.4. og sa at det i dette vedtaket måtte ligge klare føringer på sekretariatet, om at dette virkelig skulle gjennomføres.

Dirigenten sa at han trodde dette gjaldt alle vedtak.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

6-22-5

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Hele forslaget til uttalelse med de vedtatte endringer, ble deretter tatt opp til votering og enstemmig bifalt.

Dirigenten sa at man nå var kommet i den situasjon, som Kongressen absolutt hadde medansvar for med de mange fremsatte forslag, at redaksjonskomiteen ikke hadde klare flere innstillinger. Det var også en del fysiske begrensninger som lå på komiteearbeidet, og medlemmene måtte i tillegg til komiteearbeidet også være til stede under kongressbehandlingen av visse saker. Alt dette gjorde at man nå ville foreslå en pause, for å avvente flere innstillinger.

Dirigent Svein Fjellheim foreslo nå å heve møtet, og han opplyste at ettermiddagsmøtet skulle starte kl. 15.00.

Formiddagsmøtet ble hevet kl. 11.45.

Ettermiddagsmøtet torsdag

Møtet ble satt kl. 15.05, med Svein Fjellheim som dirigent og innledet med allsang «Kjærlighetsvisa» av Halvdan Sivertsen. Forsanger og akkompagnatør var Terje Havrøy.

Dirigenten ga ordet til LO-lederen, som orienterte og la fram følgende utkast til uttalelse:

UTKAST TIL UTTALELSE FRA LO'S KONGRESS 1993 OM PALESTINSK GJEST SOM IKKE FIKK UTREISE- TILLATELSE FRA VESTBREDDEN

LO inviterte en representant for General Federation of Trade Unions på Vestbredden (GFTU) til Kongressen. Emad Sharif ble utpekt av GFTU til å delta. Vi konstaterer at representanten for GFTU ikke har fått utreisetillettelse fra de israelske militære myndighetene.

LO-kongressen beklager sterkt at militærmyndighetene på Vestbredden, på tross av to ukers påtrykk, ikke har greid å framskaffe en utreisetillettelse. Internasjonalt samarbeid og solidaritet i fagbevegelsen er et viktig ledd i en fredsprosess. Hinder for et slikt samarbeid står i motstrid til å fremme fred i Midt-Østen, og representerer et brudd på elementære faglige rettigheter.

Salen sluttet seg til, med applaus.

Dirigenten ga en rekke praktiske opplysninger og formidlet bl.a. en henstilling fra fotografen i LO-Aktuelt til samtlige kvinnelige deltakere om å samle seg til avfotografering i første møt pause.

Han leste opp følgende telegram til kongressen:

«Takker hjerteligst for støtten fra LO-kongressen. Hilsen klubben på Dentallaboratoriet».

Ordet ble så gitt til *Jan Balstad* som la fram følgende innstilling:

INNSTILLING FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR EF OG ØVRIGE SAKER

Redaksjonskomiteen for EF og øvrige saker, herunder tariff- og næringspolitikk har behandlet Handlingsprogrammets kapittel 3 med fremsatte forslag 186, 6-3-1 til og med 6-3-10 og Sekretariatets innstilling 1402 og framsatt forslag 6-1402-1 og innstiller:

Fremsatte forslag 6-3-1 og 6-3-8

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagene tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-3-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-3-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Fremsatt forslag 6-3-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket gjennom redaksjonskomiteens innstilling til ny tekst til handlingsprogrammets kapittel 3, avsnitt 4: «Det må være en målsetting å få bedre bestemmelser i avtalene enn i lovverket, og at lovbestemmelser sikres i avtaleverket».

Fremsatt forslag 6-3-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonene tiltres og anses dekket av Sekretariatets innstilling til handlingsprogram.

Fremsatt forslag 6-3-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Nytt strekpunkt i kapittel 3: «- arbeide for at kjøpekrafts beregninger baseres på et best mulig materiale om utviklingen i priser, avgifter og gebyrer».

Fremsatt forslag 6-3-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagets første del anses dekket gjennom redaksjonskomiteens innstilling til forslag 6-3-10.

Forslagets annen del anses delvis dekket gjennom redaksjonskomiteens innstilling til ny tekst til handlingsprogrammets kap. 3, siste avsnitt:

Sekretariatets innstilling til pkt. 3, linje 8 bakfra utgår. Setningen «Det er viktig at Norge styrker sin konkurransevne. Moderate lønnskrav alene er ikke nok, men kan i noen tilfeller være riktig», erstattes av følgende setning:

«Lønnskrav må blant annet utformes ut fra hensynet til konkurransevne, kjøpekraft og prisstabilitet».

Forslaget om å ta ut strekpunkt 9, tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-3-9

Redaksjonskomiteens innstilling:

Ansnes dekket gjennom redaksjons komiteens innstilling til forslag 6-3-10.

Fremsatt forslag 6-3-10

Redaksjonskomiteens innstilling:

Nytt strekpunkt:

«arbeide for å bevare og videreutvikle den lokale forhandlings retten slik at vår stilling ved lokale forhandlinger styrkes».

Fremsatt forslag 186

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen tiltres og setningen:

«I perioden vil LO ta i bruk konkretiltak for å fremme denne målsettingen» føyes til etter siste setning i kapittel 3, annet avsnitt.

Fremsatt forslag 6-1402-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatet forslag 1402 tiltres med tilføyelse av framsatte forslag 6-1402-1 som ny tredje setning på side 3.

Fremsatt forslag 6-1402-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

INNSTILLING FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR EF OG ØVRIGE SAKER

Redaksjonskomiteen har behandlet innsendte forslag 159-197, 230-379, 510-530, sekretariatets innstillinger til disse, forslag 1405, samt de forslag som er framsatt under kongressbehandlingen. I tillegg har komiteen behandlet oversendte forslag fra redaksjonskomiteen for velferd, sysselsetting og fordeling nr. 6-1-2, 6-2-2, 6-1403-3, 6-11-5. Redaksjonskomiteen innstiller følgende:

Fremsatt forslag 6-5-0-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget er omarbeidet og utgjør nå ny siste setning i 1. avsnitt og lyder som følger: «.....Et sterkt samspill mellom privat og offentlig verdiskapning er helt sentralt for å nå våre politiske mål».

Fremsatt forslag 6-5-0-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget er noe redigert og går inn som ny setning i innledningens 3. avsnitt: «..... Innsatsen må økes på alle plan for å stimulere til økt bruk av varer og tjenester produsert i Norge, uten at dette ekskluderer samhandel med andre land.

Fremsatt forslag 6-5-1-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Nytt 1. avsnitt i punkt 5.1. Vårt mål er å bevare et allsidig jordbruk i Norge. Dette er viktig både for matvare beredskapen og for å opprettholde sysselsettingen. Forslaget tiltres.

Forslaget om å stryke følgende strekpunkt:

- «går inn for at støtten til kornproduksjon reduseres», tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-5-1-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av 3. strekpunkt under kapittel 5.1 (Jordbruk, skogbruk og fiske).

Fremsatt forslag 6-5-1-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget i sin nåværende form tiltres ikke, men omarbeides slik:

«Tildeling fra offentlige støtteordninger i landbruket ses i sammenheng med inntekter fra annet lønnsarbeid og/eller annen inntektsgivende virksomhet».

Fremsatt forslag 6-5-2-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget omarbeides som nytt strekpunkt og lyder slik: «Sikre nasjonal kontroll på eiersiden av strategisk viktig norsk industri og næringsvirksomhet.

Fremsatt forslag 6-5-2-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. strekpunkt omarbeides noe og nytt forslag lyder slik: - Myndighetene må aktivt bruke utviklingskontrakter med gjenkjøpsavtaler som et virkemiddel for å styrke industrien. I tillegg er det i handlingsprogrammets tekst presisert at utviklingskontrakter inneholder på følgende måte: I tillegg innarbeides forslaget etter 4. avsnitt i hovedkapittel 5.2 (industriell virksomhet). Ny

setning blir dermed: Videre må det arbeides for at myndighetene aktivt må bruke utviklingskontrakter med gjenkjøpsavtaler som et virkemiddel for å styrke industrien. Utviklingskontrakter kan virke positivt både for fremtidsrettet produktutvikling, bedrifts økonomisk lønnsomhet og styrkende for sysselsettingen.

2. strekpunkt tiltres.

Fremsatt forslag 6-5-2-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Fremsatt forslag 6-5-2-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. forslag tiltres.

De nye forslagene til strekpunkter behandles som følger:

Første og siste strekpunkt tiltres.

Nest siste strekpunkt anses dekket gjennom 1. strekpunkt i forslaget.

Fremsatt forslag 6-5-2-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. nye strekpunkt anses dekket av 6-5-2-2.

Nytt avsnitt i innledningen anses dekket i næringspolitisk uttalelse.

Fremsatt forslag 6-5-2-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Underpunkt «nr. 274» anses dekket av 6-5-2-2.

Underpunkt «nr. 275» anses dekket av 14. strekpunkt (om konsesjonspolitikken) i handlingsprogrammets hovedkapittel 5.2.

Fremsatt forslag 6-5-3-1/6-5-3-3/6-5-3-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Disse tre forslagene omhandler energi og er samordnet til følgende tre nye strekpunkter:

- «krafteksport er det offentliges ansvar og må styres av Statkraft. Den bør ikke gå på bekostning av industriens behov for kraftmengde til produksjon, modernisering og utvidelse av den kraftintensive industri og treforedling»
- «energien skal brukes som et konkurransefortrinn for industriproduksjon og arbeids-plasser i Norge»

- «Inngåelse av langsiktige eksportkontrakter må spesielt sikre at ren norsk energi kan erstatte forurensende uten landsk produksjon».

Strekpunktens innhold anses forøvrig dekket i den næringspolitiske uttalelsen.

Fremsatt forslag 6-5-3-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Fremsatt forslag 6-5-3-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av 5. strekpunkt på side 8 under hovedkapittel 5.2.

Fremsatt forslag 6-5-3-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget inneholder 7 nye strekpunkter og redaksjonskomiteen vil foreslå følgende:

- 1. strekpunkt anses dekket av det omarbeidede 6-5-3-3
- 2. strekpunkt tiltres
- 3. strekpunkt anses dekket av det omarbeidede 6-5-3-1/6-5-3-3/6-5-3-5.
- 4. strekpunkt anses dekket av det omarbeidede 6-5-3-1/6-5-3-3/6-5-3-5.
- 5. strekpunkt anses samordnet med 6-5-3-3
- 6. strekpunkt anses dekket av 6-5-3-2
- 7. strekpunkt anses dekket av 6-5-3-2

Fremsatt forslag 6-5-4-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av 9. strekpunkt under hovedpunkt 5.4 (en nasjonal oljepolitikk)

Fremsatt forslag 6-5-4-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-5-5-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av 3. strekpunkt under hovedkapittel 5.5 som omhandler antikontraktør klausulen

Fremsatt forslag 6-5-5-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget er oversendt redaksjonskomiteen for velferd, sysselsetting og fordeling.

Fremsatt forslag 6-5-5-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget inneholder 4 forslag til nye strekpunkter og foreslås behandlet slik:

- 1. strekpunkt anses dekket av 3. strekpunkt under hovedkapittel 5.2 (industriell virksomhet).
- 2. strekpunkt er oversendt redaksjonskomiteen for velferd, sysselsetting og fordeling
- 3. strekpunkt er innarbeidet under hovedkapittel 5.5.
- 4. strekpunkt er oversendt redaksjonskomiteen for velferd, sysselsetting og fordeling

Fremsatt forslag 6-5-5-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget inneholder to nyestrepunkter og foreslås behandlet slik:

- 1. strekpunkt er oversendt redaksjonskomiteen for velferd, sysselsetting og fordeling
- 2. strekpunkt er samordnet med
- 3. strekpunkt er innarbeidet under hovedkapittel 5.5.

Fremsatt forslag 6-5-6-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tilsluttes, men tilføyes ordet fortsatt, og vil nå lyde slik:

- gå inn for en fortsatt sterk satsing på modernisering og utbygging av jernbanen.

Fremsatt forslag 6-5-6-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget inneholder 2 strekpunkter som begge anses dekket i uttalelsen om næringspolitikken.

Fremsatt forslag 6-5-6-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget innebærer at det må innarbeides et eget kapittel i handlingsprogrammet som omhandler samferdselspolitikk. For-

slaget slik det er fremmet tar ikke hensyn til en helhetlig samferdsels- og infrastrukturpolitikk. Redaksjonskomiteen vil derfor foreslå følgende:

1. Forslaget oversendes sekretariatet til videre behandling.

Fremsatt forslag 6-5-6-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget omarbeides og foreslås formulert slik:

- at Nord-Norge-banen skal bygges. Dette krever at det igangsatte utredningsarbeid intensiveres med det siktemål å legge grunnlaget for en beslutning.

Fremsatt forslag 6-5-6-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres og innarbeides i 3. avsnitt under hovedkapittel 5.6.

Fremsatt forslag 6-5-6-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget omarbeides og foreslås formulert slik:

- motarbeide en ytterligere privatisering av offentlig virksomhet

Fremsatt forslag 6-5-6-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Fremsatt forslag 6-6-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-6-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket i hovedkapittel 6, herunder 11. strekpunkt.

Fremsatt forslag 6-6-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av 10. og 11. strekpunkt under hovedkapittel 6.

Fremsatt forslag 6-6-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket blant annet av 3. og 6. strekpunkt under hovedkapittel 6.

Fremsatt forslag 6-6-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget omarbeides og strekpunkt nr. 4 tilføyes.....
samt informasjonsteknologi.

Fremsatt forslag 6-10-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-10-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

**TILLEGGSFORSLAG FRA ANDRE
OMRÅDER ETTER OVERSENDELSE FRA ANNEN
REDAKSJONSKOMITE**

Fremsatt forslag 6-1-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket under hovedkapittel 5.6.

Fremsatt forslag 1404 -

(Den næringspolitiske uttalelsen)

Redaksjonskomiteens innstilling:

Det er ikke fremmet endringsforslag. Den næringspolitiske uttalelsen tiltres, men med tillegg fra forslag 6-1403-3 (etter oversendelse fra redaksjonskomiteen for velferd, sysselsetting og fordeling).

Forslaget 6-1403-3 er omredigert og innarbeidet i den næringspolitiske uttalelsen (etter 12. avsnitt) og lyder som følger:

«LO vil kreve at Regjeringen tilpasser rammevilkårene for norsk skipsfart og norske sjøfolk til gjeldende rammevilkår i konkurrerende europeiske land.»

Fremsatt forslag 6-2-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget omarbeides og tilføres som nytt strekpunkt under hovedkapittel 5.2 og lyder som følger:

Vi må ha en økonomisk politikk som i sterkere grad bidrar til å beholde investeringskapitalen i landet.

Fremsatt forslag 6-2-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket i den næringspolitiske uttalelsen, samt av det redigerte forslag 6-2-1.

Fremsatt forslag 6-11-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av det omarbeidede 6-5-3-1/6-5-3-3/6-5-3-5.

Balstad gikk gjennom innstillingen, først om spørsmålene som gjaldt tariffpolitikken. Han kommenterte enkelte punkter og viste til innstillingen og sa at Arild Oliverens forslag ikke kunne tiltres. Komiteen mente også at 6-3-2- burde oversendes Sekretariatet. Nilsens forslag 2. ledd var det mest korrekt å oversende fordi det omhandlet den fremtidige tariffpolitikken og en debatt om dette.

Forslaget 6-3-3- var tiltrådt, og 6-3-4- mente man var dekket av redaksjonskomiteens innstilling.

- Redaksjonskomiteen har forsøkt å være så imøtekomende som mulig og å se ting i sammenheng, sa *Balstad* som også mente at intensjonene i 6-3-5 kunne tiltres, men det kunne lett bli misforstått om man tok med de formuleringene her. Dette gjaldt den solidariske lønnspolitikken.

6-3-6 hadde resultert i et nytt strekpunkt. Når det gjaldt *Utgårds* forslag til 6-3-7 var første del dekket av 6-3-10 mens resten var dekket av kapitel 3 i handlingsprogrammet.

6-3-9 var etter komiteens mening dekket av 6-3-10, men man gikk ikke så langt som *Arbeiderbladet* hadde gjort denne dagen. Han trodde man skulle få mye moro av dette punktet fremover.

Forslag 186 var man skeptisk til fordi man ville skjerme seg fra lovveien når det gjaldt lønnsforhandlingene. Dette var partenes ansvar.

Forslaget fra *Gunnar Nilsen* 6-1402-1 om avlønning av folk på sysselsettingstiltak, ble tiltrådt med en tilføyelse, og 6-1402-2 foreslås oversendt sekretariatet fordi det må utredes nærmere. Dermed hadde *Balstad* gått gjennom de innstillinger som gjaldt tariffpolitikken, og han regnet med at disse ville behandles først - før han presenterte resten av innstillingen.

VOTERINGER

Forslagene 6-3-1 og 6-3-8.

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag 6-3-2

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 6-3-3

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-3-4

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-3-5

107 *Claus Jervell*, Hotell- og Restaurant, opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med stort flertall.

Forslag 6-3-6

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-3-7

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-3-9

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 6-3-10

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 186

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-1402-1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-1402-2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Dermed var forslagene som gjaldt tariffspørsmål ferdigbehandlet.

Jan Balstad gjennomgikk så resten av av innstillingen fra redaksjonskomiteen, som angikk næringspolitikken.

Han understreket at komiteen hadde prøvd å finne løsninger med innarbeiding av forslag uten at programmet ble altfor svulmende.

Når det gjaldt innstillingen til 6-5-0-2, sa han at komiteen mente man måtte passe seg for å bli altfor proteksjonistiske.

Ad forslag 6-5-1-3, så hadde komiteen gitt det en annen formulering også med tanke på dem som innehar andre stillinger og mottar støtteordninger til landbruk.

Forslag 6-5-2-1 mente han komiteen hadde gitt en skikkelig behandling ved å ta noe av forslaget i strekpunkt og noe i «brødteksten».

Når det gjaldt forslagene 6-5-3-1/6-5-3-3 og 6-5-3-5 gjorde han oppmerksom på en trykkfeil i heftet – det skulle stå Statnett, ikke Statkraft.

Her hadde komiteen fått seg forelagt forslag som sto stikk i mot hverandre. Man hadde hatt drøftinger med partene og han håpet komiteen hadde kommet frem til en innstilling alle kunne slutte seg til.

Forslag 6-5-4-2 mente komiteen var litt for spesielt til å ha med i programmet, selv om det var riktig i praktisk politikk.

Forslag som gjaldt arbeidsmiljøloven, kriminalomsorg og ansetelsesforhold var oversendt redaksjonskomiteen for velferd, syssetsetting og fordeling.

Forslag 6-5-6-3 var et svært forslag som betød et eget kapittel om samferdselspolitikk, og komiteen mente at det måtte settes i en helhetlig sannen og foreslo derfor forslaget oversendt sekretariatet til videre behandling.

Når det gjaldt 6-5-6-4, mente komiteen å ha funnet frem til en mellomting mellom sekretariatets innstilling og forslagstillersens.

304 *Balstad* korrigerer en feil i det trykte heftet angående 6-5-6-6. Den formuleringen komiteen hadde foreslått, skulle være – etablering av statsforetak må ikke bli en omveg til omdanning av forvaltningsbedrifter til Aksjeselskaper.

Han sa at forslag 6-6-1 fra Jens Tveit Aga var litt for spesielt. Det gikk på å ansette geologer i hvert fylke. Til 6-6-2 sa han at det

var dekket av kap. 6. Det samme gjaldt 6-6-4, 6-6-5 måtte omarbeides og 6-10-1 foreslo man oversendt sekretariatet til vurdering i forbindelse med hovedavtalen.

6-10-2 kunne man tiltre med et tilleggsforslag.

6-1-2 var dekket av hovedkapitlet 5,6 som gjaldt infrastruktur. 1404 gjaldt næringspolitisk uttalelse og var dekket med et tillegg 6-1403-3. Man ville også ta med Sjømannsforbundets forslag 6-1403-3 om rammevilkårene for sjøfolk i konkurranse med andre europeiske land.

Forslag 6-2-1 var på det nærmeste dekket gjennom et nytt strekpunkt og 6-2-2 var dekket av den næringspolitiske uttalelsen. 6-11-5 var dekket av ulike formuleringer.

Dermed kunne Balstad konstatere at han var tom for forslag.

VOTERINGEN

Dirigenten sa at forsamlingen nå var fortrolig med bruken av tall på forslagene og han satte i gang voteringen over redaksjonskomiteens innstilling

6-5-0-1

50 *Jan Andresen*, FF, reiste forslaget.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med overveldende flertall.

Følgende innstillinger ble så enstemmig vedtatt uten at noen forlangte ordet: 6-5-0-2, 6-5-1-1, 6-5-1-2, 6-5-1-3, 6-5-2-1, 6-5-2-2, 6-5-2-3, 6-5-2-4, 6-5-2-5, 6-5-2-6, 6-5-3-1/6-5-3-3(6-5-3-5, 6-5-3-2, 6-5-3-2, 6-5-3-4 og 6-5-3-6.

Det var en rettelse til 6-5-3-2 hvor det skulle stå Statnett i stedet for «Statkraft» i 3. linje.

6-5-4-1

336 *Bengt. G. Erikson*, obeservatør, reiste forslag 6-5-4-1.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt mot 3 stemmer.

6-5-4-2

Kjell Sørensen, Bergen, tok opp forslaget 6-5-4-2. Ifølge Balstad var dette et praktisk forslag, og etter hans mening hørte dette hjemme i programmet.

Dirigenten sa at enten fikk han ta oppå forslaget eller forlate talerstolen. Noen begrunnelse var ikke tillatt.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med overveldende flertall.

6-5-5-1 og 6-5-5-2

Redaksjonskomiteens innstillinger enstemmig vedtatt.

6-5-5-3

49 *Steinar Karlsen*, FF, opprettholdt forslag 6-5-5-3 hva gjaldt punktene 1 og 3. Øvrige punkter skulle behandles under andre saker:

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling fikk et klart flertall.

6-5-5-4

Her sa dirigenten at man skulle stryke det punktet hvor det sto «2. strekpunkt er samordnet med».

Vedtak: Innstillingen ble enstemmig vedtatt

6-5-6-1

211 *Arthur Skåtøy*, NJF, opprettholdt forslag 6-5-6-1 fordi det var vesensforskjellig fra innstillingen.

Vedtak: Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt.

Redaksjonskomiteens innstillinger 6-5-6-2 og 6-5-6-3 ble enstemmig vedtatt.

6-5-6-4

10 *Eldbjørg Klimpen*, NAF, reiste forslaget.

Her måtte det tellekorps til.

Vedtak: Klimpens forslag ble vedtatt med 180 stemmer.

Dirigenten sa at Kongressen gjerne en gang under voteringene brukte å markere hvem som bestemte. Han mente det dermed var unnagjort.

Innstillingene 6-5-6-5, 6-5-6-6 og 6-5-6-7 ble enstemmig vedtatt.

6-6-2

262 *Else Sandberg* tok opp 6-6-2.

Også her måtte det tellekorps til.

Dirigenten forsøkte å gjøre resultatet spennende ved å si at det måtte 157,5 stemmer til for å få et flertall av 315. Nå hadde 156 stemt for Sandbergs forslag, og siden det var mer enn to permitterte, hadde forslaget fått flertall.

Forslag 6-6-3

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-6-4

50 *Jan Andresen*, FF, sa at hans forslag var formet slik at det skulle settes opp mot strekpunkt 1. Han tok strekpunkt 6 i sitt forslag, mot strekpunkt 1.

Ved voteringen ble redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

Forslag 6-6-5

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-10-1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-10-2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-1-2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1404

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-2-1

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 6-2-2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 6-11-5

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Med det var alle innstillinger fra redaksjonskomiteen ferdigbehandlet, og dirigenten ga redaksjonskomiteen for EF og øvrige saker ros for godt utført arbeid, en ros salen sluttet seg til med applaus.

Dirigenten tok så opp til behandling forslag 1408, fra heftet med Diverse forslag og innstillinger.

Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten opplyste at innstillingen fra redaksjonskomiteen for Prosjekt 93 og andre organisasjonssaker, var klar til utdeling, og at representantene ville få anledning til å se nærmere på innstillingen i pausen som foresto.

Han minnet de kvinnelige delegatene om at de skulle stille opp for fotografen fra LO-Aktuelt.

Møtet ble hevet kl. 16.40 og satt igjen kl.17.00.

DAGSORDENS PKT. 8

Innstilling fra redaksjonskomiteen for Prosjekt-93 og andre organisasjonssaker.

Dirigenten redegjorde for behandlingsmåten og minnet om at debatten var avsluttet og at det bare var anledning til å ta ordet for å fremsette motforslag. Det forelå to dissenser i komiteen, der mindretallets representanter skulle slippe til med sine argumenter.

Han ga så ordet til komiteelederens *Evy Bøverud Pedersen* som la fram innstillingen:

Redaksjonskomiteen har behandlet følgende forslag:

PUNKT: 8

FORSLAG: 1103

FRA: **LOs SAMARBEIDSORGAN I VESTFOLD**

«Samarbeidsavtale Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Lærerlag. Landsorganisasjonen i Norge sier opp sin samarbeidsavtale med Norsk Lærerlag».

PUNKT: 8-3-1

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR.: 229 GRO STANDNES

FORBUND/FYLKE: SKOLENES LANDSFORBUND

«Kongressen pålegger LO å ta opp forhandlinger med Norsk Lærerlag som tar sikte på et organisatorisk forpliktende samarbeid med LO-medlemsskapet for Norsk Lærerlag som klart mål.

LO må i perioden med bakgrunn i handlingsprogrammet synliggjøre sin skolepolitiske innsats og sitt tariffpolitiske engasjement overfor lærergruppene i det offentlige skoleverket.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagene tiltres ikke. Det vises til sekretariatets innstilling nr. 1112 punkt 3.3.

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 1104

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I ROGALAND

Punkt 1:

Kongressens «løse» vedtak i 1977 hvor det ble vedtatt at AUF skal være LOs ungdomsorganisasjon, oppheves.

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 8-4-1

REPRESENTANT NR.: 309 SIDSEL BAUCK

FORBUND/FYLKE: SEKRETARIATET

Punkt 4.3.

Ordningen med AUF som LOs ungdomsorganisasjon opphører.

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 1112

FRA: SEKRETARIATET

Punkt 4.3.

Ordningen med AUF som LOs ungdomsorganisasjon opphører.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Det vises til Sekretariatets innstilling nr. 1112 punkt 4.3.

Redaksjonskomiteen har behandlet følgende forslag:

PUNKT: 8
FORSLAG: 1104
FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I ROGALAND

Punkt 2.

LO-kongressen vedtar å bygge opp en egen ungdomsorganisasjon innenfor LO.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget avvises. For øvrig vises det til innstillingen fra prosjekt -93 om ungdomsvirksomheten.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1104 **FRA:** LOs SAMARBEIDSORGAN
I ROGALAND

Pkt. 3

Ungdomssekretærordningen som eksisterer i dag, omgjøres til å gjelde rene LO-ungdomssekretærstillinger i fylkene.

Kongressen oppfordrer også DnA til å gi mer økonomisk støtte til AUF, slik at også de får anledning til å opprette egne sekretærstillinger i hvert fylke.

PUNKT: 8-1-3
FORSLAG NR.:
REPRESENTANT NR.: 7 BJØRN CHRISTIANSEN
FORBUND/FYLKE: NORSK BARNEVERN PEDAGOG-
FORBUND

Siste setning i «Forøvrig reises forslag 849» som lyder:

Siste strekpunkt:

LO vil derfor:

- Styrke LOs ungdomsarbeid og avikle samarbeidet med AUF.

PUNKT: 8-4-2
FORSLAG NR.:
REPRESENTANT NR.: 104 SVEIN ERIK NILSSON
FORBUND/FYLKE: HANDEL OG KONTOR I NORGE

Pkt. 4.3. i forslag 1112 (Sekretariatets innstilling) gis følgende tilføyelse:

LO ansetter egne ungdomssekretærer som en rent faglig ungdomssekretærordning.

PUNKT: 8-4-3

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR.: 91 ARNE SILSETH

FORBUND/FYLKE: HANDEL OG KONTOR I NORGE

Nytt pkt. 4.5. i forslag 1112 (Sekretariatets innstilling):

Elev- og studentmedlemskapet skal videreutvikles og samordnes av LO for å etablere en felles tilbud til all ungdom under utdanning, også på høyskole- og universitetsnivå. Arbeidet skal gis høy prioritet i alle LOs organisasjonsledd.

I arbeidet skal en tilstrebe og utvikle aktuelle tilbud som har forankring i utdanningsinstitusjonene for å etablere et faglig/politisk miljø som skal ha som mål å motivere til aktiv innsats i faglige og samfunnsmessige spørsmål. Hovedmålet er å legge grunnlaget for varig medlemskap i fagbevegelsen.

LO skal utarbeide:

- Handlingsplan for aktiviteter overfor skole- og studentmedlemmer og tilpasse virksomheten til de aktuelle gruppene.
- Aktuelle skoleringsstilbud tilpasset målgruppen i samarbeid med AOF.
- Etterutdanningstilbud som er tilpasset profesjons- og utdanningsgruppenes interesser.
- Retningslinjer for samarbeid med elev- og studentorganisasjoner.
- I samarbeid med Samvirke Forsikring og Landsbanken videreutvikle gunstige tilbud på forsikringer og studiefinansieringsordninger knyttet til medlemskapet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagene oversendes Sekretariatet med anbefaling om at forslagene håndteres av «Komiteen for et styrket barne- og ungdomsarbeid i arbeiderbevegelsen» (Davidsen- komiteen).

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 1105

FRA: **NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND**
Styrk LOs juridiske avdeling både sentralt og i distriktene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket i sekretariatets innstilling nr. 1112 punktene 3.8. og 3.9.

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 1110

FRA: LOs SAMARBEIDSORGAN I ROGALAND

LO utarbeider en egen kommunikasjonsplan innen tele/data-kommunikasjon for sine lokale organisasjonsledd. Ved å utnytte de mulighetene tele/data teknologisk utstyr gir, kan LO nå alle ledd i organisasjonsapparatet på en bedre og mer effektiv måte. Det vil føre til raskere avgjørelsesrutiner og en mer effektiv kommunikasjon.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket i premissene i innstillingen og i sekretariatets innstilling nr. 1112 punkt 3.14.

PUNKT: 8-4-1

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR.: 309 SIDSEL BAUCK

FORBUND/FYLKE: HANDEL OG KONTORI NORGE

Sekretariatets innstilling nr. 1112 del. 4, pkt. 4.1.

Det skal opprettes en egen arbeidsgiverforening for arbeiderbevegelsens organisasjoner og foretak.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget er dekket av sekretariatets innstilling nr. 1112. del. 4, pkt. 4.1.

PUNKT: 8-1-3

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR.: 17 BJØRN CHRISTIANSEN

FORBUND/FYLKE: NORSK BARNEVERN-

PEDAGOGFORBUND

«Kap. 26 utgår og erstattes med: Den ensidige formaliserte samarbeidet mellom LO og DNA må avvikles. Målet med dette er en styrket fagbevegelse. Fagbevegelsen har ansvar for å drive faglig/politisk samarbeid med politiske partier. Dette gjelder i særlig grad partier som støtter fagbevegelsens interesser. Målsettingen med dette er at partiene følger opp fagbevegelsens saker, uten at fagbevegelsen bindes opp i partipolitiske spørsmål.

Slik skal fagbevegelsen være en drivkraft. Dette gjelder ikke bare de politiske partiene, men også andre maktsentra i samfunnet. Derfor må fagbevegelsen alltid være selvstendig, og ingen automatisk støttespiller for noe politisk parti. Når den viktigste

strategien for å få igjennom saker er det faglig/politiske samarbeidet med ett parti, blir det et problem å få til en strategi og å finne virkemidler rettet mot Regjeringen utgått av andre partier. Rekrutteringen til LO må styrkes, særlig viktig er det å nå ungdomsgruppene og såkalte «nye grupper».

LO vil derfor:

- Avvikle det ensidige formaliserte samarbeidet med DnA.
- Utvikle nye former for kontakt mellom fagbevegelsen og de politiske partiene som ivaretar fagbevegelsens interesser.

PUNKT: 8-4-1

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR.: 309 SIDSEL BAUCK

FORBUND/FYLKE: SEKRETARIATET

Pkt. 4 i forslag 1112 endre og bli sålydende:

4.2. Fagbevegelsen skal forsterke sitt samfunnspolitiske engasjement. Fagbevegelsen bygger på arbeiderbevegelsens ide- og verdigrunnlag. LO er en fri og uavhengig og uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.

LOs sekretariat utreder prinsippene for og innholdet i det samfunnspolitiske arbeidet og kontaktordninger med politiske partier representert på Stortinget.

PUNKT: 8-4-4

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR.: 270 ROY PEDERSEN

FORBUND/FYLKE: OSLO

Pkt. 4.2. gis følgende tillegg:

«som baseres på arbeiderbevegelsens ide og verdigrunnlag».

Pkt. 4.4.

«agbevegelsens samarbeid/kontakt med partier baseres på likeverdighet og selvstendighet, med basis i egne program og vedtak. Det tilstrebes organiserte former for representativ deltakelse, hvor de respektive organisasjoner fatter beslutningene».

Nytt pkt. 4.5.

«Det innledes tosidig samarbeid med DnA og SV. Samtidig må fagbevegelsen ha kontakt til flere partier for å vinne flertall for viktige krav knyttet til medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår».

Redaksjonskomiteens flertallsinnstilling:

Redaksjonskomiteens flertall konstaterer at vedtak er fattet om avikling av det kollektive medlemskapet og at retningslinjene for de lokale faglig/politiske utvalg er opphevet.

Videre vises det til innstillingen om at vedtaket om AUF som LOs ungdomsorganisasjon oppheves.

Komiteens flertall slutter seg til sekretariatets innstilling pkt. 4.2. og 4.4.

Forslag 8-4-4- pkt. 4.2. 4.4. og 4.5. anses dekket av sekretariatets innstilling.

Redaksjonskomiteens mindretallsinnstilling, framsatt av representant nr. 85 Sture Arntzen, Handel og Kontor i Norge og representant nr. 17 Bjørn Christiansen, Norsk Barnevernpedagogforbund.

4.2.Fagbevegelsen skal forsterke sitt samfunnspolitiske engasjement.

Fagbevegelsen bygger på arbeiderbevegelsens ide- og verdigrunnlag.

LO er fri og uavhengig og uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.

LOs sekretariat utreder prinsippene for, og innholdet i, det samfunnspolitiske arbeidet og kontaktordninger med politiske partier representert på Stortinget.

4.4. Utgår.

Redaksjonskomiteen har behandlet forslaget 1112 del 2.

Kartellmodellen fra sekretariatet.

2. Kartellmodellen

2.1 LOs sekretariat pålegges å utarbeide en organisasjonsplan som er i samsvar med prinsippene for en inndeling i karteller. I dette ligger:

- a) Den eksakte inndelingen i karteller, med sekretariater, ledelsesstruktur og vedtekter.
- b) Plan for oppretting av LO-avdelinger, omfanget, koordineringen innenfor de enkelte regionene, tempoet i oppbyggingen og vedtekter.

Forsøk med LO-avdelinger, der det skal være minst en avdeling i hvert fylke, iverksettes umiddelbart etter kongressen 1993.

- 2.2 Planen skal legges fram for endelig godkjenning på LOs representantskapsmøte våren 1994.
- 2.3. Etter å ha blitt godkjent av representantskapet, skal den nye organisasjonsplanen forelegges forbundene. Der hvor forbundets vedteker tilsier det, behandles planen av landsmøtet.
- 2.4 Etableringen av kartellene sentralt skal være slutført innen 30. juni 1995.

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 1106

FRA: NORSK KOMMUNEFORBUND

LOs organisasjonsstruktur

I LOs framtidige organisasjonsstruktur må følgende elementer inngå:

1. Industriforbundsformen skal fortsatt være det grunnleggende prinsipp.
2. Dersom det er flere LO-forbund inne på et tariffområde, skal det opprettes forhandlingskarteller.
3. De lokale samorganisasjonene, LOs samarbeidsorgan i fylkene og LOs distriktskontorer legges ned. Det opprettes i stedet fylkesvise samorganisasjoner. Valgene til disse foretas forbundsvis. LO stiller økonomiske midler til rådighet til sekretærhjelp og andre driftsutgifter.

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 1107

FRA: NORSK OLJE- OG PETROKJEMISK FAGFORBUND

- Kongressen må legge forholda til rette slik at LO innen oljeindustrien kan samles.

PUNKT: 8

FORSLAG NR.: 1108

**FRA: NORSK OLJE- OG PETROKJEMISK
FAGFORBUND**

- Et forbundsløst LO vil ikke gagne interessene til de fagorganiserte.

PUNKT: 8
FORSLAG NR.: 1109
FRA: NORGES OFFISERSFORBUND

Det må bygges ut en organisasjonsstruktur med tilbud og innhold som vil være attraktive for høgskoleutdannede mennesker og nye yrkesgrupper.

PUNKT: 8-1-1
FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 322 MAGNUS MIDTBØ
FORBUND/FYLKE: NORSK FOBUND FORARBEIDSLEDERE OG TEKNISKE FUNKSJONÆRER

Beholde og utvikle dagens organisasjonsstruktur

- 1) Kongressen slutter seg til at det beste for LOs samlede interesser er at dagens organisasjonsstruktur opprettholdes.
- 2) Innen rammene av dagens struktur må det utarbeides forslag til rekrutteringsstrategier for LO, knyttet til en vurdering av hvilke lønnstakere LO bør organisere (målgrupper), for å gi et bredest mulig og effektivt tilbud til de fleste.
- 3) LOs organisasjonskomite får i oppdrag å legge til rette for samarbeid, eventuelt fusjoner mellom ulike forbund som selv finner dette naturlig.
- 4) For å styrke og desentralisere medlemsservicen, omlegges LOs distriktskontorer til servicekontorer med fast ansatt personale med hovedoppgavene:
 - Organisasjonsarbeid.
 - Medlemsservice.
 - Juridisk og økonomisk rådgivning.
 - Aktiviteter rettet mot arbeidsledige medlemmer.

Omleggingen og fastsettelsen av det nødvendige antall servicekontorer, gjennomføres etter en i sekretariatet nærmere vedtatt plan.

PUNKT: 8-1-2
FORSLAG NR.:
REPRESENTANT NR: 305 ARNFINN NILSEN
FORBUND/FYLKE: NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

LOs fremtidige organisasjonsform skal være den forbundsløse modellen, slik det er presentert i pkt. 1 i hovedkapittel nr. 9 i Organisasjonsprosjektets innstillingsdokument.

PUNKT: 8-1-3

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 17 BJØRN

CHRISTIANSEN

**FORBUND/FYLKE: NORSK BARNEVERN-
PEDAGOGFORBUND**

- 1) Nåværende organisasjonsstruktur beholdes.
- 2) Naturlige forbundssammenslåinger støttes og hjelpes fram.
- 3) Representantskapet behandler forslag om å desentralisere og videreutvikle de lokale organisasjonsledd.
- 4) Samorganisasjonene beholdes.

PUNKT: 8-1-4

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 21 ANDERS HANSEN

**FORBUND/FYLKE: NORSK ELEKTRIKER- OG
KRAFTSTASJONSFORBUND**

Industriforbundsformen oppheves!

PUNKT: 8-1-5

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 50 JAN ANDERSEN

FORBUND/FYLKE: FELLESLFORBUNDET, OSLO

Kongressen tar til etterretning at den foreslåtte organisasjonsmodell ikke tilfredsstillter de målsettinger som ble vedtatt i 89 og heller ikke har den nødvendige oppslutning.

Kongressen oppfordrer derfor LOs forbund til å videreutvikle det samarbeidet som eksisterer også mot en videre sammenslutning av forbund til større enheter.

PUNKT: 8-1-6

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 18 ANDERS KRISTOFFERSEN

**FORBUND/FYLKE: NORSK ELEKTRIKER- OG
KRAFTSTASJONSFORBUND**

- 1) Kongressen vedtar at den organisasjonsstrukturen LO i dag har skal videreføres.
- 2) Det iverksettes en utredning som skal munne ut i et forslag til bransjeavtaler. I denne sammenheng må det defineres hva som er bransjer, hvordan dette event. kan deles i overenskomster og

særavtaler. I en slik utredning må det gis mulighet for vertikale løsninger og hensyn til en større grad av frihet til å velge tilslutning.

- 3) I kongressperioden skal grunnlaget for samarbeide mellom forbundene der dette er ønskelig og naturlig videreutvikles med sikte på en effektiv koordinering innenfor sentrale og viktige områder.
- 4) Det iverksettes en prosess for videreutvikling i distriktene basert på de nåværende LOs distriktskontorer og samorganisasjoner. Siktemålet må være å kunne bli et godt serviceorgan ovenfor de enkelte fagforeninger og klubber. Videre å etablere eller samordne de tekniske hjelpemidler- og kontorfunksjoner som er i distriktet.

PUNKT: 8-2-1

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 99 HEIDI LARSEN

FORBUND/FYLKE: HANDEL OG KONTOR I NORGE

Pkt. 2.1 i forslag 1112 (Sekretariatets innstilling) gis følgende tilføyelse:

- c) Forutsetningen for å etablere lokale LO-avdelinger er at det lokale organisasjonsdemokratiet styrkes.
LO-avdelingene bygges opp med et lokalt valgt styre og representantskap. Representantskapet skal bl.a. ha fullmakt til å vedta aktivitetsplan/budsjett for LO-avdelingen.
LO er formell arbeidsgiver for de ansatte på LO-avdelingens servicekontor, men det lokale organisasjonsledd er oppdragsgiver.

PUNKT: 8-2-2

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 28 JENS PETTER JENSEN

FORBUND/FYLKE: FELLESEFORBUNDET

2. Kartellmodellen:

- 2.1. LOs sekretariat pålegges å utarbeide en organisasjonsplan som er i samsvar med prinsippene for en inndeling i karteller. I dette ligger:

- a) Den eksakte inndeling i karteller opprettholdes som i innstillingen, men med unntak av fylkeskarteller som utgår. Det iverksettes arbeid med sekretariater, ledelsesstruktur og vedtekter.

- b) Det kan opprettes LO-avdelinger. Disse skal ha lik status uansett geografisk plassering innen respektive fylker. Utarbeidelse av plan for antall LO-avdelinger, koordinering innenfor de enkelte fylker, tempoet i oppbyggingen og gjennomføring skal skje i samarbeid mellom LO, forbundene og de berørte fagforeninger. Mellom fagforeningene som tilslutter seg LO-avdelingen, skal det utarbeides samarbeidsavtaler og vedtekter som regulerer organisering og arbeidsoppgaver. I planen for opprettelse av LO-avdelinger skal det også foretas avklaring om hvilke service-tilbud som LO og forbundene eventuelt skal legge til fylkesnivå. Dette må i tilfelle skje gjennom sekretariatsfunksjon knyttet til en av LO-avdelingene innen fylket. Planleggingsarbeidet må også innbefatte avklaring av kostnader, og hvilke overføringer fra LO og forbundene som i denne sammenheng er nødvendig.
- 2.2 Det kan iverksettes forsøk med LO-avdelinger. Hvordan disse forsøkene eventuelt skal organiseres og hvilke tidsfrister som er praktisk gjennomførbare, må avklares i drøftelser mellom LO og forbundene.
- 2.3 Innen utgangen av 1993 innledes forhandlinger mellom de berørte forbund om etablering av hovedkarteller. Dette arbeidet skal være slutført innen utgangen av 1995. Parallelt med forhandlingene om hovedkarteller skjer arbeidet med utvikling av LO-avdelinger. Plan som omtalt i pkt. 2.1.b skal foreligge innen utgangen av 1995. Gjennomføringen av de oppgaver som omtalt under punktene 2.1, 2.2. og 2.3 skal koordineres av LOs organisasjonskomite.
- 2.4 Forslag til organisering og etablering av hovedkarteller, samt plan for LO-avdelinger forelegges LOs representantskap til godkjenning i ekstraordinært møte umiddelbart etter årsskiftet 1995/96.

PUNKT: 8-2-3

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 270 ROY PEDERSEN

FORBUND/FYLKE: OSLO

Lokale LO-avd. viderefører dagens ordninger med samorg. og distriktskontorer. LO-avd. tilføres ressurser for å ha forutsetninger til å ivareta org.-93's intensjoner for lokale organisasjonsledd.

LO-avd's øverste myndighet er rep.skapet bestående av representanter valgt av lokale organisasjonsledd.

Rep.skapet velger styret som har det daglige ansvaret for faglig og politisk aktivitet, faglige rettigheter og medlemservice.

LO-avd. velger selv sine tillitsvalgte på heltid. LO har arbeidsgiveransvaret for ansatt personale. I en overgangsfase gis LO-avd. innstillingrett ved ansettelser.

På sikt bygges lokale LO-avd. opp til å ha det fulle økonomiske og administrative ansvaret for avd. virksomhet slik at man får samsvar mellom bestemmende og utøvende myndighet.

Nytt pkt. 2.2

Endelig godkjenning og videre framdrift av LO-avd. omfanget, koordinering innenfor de enkelte regionene, tempoet i oppbyggingen og vedtekter, samt oppsummering av erfaringene, foretas på neste ordinære LO-kongress.

Nytt pkt. 2.5

LO-sekretariatet organiserer en fortsettelse av org.debatten. Det må legges opp til en fortsatt debatt om fagbevegelsens nye utfordringer angående sysselsetting, tariffpolitikk, faglige rettigheter og rekruttering. En særskilt utfordring er på hvilken måte de arbeidsledige skal organiseres og aktiviseres.

PUNKT: 8-2-4

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 48 OVE ENGVIK

FORBUND/FYLKE: FELLESFORBUNDET

LO-avdelingene skal ha rett til gjennom egne representativt valgte organer ha rett til å ansette – avskjedige saksbehandlere ansatte innenfor sitt område.

PUNKT: 8-2-5

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 48 KJELL G. LARSEN

FORBUND/FYLKE: NKF – ROGALAND

LO-utvalgene skal sjøl avgjøre hvordan de økonomiske ressurserne skal brukes. LO-utvalgene ansetter sjøl personell.

PUNKT: 8-2-6

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 237 GEIR ANDERSEN

FORBUND/FYLKE: TELE- OG DATAFORBUNDET

1. Det opprettes 80 "nye" samorganisasjoner. LOs distriktkontor integreres i disse. Sammenslåingen må skje på demokratisk vis i distriktet.
2. Det tilsettes en organisasjonsmedarbeider på heltid. Lønn til denne betales av LO.Arbeidsgiveransvar og derav ansettelse delegeres ut til de «nye» samorg.
3. De respektive forbundsområder er representert ut fra totalt antall medlemmer som har sitt virke i området.
4. Navnet «De faglige Samorganisasjoner», beholdes i framtida.

PUNKT: 8-2-7

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 279 BENT HEGNA

FORBUND/FYLKE: TELEMARK

Pkt. 2.1.b, siste setning endres til:

Forsøk med LO-avdelinger i fullskalamodell i inntil 6 fylker iverksettes umiddelbart etter kongressen 1993.

Utvelgelsen av fylker bør sees i sammenheng med punkt 3.8.

PUNKT: 8-2-8

FORSLAG NR.:

REPRESENTANT NR: 279 BENT HEGNA

FORBUND/FYLKE: TELEMARK

Ansettelse av administrasjon i LO-avd. velges av den lokale LO-avd.

Redaksjonskomiteens innstilling:

1.

A) LOs nåværende organisasjonsstruktur basert på forbundene videreføres.

B) LOs sekretariat pålegges å arbeide videre med sikte på opprettelse av karteller, med utgangspunkt i innstillingen fra Prosjekt -93, hvor en

- For forbundene i statssektoren viderefører ordningen med Statstjenestemannskartellet.

- For forbund i kommunesektoren viderefører kartellsamarbeidet innenfor den nåværende LOK-ordningen.

C) LOs sekretariat utarbeider en fullstendig plan for LO inndelt i karteller. Denne planen skal inneholde:

- forslag til inndeling,
- oppgavefordeling,
- ledelsesstruktur,
- vedtekter.

D) LOs arbeide med organisasjonsformen har til formål bl.a. bedre å kunne ivareta medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår og sikre at de samlede økonomiske ressurser i fagbevegelsen kan utnyttes på en best mulig måte.

LOs sekretariat skal på denne bakgrunnen, sammen med de enkelte forbundene, gjennomgå fagbevegelsens totale økonomi, avklare overlappinger både lokalt, regionalt og sentralt, avklare alle de økonomiske konsekvenser av kartellmodellen for LO og for de enkelte forbund og fremme forslag til hvordan en fremtidig struktur skal finansieres.

E) Forslag og planer skal etter punktene B, C og D legges fram for godkjenning på LOs representantskap våren 1994. Dersom representantskapet godkjenner planen, skal den sendes forbundene for behandling.

Forbundenes behandling skal være avsluttet senest innen utgangen av 1995. Der hvor forbundenes vedtekter tilsier det, eller hvor forbundenes organer vedtar dette, skal planen forelegges landsmøtet.

F) - Planen må ses i sammenheng med arbeidet i organisasjonskomiteen, som i henhold til vedtak nr. 1113, på kongressen 1993, skal:

- Videreføre arbeidet med organisasjonstilbud/-plassering av nye yrkesgrupper, herunder rekrutteringsstrategi.

Kongressen forutsetter at organisasjonskomiteen i dette arbeidet legger særlig vekt på forholdet til profesjons-/høyutdanningsgrupper og andre grupper der innstillingen fra prosjekt -93 viser at LO står svakt.

Kongressen forutsetter at konsekvensene ved bransjeavtaler utredes videre.

2) Komiteens flertallsinnstilling:

A) Det utarbeides en plan for oppbygging av LO-avdelinger, omfanget, koordineringen innenfor de enkelte regionene, tempoet i utbyggingen og vedtekter. Oppretting av LO-avdelingene for storbyene og større tettsteder behandles spesielt.

Planen utarbeides i samarbeid mellom LO, forbundene og de berørte fagforeningene.

Planen forelegges LOs representantskap våren 1994.

B) I planen for opprettelse av LO-avdelinger skal det

- avklares hvilke servicetilbud som LO og forbundene eventuelt skal legge til fylkes-/regionalt nivå. I denne avklaringen skal samarbeidsformer med sikte på maksimal utnyttelse av ressursene utredes
- avklare kostnader og hvilke overføringer fra LO og forbundene som i denne sammenheng er nødvendig.

C) Ved opprettelsen av LO-avdelingene legges til grunn:

- at dens øverste myndighet er et representantskap, bestående av representanter valgt av avdelinger og fagforeninger. For å sikre representasjon fra alle grupper vurderes nærmere valg av representanter fra landsforeninger, distriktsforeninger m.v.
- at representantskapet velger et styre som har det daglige ansvaret for faglige og politiske aktiviteter.
- at LO-avdelingene skal gi tilbud om juridisk-økonomisk veiledning, og sikre arbeidsledige medlemmer støtte fra og kontakt med tillitsvalgte.

Forutsetningen for å etablere lokale LO-avdelinger er at det lokale organisasjonsdemokrati styrkes. Vedtekter og organisasjonsform for LO-avdelingene må derfor utformes slik at de lokale fagforeninger/avdelinger har styring og kontroll over LO-avdelingens aktiviteter og økonomi.

Komiteens mindretall, Marthe Kjær Andersen, Norsk Kommuneforbund innstiller:

Spørsmålet vedrørende LO-avdelinger/lokal organisering utredes på fritt grunnlag, med nærmere frist våren 1994.

Utredningen skjer i samarbeid mellom LO, forbundene og fagforeningene.

3)

Sekretariatets innstilling nr. 1112 del 3.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Sekretariatets innstilling del 3 pkt. 3.1. - 3.14. tiltres.
Pkt. 3.15 utgår.

Evy Buverud Pedersen innledet sine kommentarer med å konstatere at Prosjekt -93 hadde vært en sak som engasjerte fagbevegelsen både i bredde og dybde. Man hadde antakelig aldri tidligere hatt en så stor deltakelse i en debatt knyttet til organisasjon og struktur.

Komiteen hadde sett på bunken av forslag, som det kunne synes vanskelig å forene. Debatten hadde vært grundig og både flertall og mindretall i komiteen mente det arbeidet som var gjort med Prosjekt -93, der både pluss og minussider var kommet fram, hadde vært utrolig godt.

Komiteen hadde gruppert de innkomne forslag i forhold til tema i sekretariatets innstilling, slik at alle forslag som gjaldt P-93 og kartell-modellen var samlet i en bolk. Noen av forslagene var slik formet at de ble delt opp og plassert under forskjellige bolker. Noen forslag var behandlet enkeltvis.

Hun kommenterte så de enkelte innstillingene fra komiteen.

Når det gjaldt 8-3, pekte hun på at komiteens innstilling ikke var en avvisning av annen del i forslaget fra Gro Standnes.

Når det gjaldt forslagene som gjaldt opphør av AUF som LOs ungdomsorganisasjon, henviste komiteen til sekretariatets innstilling 1112 punkt 4-3. Forslaget om egen ungdomsorganisasjon var avvist, med henvisning til Prosjekt -93 om ungdomsvirksomheten.

Hun sa at forslagene i 1111 var henvist til behandling under 1112. Forslaget dekker forslagene 1106, 1107, 1108, 1109, 8-1, 8-1-2, 8-1-3, 8-1-4, 8-1-5, 8-1-6, 8-2-1, 8-2-2, 8-2-3, 8-2-4, 8-2-5, 8-2-6, 8-2-8.

Komiteen har arbeidet med vanskelige og viktige spørsmål. Det som var viktig for komiteen, ifølge Buverud Pedersen, var å komme frem til en innstilling som utgjorde en helhet. Man har sett på ulemper og fordeler ved de enkelte forslag og har vært opptatt av å finne en løsning som ikke hindrer noen fra å delta i prosessen frem til en behandling i representantskapet. Komiteen har vist vilje og evne til samarbeid, og hun håpet at kongressen ville bidra med det samme. Det hadde hun også god tro på.

Innstillingen, del 1

Komiteen hadde kommet frem til enstemmighet når det gjaldt del 1. Hun fant grunn til å presisere at det ikke forelå forslag om at noen forbund skulle opphøre å eksistere. Hun refererte innstillingen.

Innstillingen, del 2

Her ble referert til flertallsinnstillingen og slik at man tiltrer forslagene 3-1 – 3-14 men at 3-15 utgår.

Hun takket til slutt komiteen for godt utført arbeid og for evne og vilje til å komme frem til et forslag. Hun tok dermed opp flertallsinnstillingen.

Debatten

Dirigenten ga først ordet til 85 *Sture Arntzen*, Handel og Kontor, som begrunnet mindretallsinnstillingen slik: – Dissensen fra Bjørn Christiansen, NBF, og undertegnede, *Sture Arntzen* fra HK er ikke ment som et angrep på AP. Det er selvfølgelig heller ikke noe ønske om at LO skal oppfattes som en upolitisk eller konservativ organisasjon, tvert imot.

Det er ikke det det handler om.

Det formaliserte samarbeidet med Arbeiderpartiet er den største barrieren mot nyrekruttering – og sannsynligvis også den største barrieren mot å knytte til seg grupper som i dag står utenfor LO.

Det det handler om er:

Skal LO vinne kampen om framtida – og fortsatt være den dominerende lønnstakerorganisasjonen i Norge – er mindretallets forslag det eneste riktige.

Jeg tar herved opp mindretallets forslag, og oppfordrer Kongressen til å slutte seg til det.

127 *Marthe Kjær Andersen*, NKF, sa at hun kort skulle begrunne mindretallsinnstillingen på del 23. Det gikk på LO-avdelingene/lokalorganisering. Det som lå i innstillingen var at man ikke kunne være med på de sterke føringene som lå i flertallsinnstillingen. – Det er ikke ukjent for kongressen at Kommuneforbundet har gått imot lokale LO-avdelinger, men vi sier nå at vi er villig til å være med på en utredning på fritt grunnlag.

Hun sa også at hvis flertallsinnstillingen ble vedtatt, måtte Kommuneforbundet be om en protokolltilførsel som bl.a. gikk ut på at forbundet aksepterte at man gikk videre med samarbeidet innen LOK og videreutviklet dette. Man aksepterte at sekretaria-

tet for LOPK skulle være i Kommuneforbundet. Tilknytningsformen skulle være uavhengig av organisasjonen, og man skulle selv velge sine ledere. NKF vil ikke slutte seg til LO-avdelinger, og dette har også en økonomisk side.

Ellers sa hun seg enig med Evy Boverud Pedersen i at man hadde jobbet godt i komiteen, og hun ba om støtte til mindretallets innstilling.

Protokolltilførselen lød:

Fra representant nr.: 127 Marthe Kjær
Andersen, Norsk Kommuneforbund

Skulle Kommuneforbundets primære forslag falle, tas følgende merknad inn i protokollen i tilknytning til Kongressens vedtak:

1. Norsk Kommuneforbund aksepterer kartell-prinsippet, men slik at kartellet i kommunesektoren bygger videre på LOK-samarbeidet.

Norsk Kommuneforbund aksepterer å tilmelde seg de øvrige karteller med det medlemstall vi har innenfor disse sektorene.

En videreutvikling av LOK avhenger av hvilke arbeidsoppgaver medlemsforbundene blir enige om å legge dit, f.eks. tillitsvalgtopplæring.

Kommuneforbundet skal fortsatt være sekretariat for LOK.

2. Tilknytningsformen mellom LO og kartellene skal være slik, uavhengig av kartellenes organisering.

Kartellene velger selv sin ledelse, og lederne skal ikke være en del av LOs valgte ledelse.

3. Norsk Kommuneforbund aksepterer ikke å måtte tilslutte seg LO-avdelingene, og finansieringen av dette organisasjonsleddet er derfor forbundet uvedkommende.

LOK-samarbeidet utvikles både på fylkesnivå og i kommunene.

325 *Finn Erik Thoresen*, Sekretariatet, skjønnte godt at Evy Boverud Pedersen ønsket flertall for innstillingen. Det er derfor man fremmer forslag, men han håpet at hun også hadde respekt for andres syn. Norsk Grafisk Forbund hadde ikke tro på at denne innstillingen vil gjøre LO til en bedre organisasjon. – Hvorfor skal vi da bruke en masse tid, ressurser og penger på en modell vi ikke tror på?

Han viste til forslag 811 fra Magnus Midtbø og sa han ville ta opp og støtte det forslaget. Det gikk på at man skulle beholde og

videreutvikle dagens organisasjonsstruktur. Det var etter hans mening en mye bedre modell.

Dirigenten sa at Liv Nilsson fra Norsk Kommuneforbund hadde bedt om å få gi en stemmeforklaring. Det skulle ikke nå åpnes for noen debatt, men han spurte om ikke Liv Nilsson kunne få ordet? Dette ble godkjent.

311 *Liv Nilsson*, Sekretariatet, sa at hun ville gi en stemmeforklaring. – Etter at Midtbøs forslag var tatt opp, ville hun si at Kommuneforbundet prinsipielt ville stemme for Midtbøs forslag når det gjaldt den sentrale organiseringen. Men hvis dette forslaget faller, vil vi stemme for redaksjonskomiteens innstilling, del 1.

Tore Lundberg, Sekretariatet, sa at hvis han ikke hadde misoppfattet helt, var det mulig å komme med endringsforslag til innstillingen. Han viste til punkt 1,B, s. 19. Her sto det: «LOs sekretariat pålegges å arbeide videre med sikte på opprettelse av karteller...».

Han ville endre dette til: «LOs sekretariat pålegges å arbeide videre med utredning av karteller...».

48 *Ove Engevik*, FF, opprettholdt sitt forslag til 8-2-4, som redaksjonskomiteen anså som dekket. Han pekte på at et annet forslag, som var stikk motsatt, også ble ansett som dekket opp av redaksjonskomiteen.

316 *Evy Buverud Pedersen* sa at det var ingen av alternativene som ikke var dekket av innstillingen, fordi det ved neste korsvei var knyttet til vurdering i sekretariatet. Følger vi ikke flertallsinnstillingen, så fratar vi oss sjøl en mulighet til å gå igjennom alt dette, sa hun, og så ligger representantskapene der. Jo, samtlige forslag var dekket.

237 *Geir Andersen*, Tele og Dataforbundet, foreslo i tillegg til redaksjonskomiteens innstilling at « Navnet De faglige Samorganisasjoner beholdes i framtida ».

254 *Frank Holm*, Norsk Transportarbeiderforbund tok opp forslag 1105.

271 *Marit Nybakk*, Oslo, foreslo en tilføyelse til pkt. 2, 2. ledd, slik at det ble stående « planer utarbeides i samarbeid mellom LO, forbundene, de berørte fagforeninger og samorganisasjonene »

VOTERINGER

Forslagene 1103 og 8-3-1

Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt mot 3 stemmer

Forslagene 1104 , 8-4-1 og 1112

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1104, punkt 2

Innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

Forslagene 1104, pkt. 3, punkt 8-1-3, 8-4-2, 8-4-3

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1105

Innstillingen vedtatt med overveldende flertall

Forslag 1110

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8-4-1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 8-1-3, 8-4-1, 8-4-4

309 *Sidsel Bauck*, Sekretariatet, fikk ordet til forretningsordningen og forslø en voteringsordning slik at man fikk vite mindretallets stemmeantall.

Ved voteringen ble flertallsinnstillingen vedtatt mot 87 stemmer for mindretallsinnstillingen.

Forslag 1112, del 2, fra sekretariatet ble satt opp mot forslag 811 fra Magnus Midtbø.

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt mot 121 stemmer.

Forslaget fra Tore Lundberg falt og dirigenten konstaterte med det at formuleringen fra redaksjonskomiteen var endelig.

Ove Engeviks forslag falt mot et stort flertall.

Komiteens flertallsinnstilling, del 2 s. 21, ble vedtatt med klart flertall.

Marit Nybakks tilføyesforslag falt.

Sekretariatets innstilling 1112 del 3

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Geir Andersens forslag om å beholde Samorgrnavnet, falt og dirigenten konstaterte med det at «barnet» var døpt LO-avdeling.

Dermed var innstillingen ferdigbehandlet, og dirigenten delte ut ros også til denne redaksjonskomiteen.

Til behandling i morgendagens møte gjensto innstillingen fra vedtektskomiteen og redaksjonskomiteen for handlingsprogrammet, opplyste han, og takket representantene hjertelig for godt samarbeid.

Møtet ble hevet kl. 18.05.

Formiddagsmøtet fredag

Kongressen startet den siste dagen presis kl. 09.00 med Finn Erik Thoresen som dirigent. Han overlot podiet til Frank Havrøy som ledet dagens allsang: «Ellinors vise».

Dirigenten sa at hvor lenge Kongressen skulle holde på, var fullstendig avhengig av delegatene. Salen var for sikkerhets skyld bestilt frem til neste morgen. Han håpet at forbundene hadde hatt hyggelige arrangementer dagen før, men det måtte ha skjedd «noe» i Kjemisk ettersom et par briller i et brunt futeral lå igjen i Banketten.

Han refererte så permisjonssøknader før han ga ordet til LO-lederen.

301 *Yngve Hågensen* sa at man denne dagen hadde to bursdagsbarn, men barna var i det han kalte «sin beste alder». Det var 194 Eva Jensen fra Norsk Kommuneforbund og 224 Olav Bjørklund fra Norsk Sjømannsforbund. Han gratulerte dem og overrakte blomster.

Dirigenten sa at man fortsatt satt igjen med en øring ved dirigentbordet etter kongressfesten.

Dirigenten ga så ordet til lederen i redaksjonskomiteen for vedtektene, Svein-Erik Oxholm.

Vedtekstkomiteens innstilling

303 *Svein-Erik Oxholm* refererte følgende innstilling fra redaksjonskomiteen for vedtektene:

INNSTILLING TIL KONGRESSEN FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR VEDTEKTENE

bestående av:

Svein-Erik Oxholm,	Sekretariatet, leder
Evy Buverud Pedersen,	Sekretariatet
Jan Werner Hansen,	Sekretariatet

Roar Flåthen,	Fellesforbundet
Gudrun Viken,	NKF (Nord-Trøndelag)
Karin Torp,	HK
Olav Støylen,	NKIF
Jan Inge Kvistnes,	NPF
Björg Westbø, Buskerud	

Sekretærer: Bjørn Kolby
Knut Endreson
Jan Olav Lajord

I. DIVERSE PARAGRAFER – REDAKSJONELLE ENDRINGER

Forslagene nr. 17–28 (Forslagsheftet s. 4–5).

Forslagene er redaksjonelle og det vises til forslag nr. 1 som er vedtatt av Kongressen.

Ett realitetsforslag fra FF – nr. 25 om at tidspunktet for Kongressen skal fastsettes 12 (og ikke 7) måneder på forhånd. Sekretariatet har tiltrådt dette i forslag nr. 26.

Redaksjonskomiteen innstiller på forslagene 18 - 20 - 22 - 24 - og 28 fra Sekretariatet

II. FORSLAGENE TIL § 1 «FORMÅL»

Forslag nr. 3 - 16 i forslagsheftet og de som er fremmet her, nr. 5-1-1- t.o.m. 5-1-8.

1. Forslagene 3 og 4 og 5-1-2 om å tilføye «arbeidsløse» i § 1 p kt. 1

Redaksjonskomiteen innstiller på forslag 4 fra Sekretariatet.

Det vises til Sekretariatets begrunnelse. Komiteen tilføyer at Landsorganisasjonen i sitt daglige virke er stekt engasjert til å fremme de arbeidsløses interesser, men finner at det ikke er naturlig å vedtektsfeste dette i en formålsparagraf.

2. Forslag 5-1-1 fra Jan Andresen.

*Redaksjonskomiteens innstilling:
Tiltres ikke.*

Komiteen foretrekker ordet fremme i stedet for å sikre interesse-
ne og mener at kulturelle interesser ikke bør sløyfes.

Komiteen er enig i at lønns- og arbeidsvilkår skal prioriteres,
men er reservert mot en prioritering av formålene i vedtektene.
Prioriteringer bør ligge i den daglige utøvelse og i relasjon til
handlingsprogrammet.

3. Forslagene 5 til 9 og 5-1-3, 5-1-4, 5-1-5.

*Redaksjonskomiteen innstiller på Sekretariatets forslag nr. 6 og
nr. 9*

Forslagene går i hver sin retning, men komiteen finner det riktig å
vurdere dem i sammenheng. Komiteen viser til Sekretariatets
begrunnelse som en felles hovedorganisasjon for forbund med uli-
ke syn – må LO's formålsparagraf hensynta dette, slik de tidligere
har gjort.

4. Forslagene 14, 15 og 16.

Komiteen viser til FFs begrunnelse i forslag 14.

Redaksjonskomiteen innstiller på Sekretariatets forslag nr. 16.

III LIKESTILLINGS/KVOTERINGSREGLER

§ 1 pkt. 13 og § 6 pkt. 2 Jfr også § 10 pkt. 5.

Forslagene 10 - 11 - 12 - 13 og 5-1-6, 5-1-7,
5-1-8 samt 29 og 30. Retter seg til § 1 pkt. 13 og § 6 pkt. 2.

Kampen for like rettigheter mellom kvinner og menn i organi-
sasjonene og samfunnslivet forøvrig er en viktig sak for fagbeve-
gelsen. Mye er oppnådd, mer burde vært oppnådd og det er langt
igjen.

Bruk av kvotering i form av regler eller praktisk politikk er en
vesentlig årsak til økt kvinnerepresentasjon.

Når det gjelder vår egen organisasjon, har noen forbund innført
kvoteringsregler. For andre forbund har det ikke vært naturlig ut
fra forbunds- og medlemsstrukturen.

I LO's organer tilstrebes en representativ oppnevning, slik det
er vedtektsfestet i § 10 nr. 5 og ellers gjennomført bl.a. ved valg til
LOs ledelse.

Formelle kvoteringsregler er imidlertid ikke så enkelt å gjen-
nomføre. Det vises forsåvidt til at valg av representanter til LO's
kongress, Representantskap og ikke minst Sekretariatet tar

utgangspunkt i forhold som er vanskelige å forene med kvoteringsregler.

Likeledes er representasjon i en rekke sammenhenger basert på faglige ansvarsområder, ikke minst fra de enkelte forbund.

Ufravikelige kvoteringsregler vil da kunne gripe inn i de enkelte forbunds faglige forhold og vil også kunne medføre forskyvninger i representasjonen de enkelte forbund i mellom.

Redaksjonskomiteen tiltrer derfor de voteringer som ligger bak forslagene til økt kvinnerepresentasjon, men uten at det oppstilles ufravikelige vedtektsbestemmelser.

Redaksjonskomiteens flertall innstiller på Sekretariatets forslag nr. 13 og 30.

IV FORSLAG TIL § 17 «KONTINGENT»

Forslag 43 - 44 og 5-17-1.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Kongressen konstaterer at de økonomiske rammebetingelser for fagbevegelsen som helhet er endret bl.a. som en følge av den store arbeidsløsheten. I tillegg konstaterer Kongressen at både forbundene og LO har store faste kostnader som tar betydelige deler av den totale kontingentinngangen i LO og forbundene. Det er derfor nødvendig at LO foretar en gjennomgang av egen organisasjon med sikte på kostnadsreducerende tiltak.

Kongressen er av den oppfatning at det er viktig å styrke fagbevegelsen også økonomisk og ber sekretariatet å iverksette tiltak som gir en bedre samlet utnyttelse av de betydelige ressurser som forbundene og LO samlet har til disposisjon. Kongressen vil understreke viktigheten av at det videre arbeid med prosjekt -93 får en mye bedre samordning av alle ressurser i en samlet fagbevegelse. Videre må de økonomiske konsekvenser for LO og forbundene av den foreslåtte organisasjonsmodell være en sentral del av det endelige beslutningsgrunnlaget.

Med henvisning til:

- de endringer som skal foretas i LOs organisasjon i kongressperioden 1993-1997
- det arbeid som skal settes i verk med sikte på en bedre samordning av ressursene mellom forbundene og LO
- arbeidet med kostnadsreducerende tiltak som skal gjennomføres i LOs administrasjon

gis Representantskapet fullmakt til å foreta endringer i § 17 herunder å fastsette ny kontingentsats for kongressperioden 1993–1997. Ved endring i kontingentsatsen skal det tas hensyn til forbundenes og LOs økonomiske stilling og framtidsutsikter.

*Svein-Erik Oxholm, Evy Buverud Pedersen,
Jan Werner Hansen, Roar Flåthen
Gudrun Viken, Karin Torp
Olav Støylen, Jan inge Kvistnes
Bjørn Westbø, Bjørn Kolby
Knut Endreson, Jan Olav Lajord*

Oslo, 13. mai 1993

309 *Sidsel Bauck*, Sekretariatet, fikk ordet og sa at hun på bakgrunn av votingen i organisasjonssaken dagen før, ville komme med en protokolltilførsel som gikk på det faglig-politiske samarbeidet mellom LO og DNA. Forbundet tok vedtaket til etterretning for kommende kongressperiode, og man ville ikke forfølge forslagene på dette punkt, men ville komme med følgende protokolltilførsel:

Merknad fra Handel og Kontor i Norge som bes vedlagt protokollen fra LO-Kongressen:

Handel og Kontor i Norge står fast ved vår prinsipielle holdning når det gjelder fagbevegelsens samfunnspolitiske engsjement, slik det er beskrevet i Sture Arntzen og Bjørn Christiansens mindretallsinnstilling fra redaksjonskomiteen for Prosjekt 93 og andre organisasjonssaker. LO bør være en fri og uavhengig fagbevegelse uten formell tilknytning til politiske partier eller deres ungdomsorganisasjoner.

Vi tar imidlertid utfallet av gårsdagens avstemning over denne innstillingen til etterretning for kommende kongressperiode. Forbundet vil derfor avstå fra å forfølge innsendte forslag med tilsvarende innhold under sluttbehandlingen av vedtektene og handlingsprogrammet.

Oslo 14. mai 1994
Sidsel Bauck

309 *Sidsel Bauck* sa at man ville forfølge forbundets syn under behandlingen av «vern om velferden» og Bevilgningene.

Dirigenten sa at man selvfølgelig ikke stemte over protokolltilførselen, men at den ble vedlagt protokollen.

Han spurte videre kongressen om man skulle behandle innstillingen på samme måte som dagen før. Man ville ikke tillate noen debatt, men ga anledning til innledninger der hvor det var dissenser i vedtektskomiteen. Dette ble enstemmig godkjent.

Redaksjonskomiteens innstillinger til romertall I og II ble enstemmig vedtatt uten merknader.

Romertall III

Likestilling/kvoteringsregler

På dette punktet var det to dissenser. *Dirigenten* ga ordet til den ene dissidenten i komiteen, 315 *Jan Werner Hansen*, sekretariatet.

315 *Jan Werner Hansen* bekreftet at han representerte det ene mindretallet mens *Gudrun Viken* representerte det andre. De var begge enige om at kvoteringsregler skulle inn i vedtektene, men ikke hvor i vedtektene disse skulle plasseres.

Han pekte på at innstillingen fra sekretariatet var positiv til intensjonen i forslag 13, og var glad for det, men NTL ønsket i tillegg å få en 40 prosents regel konkret forankret i paragraf 6. 2.

Både denne kongressen og den forrige hadde oppfylt denne regelen i praksis ved valg av ledelse – og det var bra – men man måtte også tenke på hva som skulle skje i framtida. Å stemme for mindretallsinnstillingen, som konkret gikk på paragraf 6.2, ville etter hans mening bety et positivt signal for rekrutteringen.

177 *Gudrun Viken*, NKF, tok opp forslaget fra NKF pluss tilleggsforslaget fra Anita Ødegård :

TIL DAGSORDEN PKT. 5

Fra representant nr.: 177 Gudrun Viken,

Norsk Kommuneforbund

forslaget lyder:

Å gjennomføre reell likestilling ved at kvinner og menn gis like muligheter innen organisasjonens virkeområde.

Med unntak av Sekretariatet, skal det ved valg og oppnevnelser tas hensyn til at hvert kjønn blir representert med minst 40% der det er mulig.

Hun begrunnet forslaget med at å få kvoteringsregelen nedfelt i

vedtektene, var en nøkkelsak i organisasjonsspørsmålet. Det var nedgangen i medlemstall som hadde satt fart i arbeidet med organisasjonsstrukturen. Da var det også viktig å gi tydelig signal til de grupper man ønsket å verve til LO, og kvinnene ville få en bedre følelse av at deres interesser ble ivaretatt av LO, om de kunne se av vedtektene at det var kvoteringsregel. Å si nei til kvoteringsregel i vedtektene, ville ikke være framtidsrettet tenkning. Kvinneandelen i yrkeslivet er økende, og hun pekte på at profesjonsforbundene med store kvinnegrupper øker innen YS.

Trass i fint handlingsprogram og fine ord om likestilling, ble ikke LO troverdig nok i likestillingsaker om man ikke var villig til å gi kvinnene en rettmessig plass i organisasjonen og rette opp nåværende skjevheter. Det ville være lettere å verve medlemmer for LO om man kunne vise til formålsparagraf med kvoteringsregel.

– Jeg kan forstå at enkelte forbund med liten kvinneandel synes dette er vanskelig, men la oss nå sprengte det gamle, usynlige glass-taket og det såkalte gubbeveldet, sa hun. La kvinnene få være med og gjøre LO sterkere.

Votering

Forslagene 13 og 30 ble satt opp mot komiteens flertallsinnstilling. Tellekorpset måtte i sving og telle både pro og kontra. Resultatet viste seg å bli stemmelikhet, 153 – 153.

Dirigenten viste til forretningsordens bestemmelse om at det i tilfelle stemmelikhet, ikke ville bli noen endring. Resultatet av avstemningen var dermed at vedtektene ble uendret på dette punktet.

Paragraf 17 – Kontingent

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Dermed var vedtektene ferdigbehandlet og dirigenten ga ordet til komitelederen *Esther Kostøl*, som la fram denne innstillingen fra redaksjonskomiteen for handlingsprogrammet:

INNSTILLING TIL KONGRESSEN FRA REDAKSJONSKOMITEEN FOR HANDLINGSPROGRAMMET

Bestående av:

Esther Kostøl, Sekretariatet, leder

Per Gunnar Olsen, Sekretariatet

Kjell Martinsen, Sekretariatet
Terje Moe Gustavsen, Sekretariatet
Magnus Midtbø, Sekretariatet
Finn Bærland, NKF
Solveig Holm, Fellesforbundet
Aud Watnebryn, NTL
Jens Tveit Aga, NAF (Hordaland)
Gro Standnes, SL
Oddrun Remvik, NOSO
Aud Marit Pettersen, Hedmark

Sekretærer:

Magne Nedregård
Stein Reegård
Bjørn Willadsen
Ellen Horneland

HANDLINGSPROGRAMMET

Redaksjonskomiteen har behandlet følgende kapitler i Handlingsprogrammet:

1. Morgendagens Norge – visjoner og mål
2. Økonomisk politikk for vekst og sysselsetting
4. Skattepolitikken
7. Utdanning – livslang læring
8. Arbeidstid
9. Styring av arbeidsmarkedet
11. Miljøpolitikken
12. Forbrukerpolitikk
13. Boligpolitikk
14. Familiepolitikk – likestilling
15. Sosial trygghet – helse
16. Trygghet for de eldre – pensjonspolitikk
17. Rettsikkerhet – kriminalpolitikk
18. Kultur og idrett
19. Ferie og fritid
20. Mediepolitikk
21. Innvandrere/flyktninger

Videre har komiteen behandlet forslagene 6-1401, 1-5 og 6-1403, 1-3.

Fremsatt forslag 6-0-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides i Sekretariatets innstilling til Handlingsprogram.

Fremsatt forslag 6-0-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonene i forslaget støttes. Oversendes Sekretariatet for videre oppfølging i sammenheng med videreføring av Prosjekt 93.

Fremsatt forslag 6-1-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke. Intensjonen dekkes av Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet.

Dissens:

Oddrun Remvik foreslår nytt 3. avsnitt: «Livskvalitet handler om tid og kortere daglig arbeidstid vil være et viktig bidrag. Det vil også kunne gi lønnsarbeid til flere og virke utjevrende mellom inntektsgrupper».

Fremsatt forslag 6-1-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget er overført til redaksjonskomiteen for øvrige saker.

Fremsatt forslag 6-1-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Kan ikke tiltres. Mot 2 stemmer.

Fremsatt forslag 6-1-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke. Det vises til Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet kap. 22 og Kongressens uttalelse om den internasjonale situasjonen. (Forslag 1407).

Fremsatt forslag 6-1-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres 1. setning i Sekretariatets innstilling kap. 1 side 3 utgår.

Fremsatt forslag 6-1-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Sekretariatets innstilling.

Fremsatt forslag 6-2-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Overføres redaksjonskomiteen for øvrige saker.

Fremsatt forslag 6-2-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Overføres redaksjonskomiteen for øvrige saker.

Fremsatt forslag 6-2-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-2-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-2-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Anses dekket av Sekretariatets forslag til handlingsprogram og uttalelse om sysselsetting.

Fremsatt forslag 6-4-1

Første avsnitt i "brødteksten" strykes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Nest siste avsnitt endres til: "For å finansiere en høy standard på offentlige tjenester er et høyt skattenivå nødvendig. Det må utformes slik at det styrker fellesskapet og velferdsstaten".

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Nest siste strekpunkt endres til: "... at barnetrygden opprettholdes til barnet har fylt 18 år".

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Nye strekpunkter: "– økt skatt på formue og kapitalinntekt".

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslag anses dekket av Sekretariatets forslag.

«– det innføres avgifter på annenhånds omsetning av aksjer for å begrense kortsiktige aksjespekulasjon».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

– «det innføres differensiert beskatning av overskudd i bedriftene innrettet slik at det stimulerer arbeidskraftkrevende virksomhet».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-4-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres. Det tas inn nytt nest siste strekpunkt: – at det foretas en egen utredning av de virkninger barnetrygd, skatt og omsorgstilbud har for ulike barnefamiliers økonomi.

Fremsatt forslag 6-4-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-4-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-4-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-4-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-4-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-4-8

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-4-9

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-4-10

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen støttes. Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-5-5-3

Forslag oversendt fra redaksjonskomiteen for EF og øvrige saker)

Redaksjonskomiteens innstilling:

2. strekpunkt: Anses dekket av Sekretariatets innstilling kap. 11. Miljøpolitikken.

4. strekpunkt: Viser til forslag 6-17-5 som tiltres.

Fremsatt forslag 6-7-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. strekpunkt: 6. strekpunkt i Sekretariatets innstilling til Handlingsprogram endres til: «.. på flere arbeidsområder, prioritere de tradisjonelle kvinneyrkene og stimulere til flerfaglighet». (Endringen etter komma anses å tilfredsstillende pkt. 6-7-6).

2. strekpunkt er dekket av Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet.

Fremsatt forslag 6-7-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Fremsatt forslag 6-7-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til utdanningspolitisk uttalelse.

Fremsatt forslag 6-7-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Innarbeidet i uttalelse om utdanningspolitikk.

Fremsatt forslag 6-7-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets første strekpunkt.

2. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets 2. strekpunkt.

3. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets strekpunkt 10.

4. strekpunkt: Dekket av ingressen i Sekretariatets forslag.

5. strekpunkt: Dekket av ingressen i Sekretariatets forslag.

6. strekpunkt: Anses dekket av forslag 6-7-9 som foreslås tiltrådt.

7. strekpunkt: Dekket av Sekretariates forslag, strekpunkt 4.

8. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets ingress.

9. strekpunkt: Dekket i kap. 11, strekpunkt 15.

10. strekpunkt: Oversendes Sekretariatet.

11. strekpunkt: Ivaretatt i Sekretariatets forslag til kap. 11, Miljøpolitikken, ingressen.

12. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets innstilling.

13. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets innstilling. Ingressen.

14. strekpunkt: Tiltres.

15. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets forslag.

16. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets forslag.

Fremsatt forslag 6-7-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres, men endret formulering. Se forslag 6-7-1. Det vises til utdanningspolitisk uttalelse.

Fremsatt forslag 6-7-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Dekket av Sekretariatets forslag.

Fremsatt forslag 6-7-8

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til egen uttalelse om utdanning.

Fremsatt forslag 6-7-9

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-7-10

Redaksjonskomiteens innstilling:

Dekket av forslag 6-7-9 som foreslås tiltrådt.

Fremsatt forslag 6-7-11

Redaksjonskomiteens innstilling:

Strekpunktet endres til: – at arbeidslivserfaring og arbeidslivskolering i større grad likestilles med annen utdanning ved opp-tak til studier.

«10. strekpunkt side 26 endres slik»:

Redaksjonskomiteens innstilling:

Redaksjonskomiteen anser forslaget dekket i Sekretariatets innstilling strekpunkt 16.

«Nytt strekpunkt»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Kan ikke tiltres.

Fremsatt forslag 6-8-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-8-2

«Til kap. 8 erstattes de fire første avsnittene med:

Reduksjon av den daglige arbeidstid for alle vil være en sentral reform for å oppnå likestilling i arbeidsliv, samfunnsliv og familieliv. Målet må være 6-timers normalarbeidsdag for alle.

Siste strekpunkt erstattes med:

– arbeide for nedsettelse av den daglige arbeidstid til 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon. – arbeide for igangsetting av prøveprosjekt med 6-timers arbeidsdag.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Dissens:

Oddrun Remvik opprettholder sitt forslag.

– «forsvare normalarbeidsdagen mellom 0700-1700».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-8-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-8-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-8-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-8-6

Kap. 8. Endre dagens strekpunkt om 6-timersdag. Siste strekpunkt hvor det foreslås å stryke "på lengre sikt", foreslås tatt opp som nytt strekpunkt under forslag 445:"

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

– «Bevare normalarbeidsdagen fra 0700-1700.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Ivaretatt ved behandling av forslag 6-8-2.

– «Stryke strekpunkt 8 samt siste del av strekpunkt 1 etter 60 år.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-8-7

«Nytt strekpunkt:

–« Arbeide for at døgnkontinuerlig skiftarbeid gis mulig til fire skift på 6-timer i døgnet».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Dagens lov- og avtaleverk hindrer ikke slike ordninger. Tiltres ikke.

«LO må ta initiativ til en utredning om bedre fordeling av arbeid om generelt kortere arbeidstid, overtids- og merarbeid, fleksibelt i forhold til livsfaser».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-8-8

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-8-9

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-8-10

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres med redaksjonskomiteens endring til:

– Gå imot omgjøring av fri- og hellig- dager til arbeidsdager.

Til dagsorden punkt 6-8

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslag fra Sekretariatet til strekpunkt 4 og 5, overføres til kap. 14 og behandles under dette punkt.

Fremsatt forslag 6-9-1

«Til kap. 9, 2. avsnitt endres til:»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Anses dekket av Sekretariatets forslag.

«Nytt 4. avsnitt:»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

"Nytt 5. avsnitt:"

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

«Strekpunkter i tillegg:

– at retten til arbeidsledighetstrygd gjøres gjeldende for alle som registrerer seg som arbeidsledige».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

– «at innvandrernes kår på arbeidsplassene og i arbeidslivet generelt forbedres».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Anses dekket av Sekretariatets forslag kap. 21.

– «at alle som arbeider i Norge skal ha samme lønns- og arbeidsvilkår som norske arbeidere».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

3. setning i Sekretariatets forslag erstattes med:

«Staten har et overordnet ansvar for sysselsettingen. I tillegg må kommunene bidra til å skape arbeidsplasser gjennom et forpliktende samarbeid med de statlige myndigheter».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Omformes.

5. strekpunkt: Punktum etter «.... ordinært arbeid».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke. Jfr.6-9-2.

Tidligere strekpunkt er tatt ut, men foreslås tatt inn igjen: – «arbeide for å sikre rettssikkerheten til personer med HIV og AIDS i arbeidslivet og gjøre det mulig for HIV-positive å være åpen om sin situasjon.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-9-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-9-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-9-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-9-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres gjennom to nye strekpunkter:

- at myndighetene i samarbeid med fagbevegelsen setter inn en bred innsats mot bruken av kontraktører og andre former for useriøs virksomhet.
- gjennom bedre oppfølging av regelverket redusere bruken av prosjekt- og korttidsansettelser.

Fremsatt forslag 6-9-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-9-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagene om ledighetstrygd oversendes Sekretariatet. De øvrige anses dekket gjennom Handlingsprogram og sysselsettingsuttalelse.

Fremsatt forslag 6-9-8

Redaksjonskomiteens innstilling:

- Tiltres med følgende formulering av nytt 5. strekpunkt:
– at de kvalifiserende tiltakene løpende innrettes mot bedriftenes behov og den enkeltes mulighet for varig etablering i arbeidsmarkedet.

Fremsatt forslag 6-9-9

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-9-10

Redaksjonskomiteens innstilling:

Anses dekket av kap. 9.

Fremsatt forslag 6-11-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Dekket av Sekretariatets innstilling.

Fremsatt forslag 6-11-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-11-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. strekpunkt: Tiltres.

2. strekpunkt: Dekket av Sekretariatets innstilling.

Fremsatt forslag 6-11-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-11-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. strekpunkt: Oversendes redaksjonskomiteen for øvrige saker.

2. strekpunkt:

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes redaksjonskomiteen for øvrige saker.

Fremsatt forslag 6-11-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Ivaretatt av Sekretariatets innstilling.

Fremsatt forslag 6-11-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Er dekket i kap. 17 i handlingsprogrammet.

Fremsatt forslag 6-11-8

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-11-9

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres, omredigeres til:

- arbeide for et mest mulig giftfritt miljø, herunder at forskning på erstatningsmateriell styrkes.

Fremsatt forslag 6-11-10

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides i Sekretariatets innstilling til handlingsprogram, kap. 11, side 15.

Fremsatt forslag 6-12-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Innarbeides som nytt strekpunkt i kap. 12:

- «arbeide for at offentlige avgifter innarbeides på en fullgod måte i konsumprisindeksen».

Fremsatt forslag 6-13-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til Sekretariatets forslag. Oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-13-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. **strekpunkt:** Tiltres ikke.

2. **strekpunkt:** Viser til Sekretariatets forslag til handlingsprogram.

Fremsatt forslag 6-13-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til Sekretariatets forslag til handlingsprogram.

Fremsatt forslag 6-14-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen tiltres, oversendes Sekretariatet.

Fremsatt forslag 6-14-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Annen del av annet strekpunkt i forslaget er ivaretatt ved Sekretariatets forslag. De øvrige punkter i forslaget tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-14-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Første del av første strekpunkt tiltres og innarbeides som nytt 3. strekpunkt: – arbeide for bedre muligheter for heltidsstillinger for kvinner

Annen del av første strekpunkt er dekket ved Sekretariatet forslag til 3. strekpunkt under kap. 15
Annet strekpunkt er realisert.

Fremsatt forslag 6-14-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen tiltres. Med følgende redaksjonelle endringer erstatter forslaget Sekretariatets siste strekpunkt under kap. 14: – arbeide for at fedre får selvstendig rett til fødsels- og adopsjonspenger, ut fra sin egen yrkesaktivitet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets forslag til til 5. strekpunkt under 6-8 overføres til kap. 14, og inngår her. – at fedres rett til to ukers fri i forbindelse med fødsel gis med lønn.

Fremsatt forslag 6-15-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres.

Fremsatt forslag 6-15-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til Sekretariatets forslag til Handlingsprogram.

Fremsatt forslag 6-15-3

Kap. 15: Ny setning inn etter 3. setning: «Dette innebærer at LO vil påse at folketrygden videreutvikles for å fange opp utsatte gruppers behov».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Kap. 15: 7. avsnitt, 1. setning «Mennesker med ...«endres til: «Livskvaliteten til mennesker med psykisk utviklingshemming må sikres ved at de tilbys bolig, skole, arbeid og fritidsaktiviteter».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Kap. 15: Nytt strekpunkt foreslås: «At staten overfører og øremerker nødvendige midler til kommunene for å sikre gjennomføringen av reformen for psykisk utviklingshemmede».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ved følgende formulering: At staten sikrer gjennomføringen av HVPU-reformen, om nødvendig med øremerking av midler til kommunene.

Fremsatt forslag 6-15-4:

Kap. 15: Nytt strekpunkt: – at kommunenes nye og utvidede ansvar for funksjonshemmede, rusmisbrukere og personer med psykiske vansker, gjennomføres og tilrettelegges slik at det utvikles et godt tiltaksapparat som gir en bedre livssituasjon for de ulike brukergrupper og deres familier.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Fremsatt forslag 6-15-5

Kap. 15: Forslag: Første setning 4. avsnitt endres til: Arbeidslivet må tilrettelegges for mennesker med funksjonshemninger.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Fremsatt forslag 6-16-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Dissens:

Oddrun Remvik stemte mot innstillingen.

Fremsatt forslag nr. 6-17-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides som nytt strekpunkt 1 i Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet kap. 17, side 21.

Fremsatt forslag nr. 6-17-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Som ny streksats foreslås: «– LO skal arbeide for at rettssikkerheten for ofrene i forbindelse med incest, voldtekt og seksuelt misbruk av barn bedres.» Innarbeides som nytt strekpunkt i Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet kap. 17, side 21.

Fremsatt forslag 6-17-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonene i forslaget er tilfredsstillende dekket i dagens lov- og avtaleverk.

Fremsatt forslag 6-17-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres og innarbeides som tillegg til strekpunkt 2 i Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet, kap. 17, side 21.

Fremsatt forslag 6-17-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides som nytt strekpunkt i Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet, kap., 17, side 21.

Fremsatt forslag 6-17-6

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres med ny formulering: "– Arbeide for økt bruk av samfunnstjeneste og konfliktråd."

Fremsatt forslag 6-17-7

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres med følgende endring for andre strekpunkt: – Arbeide for at det blir utarbeidet en plan for bygging og modernisering av fengsler og andre institusjoner i kriminalomsorgen i Norge.

Fremsatt forslag 6-18-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides som nytt avsnitt i Sekretariatets innstilling til handlingsprogram kap. 18 side 21.

Fremsatt forslag 6-19-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-19-2

I premissdelen foreslås nytt avsnitt 2 (tillegg):

«Fagbevegelsen er gjennom forbund, avdelinger og klubber eiere av hytter og feriesteder over hele landet. Denne ressursen bør utnyttes til felles beste for LOs medlemmer.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides i Sekretariatets innstilling, kap. 19, side 22.

Nytt 3. strekpunkt (tillegg): «– Arbeide for at de fritidseien- dommer som den samlede fagbevegelse er eiere av, kan samordnes for utlån/leie til våre medlemmer.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides i Sekretariatets innstilling, kap. 19, side 22.

Nytt, nest siste strekpunkt (tillegg): «– Arbeide aktivt i utvikling- en av den framtidige ferie- og fritidspolitikken».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Omarbeidet, siste strekpunkt: «– Samarbeide med ferie- og fri- tidsorganisasjonen Folkeferie og andre organisasjoner innenfor området.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides i Sekretariatets innstilling til Handlings- programmet, kap. 19, side 22.

Fremsatt forslag 6-20-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides i Sekretariatets innstilling kap. 14, side 18.

Fremsatt forslag 6-21-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides i Sekretariatets innstilling til Handlings- programmet, kap. 21, side 24.

Fremsatt forslag 6-21-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet for samordning med Sekretariatets innstilling.

Fremsatt forslag 6-21-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Innarbeides som nytt strekpunkt til Sekretariatets innstilling til Handlingsprogrammet, kap. 21, side 23.

Fremsatt forslag 6-26-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Det vises til Prosjekt 93.

«SLÅ RING OM VELFERDEN»

Forslag 1401

Redaksjonskomiteens innstilling

Fremsatt forslag 6-1401-1

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Dissens:

Oddrun Remvik opprettholder forslaget.

Fremsatt forslag 6-1401-2

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-1401-3

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Fremsatt forslag 6-1401-4

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke.

Dissens:

Gro Standnes opprettholder forslaget

Fremsatt forslag 6-1401-5

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres. Er innarbeidet i utdanningspolitisk uttalelse.

«SLÅ RING OM VELFERDEN»

(Endringer er innarbeidet)

«Slå ring om velferden» er motto for Landsorganisasjonens 28. ordinære kongress. Det innebærer en sterk forpliktelse for norsk fagbevegelse til å slå tilbake de stadige angrep velferdssamfunnet utsettes for fra mange hold.

Arbeid for alle er den viktigste forutsetning for å opprettholde og videreutvikle velferdssamfunnet. Derfor må dette være et overordnet mål såvel for den politiske som faglige arbeiderbevegelsen. Sterkere styring av samfunnsøkonomien, økt satsing på utvikling av næringslivet og en høyere prioritering av offentlig service og felles omsorg må legges til grunn for denne overordnede politiske målsettingen.

LO-kongressen konstaterer at vårt land står ved et tidsskille når det gjelder arbeidsledighet. Hvis ikke utviklingen snus, vil ledigheten bite seg fast og bli et permanent samfunnsproblem. Kongressen er glad for at fagbevegelsen gjennom sitt brede samfunnspolitiske engasjement har gjort kampen mot ledigheten, trygging av arbeidsplasser og utvikling av nye arbeidstilbud til jobb nr. 1.

Kongressen ser med stor uro på angrepene mot velferdsstaten. Det er viktig å forhindre en ytterligere svekking av Folketrygdens bestemmelser og vilkår, slik at samfunnets bærende fundament for sosial trygghet ikke undergraves.

Kongressen oppfordrer til økt innsats for å bevare sykelønnsordningen og forutsetter regjeringens positive medvirkning til dette. Så langt har det lyktes å forsvare faglige rettigheter, herunder oppsigelses vernet og andre viktige sider av arbeidsmiljølovgivningen. På disse områder kan en likevel regne med forsøk på å svekke lønnstakernes rettigheter. Gjennom det faglig-politiske arbeidet må slike angrep tilbakevises. Det må aktivt arbeides for å bedre vilkårene for de arbeidsledige.

Kongressen vil understreke det målbevisste arbeid som er utført for å etablere en avtalefestet pensjonsordning – AFP – som bidrar til å innfri LOs krav om en mer fleksibel pensjonsalder. Her har myndighetene hatt en positiv medvirkning som en fortsatt må kunne regne med.

Stortinget vil ha avgjørende betydning for hvordan vårt land vil oppfylle målsettingen om arbeid til alle slik at velferdssamfunnet kan bevares og utvikles. Landsorganisasjonens kongress forutsetter at en Arbeiderpartiregjering legger dette overordnede mål til grunn for sin politikk. Å forsvare det sosiale

sikkerhetsnett og de faglige rettigheter er viktigere enn på lenge. I denne situasjonen må norske lønnstakere sikre et flertall på Stortinget som representerer fagbevegelsens grunnleggende holdninger.

LO-kongressen konstaterer at det er to partier som på viktige områder deler de overordnede målsettinger fagbevegelsen har for sitt samfunnspolitiske engasjement. Sosialistisk Venstreparti har gjort det klart at de ikke vil inngå regjeringssamarbeid med DNA på det nåværende tidspunkt. Kongressen konstaterer at Det norske Arbeiderparti er det eneste regjeringssalternativ i arbeidet for å nå fagbevegelsens mål.

På denne bakgrunn bevilger Kongressen 2 millioner kroner til Det norske Arbeiderpartis valgkamp.

SYSSELSETTINGSPOLITIKK (Forslag 1403)

Redaksjonskomiteens innstilling

SYSSELSETTINGSPOLITIKK

(Endringer er innarbeidet)

Hovedmålet for den økonomiske politikken må være full sysselsetting og en bærekraftig utvikling. I utviklingen av økonomi og samfunn trenger vi økt verdiskaping både i offentlig og privat sektor og enten det gjelder vareproduksjon eller tjenesteyting. Vi står overfor spesielle utfordringer når det gjelder miljø og omsorg særlig for barn og eldre mennesker.

Bedriftene må styrkes for å gi grunnlag for denne satsingen. En sterk offentlig sektor kan på den annen side stimulere og understøtte bedriftenes utvikling ikke minst på områder som miljøforskning og miljøinvesteringer. En bedring av transportsystemet er viktig for bedriftens kostnader. En bedring av kollektivtransporten er viktig både av hensyn til miljøet og befolkningens behov.

Landsorganisasjonen ser den høye arbeidsledigheten som vårt største sosiale og økonomiske problem. Ved utgangen av april var 120 100 registrert som arbeidsledige. Samtidig omfattet arbeidsmarkedstiltak som er nødvendige for å motvirke ledigheten i tillegg hele 63 300.

Høy arbeidsledighet i vårt velferdssamfunn er en sløsing med menneskelige ressurser og den viktigste kilde til sosiale problemer og skjev fordeling i samfunnet.

Arbeidsledigheten er nå enda større og sterkt stigende i våre nordiske naboland. Det er et skremmende perspektiv at alle våre

erfaringer tilsier at høy ledighet som varer lenge biter seg fast. Derfor må alle krefter nå settes inn for å bringe ledigheten ned raskt.

Landsorganisasjonen har store forhåpninger knyttet til de forslag om tiltak internasjonalt mot ledigheten som framkom på finansminister møtet mellom EF og EFTA-landene i Luxemburg 19. april. Det er nå viktig at tiltakene følges opp i alle land og at den norske regjering fortsetter å være en pådriver i denne sammenheng. Også de forslag om forsterket kamp mot ledigheten som er fremmet gjennom uttalelser fra SAMAK og NFS bør få gjennomslag ikke minst i de nordiske land.

Landsorganisasjonen har ved tariffoppgjørene gjennom flere år gitt viktige bidrag til å dempe pris- og kostnadsstigningen og forbedre konkurransevnen i næringslivet. Bakgrunnen har vært hensynet til sysselsettingen. Også myndighetene har gjennom budsjettpolitikken og i arbeidsmarkedspolitikken aktivt motvirket ledigheten. Men svikten i sysselsettingen i den private sektor har vært enda sterkere. Landsorganisasjonen krever nå at næringslivet tar et krafttak for å øke sysselsettingen i Norge. Hittil har dessverre bedriftene bare økt sin sysselsetting i utlandet.

Det overordnede ansvar for sysselsettingen vil alltid ligge hos regjering og storting. Gjennom bedre rammebetingelser er forholdene nå lagt til rette for å vente en oppfølging fra næringslivet:

- En forventet konjunkturoppgang i utlandet.
- Et betydelig lavere rentenivå innenlands.
- En bedret konkurransevne gjennom flere år.
- En forsterkning og effektivisering av den offentlige virkemiddelbruken ovenfor næringslivet.
- En næringslivspakke med betydelige avgiftslettelser for bedriftene.
- Et lønnsoppgjør i 1993 som gir en ytterligere sterk forbedring av konkurransevnen.

Statsbudsjettet må fortsatt brukes aktivt for å få ledigheten ned. Særlig viktig er det å ta hensyn til et stort tjenestebehov i kommunesektoren og at bevilgningene til kjøp av varer og tjenester økes og at det satses sterkt på infrastrukturtiltak som jernbaner, veier og andre tiltak som bidrar til økt effektivitet. En omlegging i budsjettet fra passive overføringer til aktiv bruk av midlene direkte for sysselsetningsskapende aktivitet er nødvendig.

Den økende ledigheten har stadig gjort det nødvendig med mer omfattende arbeidsmarkedstiltak. Dette er avgjørende for å holde vedlike og forbedre de lediges kvalifikasjoner og dermed hindre et varig ledighetsproblem for dem som rammes. For de unge som har

vansker med å komme inn i arbeidslivet er det viktig å sikre best mulig jobberfaring. Dette fører til at det må settes et varig høyere ambisjonsnivå for arbeidsmarkedstiltakenes omfang enn det vi hittil har vært vandt til. Derfor er det viktig at opptrappingen av kommunenes direkte engasjement i sysselsettingsarbeidet slik Orskaug-utvalget foreslo gjennomføres og får den nødvendige oppfølging i revidert nasjonalbudsjett. Sysselsettingstiltak skal omfattes av tariffavtale som for lignende ordinært arbeid, så sant opplæring ikke gis. Ordningen med utdanningsvikariat er må trappes opp.

Et betydelig problem knyttet til sysselsettingssituasjonen er den omfattende bruken av overtidsarbeid stimulert av den gjeldende permitteringslov. Ved årets tariffoppgjør henstilte LO sammen med NHO til mindre overtidsbruk og at permitteringsloven blir opphevet. Landsorganisasjonen ser dette som et viktig tiltak mot den høye ledigheten i dagens situasjon.

Det offentlige sysselsettingsutvalget, med bred representasjon fra de politiske partier, organisasjonene og myndighetene har lagt fram et samlet opplegg for gradvis å bringe ledigheten ned til 3 – 3 1/2 %. Skal en slik utvikling bli mulig er det nødvendig med økt sysselsetting både i den private og i den offentlige sektor. En fornuftig helhet i inntektsdannelsen må her gå sammen med en statlig medvirkning gjennom den økonomiske politikken og en omfattende arbeidsmarkedspolitik.

Det såkalte solidaritetsalternativet forutsetter at alle parter tar sin del av ansvaret for oppfølgingen av forslagene i fellesskap. Dette gjelder såvel myndighetenes oppfølging i budsjettene som næringslivets aktive medvirkning og andre organisasjoners innordning i helheten. Uten et slikt felles ansvar, som bl.a. sikrer velferdsordningene i samfunnet, vil heller ikke fagbevegelsen kunne være garantist for at solidaritetsalternativets forslag kan la seg realisere.

UTDANNINGSPOLITIKK

Dagsorden pkt. 10 – Diverse forslag)

Redaksjonskomiteens innstilling

UTDANNINGSPOLITIKK

Kongressen ser at vår velferd er avhengig av vår evne til å vinne og anvende kunnskap. Livslang læring må gjøres mulig for alle, uavhengig av kjønn, geografi og sosial bakgrunn. Det må fortsatt legges vekt på å skaffe nødvendige utdanningsplasser i det offentlige utdanningssystemet både når det gjelder grunn-, videre- og etterutdanning, samt styrket studiefinansiering.

Vi er nå inne i en tid hvor det skjer store endringer innenfor det utdanningspolitiske området. Utdanningssystemet reformeres fra 6-åringene til universitetsutdanninger. LO har i hovedsak sluttet seg til de reformene som den nåværende regjering har lagt opp til. Kongressen vil imidlertid peke på at enhetsskolen må forsvares, og kvaliteten i skoletilbudene sikres gjennom tilstrekkelige økonomiske overføringer og lovfesting av nasjonale minstestandarder for elevenes skoletilbud.

Regjeringen må også vie etter- og videreutdanning større oppmerksomhet. Arbeidstakerne må sikres en rett til utdanningspermisjon som gjør at Norge kan ratifisere ILO-konvensjonen av 1974 nr. 140 om betalt utdanningspermisjon. Med den endrings-takten som industrien nå er inne i vil det være helt avgjørende at arbeidstakerne på bred basis gis økt kompetanse. Dette er nødvendig både av hensyn til industriens konkurransevne, den enkeltes muligheter for arbeid, og til syvende og sist også for hele landets framtid.

Ordnningen med utdanningsvikariat er etter Kongressens mening et tiltak som kombinerer utdanningspolitiske og arbeidsmarkedspolitiske virkemidler på en god måte. Derfor må ordningen utvikles videre.

For å sette etter- og videreutdanning inn i en helhetlig sammenheng er det i forbindelse med LO-kongressen tatt initiativ til at LO skal få laget en handlingsplan for etter- og videre- utdanning. Kongressen vil utfordre arbeidsgiverne både i offentlig og privat sektor til å delta i dette arbeidet.

LO-kongressen er tilfreds med at retten til videregående opplæring for all ungdom mellom 16 og 19 år nå er innført fra 1994.

LO-kongressen forutsetter at opplæringstilbudene, lovene, forskriftene og planene blir slik at ungdommen får mulighet til å realisere sin rett i praksis, og slik at elever og lærlinger gis muligheter til å utvikle forsvarlig god kompetanse i faget de får opplæring i.

Framtidens utdanningssystem må gi plass for alternativer, slik at ungdommer, som av ulike årsaker faller utenfor hovedmodeller, får mulighet til kompetansegivende utdanning.

Når sluttkompetansen for fagene fastsettes, må dette gjøres med utgangspunkt i næringslivets behov. Nye sluttkompetanser kan også gjøre det nødvendig å justere tilbudsstrukturen. Kongressen ber departementet om å vise fleksibilitet i denne prosessen.

LO vil understreke nødvendigheten av at LO og NHOs handlings- plan om fagog yrkesopplæring i skole og arbeidsliv oppfylles. Dersom det skal være mulig å skaffe lærlingeplasser til 1/3 av årskullet, slik LO og NHOs handlingsplan legger opp til, er

det nødvendig at også kommunesektoren og staten tar sin del av opplæringsansvaret. I denne sammenhengen er det viktig at departementet snarest godkjenner som nye fag under lov om fagopplæring i arbeidslivet de fag som alt er utviklet og tilrådet av Rådet for fagopplæring i arbeidslivet. Dette gjelder spesielt typiske kvinnefag som f. eks. helse- og miljøfag.

Dirigenten foreslo at Kostøl først ga en kort kommentar til innstillingen, og derefter fikk anledning til å komme tilbake til enkelte punkter der det var motforslag.

302 *Esther Kostøl* pekte på omfanget av forslag og variasjonen i temaer som komiteen hadde fått til behandling, dessuten uttalelsene om velferdspolitikken og om sysselsettingspolitikk. Hun håpet delegatene var enig i at man også fattet en uttalelse om utdanningspolitikk.

Komiteen hadde hatt mange og lange drøftinger, og hadde vært innstilt på at programmet skulle gjøres lett tilgjengelig for medlemmer og tillitsvalgte.

Man hadde ønsket å være realistiske i forhold til handlingsprogrammet. Drømmer skulle nok også være nedfelt i programmet, men de burde være mest mulig realiserbare. Komiteen hadde også bestrebet seg på å finne samlende løsninger, og det meste hadde det vært enstemmighet om.

Det var dissens på spørsmålet om 6-timers dagen, der et flertall gikk inn for å få den inn i handlingsprogrammet.

Det var også en dissens i komiteen på 6-timersdagen. Mindretallet, Oddrun Remvik, opprettholdt Christiansens forslag (s. 13).

Videre var det dissens på det forslaget Sidsel Bauck hadde kommentert om partipolitisk uavhengighet. Mindretallet var på to. Hun syntes det var unødvendig å begrunne flertallsinnstillingen noe mer nå. Det var også dissens om bevilgningene på 2 mill kr til DNA fra Oddrun Remvik og det var en stemme for Gro Standnes' forslag om en halv mill kr til SV.

Man hadde i komiteen brukt lang tid til å drøfte barnetrygden. Komiteen hadde behandlet i alt tre forslag som gikk på gradert barnetrygd. Komiteen gikk ikke inn for dette, men man ble enige om en formulering i uttalelsen om en utredning av virkningene av barnetrygden ved at man særlig skulle utrede fordelingsvirkningene. Dette betyr at man vil føre en offensiv politikk på dette området.

Det var også mange forslag som gikk på de økonomiske forhold for de arbeidsledige. Forslagene gikk både på ungdom, langtidsledige og «vanlige» arbeidsledige, om man kunne bruke et slikt

uttrykk. Forslagene hadde en kostnad på fra noen hundre millioner til flere milliarder. Hun sa at det var umulig både for Komiteen og kongressen å ta stilling til forslagene. Man hadde isteden samlet seg i uttalelsen om en formulering som gikk på at LO aktivt skal arbeide for å bedre vilkårene for de arbeidsledige. Ellers var det få endringer.

Man støttet komiteens forslag til endring i uttalelsen når det gjaldt sysselsetting i det man hadde tatt inn et nytt avsnitt om bærekraftig utvikling, og betydningen av verdiskapning både i privat og offentlig sektor. Man hadde også med formuleringer på miljø, omsorg og samferdsel samt en uttalelse om utdanningspolitikken.

302 *Esther Kostøl* benyttet anledningen til å takke både komiteemedlemmene og sekretærene for et kjempegodt samarbeid og en fin stemning i komiteen.

Dirigenten takket *Esther Kostøl* for innledningen om innstillingen og ga ordet til Oddrun Remvik som ville redegjøre for sin dissens.

230 *Oddrun Remvik*, NOSO, sa at det ikke var mange dissenser i komiteen, men at det var viktige dissenser det dreide seg om. Hun viste til den på s. 2 i avsnittet om visjoner og mål, hvor man ville ha inn bl.a. at kortere daglig arbeidstid var viktig for livskvaliteten. Hun sa at det var viktig at LO tok kravet om kortere daglig arbeidstid på alvor. Det var en dissens på dette i kap. 8 om arbeidstiden.

Man ville bl. a. stryke formuleringen «på lengre sikt» pluss at man ville ha inn et nytt punkt om å sette i gang prøveprosjekter på 6-timersdagen. Det var gjennomført et vellykket slikt prosjekt i Kiruna i Sverige.

Hun minner også om en dissens på s. 27 som gikk på en styrking av Folketrygden. Flertallet ville utrede spørsmålet om tilleggs-pensjoner, mens hun ville støtte Folketrygden, ikke åpne for alternativer.

Det var også en dissens i kapitlet «Slå ring om velferden» hvor hun støttet forslaget fra Stein Christiansen. De to siste avsnittene som inkluderer en bevilgning til DNA. Dette var begrunnet tidligere.

Særlig ville hun understreke dissensen om den daglige arbeidstiden. Vi må prioritere dette spørsmålet. Det har betydning for mange, særlig for unge kvinner og likestillingen generelt, sa Remvik.

229 *Gro Standnes*, Skolenes Landsforbund, viste til dissensen under «Slå ring om velferden» og hun opprettholdt forslaget om å bevilge 1/2 million kroner til SVs valgkamp. – SVs regjeringsvillighet og ansvarsfølelse har ikke akkurat vært påtrengende, men det er et avgjørende stortingsvalg vi har foran oss. Folk vil ikke bare velge mellom Ap og SV. Mange vil også vurdere Sp som et alternativ på grunn av EF-saken. Det vil være nødvendig med et godt valg for SV for å sikre regjeringsmakten, sa Standnes.

302 *Esther Kostøl* sa at hun ikke hadde kommentert pensjonspolitikken så langt. Flertallet ville ikke avskjære seg mulighetene for å arbeide videre med en pensjonsordning som også omfattet den private sektor. – Ikke alle våre medlemmer jobber i det offentlige, og vi må få en skikkelig ordning for alle medlemmer, sa Kostøl.

VOTERINGENE

6-0-1 Enstemmig vedtatt

6-0-2 Enstemmig vedtatt

6-1-1

Flertallets innstilling ble satt opp mot dissensen. Redaksjonskomiteens flertallsforslag ble vedtatt med stort nok flertall, sa dirigenten.

6-1-2 var behandlet tidligere.

6-1-4

276 *Olav Boye*, Grafisk, viste til forslaget fra Buskerud om de globale miljøutfordringene og menneskeverdet. Dirigenten stoppet ham fra videre begrunnelse.

Flertallsinnstillingen ble vedtatt.

Følgende innstillinger ble enstemmig vedtatt uten dissenser:

6-1-5

6-1-6

6-2-1

6-2-2

6-2-3

6-2-4
6-2-5
6-4-1
64-2
6-4-3
6-4-5

6-4-6
Innstillingen vedtatt mot en stemme.

Videre ble følgende innstillinger enstemmig vedtatt:

6-4-7
6-4-8 (var ferdigbehandlet)
6-4-9
6-4-10
6-5-5-3
6-7-1
6-7-2
6-7-3
6-7-4
6-7-5
6-7-6
6-7-7
6-7-8
6-7-9
6-7-10
6-7-11
6-8-1

Innstillingen 6-8-2

241 *Turid Lilleheie*, NTL, sa at NTL ønsket å fremme forslag 452. Hun refererte forslaget som gikk på 18 måneders lønn under svangerskapspermisjon.

302 *Esther Kostøl*, redaksjonskomiteen, sa at flertallsinnstillingen går inn for full lønn i ett år.

Vedtak:

Redaksjonskomiteens flertallsinnstilling vedtatt med stort flertall.

6-8-3 Enstemmig vedtatt

6-8-4 Enstemmig vedtatt

6-8-5

50 *Jan Andresen*, FF, ville ikke lage noen polemikk, bare kort si at dette var et forslag om den 5. ferieuka.

Første votering ga uklart resultat, og man måtte bruke tellekorps.

Vedtak: Andresens forslag vedtatt med 169 stemmer.

Følgende innstillinger ble vedtatt enstemmig:

6-8-6

6-8-7

6-8-8

6-8-9

6-8-10

Esther Kostøl viste til et regjeringen nå gikk inn for å fjerne 2. pinsedag som fridag, og LO ville oppfordre Stortinget til å stemme mot forslaget:

Hun refererte forslaget til uttalelse:

NEI TIL FLERE HVERDAGER!

I revidert nasjonalbudsjett foreslår Regjeringen å omgjøre 2. pinsedag til hverdag.

Dette gir en ensidig belastning på lønnstakerne. LO ber derfor Regjeringen om å gå imot omgjøring av helligdager.

Kongressen oppfordrer nå Stortinget om å gå imot forslaget om omgjøring av 2. pinsedag til hverdag.

Forslaget til uttalelse ble vedtatt med akklamasjon,.

6-8 Enstemmig vedtatt

6-9-1

240 *Tor-Arne Solbakken*, NTL, sa at det hadde skjedd noe mystisk under voteringen på 8-2. Det var en dissens som gjaldt forslag 452. Det ble bare votert over 682, ikke 452.

Dirigenten sa at man hadde votert over flertallsinnstillingen, og den var vedtatt.

Videre voteringer:

6-9-1 Enstemmig vedtatt.

6-9-2 Vedtatt mot 1 stemme.

6-9-3 Enstemmig vedtatt

6-9-4 Enstemmig vedtatt

6-9-5 Enstemmig vedtatt

6-9-6

50 *Jan Andresen*, FF, opprettholdt sitt forslag.

Esther Kostøl sa at komiteen hadde vurdert alle forslagene, som hver for seg var veldig bra, og som gikk på arbeidsledighetssituasjonen, og hadde foreslått at samtlige ble oversendt til sekretariatet.

Redaksjonskomiteens innstilling ble så vedtatt.

6-9-7 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-9-8 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-9-9 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-9-10 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Med dette mente dirigenten at alle fortjente en liten pause og hevet møtet kl. 10.30.

Møtet ble satt igjen kl. 10.45 og dirigenten formidlet en påminnelse fra Landsbanken, som hadde gitt delegatene en aksje i gave, om at de måtte utfylle og innlevere de medfølgende registreringsskjemaene.

Dirigenten ville oppklare noe som kunne synes som en misforståelse. Alle innsendte forslag skulle realitetsbehandles, men i noen tilfeller hadde forslag falt ut i komiteenes innstillinger.

Det var skjedd med forslag nr. 485, som var etterlyst av NTL.

Det gjaldt forslag om oppgradering av omsorgspermisjon til 18 måneder, mens komiteens innstilling gikk på 12 måneder, som nå.

Forslaget ble nå tatt opp til votering.
Innstillingen ble vedtatt med stort flertall.

Og så var det fortsatt votering :

6-11-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-11-2 Innstillingen enstemmig vedtatt

6-11-3 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-11-4 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-11-5 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-11-6 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-11-7

86 *Karin Torp*, Handel og Kontor, opprettholdt forslaget om ansattes vern mot vold og kriminalitet. Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med «passelig stort» flertall, som dirigenten uttrykte det.

6-11-8 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-11-9 Innstillingen enstemmig vedtatt

6-11-10 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-12 -1 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-13-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-13-2 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-13-3 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-14-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-14-2 Innstillingen enstemmig vedtatt

6-14-3 Innstillingen enstemmig vedtatt.

- 6-14-4 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-15-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-15-2 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-15-3 Innstillingen enstemmig vedtatt
- 6-15-4 Innstillingen enstemmig vedtatt
- 6-15-5 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-16-1 Innstillingen vedtatt med stort flertall.
- 6-17-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-17-2 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-17-3 Innstillingen enstemmig vedtatt
- 6-17-4 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-17-5 Innstillingen enstemmig vedtatt
- 6-17-6 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-17-7 Innstillingen vedtatt mot 4 stemmer.
- 6-18-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-19-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-19-2 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-20-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-21-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-21-2 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-21-3 Innstillingen enstemmig vedtatt.
- 6-26-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-1401-1 Innstillingen vedtatt.

6-1401-2 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-1401-3 Innstillingen vedtatt mot 2 stemmer.

6-1401-4 Innstillingen vedtatt med stort flertall.

6-1401-5 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-1403-1 Innstillingen enstemmig vedtatt.

6-1403-3 Innstillingen enstemmig vedtatt.

Dermed var forslagene ferdigbehandlet og man tok fatt på behandlingen av komiteens forslag til uttalelser.

«Slå ring om velferden»

Dirigenten tok først opp til avstemning forslaget om å fjerne de to siste avsnittene i innstillingen.

Redaksjonskomiteens flertallsinnstilling ble vedtatt med klart flertall.

Deretter ble det avstemning over hvorvidt det skulle bevilges penger til valgkampen. Forslaget om å bevilge ble vedtatt.

Bevilgninger

En bevilgning på 2 millioner til Arbeiderpartiets valgkamp ble vedtatt med stort flertall.

Forslaget om en bevilgning på 1/2 million til SVs valgkamp, falt.

Syssesttingspolitikken

Redaksjonskomiteens forslag til uttalelse ble vedtatt mot 1 stemme.

Utdanningspolitikken

Redaksjonskomiteens forslag til uttalelse ble enstemmig vedtatt.

Deretter ble det vedtatt å gi sekretariatet fullmakt til å foreta en

redaksjonell gjennomgang av handlingsprogrammet.

117 *Olav Støylen*, Norsk Kjemisk, fikk ordet og leste følgende appell fra Lilleborg Kjemiske fagforening:

**Appell til LO-Kongressen
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund
ved Olav Støylen**

Dirigent – Kamerater

Tross rekordstore overskudd i bedriften, føler vi som ansatte på Denofa-Lilleborg på Torshov at arbeidsplassene våre er truet.

Med krav fra SFT vil vi i løpet av 1994 stoppe vår nåværende teknologi av blåst pulver. Det synes som om bedriften ikke er interessert i å investere i ny tørrblandingsteknologi. Først ble toalettsepen flagget ut, og nå er vi redd for resten av produksjonen.

Mange av merkevarene som i dag markedsføres av Lilleborg er importerte varer, og med den markedsføringen gjennom bl.a. TV gir det folk et feilaktig inntrykk av at dette produseres på Tors-hov. Lilleborg-ansatte appellerer til LO og de politiske myndig-heter om støtte for å sikre arbeidsplassene. Og jeg regner derfor med at de har LO-Kongressen i ryggen i kampen for å bevare arbeidsplasser.

Kongressen ga appellen full applaus.

302 *Esther Kostøl* fikk ordet til en endring redasjonskomiteen enstemmig hadde gjort i forslaget til uttalelse om sysselsettings-politikken, men som ikke var kommet med i den trykte innstil-lingen fra redasjonskomiteen:

Nest siste setning i første avsnitt på side 3 skal lyde: «Syssel- settingstiltak skal omfattes av gjeldende tariffavtale.»

Hun ba om fullmakt til å få redigere uttalelsen i h.h.t. Redak- sjonskomiteens enstemmige innstilling. Dette fikk enstemmig til- slutning.

DAGSORDENS PKT. 12 – AVSLUTNING

Ordet ble gitt til *Kjellaug Jota* som hadde fått den glede og ære å takke delegatene, på vegne av dirigenter og sekretærer. En hjerte- lig takk for godt samarbeid og fin stemning på kongressen. Arbeidsmoralen i salen hadde vært imponerende og hadde gjort den vanskelige jobben ved dirigentbordet til en glede.

Så var ordet LO-lederens.

Hågensens takketale

301 *Yngve Hågensen* mente det var all grunn til å returnere takken til dirigenter og sekretærer for særdeles godt utført arbeid. Han takket alle komiteemedlemmer som hadde greid å fange opp alle synspunkter og forslag i sine innstillinger og gjort et grunnarbeid med tilrettelegging av behandlingen i kongressen. Han takket alle dem som hadde vært med på arbeidet med å tilrettelegge forholdene for kongressens arbeid, LOs ansatte og de ansatte i Folkets Hus.

Forarbeidet til kongressen var det dimensjoner over. Det var laget 6900 saksdokumenter. Veskene veide tilsammen 9 tonn. 130 kg. med informasjon var gitt til gjestende skoleelever. 2,6 tonn papir var produsert under kongressen.

Tilsammen hadde man brukt og produsert 19,4 tonn papir.

Han hadde ellers regnet ut at med åpning og lukking av landsmøteveskene, var gjadelåsene dratt ca. 13 mil.

– De ansatte i LO har nedlagt et enormt forarbeid til kongressen, og stått på i kongressdagene. Arbeidsånden hadde vært fin og det var den også takket være kongressgeneralen, sa Hågensen og ba *Kåre Myrvold* komme fram og motta blomster som takk og hyldest til ham og staben.

Dirigentene hadde av og til klaget over uro i salen, men Hågensen minnet om at det var 3 177 personer som hadde vært innom i kongressdagene, blant dem 1100 elever fra videregående skole og 302 pressemedarbeidere. Da måtte det nødvendigvis bli noen som rørte på seg.

– Tenk om de 302 pressemedarbeiderne bare hadde skrevet positivt om oss. Da hadde det ikke vært nødvendig å satse ekstra på PR-arbeid for LO, hadde noen sagt. Men så ble det svart, at i så fall hadde man levd under en annen type regime. Takk til pressen for jobben og godt demokrati, sa Hågensen.

Han takket gjestene fra inn- og utland, fra samarbeidende organisasjoner og personlig innbudte gjester. Det var en glede at de var her og fulgte engasjert med i kongressen.

Han ba alle gjester ta med hjem en hjertelig hilsen fra kongressen.

301 *Hågensen* sa at dette var den 7. kongressen han hadde fått lov til å være med på, og han syntes at dette var den fineste. Man hadde hatt lange debatter, men det hadde vært en fin takhøyde og

kjemi på kongressen. Noen hadde vist litt temperament, og dette var noe han hadde vanskelig med å forstå ettersom han selv var «av de rolige».

Han hadde følelsen av at man var spleiset sammen gjennom kongressuka. Man hadde sett at kongressen også hadde vist disiplin i ordets beste forstand og en demokratisk behandling i aller beste mening av demokratiet. Man hadde gjort mange fremtidsrettede vedtak, og det var lagt opp til en rekke nye oppgaver.

– Organisasjonsdebatten er en utfordring både til flertallet og mindretallet i LO. Vi må prøve å ta det positive med oss videre i debatten, for den saken er vi pinadø ikke ferdig med! sa Hågensen. Man hadde på denne kongressen stort sett foretatt gjenvalg av tillitsvalgte. Han ville takke alle som hadde vært i sekretariatet i den siste perioden for et godt samarbeid, og han håpet på et fortsatt godt samarbeid i den kommende perioden.

Han takket spesielt de som nå gikk ut av revisjonsutvalget og som hadde gjort en god jobb i perioden. Det gjaldt *Margot Fon Kvalvik* som hadde vært med siden 1985, Trygve Johnsen som hadde vært med siden 1989 og *Harald Sjom* som hadde vært møtende vararepresentant siden 1989. De hadde utført en viktig og krevende jobb i revisjonsutvalget. – Takk for godt utført arbeid.

– Det er en god tradisjon på kongressen at vi også slipper representanter for gjestene til ved avslutningen, slik at de kan hilse tilbake til kongressen.

Den som skal hilse fra de innenlandske gjestene er en kar som vi alle kjenner godt, Leif Haraldseth.

Haraldseths hilsningstale

Tidligere LO-leder Leif Haraldseth åpnet med: – Kjære venner! Han sa at det var en stor ære og glede for ham å kunne hilse på vegne av de innenlandske gjestene. Det hadde ved åpningen blitt antydnet at det var svært mange gjester, ja at man sogar hadde flertallet i salen. Han kunne likevel konstatere at gjestene på ingen måte hadde overtatt kongressen fra talerstolen. Han hadde hatt det privilegium sammen med de andre gjestene å kunne følge kongressen fra orkesterplass, og det hadde vært en udelt glede.

– Felles for alle gjestene er at vi har en aktiv fortid i fagbevegelsen og det har vært svært interessant for oss både å lytte til foredragene og debatten. Det er vår oppfatning at det har vært debattert på et veldig høyt nivå, og kongressen bærer med rette sitt tilnavn «arbeidslivets parlament». Det hadde også vært et høyt aktivitetsnivå, men også et godt saklighetsnivå i debattene.

325 *Finn Erik Thoresen* hadde i et innlegg sitert fra Matteus-evangeliet, kap. 12, vers 36. Han hadde kontrollert sitatet fra Finn Erik og Matteus og funnet det helt korrekt, men sitatet hadde en naturlig oppfølging i vers 37. For sammenhengens skyld ville han først lese vers 36. Her heter det at «hvert unyttig ord som menneskene taler, skal de stå til regnskap for på dommens dag». I vers 37 heter det «for etter dine ord skal du kjennes rettferdig og etter dine ord skal du fordømmes». Han konstaterte på denne bakgrunn: – Ingen her på denne kongressen bør frykte dommens dag!

Han hadde sett på sistesida i Dagbladet at noen journalister etter festen hadde laget en ballade som bl.a. omhandlet ham. Det var en lettere omskriving av en kjent arbeidersong. Han ville bare sitere litt fra siste verset: «– Eg har ikkje lempa pukkestein, eg har ikkje lempa grus, eg gjer ikke som Haraldseth, eg brukar ikkje snus.» Han kunne berolige forsamlingen med at han hadde sluttet med snus – av hensyn til omgivelsene. Så den tiden var forbi.

Han ville også gratulere LOs ledelse med gjenvalget som viste at den hadde en enestående tillit, og at den hadde gjort en god jobb i perioden. Dere har her et utmerket grunnlag for det videre arbeidet. – Det er mange oppgaver på lur, men gjennom vedtakene her på kongressen har dere lagt grunnlaget for å kunne mestre oppgavene. Jeg takker på vegne av de innenlandske gjestene og håper vedtakene her blir til gagn for hele den norske fagbevegelsen i årene som kommer, sa Haraldseth.

Landsmøtet applauderte og Hågensen takket Haraldseth.

Han ville så gi ordet til en spesiell gjest, en av de første LO hadde kontakt med etter tøværet i Øst-Europa fra 1990. Han hadde deltatt på Youngstorget 1. mai 1990, og man hadde møtt ham flere ganger både her og i hans hjemland Tsjekkia. Han ga ordet til Vladimir Petrus som holdt en hilsmingstale og takket for at han hadde fått lov til å følge kongressen. Han takket også for den solidaritet norsk fagbevegelse viser overfor fagbevegelsen i Tsjekkia.

301 *Yngve Hågensen* viste til responsen fra salen og takket hjertelig for hilsmingstalen. Vel møtt senere og god tur hjem!

301 *Hågensen* sa at når han nå slo klubba i talerstolen, ville det være siste gangen under denne kongressen. – Vi har hatt en fin kongress, nå møter vi hverdagen. Jeg håper at dere tar med dere det engasjement, den inspirasjon og det gode humør som har preget denne kongressen. Da vil vi skape et godt grunnlag for arbeidet i

hverdagen. Vi skal videreføre arbeidet for vern om velferden, i samarbeid med våre politiske venner. La Stortingsvalg-seieren ikke bare bli et mål, men en virkelighet. I 1986 hadde vi et slagord som het «Det lønner seg å være LO-medlem». Etter denne kongressen kan vi si: – «Jeg er stolt over å være LO-medlem!» I det jeg erklærer LOs 28. ordinære LO-kongress for avsluttet, ber jeg om at alle reiser seg og synger første vers av Internasjonalen.

Dermed var kongressen hevet kl. 11.35, og Frank Havrøy ledet allsangen.

LOs 28. ordinære kongress var avsluttet.

Talerliste

- Aga, Jens Tveit, s. 127, 291
Andersen, Marthe Kjær, s. 454
Andersen, Roger, s. 111, 241
Andersen, Roy, s. 179
Andersen, Jan H. B., s. 249, 288
Andersen, Jan, s. 119, 124
Andresen, Jan, s. 49, 63, 112, 152,
265, 368, 434, 492
Andresen, Geir, s. 106, 173, 456
Arntsen, Jan Magne, s. 258
Arntzen, Sture, s. 244, 454
Arnås, Arild, s. 100, 138, 268
Aronsen, Randi, s. 297
Bakke, Frank, s. 197
Balstad, Jan Kr., 233, 358, 404, 422
Bauck, Sidsel, s. 90, 136, 151, 291,
457, 463
Berg, Oddvar, s. 362
Bergkastet, Nic., s. 58
Bjørklund, Olav, s. 204, 251
Bjørndalen, Kjell, s. 37, 103, 177
Bjørum, Laila, s. 285
Blomkvist, Birger, s. 134
Boye, Olav, s. 46, 171, 208, 259, 490
Brevik, Harald, s. 366
Brundtland, Gro Harlem, s. 21
Busch, Eva Karin, s. 132, 217, 289
Bye, Kåre, s. 134
Bærland, Finn, s. 192, 263
Bøthun, Sigrid, s. 303
Christiansen, Liv Sandvik, s. 187
Christiansen, Bjørn, s. 100, 136,
199, 298
Dahl, Torbjørn, s. 116, 189
Dalsheim, Ove, s. 109, 207
Davidsen, Jan, s. 96
Eddy, Laurijsen, s. 31
Elseth, Per H., s. 265
Emilio, Cabaglio, s. 27
Engevik, Ove, s. 127, 293, 456
Eriksen, Hans Jørgen, s. 98, 137, 257
Eriksen, Jorunn, s. 287, 304
Erikson, Bengt G., s. 199, 268,
367, 434
Evjen, Kirsti Sjold, s. 188, 271
Fedje, Elvy, s. 253
Finnebråten, Svein-Kåre, s. 128,
198, 368
Fiskvik, Kleiv, s. 206
Fjellheim, Svein, s. 217
Fles, Trygve, s. 43
Flåthen, Roar, s. 151
Fon, Margot Kvalvik, s. 59
Froyn, Bjørgulv, s. 132, 203
Furre, Leif, s. 47, 54, 202
Gløtheim, Ragnhild, s. 261
Grimnes, Gunnar, s. 177, 354
Gudmundsen, Elin, s. 176
Gulbrandsen, Tore, s. 135,
207, 299
Gundersen, Lisbeth, s. 130, 253, 304
Gustavsen, Terje Moe, s. 131
Halvorsen, Klaus, s. 122, 287
Hansen, Jan Werner, s. 50, 123, 464
Hansen, Anders, s. 129, 207
Hansen, Torill, s. 178
Hansen, Kåre M., s. 196
Haraldseth, Leif, s. 499
Hegge, Arnhild, s. 267, 304
Hegna, Bent, s. 109, 244, 368
Helland, Trond, s. 259
Henricksen, Jardar, s. 113, 180,
365, 368
Henriksen, Johannes, s. 129, 301

Henriksen, Jorunn, s. 108, 201,
 261,304
 Hess, Ina, s. 113
 Hille, Svein, s. 261
 Hofstedt, Stein Bruse, s. 136
 Holm, Frank, s. 216, 289, 456
 Holst, Johan Jørgen, s. 155
 Husøy, Inger Lise, s. 302
 Hysvær, Einar, s. 54, 133, 200, 354
 Høgmo, Eigil, s. 200, 262
 Hågensen, Yngve, s. 7, 21, 25, 33, 36,
 37, 41, 43, 52, 81, 158, 274, 358,
 369, 403, 459, 498, 500
 Jagland, Thorbjørn, s. 274
 Jansen, Per Åge, s. 194, 252
 Jarsve, Tormod, s. 196, 217, 254
 Jensen, Bjørg, s. 260
 Jensen, Jens Petter, s. 105, 136
 Jensseter, Mari Ann, s. 367
 Jervell, Claus, s. 120, 291
 Johannessen, Ken, s. 295
 Johansen, Knut J., s. 248
 Johansson, Sven Hugo, s. 50, 118,
 128, 254, 304, 369, 400
 Jonassen, Terje, s. 361, 403
 Jota, Kjellaug Kristiansen, s. 497
 Jørstad, Annette, s. 250
 Karlsen, Ketil, s. 191
 Karlsen, Steinar, s. 49, 187, 263, 435
 Karlsen, Torill, s. 250
 Karlsen, Unni, s. 256
 Klimpen, Eldbjørg, s. 258, 435
 Klunderud, Johan, s. 248
 Kolstad, Helge, s. 270
 Kolstad, Walther, s. 168
 Kostøl, Esther, s. 220, 259, 465, 490,
 491, 493, 497
 Kristiansen, Bjørn Harald, s. 97, 247
 Kristiansen, Stein, s. 63, 115, 288
 Kristoffersen, Torbjørn, s. 216
 Kristoffersen, Anders, s. 101
 Kvalvik, Arne M., s. 118, 197, 296
 Larsen, Randi Stamnes, s. 154
 Larsen, Heidi, s. 97, 152, 255, 365
 Larsen, Kjell G., s. 48, 106, 127, 247,
 361
 Leerstang, Sveinung, s. 286
 Leirvoll, Turid, s. 130, 195, 252
 Lie, Øystein, s. 115, 267
 Lilleheie, Turid, s. 254, 491
 Lindstrøm, Anne Grete, s. 109, 206
 Lingjerde, Inger, s. 262
 Lokreim, Torstein, s. 265
 Lund, Terje, O., s. 134, 256
 Lund, Leif, s. 114, 174, 272
 Lundberg, Tore, s. 111, 456
 Luthen, Hanne, s. 198, 246, 305
 Lynnebakken, Berit, s. 195, 299
 Lysebo, Tore, s. 123
 Lysø, Ole, s. 106, 294
 Madland, Ole Jarl, s. 266
 Martinsen, Kjell, s. 204, 240, 305
 Midtbø, Magnus, s. 94
 Midtstraum, Hallvard, s. 295
 Mikkelsen, Helge, s. 300
 Moe, Eli Tomine, s. 196, 367
 Moe, Annbjørg Langva, s. 271
 Moe, Peter, s. 132, 300
 Moen, Helge, s. 117
 Molde, Jarle, s. 246
 Muhle, Ketil, s. 297
 Myhre, Lars A., s. 133, 204
 Myran, Eirin, s. 192
 Mæland, Ivar, s. 135
 Mørk, Hanne, s. 366
 Maarud, Truls, s. 111
 Nesje, Øystein, s. 271
 Nielsen, Håkon, s. 266
 Nielsen, Annelise, s. 135
 Nielsen, Svenn A., 110, 179, 287
 Nielsen, Toralf, s. 302
 Nilsen, Gunnar, s. 193
 Nilsen, Arnfinn, s. 103, 151
 Nilsen, Jan P., s. 121
 Nilsson, Liv, s. 194, 266, 456
 Nilsson, Svein Erik, s. 125, 263, 365
 Nybakk, Marit, s. 50, 456
 Nygård, Jens Petter, s. 131, 138, 285
 Nyaas, Kaia, s. 206
 Oen, Erling, s. 367
 Oliverson, Arild, s. 189, 269
 Olsen, Helene M., s. 151
 Olsen, Ragnar K., s. 194
 Olsen, Willy, s. 154, 270
 Oxholm, Svein-Erik, s. 33, 37, 53,
 54, 55, 64, 139, 217, 459
 Pedersen, Evy Boverud, s. 60, 437,
 456
 Pedersen, Roy, s. 121, 188, 302
 Pettersen, Aud Marit, s. 125, 255
 Quist, Erik, s. 177
 Ramsdal, Marit, s. 299
 Remvik, Oddrun, s. 110, 175, 208,
 214, 243, 305, 489

Renngård, Brit, s. 126
 Riise, Odd, s. 122
 Rindarøy, Aslaug, s. 264
 Rodal, Anders B., s. 112, 192, 262,
 401
 Rosengren, Bjørn, s. 26
 Rødberg, Hanna, s. 100, 137, 201,
 216, 300
 Røttereng, Kjell, s. 289
 Sandberg, Else, s. 250, 436
 Sande, Leif, s. 120, 176
 Sanden, Mari, s. 298
 Sanderøy, Stig, s. 366
 Schevik, Arve O., s. 273
 Schjetne, Harald, s. 298
 Seierstad, Geir Arne, s. 215, 303
 Silseth, Arne, s. 51, 124, 249
 Skjolden, Kristoffer, s. 286
 Skog, Terje, s. 41, 48, 135, 175, 270
 Skretting, Brit, s. 123
 Skåtøy, Arthur, s. 260, 435
 Solbakken, Tor-Arne, s. 248, 492
 Standnes, Gro, s. 47, 126, 290
 Stangeland, Karen Irene, s. 131, 193
 Stensnes, Ronald, s. 110, 177
 Stok, Brit, s. 269
 Stugu, Stein, s. 63, 116, 178, 253
 Støren, Erna Beate, s. 267
 Støylen, Olav, s. 117, 242, 497
 Svanem, Siv, s. 401
 Sæbønes, Ann-Marit, s. 19
 Særsten, Harald, s. 203
 Sørensen, Kjell, s. 124, 434
 Sørensen, Lise, s. 266
 Sørli, Anne, s. 269
 Taaje, Geir, s. 288, 304
 Teigen, Ivar, s. 296
 Thoresen, Finn Erik, s. 104, 173
 Torgersen, Toril, s. 269
 Torggrimsson, Finn, s. 164, 190
 Torp, Karin, s. 260, 494
 Trondsen, Harry, s. 198
 Trælnes, Richard, s. 65
 Undheim, Liv, s. 42
 Utgård, Rolf, s. 125, 200, 301, 353,
 401
 Viken, Gudrun, s. 464
 Vågen, Helge, s. 202, 258
 Watnebryn, Aud, s. 127, 285
 Willis, Normann, s. 162, 190
 Wroldsen, Bjørn, s. 251
 Ødegård, Anita Lajana, s. 217
 Øvrebo, Roar, s. 256
 Øye, Morten, s. 203
 Øynes, Arild, s. 122, 201

Navneliste for kongressen 1993

Forbundenenes representanter:

Arbeiderbevegelsens Presseforbund
(1 representant)
Nielsen Svenn A.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer
(5 representanter)
Eriksen Hans Jørgen

Arnås Arild
Skretting Brit
Løvås Gunnar
Finnebråten Svein-Kåre

Norsk Arbeidsmandsforbund (10 representanter)

Aga Jens Tveit
Årdal Toralf
Skuggen Sigrid
Klimpen Eldbjørg
Madland Ole Jarl
Midtskogen Edvin
Wicken Per J.
Rodal Anders B.
Johannessen Jarle
Klunderud Johan

Norsk Barnevernpedagogforbund
(1 representant)
Christiansen Bjørn

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund
(10 representanter)
Kristoffersen Anders
Andersen Gunnar

Quist Erik
Hansen Anders
Hedin John
Tystad Helge
Henriksen Johannes
Lokreim Torstein
Aaberg Terje
Skog Terje

Fellesforbundet

(51 representanter)
Jensen Jens-Petter
Flåthen Roar
Nielsen Håkon
Nilsen Gunnar
Pettersen Anne-Marie
Røttereng Kjell
Hille Svein
Lund Torstein
Lote Alan
Karlsen Torill
Mikalsen Mikal
Borgersen Roy
Lund Else Liv
Nilsen Svein
Kvesetberget Jorunn
Hendricksen Jardar
Riise Odd
Nygaard Frank
Kopperudmoen Jan
Reinhardtzen Aud
Engevik Ove
Karlsen Steinar
Andresen Jan
Hulleberg Reidar
Andersen Egil

Lund Terje O.
Johnsrud Håvard
Holth Asbjørn
Aakvik Per
Hagen Viggo
Christiansen Liv Sandvik
Trondsen Harry
Andersen Roy
Fjelldal Hans J
Stokke Torfinn
Lie Øystein
Ullestad John Erik
Følgesvold Asbjørn
Hofstedt Stein Bruse
Sørensen Kjell
Furre Leif
Gjerde Jan Olav
Vorren Arthur
Holm Solveig
Tømmerdal Tore
Schjetne Harald
Simonsen Gunnar
Bjørge Odd Kåre
Bjørnvoll Else
Midtstraum Lars
Kvalvik Arne M.

**Norsk Fengselstjenestemanns-
forbund**

(1 representant)
Øvrebø Roar/Hellevik Steinar

Norsk Grafisk Forbund

(5 representanter)
Andersen Roger
Kristiansen Bjørn Harald
Gundersen Lisbeth
Johansson Sven Hugo
Jansen Per Åge

Handel og Kontor i Norge

(20 representanter)
Arntzen Sture
Torp Karin
Maarud Truls
Jensen Bjørg
Nielsen Annelise
Seierstad Geir Arne
Silseth Arne
Andersen Jan I.
Jørstad Annette

Jensseter Mari Ann
Bakke Vigdis
Berg Oddvar
Andersen Kari
Fedje Elvy
Larsen Heidi
Kristiansen Stein
Johannessen Ken
Olsen Helene M.
Lindstrøm Anne Grete
Nilsson Svein Erik

**Hotell- og Restaurantarbeider-
forbundet**

(6 representanter)
Fjæstad Svein
Johansen Solfrid
Jervell Claus
Årdal Evy
Elstad Roger
Henriksen Karita

Norsk Jernbaneforbund

(5 representanter)
Skåtøy Arthur
Jære Lillian
Sellæg Magne
Halland Kari
Mykland Aasmund

Norsk Kantor og Organistforbund

(1 representant)
Mæland Ivar

**Norsk Kjemisk Industriarbeider-
forbund**

(10 representanter)
Støylen Olav
Blomkvist Birger
Rognstad Anne S.
Larsen Odd Harald
Bakke Frank
Larsen Kjell G.
Ringheim Paul
Molde Jarle
Miland Arnfinn
Sanderøy Stig

Norsk Kommuneforbund

(68 representanter)
Andersen Marthe Kjær
Bærland Finn

Bjønnes Ranveig
Dahl Stein Erik
Paulsen Jorun
Lynnebakken Berit
Jarsve Tormod
Bråten Vibeke
Froyn Bjørgulv
Sanden Mari
Fiskvik Kleiv
Olsen Grethe Møistad
Holm Bjørn
Nilsen Anne Green
Andreassen Eli
Skirbekk Rolv
Westeng Øivind
Elseth Per H.
Rødberg Hanna
Olsen Jorunn
Larsen Randi Stamnes
Lysebo Tore
Johansen Gunnar
Olsen Ragnar K.
Stensnes Ronald
Støren Erna Beate
Thorsen Roger
Leerstang Sveinung
Robstad Bjarne
Rørvik Marit Irene
Nilsen Toralf
Tverstøl Irma
Arntsen Jan Magne
Levang Gunvor
Helland Trond
Ramsdal Marit
Teigen Ivar
Fosse Jan O.
Lingjerde Inger
Vågen Helge
Revheim Haldis
Skjolden Kristoffer
Brekke Martha Myhr/
Jacobsen Målfrid Angel
Dahle Leidulf
Rindarøy Aslaug
Skorgevik Gunnar
Aronsen Randi
Hvidsand Frits
Muhle Ketil
Norøy Marit
Viken Gudrun
Flakk Bjarne
Busch Eva Karin

Nilsen Jan P.
Stenbakken Marit
Mosti Geir
Løvås Odd Jarle
Torgersen Toril
Olsen Willy
Stok Brit
Johansen Gunhild
Bye Kåre
Mikkelsen Helge
Berg Eva Vida
Kristiansen Svein
Strand Odd
Ljødal Aud
Jensen Eva

Norsk Lokomotivmannsforbund

(2 representanter)
Aslaksen Øystein

Norsk Musikerforbund

(1 representant)
Rosell Arve/
Tore Nordvik

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddel- arbeiderforbund

(12 representanter)
Frøysland Rolf
Dahl Torbjørn
Hagen Johnny
Oliversen Arild
Gulliksen Åse
Rønneberg Inge
Hansen Torill
Heimstad Rolf
Bråton Gro
Salberg Grethe T.
Rønning Nils
Stugu Stein

Norges Offisersforbund

(1 representant)
Moe Peter

Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund

(3 representanter)
Sande Leif
Karlsen Ketil
Werner Sigrid

Norsk Postforbund

(6 representanter)
Kvistnes Jan Inge
Evensen Gunnar
Øyahals Gerd
Vatnedalen Bjørg
Stephensen Thorolf
Holmen Olav

Den norske Postorganisasjon

(5 representanter)
Lindquist Asbjørn
Øye Morten
Jota Kjellaug Kristiansen
Sætre Ingeborg Anne
Kregnes Rutt Siri

Norsk Sjømannsforbund

(5 representanter)
Bjørklund Olav
Særsten Harald
Mathiassen Birger
Larsen Svein Otto
Folkestad Bjørnar

Skolenes Landsforbund

(1 representant)
Standnes Gro

Norsk Sosionomforbund

(2 representanter)
Remvik Oddrun
Leirvoll Turid

Tele- og Dataforbundet

(6 representanter)
Moen Helge
Norgaard Agnes
Gulbrandsen Tore
Haga Tom
Bjørum Laila
Andresen Geir

Norsk Tjenestemannslag

(15 representanter)
Watnebryn Aud
Renngård Brit
Solbakken Tor-Arne
Lilleheie Turid
Karlsen Unni
Nygård Jens Petter

Stangeland Karen Irene
Brevik Harald
Halvorsen Klaus
Eriksen Jorunn
Kolstad Helge
Taae Geir
Nesje Øystein
Evjen Kirsti Sjold
Hegge Arnhild

Norsk Transportarbeiderforbund

(5 representanter)
Semmerud Arne/
Østfold Per
Holm Frank
Jonassen Terje
Svanem Siv
Hagensen Magnor

Norsk Treindustriarbeiderforbund

(2 representanter)
Solheim Anton
Våge Svanhild

Norsk Vernepleierforbund

(1 representant)
Luthen Hanne

Fylkenes representanter

Østfold
(2 representanter)
Wroldsen Bjørn
Sandberg Else

Akershus

(2 representanter)
Gløtheim Ragnhild
Johansen Knut J.

Oslo

(7 representanter)
Husøy Inger Lise
Sørli Anne
Kristoffersen Torbjørn
Utgård Rolf
Gudmundsen Elin
Pedersen Roy
Nybakk Marit

Hedmark

(2 representanter)
Nyaas Kaia
Pettersen Aud Marit

Oppland

(2 representanter)
Madsen Charles
Ødegård Anita Lajana

Buskerud

(2 representanter)
Boye Olav
Westbø Bjørg

Vestfold

(1 representant)
Pedersen Birger

Telemark

(2 representanter)
Hegna Bent
Sørensen Lise

Aust-Agder

(1 representant)
Moe Eli Tomine

Vest-Agder

(1 representant)
Hansen Kåre M.

Rogaland

(3 representanter)
Fjellheim Svein
Bøthun Sigrid
Andersen Jan H.B.

Hordaland

(4 representanter)
Lund Leif
Hess Ina
Moe Annbjørg Langva
Lysø Ole

Sogn og Fjordane:

(1 representant)
Aase Gerd

Møre og Romsdal

(2 representanter)
Mellemseter Alf
Langvatn Inger

Sør-Trøndelag

(3 representanter)
Tørresdal Bjørg
Schevik Arve O.
Sørdal Terje

Nord-Trøndelag

(1 representant)
Tiller Bjørn

Nordland

(2 representanter)
Myran Eirin J.
Henriksen Jorunn

Troms

(1 representant)
Høgmo Eigil

Finnmark

(1 representant)
Pedersen Arne

Sekretariatet

(15 representanter)
Hågensen Yngve
Kostøl Esther
Oxholm Svein-Erik
Balstad Jan Kr.
Nilsen Arnfinn
Grimnes Gunnar
Bjørndalen Kjell
Martinsen Kjell
Bauck Sidsel
Svensson Arthur
Nilsson Liv
Davidsen Jan
Hysvær Einar
Gustavsen Terje Moe
Hansen Jan Werner

Vararepresentanter

Pedersen Evy Buverud
Undheim Liv
Olsen Per Gunnar
Dalsheim Ove
Lundberg Tore
Kolstad Walter
Midtbø Magnus
Oen Erling
Øynes Arild

Thoresen Finn Erik
Ramsvik Edvin
Myhre Lars A.

**Fagorganisasjonens
funksjonærgruppe**
Zalachas Ann-Cathrin

Revisjonsutvalget
Kvalvik Margot Fon
Halvorsen Bente
Johnsen Trygve
Sjom Harald

Revisor
Bergkastet Nic
Christiansen Erik
Pedersen Thorstein L.

Observatører

Offshore
Andersen Jan
Erikson Bengt G.

Norsk Tolkeforbund
Safak Onur/Mørk Hanne

LO-administrasjon

Myrvold Kåre
Nedregård Magne
Bjerke Juul
Stensrud Ellen
Haug Tove
Endreson Knut
Berg Tor Harald
Morin Aase
Hansen Gunnar Jan
Christensen Jorun
Willadssen Bjørn
Iversen Anders P.
Brekstad Magne
Lund Dagfinn
Høie Atle
Kallevig Anthony
Gundersen Pål
Olsen Ingunn
Dokken Ståle
Hvattum Øivind
Hansen Øivind T.
Lajord Jan Olav
Løbekk Egon Ivan
Svendsen Magne

Andersen Tor
Weum Knut
Strømme Jan B. M.
Hansen Erlend
Løkken Jan T.
Johnsen Dag
Kjølstad Cato
Reegård Stein
Samuelsen Kjell
Horneland Ellen
Gunnnes Stein
Thonstad Knut Arild
Fossli Grethe
Sandegren Kaare
Bjørnstad Vidar
Trulsen Eidar
Larsen Leonard
Theodorsen Karen Beate
Johansen Lars
Carlsen Johan-Ludvik
Gulbrandsen Adelheid E.
Grønningsæter Arne
Hjemlestad Ingeborg
Vetlesen Vesla
Kolby Bjørn
Steen Karen Sophie
Stueland Einar
Høin Geir
Skaug Haakon
Bomo Kristin
Dahl Karl Nandrup
Hagen Ragnhild
Aagaard Kai
Wahl Jakob
Juriks Marianne Gran
Blom Philip
Frogner Marit
Skårberg Lars Olav
Johannesen Jannicke
Trælnes Richard
Pape Arne
Firveld Arve

LOs distriktssekretærer

Paulsrud Wenche
Bach Odd
Hildebrandt Rolf Tore
Pettersen Gunnar
Nordby Åge V.
Løver Roar
Johnsen Per A.
Liljeberg Knut

Stokken Arild
Gyberg Gudmund
Høiland Erling
Ravnøy Vigdis
Hjelmeland John Bjarne
Steinsvoll Melvin
Flønes Kjell
Thun Liv
Silåmo Øivind
Rasmussen Svein
Holmgren Odd
Lunde Kåre
Karlsen Kåre

Offshorekontoret Stavanger
Fløysvig Arne Larsen

Offshorekontoret Bergen
Lie Bjørn

LO-kontoret Brussel
Myklebust Peter
Ansnes Erna

Innenlandske gjester
Samarbeidskomiteen LO/DnA
Jagland Thorbjørn
Andersen Dag Terje
Stoltenberg Jens
Borgen Kjell

Regjeringen
Brundtland Gro Harlem
Johnsen Sigbjørn
Godal Bjørn Tore
Kristensen Finn
Berge Gunnar
Aleksandersen Oddny
Valla Gerd Liv

Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek
Bergh Trond

Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole
Aagesen Knut

Arbeidernes Edruskapsforbund
Haugland Solveig

Arbeidernes Opplysningsforbund i Norge
Totland Nils
Søgård Aage

AUF
Giske Trond

DnAs faglig/politiske utvalg
Jota Finn

FAFO
Larsen Terje Røed

Ferie og fritidsorganisasjonen Folkeferie
Jansson Willy

Folkets Hus Landsforbund
Nilsen Egil

Framfylkingen
Mannfjord Arve K.

Landsbanken A/S
Berg-Knutsen Jan Tore

Norges Fiskarlag
Uliksen Vidar

Norges Kooperative Landsforening
Benum Jarle
Rønning Rolf

Norges Kristne Arbeideres forbund
Urhaug Trygve

Norsk Arbeiderpresse A/S
Hildrum Alf

Norsk Ballettforbund
Bjergum Liv

A/L Norske Boligbyggelags Landsforbund
Mauseth Per Eggum

Norsk Bonde og småbrukarlag

Norsk Folkehjelp
Wivegh Odd

Norsk Lærerlag
Wøien Per

Norsk Pensjonistforbund
Daleng Arild

Norsk Skuespillerforbund
Nygaard Ragnhild

Samvirke Forsikring
Grøterud Ole

**Sørmarka LOs Studie og
Konferansesenter**
Birkeland Sigurd Einar

Tiden Norsk Forlag
Hedlund Paul

Personlig innbudte
Aasarød Henrik
Ahlsen Egil
Andersen Per
Andreassen Harriet
Andreassen Thor
Bakkejord Odd M.
Bauge Arthur
Born Arne
Bratlie Olav
Breivik Birger
Buck Liv
Christoffersen Kjell
Frotjold Alf
Grava Jakob
Grøttum Arne
Haraldseth Leif
Haraldsson Per
Hauge Rolf
Haugen Richard
Helgesen Roar
Højdahl Odd
Isaksen Odd
Jensen Hans Nordahl
Johannessen Nils H.
Johannessen Arnold
Kalvik Arild
Karling Olaf
Karlsen Thorvald
Knapp Ole
Kortvedt Sverre
Larsen Ragnar Røberg
Larsen Øystein

Laurila Leif
Lien Kjell
Lindquist Marie
Løken Arne
Nakken Knut
Nicolaysen Henry
Nilsen Finn
Nilssen Rolf
Olsen Harald E.
Oxholm Torger
Ragnar Ove J.
Rød Johnny
Skytøen Lars M.
Solend Rasmus
Strand Einar
Strangel Arne G.
Thoresen Wilhelm
Thue Leif
Worum Sverre
Ørbæk Else
Øveraas Harald
Sæbønes Ann-Marit
Christoffersen Kjell
Aakervik Trygve

Utenlandske gjester

LO-Sverige
Malm Stig
Svensson Margareta

TCO Sverige
Rosengren Bjørn
Larsson Lennart

NFS Sverige
Ahlen Sune

SAMAK Oslo
Forfang Frode

SAK Finland
Ihalainen Lauri
Kannisto Tuulikki

AKAVA Finland
Piekkari Risto

LO Danmark
Thorgrimson Finn
Jensen Hans

FTF Danmark

Vegeberg Erik
Koføed Anne

ASI Island

Gunnarsson Kristjan

EF-delegasjonen

Sanden Knut Arne

SEK Kypros

Koumides Erotokritos

GGCK Hellas

Tsirimokos Georges

FNV Nederland

Draijer Jacob

Turk Is Tyrkia

Tocoglu Enhver
Acioz Yusuf
Yucel Nevres

DISK Tyrkia

Ciftci Ømer
Top Yucel

TUC Storbritannia

Willis Norman

DEFS Belgia

Cabaglio Emilio
Bergans Wim

FFI Belgia

Laurijssen Eddy

ILO Sveits

Damen Coen

Histadrut Israel

Harel Yossi
Randel Dov

PTU Palestina (Gaza)**PTUF Palestina**

Abdelghani Khaled

GFTU Palestina

Ashareef E'Mad

CSKOS Tjekkia

Petrus Vladimír
Beran Vlastimil

Solidarnosc Polen

Matla Andrezej

MSZOSZ Ungarn

Barsony Andras

FNPR Russland

Romanoff Wasily
Kleeberg Wladimir
Sobolewa Jelena

AFL CIO USA

Zellhoefer Jerry

ØGB Østerrike

Heinz Karl

DGB Tyskland

Geuenich Michael
Wagner Dieter

FGTB Belgia

Woorhamme Robert

CSC Belgia

Geerts Maddie

CFDT Frankrike

Benlezar Alain

FO Frankrike

Pe Jacques

CISL Italia

Smolizza Aldo
Signorelli Paolo
Bonmati Mauel

CGIL Italia

Cerfeda Walter

UGT Spania

Bonmati Manuel

CCOO Spania

Moreno Juan

UFT Portugal

Coelho Henrique

